T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AVRASYA ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EYLEMLERİ VE SÖYLEMLERİYLE IŞİD: DÎNÎ, SİYÂSÎ VE STRATEJİK YAPISI

Halil İbrahim KARATAŞ

2501141229

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Ömer KUL

İSTANBUL-2016

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı	: HALİL İBRAHİM KARATAŞ	**Numarası**	:	2501141229
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı	: AVRASYA ARAŞTIRMALARI	**Danışmanı**	:	YRD. DOÇ. DR. ÖMER KUL
Tez Savunma Tarihi	: 30.11.2016	**Saati**	:	14:00
Tez Başlığı	: 'EYLEMLERİ VE SÖYLEMLERİYLE IŞİD: DİNİ, SİYASİ VE STRATEJİK YAPISI"			

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin **36. Maddesi** uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜ'NE** OYBİRLİĞİ /~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF.DR. AHMET KAVAS		KABUL
2- YRD. .DOÇ. DR. ÖMER KUL		KABUL
3-YRD. DOÇ. DR. AYNA ASKEROĞLU		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-YRD. DOÇ. DR-GÖZDE SAZAK		
2-YRD. DOÇ. DR. MUHAMMED TANDOĞAN		

Versiyon: 1.0.0.2-61559050-302.14.06

ÖZ

EYLEMLERİ VE SÖYLEMLERİYLE IŞİD: DÎNÎ, SİYÂSÎ VE STRATEJİK YAPISI

Halil İbrahim KARATAŞ

Bu tezde, 2014 yılındaki Hilâfet îlanı ve dünya çapında oluşturduğu terör dalgasıyla yeni bir küresel terör markası hâline gelen Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) örgütü, ortaya çıkmasına zemin hazırlayan şartlarda ve ortaya çıkmasında dış müdahale olup olmadığı meselesi temelinde incelenmiştir. Küresel Cihad fikrinin uygulama zemini bulduğu SSCB'nin Afganistan işgalinden başlanmak üzere, Yahudi asıllı İngiliz kökenli Amerikalı Oryantalist Bernard Lewis tarafından geliştirilen Medeniyetler Çatışmasını da içeren planların, Neoconların öncülüğünde İngiliz-İsrail ittifakıyla 1979 senesinde uygulanmaya başlandığı anlaşılmıştır. Ronald Reagan döneminde; Afgan savaşında zemini hazırlanan bu planlar, 11 Eylül saldırıları ve sonrasındaki işgallerle fiilen uygulanmaya başlanmıştır.

Obama'nın, başkan seçilmesinden sonra İslam dünyası ile işbirliği temelinde ilişkileri düzeltme yoluna gitmesi sebebiyle ters düştüğü bu aktörlerin tesirleriyle oluşturulan zeminde IŞİD; tarihin en kanlı terör örgütlerinden bir tanesi olarak ortaya çıkarılmıştır. Gerçekleştirdiği stratejik eylemlerle Obama dönemi Amerikan politikaları akâmete uğratılmış, bazı İslâmî değerler ciddi biçimde yıpratılmış, bu planlarda önemli mesafe kat edilmiş ve Ortadoğu'da barışın sağlanmasında ciddi katkısı olacak olan Filistin'de iki devletli çözüm için önemli adımlar atan Fransa başta olmak üzere AB IŞİD tarafından düzenlenen terör saldırılarıyla vurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Irak Şam İslam Devleti (IŞİD), New Dark Age, Mesih, Hilâfet, Terör

ABSTRACT

IN THE LIGHT OF ITS ACTIONS AND DISCOOURSES ISIS: ITS RELIGIOUS, POLITICAL AND STRATEGICAL STRUCTURE

Halil İbrahim KARATAŞ

This thesis aims to analyse Islamic State of Iraq and Syria (ISIS) organization which has grown into a new terror brand with its caliphate announcement in 2014 and its terror incidents created all around the world on the basis of the matter as to whether there is a foreign intervention at ISIS's appearance and the conditions which prepare a ground for such a formation. Fron the beginning of USSR's ocoupation of Afganistan in which the Global Jihad idea found a practice ground, the plans including the Clash of Civilizations developed by British American Bernard Lewis of Jewish origin were carried at under the leadership at Neocons with English-Israel alliance to the years of 1979. The plans whose roots were taken during the Afghan war beyon to be put into practice together with the 9/11 attacks and following occupations during the presidency of Ronald Reagan

After Obama was selected as the President, the tried to put the relations with the Islamic World to rights by cooperating with them. ISIS was brough tabout as one of the most bloody terrorist organizations throughout the history as a result of the conflict of Obama with these actors. Because of ISIS atrategical actions, American politics were disruped during Obama presidency and some Islamic values were worn out seriously. EU, mainly France which task important steps for two state solution in Palestine which will contribute to the peace in Middle East was damaged with terror attacks organized by ISIS.

Keywords: ISIS, New Dark Age, Messiah, Caliphate, Terror

ÖNSÖZ

Türkçe'de yaygın olarak kullanılan ismi ile Irak Şam İslam Devleti, bu ismin kısaltması olan IŞİD ve bu Türkçe kısaltmanın Arapçası olan Ed-Devletü'l-İslâmiyyetü fi'l-Irâk ve'ş-Şâm'ın (الدولة الاسلامية في العراق والشام) kısaltması olan DÂİŞ veya yanlış telaffuzuyla DAEŞ isimleriyle; İngilizce'de ise bu ismin tam karşılığı olan ISIL (Islamic State of Iraq and the Levant) ve eski Mısır'da tanrıça olduğuna inanılan Isıs'i çağrıştıran ISIS (Islamic State of Iraq and the Syria) adları ile bilinen örgütün 21. yüzyılın en şedid terör örgütlerinden bir tanesi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. İslam kelimesi de dâhil olmak üzere her iki kısaltmada da geçen kelimeler aynı olduğundan kavramın tam Türkçe karşılığı olan ve daha sık kullanılan IŞİD ismi tercih edilmiştir.

IŞİD terör örgütü ve bu örgüt etrafında yaşanan gelişmeler; Giriş ile birlikte dört bölümde ele alınmıştır. Giriş'te, Semâvî dinlerdeki radikalizme yol açabilecek olan bazı inançlar ele alınmıştır. İlk bölümde, meşhur Oryantalist Bernard Lewis tarafından hazırlanan 'Yeni Ortadoğu Planı' temelinde İngilizlerin Ortadoğu planları ele alınmıştır. Yine bu bölümde ABD'nin İngiltere ile ilişkileri ve bu ilişkilerin gelinen noktadaki durumu ele alınmıştır. Ayrıca Obama döneminde ABD'nin hem İngiltere ile hem de İsrail ile olan çıkar farklılıkları ele alınmış ve bu ihtilafların IŞİD'in gelişimine olan etkisi ele alınmıştır.

İkinci bölümde IŞİD terör örgütünün gelişimi, yapısı ve söylemleri ele alınmıştır. Bu söylemlerin dînî açıdan tartışmalı yönlerine ve dînen problemli noktalarına dikkat çekilmiştir. Ayrıca her ne kadar IŞİD'in söylemlerinde olsa da Kıyâmet ve Mehdi-Mesihlik ile alakalı söylemlerinin aslında Evanjelizm ve Siyonizm'de olduğuna dikkat çekilmiştir. Ayrıca yine söylemlerde, ABD ile İngiltere ve İsrail arasında yaşanan çatışmaların yansımalarına dikkat çekilmiştir.

Son bölümde de IŞİD'in eylemleri ve bu eylemlerinin, Bernard Lewis'in planının ve 'Medeniyetler Çatışması'nı gerçekleşmesine olan etkileri ele alınmıştır. çalışmamızda, örgütle ilgili ortaya çıkan kaynakların belli ölçüde yetersiz olması ve manipülasyona açık olması sebebiyle kendi yayınlarına ağırlık verilmiştir. Ayrıca

örgütün asıl mâhiyetinin anlaşılmasında oldukça önemli olan bazı söylemlerinin ve eylemlerinin dikkat çekmediği ve ikincil kaynaklarda ele alınmadığı görülmüştür. Bu da ister istemez bazı konuların ele alınmasında örgüt tarafından yayınlanan birinci el kaynaklara sık müracaat edilmesini gerektirmiştir. Ayrıca ikincil kaynaklardan taraflı olanlar tercih edilmemiştir.

Burada, örgütün gerçekleştirdiği eylemler ve bu eylemlerin acımasızlığı ve kural tanımazlığı oldukça profesyonel ve mücadele edilmesi zor bir örgütle karşı karşıya olunduğunu göstermektedir. Bundan dolayı örgütle ve örgütün zihniyetiyle mücadele etmek hem oldukça zordur hem de bir veya birkaç devletin üstesinden gelemeyeceği kadar komplikedir. Dolayısıyla bu örgütle, bu örgüt eliyle gerçekleştirilmeye çalışılan planlarla ve bu planların aktörleriyle topyekün bir mücadele gerekmektedir. Bu noktada hem İslam dünyasında hem de Batı'da bütün ülkelere ayrı ayrı görev düşmektedir.

Teze olan kıymetli katkılarından ve anlayışlarından dolayı tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ömer KUL hocama; Prof. Dr. Ahmet KAVAS hocama ve Yrd. Doç. Dr. Ayna ASKEROĞLU ASLAN hocamıza teşekkür ederim. Bununla birlikte tez danışmanım Ömer KUL'a, 1979 Afgan işgalinin yaşandığı dönemin önemine binâen bu dönemde, savaşçıların Batılılar tarafından desteklenmesi meselesini araştırma konuları arasına dâhil etmiş olması sebebiyle ayrıca teşekkür ederim. Zîrâ bu dönemde ABD tarafından buradaki grupların desteklenmesinin anlaşılması, tezdeki birçok konuda taşların yerine oturmasını sağlamıştır. Ayrıca önemli bazı İngilizce metinlerin anlaşılması hususunda yardımını esirgemeyen sevgili kardeşim Hatice KARATAŞ'a şükranlarımı sunarım.

Halil İbrahim KARATAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZ…….....III
ABSTRACT.....IV
ÖNSÖZ V
İÇİNDEKİLER VII
HARİTALAR LİSTESİ IX
TABLOLAR LİSTESİ X
KISALTMALAR LİSTESİ.....XI
GİRİŞ.. 1

BİRİNCİ BÖLÜM
İNGİLİZ-AMERİKAN İLİŞKİLERİ VE ORTADOĞU POLİTİKALARI

1.1. İngiliz-Neocon Yeni Ortadoğu Planı ve Medeniyetler Çatışması..... 12
1.1.1. Bernard Lewis'in Yeni Ortadoğu Planı..... 12
1.1.2. Medeniyetler Çatışmasının Hayata Geçirilmesi 22
1.1.2.1. Neoconların ABD Siyasetindeki Etkileri..... 22
1.1.2.2. SSCB'nin Afgan İşgâli ile Küresel Cihad'ın Ortaya Çıkışı 25
1.1.2.3. 11 Eylül Terör Saldırıları..... 28
1.1.2.4. Irak'ın İşgali..... 31
1.2. Obama Dönemi ABD'nin Yeni Dış Politikası ve Ayrışan İngiliz-ABD İlşkileri 37
1.2.1. Obama Dönemi ABD Dış Politikası'nın Temel Parametreleri 37
1.2.2. Obama Dönemi ABD'nin Ortadoğu Politikaları..... 41
1.3. "Özel İlişki"den Küresel Rekâbete: ABD-İngiltere Güç Mücâdelesi..... 49
1.4. Ortadoğu'da Çatışan ABD-İsrail Politikaları..... 54
1.5. ABD'nin İngiltere ve İsrail ile Ayrışmasının IŞİD'in Gelişimine Etkisi... 60

İKİNCİ BÖLÜM
IŞİD'İN ORTAYA ÇIKIŞI VE SİYÂSÎ YAPISI

2.1. Örgütü Oluşturan Etkenler 65
2.1.1. Gelişmesine Zemin Hazırlayan Siyâsî Olaylar 66

2.1.1.1. Libya İç Savaşı 66
2.1.1.2. Suriye Krizi 69
2.2. Siyâsî Yapısını Oluşturan Unsurlar 73
2.2.1. Oluşumu ve Gelişimi 74
2.2.2. Teşekkülü ve Örgüt Yapısı 87
2.2.2.1. Örgüt Yapısı 88
2.2.2.2. Örgütü Oluşturan Unsurlar 95
2.2.2.3. Para ve Silah Kaynakları 102
2.2.3. Hilâfet İddiası 104
2.2.4. Küresel Çatışmanın IŞİD'in Söylemlerindeki Etkisi 113
2.2.4.1. 11 Eylül Terör Saldırılarının Arka planı ve IŞİD'in Bu Saldırılara Bakışı…… 120

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
IŞİD'İN EYLEMLERİ VE EYLEM YAPISI

3.1. Örgütün Eylemleri 133
3.1.1. Terör ve Terör Eylemleri Kavramları 134
3.1.2. Bölgesel Eylemleri 137
3.1.3. Uluslararası Eylemleri 188
3.2. IŞİD'in Eylem Yapısı 208
3.2.1. Küresel Çatışmanın IŞİD'in Eylemlerindeki Etkisi 208
3.2.2. Bernard Lewis Planının Gerçekleştirilmesinde IŞİD'in Rolü 214
3.2.3. Medeniyetler Çatışmasının Gerçekleşmesinde IŞİD'in Rolü 247

SONUÇ 255
KAYNAKÇA 262
EKLER 337

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Bernard Lewis'in Yeni Ortadoğu Haritası ……...…….…...14

Harita 2: Bernard Lewis'in Haritasından Uyarlanan Ortadoğu Haritası……..……14

Harita 3: İngiltere'nin Yeni Ortadoğu Haritası …….……...….....15

Harita 4: Bernard Lewis'in Ortadoğu Haritası ……..…….....17

Harita 5: 2008 Yılında The Atlantic Dergisinde Çıkan Yeni Ortadoğu Haritası…..20

Harita 6: 2013 Yılında The New York Times'ta Çıkan Yeni Ortadoğu Haritası.....21

Harita 7: Demir İpek Yolları Haritası…….……...…40

Harita 8: 29 Haziran 2014 îtibâriyle IŞİD'in Ele Geçirdiği Bölgeler……..…..155

Harita 9: 03.11.2016 îtibâriyle Suriye'de Son Durum……..…….…….....244

Harita 10: tarihi îtibâriyle Irak'ta Son Durum……...…….…….245

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Üst Düzey IŞİD Üyelerinin İsim ve Görev Tablosu ……..…...91

Tablo 2: IŞİD'in 26 Kasım 2011-14 Kasım 2012 Yılında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Aylara ve Eyâletlere Göre Dağılımını Gösteren Tablo…….……144

Tablo 3: IŞİD'in 15 Kasım 2012 - 3 Kasım 2013 Yılında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Aylara ve Eyâletlere Göre Dağılımını Gösteren Tablo…….145

Tablo 4: IŞİD'in 26 Kasım 2011-14 Kasım 2012 Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Türü ve Türlere Göre Sayıların Dağılımını Gösteren Tablo…….....149

Tablo 5: IŞİD'in 15 Kasım 2012 - 3 Kasım 2013 Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Türü ve Türlere Göre Sayıların Dağılımı……..150

Tablo 6: 14 Ekim 2015-3 Eylül 2016 (H.1437) Tarihlerinde IŞİD'in Irak'ta Çatışmaya Girdiği Tarafların Aylara Göre Kayıpları Gösteren Tablo……..…186

Tablo 7: 14 Ekim 2015 - 7 Nisan 2016 (H.1437) Tarihleri Arasında IŞİD'in Irak'ta Çatışmaya Girdiği Tarafların Aylara Göre Ölü ve Yaralı Sayıları Gösteren Tablo.186

Tablo 8: 14 Ekim 2015 - 7 Nisan 2016 (H.1437) Tarihleri Arasında Suriye'de Çatışmaya Girdiği Tarafların Aylara Göre Ölü ve Yaralı Sayılarını Gösteren Tablo…….187

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	:	Adı Geçen Eser
a.g.m.	:	Adı Geçen Makale
a.g.r.	:	Adı Geçen Rapor
a.y.	:	Aynı Yer
ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
b.	:	İbn
BM	:	Birleşmiş Milletler
C.	:	Cilt
DİA	:	Diyanet İslam Ansiklopedisi
Dr.	:	Doktor
FED	:	Federal Reserve
H.	:	Hicri
Hz.	:	Hazreti
HDP	:	Halkların Demokratik Partisi
IŞİD	:	Irak Şam İslam Devleti
M.	:	Mîlâdî
NATO	:	North Atlantic Treaty Organization
Nşr.	:	Neşreden
PYD	:	Partiya Yekîtiya Demokrat
PKK	:	Partiya Karkaren Kurdistan
RAND	:	Research and Development
SAS	:	Special Air Service
s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı
s.a.s.	:	Sallallahu Aleyhi ve Sellem
ss.	:	Sayfa Sayıları
SSCB	:	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
t.y.	:	Tarihi Yok
TBMM	:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
Ter.	:	Tercüme
Thk.	:	Tahkik
TSK	:	Türk Silahlı Kuvvetleri
USS	:	United States Ship
v.d.	:	Ve Diğerleri
vs.	:	Vesâire
y.y.	:	Yayın Yeri Yok
YPG	:	Yakîneyen Parastine Gel
yy	:	Yüz Yıl

GİRİŞ

IŞİD terör örgütünün anlaşılmasında, cihâdî örgütler ele alınırken sürekli konuşulan Selefîlik ve Vehhâbilik kavramlarının anlaşılması gerekmektedir. Ayrıca El-Kâide ve küresel çapta terörle mücâdele konusunda son yıllarda sıklıkla konuşulan Medeniyetler Çatışması tezlerinin de anlaşılması gerekmektedir.

Selefîlik; sahâbeye ve sahâbenin talebeleri olan tâbiîne bağlı olan, onların yolunda giden mânâsında kullanılmaktadır. Selefîliğin görüşleri bağlamında Ahmed b. Hanbel önemli bir yer tutsa da sistemleşmesi Hanbelîliğin ana çizgisini savunan Takıyyüddin İbn-i Teymiyye (1263-1328) zamanında gerçekleşmiştir. İbn-i Teymiyye ve talebesi İbn-i Kayyım el-Cevziyye tarafından yapılan ilmî çalışmalarla Selefîlik, tasavvufa ve felsefeye alternatif olabilecek usuller geliştirmeye çalışmıştır. O dönemlerde selefîlik ilmî bir muhtevâ ve seviyede devam etmektedir. Ayrıca Şah Veliyyullah Dihlevî ve Muhammed b. Ali eş-Şevkânî de bu usûlün önemli tâkipçilerindendir.[1]

Selefîliğin bazı hususlardaki temel görüşlerini özetleyecek olursak; selefîliğe göre dînî hususlarda nasslar, yani Kur'ân ve sünnet esas alınmalıdır. Selefiler yoruma açık olan âyetlerin dahi yorumlanmasına sıcak bakmazlar.[2] Metnin ifâde ettiği zâhirî mânâsına[*] göre anlamayı ve ona göre davranmayı gerekli görürler. Bu da tabiatıyla bazı mevzularda derinlikli bir düşünmeden ziyâde sathî, yüzeysel bir düşünmeyi berâberinde getirmiştir. Akıl ile Hz. Peygamber'den gelen rivâyetler arasında çelişkili bir durum söz konusu olduğunda akıldan ziyâde nakli, yâni rivâyetleri esas alırlar.[3] Önemli görüşlerinden bir tânesi de îmanla alakalı meselelerde Kur'ân ile birlikte mütevâtir olmasa da sahih hadisleri esas almalarıdır.[4]

---

[1] M. Sait Özervarlı, "Selefîlik" Maddesi, **DİA**, C.XXXVI 2009, s.400.
[2] Mehmet Baktır, "Mütekaddimûn Selefiyye ve Metod Anlayışı", **Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C.VIII/2, Sivas, 2004, s.25.
[*] Metnin ne söylediğine, ne söylemek isteyebileceğine değil.
[3] Müfrih b. Süleyman El-Kavsî, **El-Menhecü's-Selefiyyü: Ta'rîfuhû, Târîhuhû, Mecâlâtühû, Kavâiduhû, Hasâisûhû,** Riyad, 2002, s383.
[4] Özervarlı, **a.g.m.** , s.401.

Îman edilmesi gerekli olan bilgilerin arasına sahih hadislerle gelen bilgilerin dâhil edilmesinin ne mânâ ifâde ettiğini anlayabilmek için mütevâtir ve sahih kavramlarını îzah etmek gerekecektir. Tevâtür bilgisi, günümüzde son derece yanlış olarak ve neredeyse hakîkî mânâsının tam tersi bir mânâya gelecek şekilde söylenti anlamında kullanılmaktadır. Oysa tevâtür, bilgiyi aktaranların sayıları îtibâriyle bir yalan üzerinde birleşmeleri mümkün olmayacak sayıda kişiden aktarılan bilgi demektir.[5] Meselâ İstanbul'u Fatih Sultan Mehmed'in fethettiği bilgisi tevâtür bilgisidir. Zîrâ bu bilgiyi aktaranların sayıları îtibâriyle inkârı ya da başka türlüsü mümkün olmayan bir bilgidir. Mütevâtir[*] hadis de, hadisi aktaranlar îtibâriyle doğruluğu kesin olan hadis demektir ve genelde sayılarıyla alakalı 100 ilâ 300 arasında bir sayı verilmektedir. Sahih hadis ise doğruluk ihtimâli yüksek olan fakat yüzde yüz olmayan rivâyetlerdir.[6]

Mütevâtir ile sahih arasındaki bu ayrımdan sonra, selefîliğin îmanla alakalı meselelerde sahih hadisleri de kabul etmesinin ne mânâya geldiğini daha net bir şekilde anlamak mümkün olacaktır. Zîrâ bu görüşle birlikte îmân tanımının alanı bir hayli genişlemektedir. Bu da ilerleyen bölümlerde ele alacağımız gibi iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma ilkesinin zor kullanarak tatbik edilmesi gerektiğini düşünen dînî anlayışla birleşince birçok meselenin îman tanımı içerisinde değerlendirilmesi sebebiyle günah işleyen bazı kimselerin de 'dinden çıkmakla' itham edilmesine, bundan dolayı da katledilmesine sebep olmaktadır. Ayrıca böyle bir anlayış hayatın neredeyse her sahasına müdâhale edilmesine sebep olmaktadır.

Mevzûmuz açısından önemli olduğu için Selefîliğin önemli birkaç görüşünü zikretmekte fayda olacaktır. Söz konusu görüşlerinden bir tanesine göre, büyük günah işleyen bir kimsenin tekfir edilemeyeceği, yâni dinden çıkmış olmakla itham edilip kâfir kabul edilemeyeceğidir. Fakat bazı Selefî yorumları büyük günah işleyenlerin dinden çıkacağını düşünmektedir. Bir diğer önemli görüş de, zâlim de olsa Müslüman bir hükümdara karşı isyan edilmemesi gerektiğidir. Zîrâ bir isyan

[5] Osman Bayraktutan, "Semantik Analiz Yöntemi Açısından Tevâtür", **Iğdır Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi,** S.V, Iğdır, 2015, s.102.

[*] **Rivâyet**, ıstılâhî olarak Hz. Peygamber (s.a.s)'den aktarılan sözlerin genel adıdır. Eğer sözün Hz. Peygamber'den geldiği kesinleşmişse bu söze artık hadis denir. Fakat doğruluğu kesinleşmeyen sözlere, özellikle doğruluk ihtimâli zayıf olanlara rivâyet demenin daha doğru olacağı kanaatindeyiz.

[6] M. Yaşar Kandemir, "Hadis" Maddesi, **DİA**, C. XV, 1997, s.37.

durumunda çok daha büyük zararlar ortaya çıkacak ve Müslümanlar daha büyük zararlar görecektir.[7]

Günümüz Selefîliğine gelecek olursa, bazı araştırmacılar Muhammed Abduh, Reşid Rızâ (1865-1935), Hasan el-Bennâ (1906-1949), Mevdûdî (1903-1979) gibi isimleri saymaktadırlar.[8] Bununla birlikte Müfrih b. Süleyman el-Kûsî, Efgânî ve Abduh'un selefîlikten etkilenmekle beraber onların Selefî sayılamayacaklarını zîrâ modernist görüşlerinin bulunduğunu belirtmektedir.[9]

Modern dönemde ortaya çıkan Selefî hareketlerle alakalı mutlaka söylenecek çok şey vardır fakat dikkat edilmesi gereken önemli bir mevzu, Selefîlikten etkilenen her hareketin de aynı kefeye konmasının bizleri yanlış netîcelere götüreceği hususudur. Zîrâ Selefîliğin genellikle, geleneksel İslâmî anlayışa göre daha katı, daha sathî görüşlere ve genelde yüzeysel bir bakış açısına sâhip olduğundan ayrılıkların daha kolay ve fazla olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Vehhâbîlik; İnsanın bütün fiillerinin dînin içerisinde değerlendirilmesi ve sonradan ortaya çıkan şeylerin mutlak sûrette ortadan kaldırılması hususunda aşırı bir titizlik gösteren Selefîliğin[10] önemli tâkipçilerinden bir tanesi olan Muhammed b. Abdi'l-Vehhâb, Vehhâbîliğin kurucusu kabul edilmektedir. 1703 yılında Suudi Arabistan'ın Necd bölgesinde doğan ve ilmî bir eğitim alan Abdü'l-Vehhâb, dinde sonradan ortaya çıktığını söylediği her şeye karşı çok sert bir tavır takınmıştır. 1745'te Dir'iyye emîri olan Muhammed b. Suud'un yanına giden Abdü'l-Vehhâb onunla anlaşarak siyâsî bir gücün şemsiyesi altına girmiş ve fikirlerini yayarken bu güçten istifâde etmiştir.

Vehhâbîliğin en bâriz görüşlerinden bir tanesi sonradan ortaya çıkan türbe yapma, türbeleri ziyâret etme, tasavvufa girip bir şeyhe intisâb etme gibi uygulamaları bid'at* olarak değerlendirmesidir. Şîa'ya da bu sebeplerle karşı duruş

[7] El-Kavsî, **a.g.e.** , s. 4413-414.
[8] Özervarlı, **a.g.m.** , s.402.
[9] El-Kavsî, **a.g.e.** , s. 121-122.
[10] Mehmet Zeki İşcan, "Tarih Boyunca Selefî Söylem", **İlahiyat Akademi: Altı Aylık Uluslararası Akademik Araştırma Dergisi**, C.I, S.I-II, Gaziantep, 2015, s.1.
* sonradan ortaya çıkan uygulama ve alışkanlıklar.

sergileyen Vehhâbîlik, onların da Ehl-i Beyt'e[*] aşırı bağlılıklarından dolayı sert eleştiriler getirmiştir. Hattâ câmilere kubbe ve minâre yapımını dahi eleştirmiş ve onları da bid'at olarak değerlendirmiştir. Ayrıca insanları yöneten imamın, bid'atleri ortadan kaldırmak ve iyiliği emredip kötülükten sakındırmak ilkelerini yerine getirme yükümlülüğü çerçevesinde gerekirse zor kullanmasını gerekli görmüştür.[11] Vehhâbîliğin ve tabii Suudi hânedanlığının Osmanlı ve Şiî karşıtı tavırlarının anlaşılmasında bu hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Belli ölçüde İslam dünyasında, önemli ölçüde de Yahudilik ve Hıristiyanlıktaki dînî radikalizmi besleyen diğer önemli inanç da Mesih kavramıdır ki Yahudilik ve Hıristiyanlık açısından radikalizmi, vehhâbîliğin İslam dünyasındaki radikalizmi beslediğinden daha fazla beslemektedir.

'Medeniyetler Çatışması' meselesi; Samuel Huntington'un 1993 yılında bu isimle yazmış olduğu bir tezle gündeme gelmiştir. Fakat evveliyâtı araştırılması gereken çok yönlü bir meseledir. Zîrâ meselenin temelinde Batı dünyasının medeniyet tasavvuru vardır. Medeniyetler çatışması gibi bir tezle İslâm hedefe mi konmuştu yoksa Huntington bir düşman arayışında olması gereken bir anlayış için İslâm'ı mı hedef göstermişti? Yoksa bu tez sâdece bir durum tespiti miydi?

Batı dünyasında, son birkaç yüzyılda elde edilen gelişmişlik seviyesinin netîcesinde çizgisel bir târih anlayışı ortaya konmuş ve teşekkül eden medeniyetin zirve olduğu ve târihin de bu şekilde devam edeceği düşüncesi husûle gelmiştir. Özellikle yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte tabiatın tahakküm altına alındığı düşüncesi[12] bu özgüvenin sebeplerinin anlaşılmasını sağlayan önemli bir ayrıntıdır.

Batı dünyasının medeniyet tasavvurunun anlaşılması için mürâcât edilecek en önemli kaynaklardan bir tanesi olan Arnold Toynbee, İsrail, Yunan ve Roma uygarlıklarının Batı medeniyetinin önünü açmak için yaşayıp öldüklerini belirtmektedir. Ayrıca ona göre batı uygarlığının torunları; Çin, Hind ve Yunan medeniyetlerinin mîrasçısı olacaklardır. Yâni Batı Medeniyeti onları da ihtivâ eden

[*] **Ehl-i Beyt:** Hz. Peygamber'in âilesi.
[11] Mehmet Ali Büyükkara, "Vehhâbîlik", **DİA**, C.XXXXII, 2012, s.613.
[12] Arnold J. Toynbee, **Hıristiyanlık ve Dünya Dinleri**, (Ter. Mehmet Aydın), Konya, 2000, s. 50.

zirve bir medeniyet olacaktır. Zîrâ Batı Medeniyeti'nin kurduğu medeniyet bütün insanlığı bir araya getirmiştir.[13]

Arnold J.Tonbee'ye göre günümüz atom devrinde, tüm dünyayı kapsayan siyâsî ve ictimâî bir birlik şarttır.[14] Tabii bu ve benzeri görüşlerinden anladığımız kadarıyla Toynbee, böyle bir birlikteliği batı medeniyetinin çatısı altında gerçekleştirme düşüncesindedir. Fakat bu birlikle alakalı Toynbee'nin birtakım çekincelerinin olduğunu görmek mümkündür. Birincisi Toynbee, tarihin tekerrür edici vasfından dolayı Batı Medeniyeti'nin de yıkılıp yıkılmayacağını sorgulamakta ve Batı'nın tarihte görülmemiş bir şekilde meydan okumak sûretiyle bunu engellemelidir. Zîrâ Toynbee, geleceğin kendi ellerinde olduğunu ve amansız bir yazgının insâfına kalmadıklarını belirtmektedir.[15] Toynbee'nin bu sözü Batı Medeniyeti'nde târihin akışına, kâidelerine karşı bir meydan okumayı ifâde etmektedir.

Arnold J. Toynbee, her ne kadar dünyanın birleşmesinin Batı Medeniyeti çerçevesinde olacağını düşünse ve tarihe meydan okuyan fikirler serdetse de Batı üstünlüğünün uzun sürmeyeceğini belirterek de[16] bu noktada bir çizgisel târih anlayışına karşı çıkmaktadır.[17] Bununla birlikte O'nun, bir medeniyet ekseninde ve o medeniyetin liderliğinde gelişimin mümkün olabileceğini belirtmekte olduğunu söylemek de mümkündür. Belki de medeniyetin zirvesi ve en mütekâmil (en gelişmiş, gelişimini tamamlamış olan) olanı olarak Batı Medeniyeti'ni görmesinden dolayı Toynbee, ırkçılıkla mücâdelede İslâm'ın rûhunun barışı seven, hoşgörülü ve ırkçılık karşıtı olanlara yardım edebileceğini söylemekte ve muhtemel bir ırkçılık savaşında İslâm'ın târihî görevini yerine getirmek üzere geri çağrılabileceğini söylemektedir. Ayrıca ırkçılıkla birlikte alkol gibi kötü alışkanlıkları da yüce ahlak ve toplumsal değerlerle bertaraf edebileceğini düşünmektedir.[18] Aslında

[13] Arnold J. Toynbee, **Uygarlık Yargılanıyor**, (Ter. Kasım Yargıcı-Mehmet Ali Yalman), İstanbul, 2011, s. 79-80.
[14] Arnold J. Toynbee, **Dünya ve Garb**, (Ter. Emin Bilgiç), İstanbul, 2014, s. 35.
[15] Toynbee, **Uygarlık**, s. 39-40.
[16] Toynbee, **Uygarlık**, s. 137.
[17] Eren Rızvanoğlu, "Çizgisel Tarihe Karşı Çıkışları Bağlamında Spengler ve Toynbee'nin Döngüsel Tarih Yaklaşımları" , **Kaygı: Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi**, S.XX, Bursa, 2013, s.245.
[18] Toynbee, **Uygarlık**, s. 175.

Toynbee'nin, bu tür sosyal meselelerin halledilmesi için İslâm'a mürâcât edilmesinin gerektiğini belirtmesi Batı Medeniyeti'nin zirve olduğu hususundaki iddiasını yine kendi sözleriyle tartışılır hâle getirmektedir.

Burada İslâm'ın yeniden çağrılmasından bahsederken Toynbee ne demek istemekte veya İslâm'ı geri çağırmanın riskli olabileceğini düşünmemekte midir? Ona göre İslam toplumu, kendisinden üstün olan Batı Medeniyeti'nin karşısında kendini kesip yontmuştur[19] ve II. Abdülhamid'in İslam Birliği (pan-İslam) politikasının etkisini kaybetmeye başlamasıyla şimdilik bir felâket gözükmemektedir.[20]

Batı Medeniyeti'nin zirvede olduğu ve dünya insanlığını çerçevesinde birleştirdiği bir düzende ırkçılığı bir mesele olarak gören Toynbee, İslâm dünyası söz konusu olduğunda milliyetçilikle alakalı önemli tespitler yapmaktadır. Ona göre milliyetçilik, Müslümanların içine düştükleri bir oyundur ve Müslümanların büyük bir çoğunluğu için milliyetçiliğin kaçınılmaz netîcesi, batı dünyasının proleter kalabalığı içinde erimek olacaktır.[21] Batı medeniyeti çerçevesinde oluşturulacak bir dünya sistemi içerisinde yaşanabilecek bir ırkçılık savaşı, batı medeniyeti için bir eksiklik olacağı için bunu bertaraf etmek için İslâm'a mürâcât etmek gâyet tabiîdir. Fakat II. Abdülhamid'le alakalı yaptığı değerlendirmede de görüldüğü gibi İslâm'ın bir meydan okumaya dönüşmesi ve hattâ böyle bir ihtimâlin bulunması Batı Medeniyeti için ciddî bir tehdit olarak değerlendirilmektedir ki bu vâkıa birçok hâdisede karşımıza çıkmaktadır.

Târihin tekerrür mü ettiği yoksa çizgisel bir şekilde belirli gelişme dönemlerini mi takip ettiği meselesini modern dönemde neo-conların temsilcilerinden Francis Fukuyama'da da görmek mümkündür. Fukuyama, tarihin bir sonunun olup olmadığı meselesinin geçmişte de tartışıldığını, Marx ve Hegel'in tarihin bir sonunun olduğunu düşündüklerini belirtmektedir. Ayrıca o, Hıristiyanlara

[19] Arnold J. Toynbee, **1920'lerde Türkiye'de Hilâfetin İlgâsı**, (Ter. Hasan Aktaş), İstanbul, 1998, s.27.
[20] Toynbee, **Uygarlık**, s. 177.
[21] Toynbee, **Uygarlık**, s. 178-179.

göre tarihin sonunda mahşerin olacağını ve mahşer sonrasında da tanrı imparatorluğunun kurulacağını belirtmektedir.[22]

Kendi târihin sonu tezine göre siyâsî ve toplumsal örgütlenmenin bugünkü hâlinin tatmin edici olması şartıyla târihin sona erdiği söylenebilir.[23] Târihin sonunda huzurlu bir hayatın ve tüketimin savaşlarda insanların kendi hayatlarını tehlikeye atmasına mâni olacak kadar önemli olacaktır.[24] Fukuyama'nın tarihin sonu tezinin, liberal demokrasinin insanlık için ulaşılması gereken nihâî hedef ve Amerikan sisteminin de bu hedefe ulaşmış bir sistem olarak zaferinin îlan edilmesi maksadına mâtuf olduğu söylenebilir.[25]

Son olarak Fukuyama'nın, tarihin sonunun savaşların da sonu olacağı, zîrâ tarihin sonundaki insanın din, milliyet gibi herhangi bir dâvâ için hayatını tehlikeye atmayacak kadar akıllı olacağı şeklindeki[26] görüşleriyle bu kısmı bitirip Huntington'un 'Medeniyetler Çatışması Tezi'ne geçelim.

Samuel Huntington'un 1993 yılında yazıp daha sonra kitaplaştırdığı tezinde esas mevzu bahis edilen mesele SSCB sonrası batı medeniyetine ve uluslararası sistemine bir meydan okumanın olup olmayacağıdır. Bu noktada Huntington'un bu tezinin, Arnold Toynbee'nin, meydan okuma-karşı koyma fikri ile ilişkisini kurmak gerekecektir. Toynbee'nin târih anlayışı da İbn-i Haldun'un târih nazariyesiyle önemli ölçüde aynıdır. Zîrâ İbn-i Haldun'a göre medeniyet; bedâvet-hadâret-fesad şeklindeki basamakları, dönemleri sürekli tâkip etmektedir. Yâni her medeniyet ibtidâî bir dönemi yaşar, sonra medenîleşir, gelişir ve en sonunda bozulmanın başlamasıyla kaçınılmaz son olan yıkıma uğrar. Bu dâiresel hareket her medeniyet için zorunlu bir şekilde gerçekleşir.[27] Daha önce ele aldığımız Toynbee'nin târih

[22] Francis Fukuyama, **Tarihin Sonu ve Son İnsan**, (Ter. Zülfi Dicleli), İstanbul, 2015, s. 90.
[23] Fukuyama, **a.g.e.** , s. 185.
[24] Fukuyama, **a.g.e.** , s. 336.
[25] Huriye Yeliz Öztürk, "İlerlemeci Tarih Anlayışı ve Bu Anlayışta Fukuyama'nın Yeri", **Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Sakarya, 2010, s. 49-50.
[26] Fukuyama, **a.g.e.** , s. 386.
[27] Kâsım Şulul, "İbn-i Haldun'un Târih Görüşü", **Dokuz Eylül Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi**, S. XV, İzmir, 2002, s.150.

görüşünde de benzer bir anlayış vardır ve Toynbee'ye göre de medeniyetler başta içerde yaşanan bozulmalar olmak üzere çeşitli sebeplerle yıkılmaktadır.[28]

Toynbee'nin, meydan okuma ve karşı koyma anlayışına göre ise medeniyetler büyürler, gelişirler ve verimli bir döneme gelirler. Bu büyüme ve gelişme sırasında birtakım meydan okumalarla karşılaşırlar ve bu meydana okumaya verecekleri cevaba göre kaderlerini tâyin ederler. Bir medeniyet bu meydan okumaya cevap veremez ve boyun eğerse o medeniyet yok olur. Şâyet karşı koyar ve bir cevap geliştirebilirse o zaman yeni bir evreye girerek bir dinamizm kazanırlar ve yeniden doğarlar.[29] Toynbee'nin, yukarıda bahsettiğimiz, amansız bir yazgının insâfına kalmadıkları şeklindeki görüşünü bu minvalde değerlendirmek gerekir.

Batı'nın düşmansız kalamayacağı şeklindeki yaygın kanaati bu minvalde değerlendirmek ve altını bu şekilde doldurmak yerinde olacaktır. Huntington'un medeniyetler çatışması tezi de yeni bir düşman bulma ve buna karşı kabul edilebilecek bir cevap geliştirerek yeni bir dinamizm kazanmanın arayışı olarak değerlendirilebilir. Zîrâ bu tezle paralel görüşleri olan Bernard Lewis gibi Batı Medeniyeti'ni merkeze alan ve tek medeniyet fikrini savunanların birtakım görüşleri de bunu desteklemektedir.[30]

Burada Huntington'un, Batı medeniyeti, diğer medeniyetleri ve onların yükselişleriyle alakalı görüşlerini birlikte değerlendirmek gerekmektedir. Huntington, öncelikle Batı'nın hem şu anda hem de gelecekte dünyanın en güçlü medeniyeti olarak kalacağını söylemektedir.[31] Bununla birlikte Huntington, batı-dışı medeniyetlerin gelişmekte olduğunu, Batı'nın hâkimiyetinin ve çağının gerilemekte ve sona ermekte olduğunu dile getirmektedir.[32] Bu düşünce de her geçen gün yükselen İslam dünyasının Batı Medeniyeti için daha ciddî bir tehdit olarak

[28] Feyruze Gürbüz, "Toynbee'den Huntington'a Medeniyet Kavrayışı", **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Denizli, 2010, s.18.
[29] Emre Kongar, "Toplumsal Değişme", **Âmme İdâresi Dergisi**, C.IV, S.I, Ankara, 1971, s.70.
[30] Richard Falk, "Jeopolitik Kargaşa ve Medeniyet Çoğulculuğu", (Ter. Tuba KOR), **Dîvân Disiplenlerarası Çalışmalar Dergisi**, C.XII, S.XXIII, İstanbul, 2007, s.8.
[31] Samuel Huntington, **Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması**, (Ter. Mehmet Turhan-Cem Soydemir), İstanbul, 2015, s.27.
[32] Huntington, **a.g.e.** , s. 128.

algılanmasına sebep olmaktadır.[33] Huntington, Doğu ile Batı arasındaki ayrışmanın felsefe, değerler ve hayat tarzında olduğunu belirtmekte[34] ve Doğu'nun medenî olma hedefinin, Batılı olmayan bir medeniyet tasavvuru ile gerçekleştiğini ifade etmektedir.[35] Huntington'un, Doğu'nun kendi değerleri etrafında geliştiğini ifade ettiği bu değerlendirmelerinden yola çıkılarak, Batı'nın bu durumu bir tehdit olarak algıladığı değerlendirmesi yapılabilir. Tüm bunlara karşı da Batı, kendini meşrûlaştırmak için bir öteki oluşturmuştur.[36]

Doğu'nun Batı karşısındaki bu yükselişinin iktisâdî, ictimâî ve siyâsî olduğunu belirten Huntington, İslâm ve Çin medeniyetlerinin Batı'ya meydan okuyan medeniyetler olduğunu, bundan dolayı da İslâm'ın ve Çin'in konvansiyonel olan ve olmayan her türlü askerî girişimlerinin engellenmesi gerektiğini belirtmektedir.[37] Bu değerlendirmeler, özelde Huntington'un, genelde de Batı dünyasının bir koruma refleksi geliştirildiği değerlendirmelerini doğrulamaktadır. Burada büyüyen bir düşmandan ve buna karşı alınması gereken tedbirlerden bahseden Huntington'un; her medeniyetin karşı koymayla karşı karşıya kalacağı, bu meydan okumaya karşı koyabildiği taktirde daha da gelişeceği düşüncesine sahip olan Arnold Toynbee'nin bu fikirlerinin bir benzerini ortaya koyduğunu göstermektedir.[38]

Huntington'a göre İslam, Batı'ya düşman olmak ve bir medeniyetler savaşının merkezinde yer almak için uygun birtakım şartlara sâhiptir. Zîrâ İslam, balkanlarda olduğu gibi sınır komşusu olmasının yanında Batı'ya yapılan göçlerle birlikte artık Batı Medeniyeti'nin içine girmiş durumdadır. Bu da Batı'da rahatsızlığa sebep olmaktadır. Ayrıca İslam dünyasındaki modernleşme hareketlerinde maksat İslâm'ı modernleştirmekten çıkıp modernliği İslâmîleştirme şekline bürünmüştür.

[33] Haydar Gölbaşı-Ayhan Dever, Medeniyetler Çatışması Teorisi ve Dinler Çatışması: Kendini Gerçekleştiren Kehanet" , **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, C.VIII, S.I, Sivas, 2007, s.56.
[34] Huntington, **a.g.e.** , s.34.
[35] Huntington, **a.g.e.** , s.45.
[36] Murat Aktaş, "Avrupa'da Yükselen İslamofobi ve Medeniyetler Çatışması Tezi" , **Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi**, C.XIII, Ankara, 2014, s.47.
[37] Huntington, **a.g.e.** , s. 469.
[38] İsmail Öz, "Fukuyama ve Huntington'da İslam" , **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.XII, S.II, Erzurum, 2008, s.159.

Yâni ona göre Müslümanlar İslâm'a dönmektedirler.[39] Son yıllarda Batı'da artış gösteren İslamofobi ve yabancı düşmanlığı;[40] Batı'nın, kendisi için İslâm'ı düşman olarak gördüğünü ifade eden Huntington'un bu değerlendirmelerinin gerçeği yansıttığını göstermektedir. Bununla birlikte Huntington'un, Müslümanların şiddete düşkünlüklerinin de inkâr edilemeyecek bir hakîkat olduğunu söylemesi,[41] Batı'daki İslam karşıtlığının da körüklenmesinde etkisi olduğunu göstermektedir.

Rekâbetin geri döneceğini ve çatışmanın gelecekteki dünya politikasına hâkim olacağını belirten Huntington'un bu meseledeki fikirlerinde önemli bir nokta, bu tezin ilerleyen yıllarda nasıl bir noktaya gelebileceği hakkında da önemli bir ipucu vermektedir.[42] Bu önemli ayrıntı, Huntington'un Türkiye'nin İslâm'a liderlik etme imkânını tartışmasıdır. Huntington, Türkiye'nin bunu yapabilecek kapasiteye, birikime sâhip olduğunu belirtmekte ve Türkiye'nin her ne kadar NATO üyesi olsa da kendi çıkarlarının peşine daha fazla düşeceğini ifade etmektedir.[43] Bu minvalde, Müslümanların çatışmasının sebeplerinden bir tanesinin de İslam karşıtı söylem sâhiplerinin sıklıkla mürâcât ettikleri bir düşünceyi, İslâm'ın kılıç dînî olduğu düşüncesini zikretmektedir.[44] Bu iki önemli ayrıntı birlikte değerlendirildiğinde Huntington'un, İslam dünyası ile Batı arasında yaşanabilecek çatışmalarda kılıç vurgusuyla silahlı çatışmaların yaşanacağına vurgu yapmakta olduğu; Türkiye'nin liderliği ile de çatışmanın İslam dünyası ile Batı arasında topyekûn bir şekilde yapılacağına vurgu yaptığı söylenebilir. Zîrâ Türkiye'nin, tarihte İslam dünyasına liderlik etmiş olması ve Batı'da gerçekleştirilen fetihlerle birlikte Batılı zihinlerde bir korku sembolü olarak yer almakta olduğu söylenebilir.

Richard Falk'un, işâret ettiğimiz makâlesinde, Huntington'un bir düşman aramak maksadıyla yazdığını söylediği bu tezinde çatışmanın ve düşmanlığın merkezine İslâm'ın yerleştirilmesi meselesi ele alınırken oluşturulan bu düşmanın teşekkülünde ve vasıflandırılmasında Batı'nın tesirinin olup olmadığı da ele alınmalıdır. Burada İslam dünyasının Batı Medeniyeti ile karşılaşmasının ve bu

[39] Huntington, **a.g.e.** , s.131.
[40] Aktaş, **a.g.m.** , s.37.
[41] Huntington, **a.g.e**. , s. 388.
[42] Gürbüz, **a.g.e.** , s.73.
[43] Huntington, **a.g.e.** , s.263-264.
[44] Huntington, **a.g.e**. , s.395.

medeniyet karşısında yaşadığı ezikliğin ilk şoklarını üzerinden atan; mevcut duruma göre yeniden bir dil, üslup geliştirmeye ve iktisâdî olarak da gelişme emmâreleri göstermeye başlayan genelde Doğu, özelde İslam Batı için, Toynbee'nin bahsettiği karşı konulamayacak bir meydan okuma şekline gelme tehlikesi barındırmaktadır. Yeryüzünde büyüklenmeyi yasaklayan, diğer insanlara karşı mütevâzî olmayı öğütleyen, Müslümanlara, çeşitli vesîlelerle hükümleri, otoriteleri altında bulunanlara karşı iyi davranmalarını emreden, fâizi yasaklayan bir alternatifin geniş insan toplulukları tarafından doğru bir şekilde öğrenilmesi ve benimsenmesi, Batı'nın medeniyet ve hükümranlık iddiaları için tehlike teşkil edebilecek bir durumdur.

Burada İslâm'ı bir tehdit olarak görmenin ya da göstermenin mutlakâ çok sebepleri vardır. Bunlardan bir kısmını ilerleyen bölümlerde ele alacağız fakat burada Edward Said'in; oryantalistler için önemli olanın beyaz adamın doğuyu ve İslam'ı kontrol etmek olduğu[45], zîrâ İslâm'ın bir gün batının karşısına çıkmasından korktukları tespitini paylaşmak uygun olacaktır.[46]

Bu minvalde özellikle İslam'ın, Batı'ya alternatif olacak bir medeniyet tasavvuru, bir dünya hayatı anlayışı olduğundan özellikle İslâm'ın bu hususlarda alternatif olmaktan çıkarılması gerekmektedir. Bu noktada doğrudan İslâm'a karşı savaş açmak çok mâkul bir tercih olmayabilir. Zîrâ Oryantalistlerin dahi inkâr edemedikleri birtakım önemli insânî değerleri olan bir dine doğrudan savaş açmanın aleyhte bir netîce verme ihtimali kuvvetle muhtemeldir. Bu hususta II. Abdülhamid'in hilâfeti ön plana çıkarmasına bir cevap olarak İngilizlerin, kontrol altında tutulabilecek başka bir hilâfet tesis etmeye çalışmalarında olduğu gibi burada da böyle bir durumun olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. Bu hususları IŞİD'in söylemleri ve eylemlerini ele alırken inceleyeceğiz.

[45] Edward Said, **Oryantalizm**, (Ter. Nezih Uzel), İstanbul, 1998, s.352
[46] Said, **a.g.e.** , s.322.

BİRİNCİ BÖLÜM

İNGİLİZ-AMERİKAN İLİŞKİLERİ VE ORTADOĞU POLİTİKALARI

1.1.İngiliz-Neocon Yeni Ortadoğu Planı ve Medeniyetler Çatışması

Buraya kadar yaşanan olaylar incelendiğinde ABD ile kadîm müttefikleri İngiltere ve İsrail ile çıkarlarda ciddi farklılaşmanın hatta çatışmanın yaşanmaya başladığı görülmektedir. Irak'ı işgâle İngiltere ile giren ABD, Irak işgalinin gereksiz bir yere yapıldığını söyleyen Obama döneminde 'Arap Baharı' sürecinde Libya müdahalesi örneğinde görüldüğü üzere Fransa ile birlikte bir politika izlemiştir. Gelinen noktada ise Obama'nın, ilk döneminde ortaya koyduğu birçok politika akâmete uğramış ve başta Fransa olmak üzere AB ciddî biçimde IŞİD saldırılarına ve tehdidine mâruz kalmıştır.

Burada özellikle El-Kaide'nin Batı'da gerçekleştirdiği terör saldırılarıyla birlikte 'Medeniyetler Çatışması' tezinin gerçekleştiği değerlendirmeleri yapılmıştır. Bununla birlikte Obama dönemi ile birlikte İslam dünyası ile Batı arasındaki gerilim önemli ölçüde düşmüş fakat Batı'da gerçekleşen IŞİD saldırılarıyla tekrar gerilim yükselmiş ve 'Medeniyetler Çatışması' tezi tekrar gündeme gelmiştir. Gelinen bu nokta da biraz daha geriye dönüp El-Kâide'nin ve daha da önemlisi 'küresel cihad' fikrinin geliştiği ve uygulama sahası bulduğu 1979-1989 Afgan savaşına dönmeyi gerekli kılmaktadır. Ayrıca 'Medeniyetler Çatışması' tezinin önemli ölçüde kabul görmesinde, taraftar bulmasında ve İslam dünyasının fili olarak ciddi bir işgal harekâtıyla karşı karşıya kalmasında en önemli gerekçe olarak kullanılan 11 Eylül saldırılarının da burada ele alınması ve incelenmesi gerekmektedir.

1.1.1. Bernard Lewis'in Yeni Ortadoğu Planı

İlk olarak 1979 yılı Ocak ayında Washington merkezli bir dergide ele alınan ve İngiltere'nin yeni Ortadoğu planı olduğu belirtilen planın, Yahudi asıllı İngiliz

tarihçi Bernard Lewis tarafından geliştirildiği belirtilmiştir. İngiliz mâlî oligarşik hegemonyasının devâmını da hedefleyen bu plana göre İslam dünyası başta olmak üzere tüm dünyada 'New Dark Age Projesi' (Yeni Karanlık Çağ Projesi) hayata geçirilmeye çalışılmaktadır. Bu plana göre Lewis, dünyanın her yerinde, ülser hâline gelecek şekilde 'Otuz Yıl Savaşları'* çıkarmayı, bunun için de her tür toplumsal çatışmanın körüklenmesini önermekte ve Henry Kissinger'ın da bu planı desteklediği belirtilmektedir.[47] Burada bahsedilen New Dark Age Planı'nın dünya için en önemli tarafı tüm dünyanın savaşlar, toplumsal huzursuzluklar ve çatışmalar yoluyla yozlaştırılması, insanların zihinlerinin de medikal ve psikolojik uygulamalarla etkilenmesidir.

Bu planın İslam dünyası ayağında Ortadoğu'nun bölünmesi planlanmakta ve bunun için de İngiltere'nin, bu bölgenin bölgenin etnik ve dînî olarak bölünebildiği kadar alt birime bölünmesi için bütün milliyetçi dalgaları harekete geçirmeye çalıştığı belirtilmektedir. Lübnan'ın bölünmesinde önemli payı bulunan İngiltere'nin İsrail ile birlikte İran'daki krizin oluşmasında önemli rol oynadığı belirtilmektedir. Ayrıca plana göre İngiltere, NATO generallerinden bir ekip ve İsrail, İran'dan sonra Türkiye'nin ve Yemen'in parçalanması için ciddî çaba sarf etmişlerdir.[48] Türkiye kurulduğundan bu yana Şii-Sünni ve Kürt-Türk ihtilaflarını çıkarmak için çalışan İngiltere'nin, bu planın gerçekleşmesi için Kahramanmaraş olaylarında önemli ölçüde etkili olduğu ifade edilmektedir.[49]

* **Otuzyıl Savaşları:** Avrupa'da yaşanan ve Avrupa iç savaşı olarak tavsif edilebilecek din savaşları.

[47] "Media Eggs Carter To 'Hang Tough' Against Soviets" , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.I, 1979, s.14.

[48] "Europe Races To Stop The Crash Of '79: Iran Crisis Focus For Britain's 'New Dark Ages' Policy" , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.I, 1979, s.8-9.

[49] "Turkish Riots Tied To 'International Conspiracy' " , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.I, 1979, s.17

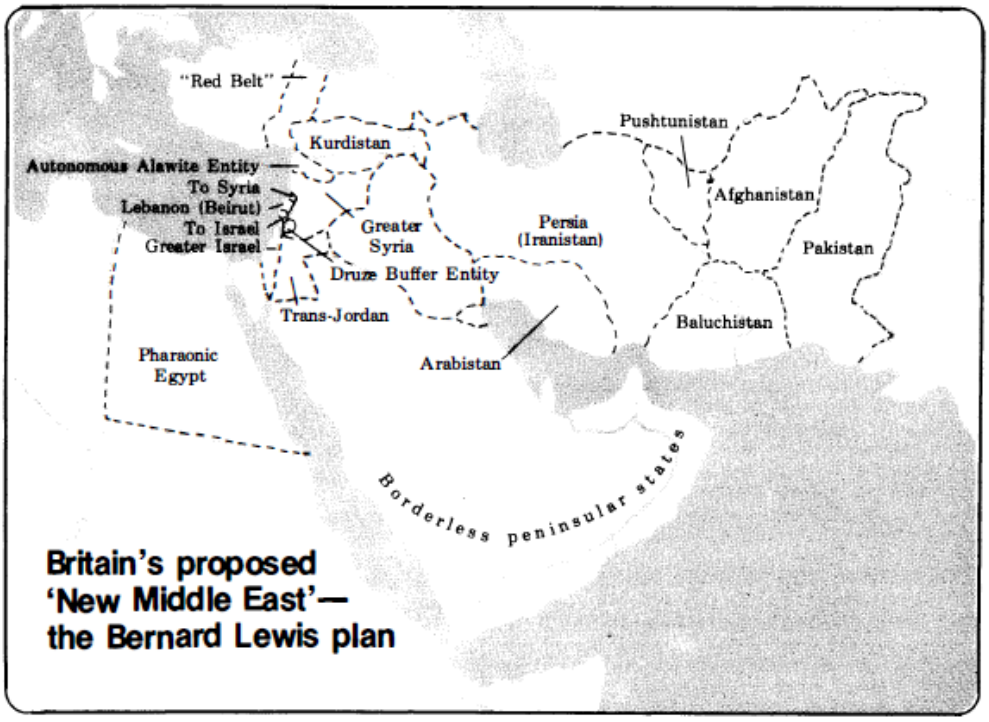

Harita 1: Kaynak: "Europe Races To Stop The Crash Of '79: Iran Crisis Focus For Britain's 'New Dark Ages' Policy" , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.I, 1979, s.9.



Harita 2: Bernard Lewis planından uyarlanarak yaklaşık olarak çizilmiştir.

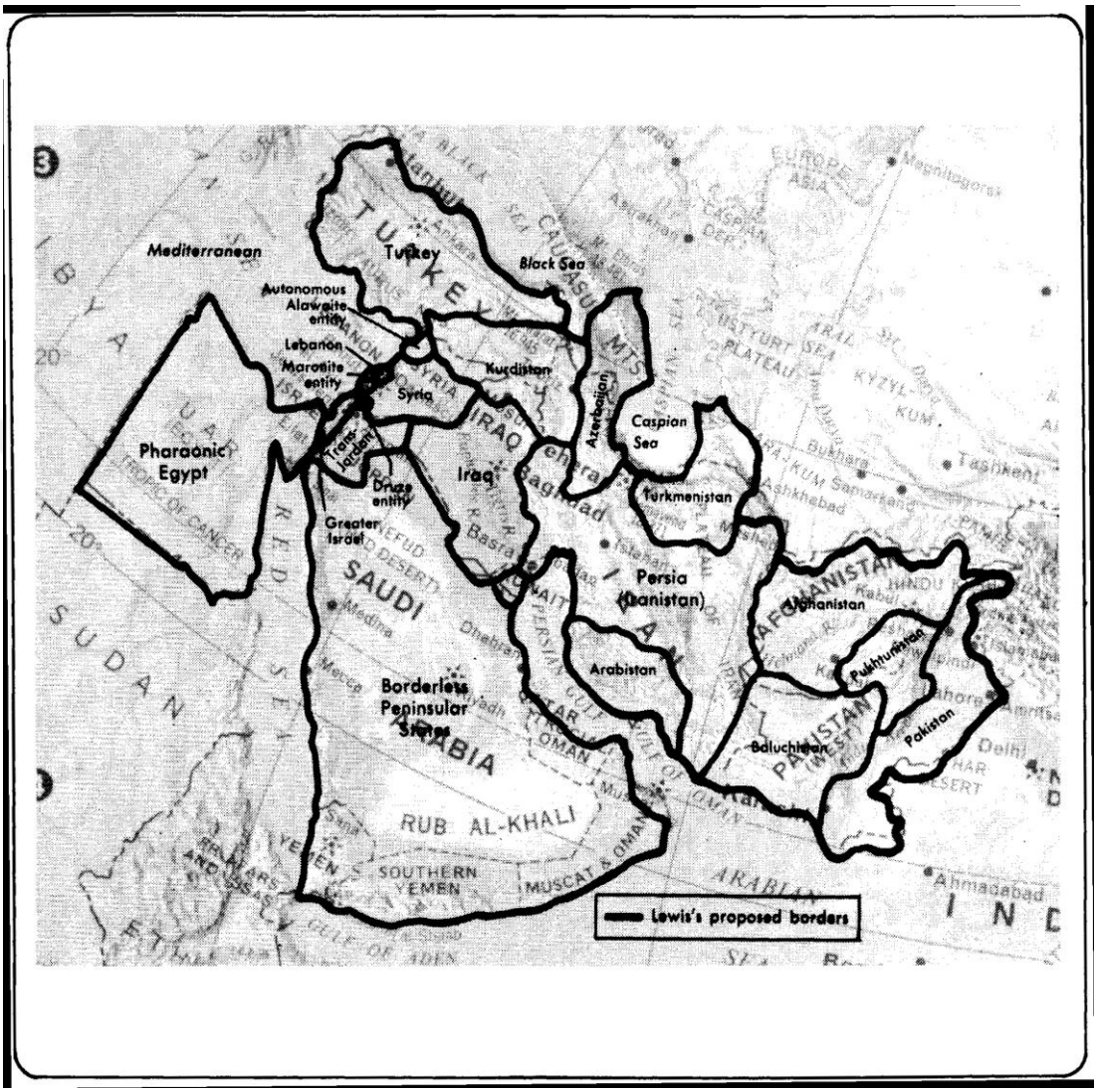

Harita 3: Kaynak: Judith Wyer, "London's Divide and Conquer Plan" , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.XIII, Washington DC, 1979, s.20.

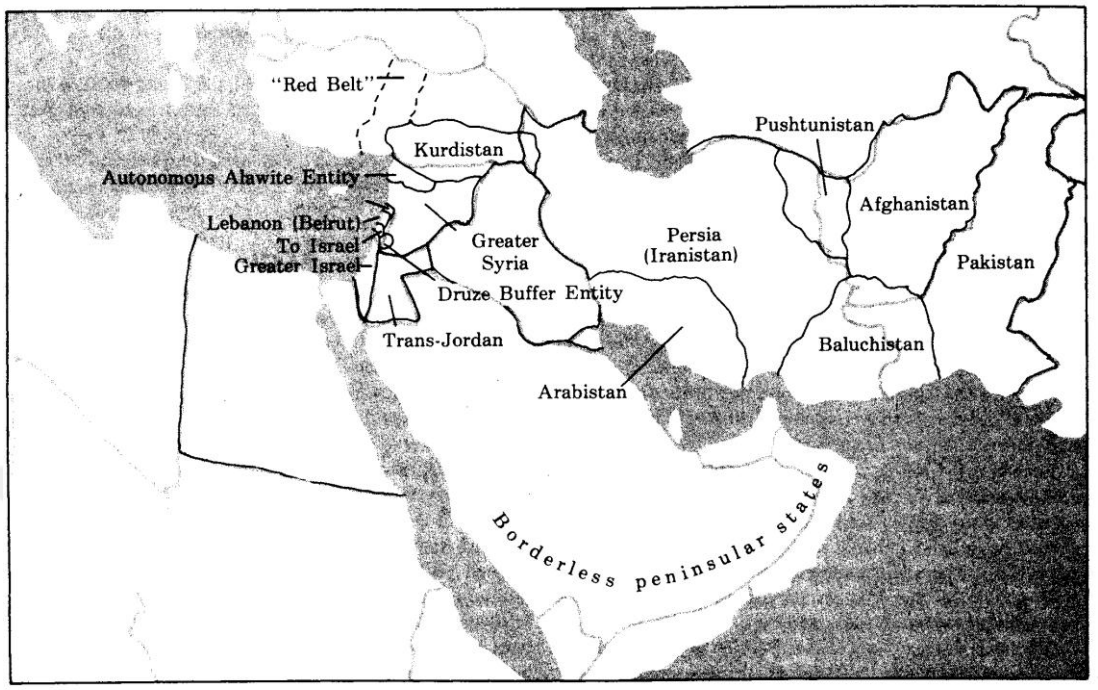

Harita 4: Kaynak: Judith Wyer, "Kissinger Makes a Drug Deal Over The Corpse of The Lebanese Nation" , **Executive İntelligence Review**, C.IX, S.XXXIV, Washington DC, 1982, s.36.

İngiltere'nin gerçekleştirmeye çalıştığı; ABD'yi Irak'ı işgâl etmesi için teşvik eden kişilerden de bir tanesi olan Bernard Lewis'in 1979 târihli bu planına göre Türkiye'de, Yemen'de ve Afrika boynuzunda dînî bir iç savaş çıkartılmaya çalışılmıştır. Bu plan doğrultusunda hazırlanan harita incelendiğinde bölgenin dînî dokusunun iyi tahlil edildiği anlaşılmakta ve özellikle Türkiye'de bir dönem yaşanan Alevî-Sünnî çatışması hakkında da önemli ipuçları elde edilmektedir. Harita incelendiği zaman Türkiye'nin dört parçaya bölündüğü görülmektedir. Anadolu'nun orta bölümünde kuzeyden güneye Anadolu'yu ortadan ikiye bölen koridor biçiminde genişçe bir sahanın kırmızı hat olarak isimlendirildiği görülmektedir ki bu bölümün içerisinde Alevîliğin nisbeten yaygın olduğu bazı şehirlerin bulunduğuna dikkat edilmelidir. Türkiye'nin güneydoğu bölgesinde ise bir miktar İran'dan ve bir miktar da Suriye'den alınarak bir Kürdistan'ın kurulmuş olduğu görülmektedir. Hatay'ın ve Suriye'den az bir bölümün de Alevî otonomi bölgesi olarak isimlendirildiği dikkati çekmektedir. Ayrıca plana göre Lübnan'ın bir kısmının Suriye'den kalan bölüme bir

kısmının da İsrail'e verilmekte olduğu ve İsrail sınırında da bir Dürzî tampon bölgesi oluşturulduğu görülmektedir.[50]

Bu haritanın, küçük farklılıklarla bir benzeri yine 1979 senesinde yayınlanmıştır(Harita 4). Fakat bu haritanın ele alındığı makalenin 'Londra'nın Bölme ve Fethetme Planı' başlığıyla ele alınması önceki haritada olduğu gibi bu planların aslında İngiltere'nin öncülüğünde hayata geçirildiğini göstermektedir.[51] Yukarıda ele aldığımız harita ise 1982 yılında, yine Bernard Lewis'e ait olduğu belirtilerek ele alınmıştır (Harita 5).[52] 2008 yılında ise bu sefer Neoconservatizm ekseninde bazı değişiklikler olan fakat yine Ortadoğu ülkelerinin bölündüğü benzer bir harita yayınlanmıştır (Harita 6).[53] Burada da Irak'ın işgali sonrası ortaya çıkabilecek durum ve bunun Ortadoğu'daki sınırlara etkisi ele alınmaktadır.

Bu haritalarla paralel bir harita da 2013 yılında, IŞİD'in hilafet ilanından kısa bir süre önce The New York Times gazetesinde yayınlanmıştır (Harita 7). Bunda da Libya'nın üçe bölündüğü, Irak ve Suriye'nin parçalanarak Suriye'nin batısında bir Alevî bölgesi, Güneybatı'sında bir Dürzî bölgesinin belirtildiği görülmektedir. Suriye ve Irak'ın kuzeyinde Hatay'a kadar uzanan bir Kürdistan, Irak ve Suriye'nin Sünnî bölgelerini içerisine alan birleşik bir Sünnî bölge, Irak'ın güneyinde de bir Şiî bölgesinin oluşturulduğu görülmektedir. Bu haritada, Yemen'in Sana merkezli Kuzey Yemen ve Aden merkezli Güney Yemen şeklinde ikiye bölündüğü görülmektedir. Ayrıca Suudi Arabistan'ın da Kuzey Arabistan, Güney Arabistan, Batı Arabistan, Doğu Arabistan, ve Riyad merkezli Vahhabistan şeklinde beş parçaya bölündüğü görülmektedir.[54]

---

[50] "Europe Races To Stop The Crash Of '79: Iran Crisis Focus For Britain's 'New Dark Ages' Policy" , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.I, 1979, s.9.
[51] Judith Wyer, "London's Divide and Conquer Plan" , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.XIII, Washington DC, 1979, s.20.
[52] Judith Wyer, "Kissinger Makes a Drug Deal Over The Corpse of The Lebanese Nation" , **Executive İntelligence Review**, C.IX, S.XXXIV, Washington DC, 1982, s.36.
[53] Jeffrey Goldberg, "After Iraq" , **The Atlantic**, Ocak-Şubat 2008, http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2008/01/after-iraq/306577/ (Erişim Tarihi: 12.10.2016).
[54] Robin Wright, "Imagining a Remapped Middle East" , The New York Times, 28.09.2013, http://www.nytimes.com/2013/09/29/opinion/sunday/imagining-a-remapped-middle-east.html (Erişim Tarihi: 12.10.2016).

Tüm bu haritalar, birbiriyle oldukça benzerlikler arz ettiğinden bu çalışmaların 1979'a dayandığı fakat o dönemde kalmadığı, çalışmaların sınır değişiklikleri ekseninde sürdürüldüğü görülmektedir. Ayrıca dikkat çekici bir nokta da sınır değişikliklerinde etnik ve mezhep farklılıklarının esas alındığı görülmektedir.

İsrail'in Ortadoğu politikalarının belki de en temel ilkesinin mevcut pozisyonunu, güvenliğini korumak ve belli stratejik bir hedef doğrultusunda sürekli genişlemek olduğu söylenebilir. Bölgede etrafının düşmanlarla çevrili olması, sürekli tehdit algısı üzerine temellendirilmiş bir dış politikanın gerçekçi ilkesi iken; İsrail siyâsî kültürünü ve uluslar arası ilişkilerdeki temel ilkesini teşkil eden arz-ı mev'ûd (vaad edilmiş topraklar) idealini gerçekleştirme ve üstün millet olma anlayışının[55] da dış politikanın dînî temelli bir ilkesi olduğu söylenebilir. Bu hususta da, Osmanlı döneminde de câsusluk faaliyetlerinde bulunmuş olan Vladimir Jabotinsky'nin Fırat nehrinden Nil nehrine kadar olan bölgede büyük İsrail idealinin oluşmasında ve İsrail'in ilk başbakanı olan David Ben Gurion'un politikalarında da önemli ölçüde görüldüğü belirtilmektedir.[56] İsrailli akademisyen Israel Shahak da İsrail'in dış politikasının Fas'tan Pakistan'a kadar tüm Ortadoğu'yu içine aldığını ve İran ile Irak hâriç bölgedeki bütün rejimlere de bir şekilde arka çıktığını belirtmektedir.[57] Ayrıca bilhassa konumuzla ilgili olarak Shahak, arz-ı mev'ûd sınırları içerisinde Suriye'nin tamamının ve Türkiye'nin bir bölümünün de olduğu bir kitabın son yıllarda İsrailli askerlerin eğitimlerinde kullanıldığını ifâde etmektedir.[58]

1980'lerin başında Oded Yinon tarafından kaleme alınan ve 1980'lerde İsrail'in Ortadoğu stratejisinin ele alındığı bir makâle de Bernard Lewis'in planıyla önemli ölçüde örtüşmektedir. Burada İsrailli akademisyen İsrael Shahak'ın İsrail'in militarist ve ırkçı politikalarının oluşmasında oryantalist uzmanların etkili olduğu, Bernard Lewis'in ve Elie Kedourie'nin İsrail güvenliği ile içli dışlı olduğu

[55] Murat Gül-Bekir Ali Yüksel, "İsrail'in Dış Politikasını Anlamak: Tevrat, 'On Emir', 'Vaad Edilmiş Topraklar' ve Üstünlük", **Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.6, S.1, Kırıkkale, 2016, s.348.

[56] Nurlan Muminov, "Vladimir Jabotinsky'nin Büyük İsrail Düşüncesi ve İsrail Dış Politikası", **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2013, s.99.

[57] Israel Shahak, **Açık Sırlar: İsrail'in Dış Politikası ve Nükleer Sırları**, (Ter. Ahmet Emin DAĞ), İstanbul, 2003,, s.12.

[58] İsrael Shahak, **Yahudi Dini Yahudi Tarihi**, (Ter. Ahmet Emin Dağ), İstanbul, 2002, s.161-162.

değerlendirmesini aktarmamız gerekmektedir.[59] Ayrıca Shahak, İsrail'in güvenlik politikalarını Kedourie'nin fikirleri ile Mesihçi anlayışın şekillendirdiğini belirtmektedir.[60]

Bu plana göre Lübnan'ın bölünmesi gibi Suriye'nin de etnik ve dînî bölgelere ayrılmasının yanında Irak'taki devlet yapısının da ortadan kaldırılmasının İsrail için kısa vâdedeki en önemli hedef olduğu belirtilmektedir. Buna göre kıyıda bir Alevî eyâletin kurulması, Halep bölgesinde sünnî, Şam'da ise kuzey komşusuna düşman olan bir başka sünnî eyâletle birlikte Golan civârında dürzî bir eyâletin kurulması planlanmaktadır. Irak'ın Suriye'den daha büyük bir tehdit teşkil ettiği ifâde edilen yazıda, Irak'ın da Şiî, Sünnî ve Kuzey'deki Kürt bölgesi olmak üzere üçe bölünmesinin sağlanması gerektiği belirtilmektedir. Türkiye'nin de %50 civârında sünnî Türk ve 12 milyon şii alevî ve 6 milyon sünnî Kürt olmak üzere iki büyük azınlıktan müteşekkil olduğunun belirtildiği yazıda Suudi Arabistan'ın da kaçınılmaz bir şekilde bölüneceği belirtilmektedir.[61] Özetle 1980'lerde yazılan bu makâle de Bernard Lewis'in planıyla önemli ölçüde örtüşmektedir.

[59] Shahak, **Açık Sırlar**, s.107.
[60] Shahak, **Açık Sırlar**, s.109.
[61] Oded Yinon, "1980'lerde İsrail İçin Bir Strateji", (Ter. Israel Shahak), http://www.pau.edu.tr/zyilmaz/tr/sayfa/israilin-ortadogu-projesinde-neler-var (Erişim Tarihi:16.05.2016).



Harita 5: The Atlantic Dergisinde Yayınlanan Harita[62]

[62] Kaynak: http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2008/01/after-iraq/306577/ (Erişim Tarihi: 02.06.2016).

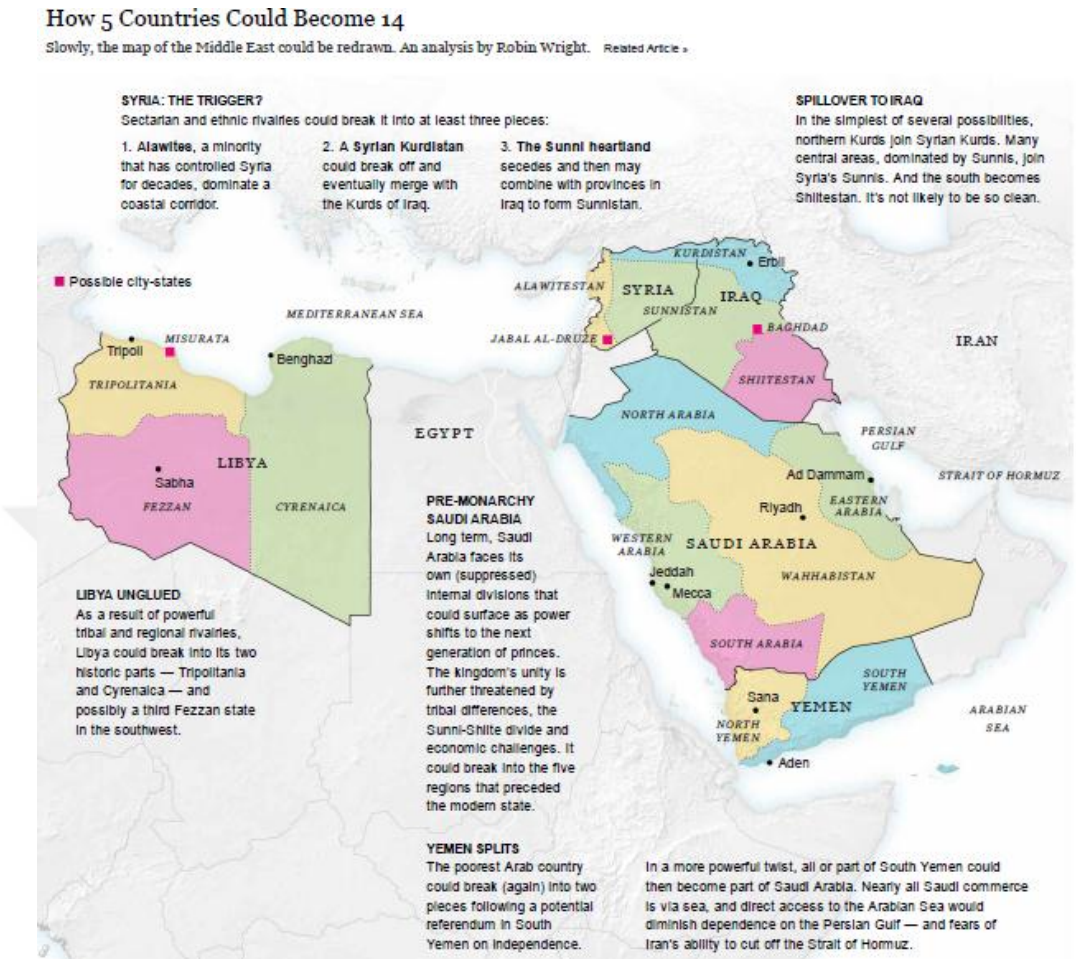

Harita 6: The New York Times'ta Yayınlanan Harita[63]

IŞİD ekseninde gelişen olayların, eylemlerinin ve söylemlerinin anlaşılması açısından öncelikle küresel güç mücâdelesinde gelinen noktanın anlaşılması oldukça önem arz etmektedir. Bu hususta öncelikle ABD'nin Obama dönemiyle birlikte uygulamaya koyduğu yeni dış politika parametreleri genel hatlarıyla anlaşılmalıdır. Bu eksende de Ortadoğu'da söz sahibi olan küresel güçler tarafından Ortadoğu için geliştirilen stratejilerin anlaşılması gerekmektedir.

Bu söylemleri ve eylemleri analiz edildiğinde, örgütün küresel ve bölgesel çapta ciddi bir operasyon kâbiliyetinin olduğu görülmektedir. Bu operasyon kâbiliyeti, stratejik bir akıl ve profesyonel bir ekiple birleştirildiğinde örgütün geniş

63 Kaynak:http://www.nytimes.com/interactive/2013/09/29/sunday-review/how-5-countries-could-become-14.html (Erişim Tarihi: 20.10.2016).

çapta uluslararası gelişmeleri etkileme kapasitesinin olduğu görülmektedir. IŞİD'in stratejisinin, söylem ve eylemlerinin nelere yol açabileceğinin anlaşılması; tüm bunların bu küresel güç ilişkileri ve güç mücadeleleri ekseninde nerede yer aldığı ve ne anlamlara geldiğinin doğru değerlendirilebilmesi için IŞİD'in bir de bu güç mücadeleleri ekseninde ele alınması gerekmektedir. Bu, örgütün stratejisinin ve geliştirdiği söylemlerle gerçekleştirdiği eylemlerin nelere yol açabileceğinin anlaşılması açısından oldukça gereklidir.

1.1.2. Medeniyetler Çatışmasının Hayata Geçirilmesi

'Medeniyetler Çatışması' tezi Samuel Huntington ismi ile özdeşleşmiş olsa da ilk defa 1990 yılında ünlü Oryantalist Bernard Lewis tarafından kullanımıştır.[64] Daha önce ele alındığı üzere aslında Bernard Lewis bu kavramı 1990 yılında kullanmış olsa 1979 senesinde yayınlanmış olan planı kavramın teorik altyapısını çok daha önce ortaya koyduğunu göstermektedir. He bu plan ve kavramlarla doğrudan ilgili olması hem de IŞİD'in eylem ve söylemlerinde bu kapsamda değerlendirilebilecek oldukça fazla unsur olması sebebiyle 'Medeniyetler Çatışması' tezinin ortaya çıkmasına, gelişmesine ve taraftar bulmasına önemli ölçüde katkısı olan 11 Eylül hâdisesi gibi önemli bazı olayların ele alınması ve arka planının anlaşılması gerekmektedir.

1.1.2.1. Neoconların ABD Siyasetindeki Etkileri

Neoconlar'ın düşünsel olarak geçmişi daha eskilere götürülse de, esas yükselişleri ve siyaseti önemli ölçüde etkilemeleri 1970'lerde ve 1980'lerde olmuştur.[65] Hükümette görev almaları ve bürokraside örgütlenme imkânı bulmaları da Ronald Ragan'ın başkanlığı döneminde olmuştur.[66] Soğuk savaşın bitimiyle birlikte etkileri azalan Neoconlar, 1997 yılında William Kristol ve Robert Kagan'in girişimleriyle kurulan 'Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi' isimli düşünce kuruluşu

[64] Meliha Aktürk, "Bernard Lewis'in İslamTarihine Yaklaşımı", **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları (İslam Tarihi) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2014, s.33.
[65] Ömer Kurtbağ, **Amerikan Yeni Sağı ve Dış Politikası**, Ankara, 2010, s.69.
[66] Merdan Yanardağ vd., **Yeni Muhafazakarlar (Neo-Cons)**, İstanbul, 2004, s.45.

tarafından 'İlkeler İlanı' isimli bir bildirge yayınlanmıştır. Bununla birlikte Neoconlar yeniden bir dış politika anlayışı ortaya koymuştur.

Yahudi sermayesi ve lobileri ile yakın ilişki içerisinde bulunan bu hareketin yayınladığı bildirgeyi hazırlayanlar arasında Donald Rumsfeld, Paul Wolfowitz, Lewis Libby, Zalmay Halilzad, Richard Cheney, Jeb Bush, Francis Fukuyama ve Richard Perle gibi önemli isimler bulunmaktadır.[67] Neoconların ABD siyasetinde etkileri görülen üç önemli özelliklerinin olduğu söylenebilir: Öncelikle Neoconlar, mücadelelerinin iyi ile kötünün mücadelesi olarak algılamışlar ve buna göre siyaset belirlemişlerdir. İkinci olarak Neoconlar'a göre askerî güç devletlerarası ilişkilerde temel belirleyici unsurdur. Son olarak Neoconlar'ın felsefelerinde ABD'nin deniz aşırı çıkarları Ortadoğu ve küresel İslam üzerine odaklanmayı gerektirmektedir.[68]

Bunlara ek olarak Neoconlar'ın öne çıkan ve özellikle dış politikalarının anlaşılmasındaki en önemli özelliklerinden bir tanesi de özellikle önde gelen isimlerinden birçoğunun yahudi olmasıdır. Yahudi kökenli bu isimlere Paul Wolfowitz, Dougles Feith, Libby, Bolton, Abrams, James R. Woolsey ve Richard Perle örnek olarak verilebilir.[69] Neoconların önemli ideologlarından bir tanesi olan Richard Perle Ronald Reagan zamanında Savunma Bakan Yardımcılığı görevini yürütmüş, Bush döneminde tekrar hükümette etkili bir konuma gelmiştir.[70]

Yeni Muhafazakarlar'ın desteğiyle başkanlığa seçilen Ronald Reagan döneminde; CIA başkanlığı görevine getirilen William Casey, Ulusal Güvenlik Danışmanı Richard Allen ve Savunma Bakan Yarıdmcısı Richard Perle başta olmak üzere birçok Neocon görev almıştır.[71] Ayrıca 2000 yılından itibaren George Bush'un ekibinde de önemli pozisyonda görev alacak olan Paul Wolfowitz Dışişleri Bakanlığı'nda görev almış, Wolfowitz'in de içerisinde bulunduğu Neocon ekibin

[67] Yanardağ, **a.g.e.** , s.54.
[68] Helin Sarı Ertem, "Geleneksel Amerikan Kimlik ve Güvenlik Algısının 11 Eylül Sonrası ABD Dış Politikasına Etkileri", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul, 2010, s.191.
[69] Joshua Muravchik, "The Neoconservative Cabal", Commentary, 01.09.2003, https://www.commentarymagazine.com/articles/the-neoconservative-cabal/ (Erişim Tarihi: 20.11.2016).
[70] Mamdani, **a.g.e.** , s.134.
[71] Kurtbağ, **a.g.e.** , s.145.

içerisinde Lewis Libby ve Zalmay Halilzad da yer almıştır.[72] Bu dönemde yine Neoconların önde gelen isimlerinden olan Richard Armitage, Afganistan'da SSCB işgaline karşı savaşan Afgan savaşçıların silahlandırılmaları konusunda oldukça aktif görevler almış ve sık sık Pakistan-Afganistan'a giderek Pakistan Gizli Servisi ISI yetkilileriyle ve Afgan savaşçıların liderleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir.[73] Armitage, Bush döneminde de Dışişleri Bakan Yardımcısı olarak görev yapmıştır.[74] Bir diğer isim de yine oğul Bush döneminde Afganistan ve Irak'ta ABD büyükelçiliği görevlerinde bulunan Zalmay Halilzad'dır. Bu isim Reagan tarafından Dışişleri Özel Temsilcisi olarak görevlendirilmiş ve bu sayede bölgedeki radikal savaşçılara yapılan yardım katlanmıştır.[75] Fakat bu isimler arasında özellikle Armitage'in ismi öne çıkmakta ve 'Militan İslamcı Üssün Başmimarı' olarak isimlendirilmektedir.[76]

Reagan döneminde yönetimde belli ölçüde etkili olan Neoconlar, George W. Bush döneminde iktidarda tekrar ve çok daha güçlü bir biçimde yer almışlardır. Bu dönemde önde gelen Neoconlardan Paul Wolfowitz Savunma Bakan Yardımcılığı'na, Dougles Feith Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı'na getirilmiştir. Richard Perle ve Lewis Libby de Savunma Politikaları Kurulu'nda görev almışlardır. Ayrıca hükümette önemli görevlerde bulunan Neocon ekip, Başkan Yardımcısı Dick Cheney ve Savunma Bakanı Donald Rumsfeld'den tam destek görmüşlerdir.[77] Ronald Reagan dönemindeki Neocon ekibin içerisinde yer alan Lewis Libby Bush hükümeti döneminde ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney'in personel şefi olarak görev yapmıştır. Görev yaptığı bu dönemde hükümetin en şahin savaşçı isimlerinden olarak isimlendirilen Libby ve Dick Cheney CIA'e baskı kurmuş ve Irak aleyhinde raporlar yazılmasında etkili olmuşlardır.[78] Ayrıca Bush üzerinde en etkili olan isimlerden bir tanesi de Ronald Reagan zamanında Savunma Bakan Yardımcılığı

[72] James Mann, **Şahinlerin Yükselişi: Bush'un Savaş Kabinesinin Gerçek Hikayesi**, Hakan Köni, İstanbul, 2004, s.157-158.
[73] Mann, **a.g.e.** , s.170-171.
[74] "Armitage'in Gündemi Irak" Başlıklı Haber, NTV, 03.01.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/303413.asp (Erişim Tarihi: 20.11.2016).
[75] Napoleoni, **a.g.e.** , s.257.
[76] Michel Chossudovsky, **Amerika'nın Teröre Karşı Savaşı**, (Ter. Işıklı), Ankara, 2010, s.44.
[77] Kurtbağ, **a.g.e.** , s.297.
[78] "Gözler Cheney'in Adamı Libby'de" Başlıklı Haber, Evrensel, 02.10.2003, https://www.evrensel.net/haber/143961/gozler-cheney-in-adami-libby-de (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

görevini yapan Richard Perle olmuştur.[79] Paul wolfowitz, Richard Perle ve Dougles Feith gibi aslen yahudi olan bu isimler Irak savaşının en önde gelen destekçileridirler.[80]

Netice îtibâriyle başta Afganistan'da Sovyetler'e karşı savaşan mücâhidlerin desteklenmesi olmak üzere hem Ronald Reagan dönemi Amerikan güvenlik politikalarında ve dış politikasında hem de George W. Bush döneminde, bir kısmı aynı isimlerden oluşan Neoconların ciddi tesirler olmuştur. Ayrıca bu isimler görüldüğü üzere Irak'ın işgal edilmesinde de hükümetin en 'şahin' isimleri olmuştur. Dolayısıyla Afgan savaşı, 11 Eylül terör saldırıları ve Irak savaşının bu açıdan icelenmesi önem arz etmektedir.

1.1.2.2. SSCB'nin Afgan İşgâli ile Küresel Cihad'ın Ortaya Çıkışı

SSCB'nin 1979 yılı Aralık ayında Afganistan'ı işgal etmesi birçok açıdan oldukça önemli bir dönüm noktası olmuştur. Öncelikle bu işgal Batı dünyası tarafından Yalta Konferansı'nda oluşturulan yeni düzene bir tehdit olarak değerlendirilmesi başta ABD olmak üzere Batı dünyasının Sovyetlere karşı savaşan mücahidleri desteklemesine yol açmıştır. Bölgedeki gruplar CIA tarafından Pakistan istihbarat servisi vasıtasıyla desteklenmiştir.[81] Afganistandaki bu savaşta radikal İslâmî hareketlerin desteklenmesi aynı zamanda bu hareketler için de bir dönüm noktası olmuştur.[82] Zîrâ bu savaş aynı zamanda radikal militanların örgütlenme anlayışları için bir uygulama imkânı ortaya çıkarmıştır.[83]

Bu dönemde Afganistan'daki radikal hareketlerin desteklenmesine, SSCB'nin Afgan işgali öncesinde başlanmıştır. Hattâ böyle bir desteğin Sovyetleri Afganistan'ı işgal etmek konusunda tahrik edeceği bilindiği halde yapılmıştır. Yani dönemin

---

[79] Kurtbağ, **a.g.e.** , s.301.
[80] Francis Fukuyama, **Neo-conların Sonu: Yol Ayrımındaki Amerika**, (Ter. Hasan Kaya), İstanbul, 2006, s.24.
[81] Zeynep Kaya, "Terörizmin Küreselleşmesi: El Kaide Örneği" , **Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara, 2010, s.41-42.
[82] Fulya Atacan, "Radikal İslam'ın Küresel BirTehdite Dönüşüm Süreci: Afganistan Deneyimi" , **Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.I, S.I, Lefkoşa, 2008, s.34.
[83] Olivier Roy, **Siyasal İslam'ın İflası**, (Ter. Cüneyt Akalın), İstanbul, 2015, s.179.

Amerikan hükümeti tarafından Sovyetler Birliği tuzağa çekilmiştir.[84] O dönemde Amerikan Başkanı'nın Ulusal Güvenlik Danışmanı olan Zbigniew Brzezinski sonraki yıllarda verdiği bir mülâkâtta bunu itiraf etmekte ve şöyle demektedir: *"Biz Rusları Müdahaleye zorlamadık fakat yapmaları olasılığını bilerek artırdık."*[85]

CIA başta olmak üzere Batılı istihbarat servisleri tarafından burada Sovyetlere karşı savaşacak olan mücâhidlere yapılan destek sadece mâli yardım şeklinde olmamıştır. Dünyanın dört bir tarafından gönüllülerin Afganistan'a getirilmeleri konusunda da CIA faal bir şekilde çalışmıştır. Bunun sonucunda da Sudan'dan Endonezya'ya, Çeçenistan'dan Kosova'ya kadar dünyanın dört bir yanından gönüllü savaşçı Afganistan'da toplanmıştır. Fakat bu işte CIA'in birlikte çalıştığı ve bu iş için görevlendirdiği kişilerin çok büyük bir kısmının aslında CIA ile çalıştıklarını dahi bilmedikleri ifade edilmektedir.[86]

CIA, MI6 ve Pakistan Gizli Servisi ISI tarafından organize edilen ve uygulanan bu çalışmaların neticesinde dünya genelinde 43 ülkeden 100.000 civarında savaşçı bu bölgeye gelmiştir. Burada silah kullanma, bomba yapma vs. konularda eğitim gören ve memleketlerine döndüklerinde savaşı oralara yaymaya can atan bu kişiler için neticede burada birbirleriyle tanışma ve dünya çapında organize olma imkânı vermiştir.[87] Bununla birlikte burada savaşmaya gelenler kendilerinin CIA başta olmak üzere Batılı istihbarat servislerince buraya getirilip eğitildiklerinden ve desteklendiklerinden savaş boyunca habersiz olmuşlardır.[88] Zîrâ tüm savaş süresince mücahidlerin eğitimleri başta olmak üzere tüm ihtiyaçlarının karşılanması ve organize edilmeleri 1948 yılında İngiltere tarafından kurulan ISI tarafından gerçekleştirilmiş, Batılı istihbarat servisleri geri planda durmuşlardır. ISI'nın bölgede

---

[84] Chossudovsky, **a.g.e.** , s.62.
[85] "The CIA's Intervention in Afghanistan Interview with Zbigniew Brzezinski" Başlıklı Mülâkât, Global Research, 15.10.2001, http://www.globalresearch.ca/articles/BRZ110A.html (Erişim Tarihi: 18.12.2016).
[86] Mahmood Mamdani, **İyi Müslüman Kötü Müslüman: Amerika, Soğuk Savaş ve Terörün Kökenleri**, (Ter. Sevinç Altınçekiç), İstanbul, 2005, s. 141-143.
[87] Ahmed Raşid, **Taliban: İslamiyet, Petrol ve Orta Asya'da Büyük Oyun**, (Ter. Osman Akınhay), İstanbul, 2007, s. 180-182.
[88] Loretta Napoleoni, **Modern Cihat: Terör Şebekelerinin Ardındaki Dolarlar Nereden Geliyor?**, (Ter. Neşenur Domaniç-Nusret Avhan), İstanbul, 2004, s.130.

bu kadar etkin olması aynı zamanda bu kurumun Pakistan içerisinde de devlet içinde devlet gibi hareket etmesine de imkân sağlamıştır.[89]

Afganistan'daki mücahidlere yapılan yardımlar, savaşçılara verilen maaş da dâhil olmak üzere 1984 yılında aylık 5 milyar dolara kadar çıkmıştır.[90] Yapılan bu yardımlarda CIA tarafından ılımlılardan ziyade aşırı radikaller tercih edilmiş ve esas yardım onlara yapılmıştır.[91] Yapılan yardımların finansmanında ABD'nin müttefiklerinin yanında esas yardım Suudi Arabistan'dan gelmiştir. Buradaki savaşçılara paraların aktarılmasında ve kullanılmasında da İsrailli casus teşkilatlarına da silah alımlarında aracılık yapan bir banka kullanılmıştır.[92] Bu yardımlarda Suudi Arabistan'ın başı çekmesi; o tarihlere kadar daha ılımlı ve İslam dünyasının çoğunluğunu oluşturan Hanefî, Şâfiî ve Mâlikî mezhebine mensup olan ve aşırı sert buldukları Vehhâbîliğe mesâfeli duran Müslümanların yaşadığı bölgelerde 1973 yılından itibaren etki kazanmaya çalışan Suudi Arabistan Vehhâbîliğinin etkisini artırmasına yol açmıştır.[93]

Afgan savaşı süresince yaşanan olaylardan ve bu olayların neticelerinden oldukça önemli birkaç noktanın altının çizilmesi gerekmektedir. ABD başkanı Carter döneminde küçük çapta başlayan fakat Ronald Reagan döneminde zirveye çıkan bu destek, dönemin CIA Başkanı William Casey tarafından 'İslamcıların Sovyetlere karşı manipüle edilmesi' fikri oldukça heyecan verici olarak değerlendirilmiştir.[94] Bölgedeki radikal savaşçılara verilen ve ilerleyen yıllarda El-Kaide gibi örgütlerin de çıkmasına sebep olan destekler aynı zamanda eğitim alanında da verilmiştir.[95] Hatta CIA'in boğaz kesme eğitimi de verdiği bu eğitimlerde kullanılmak üzere hazırlanan eğitim kitaplarının sonraki yıllarda da Afganistan ve Pakistan'daki birçok okulda bulunabildiği belirtilmektedir.[96] CIA'nın böyle bir eğitim vermiş olması günümüzde

---

[89] Atacan, **a.g.m.** , s.41.
[90] Napoleoni, **a.g.e.** , s.125.
[91] Mamdani, **a.g.e.** , s.166.
[92] Napoleoni, **a.g.e.** , s.126-127.
[93] Gilles Kepel, **Cihat: İslamcılığın Yükselişi ve Gerilemesi**, (Ter. Haldun Bayrı), İstanbul, 2001, s.80.
[94] Napoleoni, **a.g.e.** , s.123.
[95] Mahya Değirmenci, "El Kaide Terör Örgütünün Kuruluşu, Yapılanması, Eylemleri ve Etkileri", **Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı**, Ankara, 2007, s.25.
[96] Mamdani, **a.g.e.** , s.147-148.

IŞİD tarafından gerçekleştirilen bu tür eylemler göz önünde bulundurulduğunda oldukça önemlidir. Ayrıca bu dönemde Afgan cihadının öne çıkması, Filistin'de yaşanan İsrail kökenli çatışmaların savaşçı militanların gözündeki öneminin azalmasına yol açmıştır.[97] Buradaki önemli noktalardan bir tanesi de Afganistan işgali sona erdikten sonra burada savaşmış olan savaşçıların dünyanın dört bir yanına dağılmış olmalarıdır. Dünyanın farklı yerlerine dağılan bu radikal savaşçılar için İngiltere, özellikle de başkent Londra oldukça önemli ve yoğun bir toplanma mekânı olmuştur.[98] Bu durumun, burada üslenen grupların İngiltere tarafından bir şekilde yönlendirlmesine veya kullanılmasına zemin teşkil ettiği söylenebilir.

Afgan cihadının sonuçları önemli birkaç başlıkta toplanabilir. Öncelikle buradaki savaş bahanesiyle radikal unsurların silahlandırılması İslam dünyasında radikal silahlı bir hareketin oluşmasını sağlamıştır. Ayrıca burada silahlandırılırken en aşırı unsrların tercih edilmesi, ortaya çıkan silahlı unsurların en aşırı eylemler yapabilecek unsurlar olmasına yol açmıştır. Buradaki savaşçılara verilen desteğin eğitim ve ideolojik boyutunun da olması bu radikal unusrların söylemlerinin şüpheyle değerlendirilmesini gerektirmektedir. Kafa kesme eğitiminin verilmesi bunun için bâriz bir misal olarak verilebilir. Bu radikal unusrların desteklenmesinde başta CIA başkanı William Casey, bu bölgeyi sık sık ziyaret edip görüşmeler yapan Richard Armitage, Richard Perle ve Paul Wolfowitz gibi isimlerin olması bu radikal örgütlerin ortaya çıkmasında doğrudan Neoconların etkisinin olduğunu göstermektedir. Bu dönemden günümüze kadar yşaananlar ve ortaya çıkan planlar göz önünde bulundurulduğunda da bunun aslında uzun vâdeli bir planın ilk adımı olduğu görülmektedir. Bu süreç insanlığı, tüm dünyayı derinden sarsacak ve köklü değişimleri beraberinde getirecek olan 11 Eylül saldırılarına getirmiştir.

1.1.2.3. 11 Eylül Terör Saldırıları

11 Eylül terör saldırıları teröristler tarafından kaçırıldığı belirtilen dört yolcu uçağı ile gerçekleştirilmiştir. Yolcu uçaklarından ilki sabah saat 08:46'da New York'ta Aşağı Manhattan'da bulunan Dünya Ticaret Merkezi Kuzey Kulesi'ne çarpmıştır. İkinci uçak da saat 09:03'te Güney Kulesi'ne çarpmıştır. Saat 09:37'de de

[97] Kepel, **a.g.e.** , s.165.
[98] Kepel, **a.g.e.** , s.343.

üçüncü uçak ABD Savunma Bakanlığı Pentagon'un batı kanadına çarpmıştır. 10:03'te de Beyaz Saray'a veya Kongre binasına çarpacağı düşünülen bir başka uçak da yolcuların müdahalesiyle Pensilvanya'da düştüğü belirtilmiştir. Amerikan Kongresi tarafından hazırlanan rapora göre Dünya Ticaret Merkezi'nde (İkiz Kulelerde) 2600'den fazla, Pentagon'da 125 ve dört uçakta toplam 256 kişi hayatını kaybetmiştir.[99] Bu saldırılardan sonraki iki gün içerisinde terörist saldırıları gerçekleştirdiği belirtilen saldırganların kimliklerinin FBI tarafından tespit edildiği belirtilmiştir.[100] Bu saldırılardan dört gün sonra ABD Başkanı Bush saldırılardan Usame b. Laden'i sorumlu tutmuş ve ABD ordusuna harekâta hazır olmaları emrini vermiştir.[101]

Hem ABD halkını hem de tüm dünyayı derinden sarsan bu saldırılar ABD halkının terörle mücadeleye olan desteğini zirveye çıkarmış, hatta terörle mücadele için bazı hürriyetlerin kısıtlanmasına dahi rıza gösterecek durum gelmiştir.[102] Pearl Harbor'dan sonra ABD'nin en fazla kayıp verdiği saldırı olarak kayıtlara geçen bu saldırılar bir yönüyle Pearl Harbor saldırısıyla aynı etkiyi yapmıştır. Pearl Harbor saldırısından sonra ABD hükümetinin dünyaya şekil vermek üzere hareket geçmek için halktan gerekli desteği gördüğü gibi 11 Eylül saldırıları da yine dünyaya şekil vermek için ABD hükümetine yeterli gerekçeyi vermiş ve bunun için gerekli halk desteğini de sağlamıştır. Bununla birlikte bu saldırılar, Ronald Reagan döneminden sonra ABD dış politikası üzerindeki etkileri azalan Neconların da kendi hedeflerini gerçekleştirmek üzere yeniden doğuşuna imkân sağlamıştır.[103]

11 Eylül saldırılarından önce askerî gücün kullanımı sadece hayâtî çıkarların korunması maksadıyla sınırlandırılmışken; bu saldırılardan sonra dünyanın yeniden şekillendirilmesi maksadıyla kullanılmasına geçilmiştir. Böylece askerî güç

---

[99] Talat Turhan, **Baskın 11 Eylül: ABD Kongresi 11 Eylül Raporu İlk Defa Türkçe'de**, İstanbul, 2004, s.91-92.

[100] "FBI: Teöristlerin Kimlikleri Belirlendi" Başlıklı Haber, NTV, 13.09.2001, http://arsiv.ntv.com.tr/news/106020.asp (Erişim Tarihi:20.11.2016).

[101] "11 Eylül'den İtibaren Dakika Dakika Terör" Başlıklı Haber, Hürriyet, 16.09.2001, http://www.hurriyet.com.tr/11-eylulden-itibaren-dakika-dakika-teror-16146 (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

[102] Fatih Irmak-Yavuz Kaya, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Terörizm ve Terörizm Korkusu: 11 Eylül Terör Saldırılarının Öncesi ve Sonrasına İlişkin Bir Analiz", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.VII, S.XXXIII, 2014, s.323.

[103] Ertem, **a.g.e.** , s.259-260.

kullanımı ABD için dış politikanın bir unsuru haline gelmiştir.[104] ABD'nin uluslararası alanda askerî gücünü, hegemonyasını yaymak üzere dünya çapında kullanabilmesi açısında 11 Eylül saldırıları bir meşruiyet zemini oluşturmuş ve bu da uluslararası tepkinin cılız kalmasına sebep olmuştur.[105] Netice itibariyle bu saldırıların ABD'ye başta Ortadoğu olmak üzere dünya çapında askerî operasyonlar yapmasına imkân tanımıştır.

Bu saldırıların belki de en önemli sonucu ise dünya çapında İslam karşıtlığının güçlenmesi ve 'Medeniyetler Çatışması' tezinin revaç bulması olmuştur. Yapılan yayınların da etkisiyle Batı'da bazı kesimlerce İslam terörle özdeşleştirilmiş ve Müslümanlara da potansiyel terörist olarak bakılmıştır.[106] Amerikan başkanı Bush'un bu saldırlardan sonra teröre karşı başlatılacak operasyonları 'crusade' yani 'Haçlı Seferi' kelimesiyle ifade etmesi yaşanan çatışmanın bir İslam-Hıristiyan çatışması şeklinde değerlendirildiğini göstermiştir.[107] Bu da aslında asıl hedefi göstermektedir. Aslında burada hedefin genelde İslam dini olduğu değerlendirmesi yapılmaktadır. Bu belli ölçüde doğru olsa da aslında buradaki esas hedef İslam'ın merkezinde olduğu bir medeniuyetler çatışması çıkarmaktır. Burada dikkat çekilmesi gereken önemli bir nokta da ABD'deki aşırı sert ve İslam karşıtı politikaların uygulayıcısı olan Neoconlar'ın çoğunun Yahudi olmasına karşın 'Medeniyetler Çatışması'nda Yahudiler bir taraf olarak değerlendirilmezler. Genelde Doğu-Batı ekseninde İslam ile Hıristiyanlığın çatışması öne çıkarılmaktadır.

Neticede 11 Eylül terör saldırıları İslam ile Batı arasındaki gerilimi ciddi biçimde tırmandıran bir ciddi bir hadise olmuş ve bu gerilimin fiilen çatışmaya dönüşmesi şeklinde değerlendirilebilecek çatışmalar silsilesinin başlamasına yol

---

[104] Murat Alakel-Ahmet Safa Yıldırım, "11 Eylül Sonrasında ABD'nin Irak İşgali Sürecinde Hegemonya-Emperyalizm Tartışmalarına Eleştirel Bir Bakış" **Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.IV, SVIII, Yalova, 2014, s.152.

[105] Muhittin Ataman-Özkan Gökcan, "Bush Dönemi Amerikan Dış Politikası: Bir Aşırı Yayılmacılık Denemesi" **Akademik İmcelemeler Dergisi**, CVII, S.II, Sakarya, 2012, s.218.

[106] Yunus Kurtuluş, "11 Eylül Sonrası İslam'la İlgili Medya Değerlendirmeleri", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul, 2009, s.139,

[107] Murat Erdin, "11 Eylül Saldırıları ve İslamofobi: ABD ve Avrupa'da Görülen İslam Karşıtı Eylem ve Hareketlerin Nedenleri" **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2014, s.2.

açmıştır. Bunun sonucunda da Afganistan'dan sonra esas planların odağında olan Irak işgal edilmiştir.

1.1.2.4. Irak'ın İşgali

Irak'ın, radikal örgütler için bir çekim merkezi hâline gelen bir saha olmasının da ABD'nin Irak işgâliyle birlikte burada ABD yönetimi tarafından alınan bazı kararların ve uygulanan birtakım politikaların önemli payı olmuştur. Burada daha sonra IŞİD'e dönüşecek olan Irak El-Kâidesi gibi örgütlerin neşv-ü nemâ bulup gelişmesinde temelde birkaç nirengi noktası olduğu söylenebilir. Öncelikle ABD'deki Bush hükümeti, Irak'ın işgâlinden sonra Irak'ı ABD adına idâre etmesi için Irak'ta devlet başkanlığı yetkilerini kullanmak üzere eski bir diplomat olan Paul Bremer'i Irak özel temsilcisi olarak tâyin etmiştir.[108] Daha önce Henry Kissinger'ın düşünce kuruluşunda da görev yaptığı belirtilen ve Kissinger'ın sağ kolu olarak tanımlanan Paul Bremer'in[109] tayin edilmesiyle birlikte başlayan süreçte IŞİD'in gelişmesine zemin hazırlayan önemli birkaç gelişme yaşanmıştır. Bunlardan ilki Paul Bremer'in özellikle, Saddam'ın devrilmesinden sonra Bremer'ın tâyin edilmesine kadarki süreci yöneten Emekli General Jay Garner ve Charlie isimli CIA mensubu bir kişi başta olmak üzere danışmanları tarafından yapılan tüm îkazlarına rağmen eski Baas güvenlik birimlerini tasfiye etmesidir. Charlie isimli CIA mensubunun, bu kararın alınması hâlinde 30.000-50.000 arası eski Baas mensubunun yer altına ineceği yönündeki îkazlarına rağmen 'Geçici Koalisyon Yönetimi 1 Numaralı Emri' olarak belirlenen bu karar, Bremer'in kat'î suretteki emriyle yerine getirilmiştir.[110] Konuyla ilgili konuşan Geçici Koalisyon Yönetimi Başkanı Paul Bremer ise bu tür îkazların yapılmış olabileceğini fakat kendisinin bunları hatırlamadığını belirtmiştir.[111]

---

[108] "Bremer Irak Özel Temsilcisi Oldu" Başlıklı Haber, Amerikanın Sesi, 07.05.2003, http://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-a-2003-05-07-1-1-87915892/814357.html (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

[109] James Dobbins, "Rajiv Chandrasekaran L. Paul Bremer III" Mülâkâtı, PBS, http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/yeariniraq/analysis/assessments.html (Erişim Tarihi:29.09.2016).

[110] Jay Garner, "Lossing Iraq" , PBS, 29.07.2014, http://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/losing-iraq/transcript/ (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

[111] Paul Bremer, "Lossing Iraq" , PBS, 29.07.2014, http://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/losing-iraq/transcript/ (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

16 Mayıs 2003'te Baas Partisi üst düzey yetkililerinin kamuda çalışmasının yasaklanmasının akabinde[112] 23 Mayıs 2003 tarihinde de aralarında Savunma Bakanlığı ve Cumhuriyet Muhafızları'nın da bulunduğu bazı kurumlar lağv edilmiş ve üyeleri görevlerinden çıkarılmışlardır.[113] Bu kararların alınmasıyla birlikte bundan sonra oluşturulan siyâsî yapıda da Şiî ve Kürt grupların sistemde etkili hâle geldikleri ve Sünnîlerin siyâsî sistemin dışına itildikleri görülmektedir.[114] Bunun da sistemden dışlanan bu Sünnîlerin terör örgütlerinin safına kaymasına ve terör örgütlerinin burada zemin kazanmasına yol açtığı söylenebilir. Ayrıca yönetimin ağırlıklı olarak Şiîlere ve Kürtlere verilmesi de Sünnîlerin yönetimden dışlanmasıyla birleştiğinde Irak'ta yaşanan ayrılığın etnik ve mezhep temelinde derinleştiği söylenebilir.

Bremer tarafından alınan bu kararlar, yönetimden tamamen dışlanan eski basçıların ve Sünnî aşiretlerin daha sonra IŞİD'in bel kemiğini oluşturacak olan ana unsurlar haline gelmelerine yol açmıştır. Bu da başta o dönemki ismi Irak El-Kâidesi olan IŞİD ve benzeri örgütlerin hem toplumsal zemin bulmalarına hem de profesyonel savaşçı ve yönetici kaynağına sahip olmalarına yol açmıştır. Ayrıca bu dönemde ilgili ilgisiz çok sayıda Iraklı'nın başta daha sonra ismi skandallarla anılan Ebu Gureyb Hapishanesi olmak üzere muhtelif hapishanelere toplanarak işkencelerden geçirilmeleri de bu kişilerin hapisten çıktıklarında potansiyel birer direnişçi hâline gelmelerine yol açmıştır.[115] Bu sayıya mahkûmların yakınlarının eklenmesiyle Irak'ta faaliyet gösteren muhtelif örgütler için oluşacak insan kaynağının boyutlarının oldukça fazla olduğu görülecektir. Ayrıca bu hapishanelerde yaşanan ve medyaya yansıyan işkence ve tecavüz görüntülerinin de burada faaliyet gösteren örgütlere Irak içerisinden ve Irak dışından katılımların artmasına yol açtığı söylenebilir.

---

[112] "Irak İşgâlinin Yıldönümü" Başlıklı Haber, NTV, 20.03.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/249978.asp (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

[113] "Bremer Yülğî Vezârateyni ve Müessesâtin Hükûmiyyeten Irâqıyyeten" Başlıklı Haber, BBC Arapça, 23.05.2003, http://news.bbc.co.uk/hi/arabic/news/newsid_2931000/2931862.stm (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

[114] Ferhat Pirinççi, "2003 Savaşı Sonrası Süreçte Irak'ta Siyasal Yapılanma" , **Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü İkinci Orta Doğu Semineri: Dünden Bugüne Irak**, C.II, Elazığ, 2004, s. 16.

[115] Thomas Ricks, "Lossing Iraq" , PBS, 29.07.2014, http://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/losing-iraq/transcript/ (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

Irak'taki direniş hareketlerini ve örgütleri besleyen önemli gelişmelerden bir tanesinin de ABD ordusu tarafından icrâ edilen Felluce kuşatması olduğu söylenebilir. ABD ile özellikle Sünnî direnişçiler arasında Felluce'de yaşanan şiddetli çatışmalar ve Amerikan ordusu tarafından gerçekleştirilen ağır sadırılar Sünnîlerin muhalefetinin daha da sertleşmesine yol açmıştır. Amerikan ordusu için Vietnam'dan sonra en şiddetli çatışmaların yaşandığı belirtilen Felluce'de Ebu Mus'ab ez-Zerkâvî örgütüyle birlikte faal olarak Amerikan askerleriyle şiddetli çatışmalara girmiştir.[116] Bunun da Iraklı Sünnîler ve direnişçiler nezdinde örgütün ve Zerkâvî'nin popülaritesini artırdığını söylemek mümkündür. Özellikle Felluce'de yaşanan bu çatışmalardan aylar sonra Ocak 2005'te Irak'ta yapılan seçimlere Sünnîlerin katılımının oldukça düşük olması da Sünnîlerin, mevcut siyâsî şartlara ve düzene inanmadıkları ve müdâhil olmak istemediklerini göstermiştir.[117]

ABD ordusu ile Iraklı direnişçiler arasında yaşanan çatışmalarla ilgili olarak Bush hükümeti yetkililerinin direnişin alt edileceğine yönelik açıklamalarını değerlendiren General Jack Keane ilginç bir değerlendirmede bulunmaktadır. 2003 yılında ABD ordusundan emekli olan General Keane : *"Başkan'ın konuşmasındaki kelimeler durumu ele veriyordu. 'Kazanmak', 'direnişi alt edeceğiz', 'zafer' gibi kelimelerin tümünün amacı, direnişi alt etmek olan bir askeri stratejiyi işaret ediyordu. Ancak Irak'ta aslâ böyle bir görevimiz olmadı"* demiştir. Bu da aslında, söylenenin aksine o dönemki Amerikan hükümetinin Irak'ta şiddetin durması ve savaşçıların bir şekilde alt edilmesi gibi bir stratejilerinin olmadığını göstermektedir. Bu da yaşanan şiddetin sürmesiyle dönemin Amerikan hükümetinin veya stratejistlerinin bir hedeflerinin olduğunu göstermektedir.[118]

Burada özellikle Irak işgâlinin ilk yıllarında Irak'taki cezâevlerinde yapılanlarla ilgili olarak dikkat çekici bir vâkıa önemli bir meselenin anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Ebu Garib cezâevinde yaşananlarla ilgili olarak hem BM

---

[116] "Hedef Zerkavi" Başlıklı Haber, Türkiye Gazetesi, 09.11.2004, http://www.turkiyegazetesi.com.tr/Genel/a225287.aspx (Erişim Tarihi: 29.09.2016).

[117] Gökhan Çetinsaya, "30 Ocak 2005 Irak Seçimleri Sonrası Irak" , SETA, 30.01.2005, http://setav.org/tr/30-ocak-2005-irak-secimleri-sonrasi-irak/yorum/270 (Erişim Tarihi: 29.09.2016).

[118] Jack Keane, "Lossing Iraq" , PBS, 29.07.2014, http://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/losing-iraq/transcript/ (Erişim Tarihi: 28.09.2016); Ayrıca mülâkâtın Türkçe videosu için bkz. "IŞİD Nasıl Ortaya Çıktı? Belgeseli" , Vimeo, https://vimeo.com/115994349 (Erişim Tarihi:15.10.2016).

kaynaklarına hem de Irak'taki cezâevlerinde yaşanan işkence skandalıyla ilgili olarak Pentagon tarafından hazırlanan rapora dayandırılan haberlere göre o dönemlerde hem Ebu Gureyb cezâevinde hem de Irak'ın farkı yerlerinde mevcut olan diğer cezâevlerinde İsrail iç istihbâratı Şin Bet ve İsrail dış istihbâratı MOSSAD ajanlarının da görev yaptığı basına yansımıştır.[119] Bu gerçek, Irak'taki cezâevlerinden sorumlu ABD'li Tuğgeneral Janis Karpisnki'nin açıklamalarıyla da teyit edilmiştir. Bu skandallardan dolayı görevinden alınan Karpinski, MOSSAD ajanlarının akıcı Arapça konuşmaları sebebiyle önemli mahkûmlarla onların ilgilenmelerine izin verildiğini belirtmiştir.[120] Bu durum, hapishânelerde neşv-ü nemâ bulan IŞİD'in ve benzeri radikal hareketlerin gelişiminde CIA'in ve İsrail istihbârat servislerinin müştereken etkili olduklarını göstermektedir ki 2004 yılı ve sonrasında, Ortadoğu politikaları İsrail endeksli olan neocon siyâsetin ABD'de iktidarda olması da bu durumu teyit etmektedir.

Tüm bunlar bu dönemde Irak'ta yaşananlar hakkında önemli bir ipucu vermektedir. Irak'ta yaşanan çatışmalar, özellikle Samarra'da yer alan ve Şiîlerce kutsal sayılan Askeriye türbesine 22 Şubat 2006 tarihinde gerçekleştirilen bombalı saldırıların ve akabinde aynı günlerde Sünnîlere âit kutsal mekânlara yapılan saldırıların artmasıyla Şiîlik-Sünnîlik ekseninde mezhep çatışmasına dönüşmüştür. Irak'taki durumun gittikçe kötüleşmesi üzerine Bush hükümeti Irak'a 21.500 takviye asker gönderilmesi kararını almıştır.[121]

Irak'a ilâve asker gönderilmesi sürecinde Irak'taki Amerikan birliklerinin başına tâyin edilen General David Petraeus, birbirleriyle çatışan Şiîlerin ve Sünnîlerin arasında, kaybettikleri alan hâkimiyetini geri kazanmak ve iç çatışmayı bitirmek üzere Irak halkının arasına karışmış ve daha önce kontrolü bıraktıkları yerlere tekrar Amerikan birliklerini sokmaya başlamıştır. Bu süreçte de oldukça stratejik bir karar alarak Irak'taki El-Kâide'ye ve benzeri Sünnî direnişçilere destek

---

[119] "İşkencelerde Mossad Vardı" Başlıklı Haber, Evrensel, 25.05.2004, http://www.evrensel.net/haber/151001/iskencelerde-mossad-vardi (Erişim Tarihi:12.06.2016).

[120] Gordon Thomas, **Gideon'un Casusları: Mossad Gizli Tarihi**, (Ter. Selim Yeniçeri), İstanbul, 2005, s.456.

[121] "Bush'un Irak Stratejisi Netleşti" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 10.01.2007, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2007/01/070110_bushiraq.shtml (Erişim Tarihi: 29.09.2016).

veren ve belli ölçüde El-Kâide'den de rahatsızlık duymaya başlayan Sünnî aşiretlerle masaya oturmuştur. Emrindeki bazı komutanların îtirazlarına rağmen Sünnî aşiretleri ve direnişçilerin birçoğunu maaşa bağlamıştır. 'Sahve' ismiyle anılan ve hem maaşa bağlanıp hem de bu yolla Irak'taki siyâsî sistemin içerisine dâhil edilen bu silahlı birliklerin sayısı 103.000'e kadar çıkmıştır.[122] Ayrıca burada dikkat çekici bir nokta da General Petraeus'un bu kararı alırken, onayına ihtiyâcı olmadığını belirterek Amerikan Başkanı Bush'un onayını almamış olmasıdır. Kendi inisiyatifi ile uyguladığı bu stratejinin sonucunda David Petraeus tarafından maaşa bağlanan ve kendilerine 'Irak'ın Evlatları' ismi verilen Sünnî direnişçilerin de güvenliği sağlamada rol almalarıyla birlikte Irak'taki şiddetin %90 oranında düşüş gösterdiği ve Irak'ta hayatın önemli ölçüde normale dönmeye başladığı ifade edilmiştir.[123]

ABD'nin Irak'tan çekilmesiyle birlikte, David Petraeus ve dönemin Irak Büyükelçisi Ryan Crocker'in ısrarlarına rağmen ABD başkanı Bush tarafından değiştirilmeyen Irak Başbakanı Nûri el-Mâlikî'nin artan mezhepçi politikaları sonucunda Sünnîler tekrar sistemden dışlanmaya başlamışlardır. Bu da, Petraeus'un komutanlığı döneminde zorlukla oluşturulan düzenin yeniden ve çok daha derin bir biçimde bozulmasına yol açmıştır.[124] Bunun netîcesinde de aşiretlerden önemli bir kısmının katılımıyla oluşturulan ve IŞİD'e özellikle Irak el-Kâide'si ismiyle el-Kâide'ye bağlı faaliyet gösterdiği dönemlerde büyük darbeler vuran sahve hareketinin destekleri kesilmiş ve Irak siyâsî hayatından dışlanmıştır. Bu da onların bir kısmının radikal örgütlere yaklaşmasına sebep olmuştur.[125]

Ayrıca hem Irak'taki siyâsî hayatın içerisinde olan Sünnîlerin siyâseten baskı altına alınmaları hem de sosyal hayatta Sünnîlere karşı Mâlikî yönetimi tarafından takınılan dışlayıcı politikaları Sünnîlerin önemli bir kısmının IŞİD'e doğrudan ya da dolaylı bir şekilde destek vermelerine sebep olmuştur. Sünnîlerin Irak hükümeti ile aralarında yaşanan ve bir kopuşa sebep olan bir başka olay da Eski Irak

[122] Abdulkâdir Şen, "Irak Dosyası 1. Bölüm" , Incanews, 18.11.2014, http://www.incanews.net/manset/9153/irak-dosyasi-1-bolum (Erişim Tarihi: 29.09.2016).
[123] David Petraeus, "Lossing Iraq" , PBS, 29.07.2014, http://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/losing-iraq/transcript/ (Erişim Tarihi: 28.09.2016).
[124] David Petraeus, "Lossing Iraq" , PBS, 29.07.2014, http://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/losing-iraq/transcript/ (Erişim Tarihi: 28.09.2016).
[125] Gürler, **a.g.m.** , s.125.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Târık Hâşimî hakkında 2011 yılında ABD'nin Irak'tan çekilmesinin akabinde tutuklama kararı çıkarılmasıdır. Türkiye'ye sığınan Hâşimî hakkında gıyâben yapılan yargılama sonucunda 9 Eylül 2012 târihinde idam kararı verilmiştir.[126] Mâlikî her ne kadar bu mezhepçi politikaları sonucunda görevinden ayrılmak zorunda kalmış olsa da Iraklı Sünnîler, yeni başbakan Haydar el-İbâdî döneminde de mevcut siyâsî yapıya tam olarak güvenememişlerdir. Bu durumu Irak Cumhurbaşkanı Yardımcısı Usâme Nuceyfî, Sünnîler her ne kadar ümitvâr olsalar da Şiilerin etkili olduğu hükümete güvenmediklerini belirterek ifâde etmiştir.[127]

Mâlikî döneminde yaşanan, Sünnî milletvekili Alvânî'nin tutuklanması, 2010 seçimlerinde bazı adayların adaylıklarının iptal edilmesi, Anbar eyâletinde yaşanan sünnî protestolarda olduğu gibi Sünnîlerin protesto gösterilerine Mâlikî tarafından sert bir biçimde karşılık verilmesi gibi olaylar SünnîleriN IŞİD eksenine kaymaları için zemîni daha da elverişli hâle gelmesine sebep olmuştur.[128] Burada bu örgüte destek veren veya hâl-i hâzırda kontrolü altında yaşayan halkın tamamının IŞİD'den memnun olduğu veya desteklediği sonucunu çıkarmak yanıltıcı olabilir. Zîrâ kontrol ettiği bölgeler Sünnî yoğunluklu bölgeler olduğundan, mevcut Irak hükümeti veya Suriye rejiminin kontrolü altındayken de ciddî sıkıntılar yaşayan Irak ve Suriye halkının şu anki IŞİD'in çekilmesi durumunda alternatifleri zaten kendilerinden muzdarip oldukları Irak hükümeti ve Suriye rejimi olduğundan mevcut duruma kerhen ve mecburen sessiz kaldıklarını söylemek mümkündür. Dolayısıyla yerel aşiretlerin IŞİD'e karşı benimseyici veya en azından mevcut durumu kabullenici bir tutum sergilemelerinin bir kısmının gönüllü olması mümkünse de önemli bir kısmının da başka bir alternatif olmaması olarak değerlendirilmesi mümkündür.

Irak'ta yaşanan ve IŞİD gelişmesine sebep olan siyâsî şartları özetleyecek olursak; öncelikle Irak'ın işgali neticesinde Sünnîlerin ve Baas mensuplarının Irak siyasetinden dışlanmaları ve ötekileştirilmeleri zaten Sünnîlerin önemli bir kısmının birer direnişçi olmalarına ve silâha başvurmalarına yol açmıştır. Siyâsetten ve

[126] "Portre: Tarık Hâşimî", El-Cezire Türk, 20.02.2014, http://www.aljazeera.com.tr/portre/portre-tarik-el-hasimi (Erişim Tarihi: 04.05.2016).
[127] "Nuceyfi: Sünniler Irak Hükümetine Güvenmiyor", El-Cezire Türk, 10.06.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/nuceyfi-sunniler-irak-hukumetine-guvenmiyor (Erişim Tarihi:04.05.2016).
[128] Erdoğan, **a.g.m.** , s. 8-9.

kamudan önemli ölçüde dışlanan Sünnîlerin yerine Şiîlerin ve Kürtlerin getirilmeleri de mevcut ihtilafların mezhep ve ırk temelinde derinleşmesine yol açmıştır. Bunda ABD'nin hatalı kararlarının yanında, bazı açıklamalar ışığında kasıtlı olarak bu şekilde davranmasının da önemli rolü olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle Paul Bremer'in tüm îkazlara rağmen Baas mensuplarını safdışı bırakma kararı alması ve Emekli General Jack Keane'in, Irak'ta hiçbir zaman direnişi bitirmek gibi bir görevleri olmadığını söylemesi de mevcut kaotik ve çatışmalı durumun aslında o dönemki Amerikan yönetimi tarafından kasıtlı olarak istendiğinin ve bu şartların kasten oluşturulduğunun önemli birer göstergesidir. Zîrâ bu dönemde kamudan tamamen dışlanan eski Baas üyeleri sonraki süreçte IŞİD'in belkemiğini teşkil etmişler ve siyasetten dışlanan Sünnî aşiretler de bu politikalar sonucunda IŞİD'e gönüllü veya zoraki olarak destek vermişlerdir.

1.2. Obama Dönemi ABD'nin Yeni Dış Politikası ve Ayrışan İngiliz-ABD İlşkileri

1.2.1. Obama Dönemi ABD Dış Politikası'nın Temel Parametreleri

Burada öncelikle Obama dönemi ABD dış politikasının temel parametrelerinin anlaşılması açısından; ABD'nin Irak işgalini ve Bush'un dış politikasını eleştirdiği belirtilen ve *"Obama'nın Dış Politikasının arkasındaki isim"*[129] olarak değerlendirilen Amerikalı strateji uzmanı Zbigniew Brzezinski'nin ortaya koyduğu stratejik değerlendirmelerin ele alınması elzemdir. Bu hususta Brzezinski öncelikle ABD'nin öncelikle karşılıklı işbirliğine dayalı bir dış politika benimsemesi gerektiğini belirtmektedir. Bu noktada, karşılıklı uzlaşmalara dayalı işbirliğinin ABD'yi 'Artı Süper Güç', tek taraflı egemenliğin, yâni mütehakkim bir politikanın ise 'Eksi Süper Güç' yapacağını belirtmektedir.[130] Yâni işbirliğine dayalı

[129] "Zbigniew Brzezinski: The Man Behind Obama's Foreign Policy" Başlıklı Haber, Mint Press News, 28.02.2012, http://www.mintpressnews.com/zbigniew-brzezinski-the-man-behind-obamas-foreign-policy/21369/ (Erişim Tarihi: 28.10.2016).
[130] Zbigniew Brzezinski, **Tercih: Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?** , (Ter. Cem Küçük), İstanbul, 2005, s.258.

politikalar tâkip etmemek ABD için daha pahalıya mâl olacak ve sonuç almak daha da zorlaşacaktır.

Brzezinski'ye göre Ortadoğu bölgesi ABD dışında tek bir gücün hâkimiyetine girmemeli ve hiçbir güç Amerika'yı deniz üslerinden çıkaracak şekilde birleşmemelidir. Brzezinski'ye göre bunlar sağlanırsa ABD egemen güç olarak kalmaya devam eder.[131] ABD için oldukça hayâtî bir yeri olan Asya-Pasifik bölgesi için de Brzezinski, herhangi bir devletin ya da devletler topluluğunun, ABD'yi Avrasya'dan atabilecek veya 'başhakem' konumundan indirebilecek işler içerisine girmesine mutlakâ mâni olunması gerektiğini, bunun da yapılacak en önemli iş olduğunu ifâde etmektedir.[132] Bu noktada ABD'nin yükselen Çin'e, Hindistan'a ve askerî kapasitesi artmakta olan Japonya'ya karşı bir denge oluşturmasının gerekliliğini belirtmektedir.[133]

Brzezinski'nin dikkat çektiği Asya Pasifik'te Çin'in ve Hindistan'ın yükselmesinin oluşturabileceği riskler, Amerikan İstihbârat Konseyi'nin uluslar arası hükümet dışı uzmanlara danışarak hazırladığı raporda da ele alınmıştır. Raporda yapılan değerlendirmelere göre XXI. asırda Asya'nın her geçen gün büyüyen Çin'in ve Hindistan'ın liderliğinde yükseldiği belirtilmektedir.[134] Obama yönetiminin Asya Pasifik politikalarına ağırlık vermesinin de en önemli sebeplerinden bir tanesi Çin'in yükselmesi, daha etkili bir güç olması ve ABD'nin bölgedeki etkisini ve kurallarını etkilemeye başlamasıdır.[135] Obama'nın başkanlığının ilk dönemindeki Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın XXI. asrı ABD açısından 'Pasifik Yüzyılı' olarak îlan etmesi, ABD'nin bundan sonra Asya Pasifik bölgesine çok daha fazla önem vereceğinin en önemli göstergelerinden bir tanesidir.[136] Burada ABD'nin yükselen

---

[131] Zbigniew Brzezinski, **Büyük Satranç Tahtası: Amerika'nın Küresel Üstünlüğü ve Bunun Jeostratejik Gereklilikleri**, (Ter. Yelda Türedi), İstanbul, 2015, s.56.
[132] Brzezinski, **Büyük Satranç Tahtası**, s.271.
[133] Brzezinski, **Tercih**, s.114.
[134] "Mapping The Global Future", **Report of the National Intelligence Council's 2020 Project**, National İntelligence Council, Washington DC, 2004, s.9.
[135] Nuray Çalık, "Amerika Birleşik Devletleri'nin 11 Eylül Sonrasındaki Asya Pasifik Politikası", **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslar Arası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Aydın, 2013, s.88.
[136] Yusuf Ertuğral, **Amerika'nın Yeni İhtiyatlı Dış Politikası: Akıllı Güç'ün Pasifik Vizyonu**, İstanbul, 2014, s.98.

Çin'i kontrol altına almak için ne gibi stratejiler geliştirdiğinin genel hatlarıyla ele alınması ve anlaşılması gerekmektedir.

Özellikle Çin'in ABD açısından kontrol altına alınabilmesinin temelde hayâtî iki önemli yolunun olduğu söylenebilir. Bunlardan ilki enerji, ikincisi de ticâret yollarıdır. Zîrâ Çin ne kadar güçlü bir iktisâdî, siyâsî ve askerî güce ulaşırsa ulaşsın, başta petrol olmak üzere enerji arz bölgelerinin ve ticâret yollarının güvenliğini temin ve kontrol edemediği sürece ABD'nin yerini doldurabilecek şekilde bir süper güç olması mümkün gözükmemektedir. Bu da aslında ABD'nin başta Çin olmak üzere dünyada kendisine rakip olarak ortaya çıkabilecek güçler için en temel stratejinin ilkelerini ortaya koymaktadır. Hâli hâzırda dünya ticâret yolları zaten ABD'nin kontrolü altındadır ve Brzezinski'nin deniz üslerine dikkat çekmesinin de esas sebebinin bu olduğu söylenebilir. Çin, mevcut durumda Doğu-Batı ticâret yollarını kontrol altına almak için ABD'yi deniz üslerinden çıkarmak yerine daha sinsî, daha az tepki çekecek ve daha mâkul bir proje geliştirmiştir. Projenin adı 'Yeni İpek Yolları' veya bir diğer adıyla 'Demir İpek Yolları Projesi'dir. Burada konumuz îtibâriyle teknik ayrıntılara girmeye gerek duymuyoruz. Fakat mevcut deniz yollarından ulaşacağı limana göre değişmekle birlikte bir aydan fazla süren nakliye hâl-i hâzırdaki Kuzey Sibirya tren yoluyla 16 günde kat edilmektedir.[137]

Sibirya'daki çetin kış şartları sebebiyle birtakım zorlukların yaşandığı bu tren yoluna ek olarak ticâret yollarını gösteren haritada yer alan yeni güzergâhlar inşâ edildiğinde bu sürenin daha da kısalacağı, nakliye mâliyetlerinin de önemli ölçüde düşeceği göz önünde bulundurulduğunda daha güvenli olacak olan yeni demir ipek yolları projesinin ne kadar hayâtî öneme sâhip olduğu çok daha iyi anlaşılacaktır. Ayrıca son yıllarda Çin'in kendi sınırları içerisinde önemli ölçüde kullanımını yaygınlaştırdığı Maglev Trenleri'nin saatte 600 km hıza ulaştığı, bunun da Çin'den Avrupa'ya kadar olan bölgeler arasında çok kısa sürelerde, çok daha güvenli ve ekonomik bir seyahat imkânı sağlayacağı göz önünde bulundurulduğunda Yeni İpek Yolları projelerinin önemi daha iyi anlaşılacaktır.

[137] "China's Chongqing Starts İmporting Vehicles By Train" Global Times, 01.09.2014, http://www.globaltimes.cn/content/879422.shtml (Erişim Tarihi:21.05.2016).

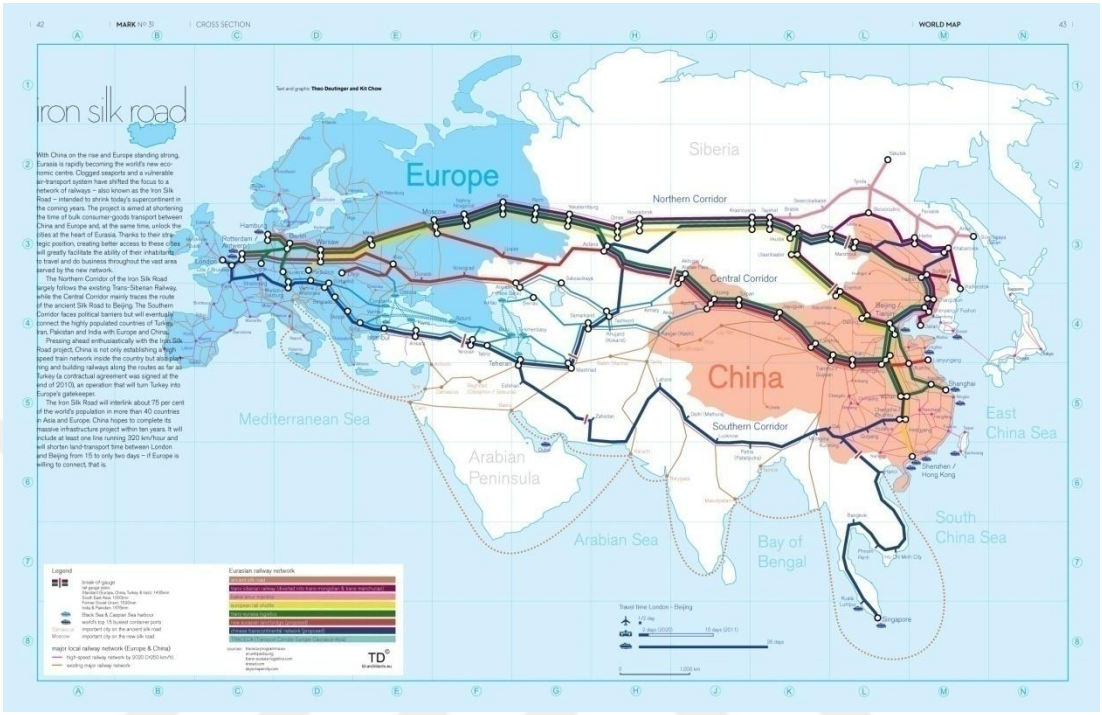

Harita 7: Demir İpek Yollar; **Kaynak:** "Iron Silk Road" Theo Deutinger & Kit Chow, 12.06.2011, http://td-architects.eu/projects/show/iron-silk-road/ (Erişim Tarihi:21.05.2016).

ABD'nin Çin'in bu yeni stratejisine karşı İslam dünyası ile geçmişte yaşanan ciddî problemleri çözmeye çalışması oldukça mâkul ve hattâ gerekli bir stratejidir. Çin'in petrol ithâlâtının yarısından fazlasını Ortadoğu'dan, %20'den fazlasını da Afrika'dan gerçekleştirmesi bu coğrafyaya ne kadar bağımlı olduğunu göstermektedir [138] Bu da Ortadoğu'nun Çin ve ABD için ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. IŞİD ekseninde yaşanan hâdiseler, bu bilgiler ışığında değerlendirildiğinde, meselenin sâdece bölgesel şartlar netîcesinde ortaya çıkan bir örgütün ortaya koyduğu bir strateji çerçevesinde gerçekleşmediği daha iyi anlaşılacaktır.

[138] "China: İnternational Enegy Data And Analysis" Energy Information Administration, 14.05.2015, https://www.eia.gov/beta/international/analysis_includes/countries_long/China/china.pdf (Erişim Tarihi:21.05.2016).

1.2.2. Obama Dönemi ABD'nin Ortadoğu Politikaları

Burada, ABD'nin Ortadoğu'daki mevcut hâkimiyetini morumak ve daha da pekiştirmek için ne gibi stratejiler geliştirdiğinin anlaşılmasında, Obama döneminde uygulama sahasında gördüğümüz bazı düşünce kuruluşu raporlarının ele alınması konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Bu noktada da Obama döneminde ABD dış politikasında uygulamada yansımalarını gördüğümüz RAND Corporation tarafından hazırlanan bazı raporlara değinmek önem arz etmektedir.

Bu hususta öncelikle uzun yıllar CIA'da Ortadoğu üzerine çalışmış olan Graham Fuller ile Ian Lesser'in RAND Corporation için hazırladıkları, 'Kuşatılanlar, İslam ve Batı'nın Jeopolitiği' ismiyle de Türkçe'ye tercüme edilen raporlarında önemli tespitler yapılaktadır. 1995 yılında hazırlanan bu raporda, Ortadoğu'daki mevcut durumun ciddî riskler barındırdığı, işlerin ters gitmesi durumunda halk ayaklanmasıyla rejimlerin devrilebileceği ve böyle bir durumun olması netîcesinde de İslamcıların mutlak çoğunlukla iş başına gelecekleri, bu sebeple de tedrîcî olarak sisteme alınmaları gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca batılı politikacıların çoğunun aslında İslamcıların sisteme dâhil edilmesinin uzun vâdede başarılı olacağına inandıkları halde günü kurtarmak gâyesinde olduklarından bunu denemedikleri belirtilmektedir.[139]

Batı'nın İslam dünyasına karşı ılımlı, yapıcı ve eşitlikçi politikalar geliştirmesinin, Batı'ya karşı topyekûn bir düşmanlığın oluşmasının önüne geçeceği belirtilen raporda[140] İsrail meselesinin, İslam dünyasında Batı'ya karşı en derin küskünlüklerden bir tanesi olarak algılandığı ifâde edilmektedir. Bölgedeki rejimlerin istikrar adına desteklenmesinin, Filistin ve Bosna gibi meselelerle birleşince Batı'ya tepki olarak döndüğü ve bu tepkiye de İslamcıların liderlik yapabilecekleri belirtilmektedir.[141]

RAND Corporation tarafından 2003 yılında hazırlanan 'Civil Democratic İslam: Partners, Reources and Strategies' isimli raporda da ABD'nin siyâsî İslam'la

[139] Graham E. Fuller-Ian O. Lesser, **Kuşatılanlar: İslam ve Batı'nın Jeopolitiği**, (Ter. Özden Arıkan), İstanbul, 1996, s.117-118.
[140] Fuller, **a.g.e.** , s.112.
[141] Fuller, **a.g.e.** , s.122.

alakalı en temel stratejisinin; radikalliğin, şiddetin yayılmasının önlenmesi ve radikalizmi ortaya çıkaran iktisâdî, ictimâî ve siyâsî sebeplerle mücâdele edilmesi olduğu belirtilmektedir. Bunun için de uzun vâdeli bir strateji gerektiği, çözüm için birtakım yollar bulunması, demokrasinin ve kalkınmanın teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir.[142] Raporun detaylarında İslam dünyasından bu hususta ilişkiye geçilebilecek ve yardımlaşılabilecek gruplar sayılmakta, hepsinin avantaj ve dezavantajları ele alınmakta ve radikaller de dâhil hepsiyle ilişkiye geçilmesi tavsiye edilmektedir. Ayrıca raporda Bernard Lewis'in temel modern değerlerin askıya alınmasının ve karşılıklı hoşgörüye dâvet etmenin düşmanı cesâretlendirdiğine dâir sözüne de yer verilmektedir.[143]

RAND Corporation tarafından 2004 yılında hazırlanan bir başka ve diğerlerinden çok daha kapsamlı bir raporda da yine İslam dünyası ele alınmıştır. Fakat bu sefer çok daha geniş kapsamlı bir şekilde ele alınmış ve yine birtakım önerilerde bulunulmuştur. Bu raporda da İslam dünyasında radikalizmi besleyen unsurlar üzerinde durulmuş ve bunun önlenmesi noktasında tavsiyelerde bulunulmuştur. Raporda, İsrail'e verilen desteğin ve İslam coğrafyasının çeşitli yerlerinde bulunan askerî üslerin ABD karşıtlığını tetiklediği belirtilmektedir.[144] Bölgedeki ABD askerî varlığının azaltılmasının ve terörle mücâdele hususunda mahallî askerî birliklerle işbirliğine gidilmesinin radikal İslamcılığın gerekçelerinden bir tanesinin etkisini azaltacağı belirtilen raporda; radikal İslamcıların, demokratik süreçlere katılımlarının önünün açılmasının, onları törpüleyeceği ve siyâsî taleplerini silah yerine seçimler yoluyla gerçekleştirmeye teşvik edeceği belirtilmektedir.[145]

Raporda Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının bir raporuna atıf yapılmakta ve bölgede geniş kapsamlı bir siyâsî, iktisâdî ve ictimâî çalışmalara başlanmadan evvel, İsrail işgâlinin, bölgede gelişmeyi, refâhı ve hürriyetleri dondurmakta olduğu ifâde edilmektedir.[146] Baskıcı rejimlerin, iktisâdî durgunluğun ve demografik değişikliklerin radikalizmi beslediği belirtilen raporda, mevcut

[142] Cheryl Benard, **Civil Democratic İslam: Partners, Reources and Strategies**, RAND Corporatin, 2003, s.3.
[143] Benard, **a.g.r.** , s.36.
[144] Angel M.Rabasa vd. , **The Muslim World After 9/11**, RAND Corporation, 2004, s.38.
[145] Rabasa vd. , **a.g.r.** , s.65.
[146] Rabasa vd. , **a.g.r.** , s.137.

durumun devam etmesinin uzun vâdede Amerikan çıkarlarına zarar vereceğine dikkat çekilmektedir.[147] Yine RAND Corporation tarafından hazırlanan ve kapağında Türk Bayrağında yer alan şeklin aynısı olan ay yıldız bulunan 'Building Moderate Muslim Networks isimli' raporda, Radikal İslamcılığın zayıflatılması için İslam dünyasında ılımlı, liberal ve seküler Müslümanların desteklenmesi gerektiği hususu ele alınmaktadır.[148]

Bölgede demokratikleşmenin önünün açılması hususunda zemin hazırlanmadan demokratikleşme çalışmalarına girişilmesinin, bölgede askerî bir darbeye bile yol açabileceği ve bunun da radikalizmi daha da körükleyeceği ifâde edilmektedir.[149] Obama'nın politikalarında yansımalarını gördüğümüz bu raporlardan bir tanesinde geçen bu ifâde, Mısır'da yaşanan Sisi darbesinin Obama yönetimi tarafından desteklendiği kanaatinin sorgulanmasını gerektirmektedir. Zîrâ bu raporda da belirtildiği üzere demokratikleşme sürecinde yaşanacak bir darbenin radikalizmi besleyeceği âşikâr iken Obama yönetiminin böyle bir darbeyi desteklemesi, İslam dünyasıyla ilişkilerini düzeltmek ve bölgede orta ve uzun vâdede demokratikleşme faaliyetlerini desteklemek yönündeki ilk dört yılda yaptıklarının yine kendi elleriyle yıkılması anlamına gelecektir. RAND Corporation'un bu raporunda İslam dünyasında radikalizmi besleyen en önemli sâiklerden bir tanesinin, İslam dünyasında Sünnî dînî bir otoritenin olmayışı gösterilmektedir. Bunun da radikallerin dîni, siyâsî çıkarlarına göre yorumlamalarına yol açtığına dikkat çekilmektedir.[150]

Raporda ele alınan önemli bir mesele de Hilâfet ile alakalıdır. Türkiye'nin, AK Parti iktidarı döneminde batı ile İslamcılığın yakınlaşması meselesinin ele alındığı bölümde, siyâsî otoritenin aslında hilâfetten ayrı olduğu ve bu ayrılığın da Yavuz Sultan Selim döneminde saltanatla hilâfetin birleştirilmesine kadar böyle devam ettiğine dikkat çekilmektedir.[151] Hilâfetin, cumhuriyetin ilk yıllarında ilğâ edildiğinin de ele alındığı bu raporda hilâfetin aslında dînî otoriteden ayrı olduğuna ve İslam dünyasında Sünnî bir dînî otoritenin yokluğunun radikalizmi besleyen en

[147] Rabasa vd. , **a.g.r.** , s.142.
[148] Lowell H. Schwartz, **Builfing Moderate Muslim Network**, RAND Corporation, 2007, s.3.
[149] Rabasa vd. , **a.g.r.** , s.4.
[150] Rabasa vd. , **a.g.r.** , s.39.
[151] Rabasa vd. , **a.g.r.** , s.178.

önemli unsurlardan bir tanesi olduğu hususuna dikkat çekilmesi, Hilâfet üzerine ABD'nin birtakım projeler üzerinde çalıştığını göstermektedir.

Hilâfet üzerindeki çalışmaların mâhiyeti hakkında önemli fikir veren bir diğer çalışma da National Intelligence Council tarafından hazırlanan 'Mapping The Global Future' başlığıyla 2020 yılına dâir beklentilerin ele alındığı rapordur. Bu raporda, 2020 yılında radikal İslamcıların küresel sistemi sarsabilecek bir hilâfet tesis edebileceklerinin beklendiği bir hayâlî mektup ile hikâyeleştirilerek ele alınmaktadır.[152] Burada fazla detaya girme lüzûmu olmadığından çok ayrıntıya girmemekle birlikte, olabileceği ifâde edilen böyle bir hilâfette, Müslümanların millî liderlerinden ziyâde ulus aşan bir otoritesi olacak olan böyle bir halîfeye bağlılık bildirecekleri ele alınmaktadır. Ayrıca bu rapor ve burada öngörülen hilâfet meselesi 2005 yılında National Intelligence Council ve Londra merkezli Chatham House tarafından müşterek yapılan bir konferansta da ele alınmaktadır.[153] Bu kurumlar tarafından meselenin ele alınması ve bu şekilde birtakım beklentilerin tartışılması hilâfetle alakalı birtakım beklenti ve çalışmaların olduğunu göstermektedir.

Buraya kadar ele aldığımız hususlar ABD'de; ABD'nin kendi bölgesel ve küresel çıkarları açısından bölgede, demokratikleşme sürecini desteklemeyi gerekli gören ve siyasette de yansımalarını gördüğümüz bir anlayışın oluştuğunu göstermektedir. Zîrâ bölgede halkların ciddi biçimde tepki gösterdiği rejimlerin yerine halkla barışık olan ve halkın taleplerini yansıtan rejimlerin kurulması, bu yeni düzenin de ABD tarafından desteklenecek olması bölgede ABD için halk destekleri de bulunan yeni rejimlerin oluşmasını sağlayacaktır. Bunun da ABD için her geçen gün yeni bir tehdit olarak yükselen Çin'e karşı, Çin için hayâtî öneme sâhip enerji kaynaklarının ve yeni ticâret yollarının da ABD açısından kontrol altına alınmasını beraberinde getireceği açıktır. Zâten Obama yönetiminin İslam dünyasına yönelik verdiği sıcak mesajlar da ABD yönetiminin İslam dünyası ile ilişkilerde yeni bir sayfa açmaya başladığının önemli bir göstergesidir. Bu noktada Obama'nın 2009

[152] "A New Caliphate" , **Mapping The Global Future: Report Of The National Intelligence Council's 2020 Project**, National Intelligence Security, 2004, s.83.
[153] "Globalization And Future Architectures: Mapping The Global Future 2020 Project", **Globalization And Future Architectures: Mapping The Global Future 2020 Project**, Chatham House-National Intelligence Council, London, 2005, s.10.

yılında ABD başkanlık görevini resmen devralmasının akabinde Kanada'dan sonraki ilk resmî ziyâretini Türkiye'ye yapmış olması başlı başına bir mesaj olarak değerlendirilmiştir.[154] Türkiye ziyaretinin ardından Mısır'a önemli bir ziyaret gerçekleştiren Obama, burada târihî olarak değerlendirilen bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmada Obama tarafından verilen mesajlar ABD'nin özellikle İslam dünyasına yönelik dış politikasında önemli değişiklerin olacağının ipuçlarını vermiştir.

Obama'nın Kâhire konuşması olarak meşhur olan nutkunda Obama; Kahire'ye Amerika ile Müslümanlar arasında yeni bir başlangıcın arayışı içerisinde geldiğini ifâde etmiş ve Amerika ile İslam'ın yarış içerisinde olmalarına gerek olmadığını belirtmiştir. Irak savaşının bir mecburiyet olmadan yapıldığına değinen Obama, ABD askerlerinin buradan çekileceğini ifâde etmiştir. Bu noktada Obama'nın politika değişiklikleri hakkındaki en önemli göstergelerden bir tanesi de, Guantanamo üssünün kapatılacağı emrini verdiğini belirtmesidir ki bu üs, ABD'nin İslam dünyasına yönelik terörle mücâdele konseptinde bir sembol hâline gelmiştir. Kur'an'dan bazı ayetlere de atıf yapan Obama, her yerde aşırılıkla mücadele edilmesi gerektiğini belirtmiş ve medeniyetler ittifakının önemine ve Türkiye'nin bu hususta oynadığı role vurgu yapmıştır. Filistin meselesinde de İsrail'in iki devletli çözüme onay vermesi gerektiğine ve işgal altında ciddi sıkıntılar çeken Filistin halkının sıkıntılarının giderilmesi hususunda üzerine düşeni yapması gerektiğine değinen Obama, İsrail'in yerleşim yeri inşaatlarını ABD'nin meşru kabul etmediğini açıklamıştır.[155]

Obama'nın Ortadoğu konusundaki politika değişiklerinin en önemli tezâhürlerinden bir tanesinin de 'Arap Baharı' sürecinde ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Her ne kadar ABD başta olmak üzere Batı dünyasının Arap dünyasındaki halkların ayaklanmasına hazırlıksız yakalandığı değerlendirmeleri

---

[154] Nuh Yılmaz, "Obama'nın Türkiye Ziyareti, Mesajın Kendisi", SETA, 10.05.2009, http://arsiv.setav.org/public/HaberDetay.aspx?Dil=tr&hid=6158&q=obama-nin-turkiye-ziyareti-%93mesajin-kendisi%94 (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

[155] "Obama'nın Kâhire Konuşması'nın Tam Metni" , Whitehouse, 04.06.2009, https://www.whitehouse.gov/files/documents/anewbeginning/SPEECH_as_delivered-Turkish.pdf (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

yapılsa da bu görüşe iştirak etmediğimizi belirtmeliyiz.[156] Uzun yıllardır İslam dünyasının muhtelif yerlerinde üsleri bulunan, ciddî istihbarat faaliyetleri yürüten ve bu istihbarat bilgileri ışığında onlarca düşünce kuruluşunda bölgesel ve küresel gelişmelerin değerlendirildiği onlarca düşünce kuruluşu tarafından fikrî olarak sürekli beslenen ABD yönetiminin bu gelişmelerden haberdâr olmayacağını kabul etmek çok gerçekçi gözükmemektedir. Ayrıca yukarıda açıkladığımız üzere eski CIA şeflerinden Graham Fuller ve Ian Lesser tarafından 1998 yılında RAND Corporation adına hazırlanan raporda belirtildiği üzere ABD'nin, uzun vâdeli çıkarları açısından İslam coğrafyasında demokratikleşmenin önünün açılmasının gerekli olduğuna dâir rapor bölgede bir demokratikleşme dalgasının başlatılmasına dâir çalışmaların ve tartışmaların çok eskilere gittiğini göstermektedir.

Obama yönetiminin 'Arap Baharı'nın ilk haftalarında Libya'da olduğu gibi sadece gerekli durumlarda öne çıkmasını, sessiz kalarak dışarıdan demokrasi empoze ediyor görüntüsü vermekten kaçınmasının, Bush dönemi politikalarına olan tepkiden kaynaklandığını söylemek mümkündür. Zîrâ Bush döneminde İslam dünyasına zorla demokrasi empoze etme düşüncesiyle Büyük Orta Doğu Projesi askerî gücün kullanılması sûretiyle gerçekleştirilmeye çalışılmış ve bu da ciddî bir tepkiyle karşılanmıştır.[157] Yâni Obama yönetiminin, Arap baharı konusunda ilk zamanlar sessiz kalarak bu hareketlenmenin dışarıdan empoze edildiği düşüncesinin oluşmasına mâni olmak ve halk hareketlerinin meşrûiyetlerinin sorgulanmasının önüne geçmek düşüncesiyle açıktan destek vermekten kaçındığı söylenebilir. Bunun için de ABD yönetimi sürece, halkların ayaklandığı ülkelerdeki rejimlere karşı ilkesel söylemlerle hareket ederek ve halkların beklentilerinin karşılanması ve halklara karşı şiddete başvurulmaması noktasında sadece gerektiğinde baskı yaparak müdâhil olmuştur.[158]

Netice îtibâriyle Amerikan devletinin, kendi ülke menfaatleri için Ortadoğu'daki rejimlerin değişmesi ve demokratik dönüşümün sağlanmasını

[156] Sami Kohen, "Arap Baharı Bilançosu" , Milliyet, 01.11.2011, http://www.milliyet.com.tr/arap-bahari-bilancosu/dunya/dunyayazardetay/01.11.2011/1457642/default.htm (Erişim Tarihi: 06.09.2016).
[157] Cenap Çakmak, "Arap Baharı Sürecinde ABD'nin Dış Politikası", **Arap Baharı: Ortadoğu'da Demokrasi Arayışı ve Türkiye Modeli**, Ed. Murat Aktaş, Ankara, 2012, s.79,
[158] Çakmak, **a.g.m.** , s.95.

desteklemeyi ve Filistin meselesinin çözümünü gerekli gördüğü söylenebilir. Obama'nın hem Haziran 2009'da Mısır'da yaptığı konuşmada bölgeye yönelik olarak sıraladığı görüşleri[159] hem de Arap baharında bölge haklarının yanında olacaklarını, Filistin meselesinin de 1967 sınırlarına uyularak çözülmesi gerektiğini belirttiği Mayıs 2011'de yaptığı konuşması da bu değerlendirmeyi doğrulamaktadır.[160] Obama üzeinde etkili olduğu belirtilen Zbigniew Brzezinski'nin bu konudaki görüşleri de Obama'nın Ortadoğu ve Filistin konusundaki bu sözleriyle paralellik arz etmektedir. Brzezinski'ye göre de Filistin meselesinin çözülmesi için 1967 sınırları çerçevesinde bir çözüm geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca Kudüs'ün büyük bir bölümü yüzyıllardır Arap olduğu gerçeğinin inkar edilemeyecek olması sebebiyle Kudüs paylaşılmalıdır.[161] Hem Obama'nın hem de Brzezinski'nin bu görüşleri, 2014 yılında Amerika'nın en büyük ve en güçlü Yahudi lobisinde yaptığı konuşmasında Kudüs'ü; *"İsrail'in ve Yahudilerin ebedi ve bölünmez başkenti"* olarak tanımlayan İsrail Başbakanı Netayahu'nun ve dolayısıyla İsrail'in politikalarıyla çelişmektedir.[162]

Obama yönetimi her ne kadar bölgedeki demokratikleşme hareketlerini desteklese de 'Arap Baharı' sürecinde ön plana çıkmak yerine arka planda destek vermiştir. Ayrıca bu dönemde askerî seçeneklerden mümkün olduğunca uzak durmaya çalışan ve gerektiğinde yerel muhalifleri destekleme yolunu seçmiş[163] ve bölgesel güçlerin öne çıkmasını ve aktif bir rol almasını sağlamıştır.[164] Bu noktada

---

[159] "Text: Obama's Speech İn Cairo", The New York Times, 04.06.2009, http://www.nytimes.com/2009/06/04/us/politics/04obama.text.html?pagewanted=all&_r=1 (Erişim Tarihi:21.05.2016).

[160] "Remarks By The President On The Middle East And North Africa" , The Wite House, 19.05.2011, https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/05/19/remarks-president-middle-east-and-north-africa (Erişim Taihi:21.05.2016).

[161] Nur Özkan Erbay,Zbigniew Brzezinski ile Yapılan "Obama'nın Akıl Hocası Prof. Zbigniew Brzezinski: Türkiye, Suriye İçin Ne Karar Verirse Takip Edilmeli" Başlıklı Mülâkât, USA Sabah, 2012, http://www.usasabah.com/Roportajlar/2012/03/26/obamanin-akil-hocasi-prof-zbigniew-brzezinski-turkiye-suriye-icin-ne-karar-verirse-takip-edilmeli (Erişim Tarihi: 28.10.2016).

[162] "Netanyahu's AIPAC Speech: The Full Transcript" Başlıklı Haber, Haaretz, 04.03.2014, http://www.haaretz.com/israel-news/1.577920 (Erişim Tarihi: 28.10.2016).

[163] "Gerekirse Libyalı Muhaliflere Silah Verebiliriz" Başlıklı Haber, NTV, 30.03.2011, http://www.ntv.com.tr/dunya/gerekirse-libyali-muhaliflere-silah-verebiliriz,1uq5hPbKCU-K2DBDZwGjNg (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

[164] Zafer Akbaş, "Ortadoğu'da Değişim Süreci ve Türk Dış Poitikası", **Akademik Yaklaşımlar Dergisi**, C.III, S.I, Malatya, 2012, s. 61.

özellikle Türkiye'nin bu dönemde öne çıkmasına yardımcı olmuştur.[165] Türkiye'nin bu noktadaki öneminin en önemli noktalarından bir tanesini Türkiye'nin hem Müslüman hem laik hem de başta ABD olmak üzere Batı dünyasıyla müttefik olmasının oluşturduğu söylenebilir. Zîrâ Obama'nın 2009 yılında Türkiye'ye yaptığı ziyarette bu noktalara vurgu yapması da bunu göstermektedir.[166]

ABD'nin Obama döneminde Türkiye'ye verdiği önemin göstergelerinden bir tanesinin de; Obama'nın Türkiye ziyaretinde Türkiye ile model ortaklık kurulabileceğini belirtmesidir.[167] ABD ile Türkiye ilişkilerinin, Türkiye ile İsrail arasında Davos ve Mavi Marmara krizleri neticesinde belki de tarihin en kötü döneminden geçtiği yıllarda bile en iyi dönemlerini yaşaması ile 'Arap Baharı' sürecinde aktif rol alan Türkiye Libya'daki muhaliflere doğrudan nakit yardımı yaparak da bu süreçte başat bir rol sergilemiştir.[168] Bu durum dahi ABD'nin bölgede İsrail'in çıkarlarını değil kendi çıkarlarını öncelemeye başladığının bâriz bir göstergesidir. Hatta Obama, başkanlığının ilk döneminde yürüttüğü Ortadoğu politikası konusunda ciddi eleştirilere mâruz kalmıştır. ABD Temsilciler Meclisi'nin Cumhuriyetçi üyesi Louie Gohmert, Obama'nın Ortadoğu'da ikinci bir Osmanlı meydana getirecek bir dış politika yürütmekle suçlamıştır.[169] Bu eleştiri, Obama dönemi dış politikasının ABD'de nasıl algılandığına dâir önemli bir ipucu vermektedir. Zîrâ buradaki Osmanlı vurgusu, yapılan eleştirinin Obama tarafından Türkiye'nin bölgedeki etkisinin artmasına yardımcı oluşuna yapılmış bir eleştiri olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Neticede Obama dönemine gelindiğinde; ABD, dış politikadaki ağırlığını Asya-Pasifik bölgesine yoğunlaştırmış ve oraya odaklanmıştır. Ortadoğu'da da İslam

---

[165] Mehmet Ali Göngen, "Arap Baharı Karşısında ABD'nin Tutumu" , **Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.XXXIII, Isparta, 2014, s.17.

[166] "Obama'dan Tarihi Konuşma" Başlıklı Haber, Hürriyet, 07.04.2009, http://www.hurriyet.com.tr/obamadan-tarihi-konusma-11376525 (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

[167] "Türkiye ile ABD Dünyaya Model Model Ortaklık Kuracak" Başlıklı Haber, Radikal, 07.04.2009, http://www.radikal.com.tr/yorum/turkiye-ile-abd-dunyaya-model-ortaklik-kuracak-929947/ (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[168] "Libyalı Muhaliflere Türkiye'den 100 Milyon Dolar Destek" Başlıklı Haber, Hürriyet, 09.06.2011, http://www.hurriyet.com.tr/libyali-muhaliflere-turkiyeden-100-milyon-dolar-destek-17995007 (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[169] "Obama'ya Osmanlı İmparatorluğu Suçlaması" Başlıklı Haber, Hürriyet, 22.09.2012, http://www.hurriyet.com.tr/obamaya-osmanli-imparatorlugu-suclamasi-21530795 (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

dünyasıyla iyi ilişkiler geliştirmek ve özellikle Bush döneminde oluşan Amerikan karşıtlığını bertaraf etmek üzere İslam dünyası ile iyi ilişkiler geliştirilmiş ve 'Arap Baharı' sürecinde halk hareketleri desteklenmiştir. Bu süreçte de bölgedeki halk hareketlerine ve kurulması düşünülen yeni düzene hem örneklik hem de liderlik yapması için özellikle Türkiye Obama yönetimi tarafından desteklenmiştir. Bu amaçla da Türkiye'ye bölgede inisiyatif alabileceği bir hareket sahası açılmıştır. Ayrıca bölgede ABD'nin İslam dünyası ile ilişkileri açısından çözülmesi gereken en önemli problemlerden bir tanesi olan Filistin meselesinde de 1967 sınırları çerçevesinde bir çözüm benimsenerek İsrail ile karşı karşıya gelinmiştir.

Tüm bunlar, 'Arap Baharı' sürecinin akâmete uğramasına sebep olan Mısır'da yaşanan Sisi darbesi, Suriye iç savaşı gibi olayların ve bu sürecin sonunu getiren IŞİD'in arkasında ABD yönetiminin olduğu tezini temelsiz kılmaktadır. Zîrâ özellikle IŞİD'in Obama yönetimi tarafından arka planda desteklenmesi, İslam dünyasıyla iyi ilişkiler geliştirmek için oldukça çaba sarf eden Obama'nın başkanlığının ilk dönemimde inşâ ettiğini ikinci döneminde yıkmak anlamına gelecektir ki bunun da bir başkan tarafından arzu edilmeyeceği açıktır. Dolayısıyla IŞİD'in hangi küresel güçler tarafından desteklenmiş olabileceği meselesinde başka aktörlerin ele alınmasını gerektirmektedir. Bu da 'Arap Baharı'nın sonunu getirmesi hasebiyle IŞİD'in araştırılmasında bu süreci çıkarlarına aykırı olarak değerlendiren, hatta ABD ile bu noktada sorun yaşayan ve IŞİD'in eylem ve söylemlerinden en fazla istifade eden aktörlerin bu noktadaki politikalarını ele almayı gerektirmektedir.

1.3."Özel İlişki"den Küresel Rekâbete: ABD-İngiltere Güç Mücâdelesi

ABD ile İngiltere arasında II. Dünya savaşından sonra ciddi biçimde geliştirilen ilişkiler meşhur İngiliz Başbakan Winston Churchill tarafından 1946 yılında ilk defa 'özel ilişki' kavramıyla ifade edilmiş ve ondan sonraki başbakanlar da bu ilişki biçimini, farklı kavramlarla ifade etseler de sürdürmüşlerdir.[170] Bu özel ilişki, Irak savaşında zirve dönemlerinden bir tanesini yaşamıştır. İngiltere; Fransa ve

[170] Sinem Kocamaz, "Tony Blair Döneminde İngiltere'nin Transatlantik İlişkilerinin Avrupa Birliği Bütünleşme Sürecine Etkisi" , **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Anabilim Dalı Avrupa Çalışmaları Programı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İzmir, 2011, s.37.

Almanya'nın tepkisine rağmen Irak savaşında ABD ile birlikte savaşa girmiştir. Fakat Obama döneminde bu 'özel ilişki' yerini özellikle dış politikada ihtilaflara hatta gerginliklere bırakmış ve bu gerginliklerin de İngiltere'nin yeniden büyük güç gholma iddiasından kaynaklandığı değerlendirmeleri yapılmıştır.[171]

ABD ile İngiltere arasındaki bu 'özel ilişki'nin bozulmaya başladığının en önemli göstergelerinden bir tanesi, Obama'ın göreve geldikten yalnızca birkaç ay sonra; İngiltere Başbakanı Tony Blair tarafından 11 Eylül saldırılarının akabinde bu 'özel ilişki'nin bir sembolü olarak hediye ettiği eski İngiliz Başbakan Winston Churchill'in büstünü İngiltere'ye geri göndermesidir.[172] Zîra Churchill, ABD-İngiltere ilişkilerini 'özel ilişki' olarak isimlendiren ilk politikacıdır. Bu 'özel ilişki'nin bir sembolü olarak Beyaz Saray'a verilen bu büstün Obama tarafından göreve gelir gelmez İngiltere'ye geri gönderilmesi sembolik fakat önemli bir harakettir.

2010 yılında, İngiliz Avam Kamarası Dış İlişkiler Komitesi'nden ABD ile İngiltere arasındaki bu 'özel ilişki'nin bittiğine dair önemli bir değerlendirme gelmiştir. Komite, kabul ettiği karar metninde şu cümlelere yer verilmiştir: *"İngiliz halkında ve yurtdışında, Irak işgaline giden süreçte ve sonrasında İngiliz hükümetinin Amerikan yönetimine boyun eğen bir kucak köpeği olduğu şeklinde bir algı var. Gerçekle bağlantısı ne olursa olsun bu algı İngiltere'nin itibarına ve çıkarlarına büyük zarar veriyor."* Ayrıca karar metninde İngiltere'nin çıkarları gerektirdiğinde ABD'ye daha fazla hayır demesi gerektiği belirtilmiş ve şöyle denmiştir: *"İngiltere, iki ülkenin çıkarlarının ve değerlerinin farklı olduğu konularda ABD'ye karşı daha az itaatkâr olmalı ve daha sık 'hayır' demelidir."*[173] Dış İlişkiler Komitesi'nin bu kararına paralel biçimde de, Başbakan Yardımcısı Nick Clegg, artık ABD'nin çıkarlarına düşüncesizce hizmet etme döneminin sona erdiğini

[171] Yusuf Ertuğral, "Obama Dönemi ABD-Birleşik Krallık İlişkileri" , Europolitika, 22.08.2016, http://www.europolitika.com/?p=258#_ednref17 (Erişim Tarihi: 28.10.2016).
[172] "Barack Obama Sends Bust of Winston Churchill on Its Way Back to Britain" Başlıklı Haber, The Telegraph, 14.02.2009, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/barackobama/4623148/Barack-Obama-sends-bust-of-Winston-Churchill-on-its-way-back-to-Britain.html (Erişim Tarihi: 29.10.2016).
[173] "İngiltere-ABD Özel İlişkisi Bitti" Başlıklı Haber, Milliyet, 29.03.2010, http://www.milliyet.com.tr/-ingiltere-abd-ozel-iliskisi-bitti-/dunya/dunyadetay/29.03.2010/1217591/default.htm (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

belirtmiştir.[174] Bu tonda bir açıklamanın, İngiltere açısından ABD'ye bir meydan okuma tonunda olduğu söylenebilir. İngiltere Dışişleri Bakanı William Hague de İngiltere'nin Hindistan, Çin ve Brezilya gibi yükselen güçlerle daha yakın bağlar kurmak ve AB başta olmak üzere dış siyasette daha etkili olmak istediklerini belirtmiştir.[175]

İngiltere tarafından gelen bu değerlendirmelerin yanında İlber Ortaylı, ABD'nin dünya politikasını İngiltere'nin belirlediğini, ABD'de önemli kararların İngiliz diplomatların kararıyla alındığını ve onların izni olmadan ABD'de önemli kararların alınamayacağını ifade etmektedir.[176] Benzer görüşler, Washington merkezli bazı yayınlarda da yapılmaktadır. Fakat bu eleştirinin dozu oldukça yüksektir. Buna bir misal verecek olursak; Obama'dan önceki ABD başkanı Bush'un yardımcısı Dich Cheney'in ve ünlü tarihçi Bernard Lewis'in İngiliz ajanları oldukları belirtilmektedir. Ayrıca Bush döneminde ABD'yi yöneten Neoconlar da 'Revizyonist Siyonizm'in ve Faşist Vladimir Jabotinsky'nin 'Sâdık Çiçekleri' olarak ifade edilmektedir.[177]

Obama'nın Arap Baharı ile halkların ayaklanması hakkında yaptığı 19 Mayıs 2011 tarihli konuşmasında yaptığı bir vurgunun da, Arap baharı konusuna ABD'nin İngiltere bağlamında bakışı ortaya koymaktadır. Bu konuşmasında Obama, 'Arap Baharı'nda ayaklanan halkları Amerikalıların İngiltere'ye karşı ayaklanmasına benzetmiştir.[178] Ortadoğu'daki mevcut düzenin kurulmasında İngiltere'nin tarihteki payı göz önünde bulundurulduğunda buradaki İngiltere vurgusu oldukça önemlidir. Bununla birlikte özellikle Mısır darbesi, Suriye krizi ve IŞİD'in ortaya çıkmasıyla sürecin tıkanması sonucunda gelinen noktada ortaya çıkan istikrarsızlık, Rusya'nın

[174] Eric Margolis, Is Britian Freeing Itself From US Colonialism?" LewRockwell, 18.05.2010, https://www.lewrockwell.com/1970/01/eric-margolis/is-britain-freeing-itself-from-us-colonialism/ (Erişim Tarihi:21.05.2016).
[175] "İngiltere'de Yeni Hükümetin Yeni Dış Politika Çizgisi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.07.2010, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2010/07/100701_hague_uk.shtml (Erişim Tarihi: 29.10.2016).
[176] "Prof. İlber Ortaylı: ABD'de Önemli Kararlar İngiliz Diplomatlarının Kararıyla Alınır" Başlıklı Haber, Turkishnews, 13.03.2011, http://www.turkishnews.com/tr/content/tag/prof-ilber-ortayli/ (Erişim Tarihi: 29.10.2016).
[177] Dean Andromidas, "British Empire's 'Young Turks' Are Gunning for Turkey" **Executive Intelligence Review**, CXXXV, S.XXXII, Wasahington DC, 2008, s.38-39.
[178] "Remarks By The President On The Middle East And North Africa" , The Wite House, 19.05.2011, https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/05/19/remarks-president-middle-east-and-north-africa (Erişim Taihi:21.05.2016).

ve Çin'in daha aktif politikalar izlemesi ve birtakım kazanımlar elde etmesi ABD'nin dünya liderliğini tehdit etmekte ve bu da ABD'yi hâl-i hâzırda İngiltere'ye muhtaç hale getirmektedir.[179]

İngiltere ile ABD ayrışmasının bir diğer yansımasını da David Cameron hükümetinin millî çıkarların muhafaza edilmesini hakkındaki değerlendirmelerinde görmek mümkündür. Buna göre bu çıkarların muhafaza edilmesi ancak iktisâdî güvenliğin temin edilmesiyle mümkün olacaktır. Zîrâ bu yeni dış politika vizyonunda ticâret yollarının kontrol altına alınması, küresel enerji pazarlarında istikrârın garanti altına alınması, Uzak Doğuda yer alan Çin ve Hindistan gibi yükselen güçlerle ilişkilerin derinleştirilmesi ve küresel çapta operasyon yapma kabiliyetinin muhafaza edilmesi önemli yer tutmaktadır.[180] İngiltere'nin kendi güvenliği için tehdit olarak gördüğü meseleler arasında, savaş veya organize olan ya da olmayan ayaklanmalar yüzünden petrol ve doğal gaz tedârikinde sıkıntılar yaşanmasının gösterilmesi önemlidir.[181]

İngiltere'nin kendi güvenliği için tehdit kapsamında gördüğü konular arasında petrol ve doğazlgaz arz bölgelerinde ortaya çıkacak planlı veya plansız istikrarsızlıkları bir dış güvenlik tehdidi olarak gösterilmesi, 'Arap Baharı'nın açıkça karşısında olduğunu ve kendisi için bir güvenlik meselesi olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Zâten 'Arap Baharı' başladığında İngiltere tarafından, ayaklanmanın desteklenmesine dâir değerlendirmeler gelse de İngiltere'nin son yıllarda Ortadoğu'ya yaptığı silah ihrâcâtının önemli ölçüde artması ve ayaklanmaların başladığı dönemde İngiltere'deki silah üreticilerinin David Cameron ile birlikte bölgeye gitmeleri bu tür açıklamaların samîmiyetinin sorgulanmasına sebep olmuştur.

---

[179] Salim, **a.g.e.** , s.104.

[180] Bernard Jenkin MP-George Grant, "Defining The UK's NAtional Interests", **The Tipping Point: British National Strategy and the UK's Future World Role**, London, 2011, s.16, http://www.henryjacksonsociety.org/cms/harriercollectionitems/The+Tipping+Point.pdf (Erişim Tarihi:21.05.2016).

[181] Bernard Jenkin MP-George Grant, "Defining The UK's NAtional Interests", **The Tipping Point: British National Strategy and the UK's Future World Role**, London, 2011, s. 21, http://www.henryjacksonsociety.org/cms/harriercollectionitems/The+Tipping+Point.pdf (Erişim Tarihi:21.05.2016)

İngiltere ile ABD arasında yaşanan önemli ihtilkaflardan bir tanesi de Uluslararası Koalisyon ile birlikte Suriye'ye askerî müdahalenin konuşulduğu 2013 yılında Fransa'nın Suriye rejimine yönelik askerî harekât düzenleme kararlılığına rağmen İngiliz Meclisi'nin bu operasyona katılmama kararı almasıdır.[182] Ayrıca 'Arap Baharı' sürecinin kilitlendiği Suriye'ye yönelik bu askerî operasyonla ilgili olarak dönemin Fransa Başbakanı Jean-Marc Ayrault da harekât için önce karar verildiğini fakat Obama yönetiminin bilinmeyen bir sebeple bu kararından vazgeçtiğini belirtmiştir.[183] İngiliz Meclisi'nin Suriye'ye düzenlenecek harekâta katılmama kararı alması İngiltere'de; İngiltere ile ABD'nin 'özel ilişkisi'nin ölümü olarak ifade edilmiş ve ABD'nin yakın müttefiki olarak İngiltere'nin yerini Fransa'nın aldığını ifade edilmiştir.[184]

Bu da yukarıdaki değerlendirmeyi doğrulayan bir gelişmedir. Bu hususta İngiltere'nin, kendi millî çıkarlarını muhafaza etmek için politika geliştirdiği, halkların desteklenmesine dâir sözlerin İngiltere'nin esas politikasını gizlemek için diplomatik olarak söylendiği belirtilmektedir. Ayrıca ABD ile kurduğu ilişkide de ABD'nin bundan sonra kendisine muhtaç olmasını sağlamaya yönelik politika geliştirdiği değerlendirilmiştir.[185]

Son olarak İngiltere'de alınan AB'den ayrılma kararı, İngiltere'nin dünya siyasetinde hem daha fazla hem de daha bağımsız politikalar izlemek istediğine dair tartışmaları yeniden gündeme getirmiştir. AB'den ayrılma tartışmalarının yaşandığı dönemde Obama, İngiltere'ye gerçekleştirdiği ziyaret öncesinde yazdığı makâlede hem İngiltere ile olan ittifaklarına vurgu yapmış hem de İngiltere halkına AB'den

---

[182] "Fransa: İngiltere'nin Kararı Şam Politikamızı Etkilemez" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 30.08.2013, http://www.bbc.com/turkce/cep/haberler/2013/08/130830_suriye_fransa.shtml (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

[183] "Fransa'nın Suriye Harekatını Obama Engellemiş" Başlıklı Haber, Dünya Bülteni, 28.09.2016, http://www.dunyabulteni.net/avrupa/378650/fransanin-suriye-harektini-obama-engellemis (Erişim Tarihi: (29.10.2016).

[184] "Death Notice: The Special Relationship" Başlıklı Haber, The Sun, 30.08.2013, https://www.thesun.co.uk/archives/politics/986130/death-notice-the-special-relationship/ (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

[185] Selimehmed Asanashak Salim, "İngiliz-Amerikan İlişkilerine Arap Baharı'nın Etkisi", **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslar Arası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2014, s.99.

çıkmamalarını tavsiye etmiştir.[186] Ayrıca Obama'nın İngiltere ile ABD'nin ittifaklarına vurgu yapması ve 'birbirlerinden düşmanlık görmediklerini' vurgulaması iki ülke arasında ihtilafların olduğu ve düşmanlıkların da olabileceği şeklinde değerlendirmelere yol açmıştır.[187] Hatta İgiltere'nin Brexit kararının daha derin anlamları olduğu, aslında 'Brexit'i destekleyen İngiliz seçmeninin İngiltere'nin imparatorluk geçmişine özlem duyduğu şeklinde değerlendirmeler yapılmıştır.[188]

Bu bilgiler ve üst düzey açıklamalar, ABD ile İngiltere arasındaki 'özel ilişki'nin sona erdiğini ve karşılıklı bir çekişmenin ve güç mücadelesinin yaşandığını göstermektedir. Bu noktada en önemli ayrışmalardan bir tanesinin Ortadoğu politikaları konusunda yaşanmakta olduğunu ve artık İngiltere'nin Ortadoğu ve Uzakdoğu politikaları başta olmak üzere ABD'den daha bağımsız ve daha etkili bir dış politika izlemeye başladığını söylemek mümkündür. Burada, yaşanan güç mücadelesinin ve küresel çatışmanın IŞİD'in eylem ve söylemlerindeki tezâhürlerine geçmeden önce; ABD ile özellikle Ortadoğu politikalarıkonusunda ciddi çatışma yaşayan İsrail'in ve Obama döneminde ABD ile İsrail arasında yaşanan krizlerin ele alınması gerekmektedir.

1.4.Ortadoğu'da Çatışan ABD-İsrail Politikaları

Burada öncelikle 'Arap Baharı'nın kendisi için kış olduğu, yani kendisi için bu durumun tehlike arz ettiği değerlendirmelerinin yapıldığı İsrail'in ABD ile yaşadığı krizlerin ve 'Arap Baharı' sürecinde Ortadoğu politikalarının ele alınması gerekecektir.[189] ABD ile İsrail arasında yaşanan krizler, Obama'nın görevdeki ilk yılı olan 2009 yılına kadar gitmektedir. İktidara ilk geldiğinde Mısır'da yaptığı konuşmayla Ortadoğu ve İslam dünyası politikalarının İsrail'in aleyhine olacak şekilde değişeceğinin önemli sinyallerini veren ABD başkanı Obama ile İsrail

[186] "Obama'dan İngiltere Halkına: AB'den Ayrılmayın" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.04.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160422_obama_daily_telegraph (Erişim Tarihi: 30.10.2016).
[187] Beril Dedeoğlu, "Obama'nın İngiltere Ziyareti" , Star, 27.04.2016, http://www.star.com.tr/yazar/obamanin-ingiltere-ziyareti-yazi-1106963/ (Erişim Tarihi: 30.10.2016).
[188] Peter Geoghean , "Brexit: Sömürgeci Geçmişe Özlem" , El-Cezire Türk, 21.06.2016, http://www.aljazeera.com.tr/gorus/brexit-somurgeci-gecmise-ozlem (Erişim Tarihi: 30.10.2016).
[189] "Arab Spring, Israeli Winter", The American Conservative, 11.12.2012, http://www.theamericanconservative.com/articles/arab-spring-israeli-winter/ (Erişim Tarihi:21.05.2016).

Başbakanı Netanyahu arasında 2009 yılında Oval Ofis'te yapılan görüşmelerde oldukça sert bir tartışmanın yaşandığı belirtilmiştir. Yaşanan bu tartışmanın da ABD-İsrail ilişkilerinde güven ve saygının önemli ölçüde zedelendiği değerlendirmelerine yol açmıştır.[190] 2010 yılında ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'ın İsrail ziyareti sırasında İsrail'in yeni yerleşim yeri inşâ etme kararını açıklamasıyla ilişkileri ciddî bir krizle karşı karşıya kalmıştır. Bu durumu, İsrail'in ABD Büyükelçisi Michael Oren ABD ile İsrail ilişkilerinin son 35 yılın en ciddi kriziyle karşı karşıya olduğunu söyleyerek ifâde etmiştir.[191]

Bu noktada 'Arap Baharı' sürecinin akâmete uğramasında sürecin Suriye'de kilitlenmesi ve akabinde IŞİD'in ortaya çıkmasının ve Mısır'da Müslüman Kardeşler kökenli seçilmiş cumhurbaşkanı Muhammed Mursî'nin askerî bir darbeyle devrilmesinin oldukça önemli rol oynadığı söylenebilir. Bu askerî darbeden her ne kadar ABD sorumlu tutulmuşsa da buna belli ölçüde temkinli yaklaşılması ve ABD'deki hangi güç odaklarının bunu yapmış olabileceğinin iyice irdelenmesi gerekir.[192] Zîrâ ABD'nin buraya kadar ele aldığımız politika değişiklikleri değerlendirildiğinde böyle bir darbeye zemin hazırlamış ve bunu desteklemiş olması ciddî bir tezat teşkil etmektedir.

Özelikle Graham Fuller ve Ian Lesser'in raporunda yer alan îkazlar, İslamcılara yönelik ciddî baskıların sonunda çok ciddi bir toplumsal patlamaya yol açacağı ve bunun da Batı dünyasının bu coğrafyadaki çıkarlarının tamamen tehlikeye gireceğini belirtmesi önem arz etmektedir. Arıca yukarıda ele aldığımız üzere demokratikleşmenin teşvik edilirken bunun zeminin hazırlanması, aksi takdirde bir darbeye yol açacağı yönündeki uyarıların, böyle bir darbenin ABD tarafından açıkça desteklenmesinin daha iyi araştırılmasını gerektirmektedir. Ayrıca bunun, Obama

[190] Kılıç Buğra Kanat, "Arap Baharı'nda Amerika-İsrail İlişkileri" , SETA, 19.12.2011, http://arsiv.setav.org/public/HaberDetay.aspx?Dil=tr&hid=99982&q=arap-bahari-nda-amerika-israil-iliskileri (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

[191] "İsrail'in ABD Elçisi: İsrail-ABD İlişkileri Ciddi Krizde" Başlıklı Haber, CNN Türk, 15.03.2010, http://www.cnnturk.com/2010/dunya/03/15/israilin.abd.elcisi.israil.abd.iliskileri.ciddi.krizde/567811.0/index.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[192] "Mursi Karşıtlarını ABD Nasıl Finanse Etti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 19.07.2013, http://www.aljazeera.com.tr/haber-analiz/mursi-karsitlarini-abd-nasil-finanse-etti (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

yönetiminin İslam dünyasıyla geliştirmeye alıştığı iyi ilişkiler açısında ciddi bir tezat teşkil edeceği de değerlendirilmelidir.

Mısır'da yaşanan Sisi darbesinin arka planının daha net bir biçimde anlaşılması açısından İsrail'in de bu hususta politikasının irdelenmesi gerekir. Burada öncelikle, MOSSAD'da görev yapmış olan eski İsrail Dış İşleri bakanı Tzipi Livni'nin 2012 yılında The Institue for National Security Studies'de yapılan bir sempozyumda yaptığı konuşmasında söylediklerini ele almanın, meselenin anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Tzipi Livni konuşmasında; İsrail'de dünyanın ve bölgenin değiştiğine ve bu hususta hiçbir şey yapılamayacağı fikrine inananların çoğaldığını, bölgede radikallerin ve kendi yollarını seçmek isteyen idârecilerin sayılarının arttığını belirtmektedir. Bu hususta Mısır'da Müslüman kardeşleri temsil eden Mursî'nin iktidarda olduğunu, Türkiye'yi kaybetmek üzere olduklarını belirterek Erdoğan'ın İslamcı olduğu ve artık hiçbir şey yapılamayacağı fikrini kabul etmediğini belirtmektedir. Bu noktada kendi menfaatleri için başka devletlerle açık veya gizli her türlü ilişkinin kurulması gerektiğini belirten Livni, bölgede değişimler olurken hiçbir şey yapmadan durmanın kendilerine uygun olmadığını ifâde etmiştir.[193]

Bu sözleri sarf eden Tzipi Livni[*] ile Yahudi kökenli Fransız akademisyen Bernard Henry Levi'nin 2 Haziran 2011 târihinde katıldıkları bir panelde Levy, Mısır'daki durumun Müslüman kardeşler için iyi olmadığını, yapılacak demokratik seçimleri Müslüman kardeşlerin kazanması durumunda kendisinin bizzat orduyu darbeye teşvik edeceğini açıkça belirtmiştir.[194] Bu açıklamalar, İsrail'in bölgedeki gelişmelerden ne kadar rahatsız olduğunu göstermektedir. Mısır ordusundan emekli olan General Süleyman Ebu Mervan'ın sözleri de bunu teyit etmektedir. Mervan, darbenin akabinde Sisi'nin İsrail'de kahraman olarak îlan edildiğini, Sisi'nin

[193] Tzipi Livni, "Foreign Policy in Changing Times" Başlıklı Konuşması, Youtube, 17.11.2012, https://www.youtube.com/watch?v=LsURHbqDEuw (Erişim Tarihi:21.05.2016).

[*] Bu sözleri söyleyen Tzipi Livni 2015 yılında yapılan İsrail seçimlerinde 'Siyonist İttifakı'nın eşbaşkanlığını yapmıştır. Ayrıca Tzipi Livni Netanyahu'ya göre daha ılımlı ve Filistin yönetimiyle diyalog aranması gerektiğini savunmaktadır. Ilımlı olarak değerlendirilmesine rağmen bu sözleri dikkate değerdir. Bkz. http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/03/150317_israil_secim

[194] "Mısır'daki Olayların Arkasında İsrail Var", Milliyet, 21.08.2013, http://www.milliyet.com.tr/misir-daki-olaylarin-arkasinda-isra/siyaset/detay/1752540/default.htm (Erişim Tarihi:21.05.2016).

arkasında onu da yöneten, İsrail ve ABD ile bağlantılarını sağlayan bir askerin olduğunu belirtmiştir. 36 yıl orduda görev yaptığını belirten Mervan'ın bu açıklamalarında dikkat çektiği önemli bir husus da ordunun, Sina'da teröre karşı mücadele için İsrail ile anlaşma yaptığını, İsrail'e burada istihbârat çalışması yapması hususunda izin verildiğini ve bunu da askerlerin gurur duyarak anlattıklarını ifâde etmesidir.[195]

Mısır darbesinin arkasında hem kimin olabileceğini hem de kimin olamayacağı hususunda oldukça dikkat çekici bir gelişme 2014 yılı İsrail'in Gazze saldırıları esnâsında yaşanmıştır. Reuters'in dünyaya duyurduğu habere göre ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, İsrail'in Gazze saldırıları esnâsında yaptığı Mısır gezisinde devlet başkanı Sisi ile yapacağı görüşme için devlet başkanlığı sarayına girişi esnâsında üst aramasından geçirilmiştir. Üzeri metal dedektörle aranan John Kerry'nin yardımcıları hem metal dedektörle aranmış hem de x-ray cihazından geçirilmişlerdir.[196] Burada, devletlerarası ilişkilerdeki teâmüle uymayan böyle bir muamelenin ABD Dışişleri Bakanı'na, her yıl milyarlarca dolar doğrudan ve dolaylı bir şekilde yardım ettiği bir devlet tarafından gösterilmesi ve ABD hükümetinin de bu duruma sesiz kalması Mısır darbesi değerlendirilirken göz ardı edilmemelidir.

Burada, John Kerry'nin Mısır seyahatinden yalnızca birkaç gün evvel Amerika'da katıldığı bir canlı yayında, yayına bağlanıldığını fark etmeden danışmanıyla yaptığı telefon konuşmasında İsrail'in Gazze saldırıları hakkında söylediği sözlerin bilinmesi, bu karşılamanın daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Kameralar önünde İsrail'in Gazze saldırılarını destekleyen Kerry bu konuşmasında, İsrail'in Gazze'deki tünellere yaptığı saldırılar için nokta operasyonu yapıldığını açıklaması hakkında 'Amma da nokta operasyonu' şeklindeki sözlerle bu operasyonları eleştirmiştir. Danışmanının, bu durumun bölgedeki tansiyonu yükselttiği tespitine de, *"Bunun üstesinden gelmemiz gerekiyor, burada oturmak*

---

[195] "Mısırlı General: Sisi İsrail'de Kahraman" , Aktifhaber, 25.08.2013, http://www.aktifhaber.com/misirli-general-sisi-israilde-kahraman-843194h.htm (Erişim Tarihi:23.05.2016).

[196] "Kerry, Aides Checkked by Security at Egyptian Presidential Palace" Reuters, 22.07.2014, http://www.reuters.com/article/us-egypt-usa-kerry-security-idUSKBN0FR15V20140722 (Erişim Tarihi:21.05.2016).

çılgınlık, bu akşam gitmemiz lazım" sözleriyle cevap vermiştir.[197] Bu konuşmadan birkaç gün sonra bu mesele için gittiği Mısır'da cumhurbaşkanlığı sarayında karşılaştığı bu muamelenin Mısır'da ABD hükümetinden daha fazla nüfûzu bulunan bir gücün tesiri olmadan mümkün olmayacağı söylenebilir ki bu gelişmelerden de bu gücün de İsrail ve ABD'deki İsrail destekçisi lobilerin ve güç odaklarının olduğunu söylemek mümkündür.

Ayrıca John Kerry hakkında İsrail Savunma Bakanı Moşe Yalon'un Ocak 2014'teki Filistin-İsrail barış görüşmeleri devam ederken Kerry'nin barış görüşmelerindeki tavırları dolayısıyla saplantılı, mesihvârî ve değersiz bulduğunu belirtmesi de ABD ile İsrail arasında yeni bir krize yol açmış ve ABD hükümetinin tepkisi üzerine İsrail hükümeti özür dilemiştir.[198] Bunlar da John Kerry'nin Filistin barış görüşmelerindeki tutumundan İsrail'in son derce rahatsız olduğunu göstermektedir.

Mısır'da yaşanan bu darbe ve arkasındaki güçle ilgili The New York Times'ta çıkan bir haber analizde verilen bilgiler de bu değerlendirmelerimizi doğrulamaktadır. The New York Times'ın diplomatik kaynaklara dayandırarak verdiği belirtilen habere göre; İsrail, darbe sonrası ABD'nin yardımlarının kesilmemesi hususunda Sisi'ye güvence vermiş ve bu meselenin halledilmesi konusunda kendilerine güvenmeleri söylenmiştir. Amerikan yönetiminin Mısır'da yaşananlara hazırlıksız yakalandığı belirtilen haberde Mısır'da bütün iplerin İsrail'in elinde olduğu belirtilmiştir.[199] Tüm bunlar, Mısır darbesi sonrasında sessiz kalan ABD yönetiminin bir emrivâkî ile karşı karşıya kaldığını ve bu hususta kontrolün aslında İsrail'de olduğunu göstermektedir. Sonraki birkaç yılda da İsrail'in ABD yönetimine karşı cüretkâr tavırları devam etmiş ve 2015 yılı Mart ayında Netanyahu'nun İsrail seçimlerine iki ay kala yaptığı ve Obama'nın gelmemesi konusunda uyarı yapmış olmasına ve kendisiyle görüşmeyi reddetmesine rağmen

[197] "John Kerry: 'Amma da Nokta Atışı Operasyonu'" , Hürriyet, 21.07.2014, http://www.hurriyet.com.tr/john-kerry-amma-da-nokta-atisi-operasyonu-26852783 (Erişim Tarihi:21.05.2016).

[198] "İsrailli Bakan Kerry'den Özür Diledi" Başlıklı Haber, Habertürk, 16.01.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/912938-israilli-bakan-kerryden-ozur-diledi (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[199] "ABD Basını, 'Mısır'da Tüm İpler İsrail'in Elinde' " Başlıklı Haber, Türkiye Gazetesi, 19.08.2013, http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/64516.aspx (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Netanyahu, ABD Temsilciler Meclisi'nin Cumhuriyetçi Başkanı John Boehner'in daveti üzerine ABD'ye gitmiştir.[200]

Her ne kadar Obama yönetimi döneminde ABD ile İsrail arasında bu ve buna birtakım siyâsî krizler yaşansa da aslında bazı bilgiler, ABD ile İsrail arasındaki krizlerin aslında çok daha derinlerde olduğunu göstermektedir. ABD Dış İşleri Bakanlığı müfettişlerinin bir raporuna atfen İsrail'in artan sistematik bir sûrette ABD'nin kendisi için yakın vâdede en önemli rakip olarak gördüğü bir ülke olan Çin'e ABD teknolojisini satmakta olduğu belirtilmektedir. Ayrıca ABD genel saymanlığına göre de ABD'ye karşı en agresif istihbârâtı yapan müttefik ülke İsrail'dir.[201] ABD başkanı Oabama'nın da en sık sık görüşlerine başvurduğu ifade edilen Brzezinski başta olmak üzere İsrail ile Amerikan çıkarlarının Ortadoğu'da tam olarak örtüşmediğine dikkat çeken,[202] hattâ ABD'nin İsrail için kendi güvenliğine tehlikeye attığı değerlendirmeleri yapan birçok akademisyen bulunmaktaır.[203] Bu eleştirinin en temel gerekçelerinden bir tanesini ABD'nin Irak işgâlinin oluşturduğunu söylemek mümkündür. Zîrâ Obama'nın da bir zorunluluk sonucu gerçekleştirilmediğini söylediği Irak işgâlinin Amerikan çıkarlarından ziyâde İsrail'in güvenliği için gerçekleştirildiği, çünkü ABD'nin Irak'ın bütün petrol gelirlerine el koymasının dahi bu savaşta yaptığı masrafları karşılayamayacağı belirtilmektedir.[204]

Bütün bu bilgilerden, İsrail ile ABD arasında kısa vadede onarılması oldukça zor gözüken krizlerin ve çıkar farklılıklarının zamanla çatışmaya dönüşebileceğini söylemek mümkündür. Bu bölümün başında ele aldığımız planların bu günümüzde Ortadoğu'da yaşananların anlaşılabilmesi için, mezkûr planı İsrail ile birlikte gerçekleştirmeye çalıştığı belirtilen İngiltere'nin de 'Arap Baharı' sürecindeki politikalarının ve Obama dönemi ABD ile ilişkilerinin kısaca ele alınması gerekmektedir.

---

[200] "Netanyahu'nun Tartışmalı Ziyareti Başladı" , El Cezire Türk, 01.03.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/netanyahunun-tartismali-ziyareti-basladi (Erişim Tarihi:21.05.2016).
[201] Walt, **a.g.e.** , s.9.
[202] Brzezinski, **Tercih**, s.88.
[203] Stephan M. Walt-John Mearsheimer, **İsrail Lobisi ve ABD Dış Politikası**, (Ter. Elif Ocak), İstanbul, 2014, s.17-18.
[204] Serkan Yenal, **İsrail'in Penceresinden Irak Savaşı**, Ankara, 2013, s.182.

1.5. ABD'nin İngiltere ve İsrail ile Ayrışmasının IŞİD'in Gelişimine Etkisi

Bu noktada öncelikle IŞİD'in Obama dönemi Amerikan politikalarına karşı da faaliyet göstermesi konusunda öncelikle IŞİD'in İngiltere ve İsrail tarafından desteklenmiş olup olmadığı konusu ve bu konuda ortaya çıkan bilgiler ele alınmalıdır. Bu noktada ilk ortaya çıkan bilgilerden bir tanesinde Irak Meclisi Güvenlik ve Savunma Komisyonu Başkan Yardımcısı İskender Vetut, Anbar vilâyetinde IŞİD ile Irak ordusu arasında yaşanan çatışmalarda İsrail yapımı silahlara ulaştıklarını belirtmiştir.[205] Medyada yer alan bazı haberlerde de IŞİD'in, İsrail teknolojisine sahip hava savunma sistemleri kullandığı belirtilmiştir. IŞİD'in eylemlerinde ele aldığımız üzere düşürülen hava araçlarıyla ilgili verdiği sayısal veriler de örgütün araçlarına yönelik saldırılarının profesyonelliğini ortaya koymakta ve bu iddiaları kuvvetlendirmektedir. Ayrıca Rusya devlet başkanı Vladimir Putin'in yardımcılarından Aleksander Prakhanov'un da IŞİD'in lider kadrosunun İsrail istihbâratı MOSSAD tarafından eğitildiği ve İsrail ordusundan danışmanların da teröristlere destek verdiği açıklaması oldukça önemlidir.[206]

IŞİD'in İsrail yapımı silahları kullanması konusunda çıkan ve IŞİD'in kontrolü altında bulunan Musul'daki savunma uzmanlarından bir tanesine dayandırılan habere göre IŞİD; koalisyon uçaklarını, Rus uçaklarını ve Irak uçaklarını vurmak için tanesi yaklaşık 1500 dolar olan hava savunma sistemlerinden Musul'a da inşa etmektedir. Düşman hedeflerini takip edebilen kameralarla donatılmış bu sistemlerin, İsrail Hava Kuvvetleri'nin kullandığı teknolojiden olduğu belirtilmektedir.[207] Bu da, IŞİD'in İsrail silahlarıyla desteklendiğini şüphesini önemli ölçüde kuvvetlendirmektedir.

---

[205] "IŞİD'in Silahları İsrail'den" Başlıklı Haber, Timetürk, 12.05.2014, http://www.timeturk.com/tr/2014/05/12/isid-in-silahlari-israil-den.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[206] "IŞİD'i İsrail mi Eğitti?", Habertürk, 09.12.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1017458-isidi-israil-mi-egitti (Erişim Tarihi:16.05.2016).

[207] "Sputnik Tekşifu Huttate Dâiş li Tatvîri Savârîhâ Tuhâkî el-İsrâîliyye" Başlıklı Haber, Sputniknews Arapça, http://arabic.sputniknews.com/arab_world/20160727/1019746959.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Bunlara ek olarak bir konferansta konuşan İsrail Askerî İstihbarat Şefi Tümgeneral Herzl Halevi'nin, IŞİD'in yenilmesini istemediklerine dâir açıklamaları, IŞİD'in en fazla hangi güçlerin politikaları ve çıkarları açısından önemli ve faydalı olduğunu göstermektedir. Halevî bu açıklamasında; ABD'nin başını çektiği IŞİD karşıtı uluslararası koalisyonun IŞİD ile mücadelesini desteklemediklerini ve Suriye'deki durumun, son üç ayda hilâfet ilanından bu yana en zor günlerini yaşadığını ifâde ettiği IŞİD'in yenilgisiyle sonuçlanmaması gerektiğini belirtmiştir.[208] Ayrıca İsrailli Strateji yazarı Efraim Inbar'ın The Jeruselam Post'ta kaleme aldığı bir yazısında; ABD savunma bakanı Ashton Carter'ın IŞİD'in yok edilmesi için müttefik ülke savunma bakanlarıyla bir toplantıya ev sahipliği yaptığını fakat IŞİD'in yok edilmesinin stratejik bir hata olacağını yazmıştır. Batı'nın naif bir istikrar istediğini belirten yazar; *"... ama bizatihi istikrarın kendisi bir değer değildir. Bizim çıkarlarımıza hizmet ediyorsa arzu edilir."* ifadelerini kullanmıştır.[209] Bu ifadeler de IŞİD'in ve özellikle bölgedeki faaliyetlerinin İsrail açısından önemini ortaya koymaktadır.

İngiltere ile ABD arasında yaşanan önemli ihtilkaflardan bir tanesi de Esad rejiminin kimyasal silah kullandığının kesinleşmesi üzerine Uluslararası Koalisyon ile birlikte Suriye'ye askerî müdahalenin konuşulduğu 2013 yılında Fransa'nın Suriye rejimine yönelik askerî harekât düzenleme kararlılığına rağmen İngiliz Meclisi bu operasyona katılmama kararı almasıdır.[210] Irak Parlamentosu ulusal Güvenlik ve Savunma Komitesi Başkanı Hakem El-Zameli'nin açıklamalarını içeren ve Amerikan medyasında da yer aldığı ifâde edilen haber bu noktada oldukça önem arz etmektedir. Zamelî, İngiltere'nin IŞİD'e ikmal yapan iki adet uçağını düşürdüklerini, uçağa âit görüntülerin ellerinde olduğunu ve İngiltere'den bu hususta

[208] "İsrail: IŞİD'in Suriye'de Yenilgiye Uğramasını İstemiyoruz" Başlıklı haber, Sputniknews Türkiye, 23.06.2016, https://tr.sputniknews.com/ortadogu/20160623/1023523176/israil-suriye-isid.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[209] Efraim Inbar, "Comment: The Destruction of Islamic State is a Strategic Mistake" , The Jerusalem Post, 03.08.2016, http://www.jpost.com/Middle-East/ISIS-Threat/Comment-The-destruction-of-Islamic-State-is-a-strategic-mistake-463107 (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[210] "Fransa: İngiltere'nin Kararı Şam Politikamızı Etkilemez" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 30.08.2013, http://www.bbc.com/turkce/cep/haberler/2013/08/130830_suriye_fransa.shtml (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

bir açıklama beklediklerini ifâde etmiştir.[211] Ayrıca The Guardian gazetesinde yer alan ve İsveç'teki bir yargılamaya atfen verilen bir haberde İngiliz hükümetinin, Irak'taki savaşçı cihâdî gruplara destek verdiği ve bu durumun da mahkemece tespit edildiği belirtilmektedir. Fakat bu durum, istihbarat servislerinin îtibârı için gündem yapılmamıştır.[212]

Hür Suriye Ordusu Yüksek Askerî Konseyi Başkanı Tuğgeneral Abdullah El-Beşir, IŞİD'e katılanların çoğunun İngiliz vatandaşı olduğunu belirtmiştir ki bu bilgi oldukça önemlidir.[213] Zîrâ Fransa gibi laikliğin daha sıkı uygulandığı ve ülkede yaşayan Müslüman sayısının daha fazla olduğu Fransa'dan değil de diğer Avrupa ülkelerine oranla dîn hürriyetinin daha iyi olduğu ve ülkede yaşayan Müslümanlar için şeriat mahkemelerinin kurulduğu bir yer olan İngiltere'den[214] daha fazla katılımın olması bu örgütün İngiltere tarafından desteklendiğine dâir kuvvetli bir delildir. IŞİD'in İngiltere tarafından desteklendiğine dâir en önemli ve en net haber Sunday Express'te yayınlanan bir haberdir. Habere göre İngiliz SAS komandoları IŞİD militanlarının kıyâfetlerini giyerek örgüt saflarında savaşırken koalisyon uçaklarının operasyonunda vurulmuşlardır. İngiliz Savunma Bakanının konuyla ilgili yaptığı açıklamada, askerlerin takip maksadıyla orada olduklarını belirtmiştir.[215]

İngiliz Savunma Bakanı durumu bu şekilde açıklasa da İngiliz SAS komandolarının başka bir kılıkta savaşırken yakalanmaları konusundaki ilk iddia bu değildir. Irak işgâlinin sürdüğü dönemlerde de iki İngiliz SAS komandosu, güvenliğini Irakta'ki İngiliz askerlerin sağlamakla görevli oldukları Basra'da Arap

---

[211] "IŞİD'e Silah Taşıyan Hangi Ülkenin İki Uçağı Düşürüldü" Başlıklı Haber, SKY Haber24, 25.02.2015, http://www.skyhaber24.com/iside-silah-tasiyan-hangi-ulkenin-2-ucak-dusuruldu/ (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

[212] "Terror Trial Collapses After Fears of Deep Embarrasment to Security Services", The Guardian, 01.06.2015, http://www.theguardian.com/uk-news/2015/jun/01/trial-swedish-man-accused-terrorism-offences-collapse-bherlin-gildo (Erişim Tarihi:16.05.2016).

[213] " 'IŞİD'in Yabancı Savaşçılarının Çoğu İngiltere'den'", BBC Türkçe, 26.05.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/05/140526_isid_ingiltere (Erişim Tarihi:16.05.2016).

[214] "İngiltere'de Şeriat Mahkemeleri Oluşturuldu" Başlıklı Haber, CNN Türk, 15.09.2008, http://www.cnnturk.com/video/dunya/2008/09/15/ingilterede.seriat.mahkemeleri.olusturuldu/9625.151807/index.html (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

[215] "IŞİD'e Yardım Eden İngiliz Ordusuna Suçüstü", Timetürk, 14.08.2015, http://www.timeturk.com/isid-e-yardim-eden-ingiliz-ordusuna-sucustu/haber-43408 (Erişim Tarihi:16.05.2016).

kıyafetiyle beraberlerinde patlayıcılar ve ağır silah cephanelikleriyle yakalanmışlardır.[216]

Özellikle SAS komandolarının bu şekilde yakalanmaları, Iraklı eski bir askerin dile getirdiği bazı olayları doğrulamaktadır. Bağdat'taki Müslüman Âlimler Birliği'nin açıklamasına göre; Irak'ın Kuveyt'i işgali sırasında Suudi Arabistan'a sığınan asker, 1992 yılında ABD'ye götürüldüğünü ve orada hem İngilizce öğrenip hem de suikast eğitimi aldıklarını belirtmiştir. 2003'teki Irak savaşı esnasında da Irak askerî üniformasıyla orduya sızdığını belirten Iraklı eski asker, birgün Sünnî birgün Şiî öldürdüklerini belirtmiştir. Ayrıca Irak'taki bombalı saldırlarla ilgili de önemli bir bilgi veren askere göre 'Malta Şövalyeleri' ismiyle anılan ve bombalı araç konusunda uzman olan Ameriaklı bir grup Irak'taki birçok bölgede gerçekleştirilen bombalı araç saldırısının da esas failleridir. Buna göre bazen sivil araçların aranması esnasında bomba düzenekleri araçlara yerleştirilmekte ve arama sonunda araç uzaklaştıktan sonra uygun görülen yerlerde bomba patlatılmaktadır.[217] Tüm bu açıklamalar, işgalden bu yana Şiilere ve Sünnîlere karşı üstlenilmeyen özellikle bombalı araç saldırılarını açıklamaktadır. Ayrıca bu, IŞİD'in bombalı araçları neden ve nasıl bu kadar etkili kullanabildiklerini de açıklamaktadır.

IŞİD ekseninde yaşanan bazı hâdiseler özelinde meseleye baktığımız zaman da İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, IŞİD'in hilâfet îlânından bir süre sonra bölgede bir Kürt devletinin kurulması gerektiğini açıklamıştır.[218] İsrail'den Kürt devletiyle alakalı önemli bir diğer açıklama da İsrail Adalet Bakanı Ayelet Şeked tarafından yapılmıştır. Şeked, uluslararası topluma bağımsız Kürdistan'ı destekleme çağrısı yapmıştır.[219] Ayrıca daha önce, Mursi'ye karşı askerî bir darbeyi

---

[216] Andrew G. Marshall, "Anglo-Amerikan Emperyal Projesi" , (Ter. Ömer Saitoğlu), Timetürk, 25.08.2008, http://www.timeturk.com/tr/2008/08/25/anglo-amerikan-emperyal-projesi.html (Erişim Tarihi: 16.11.2016).

[217] "Bir Gün Sünni Bir Gün Şii Öldürüyorduk" Başlıklı Haber, Yeni Şafak, 12.05.2007, http://www.yenisafak.com/dunya/bir-gun-sunni-bir-gun-sii-olduruyorduk-44953 (Erişim Tarihi: 16.11.2016).

[218] "Netanyahu: Bağımsız Kürdistan Kurulmalı", BBC Türkçe, 30.06.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/06/140629_netanyahu_kurdistan_cagri (Erişim Tarihi:16.05.2016).

[219] "İsrail Adalet Bakanı: Kürt Devleti Kurulmasını Destekleyelim", NTV, 20.01.2016, http://www.ntv.com.tr/dunya/israil-adalet-bakani-kurt-devleti-kurulmasini-destekleyelim,2p3ck1wzzk6FKh_C1-6DAg (Erişim Tarihi:16.05.2016).

destekleyeceğini açıkça söyleyen Yahudi kökenli Fransız Bernard Henri Levy, 2016 yılı başlarında IŞİD ile savaşan Peşmerge'yi ziyaret etmiş ve birlikte çektirdiği fotoğrafları twitter hesabından paylaşmıştır. Ayrıca 'Peşmerge' isimli bir film hazırlamış ve bu film de Cannes Film Festivali'nde gösterime girmiştir.[220] IŞİD'in bölgedeki etkisini önemli ölçüde kaybettiği 2016 yılı son aylarında da Kürtlerin IŞİD'e karşı büyük bedeller ödediğini ve dünyanın bu borcu ödemesi gerektiğini belirterek Kürtlerin bağımsızlığına vurgu yapmıştır.[221]

Ulusal ve uluslararası güvenlik söz konusu olduğu zaman yaşanan olayların, gerçekleştirilen herhangi bir eylem veya operasyonun anlaşılmasında, bu eylem veya operasyonun en fazla kimin çıkarlarına yaradığı o eylemin veya operasyonun fâilleri ve teşvik edenleri hakkında önemli bir ipucu vermektedir. Burada da görüldüğü üzere IŞİD, en fazla İngiliz-Neocon ve İsrail siyaseti, çıkarları ve planları açısından faydalı olmuştur. Yani IŞİD yaptığı eylemleriyle ve söylemleriyle en fazla bu güçlerin çıkarlarına hizmet etmiştir. Bu örgütün ve bu dönemde yaşanan olayların ve önemli ölçüde burada ele aldığımız planlar ve politikalar çerçevesinde gerçekleşmesini tesadüfle veya öngörüyle îzâh etmek pek mümkün gözükmemektedir. Bu durumun bir de IŞİD'in söylem ve eylemlerindeki yansımalarıyla ele alınması tezimizin doğruluk derecesini ortaya koyacaktır.

[220] Ertuğrul Özkök, "MİT, Fransız Felsefecinin Bu Beş Tweet'ini Biliyor Mu?" , Hürriyet, 31.05.2016, http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/ertugrul-ozkok_10/mit-fransiz-felsefecinin-bu-bes-tweetini-biliyor-mu_40111150 (Erişim Tarihi: 16.11.2016).

[221] "Siyonist Levy: Dünya Kürtlere Olan Borcunu Ödemeli" Başlıklı Haber, Milligazete, 05.11.2016, http://www.milligazete.com.tr/siyonist_levy_dunya_kurtlere_olan_borcunu_odemeli/433800 (Erişim Tarihi: 16.11.2016).

İKİNCİ BÖLÜM

IŞİD'İN ORTAYA ÇIKIŞI VE SİYÂSÎ YAPISI

Burada IŞİD'in oluşumu, gelişimi ve örgütün oluşmasına zemin hazırlayan olayların anlaşılması önemlidir. Burada da Örgütün faal olarak bulunduğu ve alan hakimiyeti sağladığı bölgeler ve buraların bu hale gelmelerine sebep olan olaylar ele alınmalı ve anlaşılmalıdır. Bundan sonra örgütün yapısı ve eylemleri daha iyi anlaşılacaktır.

2.1. Örgütü Oluşturan Etkenler

IŞİD'in ortaya çıkmasına sebep olan olaylar temelde üç önemli noktada ele alınabilir. Öncelikle Irak'ın yıllardır savaşın merkezi hâline gelmesi irdelenmeli, akabinde de Suriye'nin hangi sebeplerle ve nasıl olup da Irak'tan daha kötü bir savaş meydanı hâline geldiği ele alınmalıdır. Yâni burada mahallî olarak iki bölge ülkesini iç karışıklıklar yaşaması önemli olduğu gibi genelde Batı'nın özelde ise ABD'nin politikaları özellikle ele alınmalıdır. ABD'nin Irak'taki rolünün doğrudan ülkeyi işgal edip fiilen bölmek ve ülkeyi bir savaş meydanı hâline getirmek şeklinde olmuşken Suriye'de, öncelikle desteklediği 'Arap Baharı' sürecinde duraksaması, ülkenin karışması netîcesinde de yaşanan karışıklıkların sona ermesi için ciddî herhangi bir müdâhalede bulunmaması şeklinde olduğu söylenebilir.[222] Burada göz ardı edilen fakat oldukça önemli olan bir başka vâkıa da semâvî dinlerdeki Mehdi-Mesih inançlarının özelde Suriye ve genelde Ortadoğu coğrafyasında ciddî karışıklıkları öngörmesi ve bunun da Mesih'in gelişine zemin hazırlaması için hızlandırılmasının mümkün olduğuna dâir birtakım inançları olanların dünya siyâsetinde bir şekilde etkili olmalarıdır. Biz bu başlık atında her üç meseleye de ışık tutmaya çalışacağız.

[222] İbrahim Toraman, "Arap Baharı ve Suriye" , **Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslar Arası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Yalova 2015, s.35.

2.1.1. Gelişmesine Zemin Hazırlayan Siyâsî Olaylar

IŞİD gibi örgütlerin ortaya çıkmasının ve belli ölçüde katılımcı elde etmesinin en önemli sebeplerinden bir tanesinin İslam dünyasında yaşanan işgaller ve otoriter rejimlerin mevcut problemleri çözememesinin yanında bir de sorun üreten mekanizmalar hâline gelmesi olduğu söylenebilir. Özellikle Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından sonra İslam dünyasında yaşanan savaşların, profesyonel savaşçıların ortaya çıkması için bir zemin teşkil ettiği söylenebilir. ABD'nin 2003 yılında fiilen işgal ettiği Irak özellikle körfez savaşı ve sonrasında izlenen politikalarla fiilen etnik ve mezhepsel olarak bölünmüş ve bir iç çatışmaya uygun bir ortam hâline gelmiştir. Devlet otoritesinin tamamen ortadan kaldırıldığı işgâl sonrası yeni bir düzenin kurulamamış olması da ülkenin radikal örgütler içi bir çekim merkezi hâline gelmesine sebep olmuştur.[223]

2.1.1.1. Libya İç Savaşı

2010 yılı sonlarında, otoriter yönetimler, siyasi baskılar, yoksulluk, yolsuzluk, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması gibi nedenlerle Arap ülkelerinde Tunus'ta başlayıp Mısır'a sıçrayan ve 'Arap Baharı' olarak isimlendirilen bir sürecin başlamasına neden olmuştur.[224] Bu rüzgar 15-16 Şubat 2011 tarihlerinde Libyalı muhaliflerden insan hakları savunucusu Fethi Tarbel'in tutuklanmasıyla Libya'ya sıçramıştır. 24 Şubat 2011 tarihinde ise muhalifler Misrata kentini ele geçirerek fiilen alan hâkimiyeti sağlamışlardır. Bu ayaklanmaya, 26 Şubat 2011 tarihinde BM Güvenlik Konseyi'nin, 28 Şubat 2011 tarihinde de AB'nin Kaddafi'ye karşı yaptırım uygulama kararları almasıyla uluslararası toplum müdâhil olmuştur.[225] İktidarı boyunca terör örgütlerini desteklemek gibi ciddi suçlamalar sebebiyle başta ABD olmak üzere uluslar arası sisteme hâkim devletlerle zaman zaman karşı karşıya gelen

[223] Yasir Adil Eldem, "Küresel Terörizm ve Irak Savaşı", **Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Uluslar arası Polislik Çalışmaları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2007, s.66.

[224] Abdullah Taşkesen, "Arap Dünyası'nda Demokratikleşme Hareketleri" , **Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Akademik İncelemeler Dergisi**, C.VI, S.II, Sakarya, 2011, s.264.

[225] "Kronoloji: Libya Devrimi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 29.11.2011, http://www.aljazeera.com.tr/haber-analiz/kronoloji-libya-devrimi (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

Kaddâfî'nin yönetimi bırakmasını; halk ayaklanmasının büyüklüğü ve şiddeti de uluslar arası yaptırımlar da mecbur bırakmaya yetmemiştir.[226]

Kaddafi'nin, ayaklanan halka karşı oldukça sert bir karşılık vereceğine dair yaptığı açıklamaların akabinde 17 Mart 2011 tarihinde BM Güvenlik Konseyi, Kaddafi güçlerinin ilerlemesini durdurmak için Libya hava sahasının da uçuşa yasak bölge kapsamına alınmasını da içeren bir karar almıştır.[227] Bu kararı gerekçe gösteren Fransız uçakları, 19 Mart 2011 tarihinde Libya'ya hava operasyonu gerçekleştirmiştir. İlerleyen günlerde de NATO, Kaddafi yönetimi üzerindeki baskıyı artırmaya yönelik olarak silah ambargosunun güçlendirilmesi yönünde alınan kararların uygulanması için askeri birimlerini yetkilendirmiştir.[228] Aynı dönemde de Türkiye, Liya'da istikrarın sağlanması adına görevlendirilen NATO gücüne asker gönderme kararı almıştır.[229]

Burada Libya'da yaşanan krizin IŞİD'in gelişimine sebep olması açısından birkaç önemli nokta bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Kaddafi'ye karşı ayaklanan muhaliflerin silahlandırılmasıdır. Fransa'nın hava harekâtından kısa bir süre sonra ABD Başkanı Obama, Libyalı isyancıların silahlandırılabileceğini belirmiştir.[230] Bundan sonra İngiltere bu muhaliflere çelik yelek ve telsiz gibi askeri malzemeler göndermiş, ayrıca muhaliflere silah yardımında bulunulduğu belirtilmiştir.[231] Bununla birlikte Libyalı muhaliflere Katar'ın silah yardımı yaptığı, ayrıca 400 milyon dolar da nakit yardım yaptığı belirtilmiştir.[232] Ayrıca Türkiye hükümeti de

---

[226] Gürkan Doğan-Bülent Durgun, "Arap Baharı ve Libya: Tarihsel Süreç ve Demokratikleşme Kavramı Çerçevesinde Bir Değerlendirme" , **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.XV, Isparta, 2012, s.80.

[227] "BM Güvenlik Konseyi'nden Libya'ya Askeri Müdahale Kararı" Başlıklı Haber, Amerikanınsesi, 17.03.2011, http://www.amerikaninsesi.com/a/bm-guvenlik-konseyinden-libyaya-askeri-mudahale-karari-118211479/894093.html (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

[228] Baran Kuşoğlu, "Libya: Arap Baharı'na NATO Katkısı" , **Yasama Dergisi**, S.XXII, Ankara, 2012, s.111.

[229] "Libya Tezkeresi TBMM'de Kabul Edildi" Başlıklı Haber, CNN Türk, 24.03.2011, http://www.cnnturk.com/2011/turkiye/03/24/libya.tezkeresi.tbmmde.kabul.edildi/610951.0/index.htm (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

[230] "ABD: İsyancılara Silah Sağlanabilir" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 30.03.2011, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/03/110330_clinton.shtml (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

[231] İngiltere Libya'da Asilere Askeri Yardıma Başladı" Başlıklı Haber, Amerikanınsesi, 30.06.2011, http://www.amerikaninsesi.com/a/ngiltere-libyada-asilere-askeri-yardma-balad- 124774959/ 897577 .html (Erişim Tarihi:08.10.2016).

[232] "Abdülcelil: NATO Libya'da Kalmalı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 26.10.2011, http://www.aljazeera.com.tr/haber/abdulcelil-nato-libyada-kalmali (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

Libyalı muhaliflerin kurdu ve uluslar arası toplum tarafından Libya halkının tek meşru temsilcisi olarak kabul edilen Ulusal Geçiş Konseyi'ne 200 milyon dolar kredi vermiştir.[233]

Bu konuda asıl probleme sebep olan ise, Libya'daki muhaliflere sağlanan ve Kaddafi rejiminin çökmesinden sonra yağmalanan rejime ait silahların kaybolmasıdır. Bu konuda öncelikle ABD yönetimi tarafından bir açıklama yapılmış ve omuzdan atılan füzeler başta olmak üzere kayıp silahların teröristlerin eline geçme tehlikesinin bulunduğu belirtilmiştir.[234] Sonraki günlerde de Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kaddafi'ye ait silahların dolaşımına komşu ülkeler tarafından engel olunması yönünde bir karar almıştır.[235] Bu karar ve açıklamalar Libya'da önemli miktarda kontrolsüz silah bulunduğunu ve bunların da Libya dışına çıkarılabileceğini göstermektedir. Zaten sonraki dönemlerde Suriye'de muhalif grupların ve IŞİD'in silah kaynakları arasında Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerden kendilerine yakın gruplara gönderilen silahların yanında bir de Libya'da âkıbetleri belli olmayan bu silahların olduğu belirtilmiştir.[236]

Libya'nın IŞİD'in gelişmesine ortam hazırlaması bakımından buradaki kontrolsüz silahların bu örgütün eline geçmesinin yanında Libya'nın da istikrarsızlaşması, ülkede düzeni sağlayacak merkezi bir otoritenin tesis edilememesi de oldukça önem arz etmektedir. Zira bu durum ülkede IŞİD dâhil farklı grupların etkisini artırmasına ve hâkimiyet sağlamasına yol açmıştır. Nitekim Koalisyon uçaklarının Irak ve Suriye'de gerçekleştirdikleri operasyonlar neticesinde bazı üst düzey IŞİD militanlarının Libya'ya sığındıkları belirtilmiştir.[237]

---

[233] "Türkiye'den Libya Ulusal Geçiş Hükümetine Destek" Başlıklı Haber, Habertürk, 06.07.2011, http://www.haberturk.com/dunya/haber/646130-muhaliflere-200-milyon-dolar-proje-kredisi (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

[234] "Libya'da Kayıp Silah Endişesi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 14.10.2011, http://www.aljazeera.com.tr/haber/libyada-kayip-silah-endisesi (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

[235] "BM: Libya'daki Kayıp Silahlara Dikkat" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.11.2011, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/11/111031_libya_weapons_un.shtml (Erişim Tarihi:08.10.2016).

[236] "IŞİD'in Silahları Nereden Geliyor?" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 11.10.2014, http://www.dw.com/tr/i%C5%9Fidin-silahlar%C4%B1-nereden-geliyor/a-17986515 (Erişim Tarihi:08.10.2016).

[237] "IŞİD'in Komutanları Libya'ya Sığınıyor" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 03.02.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160203_isid_libya (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

Netice olarak Libya'da yaşanan karışıklıkların IŞİD'in gelişmesine zemin hazırlaması açısından iki önemli özelliği öne çıkmaktadır. İlk olarak buradaki halk ayaklanmasının akabinde ülkede düzeni sağlayacak merkezi bir otoritenin kurulamaması sonucunda farklı gruplar farklı bölgelerde hâkimiyet sahası kurmuşlar ve birbirleriyle çatışmaya devam etmişlerdir. İkincisi de burada kaybolan ve kontrol edilemeyen silahlar IŞİD gibi örgütlerin eline geçmiş ve Suriye'ye taşınmıştır.

2.1.1.2. Suriye Krizi

Irak'taki kaos ortamından sonra IŞİD'in ortaya çıkmasında en önemli mahallî unsur Suriye krizi ve Suriye'nin, şartları Irak'tan çok daha ağır olan bir iç savaşa girmesidir. Suriye'ye sıçrayan Arap Baharı rüzgarının; Esad rejimine Rusya ve Çin gibi bazı BM Güvenlik Konseyi üyesi ülkelerin, bölgesel bir güç olan İran'ın ve Hizbullah örgütünün destek vermesi gibi sebeplerle Suriye'de daha uzun süre yaşanacağı değerlendirilmiştir. Fakat gelinen noktada Suriye'de yaşanan kriz, bazı bölgesel ve küresel güçler hâricinde kazananı olmayan ve kördüğüm hâline gelmiş bir iç savaşa dönüşmüştür.[238]

Mısır gibi iktidarda kimin bulunduğu meselesinin İsrail ve Batı Dünyası için Suriye'den çok daha önemli olduğu bir ülkede dahi devlet başkanı görevi bırakmak zorunda kalmışken Suriye'de bu sürecin akâmete uğramasının temelde oldukça önemli birkaç sebep vardır. Suriye, Kara Harp Okulu'nda eğitim gördükten ve orduda birçok görevde bulunduktan sonra 23 Şubat 1966 darbesiyle birlikte ülke yönetiminde önemli makamlara gelen ve Nusayrîliğe mensup olan Hafız Esad'ın 23 Kasım 1970 tarihinde gerçekleştirdiği ikinci bir darbeyle devlet başkanlığına gelmesinden sonra o ve ailesi tarafından idare edilmektedir.[239] Esad'ın iktidara gelmesinden bu yana rejim, halkın %10-15 gibi azınlıkta kalan bir kısmını oluşturan Nusayrîlere dayanmaktadır.[240] Halkın çok büyük bir kısmı Sünnî olan Suriye'deki bu

[238] Taşkın Deniz, "Suriye'nin Durumu, ABD-Rusya ve Türkiye'nin Tutumu" , **Marmara Coğrafya Dergisi**, S.XXVII, İstanbul, 2013, s.320.
[239] Sevinç Çitil, "Ortadoğu'da Devlet-Mezhep Pragmatizmi Doğrultusunda Oluşturulan Politikalar: Suriye'de Yönetimi Şekillendiren Nusayriler" , **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Bolu,2013, s.85-86.
[240] Muzaffer Ercan, "Suriye: Süreklilik ve Değişimin Çatışması" , **Ortadoğu Analiz**, C.III, S.XXX, Ankara, 2011, s.20.

durum, uzun yıllar başta ordu olmak üzere devletin birçok kademesinde Sünnîlerin dışlanmasına ve asker-sivil bürokraside Alevîlere, Alevîlik ile yakın olan diğer Şiî unsurlara ve Hıristiyanlara ağırlık verilmesine sebep olmuştur. Bu da özellikle ordu içerisinde bu kesimlerle orduda görevli Sünnî subaylar arasında ciddi bir ayrışmanın yaşanmasına yol açmıştır.[241]

Rusya, Çin ve İran gibi bölgesel ve küresel güçler tarafından hem diplomatik olarak hem de askerî olarak desteklenmesi dolayısıyla iktidarda kalan Esad rejiminin, bu ülkeler içerisindeki en büyük destekçilerinden olan Rusya ile ilişkileri oldukça eskilere gitmektedir.[242] Zîrâ Esad rejimi Sovyet döneminden bu yana yakın ilişkiler geliştirmiş hatta şimdi olduğu gibi Suriye ordusunun modernize edilmesinde Sovyetler Birliği'nin önemli katkısı olmuştur.[243] Rusya'nın Suriye'ye verdiği bu desteğin çeşitli sebepleri olmakla birlikte en önemli sebeplerinden bir tanesinin, Ortadoğu'daki önemli bir müttefikini korumak olduğu söylenebilir. Bu ittifâkın Rusya'ya sağladığı en önemli faydalardan bir tanesi Akdeniz'de varlık göstermesini sağlıyor olmasıdır. Zîrâ Suriye'nin Tartus Limanı'nda bulunan Rus askerî üssü, Rusya'ya Akdeniz'de manevra yapabilme imkânı sağlamaktadır.[244] Ayrıca hem Rusya'nın hem de Çin'in Suriye rejimini açıktan desteklemesinin en önemli sebeplerinden bir tanesi de Suriye gibi Ortadoğu açısından oldukça kritik bir ülkenin, Rus-İran-Çin ekseninden çıkıp Batı eksenine girmesine mâni olmaktır.

Suriye'de rejimin ayakta tutulmasının Rusya açısından bir başka stratejik önemi de, rejimin ayakta kalmasının bölgedeki önemli Rus müttefiki olan İran'ın jeopolitik konumunu güçlendirmesinden ileri gelmektedir.[245] Suriye rejiminin burada muhafaza edilmesi İran jeopolitiği açısından oldukça kritik bir önem arz etmektedir. Hatta bazı üst düzey İranlı strateji uzmanları tarafından Suriye İran'ın 35. Vilayeti olarak değerlendirilmiş ve Suriye'nin savunulmasının stratejik olarak İran'ın Huzistan eyaletinin savunulmasından daha önemli olduğu değerlendirmeleri

[241] Çitil, **a.g.e.** , s.14-15.
[242] Murat Ercan, "Ortadoğu'nun Kanayan Yarası Suriye Krizi; Nedenleri ve Sonuçları" , **Beynelmilel Uluslararası Haber Yorum Dergisi**, Konya, 2014, S.3, s.30.
[243] Galip Çağ-Sami Eker, "Ortadoğu'da Baas Rejimleri: Suriye ve Irak" , **Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluslararası Avrasya Strateji Dergisi**, C.II, S.II, Çankırı, 2013, s.69.
[244] Emre Erşen, "Rusya'nın Arap Baharı Politikası" , **Ortadoğu Analiz**, Ankara, 2014, s.121.
[245] Neziha Musaoğlu, "Krizin İlk İki Yılında Suriye Krizinin Çözümü/Çözümsüzlüğünde Rusya" Karadeniz Araştırmaları Dergisi, C.XII, S.XLVIII, Ankara, 2015, s.16.

yapılmıştır.[246] İran tarafından Suriye rejimine atfedilen bu önem de rejimin İran tarafından daima desteklenmesine sebep olmuş ve bu destek de İran'da en üst düzeyden dile getirilmiştir.[247]

Suriye rejiminin korunmasının İran açısından bir diğer önemli stratejik önemi de 'Şiî Hilali' olarak adlandırılan ekseninin muhafaza edilmesidir. Zira ABD'nin Irak işgali sonrası Irak'ta iktidara Şiî ağırlıklı bir yönetimin gelmesiyle İran'dan Lübnan'a uzanan 'Şiî Hilali' oluşturulmuştur ki bunun muhafaza edilmesi aynı zamanda Türkiye'nin de Güney'deki Sünn'i varlıkla irtibatının kopoarılmasına anlamına gelmektedir. Zaten ABD'nin Irak ve Afganistan işgalleriyle İran'ın bölgedeki nüfuzunu artırdığı zaman zaman İran'lı üst düzey generaller tarafından da ifade edilmektedir.[248] Suriye rejiminin yıkılmasıyla İran tarafından direniş ekseni olarak adlandırılan bu eksen yıkılmış olacaktır ki bu durum da hem İran'ın stratejik derinliği açısından hem de Hizbullah örgütü gibi diğer müttefikleri açısından oldukça ciddi riskler barındırmaktadır. Bundan dolayı da İran, bölgedeki Alevî ve Şiî gruplara silah ve eğitim dâhil her türlü desteği vererek bölgedeki gücünü ve ağırlığını güçlendirmeye devam etmektedir.[249]

İran'ın bölgedeki bu stratejisi, İran'ın dış siyasetinin de en temel stratejik mantığını ortaya koymaktadır. Bu politikalar değerlendirildiğinde mezhebin, özellikle Ortadoğu'daki İran dış siyasetinde oldukça önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bu durum, devrimden sonra İran'ın bölgedeki Şiîleri nüfûzu altına alan ve onları destekleyen politikalarında da görmek mümkündür. Bu noktada, Suriye rejimi ile olan ilişkilerinin kökleri ve derinliğinin anlaşılması için, 1982 yılında Suriye rejiminin Hama şehrinde Sünnî Müslümanlara karşı gerçekleştirdiği katliamlarda takındığı tavır oldukça önemlidir. İran bu katliamlarda Suriye rejimine

[246] "Mehdi Tâib: Evleviyet-i Suriye berây-ı ÎRân bîş ez Huzistan est" Başlıklı Haber, Radyo Ferdâ, http://www.radiofarda.com/a/f11-mahdi-taeb-says-Syria-is-more-important-than-oilrich-khouzestan/24902500.html (Erişim Tarihi:20.10.2016).

[247] "İran'dan Suriye'ye Destek Açıklaması" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 07.08.2012, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/08/120807_syria_iran.shtml (Erişim Tarihi: 21.10.2016).

[248] "İran: ABD'nin Irak ve Afganistan İşgali, Bize Yaradı" Başlıklı Haber, Dünyabülteni, 18.10.2016, http://www.dunyabulteni.net/dunya/380985/iran-abdnin-irak-ve-afganistan-isgali-bize-yaradi (Erişim Tarihi: 21.10.2016).

[249] Bayram Sinkaya, "Suriye Krizi Karşısında İran'ın Tutumu ve Şam-Tahran İttifakının Temelleri" , **Akademik Ortadoğu Dergisi**, C.X, S.I, İstanbul, 2015, s. 154-155.

karşı tavır almadığı gibi rejimle olan ikili ilişkilerini geliştirmeye de devam etmiştir.[250] Bu da, İran Anayasası'nda yer alan ve tüm Müslümanların ve ezilmişlerin haklarının savunulacağını belirten ilkenin uygulanma ve anlaşılma şeklini de ortaya koymakta ve mezhepsel ve stratejik hedeflerin, ilkelerin önünde olduğunu göstermektedir.[251]

Bu sebeplerden dolayı İran Suriye rejiminin ayakta kalabilmesi için çok ciddi askerî, siyâsî ve iktisâdî destekler sunmaktadır. Bu kapsamda bazı üst düzey İranlı subaylar Suriye rejimine eğitim, danışmanlık ve istihbarat konularında destek verekte ve zaman zaman da kayıplar verilmektedir. Yine bu kapsamda Lübnan Hizbullah'ı başta olmak üzere çeşitli Şiî gruplar da Suriye rejiminin ayakta kalması için faal olarak savaşmaktadır. Ayrıca İran yönetimi Suriye'ye ucuz petrol, silah, kredi ve burada rejim saflarında savaşan milislerin finansmanı gibi çeşitli konularda mâlî yardımlar ve silah yardımı yapmaktadır.[252]

Tüm bu bilgiler, Suriye rejiminin Çin-Rusya-İran ekseni tarafından ciddi biçimde desteklendiğini göstermektedir. Bu da Suriye rejiminin diğerleri gibi kısa sürede düşmemesini önemli ölçüde açıklamaktadır. Bununla birlikte bir de 'Arap Baharı' süreciyle birlikte bu süreci destekleyen güçlerin bu noktadaki politikalarının ve Suriye'ye olan etkisinin kısaca anlaşılması gerekmektedir.

Burada politikalarının anlaşılması en önemli olan ülke ABD'dir. Amerikan hükümeti, Arap baharı sürecinde ön plana çıkmak yerine arka planda kalmayı tercih etmiş ve bu süreçte ayaklanan halklara, çok fazla öne çıkmayacak şekilde nispeten silik bir destek vermiş ve askerî seçeneklerden uzak durmuştur.[253] Ayaklanan halklara destek vermek ve rejimlerin değişmesi için doğrudan müdâhale etmekten imtinâ eden Obama yönetimi, bölgede kendi çıkarlarının İsrail'in çıkarları ve politikaları sebebiyle daha fazla zarar görmemesi için yerel güçlere daha aktif bir rol

[250] Mehmet Şahin, "İran Dış Politikasının Dini Retoriği" **Akademik Ortadoğu Dergisi**, S.IV, İstanbul, 2008, s.14.
[251] "İran Anayasası", Madde 3/16, İranonline, http://www.iranonline.com/iran/iran-info/Government/constitution-1.html (Erişim Tarihi: 21.10.2016).
[252] Sinkaya, a.g.m. , s.144-145.
[253] Mehmet Ali Göngen, "Arap Baharı Karşısında ABD'nin Tutumu" , **Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.XXXIII, Isparta, 2014, s.17.

vermiş ve değişimin arka plandaki destekçisi olmuştur.[254] Bu noktada ABD'nin Özellikle Suriye'de öne çıkmasını ve daha aktif bir rol almasını istediği ülkelerin başında Türkiye gelmektedir.[255] Suriye'de yaşanan ayaklanmanın önce bir krize, sonra da bir iç savaşa dönüşmesinde ABD'nin genelde Arap baharı özelde ise Suriye hususunda çıkarlarını muhâfaza edip edemeyeceği noktasında yaşadığı tereddütlerin önemli etkisi olduğu söylenebilir.

Türkiye ile yaşanan sürtüşmelerin netîcesinde Türkiye'nin bölgesel liderlik pozisyonunu desteklemekten vazgeçmiş olan ABD, bölgede yaşanan değişimin netîcesinde İslamcıların eline geçme ihtimâli kuvvetle muhtemel olan iktidarlar döneminde de çıkarlarının muhâfaza edilip edilmeyeceği noktasında yaşadığı tereddütle Arap baharında bekle gör politikasına geçtiği söylenebilir. Zîrâ ABD için değerlerden önce çıkarların geldiği, değerler noktasındaki politikaların da çıkarlara göre düzenlendiği söylenebilir.[256] Netîce îtibâriyle Suriye'nin bir savaş meydanı hâline gelmesinde küresel ve bölgesel siyâsetin ülkenin iç dinamiklerinden çok daha fazla rol oynadığı ve çatışan çıkarlar netîcesinde küresel güçlerin Suriye üzerinden düşük yoğunluklu bir savaş verdiği, bunun da ciddî bir inisiyatif ve risk alınarak meselenin çözümüne mânî olduğu söylenebilir.

2.2.Siyâsî Yapısını Oluşturan Unsurlar

IŞİD'in teşekkülü ve yapısının anlaşılabilmesi için öncelikle el-Kâide'de vücut bulmuş olan küresel cihat hareketinin hedef ve zihniyet olarak geldiği noktanın anlaşılması gerekmektedir. Bununla birlikte böyle bir örgütün Irak'ta ve daha birkaç sene öncesine kadar istikrarlı bir halde olan Suriye'de bu kadar etkili olabilmesi ve çok daha önemlisi bazı Avrupa başkentlerinde bu kadar etkili operasyonlar yapabilecek bir hâle gelmesi üzerinde dikkatle durulması gereken önemli bir husustur. ABD'nin Irak'tan çekilmesinin hemen öncesinde bitme noktasına gelen bir örgütün birkaç sene içerisinde toparlanması ve iki farklı ülkede bulunan ve İngiltere

[254] Zafer Akbaş, "Ortadoğu'da Değişim Süreci ve Türk Dış Poitikası", **Akademik Yaklaşımlar Dergisi**, C.III, S.I, Malatya, 2012, s. 61.
[255]Toraman, **a.g.e.** , s.34.
[256] Gökhan Telatar, "Değerler ve Çıkarlar İkileminde ABD'nin 'Arap Baharı'na Yönelik Politikaları" , **Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi**, C.VIII, S.XXIX, Ankara, 2012, s.71.

genişliğindeki bir toprak parçasında devlet îlân etmesi profesyonel bir destek olmadan mümkün değildir.

Bu bölümde öncelikle örgütün oluşumunun ve gelişiminin genel hatlarıyla ele alınması; kısa, orta ve uzun vâdeli hedeflerinin tespit edilmesi, örgütün görünen yapısı ve bir de açıkça görünmeyen fakat bazı ipuçlarının yardımıyla tespit edilebilen yapısının ele alınması gerekmektedir.

2.2.1. Oluşumu ve Gelişimi

Körfez savaşından sonra merkezî otoritenin zayıflaması ve 2003 yılındaki fiilî işgalle birlikte de tamamen ortadan kaldırılmasıyla Irak, radikal örgütlerin gelişmesi ve ciddî savaş tecrübesi kazanmaları için uygun bir ortam hâline gelmiştir. Ayrıca Irak'ın, hem mezhep yapısı hem de milliyet yapısı îtibâriyle çok parçalı bir yapıda olması ve körfez savaşı sonrasında yaşanan gelişmelerin de bu yönde ayrışmayı derinleştirecek şekilde gelişmesi sebebiyle ihtilaflar hem mezhep hem de ırk temelinde gittikçe derinleşmiştir. 2003 yılındaki işgâlin akabinde tâkip edilen politikalarda, Saddam döneminde dışlanan Şiîlerin iktidara taşınıp hem Baasçıların tamâmen ülke yönetiminden dışlanması hem de Sünnîlere politikalarda ciddî zorlukların çıkarılması, Şii-Sünnî ayrışmasını daha da derinleştirmiş ve bölgede bir mezhep savaşının yaşanması sürecini hızlandırmıştır.[257]

Irak'taki mevcut duruma ek olarak bir de Suriye'de, Arap Baharı rüzgârıyla başlayan ayaklanmaların kontrolden çıkmasıyla gelişmesi için uygun bir ortam bulan IŞİD'in; söylemleri bazında ideolojik yapısının ve eylemlerinin anlaşılabilmesi için öncelikle örgütün kurucusu olan ve gerçek ismi Ahmet Fâdil Nezzal El-Haleylah olan Ebû Mus'ab ez-Zerkâvî'nin, fikrî yapısının ve faaliyetlerinin başlangıç kısımlarının kısaca değerlendirilmesi gerekmektedir. Aslen Ürdünlü olan Zerkâvî, Afgan savaşının olduğu dönemde Afganistan'da kaldıktan sonra 1993 yılında Ürdün'e dönmüş ve Ebu Muhammed El-Makdisî ile bir örgüt kurmuştur. Zerkâvî ile bir dönem aynı hapishânede yatan Ürdünlü gazeteci Fuad Hüseyin; Zerkâvî'nin,

[257] Şemsettin Erdoğan-Ergün Deligöz, "Irak Şam İslam Devleti (IŞİD): Gücü ve Geleceği", **Savunma Bilimleri Dergisi**, C.XIV, S.I, Ankara, 2015, s.9.

Makdisî'nin görüşlerinden etkilendiği halde ondan çok daha radikal olduğunu ifâde etmektedir.[258]

Şu an IŞİD'in söylemlerinde sıklıkla karşılaştığımız, Allah'ın hükümleriyle hükmetmeyenlerin kâfir oldukları söyleminin o dönemlerden îtibâren Zerkâvî'de de mevcuttur.[259] Babasının vefâtı üzerine 1999 yılında tahta geçen Ürdün kralı Abdullah'ın genel af îlan etmesi sebebiyle hapisten çıkarak Afganistan'a giden Zerkâvî, orada fikrî ihtilafları sebebiyle El-Kâide'ye katılmamakla birlikte onların desteğiyle Cündü'ş-Şâm ismiyle kendi teşkîlatını kurmuştur. Daha sonra bu teşkîlâtının adını tevhid ve cihad olarak değiştiren Zerkâvî, Afganistan'daki yönetimin düşmesinden sonra, önce Îran'a geçmiştir. Irak'ın işgâlinden kısa bir süre önce de bu işgâlin yaşanacağı tahmîninde bulunan Zerkâvî adamlarıyla birlikte dikkat çekmeyecek şekilde Kuzey Irak'taki Ensar el-İslâm'ın desteğiyle Kuzey Irak'a geçmiştir.[260]

Zerkâvî, 2004 yılında Usâme b. Laden'e bîat etmiş ve örgüt Mezopotamya El-Kâidesi ismini almış ve bu târihten sonra El-Kâide'ye bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Fakat burada El-Kâide ile Zerkâvî arasında Şiîlere karşı muâmele hususunda ihtilâfın olduğu ve El-Kâide'nin, Zerkâvî'nin Şiîlere karşı aşırı sert tutumundan rahatsızlık duyduğunu bilinmektedir[261] 2006 yılı Şubat ayında da Zerkâvî liderliğinde Mücâhidler Şûrâ Meclisi ismi altında yedi silahlı örgütün birleşmesiyle bir meclis kurulmuştur. Bu meclisin yapılanmasında Zerkâvî idârî işleri yürüten lider konumundayken, İçişleri Bakanlığı, Savunma Bakanlığı, Vakıflar Bakanlığı, Medya Bakanlığı'nın yanı sıra başka birtakım bakanlıklar da bulunmakta ve bu hâliyle bir nevî devlet yapılanması görünümü arz etmektedir.[262] Ayrıca bu dönem örgütte Iraklıların etkili olmalarının da sağlandığı bir dönem olmuştur.

---

[258] Fuad Hüseyin, **Zerkâvî: El-Kâide'nin İkinci Kuşağı**, (Ter. Defne Yaprak), İstanbul, 2014, s.18.
[259] Hüseyin, **a.g.e.** , s.24.
[260] Charles Lister, **Tahdîdü Meâlimi'd-Devleti'l-İslâmiyye**, Nşr. Brookings Doha Center, Doha, 2014, s.5, http://www.brookings.edu/~/media/Research/Files/Reports/2014/11/profiling-islamic-state-lister/ar_web_lister.pdf?la=ar (Erişim Tarihi: 30.04.2016).
[261] Atilla Sandıklı, "Terörün Geldiği Yeni Boyut: IŞİD Örneği", **Bilge Adamlar Kurulu Raporu**, Rapor No:67, Ankara, 2015, s.17.
[262] Hüşâm El-Hâşimî, **Âlem-u Dâiş: Mine'n-Neş'eti İlâ İ'lâni'l-Hilâfe**, Bağdat, 2015, s.31-32.

Zerkâvî, Mücâhitler Şûrâ Meclisi'nin îlânından yalnızca birkaç ay sonra Haziran 2006'da ABD'nin yaptığı bir operasyonda hayatını kaybetmiştir.[263] Bundan sonra da örgüt, liderliğe Ebû Hamza El-Muhâcir'i seçmiş ve dört ay sonra da Irak İslam Devleti'ni îlân ettiğini açıklayarak liderliğe Ebû Ömer el-Bağdâdî getirilmiştir.[264] Îlân edilen bu devlet yapılanması şu örgütlerden müteşekkildir:

Irak El-Kâidesi, Ceyşü't-Tâifetü'l-Mansûra, Ceyş Ehli's-Sünne ve'l-Cemâa, Cemâatü Cünd es-Sahâbe, Serâyâ el-Cihâd el-İslâmî, Serâyâ Fersân et-Tevhîd, Serâyâ Millet-i İbrâhîm, Ketâib-ü Kürdistân (Kürdistan Tugayları), Ketâib-u'l-Murâbitîn, Ketâib-u ensâr et-Tevhîd, Ketâib-u Ensâr et-Tevhîd ve's-Sünne, Ketâib el-Ehvâl ve Ketâib el-Ğurabâ.[265]

Devlet îlânından sonra örgüt, bir hükümet gibi yapılanmış ve şu bakanlıklar kurulmuştur:

- Liderlik: Ebû Ömer el-Bağdâdî
- İlk Nâzır (Başbakan): Ebu Abdurrahma el-Fellâhî
- Savaş Bakanı: Ebu Hamza el-Muhâcir[266]
- Şer'î Heyetler Bakanı: Ebu Osman et-Temîmî
- Umûmî İlişkiler Bakanı: Ebu Bekir Cubûrî
- Genel Güvenlik Bakanı: Ebu Abdülcebbar el-Cenâbî
- Medya Bakanı: Ebu Muhammed el-Meşhedânî
- Şehitler ve Esirler Bakanı: Ebu Abdülkâdir el-Îsâvî
- Petrol Bakanı: Ebu Ahmed el-Cenâbî
- Tarım ve Balıkçılık Bakanı: Mustafa el-E'racebî
- Sağlık Bakanı: Ebu Abdullah ez-Zeydî[267]

Kendinden olmayanlara karşı takındığı sert tutum ve aşırı baskıcı yapısı nedeniyle örgütün bu îlânı halk tarafından destek görmemiş ve ABD'nin desteğiyle

[263] "Ebu Mus'ab El Zerkâvî Öldürüldü" Başlıklı Haber, Haber7.com İnternet Sitesi, http://www.haber7.com/dunya/haber/162279-ebu-musab-el-zerkavi-olduruldu (Erişim Tarihi: 30.04.2016).
[264] Lister, **a.g.r.** , s.7.
[265] Hâşimî, **a.g.e.** , s.36-37.
[266] **Konstantiniyye Dergisi**, S.5, s.50, https://ia800202.us.archive.org/10/items/Konstantiniyye5_201603/Konstantiniyye%205.pdf (Erişim Tarihi 22.08.2016).
[267] Hâşimî, **a.g.e.** , s.37-38.

sünnî aşiretler tarafından oluşturulan sahve (uyanış) birliklerinin yürüttükleri mücâdele netîcesinde, bu yapılanma içerisinde bulunan örgütlerin neredeyse tamamı sahadan çekilmek zorunda kalmış[268] ve örgüt bitme noktasına gelmiştir.[269]

Bağdâdî'nin 2010 yılında örgütün başına geçmesinden sonra örgüt toparlanmaya başlamış ve 2012 yılı temmuz ayında Bağdâdî'nin açıkladığı duvarları yıkma harekâtıyla birlikte de sahada tekrar etkili olmaya başlamıştır. Bu harekât kapsamında Ebû Garib cezâevinin basılması yüzlerce mahkûmun kaçırılmasının da örgütün savaşçı sayısında önemli bir artış meydana getirdiği belirtilmektedir.[270] bu dönemle birlikte örgütün tekrar toparlanmasında ve gittikçe büyümesinde, Mâlikî yönetimi tarafından önemli ölçüde dışlanan Sünnî aşiretlerin bir kısmının IŞİD'e destek vermesinin, Usâme b. Lâdin'in öldürülmesinin akabinde el-Kâide'nin imajının ve karizmasının zayıflamasının da etkisi olduğunu söylemek mümkündür. Zîrâ Küresel Cihad'ın gücünün ve saygınlığının, örgüt sempatizanları için karizmatik bir kişiliği bulunan Ladin'in saf dışı bırakılmasıyla azaldığı ve bunun da bu örgüte gidecek olan insan kaynağı ve maddî imkânların IŞİD'e akmasına sebep olduğu söylenebilir. Çünkü El-Kâide'nin zayıflaması ve IŞİD'in popülaritesinin artması, bu hususta yeni adres olmasına yol açmıştır.

ABD'nin Irak'tan çekilmesi sonrasında alan hâkimiyetine, toprak ele geçirmeye ve elde tuttuğu toprakları genişletme stratejisine ağırlık veren ve hâkimiyetinde bulunan topraklarda devlet gibi hareket eden örgüt yapılanmasını ve faaliyet sahasını Suriye'ye de taşıma kararı almıştır. Bu dönemde el-Kâide ile henüz bağlarını koparmamış ve el-Kâide'ye bağlı olan IŞİD'in lideri Bağdâdî, Ebu Muhammed el-Cûlânî'yi Suriye'ye, örgütün Suriye yapılanmasını oluşturmak üzere göndermiştir.[271] El-Kâide ile IŞİD'in bağlarının kopmasına sebep olan hâdise de, Bağdâdî'nin; Suriye'de rejime karşı başarılı operasyonlar yapan Nusrâ cephesi lideri Cûlânî'ye, kendisine bağlılığını açıklamasını istemesi olmuştur. Zerkâvî döneminden

[268] Can Acun, "Neo-el-Kaide: Irak ve Şam İslam Devleti (IŞİD)", **SETA Perspektif Dergisi**, Ankara, 2014, S.53, s.2.
[269] Recep Tayyip Gürler-Ömer Behram Özdemir, "El Kaide'den Post-Kaide'ye Dönüşüm: IŞİD", **Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi**, Sakarya, 2014, C.1, S.1, s.123-124.
[270] Gürler, **a.g.m.** , s.128-129.
[271] Zeina Karam-Qassim Abdul-Zahra, "Al-Qaeda's Nusra Front Leader Stays in Syria's Shadows", 4.11.2013, The National Sitesi, http://www.thenational.ae/world/middle-east/al-qaedas-nusra-front-leader-stays-in-syrias-shadows (Erişim Tarihi:02.05.2016).

bu yana Ladin'in Zerkâvî'nin aşırı fikir ve uygulamaları sebebiyle bu yapılanmaya ve anlayışa karşı olan mesâfeli tutumu 2013 yılına gelindiğinde artık iplerin kopma noktasına gelmesine sebep olmuştur.[272] Çünkü Bağdâdî'nin başında bulunduğu Irak İslam Devleti örgütü Nusrâ' cephesini de içine alacak şekilde Nisan 2013'te ismini Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) olarak değiştirdiğini açıklamıştır.[273] Bu ilanı kabul etmeyen El-Kâide terör örgütü lideri Eymen Zevâhirî, 23 Mayıs 2013 tarihinde yaptığı açıklamayla IŞİD'in ilğâ edildiğini, faaliyetlerinin de sadece Irak ile sınırlandırıldığını, Nusrâ cephesinin de faaliyetlerinin Suriye ile sınırlı olduğunu açıklamıştır.[274] Bu açıklamayı kabul etmeyen IŞİD, el-Kâide'den tamâmiyle kopmuş ve müstakil bir örgüt hâline gelmiştir.

Mâlikî hükümetinin mezhepçi ve sünnî siyâsetçileri dışlayıcı politikaları sebebiyle yerel halktan kaybettiği desteği belli ölçüde tekrar kazanmaya başlayan örgüt, 10 Haziran 2014'te Musul'u ele geçirmiş ve hilâfet îlan ederek ismini İslam Devleti olarak değiştirmiştir.[275] Bu tarihten sonra da eylemlerine devam eden ve devlet gibi hareket eden örgüt savaşı Avrupa'ya taşımaya ve bazı Avrupa başkentlerini bombalı ve silahlı saldırılarla sarsmaya başlamıştır.

IŞİD'in gelişim seyrini kısaca özetledikten sonra nasıl olup da 2011 sonrasında örgütün bu kadar hızlı ve kuvvetli bir ivme kazandığı ve dünyayı sarsan bir örgüt hâline geldiğinin ve bunun anlaşılması için de el-Kâide ile aralarındaki ihtilafların ele alınması ve irdelenmesi gerekmektedir. IŞİD ile el-Kâide'nin ihtilaflarının ve bu ihtilafların sebeplerinin anlaşılması; IŞİD'in neden ve nasıl olup da bitmek üzereyken tam da bu dönemde toparlanarak bu kadar büyümesinin ve operasyonel yeteneklerinin artmasının arka planını anlamamızı sağlayacaktır. Öncelikle IŞİD'in, el-Kâide tarafından aşırı eylemleri, sivillerin hayatlarını hiçe

---

[272] Muhammed Ebu Rumman, "El Kaide ile IŞİD Arasındaki Anlaşmazlığın Boyutları", El-Cezîre, 02.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/gorus/el-kaide-ile-isid-arasindaki-anlasmazligin-boyutlari (Erişim Tarihi:02.05.2016).

[273] Recep Tayyip Gürler-Ömer Behram Özdemir, "Tevhid ve Cihad Örgütünden İslam Devleti'ne" , **SETA Perspektif**, S.LX, Ankara, 2014, s.6.

[274] "Zevahiri Yülği ed-Devlete'l-İslâmiyye Fî'l-Irak Ve'ş-Şâm", Başlıklı Haber, El-Cezire, 08.11.2013, http://www.aljazeera.net/news/arabic/2013/11/8/الظواهري-يلغي-الدولة-الإسلامية-في-العراق-والشام (Erişim Tarihi:02.05.2016).

[275] "IŞİD Hilafet İlan Etti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 29.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-hilafet-ilan-etti (Erişim Tarihi: 02.05.2016).

sayan eylemleri sebebiyle tenkit edildiği, Ladin'in ölümünden sonra ele geçirildiği ifâde edilen mektuplarda yer almaktadır. Ladin ayrıca bu mektuplarda, IŞİD tarafından yapılan eylemlerin el-Kâide'nin imajına zarar verdiğini belirtmiştir.[276] Ayrıca el-Kâide'nin bazı üst düzey mensuplarının da o dönemki adı Irak İslam Devleti olan IŞİD ile bağlarının koparılmasını talep ettiği belirtilmektedir.[277]

Bu hususta ele alınması gereken önemli bir mesele de El-Kâide lideri Usâme b. Ladin'in Arap Baharı ve ayaklanan halklarla alakalı söyledikleridir. Kendisinden sonra yayınlanan son mesajında 'Arap Baharı'nı, Tunus ve Mısır'da ayaklanan halkları övmüş ve İslam dünyasının nâdir fırsatlardan bir tanesini yakaladığını belirtmiştir.[278] Ayrıca Ladin'e yapılan operasyonda ele geçtiği belirtilen ve yaklaşık dört sene sonra yayınlanan bazı belgelerde örgüt mensuplarına İslam devleti kurmaya değil ABD'ye büyük zâyiatlar verdirecek saldırılara odaklanmaları çağrısı yaptığı belirtilmektedir. Yer altı kaynaklarının özenle korunması gerektiğine vurgu yapılan belgelerde Ladin'in; 'Arap Baharı' için 'İslam Dünyası'nın en önemli olayı' tanımlamasını yaptığı belirtilen belgelerle birlikte konusu îtibâriyle bazı ilginç kitapların olduğu da belirtilmiştir. Söz konusu açıklamada, ele geçen kitaplar arasında Noam Chomsky'nin bazı kitaplarının yanında 11 Eylül'ü ABD'nin kendi çıkarları için yaptığını anlatan kitaplarla birlikte illuminati'yi ele alan bazı kitapların olduğu da belirtilmiştir.[279]

Usame b. Ladin'in; Arap Baharı'nın ivme kazandığı ve ciddî bir beklentinin ortaya çıktığı bir dönemde safdışı bırakılması ve IŞİD'in şu anki gizemli lideri Bağdâdî'nin de tam bu dönemin başı olan 2010 yılında örgütün başına geçmesi bu dönemde örgütün yok olmak üzereyken toparlanıp bu derecede büyümesi tahlil edilmesi gereken meselelerdir. Bu hususların tahlilinde verilecek cevaplar, aynı

---

[276] "Usame Bin Ladin'den IŞİD Mektubu: Saygınlığımızı Azaltıyor",t24, 11.08.2014, http://t24.com.tr/haber/usame-bin-ladinden-isid-mektubu-sayginligimizi-azaltiyor,267280 (Erişim Tarihi: 02.05.2016).

[277] "EL Kaide'ye Mektup: Irak İslam Devleti ile Bağlarımızı Koparalım", incanews, 14.02.2016, http://www.incanews.net/dosya/11685/el-kaideye-mektup-irak-islam-devleti-ile-baglarimizi-koparalim (Erişim Tarihi:02.05.2016).

[278] "El Kaide Bin Ladin'in Son Mesajını Yayınladı", BBC, 19.05.2011, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/05/110519_laden_message.shtml (Erişim Tarihi: 02.05.2016).

[279] "Ladin'den Eşine Cennet Ricâsı", Milliyet, 22.05.2015, http://www.milliyet.com.tr/ladin-den-esine-cennet-ricasi-gundem-2062656/ (Erişim Tarihi:02.05.2015).

zamanda IŞİD'in palazlanmasında küresel oyuncuların dahlinin olup olmadığı, varsa kimlerin ne ölçüde olduğu suallerinin de cavâbı olacaktır. Tam bu noktada, el-Kâide'nin orta ve uzun vâdeli ve içerisinde Türkiye'nin de içerisinde bulunduğu stratejilerinin ele alınması gerekmektedir.

7 aşamada ve yaklaşık 20 senelik bir zaman diliminde gerçekleşmesinin öngörüldüğü belirtilen stratejiye göre aslında esas hedef uzun vâdede Hilâfet'i geri getirmek ve yahudi devletiyle savaşmaktır. Fakat dikkat çekici olan husus, özellikle Türkiye'de etkili olduğu ifâde edilen Yahudi nüfûzunun kırılması için çalışılması gerektiğinin belirtilmesidir. Bu nüfuz kırıldığı taktirde Türkiye'nin gücünün, İslam dünyasının gücüne maddî ve askerî olarak ciddî bir kuvvet vereceği hesâb edilmektedir.[280] El-Kâide'nin uzun vâdeli stratejisi olarak ifâde edilen planın belki de en ilginç olan safhası ise uluslararası parasal işlemlerde altını bir ölçü aracı olarak kullanmaktır. Bu sâyede de doların dolayısıyla Amerikan ekonomisinin ve Yahudilere olan desteğin kırılması hesaplanmıştır. İktisâdî gücünü önemli ölçüde kaybedeceği hesaplanan ABD'nin hem İsrail'e hem de bölgedeki rejimlere olan desteğini keseceği hesaplanan stratejiye göre bu planın 2010-2013 arasında tamamlanması ve 2013-2016 arasında da devlet îlan edilmesi hesaplanmaktadır.[281]

El-Kâide'nin strateji uzmanlarına dayandırılan bu hedeflerin ne kadarının hangi liderler veya stratejistler tarafından benimsendiğini mutlak bir sûrette ortaya koymak zordur fakat el-Kâide'nin Usâme b. Ladin'den sonraki lideri Zevâhirî'nin bazı açıklamaları bu stratejideki bazı noktaları teyit eder mâhiyettedir. Zevâhirî 2012 yılında yaptığı bir açıklamasında Türk halkının târihte hilâfeti temsil ettiğini, yaklaşık 500 yıl boyunca İslam dünyasını haçlıların ve saldırganların işgâlinden koruduğunu belirtmektedir. Ayrıca Türkiye'nin o dönemde bütün zayıflığına ve kusurlarına rağmen İslam dünyasını koruduğu, mukaddesâtına sâhip çıktığını belirtmekte[282] ve Türkiye halkını, târihte oynadığı bu rolü yeniden oynamaya ve Filistin başta olmak üzere bütün İslam beldelerini tekrar koruma mes'ûliyetini

[280] Hüseyin, **a.g.e.** , s.246.
[281] Hüseyin, **a.g.e.** , s.248.
[282] "Risâletün Min Eş-Şeyh Eymen Ez-Zevâhirî İlâ Eş-Şa'bi't-Türkî El-Müslim" Başlıklı Açıklama Videosu,Youtube,13.10.2013, https://www.youtube.com/watch?v=MYSnaW7YT2Y (Erişim Tarihi:02.05.2016).

üstlenmeye dâvet etmektedir.[283] Oysa IŞİD, Osmanlı'nın Hilâfet devleti olmadığını, bazı insanların bilmeden bu devlete Hilâfet devleti dediklerini hâlbuki Osmanlı'nın beşerî kanunlarla hükmetmekte olduğunu ve sofilik yollarını yaygınlaştırdığını ifâde etmektedir.[284] Ayrıca Zevâhirî'nin övgü dolu sözler söylediği Türkiye halkının çoğu IŞİD tarafından mürted kabul edilmektedir.[285]

Bu durum bize IŞİD'le el-Kâide arasındaki en temel ve önemli ihtilaf noktalarından bir tanesini göstermektedir. IŞİD'in, Osmanlı da dâhil kendi anlayışının dışındaki her şeyi gayri meşrû addedip reddederken el-Kâide'nin bu hususta daha temkinli davrandığı ve İslam dünyasının kadîm birikimine karşı daha benimseyici davrandığı söylenebilir. Ayrıca ilerleyen bölümlerde ele alacağımız üzere IŞİD'in en önemli hedeflerinden bir tanesi Hanefî Mezhebi'ni benimseyen İslam dünyası iken; hanefîliğin en fazla benimsendiği Türkiye coğrafyasına karşı el-Kâide'nin daha ılımlı yaklaştığı söylenebilir. IŞİD ekseninde gelişen hâdiselerin bu yönü de meselenin anlaşılması için mutlakâ göz önünde bulundurulmalıdır.

IŞİD ile El-Kâide arasındaki anlayış farklılıklarının anlaşılması için Zevâhirî'nin, Suriye'de yaşanan hâdiseleri ele aldığı bir mülâkâtında yaptığı açıklamaların ele alınması önemli ipuçları vermektedir. Bu mülâkâtında Zevâhirî, IŞİD'in yaptığı eylemleri sert bir şekilde tenkit ederek meşrûiyyetin kaybedilmesinin bütün her şeyi bitireceğini ifâde etmektedir. Ayrıca burada birbirleriyle savaşan mücâhitlerin aralarındaki savaşı derhal durdurmaları ve meselelerinin şer'î bir heyete havale etmeleri gerektiğini belirtmektedir. Meselelerin bu şekilde çözülmesine sıcak bakmayanların mücâhidleri öldürmeye ve cihâdı yıkmaya devam edeceğini belirtmektedir. Zevâhirî, konuşmasının devâmında Müslümanlara bir saldırı yaptığında kişiyi Allah'a karşı liderinin koruyamayacağını belirterek mücâhid kardeşine karşı saldırmalarını istediğinde kişinin ona ki bu kişi kendisi de olsa itaat etmemesi gerektiğini belirtmektedir.

---

[283] "Zevahiri Türkiye Halkına Seslendi", Timetürk, 07.09.2012, http://www.timeturk.com/tr/2012/09/07/zevahiri-turk-halkina-seslendi.html (Erişim Tarihi:02.05.2016).
[284] **Konstantiniyye Dergisi**, S.2, s.43.
[285] **Konstantiniyye Dergisi**, S.1, s.11.

Burada El-Kâide'nin, gelinen noktada daha yapıcı bir üslup benimsemeye çalıştığı, bölgede çeşitli sebeplerle mücâdele edenler arasında yaşanacak ihtilaflardan uzak durmaya çalıştığı tespiti yapılabilir. Şâyet Arap Baharı'nın akâmete uğraması ve IŞİD'in bölgede kendinden olmayanlara karşı, rejimlere olduğundan daha fazla düşmanca bir tavır takınmasında hâricî bir müdâhale aranacaksa el-Kâide'nin bu yaklaşımının netîcelerinin anlaşılması gerekecektir. Zîrâ lideri bu tür açıklamaları yapan bir örgütü doğrudan kullanmanın imkânsızlığının yanında; manipüle ederek veya içerisine sızarak kendinden olmadığı için rejimlere karşı ayaklanan halklara ve daha ılımlı bir anlayışa sâhip olan grupları baltalamak için kullanmanın imkân dâhilinde olmadığı söylenebilir. Yâni özetle ismi markalaştırılan el-Kâide'nin, gelinen noktada herhangi bir sûrette kullanışlı bir örgüt olmaktan çıktığını söylemek mümkündür. Tabii ki bu da bu coğrafyada karışıklıkların devam etmesinin ve İslam ile terörün birlikte anılmasının devâmını çeşitli sebeplerle gerekli görenlerin yeni bir plan yapmalarının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Mülâkâtın devâmında Zevâhirî, menheclerinin (mücâdelelerinde tâkip ettikleri usullerinin), Siyonistlerle, ABD ile Haçlılar'la ve onlarla işbirliği yapan hâinlerle savaşmak, birbirleriyle savaşmamak ve kan dökme hususunda temkinli davranmak; haksız yere kan dökme ihtimali olan pazarlarda, çarşılarda, mescidlerde, yerleşim yerlerinde ve mücâhidlerin olduğu yerlerde eylem yapmaktan kaçınmak olarak açıklamıştır. Zevâhirî konuşmasının devâmında Müslümanların rızâsına ve şûrâya dayanan ve Hulefâ-i Râşidîn'in usulü üzerine kurulu bir hilâfetin geri getirilmesi için çalışmak maksadında olduklarını belirtmektedir. Esas meselenin Müslümanları bir araya getirmek olduğu bir durumda saldırganlığın bu ümmeti bir araya getirmeyi engellediğine de dikkat çekmektedir.

Zevâhirî'nin altını çizdiği ve konumuz îtibâriyle de oldukça önemli olan bir mesele de kendilerinin, Suriye'de herhangi bir varlık îlan etmeme karar aldıkları ve bu hususta herhangi bir ihtilaf da olmadığı halde IŞİD'in; ABD'nin ve Esad'ın arzuladığı şeyi yaptığını ve Suriye'de varlık îlan ederek kendilerini şaşırttığını belirtmektedir. Bu konuşmasında el-Kâide'nin örgütten önce bir mesaj olduğunu ve bu mesajı kötü göstermenin mağlub olmak mânâsına geleceğini, söz ve fiilleri birbirine uyan ve ümmete hayırlı bir örneklik sunan on kişi olmalarının, ümmetin

kendisinden kaçtığı on binler olmalarından daha hayırlı olacağını belirtmektedir. Yanlış tavırların, bütün kazanımları hebâ edeceğini belirten Zevâhirî, bu durumun da Suriye rejimine yardıma giden Hasan Nasrallah için kendini temize çıkaran bir gerekçe olacağını ifâde etmiştir.[286]

Zevâhirî'nin burada aktardığımız ve önemli bulduğumuz bu açıklamalarından çıkarılabilecek en önemli netîce, el-Kâide'nin gelinen noktada diğer Müslümanlarla savaşmamaya özen göstermesi ve Suriye'deki halk ayaklanmasında bir meşrûiyet sorunu yaşanmaması için temkinli davranması; yaşanan halk ayaklanmalarının gayr-i meşrû îlân edilmesi ve önünün kesilmesi hususunda el-Kâide'nin gerekli işlevi görmeyebileceği söylenebilir. Arap baharı hakkında övücü sözler söyleyen Usame b. Ladin'in tam da Arap baharının ivme kazandığı bir dönemde safdışı bırakılmasının iki farklı maksadından söz edilebilir. Bu maksatlardan ilki, Obama yönetiminin Arap baharını ve bölgede demokratikleşmenin orta ve uzun vâdede ABD ve batı dünyası için olumlu sonuçları olacağına olan inancında olması durumunda küresel cihadın gücünü ve karizmasını kırarak insanların silahlı mücâdele yerine demokratik seçimlerin yapıldığı bir sistemin içerisinde mücâdele etmelerini sağlamak olarak ifâde edilebilir. Ladin'in tam böyle bir dönemde saf dışı bırakılması, 'Arap Baharı'nın akâmete uğramaması durumunda böyle bir netîce verebilir ve El-Kâide kısa vâdede bitmese de marjinalleşebilirdi.

Ladin'in öldürülmesinin ikinci bir maksadının da çeşitli şekillerde artık kullanışlı bir örgüt olmaktan çıkan ve artık daha temkinli davranan bir örgütün yerine yönlendirmeye ve manipülasyona daha müsâit, yeni bir terör dalgası oluşturmanın gâyeleri için daha uygun olduğuna inananların, medeniyetlerin savaşmasında çıkarları bulunanların bu gâyeye daha uygun bir örgütün gelişmesine ve el-Kâide'ye akan insan kaynağını ve maddî imkânların bu yeni örgüte akmasına imkân sağlamak olduğu söylenebilir. Burada dikkat çekilmesi gereken bir husus da, bu maksatta olanların, İslam dünyasının kendi içerisinde de bir çatışmaya sürüklenmesini de hedeflemiş olduklarının ortaya çıktığı hususudur. Zîrâ Zevâhirî'nin yukarıda

[286] El-Kâide Lideri Eymen Ez-Zevâhirî ile Yapılan Mülâkât'ın Video Kaydı, Youtube, 19.06.2015, https://www.youtube.com/watch?v=EmnmybadQt8 (Erişim Tarihi:02.05.2016).

değindiğimiz açıklamaları el-Kâide'nin özellikle son dönemlerde bu maksada hizmet etmesinin mümkün olmadığını göstermektedir.

Oysa gelinen noktada İslam dünyasında yaşanan ayaklanmaların hem Batılılarca hem de Müslümanlarca gayr-i meşrûluğunun îlân edilmesi rejimlerin devâmını çıkarlarına görenler içi hayâtî bir önem taşımaktadır. Ayrıca kendinden olmayanlara karşı düşmanca ve yok edici bir tavır takınan bir ideolojinin gelişmesinin ve palazlanmasının sağlanması, İslam dünyasının kendi kendini yok eden bir iç savaşa girmesini sağlayacağından özelde bu coğrafyanın genelde Doğu'nun gelişmesini bir tehdit olarak algılayanlar için oldukça mâkul bir strateji olacağı açıktır. Kendinden başka herkesi tekfîr eden ve katledilmelerini mübâh gören hâricî bir ideolojiye sâhip olan IŞİD'in tam böyle bir dönemde büyümesine ve dünyanın gündemine oturmasına bir de bu yönüyle bakmak gerekmektedir.

Zîrâ IŞİD'e göre, Usâme b. Ladin'in 'Arap Baharı' hakkında söylediği övücü sözleri ihtivâ eden konuşması onun küfrünün, yâni İslam'dan çıkmış olduğunun bir delîlidir. Çünkü el-Kâide ve Usâme b. Ladin'in, hem Arap coğrafyasındaki hakları hem de Asya'da Müslüman halkları Müslüman olarak kabul ettiği, onları tekfir etmediği, hattâ Amerika'yı doğrudan desteklemeyen idârecileri de sûfî (tasavvuf ehli) de olsa Müslüman kabul ettiği, topraklarını 'Daru'l-İslâm' kabul ettiği, Arap Baharı sürecindeki halk ayaklanmaları esnâsında hayatını kaybedenleri de şehit olarak gördüğü ifâde edilmektedir. Oysa IŞİD'in anlayışına göre Müslümanlıkları sâbit olmayan bölge hakları kâfirdir. Onlara göre bu insanların çoğunun akîdeleri (inançları), şirkin bulaştığı Mürcielik, Sûfîlik, Şiîlik, Şâfiîlik, Hanefîlik, Mâlikîlik inançlarıdır. Dolayısıyla çoğu müşriktir. Netîce îtibâriyle Ladin'in, IŞİD tarafından; Allah'ın dînine Yahudilerden daha şiddetli, daha fazla bir şekilde savaş îlan etmiş bir kimse olarak görüldüğü belirtilmektedir.[287]

El-Kâide ile IŞİD'in ideolojik olarak farklılaşmasının anlaşılması hususunda Selefî Cihâdîliğin önemli temsilcilerinden biri olan Ebu Muhamed El-Makdisî'nin de IŞİD hakkındaki görüşlerinin ele alınması gerekmektedir. Makdisî'nin önemi, onun bu anlayışın ideoloğu olmasının yanında Ebu Mus'ab ez-Zerkâvî'nin yetişmesinde de

[287] Fuad İbrahim, **Dâiş: Min En-Necdiyyi İle'l-Bağdâdî**, Beyrut, 2015, s.210-211.

katkısının olmasından ve bir dönem birlikte faaliyet göstermiş olmalarından gelmektedir. Bu birliktelik sebebiyle bir dönem Ürdün'de birlikte birtakım faaliyetlerde bulunan ve birlikte hapis yatan, daha sonra ise Zerkâvî ile bazı hususlarda ters düşen ve IŞİD tarafından da reddedilen bir kişi konumunda olan Makdisî, Fuad Hüseyin'in nakline göre Zerkâvî'nin 12 Temmuz 2005 târihinde bir açıklamayla cevaplandırdığı bazı hususlarda onu ve örgütün bazı uygulamalarını tenkit etmiştir. Makdisî'nin tenkit ettiği hususlar arasında intihar saldırıları, kiliselere ve sivillere yapılan saldırılar yer almaktadır. Ayrıca Makdisî, Şiî halkın da Sünnî halk gibi olduklarını belirtmiş ve Zerkâvî açıklamasında bu hususlara cevap vermiştir.

Dünyanın farklı yerlerinden Irak'a savaşmaya gelen Müslüman gençler için de Makdisî, gençlerin orada yok edilecekleri gerekçesiyle savaş meydanına gitmemeleri gerektiğini belirtmiştir.[288] Burada mevzûmuz îtibâriyle bu meselenin ayrıntılarına girmemekle birlikte IŞİD'in, Zerkâvî'nin kurmuş olduğu örgüte göre oldukça değişimler geçirmiş olduğunu da belirtmek gerekmektedir. Fakat burada, Makdisî'nin bazı hususlardaki görüş farklılıklarının, yetişmesinde önemli ölçüde emeği olan ve kendisinin de zikrettiğimiz açıklamasında bu durumu kabul ettiği Zerkâvî'nin hayatta olduğu dönemde başlamış olduğuna dikkat çekmek yerinde olacaktır.

Makdisî'nin IŞİD'e yönelik eleştirilerine gelecek olursak, terör örgütünün rehin alıp yaktığı Ürdünlü pilot hakkında Ürdün televizyonunda katıldığı bir programda yaptığı açıklamalarda bu konudaki görüşlerini açıklamıştır. Buradaki açıklamalar Cihâdî Selefîlik ile IŞİD arasındaki önemli farklılıkların anlaşılmasında ve bu örgütün bu zamana kadarki hiçbir örgüte benzememesinin sebepleri hususunda önemli ipuçları vermektedir. Bu programda Makdisî, IŞİD'in birtakım kötü âdetler edindiğini ve bunlardan bir tanesinin de Hz. Peygamber (s.a.s)'in sünneti olduğunu iddia ettikleri insanların önünde kafa kesme âdeti olduğunu belirtmektedir. Buna da, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in Kureyşli müşriklere yönelik söylediğini belirttiği ve Hz. Peygamber (s.a.s.)'in alaya alındığı bir zamanda söylediğini belirttiği, sizleri

[288] Hüseyin, **a.g.e.** , s.258.

boğazlama ile geldim şeklindeki sözünü delil getirmekte olduklarını ifâde etmektedir. Oysa bunu delil getirirken Mekke'nin fethinde Hz.Peygamber(s.a.s.)'in ve ashabının müşriklere nasıl muâmele ettiğini, Hz.Peygamber(s.a.s.)'in o gün yüzlerce müşriğe gidin serbestsiniz dediğini unuttuklarını belirtmektedir. Makdisî, IŞİD'in böyle yapmakla insanların cihâdı ancak kafa kesme ve adam öldürme olduğunu düşündüklerini, oysa Allah'ın, Hudeybiye Barış Anlaşması'nı* apaçık bir fetih olarak isimlendirdiğini ifâde etmektedir.

IŞİD'in, kafa kesme âdetinden sonra Hz.Peygamber(s.a.s.)'in, Ateşle, ateşin rabbi olan Allah'tan başkası azap edemez şeklindeki sözüne rağmen bir de insan yakma âdeti bulunduğunu belirten Makdisî, İbn-i Teymiye'nin başı sonu kopuk, bağlamından koparılmış sözlerinin de bu hususta delil olarak gösterildiğini belirtmektedir. Ayrıca selefî cihâdîliğin de bu tür eylemlerden uzak olduğunu, yâni bunları aslâ kabul edemeyeceğini belirtmektedir. Dünyanın farklı yerlerinden sınırları aşıp çeşitli sıkıntılara katlanarak IŞİD'e katılan gençler hakkında da önemli tespitler yapan Makdisî, gençlerin İslam devletine ve hilâfete susamış olduklarını, bu sebeple de bölgeye gelip IŞİD'e katıldıklarını fakat bu örgüt tarafından diğer mücâhid gruplara karşı kullanıldıklarını ve belaya bulaştıklarına, hakîkati gören gençlerin de öldürüldüklerine dikkat çekmektedir.

Makdisî, Hz. Peygamber (s.a.s)'in, 'ihtilafa düşmeyin, kolaylaştırın, zorlaştırmayın, müjdeleyin, nefret ettirmeyin' şeklindeki sözünü aktararak emirliğin meyvesinin bizzat kendisinden daha önemli olduğunu, hilâfetin böyle olmadığını, hilâfetin esas maksadının Müslümanların birliğini sağlamak olduğunu belirtmektedir. Bunların ise Hilâfet ve devlet îlan etmekle esas olan bu maksadı ortadan kaldırarak Müslümanların birliğini böldüklerini ve İbn-i Teymiyye'nin sözlerinden de işlerine geleni, nefislerine uyanı aldıklarını ifade etmektedir.

IŞİD'in yönetim kadrolarında çok genç ve câhil kimselerin ve eski Baasçılar'ın olduğunu belirten Makdisî, hilâfetin esas maksadının Müslümanları birleştirmek, kolaylaştırıp zorlaştırmamak, müjdeleyip nefret ettirmemek olduğunu,

* **Hudeybiye Anlaşması:** Medine'de devlet kurmuş olan Müslümanlarla Mekkeli müşrikler arasında yapılan barış anlaşması.

oysa IŞİD'in bunun tam tersini yaptığını belirtmektedir. IŞİD'in yaptıklarının İslam'la, Selefîlikle ve Cihâdî Selefîlik'le uzaktan yakından alakası olmadığını belirten Makdisî, IŞİD'i idâre edenlerin, hilâfeti ve İslam devletini arzulayan gençlerle nasıl dalga geçip arkalarından güleceklerini iyi bildiklerini ve bu iki lafzı kullanarak insanları kandırmayı iyi bildiklerini ifâde etmektedir. İslam dünyasında yaşanan dönemi fecrin doğuşuna benzeten ve ciddî sıkıntıların yaşandığı ve karanlıklarla dolu olan bir dönemde insanların bir fecir, bir gündoğumu beklediklerini belirten Makdisî, IŞİD'e katılanların IŞDİ'i fecr-i sâdık (gerçek gündoğumu), hilâfeti de gerçek hilâfet zannettiklerini, oysa IŞİD'in fecr-i kâzib (yalancı gündoğumu) olduğunu belirtmektedir.[289]

Ebu Muhammed el-Makdisî'nin hem cihâdî selefîliğin temsilcilerinden olması hem de Zerkâvî'nin bir dönem çok yakınında olması ve onun yetişmesinde katkısının bulunması söylediklerinin önemini artırmaktadır. Makdisî'nin söylediklerinin çok net ve örgüt hakkında çok keskin ve açıkça reddedici olması örgütün geldiği aşırılığın ve Selefî Cihâdîlik'ten de oldukça ayrı bir noktaya geldiğinin bir göstergesidir.

Bu hususta sonuç olarak IŞİD'in; İslam dünyasının kendi içerisinde bir savaşa girmesi ve yaşanan halk ayaklanmalarının yine kendi içerisinden çıkan bir düşmanla bertarâf edilmesi, ayrıca Şiî-Sünnî fark etmeksizin halkı Müslüman olan ülkelerin iktisâdî, siyâsî, ictimâî imkânlarının da sonu gelmeyen bir savaşta berhavâ edilmesi için oldukça profesyonel bir biçimde arka planı, ideolojisi, faaliyetleri ve operasyonları desteklenen bir örgüt olarak geliştiğini söylemek mümkündür.

2.2.2. Teşekkülü ve Örgüt Yapısı

IŞİD her ne kadar aşırı İslâmî söylemler kullansa ve buna göre hareket ettiğini ispatlamaya dönük birçok faaliyet yapsa da içerisinde çok farklı kesimden, milletten ve vasıftan insanı barındırmaktadır. Devlet iddiasında olan ve bu şekilde hareket eden örgütün yapısı da bir devlet gibi nâzırlıklar (bakanlıklar) şeklindedir. Ayrıca örgütün idâresinde önemli vazîfeleri ve etkileri olan heyetleri bulunmaktadır.

[289] Ebu Muhammed el-Makdisî'nin Rüya Kanalına Verdiği Mülâkâtın Videosu, Youtube, 14.02.2015, https://www.youtube.com/watch?v=lvRDGQKOFDQ (Erişim Tarihi:13.05.2016).

Daha önce ele aldığımız gibi Ebu Ömer el-Bağdâdî dönemindeki devlet yapısına benzer bir şekilde yapılanan örgütün yapısını iki temelde ele almak mümkün, hattâ gereklidir. Öncelikle örgütün bir görünen, ön planda olan ve örgütün yapısı içinde isimleri bahsedilenlerden müteşekkil olan yüzü; bir de liderlik, bakanlık vs. görevleri bulunmadığı halde örgütün içerisinde bulunan ve örgütün hem yapılanmasında hem de faaliyetlerinde çok etkili olan görünmeyen yüzü vardır. IŞİD'in görünen yüzünü, örgütte ön planda üst düzey liderlik pozisyonunda görev alanlar oluştururken görünmeyen yüzü de örgütün içerisinde etkili olan eski Baas subaylarından müteşekkildir.

2.2.2.1. Örgüt Yapısı

Örgütün teşkîlat yapılanmasına gelecek olursak, Iraklı güvenlik uzmanı Hüşâm el-Hâşimî'ye göre örgütün, bütün ipleri Bağdâdî'nin elinde bulunan yedi önemli organı vardır. Bu organları şunlardır:

- Vilâyetlerin emniyet ve istihbârat işleri ve bunların örgütle olan uyumunun sağlanması
- Şûrâ Meclisi
- Askerî Meclis
- Basın-Yayın Faaliyetleri
- Şer'î Heyet
- Vilâyetlerin Posta İşleri
- Beytü'l-Mâl / Hazîne

Bağdâdî, vilâyetlerle ilgili istihbârî ve emniyet işlerinin ve bu işlerin örgütle olan uyumunun mes'ûliyetini üstlenmekte ve bu hususlarda ipleri elinde tutmaktadır. Ayrıca istişâre meclisinin, askerî meclisin, basın-yayın faaliyetlerini yürüten kurullarının (meselâ Furkan Medya), şer'î heyetin, vilâyetler arası posta işlerinin ve Beytü'l-Mâl'in yani Hazîne'nin kontrolünü elinde tutmaktadır. Ayrıca, bu görevleri yürütecek olan emirleri tâyin etme ve örgütün en önemli heyeti olan askerî meclisin kararlarından uygun görmediğini iptal etme yetkisini elinde bulundurmaktadır.[290]

[290] Hâşimî, **a.g.e.** , s.179.

Hâşimî, idârî organlardan en önemlisinin askerî meclis olduğunu, bu heyetin başında Ebu Ahmed el-Alvânî'nin olduğunu, onunla birlikte de üç eski subayın bulunduğunu ve bazılarının Irak'taki ABD hapishânesi Bokka'da yattıklarını belirtmektedir. Ayrıca Hâşimî, bir başkan ve üç üyeden müteşekkil olduğunu belirttiği askerî meclise, Bağdâdî'nin seçmediği ve şûrâ meclisinin onaylamadığı kimsenin dâhil olamayacağını belirtmektedir. Hâşimî, örgütün idâresinde önemli bir yer tutan şûrâ meclisinin de sayısının dokuz ile 11 arasında değiştiğini belirtmektedir. Güvenlik ve istihbârat teşkilatının ise başında eski bir subayın olduğunu belirten Hâşimî, hem meclis başkanının dışında eski subaylardan müteşekkil olduğunu ifâde ettiği bu meclisin bütün üyelerini hem de diğer bütün vilâyetlerdeki emniyet emirlerini Bağdâdî'nin seçtiğini belirtmektedir.[291] Örgütün emniyet ve istibârat birimleri Irak, Suriye ve Sînâ'da yakaladıklarını belirttikleri câsusların çok profesyonel programlarla videolarını çekmekte, bunları konuşturduktan ve îtiraflarda bulundurduktan sonra da infâz etmektedir.[292] Bu da örgütün bu birimlerinin oldukça profesyonel yöntemlerle ve techîzatla çalıştığını göstermektedir.

Örgüt bu idârî yapılanmasının yanında, devlet ve hilâfet iddiasıyla hareket ettiğinden, idâre ettiği bölgeleri de devlet yapılanması şeklinde vilâyetlere bölmüştür. Fakat burada vilâyetler hem kontrol altında tuttukları topraklar için kullanılırken hem de hilâfet iddiasına uygun olarak henüz tam olarak kontrol altına alamadıkları fakat faaliyette bulundukları ve kısa vâdede kontrol altına almayı hedefledikleri bölgeler için de vilâyet ismi kullanmaktadır. Yayınladıkları dergilerin bazı sayılarında da bu vilâyetlerden haberler verilmektedir. Meselâ Sînâ, örgüt tarafından bir vilâyet olarak isimlendirilmektedir. Ayrıca Konstantiniyye dergisi 4.sayısında Batı Afrika, Aden, Sînâ ve Horasan bölgeleri birer vilâyet olarak tanımlanmakta ve o bölgelerden çekildiği belirtilen bazı fotoğraflar paylaşılmaktadır. Bu da örgütün kısa ve orta vâdeli hedefleri ila alakalı önemli ipuçları vermektedir.

[291] Hâşimî, **a.g.e.** , s.180-181.
[292] IŞİD'in Yakaladığı Casus Videosu, youtube, https://www.youtube.com/watch?v=wExVfldXE9Q (Erişim Tarihi:05.05.2016) Ayrıca Bkz. https://www.youtube.com/watch?v=kacYcrQX5rg (Erişim Tarihi: 05.05.2016).

Örgütün bu genişleme stratejisinin bir neticesi olarak Afrika'da faaliyet gösteren Boko Haram'ın Bağdâdî'ye biat ettiğini açıklaması ve Kafkaslardan gelen biatler örgütün yapısının daha da somutlaşmasına yol açtığı gibi her geçen gün daha da büyük bir mesele hâline gelmekte olduğunu da göstermektedir.

Brookings Enstitüsü'nün yayınladığı bir rapora göre örgütün en üst kadrosu şu şekildedir:

IŞİD'İN YÖNETİM VE ÜST DÜZEY LİDER KADROSU		
Görevi	**Takma Adı**	**Asıl Adı**
Örgüt Lideri - Halife İbrahim	Ebu Bekir el-Bağdâdî	İbrahim Avvâd İbrahim Ali el-Bedrî es-Sâmarrâî
Bağdâdî'nin Irak'taki Temsilcisi	Ebu Müslim et-Türkmânî	Fâzıl Ahmed Abdullah el-Hayâlî
Bağdâdî'nin Suriye'deki Temsilcisi	Ebu Ali el-Anbârî	Bilinmiyor
Savaş Bakanı	Ebu Süleyman	Nâsır li Dînillah Ebu Süleyman
Suriye'deki Askerî Operasyonlar Komutanı	Ömer eş-Şîşânî	Tarkhan Tayumurazovich Batiraşvili
Resmî Sözcü	Ebu Muhammed el-Adnânî	Taha Subhi Fellâha
Umûmî İdâre Bakanı	Ebu Abdülkâdir	Şevket Hâzim el-Ferahât
Mahkûm İşlerinden Sorumlu Bakan	Ebu Muhammed	Beşşâr İsmail el-Hamedânî
Genel Güvenlik Bakanı	Ebu Lüey / Ebu Ali	Abdülvâhid Hudayr Ahmed
Mâliye Bakanı	Ebu Salâh	Muvaffak Mustafa Muhammed el-Kermûş
Genel Koordinatör	Ebu hâcir el-İsâfî	Muhammed Hamîd ed-Düleymî
Yabancı Savaşçılar ve İntihar Bomb. Sor.	Ebu Kâsım	Abdullah Ahmed el-Meşhedânî
Toplumsal İşler Bakanı	Ebû Secâ	Avf Abdurrahman el-Uferî
Silahlardan Sorumlu Bakan	Ebû Şeymâ	Fâris Riyad en-Neîmî
Bubi Tuzakları İşlerinden Sorumlu Bakan	Ebu Kifâh	Hayri Abd Hammûd et-Tâî
Bağdat Vâlisi	Ebu Meysera	Ahmed Abdulkâdir el-Cezâ'
Anbar Vâlisi	Ebu Mühenned es-Süveydâvî	Adnan Latîf Hâmid es-Süveydâvî
Selahatin Vilâyeti Vâlisi	Ebu Nebil	Visâm Abd Zeyd ez-Zübeydî
Kerkük Vâlisi	Ebu Fâtıma	Nimet Abd Nâyif el-Cubûrî
Güney ve Orta Fırat Vâlisi	Ebu Fâtıma	Ahmed Muhsin el-Cuheyşî
Sınır Vilâyeti Vâlisi	Ebu Cernâs	Rıdvân Tâlip Hüseyin İsmâil el-Hamdûnî
Ninova Vâlisi	Bilinmiyor	Bilinmiyor
Rakka Vâlisi	Ebu Lokman	Ali Musa eş-Şevâh
Haleb Vâlisi	Ebu el-Esîr el-Abesî	Bilinmiyor
Deyr ez-Zor Vâlisi	Hacî Abdü'n-Nâsır	Bilinmiyor
Dımaşk Vâlisi	Bilinmiyor	Bilinmiyor
Humus Vâlisi	Amr el-Abesî	Bilinmiyor
Haseke Vâlisi	Ebu Usame el-Irâkî	Bilinmiyor
Üst Düzey Koordinatör ve Finansör	Ebu Ömer	Târık b. Et-Tâhir b. El-Fâlih el-Avnî el-Harezî
Medya İşleri Sorumlusu	-	Ahmed Ebu Semera
Üst Düzey Askerî Mes'ûl	Ebu Ahmed el-Alvânî	Velîd Câsim el-Alvânî
Şerî Mes'ul / Görevli	Ebu Hümâm el-Eserî	Türkî el-Binalî
Şehitlerle ve Kadın İşleri Koordinatörü	Ebu Secâ	Abdurrahman el-Afârî
Üst Düzey Komutan	Ebu Vüheyb	Şâkir Vüheyb el-Fehedânî
Üst Düzey Komutan	Ebu Abdullah el-Kevsûfî	Lavdrim Mûheskerî
Üst Düzey Komutan	Ebu Cendel el-Mısrî	Bilinmiyor
Üst Düzey Komutan	Ebu Huzeyfe el-Yemenî	Bilinmiyor
Bomba Uzmanı	Ebu Ömer Kurdâş	Bilinmiyor
Üst Düzey Lider	Ebu Nâsır el-Emnî	Mahmûd el-Hazer
Üst Düzey Lider	Ebu Mus'ab el-Hulûs	Halef Ziyâb el-Hulûs
Üst Düzey Örgüt Mensûbu	-	Sâlim b. Ğâlim

Tablo 1: Kaynak: Charles Lister, "Islamic State Seniour Leadership: Who's Who" **Brooking's Enstitüsü**, http://www.brookings.edu/~/media/Research/Files/Reports/2014/11/profiling-islamic-state-lister/en_whos_who.pdf?la=en

Örgütün lideri Ebu Ömer el-Bağdâdî ve en önemli isimlerinden Ebu Eyyüb el-Mısrî'nin 2010 yılında düzenlenen bir operasyon sonucunda öldürülmesinden sonra,[293]örgütün başına asıl adı İbrahim Avvad İbrahim Ali el-Bedrî olan[294] Ebu Bekir el-Bağdâdî getirilmiştir.[295] Bağdâdî, 1971 yılında Samarrâ'da doğmuş ve Bağdat'ta belli bir süre bir camide imam veya müezzin olarak görev yapmıştır. Abbâsîler döneminde Türkler, özellikle Türk orduları için kurulmuş olan Samarrâ doğumlu olan Bağdâdî'nin Bağdat'ta bir süre kaldığı ve görev yaptığı mahallenin ismiyse 'Topçu Mahallesi' (حي طوبجي)'dir. Yâni mahallenin ismi de Türkçe bir kelime olan topçu kelimesidir ki bu da bu mahallenin Türk kökenli olanların yaşadığı veya zamanında Türkler tarafından kurulmuş olabileceği ihtimâlini akla getirmektedir. Bağdâdî'nin, Abbâsîler zamanında Türk orduları için kurulmuş olan bir şehirde doğmuş olması ve Bağdat'ta muhtemelen belli bir çevresinin olmasına istinâden gelmiş olması muhtemel olan mahallenin isminin Türkçe bir kelime olması onun, Hz.Peygamber(s.a.s)'in soyundan olduğu iddiaları hususunda daha temkinli olunması gerektiğini göstermektedir.

Kod adı Ebu Duâ olan, Abbas aşiretine ve ehl-i beyte mensup olduğu iddia edilen Bağdâdî, eski baas subaylarından Hacı Bekir'in de tutuklu bulunduğu, işgâlin ilk yıllarında İngilizlere âit olan fakat daha sonra ABD'ye devredilen Bokka hapishânesinde bir süre tutuklu kalmıştır.[296] Bu hususta farklı görüşler ileri sürülmekte ve tam olarak ne kadar kaldığının bilinmediği ifâde edilmekteyse[297] de bazı kaynaklarda bu dönem 2004-2006 arası olarak belirtilmektedir. Fakat sonradan ortaya çıkan bazı bilgiler Bağdâdî'nin 2004 yılı Şubat-Ekim ayları arasında "US9IZ-157911CI" seri umarasıyla Ebu Gureyb Hapishânesi'nde de kaldığını göstermektedir. ABD ordu sözcüsü Troy A. Rolan da, Bağdâdî'ye verilen tutuklu

---

[293] "Irak'taki El Kaide'nin İki Lideri Öldürüldü", BBC, 19.04.2010, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2010/04/100419_iraq_qaida.shtml (Erişim Tarihi:01.05.2016).

[294] "Ebu Bekir El Bağdadi'nin Yükselişi", El-Cezîre, 13.06.2014. http://www.aljazeera.com.tr/haber/ebu-bekir-el-bagdadinin-yukselisi (Erişim Tarihi: 01.05.2016).

[295] Lister, **a.g.r.** , s.9.

[296] Nevzat Çiçek, "Dünden Bugüne Irak Şam İslam Devleti (IŞİD)", Timetürk, 12.06.2014, http://www.timeturk.com/tr/2014/06/11/dunden-bugune-irak-sam-islam-devleti-isid.html (Erişim Tarihi:01.05.2016).

[297] "Terörün Doğduğu Cezaevi: Bucca", Deutche Welle (dw), 15.04.2016, http://www.dw.com/tr/ter%C3%B6r%C3%BCn-do%C4%9Fdu%C4%9Fu-cezaevi-bucca/a-19182766 (Erişim Tarihi: 01.05.2016).

seri numarasıyla ilgili olarak; 157 ile başlayan numaraların Ebu Gureyb'de tutulan tutuklulara verildiğini doğrulamaktadır.[298]

Burada özellikle Irak işgâlinin ilk yıllarında Irak'taki cezâevlerinde yapılanlarla ilgili olarak dikkat çekici bir vâkıa önemli bir meselenin anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Ebu Garib cezâevinde yaşananlarla ilgili olarak hem BM kaynaklarına hem de Irak'taki cezâevlerinde yaşanan işkence skandalıyla ilgili olarak Pentagon tarafından hazırlanan rapora dayandırılan haberlere göre o dönemlerde hem Ebu Gureyb cezâevinde hem de Irak'ın farkı yerlerinde mevcut olan diğer cezâevlerinde İsrail iç istihbâratı Şin Bet ve İsrail dış istihbâratı MOSSAD ajanlarının da görev yaptığı basına yansımıştır.[299] Bu gerçek, Irak'taki cezâevlerinden sorumlu ABD'li Tuğgeneral Janis Karpisnki'nin açıklamalarıyla da teyit edilmiştir. Bu skandallardan dolayı görevinden alınan Karpinski, MOSSAD ajanlarının akıcı Arapça konuşmaları sebebiyle önemli mahkûmlarla onların ilgilenmelerine izin verildiğini belirtmiştir.[300] Bu durum, hapishânelerde neşv-ü nemâ bulan IŞİD'in ve benzeri radikal hareketlerin gelişiminde CIA'in ve İsrail istihbârat servislerinin müştereken etkili olduklarını göstermektedir ki 2004 yılı ve sonrasında, Ortadoğu politikaları İsrail endeksli olan neocon siyâsetin ABD'de iktidarda olması da bu durumu teyit etmektedir.

Bağdâdî'nin Bokka cezâevinde kaldığı döneme geri dönecek olursak, bu dönemle alakalı Princeton Üniversitesi Yakın Doğu Bölümü el-Kâide ve IŞİD uzmanı Cole Bunzel ilginç bir bilgi vermektedir. Bunzel'e göre, Eymen Zevâhirî de dâhil hapishânelerde kalan ve küresel cihâdın birçok temsilcisi hapis hayatlarında işkenceye mâruz kalmışken Bağdâdî burada kaldığı süre içerisinde herhangi bir kötü muâmeleye mâruz kalmamış ve kendisine burada iyi davranılmıştır. Ayrıca ona göre Amerikalılar burada bir cihatçılık ağının oluşmasına sebep olmuşlardır.[301] Burada

[298] "U.S. Military Now Says ISIS Leader Was Held in Notorious Abu Ghraib Prison" Başlıklı Haber, The Intercept, 25.08.2016, https://theintercept.com/2016/08/25/u-s-military-now-says-isis-leader-was-held-in-notorious-abu-ghraib-prison/ (Erişim Tarihi: 27.09.2016).

[299] "İşkencelerde Mossad Vardı" Başlıklı Haber, Evrensel, 25.05.2004, http://www.evrensel.net/haber/151001/iskencelerde-mossad-vardi (Erişim Tarihi:12.06.2016).

[300] Gordon Thomas, **Gideon'un Casusları: Mossad Gizli Tarihi**, (Ter. Selim Yeniçeri), İstanbul, 2005, s.456.

[301] "DAEŞ 'Tekfirci Cihadçılık' Belgeseli" Habertürk Televizyonu, 30.04.2016, https://www.youtube.com/watch?v=9o7nuD2lJis (Erişim Tarihi:05.05.2016).

sebep olmaktan öte böyle bir ağın kasıtlı olarak oluşturulmuş veya oluşmasına kasten yardımcı olunmuş olduğunu söylemek de mümkün gözükmektedir. Ayrıca bunun için, bu ağın içerisine girenlerin kendilerinin istihbarat ajanlarının yönlendirdiğini ve eski baasçıların, aşırı dînî söylemleri bulunan bir örgüte liderlik etmeleri ve bu düşüncede olanlarla bir araya gelmeleri örneğinde olduğu gibi bir araya geldikleri kişilerle bir araya gelmelerinin istihbarat sevisleri tarafından istendiğinin ve sağlandığının farkına varmış olmaları gerekmemektedir. Yâni istihbârat servisleri tarafından yönlendirilen herkes, kendisinin yönlendirildiğinin dahi farkına varmayabilir.

Buradaki farklı dünya görüşlerinin brlikteliği meselesine dönecek olursak; IŞİD hakkında bir kitabı da bulunan Abdülbârî Atvan, Bokka hapishânesinin, IŞİD'in ve Bağdâdî'nin katı ideolojisinin, anlayışının oluşumunda önemli bir merhale teşkil ettiğini belirtmektedir. Bu durumu teyit eden Iraklı güvenlik uzmanı Hüşâm el-Hâşimî de Haci Bekir, Ebu Ahmed el-Alvânî gibi baasçılarla burada tanıştığını belirterek örgütün kendini Emevî ve Abbâsî hilâfetine dayandırdığını belirtmektedir. Ebû Ömer isimli(muhtemelen takma isim) eski bir IŞİD komutanı da Bağdadî'nin, Abbâsî hilâfetini diriltmek niyetinde olduğunu, siyah giyinmesinin sebebinin de, siyah kıyâfetin Abbâsîlerin kıyâfeti olması olduğunu belirtmektedir.[302] Irak başbakanı Haydar el-İbâdî'nin, Irak'taki geçmişi ve şahsiyeti kendileri için fazla bilinmeyen bir şahsiyet olduğunu belirttiği Bağdâdî'nin sâdece 3 ay evli kaldığı eski eşi Saca Hâmid ed-Düleymî de Bağdâdî'yi; her sabah işine giden normal bir üniversite hocası olan ve hiçbir direniş hareketine katılmayan bir kişi olarak tanıtmaktadır.[303] Bağdâdî'nin gizemli şahsiyetiyle alakalı söylenebilecek önemli ayrıntılardan bir tanesi de, en yakın adamlarıyla görüşürken bile yüzünü gizlemek

[302] "Bahsen An Ebî Bekr el-Bağdâdî" (Bağdâdî'yi Ararken) İsimli Belgesel, Youtube, 09.03.2015, https://www.youtube.com/watch?v=HF_NJOQM7pk (Erişim Târihi: 01.05.2015).
[303] "Eski Eşi IŞİD Lideri Bağdâdî'yi Anlattı", Milliyet, 01.04.2016, http://www.milliyet.com.tr/eski%ADesi%ADisid%ADlideri%ADbagdadi%ADyi/dunya/detay/2219448/default.htm (Erişim Tarihi: 01.05.2016).

için maske takıyor olmasıdır ki bu sebeple ona görünmez şeyh de dendiği belirtilmektedir.[304]

2.2.2.2. Örgütü Oluşturan Unsurlar

IŞİD terör örgütünü oluşturan unsurların, örgütü oluşturan lider kadrosu ve örgüt bünyesinde savaşan veya örgütü bir şekilde destekleyen unsurlar olarak ele alınması mümkündür. Burada örgütün ilk nüvesini teşkil eden unsurların, Ebu Mus'ab ez-Zerkâvî'den bu yana örgütün içerisinde yer alan veya bu vasfından dolayı örgüte dâhil olanlar, sonradan örgütte etkili hale gelen ve örgütün beyin takımını ele geçiren eski Baas subayları ve örgüte bir şekilde destek veren yerel aşiretler şeklinde ele alınabilir.

Irak'ın işgâli sonrası devlet görevlerinden tamamen dışlanan ve herhangi bir görev almaları yasaklanan baas rejiminin eski asker ve istihbârat görevlilerinin devlet hayatından dışlanmaları ve meslekleri îtibâriyle sosyal hayatta eski hayat standartlarının çok uzağında bir hayat sürmeye mecbur kalmaları, zamanla sünnî direnişine katılmalarına sebep olmuştur. Irak'ın işgâlinden sonra yakalanamayan bazı üst düzey baas subaylarının Irak'taki sünnî direnişini organize edenler arasında olduğu sıklıkla dile getirilmiştir.[305] Saddam döneminde Saddam'dan sonraki ikinci adam konumunda olan ve aynı zamanda Saddam'ın da dünürü olan İzzet İbrahim ed-Dûrî, IŞİD'in arka plandaki isimler arasındaki en dikkat çekici isimdir. Kan kanseri hastası olan[306] ve sürekli tedâvi görmesi gereken İzzet İbrahim ed-Dûrî'nin 2014 yılına kadar yakalanamayan tek üst düzey baas yetkilisi olması ise ilginç bir ayrıntıdır. Dûrî le ilgili bir başka ayrıntı da onun, Nakşibendî ordusu isminde bir askerî örgüte liderlik yapıyor olmasıdır.[307] Zîrâ tamamen milliyetçi ve sosyalist bir

---

[304] "Abu Bakr al-Baghdadi: The Isis Chief With The Ambition to Overtake Al-Qaida", The Guardian, 12.06.2014, http://www.theguardian.com/world/2014/jun/12/baghdadi-abu-bakr-iraq-isis-mosul-jihad (Erişim Tarihi: 01.05.2016).

[305] Ferhat Pirinççi, "Saddam Dönemi İstihbarat ve Güvenlik Örgütlerinin Irak'taki Sünni Direnişe Etkisi", **Avrasya Dosyası Dergisi**, Ankara, 2006, C.XII, S.III, s.211.

[306] "Sır İsim IŞİD'le Ortaya Çıktı", Cumhuriyet, 13.06.2014, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/82311/Sir_isim_ISiD_le_ortaya_cikti.html (Erişim Tarihi:04.05.2016).

[307] Oktay Bingöl-Ali Bilgin Varlık, "IŞİD Raporu", **Merkez Strateji Enstitüsü Raporu**, S.2, s.1-1 http://merkezstrateji.com/wp-content/uploads/2014/12/141002_RP_I%C5%9E%C4%B0D_s.6aWeb1.pdf (Erişim Tarihi:04.05.2016).

ideolojiye sahip olan baasın iki numaralı isminin, nakşibendî tarîkatıyla ilişkili bir örgütün liderliğini yapması oldukça dikkat çekicidir.

Dûrî ile alakalı önemli bir bilgiyi de, 9 Nisan 2003 ile 13 Aralık 2003 târihleri arasında iki sefer Irak'a uzun süreli seyahatler gerçekleştirdiğini ifade eden ve orada edindiği bilgilerden yola çıkarak kitabını yazan bir gazeteci vermektedir. Bu iddiaya göre Dûrî Kuzey Irak menşeli Kesnizânî Tarîkatı'na mensuptur.[308] Kesnizânî Tarikatı, körfez savaşının akabinde CIA ve MOSSAD'ın kontrolüne girmiş ve şişli zikirler yapılan bu tarîkatın mensupları arasına zamanla Saddam'ın eşi Sâcide, kardeşleri Vatban, Barzan ve oğlu Uday da dâhil olmuştur. Buna göre zâten esas maksat da Saddam'ın yakınındaki isimlere ulaşılmasıdır.[309] Saddam'ın Irak'ın kuzeyini savunmakla görevlendirdiği Dûrî ise; 21 gün süren Irak savaşının 19 gününün geçtiği güneydeki direnişin kırılmasının akabinde askerlerine savaşmama emri vermiş ve kuzeydeki Dûrî komutasındaki birliklerden herhangi bir destek bulamayan Bağdat'ın orta bölgesindeki direniş de çökmüştür.[310] 19 günlük direnişin ardından Irak savaşı, esas direnişin beklendiği bölgelerde ciddî bir çatışma yaşanmadan sona ermiştir. 2014 yılında bir operasyonda öldürülen Dûrî'nin, IŞİD'in beyni olduğu ifâde edilmiştir.[311] Bu bilgiler, Dûrî ile alakalı iddiaları kuvvetlendirir mâhiyettedir. Bu durumda şâyet bunların kesin doğru olduğu başka kaynaklarca da teyit edilebilirse, IŞİD ile CIA veya MOSSAD arasındaki bağlantı noktalarından bir tanesinin Dûri ve onun gibi olan eski Baas subayları olduğu söylenebilir.

IŞİD'de etkili olduğu ifâde edilen en önemli Baas subaylarından bir tanesi olan Hacı Bekir'e âit olduğu ifâde edilen el yazısı belgelere göre IŞİD'in örgüt yapısı Hacı Bekir tarafından oluşturulmuştur.[312] Ayrıca Ebu Bekir el-Bağdâdî'yi örgütün

[308] Ahmet Dinç, **Bâbil'de Amerikan Tangosu: Saddam'ı Deviren Güdümlü Tarikat Kesnizânî**, İstanbul, 2004, s. 35.
[309] Kurtoğlu, **Evanjelizm**, s. 342.
[310] Dinç, **a.g.e.** , s.35.
[311] "IŞİD'in Askerî Beyni Duri Öldürüldü" Başlıklı Haber, El-Cezîre Türk, 17.04.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isidinaskeribeynidurioldurulduldu (Erişim Tarihi:14.12.2015).
[312] "The Terror Strategist: Secret Files Reveal The Structure of İslamic State" Der Spiegel, 18.04.2015, http://www.spiegel.de/international/world/islamic-state-files-show-structure-of-islamist-terror-group-a-1029274.html (Erişim Tarihi: 04.05.2016).

başına geçiren kişinin de bu kişi olduğu belirtilmektedir.[313] Örgütte faal olarak görev yapan ve Bağdâdî'nin Irak'taki vekili olan eski Baas subaylarından Ebu Müslim et-Türkmânî'nin de 2015 yılında öldürüldüğüne dâir haberler basında yer almıştır. Bu husuta son olarak Saddam Hüseyin'in Ürdün'de yaşayan ve IŞİD'in Irak'taki bazı yerleri ele geçirmesini; *"Amcam İzzet (İbrahim ed-Dûrî) ve kahraman savaşçılarının elde ettiği zaferlerden dolayı çok memnunum"* sözleriyle ifâde eden kızı Raghad Hüseyin'in[314] servetini IŞİD'e bağışladığına dâir haberler de basında yer almıştır.[315]

IŞİD'in savaşçı kaynaklarının önemli bir kısmını da Irak ve Suriye dışından gelen yabancı savaşçılar oluşturmaktadır. Bu savaşçıları da geldikleri yerler îtibâriyle Irak ve Suriye dışındaki Müslüman ülkelerden gelenler ve Avrupa ülkelerinden gelenler olarak değerlendirmek mümkündür. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2014 yılında hazırlamış olduğu bir rapora göre IŞİD saflarında savaşan 20.000'in üzerinde savaşçı olduğu tahmin edilmektedir.[316] Yaşanan çatışmalar, örgüte katılımlar ve ayrılmalar sebebiyle bu hususta sâbit bir rakam vermek çok mümkün değildir fakat 2015 Aralık ayı îtibâriyle 86 ülkeden 27.000 ile 31.000 arası savaşçının IŞİD'e ve diğer örgütlere katılmak için Irak'a ve Suriye'ye geldiği tahmin edilmektedir.[317]

Buna göre Ortadoğu ülkelerinden 8240, Kuzey ve Batı Afrika'dan 8000, göre Batı Avrupa'dan 5.000, eski SSCB ülkelerinden 4700, Güneydoğu Asya'dan 900, Balkanlardan 875 ve Kuzey Amerika'dan 280 kişi örgütlere katılmak üzere Irak ve Suriye'ye geçiş yapmıştır.[318] Bunlardan ne kadarının IŞİD'e katılmak üzere geldiğini

---

313 "IŞİD'i Planlayan Baas İstihbâratı", Timetürk, 21.04.2015, http://www.timeturk.com/tr/2015/04/21/isid-i-planlayan-baas-istihbarati.html (Erişim Tarihi:04.05.2016).

314 "Saddam'ın Kızı: IŞİD'in Zaferinden Memnunum", Ntv, 13.06.2014, http://www.ntv.com.tr/dunya/saddamin-kizi-isidin-zaferinden-memnunum,xDmiAeG8w0-nN3HcgSI1lg?_ref=infinite (Erişim Tarihi:04.05.2016).

315 "Saddam'ın Kızı Raghad Parasını IŞİD'e Verdi", milliyet, 31.08.2014, http://www.milliyet.com.tr/-saddam-in-kizi-raghad-parasini-gundem-1933448/ (Erişim Tarihi:04.05.2016).

316 "Tanzîm ed-Devleti'l-İslâmiyyet-i fî'l-Irâq-ı ve'ş-Şâm ve Cebhetü'n-Nusrâ li Ehl-i'ş-Şâm: Takrîrun ve Tevsiyâtun Mukaddemetun Amelen bi'l-Karâr 2170" **BM Güvenlik Konseyi Raporu**, S.214/815, 2014, s.10.

317 "Foreign Fighters: An Updated Assesment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq" **The Soufan Group Raporu**, New York, 2015, s.4.

318 The Soufan Group, **a.g.r.** , s.5.

net bir şekilde söylemek pek mümkün değildir fakat bölgedeki etkinliğe ve şöhretine bakıldığında büyük bir kısmının IŞİD'e katıldığını söylemek mümkündür.

Irak başbakanı Haydar el-İbâdî de IŞİD'in savaşçılarının %60'ının yabancı savaşçılardan oluştuğunu belirtmiştir.[319] IŞİD'in İngilizce çıkardığı Dâbiq isimli derginin bazı sayılarını Almanca ve Fransızca gibi bazı batı dillerinde çıkardığı ve Avrupa'ya yönelik propaganda faaliyetlerine özel bir önem verdiği düşünüldüğünde Avrupa'dan çok sayıda savaşçının katılmasını özellikle önemsediğini söylemek mümkündür.

Avrupa ülkelerinden katılan savaşçılar, örgütte sadece alt seviyede militan olarak savaşmamakta, örgütün birtakım infazlarında da boy göstermektedirler. Bunların en fazla bilinenlerinden bir tanesi 'Cihatçı John' lakabıyla anılan ve İngiltereli olduğu belirtilen şahıstır. Örgütün özellikle Avrupa'ya yönelik bazı propaganda videolarında da Fransızca konuşan ve Fransa'yı tehdit eden militanlar göze çarpmaktadır. Ayrıca örgütün yayınları tetkik edildiğinde Avrupa'dan katılan yabancı savaşçılara ayrı bir yer verdiği ve bunu takdirlerle teşvik ettiği görülmektedir. Burada, Avrupa'dan katılan ve sonradan Müslüman olan, ayrıca dînî bilgisi de oldukça zayıf olanların ve hayatta herhangi bir gayesi kalmamış olanların yeni bir heyecanla IŞİD'e katıldıkları söylenebilir. Fakat bununla birlikte bu katılımcıların bir kısmının profesyonel olarak yetiştirilip bu bölgeye gönderilmiş olabileceklerini de göz ardı etmemek gerekmekir. Aksi takdirde konacak teşhis yanlış olacağı gibi doğru bir tedâvinin de uygulanması mümkün olmayacaktır.

Burada dikkat çekilmesi gereken bir husus da, hem Bağdâdî'nin hem de örgütün, konuşmaları yayınlanan bazı üst düzey isimlerinin ve özellikle bazı videoları seslendirenlerin dikkat çekici bir şekilde fasih (dil bilgisi kurallarına riâyet ederek düzgün konuşma) bir Arapça konuşuyor olmalarıdır. Bu da onların kesinlikle iyi eğitimli profesyonel kişiler olduklarını göstermektedir. Zîrâ Arapça, ileri seviyede bir dilbilgisi birikimi olmadan fasih ve düzgün konuşulması mümkün olmayan bir lisandır. Çok düzgün bir Arapça'nın konuşulduğu bir yerde büyüyüp yetişmiş bile

[319] "IŞİD'deki Yabancı Sayısı Iraklıları Geçti", Timetürk, 02.06.2015, http://www.timeturk.com/isid-deki-yabanci-sayisi-iraklilarin-sayisini-gecti/haber-8812 (Erişim Tarihi:04.05.2016).

olsa, profesyonel bir şekilde ileri seviyede dil bilgisi eğitimi almamış bir kimsenin Arapça'yı bu kadar düzgün konuşması mümkün değildir. Zîrâ Arapça, harekesiz yazılmakta olduğundan, son harflerin okunuşu da kelimenin cümle içerisindeki durumuna göre değiştiğinden, bu durum sürekli düzgün okumak için ileri seviyede bir dilbilgisi birikimini sürekli kullanmayı zorunlu kılmaktadır. Hattâ bu hususta, yukarıda referans verdiğimiz belgeselin ilk kısmında yer alan ve halktan oldukları anlaşılan sıradan bir grup insanın Bağdâdî'ye biat sözünü söyledikleri görüntülere dikkat edildiğinde, 'Şeyh Ebu Bekir Bağdâdî'ye bîat ettik' şeklindeki kısa sözde dahi halktan oldukları anlaşılan bu insanların iki bâriz hatası göze çarpmaktadır. Bu da bu örgütün sıradan insanların gelişigüzel idâre ettikleri bir örgüt olmadığının, iyi eğitimli kişiler tarafından yönetildiğinin önemli göstergelerindendir.

Örgütün Zerkâvî'den bu yana konuşmaları yüzleri gizlenerek yayınlanan bazı üst düzey kişiliklerinin, günümüzde videolarda boy gösteren yüzü maskeli kişiliklerin ve videoları seslendirenlerin Arapçalarının dikkat çekici şekilde düzgün olması göz ardı edilmemesi gereken bir husustur. Zîrâ, Beşşar Esad'dan Mâlikî'ye, Kaddâfî'den Sisi'ye ve diğer birçok üst düzey Arap devlet adamı, akademisyen ve televizyon yorumcularının konuşmalarına dikkat edildiğinde bu vasıftaki insanlardan çok azının fasih bir Arapça konuştukları, çok büyük bir kısmının Arapça'nın hem ana dilleri olması hem de fasih konuşmanın ileri seviyede profesyonel bir Arapça dil bilgisi birikimi gerektiriyor olması sebebiyle fasih Arapça konuşamadıkları görülecektir. Zîrâ fasih Arapça aynı zamanda telaffuz açısından biraz daha zorlanmayı gerektirdiğinden, anadili Arapça olanlardan fasih konuşabilenlerin de çoğunlukla bunu tercih etmedikleri ve zaman zaman halk diline yaklaştıkları görülmektedir. Dolayısıyla fasih Arapça, daha ziyâde normal şartlarda Arapça'yı ilim-adamı akademisyen, diplomat ve istihbârat gibi çeşitli sahalardaki görevleri sebebiyle profesyonel bir şekilde öğrenmek zorunda olan ve aslen Arap olmayanlar tarafından daha ziyâde konuşulmaktadır. Dolayısıyla bu örgütün askerî ve ideolojik yapısında önemli ölçüde etkili olanların arasında profesyonel olarak bu bölgeye gönderilen istihbârat görevlileri aranacaksa bunun, İngilizce veya Fransızca konuşan yabancı savaşçıların arasından ziyâde düzgün, berrak ve fasih bir Arapça konuşan üst düzey örgüt üyeleri arasında aranması daha doğru olacaktır.

Avrupa'dan hem IŞİD'e hem de rejime karşı savaşan diğer gruplara katılanların motivasyon kaynaklarının anlaşılmasında, Hollanda'dan Suriye'ye gelen ve burada savaşan bazı mücâhid gruplara askerî eğitim veren Yılmaz'ın röportajını tahlil etmek hem önemli bir motivasyon kaynağının anlaşılmasını sağlayacak hem de IŞİD'in zihniyet yapısıyla diğer grupların zihniyet yapıları arasındaki önemli bazı farkların anlaşılmasını sağlayacaktır. Askerliğini Türkiye'de yaptıktan sonra profesyonel asker olarak Hollanda ordusuna katılan Yılmaz, Hollandalı gazeteci Roozbeh Kaboly'e verdiği mülâkâtında Hollanda ordusunda ikinci sınıf asker olarak görev yaptığını belirtmektedir. Mülâkâtında, IŞİD militanı olduğuna dâir hiçbir iz göremediğimiz Yılmaz, Batılı birçok kaynak başta olmak üzere birçok haber sitesi ve bazı araştırmalar tarafından IŞİD militanı olarak tanıtılmakta[320] ve bazı haberlerde de 'IŞİD'in İçinde Yer Alan En Ünlü Türk' başlığıyla yer verilmektedir.[321] Zâten sözleri incelendiğinde de bu sözlerin IŞİD'in zihniyetiyle pek uyumlu olmadığı görülecektir ki bu da bu kişinin militanı olduğu iddiasını tartışmalı kılmaktadır.

Yılmaz öncelikle, iki üç yıldır bu savaşın devam ettiğini ve hiç kimsenin hiçbir şey yapmadığını, kendilerinin de buraya Allah rızası için Suriye'deki mazlum halk için savaşmaya geldiklerini ve buraya gelenlerin burayı terörize etmek gibi bir niyetlerinin olmadığını, tek gâyelerinin bu insanların huzur içerisinde yaşamalarını sağlamak olduğunu ifâde etmektedir. Suriye'ye gitmesi ve Hollanda ordusunda öğrendiklerini buradakilere öğrenmesinin Hollanda'da ihânet olarak değerlendirildiği sorusu üzerine Yılmaz, Hollanda Ordusu'nun mazlum Suriye halkına yardım için asker yollaması halinde ilk kendisinin yazılacağını fakat hiç kimsenin bir şey yapmadığını ifade etmektedir.

Bu cevâbı veren bir kişinin, hem Batı başkentlerinde hem de Müslüman şehirlerde saldırılar yapan ve bunu da bu şehirlerini terörize ettiğini ifâde ederek duyuran, ayrıca bütün batılıları öldürülmeleri gereken düşmanlar olarak tanımlayan bir örgüte mensup olamayacağını belirtmemiz gerekmektedir. Ayrıca Batılı

[320] "DAEŞ 'Tekfirci Cihadçılık' Belgeseli" Habertürk Televizyonu, 30.04.2016, https://www.youtube.com/watch?v=9o7nuD2lJis (Erişim Tarihi:05.05.2016).
[321] "IŞİD'in İçinde Yer Alan En Ünlü Türk" Başlıklı Haber, Timetürk, 08.10.2014, http://www.timeturk.com/tr/2014/10/08/isid-in-icinde-yer-alan-en-unlu-turk.html (Erişim Tarihi:11.06.2016).

şehirlerde daha fazla saldırılar yapacağını duyuran ve sürekli Batı'yı tehdit eden IŞİD'in aksine, Hollanda'ya dönüp orada terör saldırıları yapıp yapmayacağı sorulan Yılmaz, kendisinin Suriye'ye Suriye için geldiğini, burada bomba yapmayı öğrenip geri gitmek için gelmediğini ve buraya gelenlerin de bir an önce bu krizin sonuçlanmasını ve evlerine dönmeyi ümit ettiklerini belirtmektedir. Hollanda'yı çok düzenli bir ülke olarak tanımlayan ve bunu bir gün Müslüman ülkelerde de görmeyi umduğunu belirten Yılmaz, Hollanda'da yaşayan insanlara karşı kin tutup tutmadığı, zîrâ insanların bir gün Hollanda'ya geri döneceğinden korktuğu şeklindeki bir soruya da; eğer bir gün Hollanda'ya geri dönerse ailesiyle birlikte olacağını, kendisine karşı şiddet kullanmayanlara karşı şiddet kullanmadığını belirterek cevap vermektedir.[322] Bu mülâkat, Suriye'ye gidenlerin bir kısmının hangi sâiklerle gittiklerini göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca bu ele aldığımız sözlerin IŞİD'in zihniyet yapısına tamamen aykırı olması sebebiyle adı geçen kişinin IŞİD militanı olduğunu söylememiz mümkün gözükmediği gibi bu sözleri söyleyen kişi, buraya gelen herkesin El-Kaide'ye bağlı olmadığını, El-Kâide bu ülkede savaşsa da kendisinin burada savaşmasının El-Kâide'ye bağlı olduğu anlamına gelmediğini belirtmektedir.

Suriye halkına yardım etmenin yanında bu bölgeye gelenlerin veya IŞİD saflarında eylemlere katılanların önemli motivasyon kaynaklarından bir tanesinin de mâcerâ tutkusu ve kendini ispat etme duygusu olduğu görülmektedir. Zîrâ Charlie Hebdo saldırısını gerçekleştirenlerden Şerif Kouachi örneğinde olduğu gibi daha önce uyuşturucu kullanmak, evlilik dışı ilişki yaşamak gibi gayr-i İslâmî yaşantıları olanların daha sonra IŞİD saflarında ses getiren eylemler gerçekleştirmeleri bunun bir tezâhürüdür.[323]

Netice olarak IŞİD'in yapısını oluşturan unsurlar, yani örgüte aktif bir biçimde katılan veya destek verenler, Küresel Cihat Hareketi'nden olan profesyonel savaşçılar, eski Baas subayları, Batı ülkelerinden katılan yabancı savaşçılar ve yerel aşiretler olmak üzere dört temel başlıkta değerlendirmek mümkündür.

---

[322] "Suriye'de Hollanda2lı Türk Mücahidi-Röportaj" Başlıkı Röportajın Video Kaydı, Youtube, 25.03.2014, https://www.youtube.com/watch?v=elkq3IVWduQ (Erişim Tarihi:11.06.2016).
[323] Tuncay Kardaş-Ömer Behram Özdemir, "Avrupalı Yabancı Savaşçılar: Kimlik, Sosyal Medya ve Radikalleşme" , **SETA Analiz**, S.CXVI, 2015, s.13.

2.2.2.3. Para ve Silah Kaynakları

Her ne kadar şahsiyeti hakkında soru işaretleri de olsa Bağdâdî, bir anda dünyanın en önemli gündem maddesi hâline gelen bir örgütün lideri konumundadır. Bu aşamada örgütün mâlî imkânlarına kısaca göz atacak olursak; BM Güvenlik konseyi raporuna göre IŞİD'in gelir kalemlerini birkaç maddede toplamak mümkündür. Bu gelir kalemlerinden en önemlisini ham petrol satışlarından elde ettiği gelir oluşturmaktadır. Önemli yayınlarından bir tanesi olan Konstantiniyye dergisinde Beyci rafinerisini ele geçirdiğini duyuran[324] örgütün ham petrol satışının yanı sıra fidye ve şantaj için adam kaçırma ve bağış gibi çeşitli gelir kalemleri de mevcuttur.[325] Ayrıca ele geçirdiği bazı şehirlerdeki bankalarda bulunan paralara el koyan örgütün buradan 1.5 milyar dolar gelir elde ettiği belirtilmekle birlikte tarım, vergi, gümrük vergisi, insan ticareti gibi farklı gelir kaynaklarının olduğu da ifade edilmekte ve yıllık 1.5 Milyar dolarlık bir gelire sâhip olduğu belirtilmektedir.[326]

Irak Mâliye Bakanı Hoşyar Zebârî'nin, dünyadaki en zengin terör örgütü olduğunu ve savaşçılarına kendilerinin askerlerine verdiği maaştan daha yüksek maaş verdiğini söylediği[327] IŞİD'in Irak ve Suriye'deki petrol rafinerilerinden yıllık ortalama 800 milyon dolar gelir elde ettiği belirtilmektedir.[328] Bununla birlikte ABD'nin hava saldırılarında IŞİD'in kontrolündeki rafinerileri özellikle hedef alması bu miktarın değişmesine neden olmaktadır. IŞİD'in, saflarında savaşan savaşçılara yüksek miktarlarda maaş ödediği belirtilmekle birlikte bu hususta muhtelif rakamlar zikredilmektedir. Bazı haberlere göre aylık 400 dolar ödeme yaparken[329] IŞİD'e katılmak isterken yakalanan bazı şahısların ifâdelerine göre ise örgüte katılacak olanlara aylık 10.000 dolar vaat edilmektedir.[330] Örgüt üyelerine ve savaşçılarına

---

[324] **Konstantiniyye Dergisi**, S.1, s.44.
[325] BM, **2014/815 No'lu a.g.r.** , s.29.
[326] IŞİD'in 1.5 Milyar Dolarlık Yağma Ekonomisi", Milliyet, 05.11.2015, http://www.milliyet.com.tr/isid-in-1-5-milyar-lik-yagma/dunya/detay/2143054/default.htm (Erişim Tarihi:04.05.2016).
[327] "IŞİD Bizden Çok Maaş Veriyor", Milliyet, 12.12.2014, http://www.milliyet.com.tr/-isid-bizden-cok-maas-veriyor-/dunya/detay/1983261/default.htm (Erişim Tarihi:04.05.2016).
[328] "IŞİD Petrol A.Ş.", El-Cezire Türk, 30.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/isid-petrol (Erişim Tarihi: 04.05.2016).
[329] "IŞİD'den Yüksek Maaşlı Cihat", Hürriyet, 02.10.2014, http://www.hurriyet.com.tr/isid-den-yuksek-maasli-cihat-27122673 (Erişim Tarihi:04.05.2016).
[330] "IŞİD 10 bin dolar Maaş Önerdi", El-Cezire Türk, 13.03.2015 http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-10-bin-dolar-maas-onerdi (Erişim Tarihi:04.05.2016).

yaptığı ödemelerle alakalı farklı bilgiler gelse de örgütün ciddî bir finansal kaynağa sâhip olduğu hususu muhakkaktır. Zîrâ sürekli ve çok farklı noktalarda savaş hâlinde olan bir örgütün bu savaşı finanse etmesi meselesi üzerinde çok daha ciddî ve müstakil çalışmaları gerektirmektedir. Bununla birlikte IŞİD'in silah tüccarlarından bir tanesi olduğu ifade edilen ve kod isimleri kullanarak konuşan silah tüccarlarının verdiği bilgiler, örgütün silah ticareti hakkında önemli ipuçları vermektedir.

Silah tüccarları, örgütün mühimmâta çok fazla ihtiyaç duyduğunu ve örgütün elinde ABD yapımı Abrams tanklarından Rus yapımı M-46 toplarına kadar çok farklı silahlar olduğunu ifâde edilen açıklamalarda, örgütün tek bir cephede bir ayda 1 milyon dolarlık mühimmat harcadığı belirtilmiştir. Açıklamalarda bulunan silah tüccarlarından Ebu Ömer kod adlı kişi silahları Iraklılardan, muhaliflerden, rejimden ve hattâ alabilirlerse İsrail'den bile alabileceklerini belirtmekte ve silahlar geldiği takdirde kimden geldiğini önemsemediklerini ifâde etmektedir.[331] Ayrıca IŞİD'in elinde, AK-47 ve M-16'nın dışında Alman yapımı MG3 ve G36, Rus yapımı PKM ağır makinalı, Çin yapımı M99 ve İran yapımı AM-50 keskin nişancı tüfeği; zırhlı araçlara kullanılan Rus yapımı RPG-7 roketatar ve Kuzit marka füze, Çin yapımı HJ-8 ve Alman yapımı Milan marka zırh delici füzeler bulunmaktadır. Ayrıca yine Rus yapımı T-62 tankın da örgütün envanterinde olduğu ifâde edilmektedir.[332]

Saydığımız bu silahların yanında IŞİD, Suriye'de ele geçirdiği Tabka hava üssünde yer alan çok sayıda uçak, helikopter, tank ve topa da sâhip olmuştur.[333] IŞİD'in elinde şu an için uçak ve helikopterler bulunsa da bunları kullanacak eğitimli personel olmadığı için bu silahların elinde olmasının örgütün savaş gücünü yükselteceğini, en azından şimdilik söylemek pek mümkün değildir. Ayrıca örgüt, savaştığı gruplardan ve rejimden ele geçirdiği ve satın aldığı silahların yanında,

[331] "IŞİD Cephanesini Nereden ve Nasıl Alıyor?", BBC Türkçe, 01.12.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151130_isid_cephane_ft (Erişim Tarihi:05.05.2016).
[332] "Eslihatu Dâiş, Mâ Hiye ve Min Eyne Te'tî", CNN Arabic, 14.12.2015, http://arabic.cnn.com/middleeast/2015/12/13/infographic-isis-weapons-amnesty-international-report Erişim Tarihi:05.05.2016).
[333] "Suriye:IŞİD, Tabka Hava Üssünü Ele Geçirdi", BBC Türkçe, 25.08.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/08/140825_isid_rabka (Erişim Tarihi:05.05.2016).

kendi silah fabrikalarını da kurmaktadır.[334] Devam eden çatışmalar ve ABD öncülüğündeki hava saldırıları sebebiyle örgütün silah envanterini kesin olarak belirlemenin şu an için pek mümkün gözükmediğini belirtmek gerekmektedir.

IŞİD örgütünün yapısı, eleman sayıları, katılımcıları, mâlî yapısı ve silahlarının çeşitliliği ve fonksiyonelliği ne olursa olsun örgütün asıl gücünü Suriye ve Irak'taki istikrarsızlıktan ve yaptığı eylemlerin profesyonel sonuçlar verecek şekilde tasarlanıp uygulanmasının ortaya çıkardığı netîcelerden almakta olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.

2.2.3. Hilâfet İddiası

Hilâfet, Hz.Peygamber(s.a.s.)'in makâmında bulunan ve din ile dünya işlerinde ona vekâlet eden makâmı ifâde etmek üzere kullanılmaktadır. Din ve dünya işlerinin îfâ edilebilmesi için de hilâfet makâmının siyâsî otoritesinin de bulunması gerekmektedir.[335] Hulefâ-i Râşidîn döneminde sahâbenin önde gelenlerinin istişâreleriyle halîfe seçilmişse de Emevîlerle birlikte hilâfet saltanata dönüşmüştür. Abbâsîler döneminde Endülüs Emevî ve Şiî Fâtımî hilâfetlerinin de olması sebebiyle hilâfet iddiası farklı devletler tarafından kullanılmış ve bu da Müslüman dünyada hilâfetin birleştirici işlevini tam olarak icrâ etmesinin önüne geçmiştir. Osmanlı devletinin Yavuz Sultan Selim döneminde hilâfeti resmen devralması, gücü ve bu makâmı temsil etme kudretiyle birlikte o dönemde başka hilâfet iddiasını dillendiren ve bunun altını doldurabilecek bir güç olmaması sebebiyle Osmanlı hilâfeti İslam dünyası için temsil edici ve sınırlar açısından olmasa da genel îtibâriyle birliği sağlayıcı işlevini yerine getirmiştir.[336]

Hilâfet, Sultan II. Abdülhamid döneminde dünya siyâsetinde faal bir şekilde kullanılmış ve başta İngiltere olmak üzere dönemin emperyal güçlerini tedirgin edecek şekilde kullanılmıştır.[337] Sultan II. Abülhamid'in hilâfet müessesesini faal olarak kullanması karşısında Blunt gibi bazı İngiliz devlet adamları İslam'ın ve

[334] "IŞİD Üç Silah Fabrikası Kurdu", Cumhuriyet, 04.10.2014 http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/114927/ISiD_uc_silah_fabrikasi_kurdu.html (Erişim Tarihi:05.05.2016).
[335] Hasan Gümüşoğlu, **İslam'da İmâmet ve Hilâfet**, İstanbul, 2011, s.35.
[336] Gümüşoğlu, **a.g.e.** , s.285.
[337] Ramazan Yıldırım, **20. Yüzyıl İslâm Dünyasında Hilâfet Tartışmaları**, İstanbul, 2004, s.37.

hilâfet müessesesinin tamâmen yok edilmeye çalışılmasından ise onu kullanmanın daha uygun olacağı fikrinden hareketle kendi hilâfet teorilerini geliştirmiş ve bunu II.Abdülhamid'in politikalarına karşı kullanmışlardır. Bunun için de yeni bir hilâfet teorisi geliştiren Wilfred Bunt'un, Cemâleddin Efgânî'nin ve Blunt ile Efganî'nin ilişkilerine ve hilâfet konusundaki fikirlerinin birebir uyumuna ilk bölümde genişçe ele etmiştik. İslam birliği fikirlerini müdâfâ eden Efgânî'nin hilâfeti savunması ve İngilizlerle olan teşrîk-i mesîsi ve mason teşkîlatına üye olması, İslâmî kavramların ve müesseselerin kullanılması noktasında batılı ülkelerin de ne gibi roller oynayabileceklerinin tipik bir misâlini vermektedir.

1924 yılında uzun münâkaşalardan sonra hilâfetin ilgâ edilmesiyle[338] de bu sefer İslam dünyasında bu boşluğun doldurulması ve hilâfetin geri gelmesi meselesi tartışılmaya başlanmıştır.[339] Hizbu't-Tahrir gibi örgütlerin yanında El-Kâide'de hilâfetin geri getirilmesi noktasında bir anlayış ortaya koymuştur. 2014 yılı Haziran ayından bu tarafa da hilâfet, IŞİD'in hilâfet îlânıyla tekrar gündeme gelmiştir.

Hilâfet müessesesi hakkında ortaya konan fıkhî görüşlere geçecek olursak öncelikle, Kur'ân-ı Kerîm'de bu hususta net bir şey yoktur. Yâni bir halîfenin seçilmesi emredilmemiştir. Fakat devlet ve toplumun idâresiyle alakalı birtakım hükümlerin bulunması zorunlu olarak bu hükümleri uygulayacak bir makâmın da bulunmasının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Eş'arî, Makâlât isimli eserinde, mu'tezile âlimlerinden Esam hâriç bütün âlimlerin, halîfe seçmenin ümmet üzerinde vâcip olduğu görüşünde olduklarını aktarır.[340] Nesefî de bazı işlerin yapılabilmesi için bir imâmın[*] seçilmesinin gerekli olduğu görüşündedir. Devlet başkanının yapması gereken görevlerle ilgili olarak da; ahkâmın tenfîzi, orduların donatılması, mütegallibenin, hırsızların ve yol kesicilerin şerrinden ülke vatandaşlarının korunması gibi görevleri zikreder.[341] Burada ahkâmın tenfîzinden hem devlet idâresinin görev ve yetki sahasına giren hususlarda İslam'da yer alan hükümleri hem

[338] Seçil Karal Akgün, **Halîfeliğin Kaldırılması ve Laiklik**, İstanbul, 2006, s.206.
[339] Yıldırım, **a.g.e.** , s.179.
[340] Ebu'l-Hasen El-Eş'arî, **Makâlât**, Kâhire, 1969, s.149.
[*] İmam kelimesi devlet başkanlığı mânâsında kullanılmaktadır.
[341] Ebu'l-Muîn en-Nesefî, **Tebsıratü'l-Edille Fî Usûli'd-Dîn,** Şam, 1993, C.II s. 823.

de sosyal hayata dâir diğer adlî, idârî vs. hükümlerin uygulanmasını anlamak mümkündür.

İmam Gazzâlî de dünya hayatının esas maksadının ahreti kazanmak olduğunu belirtir ve bunun için de dünya hayatının istikrarlı ve huzurlu bir şekilde devam ettirilmesinin gerekli olduğunu ifâde eder. Bunları sağlamak için de dünyada savaşların, kargaşanın olmamasının gerekli olduğu ve bu sebeple de bir devlet başkanının şart olduğu görüşündedir.[342] Halîfe seçiminin vâcip olduğu görüşünün bir diğer delili ise Hz. Peygamber (s.a.s)'in vefâtından sonra sahâbesinin halîfe seçmek için toplandığı sırada halîfe seçiminin gerekliliği ile alakalı herhangi muhâlif bir görüşün ileri sürülmemiş ve halîfe seçiminin sahâbe tarafından gerçekleştirilmiş olmasıdır.[343]

Halîfenin seçimi hususundaki görüşlerle ilgili olarak, halîfenin seçilmesi işinin Müslümanların umûmu tarafından yapılmasının gerekli olduğunun belirtilmesi gerekmektedir. Zâten halîfenin seçilmesinin akabinde Müslümanların seçilen halîfeye biat etmeleri, yani seçilen kişinin halîfeliğini onaylamaları da bu işin ümmetin bir işi olduğunu göstermektedir. Halîfenin seçimiyle alakalı İslam âlimleri farklı görüşler ortaya atmışlardır fakat özellikle şu an meşrû bir hilâfet müessesesi olmadığı için ilk defa seçilme ile alakalı mevzuları ele alacağız.

Halîfenin seçilebilmesi için evvelâ seçim işini yapacak kişilerin belli vasıfları taşımaları gerekmektedir. Mâverdî bu hususta üç temel vasfın halîfeyi seçecek kişilerde olması gerektiğini söyler:

- Tam bir adâlet sâhibi olmak
- Bir kimsenin halîfeliğe seçilmek için gerekli şartları taşıyıp taşımadığına karar verebilecek seviyede ilim sâhibi olmak
- Halîfelik için kimin daha fazla liyâkat sâhibi olduğuna, kimin bu işi en iyi yapabileceğine karar verebilecek şekilde hikmet ve görüş sâhibi olmak[344]

[342] Ebû Hâmid El-Gazzâlî, **El-İktisâd Fi'l-Î'tikâd**, (Ter. ve Neşr. Osman DEMİR), İstanbul, 2012, s.216.
[343] Ebu'l-Yüsr el-Pezdevî, **Usûlü'd-dîn**, Kâhire, 1963, s.176.
[344] Ebû Hasan el-Mâverdî, **el-Ahkâmu's-Sultâniyye,** Kuveyt, 1979, s. 4.

İlk şart olan adâlet sâhibi olma hususu bazı subjektif özellikler taşımakla birlikte bu husus şu şekilde îzâh edilebilir: Adâlet; kişinin farz ibâdetleri yerine getirmesi, büyük günahlardan kaçınması, küçük günahlardan mümkün olduğunca uzak durması, akîdesinde inkârcı olmaması şeklinde îzâh edilebilir.[345] Tabii bugün halîfeyi seçecek olanlar arasında bunların dışında başka vasıflara sahip olanların da bulunması gerektiğini söyleyebiliriz.

Halîfenin seçilmesi hususundaki önemli bir mesele de seçecek olanların sayısıdır. Halîfe seçecek olanların asgarî sayısıyla alakalı kaynaklarda rakamlar zikredilmekle birlikte bunların hepsi ictihaddır ve belli sebeplerle bu ictihâdî görüşler ortaya konmuştur. Yâni herhangi bir Kur'ân veya mütevâtir sünnet hükmü gibi veyâhut icmâ gibi kesin bağlayıcı olduğu söylenemez. Meselâ Bâkıllânî, halîfeyi seçmek için kesin bir hüküm olmamasından yola çıkarak bir kişinin bile seçiminin câiz olacağını belirtmiştir. Farklı bölgelerde yer alan ve halîfe seçebilecek vasıflara sâhip olanların hepsinin toplanarak bir halîfe seçmelerinin ise o dönemin şartlarında bunun mümkün olmamasını gerekçe göstererek gerekli olmadığını, ilk dört halîfenin seçiminde de böyle bir şeyin gerçekleşmediğini belirtmiştir.[346]

Bu hususta bizim esas dikkat çekmek istediğimiz birkaç hususdan bir tanesi, bu görüşlerin ulemânın kendi yaşadıkları dönemin şartlarının dikkate alınarak ortaya konduğunun bilinmesidir. Bir diğer önemli husus da, az sayıda kişinin bir araya gelerek halîfeyi seçmeleri meselesi; Müslümanların kabul ettikleri bir hilâfet makâmının bulunduğu, genel bir kabûle mazhar olduğu ve bu makâmı o an işgâl eden kimsenin de hayatını kaybetmesi veya çeşitli sebeplerle görevden ayrılması durumunda bir halîfenin seçilmesi meselesi etrafında tartışılmıştır. Yâni burada, bu makâmın mevcut olduğu ve insanların zâten bir halîfe seçimini bekledikleri ve bunu yapabilecek vasıftakilerin de bu görevi yerine getirmesi durumunda kaç kişinin yeterli olacağı tartışılmıştır.

Dolayısıyla böyle bir ortamda yapılan tartışmalardan yola çıkarak bugün IŞİD'in daha kimlikleri ve selâhiyetleri (yeterlilikleri) bile belli olmayan kimselerin

[345] Abdurrezzâk Ahmed Senhûrî, **Fıkhu'l-Hilâfe ve Tatavvuruhâ**, Kâhire, 1971, s.119-120.
[346] Ebû Bekir Muhammed b. Tayyib b. Muhammed Basrî Bâkıllânî, **Et-Temhîd Fi'r-Red Ale'l-Mülhideti'l-Muattıla**, Kâhire, 1947, s. 178-179.

yine aynı şekilde bir kişiyi halîfe seçmelerinin meşrû olması mümkün değildir. Şâyet sayıyla alakalı görüşler, meselenin tartışıldığı bağlamdan koparılır da bugünkü şartlar göz önünde bulundurulmadan bugüne taşınırsa ortaya, hilâfet iddiasında bulunan binlerce kişinin çıkması söz konusu olacağı bir durum ortaya çıkar. Ayrıca, İslam ulemâsından Bâkıllânî, İslam dünyasında bu vasfı taşıyanların bir araya gelmeleri hususunda da bunun mümkün olmamasını gerekçe göstermiştir ki bugün bunun mümkün olduğu pekâlâ söylenebilir.

Bâkıllânî'nin bir diğer görüşü de ilk dört halîfenin böyle bir şeye mürâcât etmemesidir. Burada şuna dikkat etmek gerekmektedir ki, ilk dört halîfenin dördü de sahâbenin seçkinlerinden ve Hz. Peygamber(s.a.s)'in en yakınlarında olan ve O'nunla her yerde her türlü mücâdeleyi vermiş olan insanlardır. Ayrıca onları seçenler de yine aynı şekilde ashâbın en önde gelenleridir. Dolayısıyla hem tüm zamanlardaki Müslümanlardan hem de o dönemde yaşayan Müslümanlardan en fazîletli olanlarını yine bu vasıflarda olanlar hilâfete seçmiştir. Bu yüzden o dönem dünyanın farklı yerlerinde yaşayan Müslümanlardan bu sahâbeden daha üstün oldukları şeklindeki bir iddia ile hilâfete ve onu seçecek olanlara bir alternatif teşkil etme durumu söz konusu olmamıştır.

Bugün ise ne Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali gibi Müslümanlar arasındaki saygınlıkları tartışılmayan ve baştan kabul gören Müslüman liderler vardır ne de onların seçilmesini sağlayan ve bunu onaylayan seçkin Müslümanlar vardır. O dönemde bu Müslümanlar diğerlerine göre, Hz. Peygamber(s.a.s)'in yanı başında yetişmiş olmaları ve mücâdelede ilklerden ve en önde olmaları hasebiyle diğerlerinden üstün olan Müslümanlardır. Zîrâ Tevbe sûresinde şöyle buyrulmaktadır: *"Muhâcirlerden ve Ensardan (İslâm'a girme hususunda) ilklerden olanlar ve onlara iyilikle tâbî olmuş olanlar (onları tâkip edenler), Allah onlardan râzı olmuş ve onlar da Allah'tan râzı olmuşlardır. Allah onlar için ebediyen kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. Büyük kurtuluş işte budur."*[347]

[347] **Tevbe** 9/100.

Dolayısıyla onların seçimi diğerleri için bağlayıcı olmuştur. Fakat bugün böyle bir durum söz konusu değildir ve bütün Müslümanlar zâhirî durumda birbirlerine eşittirler ve bir hilâfet seçimi söz konusu olduğunda liyâkat sâhibi her aday ve seçme liyâkatine sâhip olan herkes eşit şartlara sâhip olacaktır. Ayrıca böyle bir hilâfeti kabul etme veya kabul etmeme durumunda olan bütün Müslümanlar da aynı durumda olacaklardır. Bütün Müslümanların seçilmesinde bir şekilde kabullerinin veya katkılarının olmadığı bir hilâfet iddiasının kerâmeti kendinden menkul bir müessese ortaya çıkaracağı muhakkaktır. Dolayısıyla bütün Müslümanları ilgilendiren bir mesele olan hilâfet meselesinde meşrûiyyetleriyle, selâhiyetleriyle birlikte kimlikleri de tartışmalı olan bir grubun îlân ettikleri hilâfete bütün Müslümanların itaatinin söz konusu olması muhal bir şeydir.

Hilâfet meselesinin dînî yönünü ele aldıktan sonra IŞİD'in hilâfet müessesesi hakkındaki söylemlerini ele alacak olursak; göze çarpan ilk söylemleri, kurdukları hilâfetin 'nebevî menhec'[*] üzerine kurulmuş olduğunu iddia etmeleridir. Konstantiniyye dergisinin ilk sayısında, Allah'ın Müslümanlara nübüvvet menheci üzere bir hilâfet ve devlet nasib ettiği belirtilmektedir.[348] Müslümanların sâlih amel işleyip günahlardan uzak durdukça da Allah'ın onlara fetih ve zaferler nasib edeceği, kurulan bu hilafetin de kıyamete kadar ayakta kalacağı belirtilmektedir.[349] Burada kullanılan 'Nebevî Menhec' kavramı oldukça önemlidir. Çünkü bu kavram, kelime mânâsı îtibâriyle peygamberî yöntem ve usul demek olsa da sâdece Hz. Peygamber (s.a.s.)'in gittiği yol ve O'nun usûlü üzerine olmayı ifâde etmemektedir. Zîrâ bu ifâdenin kullanılış şekli ve seçilen kelimeler, her ne kadar örgütün dergilerinde bu husus açıkça vurgulanmasa da bir hadis rivâyetine atfen kullanıldığını düşündürmektedir. Ahmed b. Hanbel'in Müsned'inde geçen ve Hz. Peygamber (s.a.s.)'in kendisinden sonra hilâfetin nasıl bir seyir izleyeceğini anlattığı rivâyetin mânâsı şu şekildedir:

"Nübüvvet, Allah'ın dilediği müddetçe sizin aranızda devam edecek. Sonra Allah onu kaldırmayı dilediği zaman kaldıracak. Sonra nübüvvet yolunu, usûlünü

[*] 'Nebevî Menhec', Peygamberî yol anlamına gelmektedir ve Hz. Peygamber (s.a.s)'in usûlü, O'nun gittiği yol üzere olmayı ifade etmektedir.
[348] **Konstantiniyye dergisi**, S.1, s. 4.
[349] **Konstantiniyye dergisi**, S.1, s. 13.

(Minhâcu'n-Nübüvve / منهاج النبوة) tâkip eden hilâfet gelecek ve Allah'ın dilediği müddet kadar devam edecek. Sonra Allah, hilâfetin kalkmasını dilediği zaman onu kaldıracak. Sonra meşakkatli (rahatsızlık verici) bir krallık (saltanat) gelecek ve Allah dilediği sürece bu da devam edecek. Sonra Allah kaldırmayı dilediği zaman bunu da kaldıracak. Sonra zorba, baskıcı idâreciler dönemi gelecek ve Allah'ın dilediği kadar devam edecek. Sonra Allah dilediği zaman onu da kaldıracak. Sonra da nübüvvet usûlü üzere bir hilâfet gelecek."[350] Bu hadisin metninde geçen[*] 'Minhâc en-Nübüvve' lafzı, IŞİD'in kullandığı şekliyle geçmektedir.

IŞİD'in kendi bastığı parasının üzerine de aynen bu hadiste geçtiği şekliyle nebevî hilâfet mânâsındaki خلافة على منهاج النبوة / Hilâfetün Alâ Minhâcı'n-Nübüvve lafzını hadiste geçtiği şeklinin aynı ile basmıştır.[351] Burada, örgütün bu hadiste geçen lafza atfen kullandığı halde bu rivâyeti açıkça neden ele almadığı sualinin sorulması yerinde olacaktır. Öncelikle, bu hadise açıkça atıf yapılması durumunda, ileride Ebu Muhammed el-Makdisî'nin eleştirilerinde görüleceği üzere örgütün, kendini bu rivâyete benzettiği, aslında bu rivâyette bahsedilen hilâfet olmadığı eleştirilerine yol açmış olacaktı. Ayrıca hadiste, devlet idâresi hususunda anlatılanların sırasının târihî gelişim seyri ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Meselâ Hz. Peygamber (s.a.s.)'in vefâtından sonra tesis edilen hilâfet Hulefâ-i Râşidîn döneminin sona ermesiyle bitmiş ve Hz.Muaviye ile birlikte, rivâyette belirtildiği gibi meşakkatli bir saltanat dönemi başlamış ve birçok açıdan da hem sultanlar açısından hem de teb'a açısından zaman zaman ciddî sıkıntıların yaşandığı uzun bir dönem olmuştur. Saltanatı Osmanlı devletinin yıkılışıyla bitirecek olursak, Osmanlı'nın yıkılmasından sonra İslam coğrafyasında, dönem dönem farklılıklar arz etse ve bazı istisnâî durumlar yaşansa da genel îtibâriyle baskıcı ve otoriter

---

[350] Ebu Hasan Nureddin Es-Sindî, **Hâşiyetü Müsned-i El-İmâm Ahmed İbn-i Hanbel**, Dımaşk-Beyrut, 2013, Hadis No: 7928, C.XI, s.70.

[*] Hadis'te geçen ifâdenin hadis metninin içerisinde geçtiği şekliyle görülmesi için hadisin metni şu şekildedir:
"تكون النبوة فيكم ما شاء الله أن تكون، ثم يرفعها إذا شاء أن يرفعها، ثم تكون **خلافة على منهاج النبوة**، فتكون ما شاء الله أن تكون، ثم يرفعها إذا شاء أن يرفعها، ثم تكون ملكًا عاضًا، فيكون ما شاء الله أن يكون، ثم يرفعها إذا شاء أن يرفعها، ثم تكون ملكًا جبرية، فتكون ما شاء الله أن تكون، ثم يرفعها إذا شاء أن يرفعها، ثم تكون **خلافة على منهاج نبوة**"

[351] **Konstantiniyye Dergisi**, S.III, s.56-58 (EK VII).

yönetimlerin hâkim olduğunu söylemek mümkündür. Yâni bunun da rivâyette geçen ifâdeyle, baskıcı yöneticiler döneminin olacağına yönelik ifâdeyle uyumlu olduğu söylenebilir.

Hz.Peygamber (s.a.s.)'in döneminden bu döneme kadar geçen zamandaki sultanlığın (devlet başkanlığının) genel vasfının rivâyetteki dönemlerle en temel vasfı îtibâriyle birebir uyumlu olduğu söylenebilir. Burada rivâyette geçen fakat henüz gerçekleşmemiş olan bir tek en sonda yer alan nebevî menhec üzere olan bir hilâfet kalmıştır. IŞİD'in kendisi için bu ifâdeyi aynen kullanmasının esas sebebinin, rivâyetteki nebevî çizgide kurulacağı belirtilen hilâfetin kendisi olduğunu göstermek olduğu söylenebilir. Fakat bu kavramı rivâyete vurgu yaparak kullanmasının, kendisini kasıtlı olarak rivâyete benzettiği, dolayısıyla hâdiselerin tabiî gelişim seyriyle birlikte gelişmeyen bir hilâfet olması sebebiyle rivâyetteki ifâdede belirtilen hilâfetin sahtesi olduğu; hattâ rivâyette belirtilen ve geleceği beklenen hilâfetin imajının bozulması maksadıyla ortaya çıkarıldığı eleştirilerine mâruz kalmasına yol açacağı söylenebilir. Bu kavramın kullanılması hususunda özetle, kavramın bu rivâyetteki ifâdeye atfen kasıtlı olarak kullanıldığı, fakat bunun da yine kasten vurgulanmadığı söylenebilir.

Örgütün hilâfet hakkındaki söylemlerine devam edecek olursak, yayınlarının muhtelif yerlerinde bu zamana kadar hilâfet isteyen Müslümanlar hilâfet topraklarına dâvet edilmektedir.[352] Îlân edilen hilâfet tüm dünyayı kapsadığı için Batı Afrika'da faaliyet gösteren Davet ve Cihad için Ehl-i Sünnet Cemaati isimli örgütün hilâfete biat etmesi de takdirlerle ele alınmaktadır.[353]

Hilâfet meselesiyle alakalı dikkat çekici bir mesele de; Konstantiniyye dergisinin 3. sayısında yer alan Türkiye'ye mesaj başlıklı yazının satır aralarında geçen ifâdelerde mevcuttur.[354] Bu mesaj, aslında video kaydıyla yapılmış olan bir açıklamanın[355] metne dökülmüş hâlidir ve konuşmayı yapan da Türkçe konuşmaktadır. Yâni konuşan kişi bir Türk'tür. Bu mesajda Cumhurbaşkanı Recep

[352] **Konstantiniyye dergisi**, S.1, s. 31; S.2, s.10.
[353] **Konstantiniyye dergisi**, S.1, s. 14.
[354] **Konstantiniyye dergisi**, S.3, 1436/ 2015, s.63.
[355] "IŞİD'den Türkiye'ye Videolu Mesaj", tr.euronews Haber Sitesi, http://tr.euronews.com/2015/08/18/isid-den-turkiye-ye-videolu-tehdit/ , (Erişim Tarihi:17.04.2016).

Tayyip Erdoğan, ülkeyi ırkçı PKK'lılara ve haçlılara satmakla ve hâin olmakla itham edilmektedir. Türk halkına da haçlılara, ateistlere ve ülke halkını onlara sattıklarını iddia ettikleri tağutlara karşı ayaklanma çağrısı yapılmaktadır. Fakat bu mesajın satır araları dikkatlice okunduğunda aslında Türkiye'ye mesajın sâdece bu ve buna benzer ifâdelerden ibâret olmadığı anlaşılmaktadır.

Mesajın satır aralarında, kendilerinin Abbâsî hilâfetinin bir rüknü hâline geldikleri ifâde edilmektedir. Ayrıca Ebu Bekir el-Bağdâdî'nin Hz. Peygamber (s.a.s)'in soyundan, Ehl-i Beyt'inden olduğuna vurgu yapılmakta ve *"hâin Erdoğan'ın gece gündüz haçlılara teslim etmek için çalıştığı İstanbul'u fethedelim"*[356] denmektedir. Hilâfetteki 'Kureyşîlik' meselesinin İngilizler tarafından da II. Abdülhamid'in hilâfet politikalarına karşı dile getirilmesini, bu mesajdaki Hz. Peygamber (s.a.s)'in soyundan olma ve Abbâsî hilâfeti vurgusundan ayrı düşünmemiz mümkün değildir. Ayrıca Türkiye'ye yönelik böyle bir mesajın da bir Türk'e yaptırılması da dikkate değer başka bir meseledir.

'Türkiye'ye Mesaj' başlıklı yazıda yer alan açıklamaları yapan kişinin yine Türkiye'ye hitâben 'Hüküm Yalnızca Allah'ındır başlığı ile yaptığı açıklamaları Konstantiniyye dergisinin 4. sayısında yer almaktadır. Bu yazıda da Allah'ın hükmünden başka birtakım hükümlerle hükmedenlerin kâfir olacakları belirtilerek Türkiye halkına, Allah'ın kanunlarını hiçe sayarak kendi kanunlarını koyan milletvekillerinin seçildiği seçimlerden uzak durmaları çağrısı yapılmaktadır. Ayrıca bu milletvekillerinin Türkiye halkını demokrasi denen bir dine sokmaya çalıştıkları ifâde edilmektedir. Açıklama, Kur'an ve sünnetle idâre edilen bir devlet, hilâfet ve halife isteyenlerin hilâfet topraklarına gelmesi çağrısıyla sona ermektedir.[357]

IŞİD'in hilâfetle alakalı görüşlerinin en temel noktalarını sıralayacak olursak;

- Öncelikle hilâfetin İslâmî ilkelere uygun bir yapı oluşturmak olarak anlaşıldığını söylemek gerekmektedir.
- Hilâfet anlayışının bir diğer önemli özelliği de bu hilâfetin bütün Müslümanları kapsadığı ve dünyanın her yerinde bulunan Müslümanların

[356] **Konstantiniyye dergisi**, S.1, s. 14.
[357] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, H. Safer 1437/M. Kasım 2015, s. 62-63.

kendilerine bîat etmeleri gerektiğidir. Dünyanın farklı yerlerinden gelen biatlar da bunun karşılık bulduğunu göstermektedir.[358]

- IŞİD'in hilâfet anlayışının ve bu anlayışın bir tezâhürü olarak başta Müslüman ülkeler olmak üzere dünyanın her yerinin feth edilmesi gerekmektedir. Hilâfet meselesi özelinde de ilk fethedilmesi hedeflenen yerlerden bir tanesi İstanbul'dur.

IŞİD'in hilâfet îlânı, anlayışı ve uygulamaları îtibâriyle İslâmî olup olmadığı hususunda ise; hem yukarıda değerlendirdiğimiz meseleler ışığında hem de Dünya Müslüman Âlimler Birliği'nin açıklamalarına[359] dayanarak bunun İslâmîliğinin oldukça tartışmalı olduğunu ve meşrû bir hilâfet olmadığını söylemek mümkündür.

2.2.4. Küresel Çatışmanın IŞİD'in Söylemlerindeki Etkisi

IŞİD tarafından yapılan yayınlarda, ABD'nin İngiltere ve İsrail ile yaşadığı krizlere dair bir diğer ipucu da örgütün Batı kamuoyuna yönelik İngilizce yayınladığı dergilerde yer alan ve örgütün nasıl bitirilebileceğine dâir kanaatlerini söyleyen Batılı araştırmacıların ve eski asker-sivil bürokratların sözlerine yer verildiği bölümlerde karşımıza çıkmaktadır. Dabiq dergisi 9.sayısında da, örgütün elinde rehin olarak tutulduğu belirtilen İngiliz gazeteci John Cantlie imzasıyla yayınlanan bir makâle yer almakta ve makâlede RAND Corporation'un bazı uzmanları tarafından yapılan bazı değerlendirmelere yer verilmektedir.

Değerlendirmelerine yer verilenlerden Jonah Blank isimli bir uzmanın fotoğrafı RAND Haçlısı Jonah Blank notuyla, Obama'nın fotoğrafı da Başarısız Haçlının Önderi Obama notuyla verilmiştir.[360] Burada Obama'nın ve RAND araştırma şirketinin doğrudan hedef alınması dikkat çekicidir. Bundan çok daha fazla dikkat çekici bir husus da, yine Dâbiq dergisi 5.sayısında 'Düşmanın Dilinden' başlığıyla verilen yazıda RAND Corporatin'da görev yapan bazı uzmanların

---

[358] "Ensar Beytül Makdis IŞİD'e Biat Etti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 10.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/ensar-beytul-makdis-iside-biat-etti (Erişim Tarihi:15.06.2016).

[359] "IŞİD'in 'Hilâfet' Îlanı İslâmî Prensiplere Uygun Değil" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 05.07.2014, http://aa.com.tr/tr/dunya/isidin-hilafet-ilani-islami-prensiplere-uygun-degil/145213 (Erişim Tarihi:15.06.2016).

[360] **Dâbiq Dergisi**, S.9, s.74, https://ia600203.us.archive.org/15/items/DABIQ9TrkkeDarulHilafe/DABIQ%209.pdf (Erişim Tarihi: 22.08.2016).

görüşlerine yer verilmekte ve haçlı uzmanlar olarak tavsif edilmektedir. Fakat bu yazıda ismi geçenlerden Angel Rabasa; ılımlı Müslümanların desteklenmesi, Filistin meselesinin çözülmesi ve İslam dünyasında demokratikleşmenin gerçekleştirilmesi gerektiğini ele alan The Muslim World After 9/11 isimli raporla kapağında ay yıldız olan Building Moderate Muslim Networks isimli raporu hazırlayanlardan bir tanesidir olması, IŞİD'in özellikle bunları hedef alması oldukça dikkat çekicidir.

Bu bölümde ele aldığımız hususları özetleyecek olursak ABD'nin gittikçe azalan gücü ile Çin'in, Hindistan'ın ve belli ölçüde Rusya'nın ABD çıkarları için her geçen gün biraz daha büyüyen ciddî birer tehdit hâline gelmeleri; ABD için hem gücünü ve ağırlığını Asya-Pasifik bölgesine kaydırma hem de bu gelişen güçlere karşı dengeleyici bir güç unsuru arayışına girme zarûretini ortaya çıkardığı söylenebilir. Bu unsurun da, özellikle ABD için yakın gelecekte en büyük tehdit olma ihtimâli her geçen gün artan Çin'in en büyük enerji tedârikçisi konumunda bulunan ve Çin'in ticaretinde ana damarı teşkil eden yollara ve gelecekte geliştirilmesi muhtemel olan yollara sâhip bulunan İslam dünyası olması stratejik açıdan oldukça makul olduğu söylenebilir. Bununla birlikte ABD'nin İslam dünyasını bir denge unsuru olarak yanına çekmesi için geçmişte İslam dünyası ile yaşanan kırılmaların tâmir edilmesi, bunun için de halkların yönetimde söz sahibi olmalarının desteklenmesi, Filistin meselesinin İslam dünyasının râzı olacağı şekilde çözülmesi gibi özellikle İsrail'in çıkarlarına aykırı gelişmelerin yaşanması gerekmektedir.

Amerikan devleti ile İsrail ve küresel sermaye arasında yaşanan bu ve buna benzer başka çıkar çatışmalarının, İsrail'in farklı arayışlara çok daha fazla yönelmesine yol açtığı söylenebilir. Çin'in ticâret yollarının çokuluslu şirketlerce öneminin anlaşılması için Çin'in 2013 yılında yaptığı 2.1 trilyon dolarlık ihrâcâtın 1.8 trilyon dolarının yabancı şirketlerce yapıldığının göz önünde bulundurulması yeterli olacaktır.[361] Dünya ticâret yollarının yanında ABD'nin kendisine karşı yükselen bu güçleri kontrol altına almak için petrol ve doğalgaz arz bölgelerindeki

[361] Yılmaz, **a.g.e.** , s.445.

hâkimiyetini de artırarak sürdürmesi gerekmektedir. Bunlar da İslam dünyasıyla ilişkilerin düzeltilmesini zorunlu kılmıştır.

Bu zorunluluğun Obama döneminde, RAND Corporation'un bazı raporlarında ipuçlarını gördüğümüz üzere Ortadoğu'da bir demokratikleşme dalgasının uzun vâdede ABD'nin çıkarları için daha iyi olacağı düşüncesiyle Arap baharının desteklenmesi şeklinde tezâhür ettiği söylenebilir. ABD'nin, Arap baharı ile yapmış olduğu stratejik hamlenin, özetle Arap baharının ve bu eksende yaşanan gelişmelerin baltalanmasına sebep olan IŞİD'in ve IŞİD ekseninde gelişen hâdiselerin aynı zamanda özellikle Obama yönetimindeki Amerikan devletinin politikalarına da bir karşı da bir anlayış ortaya koyduğu söylenebilir.

Dâbiq dergisi 9.sayısında Umm Sümeyye El Muhacire imzasıyla yayınlanan 'Cariyelik mi Fahişelik mi?' başlıklı makâlede de şu ifâdelere yer verilmektedir: *"... elbette politik 'doğru'nun arzusunun aksine, köle pazarları kurulacaktır! Ve kim bilir belki de Michelle Obama'nın değeri dinarın üçte birini bile aşmayacaktır, dinarın üçte biri bile onun için fazla!"*[362] Bu paragraflarda geçen Roma'da köle pazarları kurulacağı vurgusunun ve Michelle Obama hakkında söylenen çirkin sözlerin; Batılıların nefretini celb etmek, İslam'ın imajına zarar vermek ve batı dünyasını, Suriye'de bir savaşa girmesi için tahrik ve teşvik edici bir rol oynayacağı açıktır.

IŞİD'in söylemlerindeki ve eylemlerindeki stratejiyi belirleyen esas güçle alakalı önemli ipucu veren bir diğer makale de IŞİD'in bir süredir elinde tuttuğu İngiliz gazeteci John Cantlie imzâsıyla yayınlanan ve örgütün kontrol ettiği topraklarda kullanılmak üzere altın para basmasının ve dünya para sisteminin ele alındığı Meltdown (Çöküş) başlıklı makâle, yukarıda bahsettiğimiz hususlar da göz önünde bulundurulduğunda önemli ipuçları vermektedir. Makâlede, dünyâda dolaşımda çok fazla nakit para olduğu ve bunun da birkaç yıl içerisinde ciddî bir iktisâdî krize yol açacağı ve böyle bir dönemde altına geçilmesi gerektiği meselesi ele alınmaktadır. Özellikle petrolün dolarla satılması sebebiyle ABD dışında çok fazla dolar stokunun bulunduğu, doların çökmesi durumunda da bunun domino etkisi yaparak tüm dünyayı etkileyeceği ifâde edilmektedir. Paranın yerine geçebilecek

[362] **Dâbiq Dergisi**, S.9, s.49.

olan ve bankaların sonsuz miktarda basarak manipülasyon yapamayacağı ve piyasanın gerçek değerini belirleyeceği metâ olarak ifâde edilen altının yaklaşan bir finans krizinde çok şey ifâde edeceği belirtilmektedir.[363]

Makâlenin devâmında doların değerini korumak için ABD'nin ne kadar saldırgan olursa olsun önde gelen ABD'li politikacıların ve yatırımcıların doların sonunun geldiğinin farkında olduklarını belirtmektedir. Ayrıca teksas senatörü Ron Paul'un da petrol satan ülkelerin artık dolar veya euro değil altın veya ona eşdeğer bir karşılık talep edeceklerini ifâde ettiği belirtilmektedir. Doların ve petrodoların ölümü için de Çin ve Rusya'nın kendi aralarında kendi para birimleriyle ticaret yapmaya başladıkları, ayrıca Çin'in 6500 ton külçe altın biriktirdiği belirtilen makâlede Gazprom'un Dolar yerine Euro'ya geçme kararı aldığı ifâde edilmektedir. Makâlede, ABD'nin petrol üzerindeki tekelinin kırılması için IŞİD tarafından Irak'ın yanında Nijerya ve Libya'da da operasyonların yapıldığı belirtilmektedir. Aşırı ucuz dolarla piyasada yaşanacak petrol bolluğunun, kronik deflasyonun ve ekonomik durgunluğun sonunda küllerinden yeni bir finansal sistemin doğacağı belirtilmektedir. Netîce îtibâriyle bütün ülkelerin hızla dolardan uzaklaştığı bir dönemde de altın paranın oldukça mantıklı olduğu ifâde edilmektedir.[364]

Burada sorulması gereken oldukça önemli bir soru vardır. Bir terör örgütü, ellerinde esir olduğunu söyledikleri bir İngiliz gazeteciye, neden ABD dolarının hâkimiyetinin biteceğine ve bunun için altına geçmenin oldukça mâkul olduğuna dâir böyle bir makâle yazdırmıştır? Dünyadaki altın rezervleri ve özellikle ABD'deki altın rezervleri hakkında ciddi bir araştırma yapıldığında aslında bu makâlenin ABD için oldukça önemli bir tehdit anlamına geldiği ve bu tehdidin kimler tarafından yapılmış olabileceği de ortaya çıkmaktadır. Normal şartlarda Amerikan devletine ait olan altının, Kentucky eyaletinde bulunan Fort Knox askeri akademisinde bulunması gerekmektedir. Fakat burada bulunması gereken altınların aslında burada olmadığı, 1971 yılında buradan ve dolayısıyla Amerikan hükümetinin elinden çıkarıldığı ve

[363] **Dâbiq Dergisi**, S.6, H.1436/M.2014, s.58-59, https://ia600406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/DABIQ6.pdf (Erişim Tarihi: 22.08.2016).
[364] **Dâbiq Dergisi**, S.6, s.61.

Londra'ya götürüldüğü ifade edilmektedir. Fort Knox'taki altınların Londra'ya götürülmesinde Rockefeller ailesinin rol oynadığı ifade edilmektedir.[365]

1974 yılında, Fort Knox'taki altınları denetlemek üzere bir grup kongre üyesinin Fort Knox'ta denetim yapacağı haberleri basına yansımıştır. Bu haberlerde Fort Knox'taki bu altınların Avrupa'ya kaçırılmasında yine Rockefeller ailesinin rolü olduğu ifade edilmiştir. Hollanda ve İsviçre'ye götürüldüğü belirtilen bu altınların, o dönem Ons'u 140 dolar olan altının, Ons'u 2.000 Dolar'a yükseldiği zaman Amerikan Hazinesi'ne satılacağı belirtilmiştir. Aynı haberde, altının Rockefeller ailesi tarafından yurtdışına kaçırılması işinde Henry Kissinger[*] ve eşi Nancy Kissinger'ın da rolleri olduğu belirtilmektedir.[366] Fort Knox'taki Amerikan altınlarına ait altınlarla ilgili tartışmalar 1980'lerde de tartışılmaya devam edilmiştir. O dönem basına yansıyan tartışmalarda da buradaki altınların, 300 adet askerî tırla Kasım 1973 ile Nisan 1974 arasında Fort Knox'tan çıkarıldığı ve Hollanda ile İsviçre'ye götürüldüğü belirtilmiştir. Amerikalı bankerlerin de içerisinde olduğu bir grup uluslararası spekülatör tarafından götürüldüğü belirtilen bu altınlarla ilgili olarak ABD Başkanı Reagan'dan, ülke çapındaki altınların denetlenmesi çağrısında bulunulmuştur.[367]

Amerikan hükümeti, 1970'lerden bu yana Fort Knox'taki altın depolarını medyaya açıp söylentilerin önünü almak yoluna gitmemiştir. Hatta Ronald Reagan yönetimi iktidara geldiğinde, mevcut altınlarla ilgili bir kongre araştırması yaptırmış ve bir grup kongre üyesinden oluşan ve 'Altın Komisyonu' ismiyle bilinen komisyon yaptığı araştırma sonucunda bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapora göre ABD hazinesinde hiç altın olmadığı, bütün altının Amerikan hükümetinin borçlarına

[365] William T. Still, "The Money Masters: How International Bankers Gained Control of America", (Ter. Nurullah Atay), 01.01.1996, https://www.youtube.com/watch?v=21mJvY09zYA&index=11&list=PLdi7nCYctFTd_xOR-GNw2Tfxs6sFUAIHs&t=3s (Erişim Tarihi: 19.11.2016). Altınların Londra'ya götürülmesinde Rockefeller ailesinin olduğu haberinin kaynağı o dönemde Rockefeller ailesinde Nelson Rockefeller'in sekreterliğini yapan Louise Auchincless Boyer olarak gösterilmektedir. Boyer, bu haber medyada yer aldıktan üç gün sonra 10. kattaki evinin balkonundan düşerek hayatını kaybetmiştir. Bkz. Aynı kaynak.

[*] Henry Kissinger, 1969-1975 yılları arasında Ulusal Güvenlik Danışmanlığı; 1973-1977 tarihleri arasında ABD Dışişleri Bakanlığı görevlerinde bulunmuştur.

[366] Clark Hoyt, "Writer Charges Gold at Ft. Knox Is Gone", **Los Angles Times**, 19.07.1974 Cuma, s.12.

[367] Bob Borino, "$66 Billion in Gold Missing From Fort Knox", **The Global**, C.XXVIII, S.L, New York, 15.12.1981,

karşılık olarak ABD Merkez Bankası FED tarafından ipotek olarak alındığı belirtilmektedir.[368] Burada asıl önemli olan konu ise Amerikan Merkez Bankası FED'in bir devlet kurumu olmayıp Yahudi asıllı sermâyedarlara ait bir grup özel bankanın iştirâkiyle kurulmuş özel bir banka olmasıdır. Bu durum, Amerikan devletine ait olan altının özel bir bankanın elinde bulunduğu anlamına gelmektedir ki IŞİD'in bu makalesini esas önemli kılan da budur.

Fort Knox'ta olması gereken altınların burada olmadığına dâir bunların dışında üç önemli delil daha zikredilmektedir. İlk olarak, Amerikan hazinesi altın fiyatlarında son yıllarda yaşanan dalgalanmalara rağmen altın stok miktarını değiştirmemiştir. İkinci olarak da Amerikan Senatör Huddleston ve bir dönem başkan adaylarından Ron Paul'un, Fort Knox'ta altın olmadığına dair açıklamalarıdır. Son olarak da FED'deki altın rezervlerinin hâlen görülmesine izin verildiği halde Fort Knox'taki altınların görülmesine en son 1974'te izin verilmiştir.[369] Fort Knox'taki altınların en sonki görüntüsünün 1974 yılına[*] ait olması, 1974 yılında çıkan haberleri de bugünkü haber ve iddiaları da doğrulamaktadır.[370] Amerikan hükümeti Fort Knox'taki altınlarla ilgili herhangi bir açıklama yapıp görüntü vererek iddiaları sonlandırmazken; İngiltere Kraliçesi II.

---

[368] A.y.

[369] Yaman Törüner, "ABD'deki Altınlar Buharlaştı mı?"Milliyet, 28.10.2013, http://www.milliyet.com.tr/abd-deki-altinlar-buharlasti-mi-/ekonomi/ydetay/1783211/default.htm (Erişim Tarihi: 19.11.2016). Burada zikredilen üç delil, Brad Meltzer tarafından kaleme alınan Decoded (Sırrın Çözümü) isimli kitaba atfen verilmiştir.

[*] 1974 tarihi oldukça önemlidir. Zîrâ 1944 yılında uygulanmaya başlanan ve bütün paraların ABD Doları'na, ABD Dolarının da altına endekslenmesini öngören Bretton Woods sistemi 1971 yılında sekteye uğramış, 1973 yılında da tamamen kaldırılmıştır. Böylece Dolar, altına endeksli olmayan irâdî bir para hâline gelmiştir. Bu da tam bu yıllarda altınların ABD'den kaçırılmış olduğu bilgisini teyit etmektedir. bkz. Dilara Mumcu Akan, "Uluslararası Döviz Kuru Sistemlerinin Geleceği: Bretton Woods'a Geri Dönülebilir mi?", **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.II, İsanbul, 2010, ss.108-115.

[370] "Is Gold in Fort Knox Real? Ron Paul Wants to Know" Başlıklı Haber, 14.06.2011, http://www.cnbc.com/id/43391588 (Erişim Tarihi: 19.11.2016); Joshua Green, "Is There Really Gold in Ft. Knox", The Atlantic, 24.06.2011, http://www.theatlantic.com/politics/archive/2011/06/is-there-really-gold-in-ft-knox/240997/ (Erişim Tarihi: 24.11.2016). Ayrıca bu haberlerde, altın kalıpları yerine burada metal kalıplar olduğu iddiasına yer verilmeiştir. Hazine Bakanlığı'na ait bir belgeye istinâden altınların kontrolünün 15 milyon dolarlık bir maliyeti gerektirdiği, bu sebeple yapılamadığı da belirtilmektedir.

Elizabeth, 2012 yılı sonunda gazetecilerle birlikte İngiltere Merkez Bankası'nı ziyaret etmiş ve altın rezervleriyle birlikte basın mensuplarına görüntü vermiştir.[371]

Netice itibariyle bu konuda iki netice ortaya çıkmaktadır: Öncelikle ortaya çıkan bilgilerden, ABD'de devlete ait olan altınların olması gereken yerde olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca bu altınların buradan çıkarılmasında da Yahudi finans kuruluşlarına ait olan Amerikan Merkez Bankası FED'in ve ABD'deki en önemli Yahudi ailelerden birinin ismi geçmektedir. Altınların Londra'ya götürüldüğü iddiasıyla birlikte bu makalenin örgütün elinde esir olarak tutulduğu söylenen bir İngiliz'e yazdırılmış olması ve ABD'nin altınlarıyla ilgili herhangi bir görüntü veremezken İngiltere Kraliçesi'nin altınlarını sergilemesi bu meselenin içerisinde İngiltere'nin de olduğunu düşündürmektedir. İkinci olarak da bu makale aynı zamanda ABD'ye oldukça ciddi bir tehdit içermektedir. Zîrâ altının tekrar dünya ekonomisinde bir ölçü olarak kullanılması Dolar'ın hâkimiyetini bitireceği ve 2008 Finans Krizi'nden bu yana dünyaya arz edilen trilyonlarca Dolar'ın tekrar ABD'ye dönmesinin yanında Dolar'a eskisi kadar ihtiyaç olmayacağından ABD ekonomisinin aşırı değer kaybeden Dolar sebebiyle ciddi bir çöküntüye gireceği söylenebilir. Ayrıca ABD için bundan daha da tehlikeli olan bir durum ortaya çıkmaktadır. Devlete ait olan altınların devletin elinde olmaması sebebiyle altının esas alınacağı muhtemel yeni sistemde ABD ekonomisini ayakta tutacak bir altın rezervinin olmamasının, Amerika'nın varlığına yönelik de ciddi bir tehdit teşkil ettiği söylenebilir. Bütün bunlar, ABD'nin Obama döneminde İngiltere ve İsrail ile yaşadığı ciddi krizlerle birlikte düşünüldüğünde, IŞİD tarafından yazdırılan ve yayınlanan bu makalenin İngiltere ve İsrail tarafından ABD'ye bir mesaj ve üstü kapalı bir tehdit maksadıyla yayınlandığı söylenebilir. Bu da örgütün beyin kadrosunun aslında kimlerin kontrolünde olduğunu göstermektedir.

[371] "Kraliçe'nin Altınları" Başlıklı Haber, Habertürk, 13.12.2012, http://www.haberturk.com/ekonomi/para/haber/803154-kralicenin-altinlari (Erişim Tarihi: 19.11.2016).

2.2.4.1. 11 Eylül Terör Saldırılarının Arka planı ve IŞİD'in Bu Saldırılara Bakışı

11 Eylül 2001'de yaşanan terör saldırılarında genelde Amerikan hükümetinin tezleri kabul görse de bu saldrılar ve hükümetin tezleri hakkında oldukça ciddi tartışmalar mevcuttur. Bu tartışmalarla ilgili ilk önce saldırılar hakkında bazı teknik ayrıntıların incelenmesi ve saldırıların gerçekten ABD hükümetinin tezlerine uygun olup olmadığı irdelenmelidir.

Öncelikle ABD Savunma Bakanlığı Pentagon'a düzenlendiği belirtilen saldırıyla ilgili soru işaretlerine değinecek olursak, resmî teze göre kaçırılan uçaklardan bir tanesi 11 Eylül 2001 günü Pentagon'a çarpmıştır. Bir Boeing 757-200 uçağı 239 yolcu kapasiteli, 47,32 metre uzunlukta ve 38,05 metre çapında ve dolu hâliyle uçak 115 tondur. Kanatlarının altında birer motor bulunan uçağun Pentagon'a çarptığında hem bu motorların hem de kanatların binada, uçağın ana gövdesinin açtığı hasara ek olarak hasar vermeleri gerekirdi. Oysa Pentagon'un saldırıdan sonraki fotoğrafları incelendiğinde binada sadece uçağın gövdesinin veya bir füzenin açabileceği çapta bir yıkım oluşmuş, kanatların ve motorun vermesi gereken hasar fotoğraflarda gözükmeketedir.[372] Bu da Pentagon'a bir uçağın çarpmış olduğu tezini tartışmalı kılmaktadır.

Meselenin Pentangon'dan daha önemli olan yanı ise saldrıların Dünya Ticaret Merkezi İkiz Kuleleri'ne gerçekleştirilen kısmındadır. Öncelikle resmî teze göre bu uçakların kokpitleri hava korsanları tarafından ele geçirilmiş ve bu korsanlar tarafından kullanılarak bu uçaklar kulelere çarptırılmıştır. Oysa saatte 700 km hızla uçan bu uçakların herhangi bir sapma olmaksızın kulelere tam isabetle çarptırılmış olması tecrübeli pilotlarca, profesyonel pilotların dahi çok azının yapabileceği bir şey olarak belirtilmişken bunun amatör pilotlarca yapılmış olması ihtimal dışı bir durum olarak değelendirilmiştir. Bu da uçakların dışarıdan bir bilgisayar vasıtasıyla kontrol edilmiş olabileceğini düşündürmektedir.[373]

[372] Thierry Meyssan, **11 Eylül 2001: Dehşetengiz Hile**, (Ter. Ayşe Meral), İstanbul, 2002, s.20-22.
[373] Meyssan, **a.g.e.** , s. 34.

İkiz Kuleler'in yıkılmasıyla ilgili olarak teknik ayrıntılara göz atacak olursak öncelikle ABD hükümetinin tezine göre bu binaların uçakların çarpmasıyla ortaya çıkan yangının, binanın taşıyıcı kolonlarında bulunan çeliği zayıflatarak binanın yıkılmasına sebep olmuştur. FEMA'nın raporuna göre çıkan yangında binanın bazı yerlerinde sıcaklık 900-1.100 ^{0}C arasına kadar yükselmiştir.[374] Fakat ilk uçağın çarptığı Kuzey Kule 103 dakika yanmış iken ikinci uçağın çarptığı Güney Kule 56 dakikalık bir yangından sonra ilk olarak çökmüştür. Eğer yangının bu yıkılmaya sebep olduğu kabul edilirse ilk uçağın çarptığı ve ilk yıkılan Kulenin neredeyse iki katı süreyle yanmış olan ikinci Kuzey kulenin daha önce yıkılması gerekirdi. Ayrıca önceki yıllarda çok daha uzun süreli ve çok daha şiddetli yangınlara maruz kalan başka binalar yıkılmamıştır. Bunlardan 1991 yılında yanan Meridian plazanın 19 saat boyunca ve çok daha şiddetli bir surette yandığı fakat buna rağmen yıkılmadığı belirtilmiştir.[375] Ayrıca bu binaların kolonları yangına karşı korumalı kaplamalarla kaplanmış olduğundan, yangının bu binaları yıkmak için yeterli olmadığı ifade edilmektedir.[376]

FEMA tarafından hazırlatılan ön rapora göre buradaki ikiz kuleler uçakların çarpmasıyla çıkan yangının, binanın merkezî metal yapısını zayıflatmasıyla binalar yıkılmıştır. Fakat bu teori hem New York itfaiyeciler birliği hem de Yangın mühendisliği dergisi tarafından; binaların uzun süreli yangınlara dayanacak şekilde tasarlandığının rakamlarla ispat edilerek reddedilmiştir. Ayrıca itfaiyeciler binaya önceden yerleştirilmiş bomba düzeneğiyle binanın yıkıldığı kanaatinde olduklarını berlirtmişlerdir.[377] Zaten saldırıların hemen sonrasındaki görüntülerde görgü tanıklarından birçoğunun, uçakların çarpmasının dışında binada onlarca patlamaya şahit olduklarını söyledikleri görülmektedir. Hatta bazı patlamalar uçakların çarptığı bölümlerde değil binanın tabanında, metro çıkışında meydana gelmiş ve bundan dolayı da çok sayıda kişi hayatını kaybetmiş veya yaralanmıştır.[378] Ayrıca bazı itfaiyeciler verdikleri röportajlarda binanın katlarının, bomba yerleştirilmiş gibi

[374] Eric Hufschimid, **Sancılı Sorular: 11 Eylül Saldırısının Bir Analizi**, (Ter. Özlem Bayraktar), İstanbul, 2003, s.72.
[375] Hufschimid, **a.g.e.** , s. 76.
[376] Hufschimid, **a.g.e.** , s. 86-87.
[377] Meyssan, **a.g.e.** , s. 36.
[378] "11 Eylül Belgeseli 4" İsimli Video, Dailymotion, http://www.dailymotion.com/video/xc4wej_11-eylul-belgeseli-4-turkce-dublaj_shortfilms (Erişim Tarihi:22.11.2016).

sırayla patladığını söylemişlerdir. Zaten görüntüler dikkatle izlendiğinde de binanın çöküş seviyesinden 15-20 kat aşağıda yaşanan patlamalar ve bu patlamaların etkisiyle oluşan toz ve duman görülmektedir.[379]

Neticede binaların yıkılmasında, düzenli yıkım tekniklerinde olduğu gibi bomba düzeneklerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Fakat burada, normal yıkımlardan daha fazla bomba düzeneği kullanılmış ve normalde binaya yerleştirilen bombalar en alttan patlatılmaya başlanırken burada, uçağın çarpmasıyla yıkıldığı izlenimi vermek için düzenekler yukarıdan patlatıldığı, ayrıca İkiz Kuleler'in yıkılmasında normalden daha fazla patlayıcı kullanılmıştır ki bu da yıkım sonrasında görülen aşırı toz bulutunun oluşmasına sebep olmuştur.[380]

İkiz kulelerin yıkılmasından sonra akşam saat 17:20'de Dünya Ticaret Merkezi'nin 7 numaralı binası da etrafındaki hiçbir binaya zarar vermeden yıkılmıştır. Herhangi bir uçak tarafından zarar görmeyen bu binanın, ikiz kulelerin yıkılmasıyla zarar gördüğü düşünülmüştür.[381] Bu saldırılardan sonra akşam saat 17:25'te yıkılan Bina 7'de yangın çıktığı belirtilmekle birlikte bu binanın nasıl yıkıldığına dâir FEMA'nın da net bir fikir ortaya koymadığı belirtilmektedir.[382] Fakat bina hakkından oldukça önemli bir bilgi ortaya atılmıştır. Buna göre bu binada CIA VE Gizli Servis'in birimleri mevcuttur. Bu konudaki asıl önemli olan ise bu binada, Wall Street ile ilgili yapılan araştırmaların bulunuyor olmasıdır. Bu da bu saldırılarda ve bu binaların yıkılmasında Amerikan finans kuruluşlarının bir bağlantısını akla getirmektedir.[383]

Tüm bu bilgiler, yıkılan İkiz Kuleler'in sadece uçakların çarpmasıyla yıkılmadığını, binaya önceden yerleştirilen bomba düzeneklerinin planlı bir biçimde patlatılmasıyla yıkıldığı anlaşılmaktadır. Bunlarla birlikte saldırılardan önceki günlerde borsada yaşanan bazı anormal hareketlenmeler de saldırılardan birilerinin haberdar olduğunu göstermektedir. Buna göre saldırlardan önceki 6 günde United

[379] "11 Eylül Belgeseli 5" İsimli Video, Dailymotion, http://www.dailymotion.com/video/xc4wfy_11-eylul-belgeseli-5-turkce-dublaj_shortfilms (Erişim Tarihi:22.11.2016).
[380] Hufschimid, **a.g.e.** , s. 164-165.
[381] Meyssan, **a.g.e.** , s. 31.
[382] Hufschimid, **a.g.e.** , s. 119.
[383] "11 Eylül Belgeseli 4" İsimli Video, Dailymotion, http://www.dailymotion.com/video/xc4wdg_11-eylul-belgeseli-3-turkce-dublaj_shortfilms (Erişim Tarihi:22.11.2016).

Airlines(Dünya Ticaret Merkezi'ne çarpan uçakların sahibi olan firma)'ın hisseleri gerçekleştirilen satışlar sebebiyle %42 oranında düşüş kaydetmiştir. American Airlines (Kuzey Kuleye ve Pentagon'a düşen uçakların sahibi olan şirket)'ın hisseleri ise %39oranında düşüş kaydetmiştir. Bu da saldırıların, bu borsa hareketlenmelerini yapanlar tarafından bilindiğini göstermektedir.[384] Bu yatırımlardan o dönem 2.5 milyon dolar kâr elde edilmiş ve bu para kâr sâhiplerince alınmamıştır. Bu satışların yapıldığı kesin olmakla birlikte saldırıdan sonraki bir yıl içerisinde bu satışları yapanlar bulunamadığı gibi bu husuta yetkililerin de sessizliğe gömüldüğü belirtilmektedir.[385]

11 Eylül saldırılarının Usame b. Ladin tarafından gerçekleştirildiği iddialarının uzmanlar tarafından çürütülmesinde dört önemli değerlendirme mevcuttur. Buna göre öncelikle bu çapta bir saldırı, yaklaşık 1.000 km hızla uçan yolcu uçaklarıyla ve onların uçtuğu yükseklikten bir kalem gibi gibi incecik görünen bir hedefe tam isabetle uçakların kusursuz bir biçimde çarptırılması ancak çok yetenekli ve profesyonel pilotlar tarafından gerçekleştirilebilirdi. İkinci olarak, böyle bir saldırının gerçekleştirilmesi, her metresi CIA ve askerî güvenlik birimlerince gözetlenen ve denetlenen bir gökyüzünde yönetmelikleri, yasakları hatta gizli kodları bilmeyi gerektirmektedir. Üçüncü olarak gökyüzünü korumakla görevli ve sürekli alarm durumunda bulunan askerî uçaklar, olmaları gereken rotalarından çıkmış ve vurulmak için yeterince uzun bir müddet uçmuş olmalarına rağmen saldırıda kullanılan yolcu uçaklarını vurmak için hiçbir emir almadı. Son olarak dauçak kaçırma ve hava korsanlığıyla mücadele kapsamında uçağı mecburi bir rotaya sokmak üzere gerekli olan uzaktan kontrol sistemine sahiptir. Dolayısıyla bir Awacs uçağı ile saldırıda kullanılan bu uçaklar uzaktan kontrol edilebilmektedir. Dolayısıyla burada hükümet, ordu ve emniyet birimleri içinden üst düzeyde suça iştirakler olduğu ve bundan dolayı da bir vatana ihanet durumu ile karşı karşıya bulunulduğu belirtilmektedir.[386]

---

[384] Meyssan, **a.g.e.** , s. 61.
[385] Hufschimid, **a.g.e.** , s.15.
[386] Roger Garaudy, **Amerikan Efsanesi 11 Eylül Komplosu: ABD'nin Dünyayı Yönetme Felsefesi**, (Ter. Cemal Aydın), İstanbul, 2003, s.100-101.

Burada saldırılardan açıkça hükümet içerisinden üst düzey görevlilerin de bulunduğu kişiler sorumlu tutulmaktadır. Benzer bir değerlendirme, ABD Başkan adaylarından Lyndon LaRouche tarafından yapılmıştır. O, saldırının yapıldığı dakikalarda yaptığı açıklamada böyle bir saldırıyı beklediklerini söylemiş ve bu saldırılardan Usame b. Ladin'in suçlanacağını söylemiştir. Ayrıca Dünya Ticaret Merkezi'nde yer alan bir İsrail firması da saldırıdan bir hafta önce oldukça mâliyetli bir taşınma gerçekleştirmiştir. Ayrıca Ürdün'de yayın yapan El-Vatan Gazetesi'ne göre İsrail İç İstihbarat Servisi Shabak, İkiz Kulelere yapılacak bir saldırıya karşı kulelerde çalışan İsraillilere o gün işe gitmemeleri konusunda uyarmıştır. İsrail'de yayın yapan Yedioth Ahranot Gazetesi de o gün New Yor'ta yapılacak bir Yahudi festivale gitmesi beklenen İsrail Başbakanı Ariel Şaron'un seyahatini engellediğini yazmıştır.[387]

Lyndon LaRouche verdiği bir mülâkâtında da bu saldırıların küresel finans kapitalinin Amerikan ulus devletine karşı başlattığı savaşın bir parçası olarak içerden yapıldığını söylemiştir. LaRouche'a göre 11 Eylül saldırıları, içerden yapılmış bir hükümet darbesiydi ve maksadı da hükümeti, Brzezinski, Huntington ve İngiliz istihbaratının akıl hocası Bernard Lewis'in medeniyetler çatışması tezini gerçekleştirmek üzere Amerikan hükümetini kontrol altına almaktı.[388] LaRouche'a ABD'nin dünyayı kontrol etmek maksadıyla alakalı olarak burada aslında, Britanya İsraelitleri mezhebinden olan Hıristiyan Siyonistlere dikkat çekmek gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca bu inanca göre Arnageddon savaşı kendilerine vaad edilmiş toprakları hediye edecektir. Bunlar, Ariel Şaron'un ve Netanyahu'nun fanatik taraftarlarıdır. Medeniyetler Çatışması'nı hayata geçirmek üzere hâkimiyet, İsrail'deki ilgili güç merkezleriyle ABD içindeki ve Britanya monarşisi içindeki odakların müştereken elindedir. Ayrıca fanatik Hıristiyanlar, İsrail tarafından bilinçli bir surette harekete geçirilmektedirler.[389]

---

[387] M.Ali İzmir, **Yeni Dünya Dizaynı: Amerikan İmpratorluğu'nun Yayılmacılığı**, İstanbul, 2003,s.40-41.

[388] "Amerikalı Siyasetçi: ABD, Türkiye'yi İran'la Savaştırıp Parçalamak İstiyor" Başlıklı Haber, Milli Gazete, 06.08.2016, http://www.milligazete.com.tr/amerikali_siyasetci_abd_turkiyeyi_iranla_savastirip_parcalamak_istiyor/418916 (Erişim Tarihi: 22.11.2016).

[389] İzmir, a**.g.e.** , s. 47-48.

11 Eylül saldırılarının en önemli şahitlerinden bir tanesi de ikiz kulelerde 20 sene çalışmış olan ve saldırıların gerçekleştiği dakîkalarda itfâiye ve polis ekipleriyle birlikte binâda kurtarma faaliyetlerinde bulunan William Rodriguez'dir. Sonradan Müslüman olan Rodriguez bir mülâkâtında, saldırının yaşandığı gün henüz uçaklar binalara çarpmadan binânın bodrum katlarında patlamaların yaşandığını belirtmektedir. Ayrıca ikiz kulelerde faaliyet gösteren bir İsrail firmasının, çalışanlarına saldırının yaşandığı gün işe gelmemeleri yönünde mesaj gönderdiğini de ifâde etmektedir.[390] İsrail'de yayın yapan Ha'aretz Gazetesine göre elektronik mesaj konusunda lider bir firma olan Odigo tarafından saldırılar gerçekleşmeden iki saat önce, saldırı hakkında anonim bir mesaj gönderilmiştir. Buna göre bu mesaj, gönderilen kişileri saldırı hakkında uyarmaktadır. Bu durum firmanın müdürü Micha Macover tarafından da teyit edildiği belirtilmiştir.[391] Bu da Rodrigez'in açıklamalarını doğrulamaktadır.

Saldırıyı haber aldığı anda neler hissettiği sorulan ABD Başkanı Bush, binaya çarpan ilk uçağı televizyonda gördüğünü söylemiş, ikinci bir uçağın çarptığını da sınıfa girdikten sonra yardımcısının haber verdiğini belirtmiştir. Oysa ilk uçağın çarptığına dâir görüntüler tesadüf eseri çekilmiş ve saldırıdan 13 saat sonra yayınlanmıştır.[392] Burada iki ihtimal sözkonusudur. İlk ihtimal, Bush'un saldırının hemen akabinde bu saldırıya ait görüntüleri seyretmiş olmasıdır ki bu durum saldırıların Bush'un da içerisinde olduğu bir ekip tarafından önceden planlandığınıi kayda alındığını ve görüntülerin de Bush'a seyrettirildiğini göstermektedir. İkinci ihtimal de Bush'un bu görüntüleri görmediği halde gördüğünü söylemiş olmasıdır ki bu da saldırıdan haberdar olduğunu göstermektedir.

11 Eylül saldırıalrının aslında kimler tarafından yapıldığını gösteren önemli bir açıklama da, Yahudi kökenli Amerikalı yönetmen Aaron Russo'ya âittir. Russo, bir süre yakın dostluk yaptığını belirttiği Nicholas Rockefeller'in kendisine 11 Eylül saldırısından 11 ay önce; bir olayın olacağını ve bu olaydan sonra Hazar denizinin

[390] William Rodriguez'e âit mülâkâtın Videosu, Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=wX7pv5Hb8ds (Erişim Tarihi:09.05.2016).
[391] Yuval, Dror, "Odigo Says Workers Were Warned of Attack" Başlıklı Haber, Haaretz, 26.09.2001, http://www.haaretz.com/odigo-says-workers-were-warned-of-attack-1.70579 (Erişim Tarihi: 22.11.2016).
[392] Meyssan, **a.g.e.** , s. 40.

ortasından boru hatları inşâ etmek için Afganistan'ı işgal edeceklerini, petrolü ele geçirmek, kontrol etmek ve Ortadoğu'ya bir petrol üssü yerleştirmek için Irak'ı istila edeceklerini söylediğini belirtmektedir. Ayrıca askerlerin, sorumlu birilerini bulmak için Afganistan'da, Pakistan'da ve bütün bölgede mağaraları nasıl arayacaklarını anlattığını, bu savaşın terörizme karşı olacağını, gerçek bir düşman olmayacağını, bütün bunların aldatıcı şeyler olacağını ve böylece Amerikan hükümetinin Amerikalıları kontrol etmek üzere bir tavır alacağını söylediğini belirtmektedir. Terörizme karşı savaşın başlangıcı olarak ifâde ettiği 11 Eylül saldırıları hakkında Russo şu ifâdeleri kullanmaktadır: *"11 Eylül, kendi hükümetimizden ve banka sistemi içinde olan kişiler tarafından Amerikan halkı içinde korku yaratmak ve yapmaya kararlı oldukları her şeye razı olmaları için düzenlendi, söz konusu olan işte budur, terörizme karşı sahte, sonsuz bir savaş…".*[393] Aaron Russo'nun bu ifadeleri, 11 Eylül saldırılarının failleri arasında Rockefeller ailesini de saymaktadır.

Bu noktada David Rockefeller'in, 23 Eylül 1993 tarihinde Birleşmiş Milletler İş Konseyi'nde yaptığı bir açıklama da Russo'nun buu açıklamalrıyla paralellik arz etektedir. Rockefeller bu konuşmasında şöyle demiştir: *"Büyük bir küresel dönüşümün eşiğindeyiz. Tek ihtiyaç duyduğumuz şey büyük bir kriz. Milletler yeni dünya düzenini kabul edeceklerdir."*[394] Son olarak 11 Eylül saldırıları ile ilişkilendirilen bir meseleyle alakalı olarak uluslar arası yahudi bankacı James Warburg'un 7 Şubat 1950'de Amerikan Senatosunda yaptığı bir ifâde edilen bir konuşmasında geçen şu sözü aktararak bu meseleyi bitirelim: *"Sevelim ya da sevmeyelim' Dünya Hükümeti'ni kuracağız. Mesele bunu fetihle mi yoksa rızayla mı yapacağımız."*[395] Burada Russo'nun saldırının hükümet ve banka sistemi tarafından gerçekleştirildiği şeklindeki açıklamaları LaRouche'un değerlendirmesiyle paralellik

[393] "11 Eylül Saldırılarının Perde Arkasını Söyleyen Yönetmen Nasıl Öldrüldü" İsimli Aaron Russo'nun Mülâkât Videosu, Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=GVJs-kDQtgY (Erişim Tarihi: 22.11.2016).

[394] "We are on the verge of a global transformation. All we need is the right major crisis and the nations will accept the New World Order.", Rockefeller'in 23 Eylül 1994 Tarihinde Birleşmiş Milletler İş Konseyinde Yaptığı Konuşma, Ourrepubliconline İnternet Sitesi, http://www.ourrepubliconline.com/Quote/717 (Erişim Tarihi:09.05.2016).

[395] Gary Allen, **None Dare Call It Conspiracy**, California, 1971, s.215.**Aktaran**, Sait Yılmaz, **Küresel Sermaye ve Türkiye**, İstanbul, 2015, s.148.

arz etmektedir. Ayrıca burada Rockefeller ailesinin isminin geçmesi oldukça önemlidir.

11 Eylül'de saldırıya uğrayıp yıkılan ikiz kuleler hakkında İsrail başbakanı Binyamin Netanyahu'nun samîmî dostu olduğunu belirten evanjelist Hıristiyan Michael D. Evans'ın naklettiği bir hâtırası, bu saldırının aslında en geç 1980 senesinden bu yana düşünüldüğünü göstermektedir. Evans, 1980 yılında İsrail istihbârâtı MOSSAD'ın önceki başkanlarından olan İsser Harel ile yaptığı bir sohbette terörün Amerika'ya ulaşıp ulaşmayacağı hususunda ne düşündüğünü sorması üzerine; Harel'in ABD'nin terörle mücâdele edecek gücü olduğunu fakat bu hususta istekli olmadığını söyledikten sonra terörün ABD'ye ulaşacağını, saldırının da New York'ta, ABD'nin gücünün sembolüne, en yüksek binalarına yapılacağını söylediğini belirtmektedir.[396] İkiz Kulelerden Kuzey Kule, saldırı yapıldığında ABD'nin en yüksek binası konumundaydı. Evans da bu saldırı hakkında yaptığı değerlendirmede saldırının, ABD'nin Araplarla yaptığı teşrik-i mesâisi sebebiyle yapıldığını ve tanrının Hıristiyan ABD'yi îkâz etmek için kardeşlerinin kendilerini arkadan vurmasına müsâde ettiğini belirterek saldırıyı Yahudilerin yaptığını îmâ etmektedir.[397]

11 Eylül saldırılarından sonra İsrail'in şu anki başbakanı Binyamin Netanyâhu'ya âittir. The New York Times'ın saldırılardan bir gün sonra yaptığı bir habere göre, saldırı hakkında fikri sorulan Netanyahu saldırıyı 'It's very good' (çok iyi/muhteşem) şeklinde yorumlamıştır. Akabinde sözünü, çok iyi değil ama iki halk arasındaki bağları güçlendirir, şeklinde düzeltmiştir.[398] Ayrıca İsrail'de yayın yapan Haaretz gazetesi de Maariv gazetesine dayandırdığı bir haberinde Netanyahu'nun, Bar Ilan Üniversitesi'nde yapığı açıklamalarda 11 Eylül saldırılarının, ABD'nin Irak ve Afganistan'a girmesi için bahane oluşturduğunu ve Amerikan kamuoyunu da

[396] Evans, **a.g.e.** , s.14.
[397] Evans, **a.g.e.** , s.294.
[398] "A Day Of Terror: The Israelıs; Spilled Blood Is Seen as Bond That Draws 2 Nations Closer", The New York Times, 12.09.2001, http://www.nytimes.com/2001/09/12/us/day-terror-israelis-spilled-blood-seen-bond-that-draws-2-nations-closer.html#h[AtwHpt] (Erişim Tarihi:09.05.2016).

kendi lehlerine sarstığını söylediğini belirtmiştir.[399] Ayrıca yine Amerikalı Yahudi akademisyen Noam Chomsky de Usame b. Ladin'in, 11 Eylül'ü kendisinin planladığı, hattâ bilgisi olduğu iddialarını reddettiğini söylemektedir.[400]

Buraya kadar inele alınan bu bilgiler özetle bu saldırıların hükümetin iddia ettiği şekilde gerçekleşmesinin mümkün olmadığını, saldırıların önceden planlandığını ve binaların yıkılmasının da sistematik yıkım tekniğiyle gerçekleştiğini göstermektedir. Ayrıca bu bilgiler, saldırının ABD içerisinden güçler tarafından gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. Bu saldırıların failleri olarak da üç önemli aktör öne çıkmaktadır. Öncelikle Amerikan hükümeti ve doğal olarak hükümet içerisindeki en etkili gerup olan Neoconlar öne çıkmaktadır. Zâten Neoconlar'ın 200 yılında yayınladıkları ve ABD'nin yeni yüzyılda imparatorluğunu yeniden inşâ etmek için yapılması gerekenlerin ele alındığı ve 2000 yılında yayınlanan 'Amerikan Savunmasının Yeniden İnşası: Yeni Yüzyıl İçin Strateji, Güçler ve Kaynaklar' isimli rapordaki bir ifade bunu doğrulamaktadır. Burada; "*Dönüşüm Süreci, devrimci bir değişim gerektirse bile, bir felâket ve (dönüşümü hızlandıran) bir olay olmadığı sürece muhtemelen uzun sürecektir- Yeni bir Pearl Horber gib…"*.[401] denmektedir. Pearl Horber saldırısı ABD'nin dünyaya nizam vermek üzere II. Dünya Savaşı'na girmesine sebep olan bir saldırıdır. Kongre'nin 11 Eylül hakkındaki raporunda da bu saldırılar Pearl Horber ile mukâyese edilmiştir. Aslında bu ifade çok açık bir biçimde 11 Eylül saldırılarına işaret etmektedir. Zîrâ sonuçları itibariyle burada belirtildiği gibi olmuştur. İkinci olarak bununla bağlantılı bir biçimde İsrail öne çıkmaktadır. Üçüncü olarak da yine birçoğu Yahudi kökenli olan ve başta Rockefeller ailesi olmak üzere Amerikan finans sistemini elinde bulunduran aktörler öne çıkmaktadır.

Yâni özetle bu bilgiler, burada saydğımız faillerin bir şekilde hükümetin içerisinde olmaları sebebiyle bu saldırıların aslında ABD hükümeti içerisindeki aktörlerce gerçekleştirildiğini göstermektedir. Bu saldırının bu kadar önemli olması

---

[399] "Report: Netanyahu Says 9/11 Terror Attacks Good For Israel", Haaretz, 16.04.2008, http://www.haaretz.com/news/report-netanyahu-says-9-11-terror-attacks-good-for-israel-1.244044 (Erişim Tarihi:09.05.2016).

[400] Noam Chomsky, **11 Eylül ve Sonrası: Dünya Nereye Gidiyor?**, (Ter. Taylan Doğan vd.), İstanbul, 2002, s. 23.

[401] Thomsa Donnely vd. , **Rebuilding America's Defenses: Strategy, Forces and Resources For a New Century**, Washington DC, 2000, s.51.

ve ayrıntılı bir biçimde ele alınmayı gerektirmesi, saldırının sonuçları ve yıkıcı etkilerinin yanında İslam Devleti ve Hilâfet olduğunu iddia eden IŞİD terör örgütünün bu saldırıya ve bu saldırının Amerikan hükümetinin içerisinden yapıldığını düşünenlere dâir değerlendirmesidir. Zîrâ örgütün bu konuda ortaya koyduğu anlayış aslında örgütü yöneten, ideolojisini ve zihniyetini belirleyen güçleri de ortaya koyacaktır.

IŞİD'in bu konudaki değerlendirmelerini açıkladığı müstakil makalenin ismi 'Komplo Terorisi: Şirk'tir. Bu makâlede, 11 Eylül saldırıları başta olmak üzere dünyanın farklı bölgelerinde yapılan saldırıları ve bu saldırıları tertip edenler hakkında önemli değerlendirmeler içermektedir. Buna göre dünyanın farklı yerlerinde İslam ve cihad adına gerçekleştirilen saldırıların arkasında aslında batılıların olduğu, bu saldırıların yapılmasının bizzat içinde oldukları veya bu tür saldırılara, İslam dünyasında yaptıkları operasyonlara meşrûiyet zemîni oluşturmak için göz yumdukları şeklindeki görüş şirktir. Bu makâlede, bu görüşü dillendiren ve kabul eden Müslümanların şirke girdikleri ve bu şirki de câhiliye Araplarının dahi kabul edemeyecekleri ifâde edilmektedir. Öncelikle bu makâleyi, daha sonra da bu makalede komplo teorisi olarak ifâde edilen görüşlerin ve bazı hâdiselerin detaylarını ele alacağız.

Dâbiq Dergisi 9.sayısında yayınlanan bu makâlede öncelikle, sadece Allah'ın mutlak güce, ilme ve mülke sâhip olduğunu ispat etmeye yönelik bazı âyet mealleri verilmektedir. Akabinde de, câhiliyenin müşrik Araplarının bile mutlak güce, ilme ve mülke yalnızca Allah'ın sâhip olduğunda şüphe etmedikleri belirtilmektedir. Bu hususta onların putlarının, kâhinlerinin veya krallarının mutlak ya da mutlaka yakın bir güce sahip olduğunu ifade etmenin cahiliyenin yozlaşmış fıtratı için bile tolere edilemeyecek türden bir inanç olduğu halde bu şirkî tutumun milliyetçilik sonrası birçok sözde İslâmî liderin kalbine ve aklına girdiği ifade edilmektedir.[402]

Bu yazıda bahsedilen ve câhiliye Araplarında bile görülmediği halde günümüz bazı İslâmî lider, âlim ve dâvetçide[*] görüldüklerini belirttikleri şirk,

[402] **Dâbiq Dergisi**, S.9, s. 15.

[*] **Dâvetçi:** Sohbet, vaaz vs. faaliyetlerle İslâm'a davet eden, İslam'ı anlatan kişiler kastedilmektedir.

kâfirlerin istedikleri büyük komploları planlayıp hayata geçirme hususunda mutlak olmaya yakın bir ilim, güç ve mülkiyete sahip olduklarına inanılmasıydı ve bu durum neredeyse 'ol' kelimesiyle yaratma kabiliyeti gibi bir şeydi. Buna göre câhiliye Araplarında bile olmadığı halde bugünkü Müslüman liderlerde olduğunu belirttikleri ve şirk olarak ifade ettikler inanç, dünyanın farklı yerlerindeki bazı cihat eylemlerinin, mâsum Müslümanların öldürülmelerine gerekçe teşkil etmesi ve İslam topraklarının seküleristlere bırakılması için kâfirler tarafından kurulan bir komplo olduğuna inanmaları ve bu hususta da Müslümanları îkâz etmeleridir. New York'taki İkiz Kulelere Kutlu Saldırı, notuyla verilen 11 Eylül saldırılarına ait bir fotoğrafın da yer aldığı makalede bahsedilen bu Müslüman önderlerin; kâfirlere karşı yapılan cihad operasyonlarının, kâfirlerin Müslümanlara yönelik saldırılarını meşrûlaştırmak üzere yapıldığını söyledikleri belirtilmektedir. Ayrıca yazıda, kâfirlere karşı yapılan operasyonların içerisinde bir şekilde yine onların istihbarat servislerinin parmağının olduğunu ve bazı şeylere onlar tarafından müsaade edildiğini düşünmenin de aptalca varsayımlar olduğu belirtilmektedir.

Netîce îtibâriyle makaleye göre, 11 Eylül saldırıları da dâhil dünyanın birçok yerinde gerçekleştirilen terör saldırılarının veya terör hareketlerinin arkasında kâfirlerin, yâni batılıların parmağı olabileceğini düşünmek onlara mutlak bir güç atfetmek olur ki bu da bir şirktir ve derecesine göre büyük şirk ile küçük şirk arasında değişmektedir.[403] Makâleye göre bu şirk, câhiliye Araplarında bile görülmeyecek derecede ağır bir şirktir. Bu durumda böyle şeylere inanan veya bunları söyleyen Müslümanlar da müşrik olmaktadırlar. Makâleye göre kâfirler aralarında bölünmüşlerdir, kurdukları birlikler de zayıftır ve bu sebeple de bu tür büyük komplolar kuramazlar. Yazının devâmında, 11 Eylül saldırıları hakkında ortaya atılan ve saldırının aslında ABD hükümeti içerisinden birileri tarafından yapıldığına dâir iddiaların da bu komplo teorilerinden bir tanesi olduğu belirtilmektedir. Makalede kutlu saldırı olarak ifâde edilen bu saldırı ABD'ye karşı yapılmıştır ve bu saldırıyı da Usame b. Ladin yapmıştır. Bu husus şu şekilde ifâde edilmektedir:

[403] **Dâbiq Dergisi**, S.9, s. 16.

"Böyle bir komplo teorisine örnek, 11 Eylül'ün Amerikalıların kendileri tarafından gerçekleştirildiğidir. Haçlı hükümetinin kaç üyesi, saldırı düzenlenmeden önce operasyon haberlerinin ortaya çıkmaması için sürekli takip altında kalacaktı? Dünya çapında, durum ile ilintili kaç ağzın, olaydan sonra böylesi bir komplonun açığa çıkmaması için susturulması gerekecekti? Komployu sürdürmek için başka kaç meselenin garanti edilmesi gerekecekti? Olaya böylesine abartılı bakış açısı ancak tevhidin pahasına olabilir. Amerika'nın bu kadar çok faktör üzerinde kontrolü var mıdır? Saldırının kendisi zaten Amerika'ya karşı yapılmıştır ve komplo teorisyenlerine göre saldırı Amerikalılar tarafından düzenlendi! Kaç Amerikalı görevli, komployu bilmeleri ve sessiz kalmalarıyla vatana ihanet ettiklerini hissedecekti? Gerçeklik sadece ortada olan –kesin doğru- olabilir o da şeyh Usame'nin (rahimehullah) liderliği altındaki mücahitlerin mübarek saldırıyı düzenledikleri ve Amerika'yı daha önce hiç tecrübe edilmemiş bir şekilde aşağıladıklarıdır."[404] Makâlenin tamamı ekler arasında yer aldığından, bu kadar iktibas ile iktifâ ediyoruz.

Yazının başından beri ele alınan mesele değerlendirildiğinde, 11 Eylül saldırılarının Usame b. Ladin ve onun görevlendirdiği Müslümanlar tarafından değil de ABD hükümetinin içerisinden birileri tarafından yapıldığını düşünen Müslümanlar bu makâleye göre tevhid inancını zedelemiş ve Allah'a şirk koşmuş olmaktadırlar. Yâni buna göre, komplo teorisi olarak ifade edilen bu görüşleri kabul eden veya bunları dile getirerek özellikle bu tür örgütlere meyli olanları îkâz eden ve dile getiren Müslümanlar, Müslüman önderler ve fikir adamları müşrik olmaktadırlar ki bu da onların inancına göre Müslüman olduğunu söylediği halde müşrik olmuş olanların öldürülmelerini kendi anladıkları sözde İslâmî anlayışa göre meşrû kılmaktadır.

ABD içerisinde ve dünya genelinde bu saldırıların hükümet içerisinden kişilerce yapıldığına dâir ciddi araştırmalar ve açıklamalar varken, İslâm dünyasında da bu konuda ciddi şüpheler oluşmuş ve yaşananların hakikati ortaya çıkmaya başlamışken; İslam dâvâsında olduğunu iddia eden bir örgütün böyle bir bakış açısı

[404] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.18-19.

ortaya koyması, bu örgütün beyin kadrosuyla 11 Eylül terör saldırılarının arkasında olduğu anlaşılan güç odaklarının aynı olduğuna dâir oldukça güçlü ve sağlam bir delildir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

IŞİD'İN EYLEMLERİ VE EYLEM YAPISI

3.1.Örgütün Eylemleri

IŞİD terör örgütünün 2010 yılında Ebu Bekir Bağdâdî'nin örgütün başına geçmesinden sonra toparlanmaya başladığı, Bağdâdî'nin örgütün başına geçmesiyle birlikte örgütün yeniden yapılandığı ve şu anki yapısına geldiği sürecin başladığını söylemek mümkündür. Zîrâ daha önce vurgulandığı üzere Bağdâdî'nin örgütün başına gelmesinde eski Baas subaylarının etkili olduğu ve bu dönemde eski Baas subaylarının örgütteki etkilerinin iyice arttığını söylemek mümkündür. Saddam rejiminin devrilmesi ve ülkenin işgâlinden sonra istikrarsızlığın iyice arttığı Irak'tan 2011 yılı Aralık ayında ABD'nin son birliklerinin de çekilmesinin akabinde Irak'ta oluşan güç boşluğunda örgütün etkinliğini artırmak için elverişli bir ortam oluşmuştur.[405]

ABD'nin çekilmesinden sonra Irak'ta yaşanan siyâsî ortamın da IŞİD'in Irak'taki gelişimine oldukça elverişli bir zemin oluşturduğu söylenebilir. Burada, örgütün Hilâfet ilan ettiği Haziran 2014'ten sonraki eylemlerini esas almak ve bu tarihten sonraki eylemlerini târihî sırasıyla ve detaylıca ele almak daha doğru olacaktır. Zîrâ örgütün bu döneme kadarki medya görünürlüğünün düşük olması, eylemleri hususunda güvenilir bilgiye erişim imkânını oldukça kısıtlamaktadır. Bu döneme kadarki eylemleri hakkında da örgütün şu anki eylemlerinin ve eylem mantığının anlaşılabilmesi için örgütün Zerkâvî liderliği dönemindeki eylemleri belli ölçüde ele alınacaktır. Zîrâ onun şöhreti sebebiyle bu dönemde gerçekleştirilen eylemler medyada belli ölçüde yer almıştır. Zerkâvî'nin ölümünden sonra örgütün düşüşe geçmesi ile örgütün medyadaki görünürlüğünün de etkilendiğini söylemek mümkündür. 2010 yılında toparlanmaya başlayan örgütün 2011 sonlarında ABD'nin Irak'tan çekilmesiyle eylem kapasitesindeki artış da kendi yayınladığı istatistikler

[405] "ABD Bağdat'taki Bayrağını İndirerek Irak'tan Çekiliyor" Başlıklı Haber, 15.12.2011, BBC Türkçe, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/12/111215_iraq_us_flag.shtml (Erişim Tarihi:19.08.2016).

temel alınarak anlaşılmaya çalışılacaktır. Bu istatistikler aynı zamanda örgütün kabullendiği eylem türlerini de anlama imkânı sağlamaktadır.

Örgütün eylemlerinin, özellikle 2014 yılındaki Hilâfet ilanından sonra Irak, Suriye ve Libya'daki etkinlik sahasının dışına çıktığı ve uluslararası bir mâhiyet kazandığı görülmektedir. Bundan dolayı da örgütün eylem karakteristiğinin ve bu eylemlerin maksatlarının daha doğru anlaşılabilmesi için eylemlerin Irak ve Suriye'deki etkinlik sahasında gerçekleştirilenlerinin bölgesel eylemler, bu iki ülke dışında gerçekleştirilen eylemlerinin de uluslararası eylemler olarak değerlendirilmesi daha uygun olacaktır. Târihî sıralama açısından da örgütün önce alan hâkimiyeti kurduğu bölgelerde, daha sonra uluslararası çapta faaliyetlerini artırdığı göz önünde bulundurulacak olursa burada öncelikle bölgesel eylemlerini ele alacağız.

3.1.1. Terör ve Terör Eylemleri Kavramları

Terör kavramının kullanımını her ne kadar yüzyıllar öncesine kadar götürmek mümkünse de şu anki kavramsal olarak kullanımı Fransız İhtilâli'ne kadar gitmektedir.[406] Kavramın uluslar arası ilişkiler disiplininde kullanılmaya başlanması bu kadar eskilere gitmekle birlikte kavramın, üzerinde uzlaşılmış tek ve her şeyiyle net bir tanımı yapılamamıştır.[407] Bununla birlikte kelime olarak terör, dehşet vermek anlamına gelmektedir. Bunun sistematik bir şekilde icrâ edilmesini ifâde eden terörizm kavramının ise yapılmış en genel tanımının; *"Saldırılan veya korkutulan sivil ve masum kurbanlar aracılığı ile, hedeflenenden daha büyük bir kitleyi yıldırıp, korkutarak yasa-dışı stratejik ve siyasal amaçlarını gerçekleştirmek için bit gtubun veya devletin, bilinçli ve planlı bir biçimde iddet kullanması veya şiddet kullanma tehdidinde bulunmasıdır."* şeklinde olduğu belirtilmektedir. [408]

Her ülkenin veya tanımı yapanın anlayışına ve dünya görüşüne göre farklı terör tanımları ve farklı terörist tanımlamaları olabilmekte, birinin terörist olarak

[406] Atilla Yayla, "Teröröizm: Kavramsal Bir Çerçeve" , **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C.XLV, Ankara, 1990, s. 335.
[407] Dündar Akın, "Uluslararası Terörizm'in Tarihi" , **Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İzmir, 2012, s. 5.
[408] Doğu Ergil, "Terörizmin Mantığı ve Hedefi" , **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C.XLVI, S.1, Ankara, 1990, s. 171.

gördüğü bir başkası için kahraman olabilmektedir.[409] Bu da neticede 100'ün üzerinde terör tanımının ortaya çıkmasına sebep olmuştur.[410] Bu farklı tanımlamalara rağmen farklı terör tanımlamalarında birtakım ortak özellikler tespit edilmiştir. Bu ortak özellikler şu şekilde sıralanmıştır:

- *"Şiddet olaylarının bulunması,*
- *Siyasi bir motifin bulunması,*
- *Terör ve korkunun organize olarak toplumu ve devleti hedef alması,*
- *Halkta güvensizlik ve öngörüsüzlük,*
- *Sembolik hedeflerin kullanılması,*
- *İnsanlıktan uzak ve acımasız metotlar uygulaması,*
- *Halkta çaresizlik duygusu yaymak,*
- *Halkın dikkatini çekmek ve reklam yapmak, bunu şiddet stratejisinin bir parçası olarak kullanılması,*
- *Gizli planlama ve eylemlerin uygulanması,*
- *Grup ya da topluca eylemlerde bulunması,*
- *Gelişmiş silahları mümkün olduğunca kullanımıdır."*[411]

Bununla birlikte, her terör tanımında şiddetin, siyâsî bir maksadın veya motifin, korkunun, tehdidin ve yapılan terörün vurgulandığı ve öne çıktığı ifade edilmektedir.[412] Ayrıca terör söz konusu olduğunda önemli bir ayrıntı da terörün bir amaç, ideoloji, varılacak bir hedef, son nokta olmadığı; terörün, varılmak istenen bir maksada ulaşmak için bir vâsıta olduğudur.[413] Yâni terör yapmak için terör yapmak gibi bir şey söz konusu değildir. Mevcut bir terör vâkıasında, bu terör ile ulaşılmak istenen bir hedefin olması gerekmektedir. Konumuz olan IŞİD terör örgütü söz konusu olduğunda oldukça önem arz eden bu meseleye ilerde döneceğiz.

Terörün tanımından, genel ve önemli ortak özelliklerinden sonra uluslar arası terör kavramının da burada anlaşılması önem arz etmektedir. Uluslararası terör

[409] Bekir Çınar, **Devlet Güvenliği, İstihbarat ve Terör**, Ankara, 1997, s.197.
[410] Halis Ayhan, "Terör Kavramı, Güvenlik Konseyi ve Genel Kurulu Özelinde Birleşmiş Milletler'in 2001 Sonrası Terör Yaklaşımı" , **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, S.XXI, İstanbul, 2011, s.119.
[411] Mesut Hakkı Caşın, **Uluslararası Terörizm**, Ankara, 2008, s.102.
[412] Akın, **a.g.e.** , s.7.
[413] Yayla**, a.g.m.** , s.339.

kavramı, aralarında anlaşmazlık bulunan iki aktörden herhangi birinin mücâdelesini istediği istikâmette yönlendirmek için üçüncü bir ülkenin topraklarında bir eylem gerçekleştirmesi şeklinde tanımlanmıştır.[414] Fakat bundan daha geniş ve daha net ifâdesiyle, siyasi bir maksadın mutlaka olması gerektiği belirtilen uluslar arası terörizmin tanımı şu şekilde yapılmıştır: *"Bir devletin milli hudutları içinde cereyan eden ve başka memleketlerin ya da memleketlere mensup fertlerin menfaatlerini hedef alan, organize bir şekilde yönetilen tedhiş hareketine uluslar arası terörizm denir."*[415] Bu tarife ek olarak, bir terörizm faaliyetinin uluslar arası mâhiyet kazanabilmesi için eylemin uluslar arası sonuçlar doğurması, bir devletin veya uluslar arası kuruluşun faaliyetlerini etkilemeye dönük ve etkileyebilecek mâhiyette olması gerektiği de belirtilmektedir.[416]

Bu tanımlardan sonra, bir eylemin uluslar arası terörizm kapsamında değerlendirilebilmesi için; eylemin belirli bir devletin ya da hükümetin amaçlarına hizmet veya hedef ülkeye zarar vermek gibi siyâsî bir maksatla ve belirli bir ülkenin vatandaşlarına karşı gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir.[417] Burada üzerinde durulması gereken önemli bir nokta da, terör saldırılarında çoğunlukla olaylarla hiçbir ilgisi olmayan mâsum kimseler doğrudan hedef olular ya da bu eylemlerden zarar görürler.[418]

Terör tanımlarının ve uluslar arası terör kavramın genel özelliklerinin ve olmazsa olmaz özelliklerinin genel hatlarıyla açıklanmasından sonra IŞİD terör örgütünün ulusal ve uluslar arası eylemlerinin ele alınıp bu eylemlerin tekrar bu tanımlardaki özellikler ışığında ele alınması örgütün terör eylemlerinin mâhiyetinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

---

[414] Asaf Hüseyin, **Ortadoğu'da Devlet ve Terör**, (Ter. Taha Cevdet), İstanbul, 2004, s. 37.
[415] Caşın, **a.g.e.** , s.179.
[416] Ali Kemal Al, "Uluslararası Terörizm ve Türkiye" , **Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Antalya, 2012, s.31.
[417] Caşın, **a.g.e.** , s.182.
[418] Caşın, **a.g.e.** , s.116.

3.1.2. Bölgesel Eylemleri

2003'teki ABD işgâlinin akabinde irili ufaklı birçok savaşçı grubun faaliyet gösterdiği ve yoğun bir mezhep savaşının içerisine giren Irak birçok saldırıya sahne olmuştur. Birçok örgütün faaliyet gösterdiği Irak'ta yaşanan bu saldırılardan bir kısmını Irak'ın işgâliyle birlikte önce 'Tevhid ve Cihad Örgütü' ismini kullanan, 2004 yılında da 'İki Nehir Arasındaki El-Kâide' diğer adıyla Irak El-Kâide'si ismini kullanan ve IŞİD'in ilk şekli olan ve liderliğini Ebu Mus'ab Ez-Zerkâvî'nin yaptığı bu örgüt üstlenmiş, bir kısmı ise bu örgütün saldırı şekline benzediği için bu örgüte mâl edilmiştir. Bu saldırıları kronolojik ve mümkün olduğunca IŞİD'in yayınlarıyla haber kaynaklarını mukâyese ederek ele almaya çalışacağız. Bunu yaparken de mümkün olduğunca güvenilir haber kaynaklarına mürâcât etmeye çalışacağız.

19 Ağustos 2003 BM Karargâhı Saldırısı: Irak işgalini tâkip eden ilk birkaç aydan sonra Irak'ta ABD işgâline tepki büyümeye ve bu tepki saldırılara dönüşmeye başlamıştır. Bu minvalde en dikkat çekici saldırı 19 Ağustos 2003 tarihinde Bağdat'taki BM karargâhına düzenlenmiştir. Bu saldırıda BM Irak temsilcisi Sergio Vieira de Mello'nun da aralarında bulunduğu 22 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu saldırıyı Zerkâvî grubu tarafından gerçekleştirildiği belirtilse de[419] bazı kaynaklarda saldırının El-Kâide'ye bağlı olduğu belirtilen 'Şehit Ebu Hafız El-Masrî Tugayları'nın üstlendiği belirtilmektedir.[420] Saldırı şekli Zerkâvî'nin saldırı yöntemlerine benzese de o dönem Zerkâvî'nin henüz El-Kâide'ye bağlı olmadığı ve haberde geçen örgüt ismini kullanmadığı da göz önünde bulundurulduğunda bu saldırının Zerkâvî ve örgütü tarafından yapıldığı haberlerine temkinli yaklaşmak daha doğru olacaktır.

29 Ağustos 2003 Necef'teki İmam Ali türbesi saldırısı: Şiîler için kutsal kabul edilen Necef kentinde gerçekleştirilen bu saldırıda 87 kişinin hayatını

[419] "El Kaide Irak Lideri Zerkavi Öldürüldü" Başlıklı Haber, Yeni Şafak, 08.06.2016, http://www.yenisafak.com/arsiv/2006/haziran/08/8793.html (Erişim Tarihi:20.08.2016).
[420] "11 Eylül'den Bu Yana El Kaide ile Bağlantılı Saldırılar" Başlıklı Haber, Milliyet, 20.11.2003, http://www.milliyet.com.tr/2003/11/20/son/sondun22.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

kaybettiği 229 kişinin de yaralandığı açıklamıştır.[421] Bu saldırının, Irak'taki iç karışıklıkların Şiî-Sünnî ekseninde yaşanacak bir iç savaşa dönüşmeye başladığının en net işaretlerini veren saldırılardan bir tanesi olduğu söylenebilir.

12 Kasım 2003 Nâsıriye Saldırısı: Bu saldırıda Irak'ın Nâsıriye şehrinde bulunan İtalyan üssü hedef alınmış ve 19 İtalyan ile 8 Iraklı hayatını kaybetmiştir.[422]

27 Aralık 2003 Kerbela Saldırısı: Irak'ın önemli Şiî kentlerinden olan ve İslam tarihi açısından oldukça acı târihî hâtıraları barındıran Kerbelâ'da düzenlenen saldırıda 7'si koalisyon askeri 19 kişinin öldüğü, 200 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır. Bu saldırının da Irak'ta mezhep savaşlarının derinleşmesine hizmet eden bir saldırı olduğu söylenebilir.[423]

2 Mart 2004 Aşura Saldırıları: 2004 yılına gelindiğinde Bağdat ve Kerbela'daki Aşure Günü etkinliklerinde yapılan ve yine Şiîleri hedef alan saldırılarda en az 182 kişinin hayatını kaybettiği, 440 kişinin de yaralandığı açıklanmış ve saldırıların Zerkâvî tarafından yapılmış olabileceği belirtilmiştir.[424]

11 Mayıs 2004 Nicholas Berg'in Öldürülmesi: ABD'li işadamı Nicholas Berg, Irak'ta kaçırıldıktan bir süre kameralar önünde kafası kesilerek öldürülmüş ve görüntülerde yapılan incelemenin sonucunda eylemi bizzat Zerkâvî'nin yaptığı belirtilmiştir.[425]

14 Eylül 2004 Bağdat Bombalaması: Bağdat'ta bir polis karakolu önünde gerçekleştirilen ve 47 kişinin hayatını kaybettiği, 120'ye yakın kişinin de yaralandığı

[421] "Irak Humeyni'sine Saldırı" Başlıklı Haber, Hürriyet, 30.08.2003, http://www.hurriyet.com.tr/irak-in-humeyni-sine-suikast-168422 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).
[422] "El Kaide Irak Lideri Zerkavi Öldürüldü" Başlıklı Haber, Yeni Şafak, 08.06.2016, http://www.yenisafak.com/arsiv/2006/haziran/08/8793.html (Erişim Tarihi:20.08.2016).
[423] "El Kaide Irak Lideri Zerkavi Öldürüldü" Başlıklı Haber, Yeni Şafak, 08.06.2016, http://www.yenisafak.com/arsiv/2006/haziran/08/8793.html (Erişim Tarihi:20.08.2016).
[424] "Irak'ta Bombalı Aşure: 182 Ölü" Başlıklı Haber, Hürriyet, 03.03.2004, http://www.hurriyet.com.tr/irakta-bombali-asure-182-olu-206734 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).
[425] "Bush İnfazı Değerlendirdi" Başlıklı Haber, NTV, 12.05.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/269771.asp (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

saldırılar da Zerkâvî'nin başında bulunduğu 'Tevhid ve Cihad Örgütü' tarafından üstlenmiştir.[426]

28 Şubat 2005 Hille Saldırısı: Bağdat'ın 95 km güneyinde yer alan Hille kentinde düzenlenen bombalı intihar saldırısında 125 kişinin öldüğü, 100'den fala kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[427]

29 Haziran 2005 Saldırısı: Suriye sınırında gerçekleştirilen saldırıda 48 yeni askerin hayatını kaybettiği ve saldırının Zerkâvî tarafından üstlendiği belirtilmiştir.[428]

2 Temmuz 2005 Mısır Büyükelçisinin Kaçırılması: Mısır'ın Bağdat Büyükelçisi İhab eş-Şerif, evinden çıkarken kaçırılmış ve daha sonra internette yayınlanan video ile bu eylem örgüt tarafından üstlenilmiş ve büyükelçiye âit kimliğin görüntüleri internette yayınlanmıştır.[429]

16 Temmuz 2005 Bağdat Camii Saldırısı: Bağdat'ın güneyinde bir Şiî camisine yapılan saldırıda en az 60 kişinin hayatını kaybettiği, 80'den fazla kişinin de yaralandığı saldırılar Zerkâvî tarafından üstlenmiştir.[430]

14 Eylül 2005 Bağdat Saldırıları: Bağdat'ta muhtelif yerlerde Şiîlere karşı düzenlenen ve 147 kişinin hayatını kaybettiği, 170'den fazla kişinin yaralandığı ve bu saldırıların da Irak El-Kâide'si tarafından gerekleştirildiği belirtilmiştir.[431]

---

[426] "Bağdat'ta Bombalı Saldırı: 47 Ölü" Başlıklı Haber, NTV, 14.09.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/286749.asp (Erişim Tarihi:20.08.2016).

[427] "Irak'ta En Kanlı Saldırı: 125 Ölü" Başlıklı Haber, 28.02.2005, http://www.hurriyet.com.tr/irakta-en-kanli-saldiri-125-olu-300044 (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

[428] "Saddam Sonrası Başlıca Kanlı Saldırılar" Başlıklı Haber, Hürriyet, 14.12.2005, http://www.hurriyet.com.tr/saddam-sonrasi-baslica-kanli-saldirilar-3647846 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[429] "Büyükelçiyi Ez-Zerkavi'nin Grubu Kaçırdı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 06.07.2016, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2005/07/050706_iraq_claim.shtml (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[430] "Irak'ta Şii Camisine İntihar Saldırısı: 60 Ölü" Başlıklı Haber, CNN Türk, 16.07.2005, http://www.cnnturk.com/2005/dunya/07/16/irakta.sii.camisine.intihar.saldirisi.60.olu/111438.0/index.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[431] "Irak'ta Kanlı Gün: 147 Ölü" Başlıklı Haber, CNN Türk, 14.09.2005, http://www.cnnturk.com/2005/dunya/09/14/irak.8217.ta.kanli.gun.147.olu/125063.0/index.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

10 Kasım 2005 Lokanta Bombalaması: Bağdat'ta bir lokantaya gerçekleştirilen intihar eyleminde 31 kişinin hayatını kaybettiği ve saldırının Zerkâvî tarafından üstlenildiği belirtilmiştir.[432]

6 Aralık 2005 Polis Akademisi Saldırısı: Bağdat'ta iki intihar bombacısı tarafından gerçekleştirilen ve Bağdat polis akademisinin hedef alındığı saldırıda biri Amerikalı 40 kişinin hayatını kaybettiği, 71 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[433]

Bu eylemlerin yanı sıra muhtelif tarihlerde yapılan ve çok sayıda insanın hayatını kaybettiği intihar saldırıları ve rehine infazlarının da Zerkâvî'nin başında bulunduğu örgüt tarafından yapıldığı belirtilmekteyse de bu saldırıların birçoğunun örgüt tarafından yapıldığına dâir kesin delillerin olduğunu söylemek mümkün değildir. Bununla birlikte eylem türü îtibâriyle taşıdığı benzerlikler açısından en azından bir kısmının, özellikle de bombalı araç saldırılarının Zerkâvî'nin örgütü tarafından yapılmış olması muhtemeldir.

22 Şubat 2006 Cami Saldırıları: Samarra'da bulunan ve Şiîler için kutsal olan Askeriye türbesinin bombalanması sonucunda cami ve türbe büyük ölçüde hasar görmüştür.[434] Akabinde 24 saat içerisinde Irak genelinde Sünnîlere âit çeşitli saldırılar gerçekleşmiş ve bu saldırılarda 130'dan fazla kişi hayatını kaybetmiştir.[435] Askeriye türbesine yapılan saldırı hakkında ABD Dışişleri Bakanlığı Irak koordinatörü James Jeffrey, her ne kadar kesin kanıt bulunmasa da saldırıyı El-Kâide'nin Irak kolunun önceki saldırılarıyla benzerlik gösterdiğini ve bunun dışında da pek bir şüphelinin olmadığını belirtmiştir.[436] Benzer saldırılar 2007 yılı ve

---

[432] "Saddam Sonrası Başlıca Kanlı Saldırılar" Başlıklı Haber, Hürriyet, 14.12.2005, http://www.hurriyet.com.tr/saddam-sonrasi-baslica-kanli-saldirilar-3647846 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[433] "Bağdat'ta İntihar Saldırısı: 40 Ölü" Başlıklı Haber, Sabah, 06.12.2005, http://arsiv.sabah.com.tr/2005/12/06/dun95.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[434] "Irak'ta İç Savaş Tehlikesi" Başlıklı Haber, Amerika'nn Sesi, 22.02.2006, http://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2006-02-22-voa4-88043972/853003.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[435] "Irak'ta Saldırı Öfkesi:130 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 24.02.2006, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2006/02/printable/060223_iraq_update.shtml (Erişim Tarihi:20.08.2016).

[436] "ABD Askeriye'ye Saldırısında El Kaide'den Şüpheleniyor" Başlıklı Haber, Hürriyet, 23.02.2016, http://www.hurriyet.com.tr/abd-askeriyeye-saldirisinda-el-kaideden-supheleniyor-3976209 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

sonrasında da devam etse de örgüt bu dönemden sonra düşüşe geçmiştir.[437] 2007 sonrasında gerçekleştirilen bu tür saldırılar her ne kadar şu anki IŞİD'in o dönemki şekli olan Irak El-Kâidesi'nin saldırılarına benzese de hangi eylemin Irak El-Kaidesi tarafından gerçekleştirildiğini kestirmek oldukça güçtür.

Örgütün özellikle Zerkâvî döneminde gerçekleştirdiği eylemleri değerlendirecek olursak; binlerce sivilin hayatını kaybettiği bu terör eylemlerinin, bu olaylarının mâhiyetinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak birkaç ortak noktası bulunmaktadır. Öncelikle yukarıda ele aldığımız eylemlerin en önemli özelliği yüklü miktarlarda patlayıcılar kullanılarak sivil mahallerde gerçekleştirilmiş olmasıdır. Bunun netîcesinde de bu terör eylemlerinde kitlesel can kayıpları meydana gelmiş ve Irak'taki yerleşim yerleri güvenli hayat sahaları olmaktan çıkmıştır. Bu terör eylemlerinin bir diğer önemli özelliği de Şiî-Sünnî çatışmasının çıkmasına, bu iki mezhep arasındaki ayrışmanın derinleşmesine ve düşmanlığa dönüşmesine yol açacak şekilde gerçekleştirilmiş olmasıdır. Zîrâ bu saldırılarda Şiîlere ve Sünnîlere âit yerleşim yerleri ve kutsal mekânlar birbiri ardına saldırılara mâruz kalmış, bu da meselenin karşılıklı misilleme şeklinde gelişmesine yol açmış ve kan davasına dönüşmesine yol açacak mâhiyette olmuştur. Her ne kadar bu tür eylemlerin tamamının Zerkâvî ve başında bulunduğu örgütün tarafından yapıldığını söylemek mümkün olmasa da bu tür saldırıların bir kısmını üstlendiklerini söylemek mümkündür. Üstlenilmeyen saldırıların onlar tarafından yapıldığını kesin olarak söylemek mümkün olmasa da üstlenilmeyen saldırıların birçoğunun da eylem tarzı îtibâriyle Zerkâvî'nin benimsediği türde eylemler olduğu söylenebilir.

Zerkâvî'nin saldırı yöntemleri, Zerkâvî'nin fikriyâtının gelişmesinde önemli katkısı olan Ebu Muhammed El-Makdisî ile he de El-Kâide yöneticileriyle ters düşmesine ve yollarının ayrılmasına yol açan Şiîler'e karşı saldırgan tutumu, üstlenilmeyen bu saldırıların da en azından bir kısmının Zerkâvî ve ekibi tarafından gerçekleştirmiş olabileceği ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

[437] "Bağdat'ta Üç Camiye Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.06.2007, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2007/06/070614_samarra.shtml (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Bu değerlendirmelerden sonra örgütün yayınları arasında yer alan ve örgütün yaptığı eylemlerin istatistikî verilerine yer veren Nebe' isimli dergiden yola çıkılarak örgütün eylemlerini ele alacak olursak; bu istatistiklerde örgütün 26 Kasım 2011-14 Kasım 2012 tarihleri arasında Irak'ta farklı türlerde toplam 4500'ün üzerinde eylem gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu eylemleri türlerine göre tasnif edip ele alacak olursak; bu eylemlerden 330 tanesi bomba yüklü araçların eylem yapılacak mevkiye bırakılarak uzaktan kumandayla patlatılmasıyla, 22 tanesinin yine bomba yüklü araçlarla intihar saldırısı şeklinde, 22 tanesinin bombalı motosikletlerin eylem yapılacak mevkîye bırakılması ve daha sonra patlatılmasıyla, 18 tanesinin bombalı yeleklerle, 3412 tanesinin bombalı paketlerle, 20 tanesinin keskin nişancı tüfekleriyle, 887 tanesinin hafif ve ağır silahlarla, 359 tanesinin havan topları ve füzelerle, 633 tanesinin de susturuculu ve susturucusuz silahlarla suikast şeklinde gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Ayrıca gerçekleştirildiği belirtilen eylemler arasında hapishâne baskınlarının da olduğu belirtilmektedir.[438] Örgütün lideri Ebu Bekir El-Bağdâdî'nin, mahkûmların kurtarılacağına dâir açıklamasının akabinde Bağdat'ın 160 km batısında bulunan ve Saddam Hüseyin'in memleketi olan Tikrit'teki Tesfîrat Cezâevi'ne yapılan baskında aralarında El-Kâide mensuplarının da bulunduğu birçok mahkûmun kaçmış olması bu saldırının, örgütün yayınında bahsedilen hapishâne saldırılarından bir tanesi olabileceğini düşündürmektedir.[439]

Bunlarla birlikte bununla birlikte 48 eylemin de bıçak ve benzeri âletlerle gerçekleştirildiği, 648 eylemin de binâ, mâbed ve benzeri mahallere bubi tuzakları kurulmak sûretiyle gerçekleştirildiği ifâde edilmektedir. Bu yayına göre bu eylemlerden 371 tanesi Bağdat'ta,1694 tanesi Ninova'da (Musul'un da içerisinde bulunduğu eyâlet), 493 tanesi Irak'ın güneyinde, 600 tanesi Diyala'da, 581 tanesi Anbar'da, 573 tanesi Selahattin ve Kuzey Bağdat'ta ve 188 tanesi de Kerkük'te gerçekleştirilmiştir.[440]

---

[438] "Hasâdü Ameliyyâti'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Hilâle'l-Âm 1433 h. Fi'l-Irâq" **En-Nebe': Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm**, y.y. 1433/2012. , s.3, https://ia902700.us.archive.org/31/items/Tq1433_201408/Tq1433.pdf (Erişim Tarihi:19.08.2016).

[439] "Irak'ta Cezaevine Saldırı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 28.09.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/irakta-cezaevine-saldiri (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[440] A.g.y. , s.193.

15 Kasım 2012-3 Kasım 2013 tarihleri arasında yapılan eylemlerin anlatıldığı aynı isimli yayında ise bir sene içerisinde toplamda 7681 eylemin gerçekleştirildiği ifâde edilmektedir. Bir önceki yılın verilerine göre aradaki fark örgütün etkinliğini önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Bu sene içerisinde gerçekleştirildiği ifâde edilen eylemlerin aylara göre dağılımı incelendiğinde, örgütün her geçen ay etkinliğini daha fazla artırdığı ve 15 Kasım îtibâriyle ilk bir ayda 352 olan eylem sayısının her geçen ay artarak bu bir senenin son ayında 729 olarak gerçekleştiği görülmektedir.[441] Bu yıl içerisinde Irak'ta yapılan eylemlerin türlerine bakacak olursak; bu eylemlerden 537 tanesinin bomba yüklü aracın eylem yapılacak yere bırakılarak uzaktan patlatılması, 78 tanesinin bomba yüklü araçla intihar saldırısı şeklinde, 160 tanesinin bombalı yelekle, 14 tanesinin bomba yüklü motosikletle, 4465 tanesinin bombalı paketle, 336 tanesinin hafif ve ağır silahlarla yapılan baskınlar şeklinde, 607 tanesinin havan topları ve füzelerle, 1015 tanesinin binâ, ibâdethâne ve benzeri bazı mekânlara kurulan bubi tuzaklarıyla, 1047 tanesinin keskin nişancı silahlarıyla gerçekleştirildiği, susturuculu ve susturucusuz silahlarla da 1083 suikast gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Ayrıca sekiz şehrin ele geçirildiği ve yüzlerce mahkûmun da kurtarıldığı belirtilmektedir.[442]

[441] "Hasâdü Ameliyyâti'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Hilâle'l-Âm 1434 h. Fi'l-Irâq" **En-Nebe': Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm**, y.y. 1434/2013 , s.408, https://ia800703.us.archive.org/34/items/NABAA1435/NABAA-1434-IRAQ.pdf (Erişim Tarihi:19.08.2016).
[442] A.g.y. , s.408.

IŞİD'in 26 Kasım 2011-14 Kasım 2012 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Aylara ve Eyâletlere Göre Dağılımı								
Aylar	Bağdat	Ninova	Güney Eyâleti	Diyala	Anbar	Selahaddin ve Kuzey Bağdat	Kerkük	**Toplam**
Muharrem	43	134	29	28	62	37	-	**333**
Sefer	30	103	58	33	3	33	-	**260**
Rebîu'l-Evvel	40	64	20	32	31	24	-	**211**
Rebîu'l-Âhir	20	139	70	65	39	26	22	**381**
Cemâziye'l-Evvel	14	94	28	37	20	45	13	**251**
Cemâziye'l-Âhir	25	141	22	37	55	40	12	**332**
Recep	45	112	42	81	74	78	27	**459**
Şâban	23	127	37	48	43	57	16	**351**
Ramazan	45	276	69	99	96	75	34	**694**
Şevval	37	176	38	59	59	50	34	**453**
Zilkâde	31	178	44	37	55	74	18	**437**
Zilhicce	18	150	36	44	44	34	12	**338**
Toplam	**371**	**1694**	**493**	**600**	**581**	**573**	**188**	**4500**

IŞİD'in 15 Kasım 2012 - 3 Kasım 2013 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Aylara ve Eyâletlere Göre Dağılımı								
Aylar	Bağdat	Ninova	Güney Eyâleti	Diyala	Anbar	Selahaddin ve Kuzey Bağdat	Kerkük	**Toplam**
Muharrem	14	125	41	36	50	56	30	**352**
Sefer	24	156	43	80	62	68	39	**472**
Rebîu'l-Evvel	39	132	40	63	50	72	32	**428**
Rebîu'l-Âhir	39	171	39	92	66	95	28	**530**
Cemâziye'l-Evvel	44	206	47	68	69	101	26	**561**
Cemâziye'l-Âhir	20	234	61	78	138	142	8	**681**
Recep	43	294	49	77	119	145	28	**755**
Şâban	14	289	65	64	103	172	39	**746**
Ramazan	20	378	101	109	92	118	49	**867**
Şevval	33	300	78	58	97	154	36	**756**
Zilkâde	26	264	81	104	107	201	21	**804**
Zilhicce	30	216	71	67	114	185	46	**729**
Toplam	**346**	**2765**	**716**	**896**	**1067**	**1509**	**382**	**7681**

IŞİD'in* 26 Kasım 2011-14 Kasım 2012 *Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Eyâletlere Göre Dağılımı

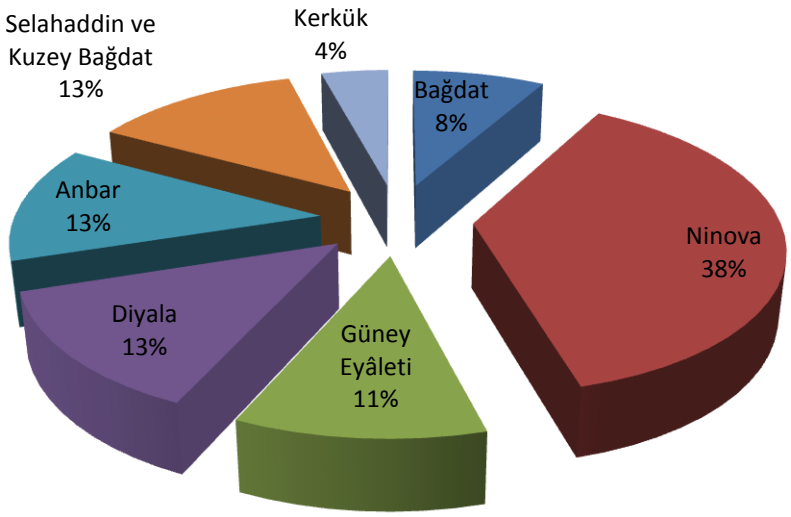

IŞİD'in 15 Kasım 2012 - 3 Kasım 2013 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemler'in Eyâletlere Göre Dağılımı

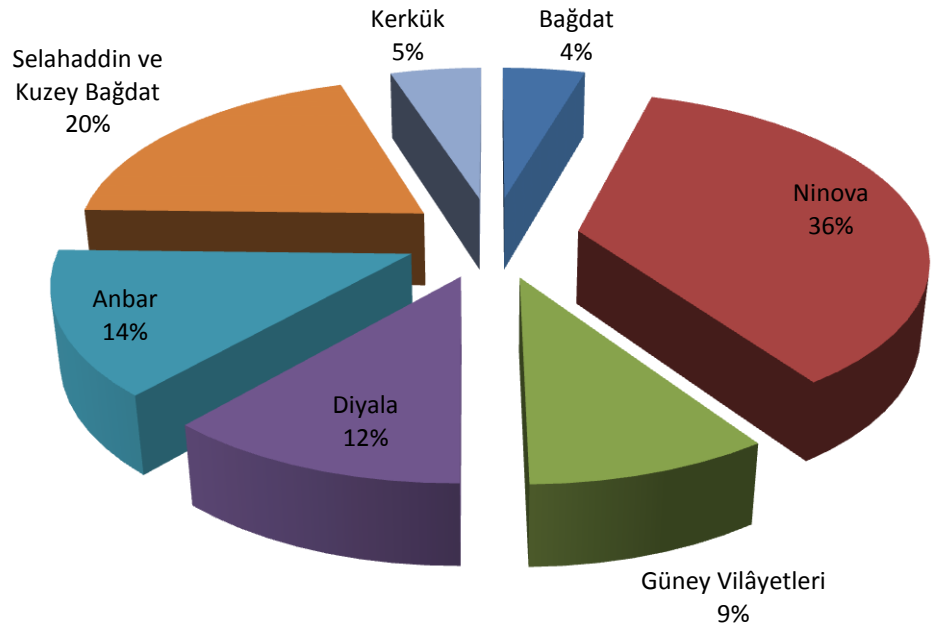

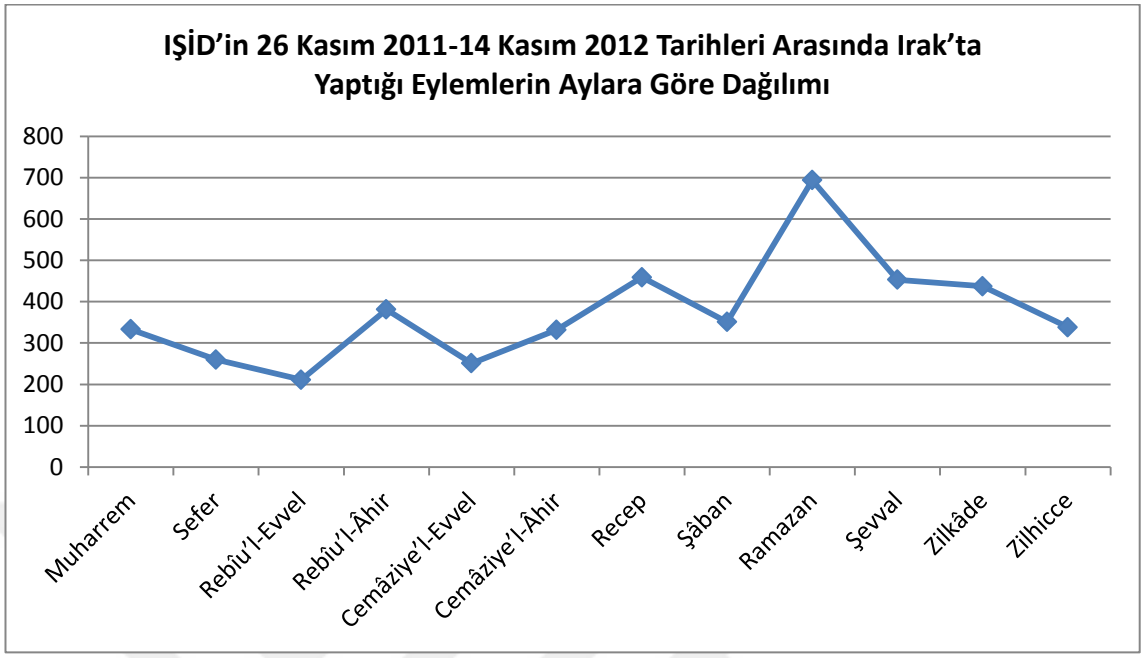
IŞİD'in 26 Kasım 2011-14 Kasım 2012 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Aylara Göre Dağılımı
800
700
600
500
400
300
200
100
0
Muharrem
Sefer
Rebîu'l-Evvel
Rebîu'l-Âhir
Cemâziye'l-Evvel
Cemâziye'l-Âhir
Recep
Şâban
Ramazan
Şevval
Zilkâde
Zilhicce

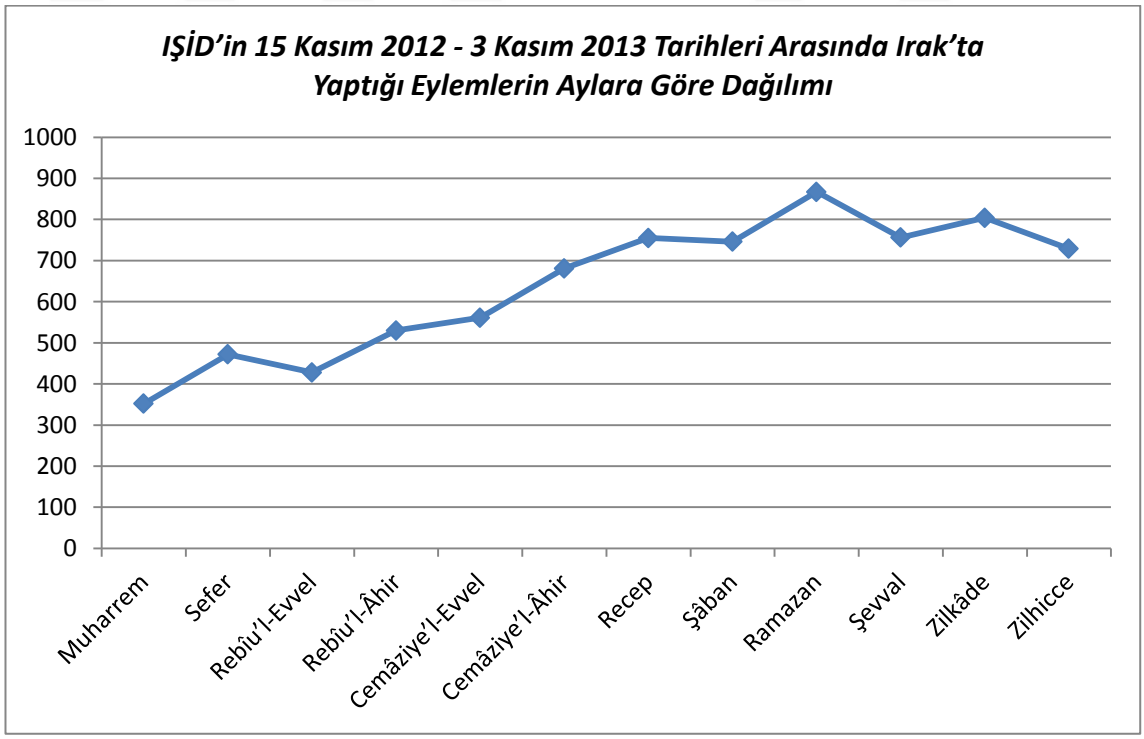
IŞİD'in 15 Kasım 2012 - 3 Kasım 2013 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Aylara Göre Dağılımı
1000
900
800
700
600
500
400
300
200
100
0
Muharrem
Sefer
Rebîu'l-Evvel
Rebîu'l-Âhir
Cemâziye'l-Evvel
Cemâziye'l-Âhir
Recep
Şâban
Ramazan
Şevval
Zilkâde
Zilhicce

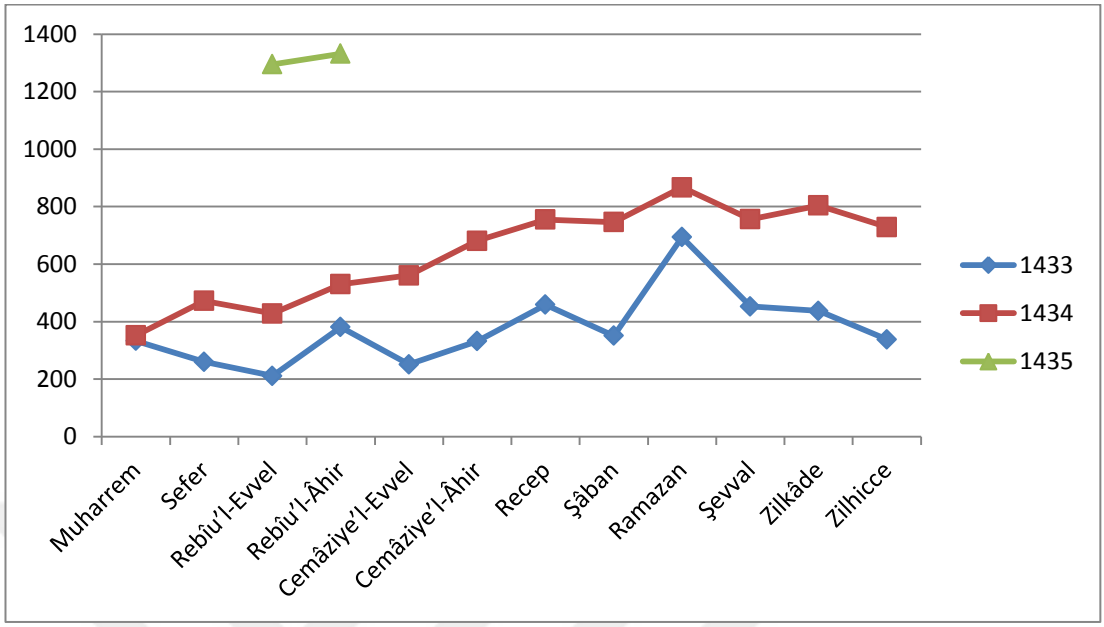
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
Muharrem
Sefer
Rebîu'l-Evvel
Rebîu'l-Âhir
Cemâziye'l-Evvel
Cemâziye'l-Âhir
Recep
Şâban
Ramazan
Şevval
Zilkâde
Zilhicce
1433
1434
1435

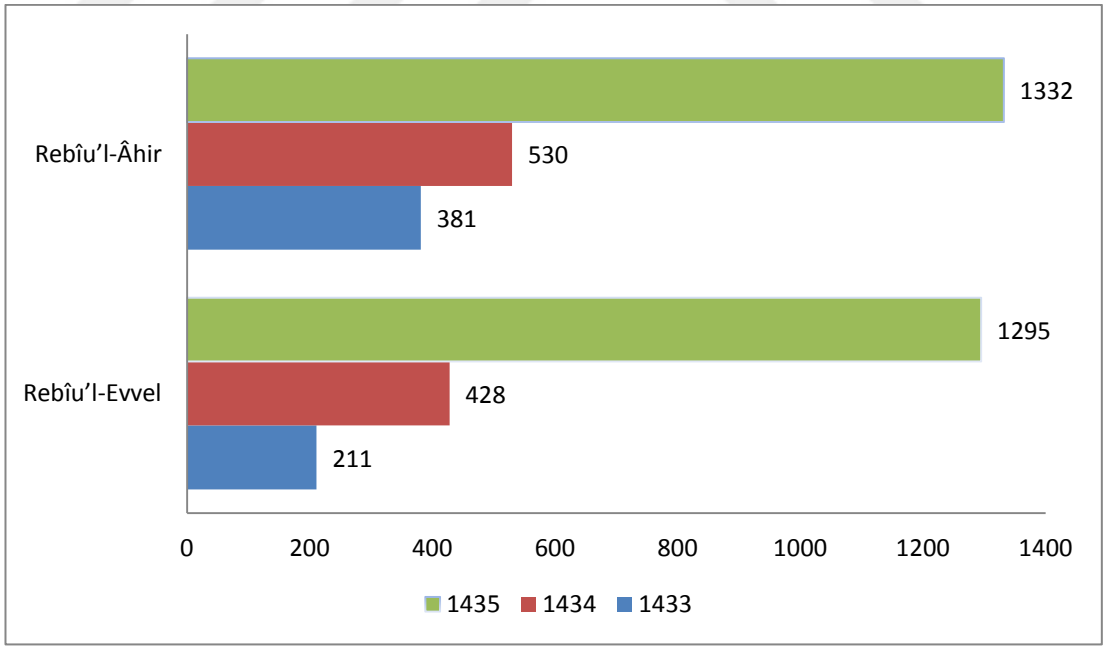
Rebîu'l-Âhir
Rebîu'l-Evvel
1332
530
381
1295
428
211
0
200
400
600
800
1000
1200
1400
1435
1434
1433

IŞİD'in 26 Kasım 2011-14 Kasım 2012 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Türü ve Türlere Göre Sayıların Dağılımı		
1	**Bomba Yüklü Araçlarla Yapılan İntihar Saldırıları**	22
2	**Bombalı Yeleklerle Yapılan İntihar Saldırıları**	18
3	**Hedef Bölgeye Bırakılan Bomba Yüklü Araçlarla Yapılan saldırılar**	330
4	**Hedef Bölgeye Bırakılan Bomba Yüklü Motosikletlerle Yapılan Saldırılar**	22
5	**Bombalı Paketlerle Yapılan Saldırılar**	3412
6	**Muhtelif Silahlarla Yapılan Saldırılar**	887
7	**Susturuculu-Susturucusuz Silahlarla Yapılan Suikastler**	633
8	**Havan Topu ve Füzelerle Yapılan Saldırılar**	359
9	**Keskin Nişancı Silahlarıyla Gerçekleştirilen Saldırılar**	20

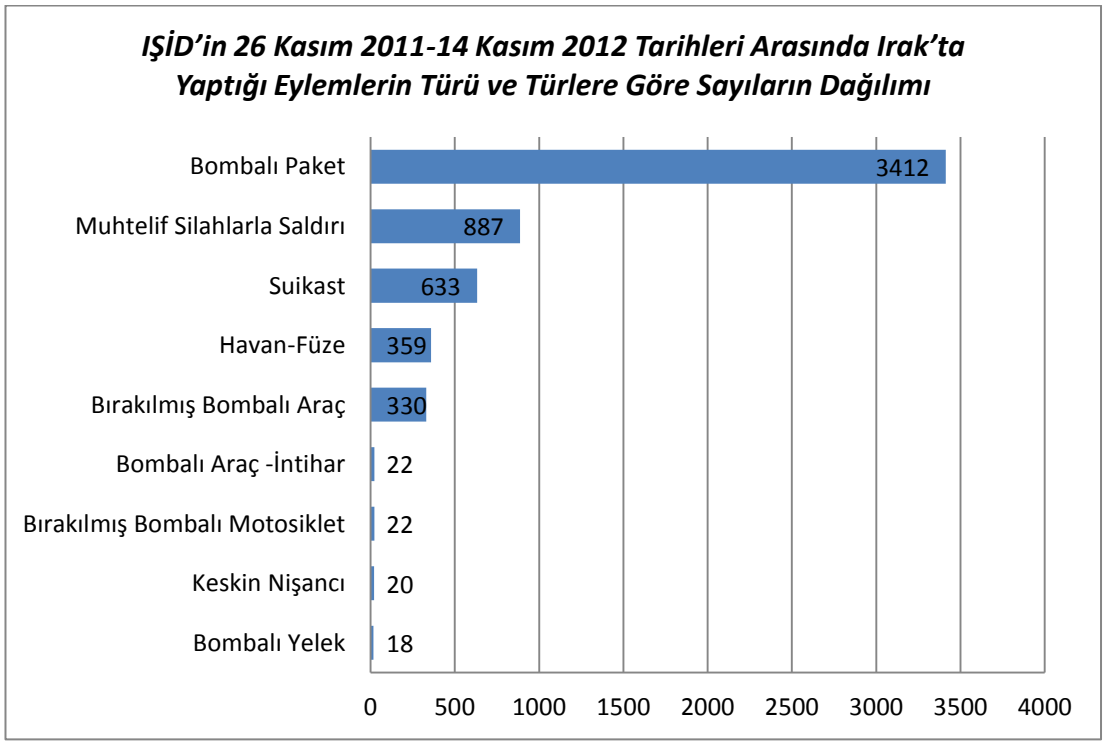

IŞİD'in 15 Kasım 2012 - 3 Kasım 2013 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Türü ve Türlere Göre Sayıların Dağılımı		
1	**Bomba Yüklü Araçlarla Yapılan İntihar Saldırıları**	78
2	**Bombalı Yeleklerle Yapılan İntihar Saldırıları**	160
3	**Hedef Bölgeye Bırakılan Bomba Yüklü Araçlarla Yapılan saldırılar**	537
4	**Hedef Bölgeye Bırakılan Bomba Yüklü Motosikletlerle Yapılan Saldırılar**	14
5	**Bombalı Paketlerle Yapılan Saldırılar**	4465
6	**Muhtelif Silahlarla Yapılan Saldırılar**	336
7	**Susturuculu-Susturucusuz Silahlarla Yapılan Suikastler**	1083
8	**Havan Topu ve Füzelerle Yapılan Saldırılar**	607
9	**Bina, Mâbed gibi Yerlerin Yakılması, Tuzaklanması ve Patlatılması**	1015
10	**Kontrol Noktalarının Basılması**	30
11	**Keskin Nişancı Silahlarıyla Gerçekleştirilen Saldırılar**	1047
12	**Yerleşim Yerlerinin Tamamen Hâkimiyet Altına Alınması**	8
13	**Hapishâneden Kaçırılanlar**	100+
14	**Sünnîlerin Yaşadığı Yerlerden Çıkarılan Muhârip Şiîler**	100+

IŞİD'in 15 Kasım 2012 - 3 Kasım 2013 Tarihleri Arasında Irak'ta Yaptığı Eylemlerin Türü ve Türlere Göre Sayıların Dağılımı

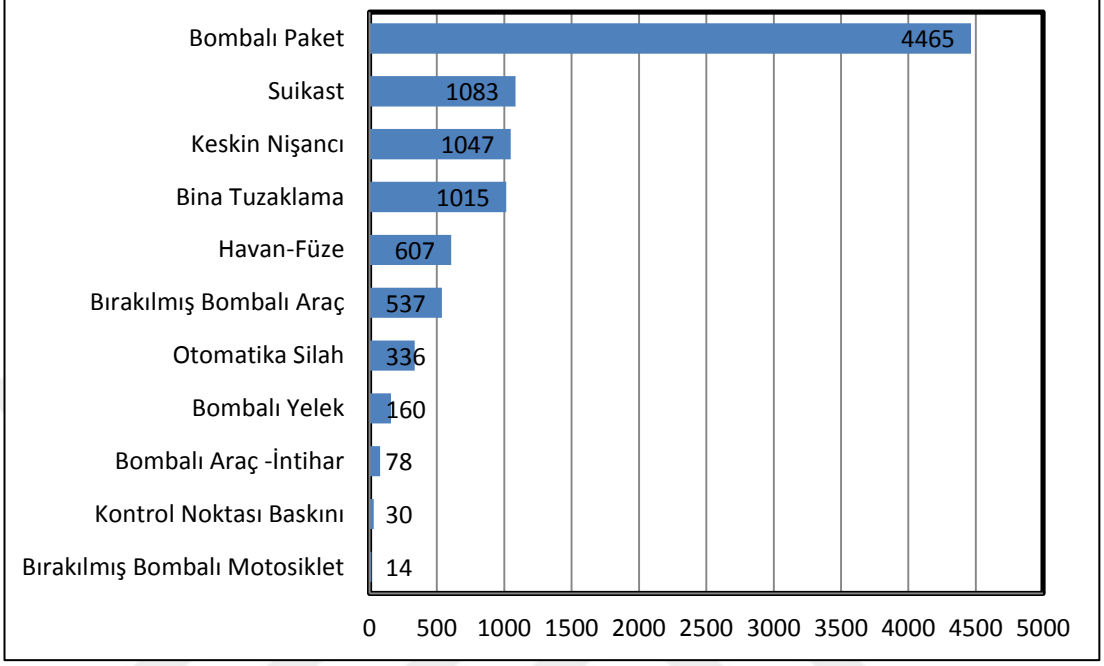

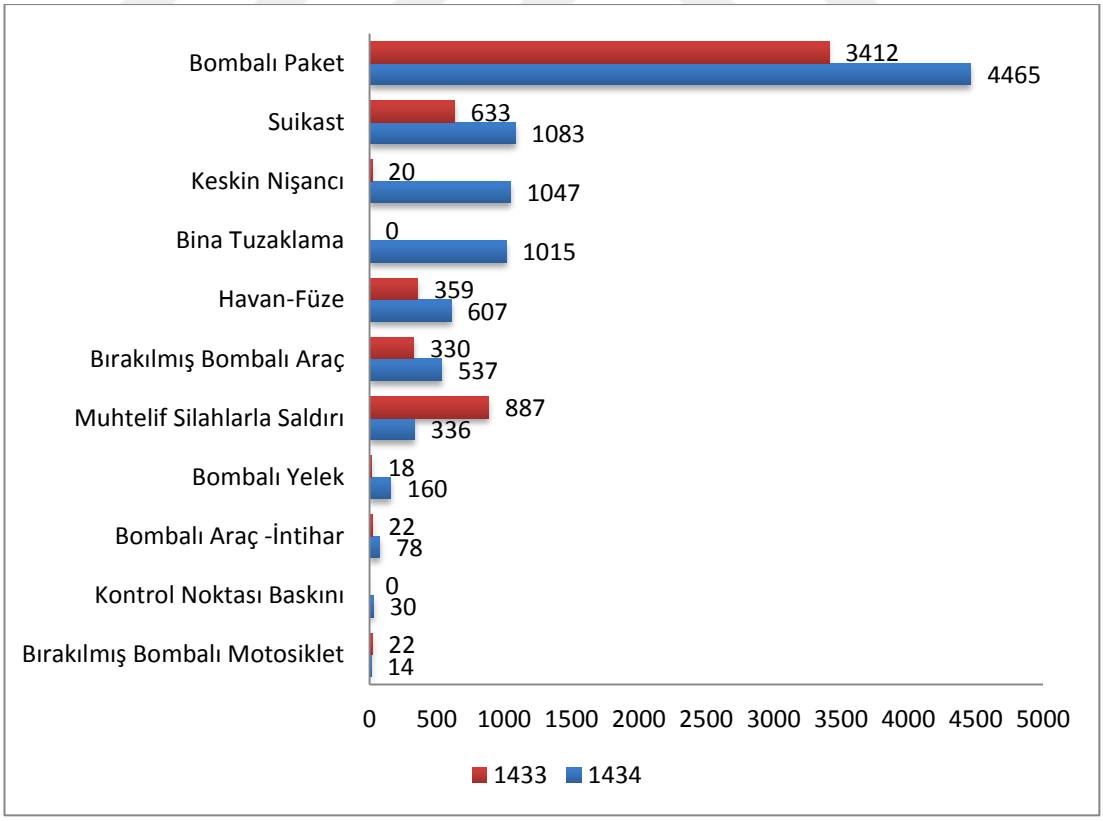

Burada bahsedilen hapishâne saldırılarının en önemlilerinden bir tanesinin Temmuz 2013'te Bağdat'taki Ebu Garîb ve Tâci Hapishânelerine yapılan ve örgütün üstlendiği saldırılar olduğu görülmektedir. Yüzlerce mahkûmun firâr ettiği bu saldırılarla birlikte örgüt, buradan kaçan mahkûmlarla ciddî bir insan kaynağı elde etmiştir. Örgütün saldırı yöntemleri hakkında da önemli ipuçları veren bu saldırılarda Irak İçişleri Bakanı Visâm El-Fireycî'nin verdiği bilgilere göre saldırılara 9 intihar bombacısı katılmış, ayrıca intihar bombacılarının kullandığı üç adet bomba yüklü araç da bu saldırılarda kullanılmıştır.[443]

4 Kasım 2013-25 Eylül 2014 tarihlerine (Hicrî 1435) âit örgütün yayınlarının tamamına ulaşmak mümkün olmamakla birlikte sadece iki ayın istatistiklerine ulaşılabilmiştir. Bu istatistiklere göre; Ocak 2014 toplam eylem sayısı 1.295 olarak verilmektedir. Bu eylemlerden 17 tanesi bomba yüklü araçlarla intihar eylemi, 38 tanesi bomba yüklü araçların eylem yapılacak yere bırakılarak patlatılması sûretiyle, bir tanesi bomba yüklü motosikletle, üç tanesi bombalı yelekle, 580 tanesi bombalı paketle, 306 tanesi hafif ve ağır saldırı silahlarıyla, 175 tanesi havan topları ve füzelerle, 164 tanesi bina, mâbed ve benzeri yerlerin tuzaklanması, patlatılması ve yakılması sûretiyle, beş tanesi askerî kontrol noktalarına saldırılması şeklinde, 104 tanesi keskin nişancı silahıyla, 10 tanesi uzaktan hedef almak sûretiyle, yedi tanesi de tuzaklanmış binalara askerlerin girişi sonrası patlatılmasıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca susturuculu ve susturucusuz silahlarla 99 tane suikast gerçekleştirilmiş, 14 tane uçak ve helikopter düşürülmüş ve iki belde ele geçirilmiştir.[444]Bu eylemlerin eyâletlere göre dağılıma bakılacak olursa; 29 eylem Bağdat'ta, 476 eylem eylem Ninova'da, 130 eylem Güney vilâyetlerinde, 64 tanesi Diyala'da, 300 tanesi Anbar'da, 122 tanesi Selahattin'de, 83 tanesi Kuzey Bağdat'ta ve 91 tanesi Kerkük'te gerçekleştirilmiştir.[445]

---

[443] "Irak'taki Cezaevi Baskınını El Kaide Üstlendi" , BBC Türkçe, 23.07.2013, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/07/130723_el_kaide_irak (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[444] **En-Nebe': Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm**, S.L, y.y. 1435/2014, s.61, https://ia802502.us.archive.org/26/items/Anba50An51435/anba%2050-an%205-1435.pdf (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

[445] A.g.y. , s.60.

Şubat 2014'te gerçekleştirildiği belirtilen eylemlerin de; yedi tanesi bomba yüklü intihar eylemleriyle, beş tanesi bombalı yeleklerle, 44 tanesi bomba yüklü araçların eylem yapılacak yere bırakılarak uzaktan patlatılmasıyla, iki tanesi bomba yüklü motosikletlerle, 641 tanesi bombalı paketlerle, 204 tanesi hafif ve ağır muhtelif silahlarla, 69 tanesi havan topu ve füzelerle, 151 tanesi binâların, mâbedlerin ve benzeri yerlerin tuzaklanması, patlatılması ve yakılması sûretiyle, 44 tanesi keskin nişancı silahlarıyla, iki tanesi de askerlerin girişleri öncesi binalarının tuzaklanması ve patlatılması sûretiyle gerçekleştirilmiştir. Ayrıca susturuculu-susturucusuz silahlarla ve bıçaklarla 121 suikast gerçekleştirilmiş, yedi kontrol noktası vb. yerlere baskın düzenlenmiş, iki helikopter düşürülmüş, iki belde ele geçirilmiş ve 39 asker esir alınmıştır.[446]

Bu eylemlerin şehirlere göre dağılımda da eylemlerden 41 tanesinin Bağdat'ta, 487 tanesinin Ninova'da, 86 tanesinin Güney vilâyetlerinde, 13 tanesinin Diyala'da, 224 tanesinin Anbar'da, 177 tanesinin Selahaddin'de, 67 tanesinin Kuzey Bağdat'ta ve 118 tanesinin Kerkük'te gerçekleştirildiği görülmektedir.[447] IŞİD terör örgütünün yayınlamış olduğu bu veriler sayısal olarak incelendiğinde, 13 Ocak-10 Şubat 2013 tarihleri arasında toplam eylem sayısı 428 olarak verilmişken Ocak 2014'te bu sayı 1.295 olarak verilmiştir. Yine Hicrî 1434 yılı Rebîu'l-Âhir ayında toplam eylem sayısı 530 olarak verilmişken Hicrî 1435 yılı Rebîu'l-Âhir ayında (Şubat 2014) da bu sayı 1.332 olarak verilmektedir. Bu rakamlar örgütün eylem kapasitesini ne kadar artırdığını açıkça göstermektedir.

IŞİD terör örgütü, özellikle 2014 yılında alan hâkimiyeti sağlama ve hâkimiyet sağladığı bölgelerde kendinden başka hiçbir gücü bırakmama stratejisine 2014 yılında ağırlık vermiş ve Suriye'de, Esed'e karşı savaşan muhaliflerin kontrol altına aldığı tek il merkezi olan Rakka'ya günler süren çatışmaların akabinde girmiş ve burada kontrolü ele almıştır.[448] Örgütün esas ismini duyurduğu, geniş bir toprak

[446] **En-Nebe': Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm**, S.LI, y.y. 1435/2014, s.64, https://ia902509.us.archive.org/13/items/51511435/1435.pdf (Erişim Tarihi: 20.08.2016).
[447] A.g.y. , s.63.
[448] "Rakka IŞİD'in Kontrolüne Geçti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 15.01.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/rakka-isidin-kontrolune-gecti (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

parçasında alan hâkimiyeti sağladığı ve dünyanın gündemine oturduğu esas olay Haziran ayı başında gerçekleştirdiği Musul işgâlidir. 6 Haziran 2014'te IŞİD militanları Musul'daki Irak güvenlik güçleriyle çatışmaya başlamış ve Nakşibendî ordusunun da desteğiyle hava üssünü ve kamu kurumlarını ele geçirerek 11 Haziran'da kentte kontrolü tamamiyle ele geçirmiş ve Musul'daki Türk konsolosluğunu basıp aralarında başkonsolos Öztürk Yılmaz'ın da olduğu 49 Türk'ü de rehin almıştır.[449] 1500 civârında militanla 30.000 kişilik Irak askerinin bulunduğu şehri ele geçiren IŞİD, kentteki merkez bankasından 430 milyon dolar ve bir miktar altını ele geçirmiştir.[450] 500 bin kişinin Musul'u terk ettiği ve Musul vâlisi Esil Nuceyfî'nin, güvenlik birimlerinin bu kadar kısa sürede çözülmesinde kasıtlı bir ihmalin olabileceği yorumu yaptığı bu saldırıdan IŞİD'in hedeflerinden olan Baduş cezâevinden de üç bin mahkûm kaçmıştır.[451]

Musul'u ele geçirdikten sonra Telafer, Tikrit ve Irak'ın en büyük petrol rafinerisinin bulunduğu Beyci'de de kontrolü ele geçiren IŞİD'in kontrol altında tuttuğu topraklar, hilâfet îlan ettiği 29 Haziran 2014 târihi îtibâriyle Irak'ta Musul, Ramadi, Tikrit ve Felluce'yi de içine alacak şekilde Bağdat sınırlarına dayanmıştır. Suriye'de ise Rakka ve Deyr Ez-Zor gibi şehirleri kapsayacak şekilde özellikle Kuzey Suriye'de önemli ölçüde genişlemiştir.[452] Halk ayaklanmasından önce ülkede kullanılan petrolün % 60'ına sâhip olan Deyr Ez-Zor'un tamamı ile ülkedeki petrol yataklarının % 60'ına sâhip olan ve irili ufaklı rafinerilerin bulunduğu Haseke'nin bir kısmını kontrol altına almasıyla birlikte önemli bir petrol ve gelir kaynağına sâhip olmuştur.[453] IŞİD'in Haziran ayı başında yıkarak Suriye ve Irak'ta ele geçirdiği

[449] "Kronoloji: IŞİD'in Musul İşgâli" Başlıklı Haber, El-Cezîre Türk, 12.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/kronoloji-isidin-musul-isgali (Erişim Tarihi:21.08.2016).
[450] Ali Semin, "Irak'ta Derinleşen IŞİD Krizi ve Türkmenler", BİLGESAM, 21.08.2014, http://www.bilgesam.org/incele/1750/-irak%E2%80%99ta-derinlesen-isid-krizi-ve-turkmenler/#.V7krdpiLTIU (Erişim Tarihi: 21.08.2016).
[451] "IŞİD Musul'u Ele Geçirdi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 12.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-musulu-ele-gecirdi (Erişim Tarihi: 21.08.2016).
[452] "IŞİD Hilafet İlan Etti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 29.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-hilafet-ilan-etti (Erişim Tarihi:21.08.2016).
[453] Ece Gökedef-Melis Kobal, "IŞİD Petrol A.Ş." El-Cezire Türk, 30.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/isid-petrol (Erişim Tarihi:21.08.2016).

toprakları birleştirmesiyle bu sınırların çizildiği Sykes-Picot anlaşması da tartışmalı hâle gelmiştir.[454]



Harita8: 29 Haziran 2014 îtibâriyle IŞİD'in Ele Geçirdiği Bölgeler[455]

IŞİD'in bir taraftan alan hâkimiyetini genişletme stratejisini uygulamaya devam ederken bir taraftan da muhtelif yerlerde muhtelif saldırılar ve terör saldırıları gerçekleştirmiştir. 29 Haziran 2014 tarihindeki sözde hilâet îlanından sonra gerçekleştirilen bu saldırılar mümkün olduğu kadar târihî sırasıyla şu şekilde ele alınabilir:

[454] Jim Muir, "Sykes-Picot: Yüzyıldır Hınç Yaratan Harita", BBC Türkçe, 16.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160516_sykes_picot_100_yil (Erişim Tarihi: 21.08.2016).
[455] Kaynak: http://www.aljazeera.com.tr/haber/isidin-haritasi

3 Ağustos 2014 Sincar'ın İşgâli: Hilâfet îlanından sonra hâkimiyet sağladığı alanları genişletme stratejisine ağırlık veren IŞİD Ağustos ayında Ezidîlerin yaşadığı ve Peşmerge'nin kontrolü altında bulunan Sincar'a saldırmış ve burayı ele geçirmiştir.[456]

2014 Kobani Saldırıları: IŞİD, hilâfet ilanının akabinde 11 Temmuz 2015 tarihinde saldırdığı[457] Kobani'ye Eylül ayı sonlarına gelindiğinde geniş kapsamlı bir saldırı başlatmış ve PKK'nın Suriye uzantısı olan PYD'nin kontrolündeki 20'den fazla köyü ele geçirmiştir.[458] ABD öncülüğündeki koalisyonun hava saldırılarının da destek verdiği PKK terör örgütünün Suriye'deki silahlı uzantısı YPG'den Kobani'yi alamayan IŞİD terör örgütü Kobani'ye Ekim ayında yeni bir saldırı başlatmıştır.[459] Koalisyonun desteklediği YPG militanlarıyla şiddetli çatışmalar yaşansa da IŞİD Kobani'yi tamamen ele geçirememiştir. Bununla birlikte 29 Kasım 2014 tarihinde iki kişinin hayatını kaybettiği, 18 kişinin de yaralandığı iki bombalı araç saldırısıyla Kobani'ye tekrar saldırmıştır.[460] Bundan sonra da saldırılarını Ocak 2015 ve Haziran 2015'te de sürdürmüştür. Kobani'ye şiddetli saldırılar yapmış ve yaşanan çatışmaların neticesinde yüzlerce kişi hayatını kaybetmiş ve on binlerce kişi Türkiye'ye ilticâ etmek durumunda kalmıştır.

2015 yılında IŞİD, Irak ve Suriye'de muhtelif bölgelerde hâkimiyet sahasını genişletmeye dönük eylemlerini özellikle Kuzey Suriye'deki Kürt bölgesi Rojava'ya yönelik olarak sürdürmüştür.[461] IŞİD'in özellikle Kuzey Suriye'deki Kürt bölgelerine yönelik saldırılarını şiddetlendirmesi ve uzun süre bu saldırıları devam ettirmesi

---

[456] "IŞİD Sincar Şehrini Peşmerge'den Aldı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 03.08.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/08/140803_isid_sincar (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

[457] "IŞİD Kobani'ye Saldırıyor" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 11.07.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-kobaniye-saldiriyor (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

[458] "IŞİD Kürt Köylerinde" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 24.09.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-kurt-koylerinde (Erişim Tarihi:21.08.2016).

[459] "IŞİD Kobani'de Yeni Saldırı Başlattı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 09.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141008_kobani_isid_yeni_saldiri (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

[460] "IŞİD, Türkiye Sınırına İntihar Saldırısı Girişiminde Bulundu" Başlıklı Haber, 29.11.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1014179-isid-turkiye-sinirina-intihar-saldirisi-girisiminde-bulundu (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

[461] "IŞİD Tel Abyad'ın Doğusuna Saldırdı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 30.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150630_tel_abyad_isid_saldiri (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

uluslararası toplumca PKK'nın Suriye'deki uzantısı olan PYD-YPG güçlerine silah yardımı yapmasının ve bilhassa ağır silahlar vermesinin önünü açmıştır. Bunun da bu güçlerin PKK bağlantılı oldukları düşünüldüğünde ilerleyen yıllarda Türkiye için çok ciddî güvenlik risklerini berâberinde getireceği muhakkaktır.

IŞİD'in hâkimiyet sahasını genişletmeye dönük saldırılarına 2015 yılında da devam etmiş ve bu maksatla Mayıs ayı içerisinde Irak'ın Anbar vilâyetinin başkenti olan Ramadi'yi ele geçirmiştir.[462] IŞİD, 2015 Mayıs ayı sonlarında yoğun çatışmaların ardından Suriye rejiminin elinde bulunan Palmira'yı da ele geçirmiştir.[463] Irak ve Suriye'den sonra Libya'da da alan hâkimiyeti stratejisi uygulayan IŞİD, 2014 yılı sonlarında Libya'nın Derne kentinin kontrolünü elinde bulunduran grupların örgüte bîatini açıklamasıyla Libya'da da bayrağını dalgalandırdığı bir toprak parçası elde etmiştir.[464] Bu sırada bombalı saldırılarını da sürdüren örgüt, Libya'da bomba yüklü araçlarla gerçekleştirdiği terör saldırılarında onlarca kişinin ölümüne yol açmıştır. Bununla birlikte Sirte kentindeki bazı kamu binalarını ele geçirmiş ve Libya'daki etkisini artırmıştır.[465] Ayrıca IŞİD'in hâkimiyet sahası; Baalbek Sünni Tugayı'nın biat açıklamasıyla Lübnan'a[466], Nijerya'da faaliyet gösteren Davet ve Cihad İçin Ehl-i Sünnet Cemâti, diğer adıyla Boko Haram örgütünün biat ettiğini açıklamasıyla Orta Afrika'ya[467], Kafkas Emirliği'nin îlanıyla Kafkasya'ya kadar uzanmıştır.[468]

---

462 "IŞİD Ramadi'yi Ele Geçirdi", Başlıklı Haber, NTV, 15.05.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/isid-ramadiyi-ele-gecirdi,aYtFMIN5qU6reCa4oPPrBw?_ref=infinite (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

463 "IŞİD Tedmur (Palmira)'yı Ele Geçirdi" Başlıklı Haber, NTV, 20.05.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/isid-tedmur-palmirayi-ele-gecirdi,As3MXjZi8EGnSKVzHTjqIA?_ref=infinite (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

464 "Libya'nın Derne Kenti, IŞİD Topraklarına Katıldığını İlan Etti" Başlıklı Haber, İhlas Haber Ajansı, 10.11.2014, http://www.iha.com.tr/haber-libyanin-derne-kenti-isid-topraklarina-katildigini-ilan-etti-408976/ (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

465 "IŞİD Libya'da Giderek Güçleniyor" Başlıklı Haber, Tr Euro News, 20.02.2015, http://tr.euronews.com/2015/02/20/isid-libya-da-giderek-gucleniyor (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

466 "Lübnanlı Örgüt IŞİD'e Biat Etti" Başlıklı Haber, Hürriyet, 30.06.2014, http://www.hurriyet.com.tr/lubnanli-orgut-iside-biat-etti-26714647 (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

467 "Boko Haram IŞİD'e Biat Etti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 08.03.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/boko-haram-iside-biat-etti (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

468 "IŞİD Kafkas Vilayetini İlan Etti" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 25.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150625_isid_kuzey_kafkasya (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

Bağdat'ta çoğunluğu Şiîlerden oluşan mahallelerde bomba yüklü araçlarla gerçekleştirilen saldırılarda 21 kişi hayatını kaybetmiştir.[469] Örgütün Diyala'da Şiîlerin yaşadığı Han Benî Sa'd mahallesinde gerçekleştirdiği bir başka bombalı terör saldırısında da 120 kişinin hayatını kaybettiği, 130 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[470] IŞİD'in Anbar vilâyetinde düzenlediği bombalı saldırılarda da 45 polis memurunun öldüğü açıklanmıştır. Bu saldırılarda IŞİD'in, 2.300 tanesi Musul işgâli sırasında olmak üzere daha önce Irak ordusundan ele geçirdiği Humvee jipleri kullandığı açıklanmıştır.[471] Ağustos ayında da örgütün Anbar Vilayetinin başkenti olan Ramadi'de düzenlediği saldırılarda, ikisi Irak ordusuna mensup general olmak üzere beş kişinin öldürdüğü, en az 10 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[472]

2015 yılı sonu, 2016 yılı îtibâriyle IŞİD'in bazı faaliyetlerini istatistiksel olarak yayınladığı 'Nebe' isimli dergisi vâsıtasıyla örgütün faaliyetleri hakkında daha detaylı ve birinci elden bilgi edinmek mümkün olmuştur. Fakat bu bilgilerde birtakım manipülasyonların da olabileceğine istinâden örgütün bu kaynaklarında verilen bilgiler açık kaynaklardan da teyit edilmeye çalışılması daha doğru olacaktır. Örgütün bu yayınına göre 14 Ekim - 11 Aralık 2015 (Hicrî 1437'nin ilk ayları olan Muharrem ve Sefer Ayları) tarihleri arasında örgütün Batı Afrika Vilâyeti olarak adlandırdığı bölgede 100'den fazla eylem gerçekleştirilmiştir. IŞİD'in kendinden olmayan Müslümanları dinden çıkmış kabul etmesi sebebiyle burada geçen 'Mürtedlere Karşı Saldırılar' lafzından, bu saldırıların Müslümanlara karşı gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bu verilere göre bu saldırılarda 1.200'den fazla füze atılmış, 67 intihar saldırısı gerçekleştirilmiş, 27 düşman saldırısı püskürtülmüş, 24 tank ve 20 adet muhtelif mekanik araç tahrip edilmiştir. 1.000 ölü ve yaralının olduğu bu saldırılarda örgüt; üç adet tank, bir adet zırhlı personel taşıyıcı, 23 adet 4X4 arazi aracı, bir adet kamyon, 263 adet kalaşnikof tüfek, 17 adet doçka ağır

[469] "Bağdat'taki Bombalı Saldırıları IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 23.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150723_bagdat_saldirilar_isid (Erişim Tarihi: 21.08.2016).
[470] "IŞİD Diyala'da İntihar Saldırısı Düzenledi: 120 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150718_irak_saldiri_isid (Erişim Tarihi: 21.08.2016).
[471] "Irak'ta IŞİD Saldırısı: 45 Polis Memuru Öldü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150601_irak_saldiri (Erişişm Tarihi: 21.08.2016).
[472] "IŞİD Ramadi'de İki Iraklı Generali Öldürdü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 27.08.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/08/150827_isid_ramadi_generaller (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

makinalı silah ve muhtelif silahlara âit 56.000 adet mermi ele geçirmiştir.[473] Aynı yayında IŞİD'in, Mahmur'dan Kobani'ye kadar olan bölgede PKK, Peşmerge ve muhaliflere karşı birçok saldırı gerçekleştirdiği belirtilmektedir.[474]

10 Ağustos 2015 Bakuba Saldırıları: Başkent Bağdat'a 60 km mesafede yer alan Bakuba'da biri pazar yerinde olmak üzere sivillerin hedef alındığı iki ayrı bombalı saldırıda en az 47 kişinin hayatını kaybettiği, 70'den fazla kişinin de yaralandığı ifade edilmektedir.[475]

13 Ağustos 2015 Sadr Mahallesi Saldırısı: Bağdat'ta Şiîlerin yoğunlukla yaşadığı Sadr mahallesinde patlayıcı yüklü kamyonlarla düzenlenen ve IŞİD tarafından üstlenilen saldırılarda 76 kişi hayatını kaybetmiş, 200'den fazla kişi yaralanmıştır.[476]

1 Kasım 2015'te de Humus Saldırısı: IŞİD tarafından rejim güçlerine yapılan bu saldırıda rejim askerlerinin 50'den fazla ölü ve yaralı verdiği belirtilmiştir.[477]

28 Aralık 2015 Zehra Bölgesi Saldırıları: Rejim yanlılarının yaşadığı Humus'un Zehra bölgesinde düzenlenen iki ayrı bombalı saldırıda 32 kişinin hayatını kaybettiği, 90 kişinin de yaralandığı haber kaynaklarında geçmekte fakat saldırıyı üstlenen ile ilgili bir bilgi verilmektedir.[478] Örgütün yayınında üstlenilen bu intihar saldırılarında ise 120'den fazla ölü ve yaralı olduğu belirtilmektedir. Ayrıca aynı yayında, bu saldırıda hayatını kaybeden ve yaralananlarla alakalı Nusayrî vurgusu dikkat çekmektedir. Örgütün yayınında verilen toplam ölü ve yaralı sayısı ile haber

---

[473] "El-Ameliyyâtü'l-Askeriyyetü Fî Vilâyet-i Ğurabin İfrîkiyyetin Hilâle Şehray Muharrem ve Safer Li âm-i 1437 Hicriyyen", **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten**, S.X, 1437/2015, s.2.

[474] "Üsbûun Dâmin alâ Mürteddi'l-Ahzâbi'l-Kurdiyyi ve Ceyşü'l-Hilâfeti Yeşulu el-Cebehâti min Mahmûr ilâ Ayni'l-İslâm", **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten**, S.X, 1437/2015, s.3.

[475] "Irak'ta İki Bombalı Saldırı: 47 Ölü" Başlıklı Haber, NTV, 10.08.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/irakta-iki-bombali-saldiri-47-olu,84TUZoSbaUGNYfD-8qVzwA (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

[476] "Kanlı Saldırıyı IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, NTV, 13.08.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/kanli-saldiriyi-isid-ustlendi-76-olu,B5efw_TXK0aKdAj6coJnvw (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

[477] "IŞİD'den Mahin Saldırısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 01.11.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isidden-mahin-saldirisi (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

[478] "Humus'ta Bombalı Saldırı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 28.12.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/humusta-bombali-saldirilar-32-olu (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

kaynaklarında geçen ölü ve yaralı sayısının hemen hemen aynı olduğu görülmektedir.

11 Ocak 2016 Bağdat ve Mikdadiye Saldırıları: Bağdat'ta bir alış veriş merkezinin hedef alındığı belirtilen bombalı saldırılarda en az 12 kişinin hayatını kaybettiği, çok sayıda kişinin de yaralandığı belirtilmiştir. Ayrıca Irak'ın doğusunda yer alan Mikdâdiye kentinde gerçekleştirilen intihar saldırılarında ise en az 20 kişinin hayatını kaybettiği, çok sayıda kişinin de yaralandığı ifâde edilmiştir.[479] IŞİD terör örgütü ise yayınında Bağdat'ta gerçekleştirilen saldırılardaki ölü ve yaralı sayısını 90 olarak belirtmiştir.[480] Mikdadiye saldırılarında ise Irak ordusundan ve Şiîlerden ölü ve yaralı sayısını 60 olarak vermektedir.[481]

18 Ocak Hama Saldırısı: Suriye'nin Hama şehrinde IŞİD'in yayınında yer alan ve gerçekleştirdiklerini belirttikleri bombalı intihar saldırısında rejim askerlerinden ve rejim saflarında savaşan milislerden 70'inin öldürüldüğü belirtilmektedir.[482] Bu saldırıların güvenilir haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

26 Ocak 2016 Humus Saldırıları: Humus'ta yine rejim yanlısı bölgede IŞİD tarafından gerçekleştirilen bu saldırılarda 22 kişinin hayatını kaybettiği, en az 100 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[483] Örgütün yayınına göre ise bu saldırılarda 130'dan fazla ölü ve yaralı olduğu belirtilmektedir.[484]

31 Ocak 2016 Seyyide Zeynep Türbesi Saldırısı: Suriye'nin başkenti Şam'da Lübnan Hizbullah'ının etkili olduğu belirtilen bölgede yer alan ve Şiîlerce

---

479 "Bağdat'ta IŞİD Saldırısı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 11.01.2016, http://www.dw.com/tr/ba%C4%9Fdatta-i%C5%9Fid-sald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1/a-18972481 (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

480 "Bağdâd Tehtezzü alâ vekaı'l-Ameliyyâti'l-İnğimâsiyyeti ve'l-İstişhâdiyye" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XIII, 1437/2016, s.11.

481 "Hecemâtun bi Ehzimetin Nâsifetin ve Mufahhahâtin alâ Huşûdi'r-Râfızati fî Diyâlâ ve'l-Hasâiru bi'l-Abavât" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XIII, 1437/2016, s.11.

482 "Helâku 70 Nusayriyyen fî Ameliyyetin İstişhâdiyyetin Nev'iyyetin Kurbe's-Silmiyye", **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XV 1437/2016, s.9.

483 "Humus'ta Çifte Saldırı: 22 Ölü, En Az 100 Yaralı" Başlıklı Haber, Habertürk, 26.01.2016, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1186590-humusta-cifte-saldiri-22-olu-en-az-100-yarali (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

484 "Ehemm-ü Ameliyyât-i'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Umq-i'r-Râfiziyyi'n-Nusayrî Fi'ş-Şâm" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVI, 1437/2016, s.2.

kutsal sayılan Seyyide Zeynep türbesine yapılan bombalı saldırılarda en az 60 kişinin hayatını kaybettiği, 100'den fazla kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[485] Örgütün yayınında ise bu saldırılarda 180 ölü ve yaralı olduğu, ölü ve yaralıların çoğunun da Iraklı ve İranlı oldukları belirtilmektedir.[486]

1-3 Şubat 2016 Libya Saldırıları: IŞİD'in yayınında Libya'da gerçekleştirildiği belirtilen muhtelif saldırılarda 22 Libya askerinin öldürüldüğü ifade edilmektedir.[487]

3 Şubat 2016 Kuveyris Havalimanı Saldırıları: Suriye'de Halep yakınlarında yer alan Kuveyris hava üssüne bomba yüklü kamyonla gerçekleştirildiği belirtilen saldırıda ve akabinde rejim kuvvetleriyle IŞİD arasında çıktığı belirtilen saldırılarda rejime bağlı 90 askerin öldüğü belirtilmektedir.[488] Bu saldırı, çatıma ve ölü sayılarının bağımsız haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

17 Şubat 2016 Rakka Saldırıları: Rakka'nın kuzeyinde PKK'nın Suriye uzantısı olan PYD ile IŞİD arasında yaşanan çatışmalar sırasında, IŞİD'in yayınına göre PYD'ye düzenlenen bombalı intihar saldırılarında ve yaşanan çatışmalarda PYD militanlarından ve onlarla birlikte IŞİD ile çatışan Suriyeli muhaliflerden 90 kişinin öldüğü belirtilmektedir.[489] Haber kaynaklarında bu saldırıları yansıtan haberler yer almakla birlikte, IŞİD'in dergisinde bahsedilen bu saldırı hakkında ayrıntılı bilgi bulmak mümkün olmamıştır.

21 Şubat 2016 Şam ve Humus Saldırıları: IŞİD tarafından Humus'ta bomba yüklü iki araçla gerçekleştirilen terör saldırısında 57 kişinin hayatını kaybettiği, 100'den fazla kişinin de yaralandığı belirtilmektedir. Şam'da daha önce de saldırılara mâruz kalan Seyyide Zeynep Türbesine gerçekleştirilen saldırılarda da

---

485 "IŞİD'den Şam'da Seyyide Zeynep Türbesine Saldırı: En Az 60 Ölü" Başlıklı Haber, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160131_suriye_sam_seyyide_zeynep (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

486 "Ehemm-ü Ameliyyât-i'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Umq-i'r-Râfiziyyi'n-Nusayrî Fi'ş-Şâm" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVI, 1437/2016, s.2.

487 **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVII, 1437/2016, s.7.

488 "90 Katîlen min Mürteddî'l-Ceyşi'n-Nusayriyyi fî Sûletin Cedîdetin li Ceyşi'l-Hilâfe Ğarbî Matârı Kuveyris" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVI, 1437/2016, s.2.

489 "Ameliyyâtun İnğimâsiyyetun ve'stişhâdiyyetun Tahsudu 90 min Mürteddî PKK ve Hulefâihim şimâle Vilâyeti'r-Rakka" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.IXX, 1437/2016, s.5.

en az 83 kişinin hayatını kaybettiği 178'den fazla kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[490] IŞİD'in yayınında ise üstlenilen bu saldırılardan Şam'daki Seyyide Zeynep Türbesine yapılan saldırılarda, mürted olarak ifâde edilen 90 kişinin hayatını kaybettiği, 160'a yakın kişinin de yaralandığı belirtilmektedir. Humus'ta gerçekleştirilen saldırılarla ilgili olarak da, Zehrâ mahallesinde gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarda 90'ın üzerinde kişinin hayatını kaybettiği, 150 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[491]

23, 27 Şubat 2016 Ramadî Saldırıları: Irak'ın önemli şehirlerinden Ramâdî'nin batısında IŞİD tarafından gerçekleştirilen bombalı intihar saldırılarında da 65 kişinin öldürüldüğü belirtilmektedir.[492]

23-26 Şubat Arası Beyci ve Samarra Saldırıları: Beyci ve Samarrâ yakınlarında füzelerin ve bombaların da kullanıldığı saldırılarda üç Iraklı askerin, keskin nişancı silahlarıyla gerçekleştirilen saldırılarda 13 askerin keskin nişancı silahıyla öldürüldüğü belirtilmektedir.[493] Bu saldırıların da IŞİD kaynakları dışında teyid edilememiştir.

28 Şubat 2016 Sadr bölgesi Saldırıları: Irak'ın başkenti Bağdat'ın Şiîlerin yaşadığı Sadr bölgesinde IŞİD tarafından gerçekleştirilen iki intihar saldırısında en az 70 kişinin hayatını kaybettiği, 100 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir. Ayrıca Ebu Gureyb ve Felluce'deki saldırılarda da 30'dan fazla güvenlik görevlisinin

---

[490] "Şam ve Humus'taki Saldırıları IŞİD Üstlendi: En Az 140 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.02.2016, http://www.bbc.com/turkce/multimedya/2016/02/160221_humus_saldiri (Erişim Tarihi: 22.08.2016).

[491] "Sâhâtuhâ Seyyide Zeyneb fî Dımaşk ve'z-Zehrâ fî Humus Ameliyyâtun İstişhâdiyyetun Temziku mâ Yezîdu alâ 500 mine'n-Nusayriyyeti ve'r-Ravâfız" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.IXX, 1437/2016, s.11.

[492] "Hasîletuhâ Eksera Min 65 Katîlen: Hecemâtun İstişhâdiyyetun li Cunûdi'l-Hilâfeti Te'sıfu bi Mevâkı'ı'r-Râfıza Ğarbe MEdîneti'r-Ramâdî" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XX, 1437/2016, s.5.

[493] "Muvâcehâtun Anîfetun Kurbe Beycî ve Maktelu 13 mine'l-Ceyşi'r-Râfızîyyi Kanasan fî Mıntıkati'ş-Şerîf Abbâs" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XX, 1437/2016, s.5.

öldüğü belirtilmektedir.[494] Bağdat'ta düzenlenen saldırılarla ilgili örgütün dergisi ölü ve yaralı sayısını 250 civârı olarak vermektedir.[495]

6 Mart 2016 Bağdat Hille Saldırıları: Bağdat'ın güneyinde yer alan Hille'de IŞİD tarafından polis kontrol noktasına düzenlenen intihar saldırısında 39 kişinin hayatını kaybettiği, çoğu ağır 121 kişinin de yaralandığı, 70'den fazla aracın da hasar gördüğü belirtilmektedir.[496] Örgütün yayınlarında ise Irak askerleri ve Şiî milislerden ölü ve yaralı sayısı 130 olarak verilmekte, hasar gören ve yanan araç sayısının da Hille şehri polisine dayandırılan bilgiye göre 30'un üzerinde olduğu belirtilmektedir. Zûba' denen bölgede gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarda da 34, keskin nişancı silahıyla gerçekleştirilen saldırılarda da 14 Irak askeri ve Şiî milisin öldüğü belirtilmektedir.[497]

1-7 Mart 2016'da Gerçekleştirilen Muhtelif Saldırılar: IŞİD kaynaklarında, 1 Mart 2016 tarihinde Fırat vilâyeti olarak isimlendirilen bölgede gerçekleştirilen saldırılarda da aralarında şiî milis komutanlarından Ali Hamd et-Temîmî'nin de olduğu en az 60 kişinin öldüğü, 100'den fazla kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[498] Aynı tarihte Selahattin vilâyetinde gerçekleştirdikleri saldırılarda Samarrâ'da Irak ordusu ve Şiî milisler tarafından gerçekleştirilen saldırılara örgütün intihar saldırılarıyla cevap verdiği, gerçekleştirilen dokuz intihar saldırısında 135 asker ve Şiî Milisin öldüğü, onlarcasının yaralandığı ve zırhlı askerî aracın hasar gördüğü belirtilmektedir.[499]

---

[494] "Bağdat'ta Bombalı Saldırılar" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 28.02.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/bagdatta-bombali-saldirilar-3 (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

[495] "Hasîletühâ Ekser amin 135 Katîlen ve Cerîhan fi'ş-Şe'let-i ve's-Sadr" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XX, 1437/2016, s.10.

[496] "Irak'ta İntihar Saldırısı: 39 Ölü" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 09.03.2016, http://aa.com.tr/tr/dunya/irakta-intihar-saldirisi-39-olu/176092 (Erişim Tarihi: 25.08.2016).

[497] "Aşarâtü'l-Katlâ er-Ravâfiz-u İsra Hecemâtin fî Zûbe' ve 100 Katîlin ve Cerîhin bi Ameliyyetin istişhâdiyyetin fi'l-Hille Cenûbê Bağdâd", **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXI, 1437/2016, s.3.

[498] "Ameliyyetun İnğimâsiyyetun fî Seddin Hadîsetin Tütîhu bi Kıyâdâtin fi'l-Ceyş'i'r-Râfiziyyi" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXI, 1437/2016, s.4.

[499] "Silsilet-u Ameliyyâtin İstişhâdiyyetin Tadribu Ertâle'l-Mürteddîn Maktel-ü 135 Râfızıyyen ve Tedmîra 20 Âliyeten Askeriyyeten fî Selâhi'd-Dîn" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXI, 1437/2016, s.11.

4 Mart tarihinde de Bağdat'ın kuzeyinde Mart ayı başında gerçekleştirilen saldırılarda Irak ordusundan ve Şiî milislerden 30 ölü ve yaralı olduğu, üç adet de Hummer Jip'in tahrip edildiği belirtilmektedir. Ayrıca yaşanan çatışmalarda IŞİD kaynakları 25 peşmergenin öldüğü belirtilmekte, yerden ateş açılması sonucunda da Erbil'in güneyinde bir ABD uçağının düşürüldüğü belirtilmektedir.[500] Haber kaynaklarında ise o tarihlerde ABD'ye âit bir askerî uçağın teknik bir ârızadan dolayı Erbil'de âcil iniş yaptığı bilgisi geçilmektedir.[501] 5 Mart 2016 tarihinde Suriye'nin Hama şehri kırsalında antik kentin bulunduğu bölgede rejimle yaşanan çatışmalarda rejime bağlı 90 askerin öldürüldüğü belirtilmekte; Halep kırsalında son haftalarda IŞİD tarafından düzenlenen saldırılarda da 450 rejim askerinin öldürüldüğü, 30 tankın bir kısmının imhâ edildiği, bir kısmının da kullanılmak üzere ele geçirildiği belirtilmektedir.[502] Yine 5 Mart'ta IŞİD tarafından Ramâdî'de gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarda da 30 Şiî askerin öldüğü, sekiz askerî aracın da tahrip edildiği belirtilmektedir.[503]

Mart 2016'da IŞİD'in Diğer Bazı Eylem ve Saldırıları: Ramâdî'de Irak ordusu ve Şiî milislerle IŞİD arasında yaşanan çatışmalarda ve IŞİD'in düzenlediği intihar saldırılarında Mart 2016 îtibâriyle Irak ordusu ve Şiî milislerden 110 kişinin öldüğü, 32 adet mekanize aracın da tahrip edildiği belirtilmektedir.[504] Mart 2016'da Irak'ın güney vilâyetlerinde gerçekleştirilen bombalı saldırılarda ve kesrin nişancı silahlarıyla gerçekleştirilen saldırılarda da 25 Şiî asker ve milisin öldüğü belirtilmektedir.[505] Yine Mart 2016'da Fellûce'de muhaliflere karşı düzenlenen

---

[500] "Fî Heemâtin Mütezâminetin alâ Iddet-i Havâcize lehum 30 Katîlen ve Cerrîhan min el-Ceyşi'r-Râfızîyyi ve Milîşiyyâtihî fî Mıntıkati't-Târemiyye" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXI, 1437/2016, s.7.

[501] "ABD'ye Âit Askerî Uçak Erbil'de Âcil İniş Yaptı" Başlıklı Haber, Hürriyet, 05.03.2016, http://www.hurriyet.com.tr/abdye-ait-askeri-ucak-erbilde-acil-inis-yapti-40064090 (Erişim Tarihi: 25.05.2016).

[502] "Fî Ameliyyâtin Cedîdetin lehum Şark'a Vilâyet-i Hama: Cunûdü'l-Hılâfet-i 90 Nusayriyyen Katlâ ve Yusaytırûne alâ Adedin min et-Telâl" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXI, 1437/2016, s.4.

[503] "Cünûdü'l-Hılâfet-i Yektulûne ve Yusîbûne 30 Râfiziyyen ve Yüdemmirûne 8 Âliyâtin Askeriyyetin Kurbe'r-Ramâdî" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXI, 1437/2016, s.6.

[504] "110 Katlâ ve Tedmîr-u ve İ'tâb-u 32 âliyetun fi'r-Ramâdî ve Ameliyyâtun İstişhâdiyyetun Tedribu Makarran li'l-Ceyşi'r-Râfızî Ğarbe'n-Nuhayb" **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXII, 1437/2016, s.4.

[505] Bi'l-Abevâti'n-Nâsifet-i ve'l-Eslihati'l-Kannâsti 25 Katîlen Râfiziyyen fî Vilâyeti'l-Cenûb" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXII, 1437/2016, s.4.

saldırılarda da 12 kişinin öldüğü belirtilmektedir.[506] Samarrâ Beyci arasında Irak ordusu ve Şiî milislerle IŞİD arasında 2016 yılı Ocak ayında yaşanan çatışmalarda da 14 Şiî askerin IŞİD tarafından öldürüldüğü, dört aracın da tahrip edildiği belirtilmektedir.[507] Ayrıca örgüt, yayınlarında PKK ile mücâdele ettiğine ve PKK'ya muhtelif yerlerde çeşitli saldırılar düzenlediğini belirtmektedir.[508] Bağdat ve Hadîse'de gerçekleştirildiği belirtilen muhtelif saldırılarda da Irak askerlerinden ve Sünnî gruplardan 108 ölü ve yaralı olduğu belirtilmektedir.[509] Ayrıca PKK'ya yapıldığı belirtilen Irak ordusuna âit bir uçak saldırılarda ölü ve yaralı sayısı 23 olarak verilmektedir.[510]

22 Mart 2016 tarihinde, Sincar şehrinin batısında da intihar saldırıları ve evlerin tuzaklanmasıyla 54 PKK militanının IŞİD tarafından öldürüldüğü de örgüt yayınlarında yer almaktadır.[511] 25 Mart 2016 tarihinde Bağdat'ta bir statta düzenlenen ve IŞİD tarafından üstlenildiği belirtilen intihar saldırısında en az 29 kişinin hayatını kaybettiği, 60 kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[512] Örgütün yayınında ise Bağdat yakınlarında yer alan İskenderiye'de düzenlendiği belirtilen intihar saldırısında aralarında üst düzey komutanlarından İskenderiye bölge komutanı Ahmed Şâkir el-Huffâcî'nin de bulunduğu yaklaşık 65 Şiî milisin öldürüldüğü, 100'den fazlasının da yaralandığı belirtilmektedir.[513] Fakat verilen bilgilerden iki saldırının da aynı olup olmadığı kesin olarak tespit edilememiştir. 27 Mart 2016

---

[506] "İsâbetu Kâidi Sahveti'l-Anbâr ve Maktelu 12 Mürtedden Kurbe âmiriyyeti'l-Fellûce" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXII, 1437/2016, s.4.
[507] "Ameliyyetun Askeriyyetun Vâsiatun li Cunûdi'l-Hılâfeti alâ Tarîkı Hadîse-Beyci" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXII, 1437/2016, s.6.
[508] "Ğazvetun Mütezâminetun fî Adedin min Vilâyâti'l-Hılâfe Zıdde Mürteddî PKK" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXII, 1437/2016, s.5.
[509] "İsr-u Ameliyyâtin Mutenevviatun Maktelu ve İsâbetu 108 Anâsır mine'l-Ceyşi'r-Râfızîyyi ve Sahavâti'r-Ridde fi'l-Bağdâdiyyi ve Hadîse" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIII, 1437/2016, s.7.
[510] "Maktelu ve İsâbtu 23 Mürtedden min PKK Ğarbe Sincar" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIV, 1437/2016, s.5.
[511] "İsra Hecemâtin İstişhâdiyyetin ve Kemâine fî Menâzile Müfahhahatin Mektelü 54 Min PKK Ğarbe Medîneti Sincâr" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIV, 1437/2016, s.5.
[512] "Bağdat'ta İntihar Saldırısı: 29 Ölü" Başlıklı Haber, Amerikanınsesi, 25.03.2016, http://www.amerikaninsesi.com/a/bagdatta-futbol-maci-hedef-alindi-29-olu/3255368.html (Erişim Tarihi: 03.09.2016).
[513] "Ameliyyetun İstişhâdiyyetun Tüvakkıu 165 Katîlen ve Cerîhan Râfiziyyen fi'l-İskenderiyye Cenûbi Bağdâd" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIV, 1437/2016, s.4.

tarihinde ‘Nusra Cephesi’ ile IŞİD arasında yaşanan çatışmalarda da ‘Nusra Cephesi’ 17 kişinin hayatını kaybettiği IŞİD kaynaklarında aktarılmaktadır.[514]

Nisan 2016 Saldırıları: IŞİD’in yayınında yer alan bilgilere göre, IŞİD tarafından Bağdat’ın kuzeyinde gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarda 11 Şiî askerin öldürüldüğü ve iki adet Hummer Jeep’in tahrip edildiği belirtilmektedir.[515] Samarrâ’da gerçekleştirildiği ifâde edilen saldırılarda da Irak ordusuna mensup askerlerden ve Şiî milislerden altısının öldürüldüğü, altı askerî aracın da tahrip edildiği belirtilmektedir.[516] Nisan ayı sonu Mayıs ayı başında Felluce’de gerçekleştirildiği belirtilen dört intihar saldırısında da Irak ordusuna mensup askerlerden ve IŞİD’e karşı mücâdele eden Sünnî Sahve gruplarından 50 kişinin hayatını kaybettiği, 6 askerî aracın tahrip edildiği ve bir helikopterin de düşürüldüğü belirtilmektedir.[517] Bakuba’da gerçekleştirildiği belirtilen intihar saldırısında da 50 Şiî askerin öldüğü belirtilmektedir.[518] Bağdâdî köyü yakınlarında yaşanan çatışmalarda da 15 askerin öldüğü, 11 askerî aracın tahrip edildiği belirtilmektedir.[519]

1 Mayıs 2016 Semave Saldırıları: Irak’ın güneyinde yer alan ve çoğunluğun Şiî olduğu ve sık saldırılara mâruz kalmadığı belirtilen Semave şehrinde hükümet binalarının hedef alan iki ayrı bombalı araç saldırısı gerçekleştirilmiştir. IŞİD tarafından üstlenildiği belirtilen bu saldırılarda çoğunluğu sivil olmak üzere en az 32 kişinin hayatını kaybettiği, 75’ten fazla kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[520]

---

[514] “Maktelü 17 Unsurin min Cebheti’l-Cûlânî fi’l-Kalemûni’l-Ğarbyyi” , **Nebe’: Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIV, 1437/2016, s.11.
[515] “Maktelü 11 Râfızıyyen ve Tedmîr Arabetey Hummer fi’t-Târemiyye” , **Nebe’: Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIX, 1437/2016, s.11.
[516] “Fî Muhîti Sâmarrâ ve Beycî Mektelü 6 Mürteddî ve Tedmîr 6 Âliyâtin” , **Nebe’: Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIX, 1437/2016, s.10.
[517] “Minhâ İskâtu Tâiratin Murûhiyyetin Hasâiru Kebîratin li’l-Mürteddîn fî Hecemâtin Ahbetehâ el-Mücâhidûne bi 4 Ameliyyâtin İstişhâdiyyetin fi’l-Fellûce” , **Nebe’: Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXX, 1437/2016, s.6.
[518] “Maktelun ve Curiha 50 Râfızıyyen fî hücûmin istişhâdiyyin bi Medîneti Ba’kûba” , **Nebe’: Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXX, 1437/2016, s.7.
[519] “Maktelu 15 Râfızıyyen ve Tedmîru 11 Âliyeten kurbe’l-Bağdâdî ” , **Nebe’: Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXX, 1437/2016, s.7.
[520] “Irak’ta IŞİD Saldırıları: En Az 32 Ölü” Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160501_irak_semave_saldiri (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

2 Mayıs 2016 Bağdat Saldırıları: Irak'ın başkenti Bağdat'ta gerçekleştirilen üç farklı saldırıda aralarında Şiî hacıların da olduğu en az 14 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmiştir.[521]

4 Mayıs 2016'da Gerçekleştirilen Bazı Saldırıları: IŞİD'in yayınında yer alan bilgilere göre 4 Mayıs ayı başlarında Şam'da gerçekleştirdiği belirtilen saldırılarda 25 rejim askerinin öldürüldüğü belirtilmektedir. Ayrıca Nusrâ cephesinden de, içlerinde teslim olan 33 kişinin de bulunduğu 40 kişinin öldürüldüğü belirtilmektedir.[522] IŞİD'in kaynakları, Kuzey Humus kırsalında gerçekleştirilen iki intihar saldırısında 30 kişinin öldürüldüğü, 50 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[523] Örgütün yayınında verilen bu verilerin haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

11 Mayıs 2016 Bağdat Saldırıları: Irak'ın başkenti Bağdat'ta Şiî nüfusun yaşadığı, Sadr bölgesinde gerçekleştirilen bombalı saldırılarda en az 82 kişinin hayatını kaybettiği, 87 kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[524] IŞİD'in yayınında ise orduya ve Şiîlere karşı gerçekleştirdiği ifâde edilen bu intihar saldırılarında yaklaşık 70 kişinin öldüğü, 100 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[525]

11 Mayıs PYD Saldırıları: Haseke'nin güneyinde yer alan Şeddâdiye'de PKK'ya karşı gerçekleştirildiği belirtilen fedâi eylemlerinde ve gerçekleştirilen saldırılarda 47 PKK militanının öldürüldüğü belirtilmektedir.[526] Güvenilir haber kaynaklarında bu rakamlar teyit edilememişse de bu tarihlerde PKK'nın Suriye kolu

---

[521] "IŞİD Bağdat'ta Şiileri Hedef Aldı: En Az 14 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 02.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160502_bagdat_saldiri (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

[522] "Maktelu 25 Nusayriyyen fi'l-Bârideti ve İhbâti Hecemâtin li Sahavâti'r-Riddeti ve'l-Ceyşi'n-Nusayriyyi Cenûbe Dımaşk " , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXX, 1437/2016, s.10.

[523] "80 Katîlen ve Cerîhan fî Hücûmeyni İstişhâdiyyeyni Şarka Humus" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXX, 1437/2016, s.11.

[524] "IŞİD Bağdat'ta Pazar Yerine Saldırdı: En az 82 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 11.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160511_bagdat_bomba_saldiri (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

[525] "Netîcetü 3 Hecemâtin İstişhâdiyyetin 300 Katîlin ve Cerîhin Râfiziyyin fî Bağdâd" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXI, 1437/2016, s.4.

[526] "Ameliyyâtun İnğimâsiyyetun Tüvekkıu 47 Katîlen min Mürteddî PKK" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXI, 1437/2016, s.10.

PYD'nin silahlı kanadı YPG ile IŞİD arasında yaşanan çatışmaların şiddetlendiği belirtilmektedir.[527]

14 Mayıs 2016 Âmiriyyetü'l-Felluce Saldırısı: ortalarında Âmiriyyetü'l-Felluce'de yerleşim merkezinde gerçekleştirilen ve bazı binalarla birlikte polis karakoluna da girilen bir fedâî saldırıda ve iki intihar saldırısında Irak ordusundan 145 ölü ve yaralı olduğu belirtilmektedir.[528] Güvenilir haber kaynaklarında Felluce'de yaşanan çatışmalarla ilgili haberler geçmekle birlikte burada bahsedilen saldırı hakkında bu bilgileri teyit edecek bilgiye ulaşılamamıştır.

14 Mayıs 2016 Hayr Saldırıları: Rakka'nın güneydoğusunda yer alan Hayr vilâyetinde gerçekleştirdiği belirtilen intihar saldırılarında ve fedâi eylemlerinde 120 rejim askerinin öldürüldüğü, tank ve personel taşıyıcı askerî kamyonların da olduğu dokuz adet zırhlı aracın tahrip edildiği ve rejimin stratejik açıdan önem arz eden bazı noktaları kaybettiği belirtilmektedir.[529]

15 Mayıs 2016 Doğalgaz Santrali Baskını: Irak'ın başkenti Bağdat'ın kuzeyinde yer alan Taci kentinde IŞİD tarafından bir doğalgaz santraline önce bombalı araçla intihar saldırısı gerçekleştirildiği, daha sonra da bir grup militanın içeri girerek güvenlik görevlileri ile çatıştıkları aktarılan bu saldırıda yedi kişinin hayatını kaybettikleri belirtilmiştir.[530] Örgütün yayınında ise yedi fedâi eylemcinin gerçekleştirdiği fedâi eyleminde bir adet doğalgaz santralinin yıkıldığı ve 85 Şiî güvenlik görevlisinin de öldürüldüğü belirtilmektedir.[531] Burada haberde aktarılan, militanların sızma eylemini fedâi eylemi olarak isimlendirmek doğru olacaktır.

---

[527] "Cerablus'ta IŞİD ile YPG Arasında Yoğun Çatışma" Başlıklı Haber, Milliyet, 11.05.2016, http://www.milliyet.com.tr/cerablus-ta-isid-ile-ypg-arasinda/dunya/detay/2243580/default.htm (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

[528] "Hücûmun İnğimâsiyyun fî Âmiriyyeti'l-Fellûce ve İstişhâdiyyetâni fi'l-Fellûce 145 Katîlen ve Cerîhan mine'l-Ceyşi'r-Râfiziyyi fi'l-Fellûce" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXI, 1437/2016, s.5.

[529] "en-Nizâmu'n-Nusayriyyü Yehsuru Mevâkı'a İstîrâtîciyyeten fî Medîneti'l-Hayr ve 120 min Cünûdihi " , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXI, 1437/2016, s.10.

[530] "Doğalgaz Tesisine İntihar Saldırısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 15.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/dogalgaz-tesisine-intihar-saldirisi (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

[531] "Hücûmâni İsnğimâsiyyâni Esferû an Tedmîri Me'meli Ğâzin et-Tâciyyi ve Kutile 85 Râfiziyyen" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXI, 1437/2016, s.4.

17 Mayıs 2016 Bağdat Saldırıları: Irak'ın başkenti Bağdat'ta gerçekleştirilen üç farklı saldırıda en az 47 kişinin hayatını kaybettiği, 105 kişinin de yaralandığı belirtilmiştir. Bir önceki hafta IŞİD'in Bağdat'ta gerçekleştirdiği belirtilen saldırılarda ise 100'den fazla kişinin hayatını kaybettiği ifâde edilmiştir.[532] IŞİD'in yayınında ise 17 Mayıs 2016'da Bağdat'ta gerçekleştirdiklerini belirttikleri iki saldırıda ölü ve yaralı sayısı 185 olarak verilmektedir. Bununla birlikte 7 Mayıs-22 Mayıs 2016 tarihlerinde ise Bağdat'ın ikişer tanesi Sadr ve Kâzımıye'de olmak üzere Şiîlere karşı gerçekleştirildiği belirtilen toplam beş intihar saldırısında da 550 kişinin öldüğü ya da yaralandığı ifâde edilmektedir.[533] Ayrıca Irak'ın güney vilâyetlerinde keskin nişancı silahlarıyla gerçekleştirilen saldırılarda da sekiz Şiî'nin hayatını kaybettiği belirtilmektedir.[534]

21 Mayıs 2016 Düceyl Saldırısı: Bağdat'ın Kuzeyinde yer alan Düceyl'de gerçekleştirildiği belirtilen intihar saldırısında da 30 Şiî vatandaşın hayatını kaybettiği, onlarca kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[535] Örgütün yayınında yer verilen bu saldırının da güvenilir haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

22 Mayıs 2016 Hâdise Saldırısı: Bağdat'ın kuzey batısında yer alan Hadîse kasabasının güneyinde Irak ordusu askerî birliklerine ve IŞİD'le mücâdele eden Sahve birliklerine karşı gerçekleştirildiği belirtilen fedâi saldırılarında 21 kişinin öldürüldüğü, onlarca kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[536] Bu saldırının da haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

17-22 Mayıs 2016 Fecr-i Libya Grubu Saldırıları ve Çatışmaları: IŞİD'in yayınında, Kaddâfi karşıtı Libya'daki Trablus merkezli hükümetin silahlı grubu olan 'Fecr-i Libya' (Libya Şafağı) ile yaşanan çatışmalarda IŞİD tarafından 'mürted'

---

532 "Irak'ta Saldırılar: 47 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 17.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/irakta-saldirilar-47-olu (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

533 "185 Katîlen ve Cerîhan Hasîlete Hücûmeyni İstişhâdiyyeyni fî Bağdâd" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXII, 1437/2016, s.5.

534 "Maktelü 8 Ravâfıza Kansan" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXII, 1437/2016, s.5.

535 "Ameliyyetun İstişhâdiyyetun fi'd-Düceyl Tuhallifu 30 Katîlen ve Aşarâtü'l-Cerhâ" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXII, 1437/2016, s.5.

536 "21 Katîlen ve Aşarâtu'l-Cerhâ fi Ameliyyetin İnğimâsiyyetin Cenûbe Hadîse" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXII, 1437/2016, s.7.

olarak değerlendirilen grubun ölü ve yaralı sayısının 275 olduğu belirtilmektedir.[537] Fakat bu bilgilerin de net bir biçimde güvenilir haber kaynaklarından mukâyesesi yapılamamıştır.

23 Mayıs 2016 Lazkiye ve Tartus Saldırıları: Esad rejiminin Suriye'de en güçlü olduğu yerlerden Lazkiye ve Rus üssünün de bulunduğu Tartus'ta IŞİD tarafından gerçekleştirilen yedi adet bombalı saldırıda Suriye Gözlemevi'nin rakamlarına göre en az 148 kişinin hayatını kaybettiği, 200 kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[538] IŞİD'in yayınında ise 23 Mayıs 2016 tarihinde Suriye'nin sâhil şehirleri Tartus ve Ceble şehirlerinde gerçekleştirdiği belirtilen bu saldırıların iki adet bomba yüklü aracın da kullanıldığı 10 adet fedâi ve intihar saldırısı şeklinde gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Rejimin en güçlü olduğu yerlerde gerçekleştirilen bu saldırılarda rejime bağlı askerlerden ve Nusayrî milislerden ölü ve yaralı sayısı 400 olarak verilmiştir.[539]

24 Mayıs Felluce Çatışmaları: Felluce'nin kuzeyinde yaşanan çatışmalarda[540] ise örgüt, 50 Iraklı askeri öldürdüğünü, 11 mekanize aracı da tahrip ettiğini belirtmektedir.[541] Örgütün verdiği bu sayısal bilgilerin de muhtelif güvenilir haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

26 Mayıs 2016 Beyci Saldırısı: IŞİD'in yayınında, Irak'ın zengin petrol bölgesi Beyci'nin kuzeyinde Irak ordusun âit bir topçu birliğine düzenlendiği belirtilen fedâi saldırısında Irak ordusundaki ölü ve yaralı sayısı 30 olarak

---

[537] "Hecemâtun Fâşiletun Tükellifu Mürteddî Fecr-i Libya 275 Katîlen ve Cerîhan" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXII, 1437/2016, s.11.

[538] "Tartus ve Lazkiye'de IŞİD Saldırıları: En Az 148 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 23.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/tartus-ve-lazkiyede-isid-saldirilari-en-az-148-olu (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[539] "10 İstişhâdiyyîne fî Tartûs ve Ceble 400 Katîlin ve Cerîhin min en-Nusayriyyîn" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXII, 1437/2016, s.3.

[540] "İştibâkâtun Anîfetun Fi'l-Fellûce ve'l-İ'lân-u An Tahrîr-i Kazâi'l-Kerme" Başlıklı Haber, Deutsche Welle Arapça, 24.05.2016, http://www.dw.com/ar/%A9/a-19279143 (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

[541] "Nahve 50 Katîlen Râfiziyyen ve Tedmîr-u 11 âliyeten Fî Muvâcehâtin Anîfetin Şimâle Şark-ı'l-Fellûce", **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVIII, 1437/2016, s.6.

verilmektedir.[542] Fakat bu bilgilerin güvenilir haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

26 Mayıs 2016 Sirte Çatışmaları: Libya'da Trablus merkezli hükümetin askerî birlikleri olan 'Fecr-i Libya' grubuna yönelik Sirte'nin batısında gerçekleştirilen bombalı intihar saldırılarında ve çatışmalarda bu örgüte mensup ölü ve yaralıların sayısı IŞİD'in yayınında 183 olarak verilmektedir.[543] Bu bölgede bu tarihlerde yaşanan çatışmalarla ilgili olarak da güvenilir haber kaynaklarında ayrıntılı bilgi bulunamamıştır.

27-30 Mayıs 2016 Bağdat Saldırıları: Mayıs ayı sonlarında IŞİD tarafından Bağdat'ın Târemiye bölgesinde bomba yüklü araçla gerçekleştirilen intihar saldırısında iki kişinin hayatını kaybettiği, yedi kişinin yaralandığı; Şa'b bölgesinde bomba yüklü araçla gerçekleştirilen intihar saldırısında yedi kişinin hayatını kaybettiği, 15 kişinin de yaralandığı; Sadr bölgesinde bomba yüklü motosikletle gerçekleştirilen saldırıda da 18'i sivil olmak üzere 24 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmiştir.[544] Örgütün yayınında ise bu bölgelerde gerçekleştirilen saldırılarda ölü ve yaralı sayısı 100 olarak verilmektedir.[545]

Mayıs 2016 Felluce Çatışmaları: IŞİD'in Mayıs ayı sonlarında Felluce'de Irak ordusu ile yaşanan çatışmalarla ilgili bilgilere göre bu çatışmalarda IŞİD tarafından 12 intihar saldırısı gerçekleştirildiği, 31 askerî aracın tahrip edildiği veya imhâ edildiği, iki adet keşif uçağının, bir adet helikopterin düşürüldüğü, 18 adet askerî aracın da ele geçirildiği belirtilmektedir. Bu çatışmalarda Irak ordusundan 100'den fazla askerin öldüğü, onlarca kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[546]

---

[542] "İsra Hücûmin İnğimâsiyyin 30 Katîlen ve Cerîhan Râfiziyyen fî Katîbeti'l-Midfeiyyeti şimâle Beyci" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIII, 1437/2016, s.7.

[543] "183 Katîlen ve Cerîhan min Mürteddî Fecr-i Lîbyâ Ğarbe Sirte" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIII, 1437/2016, s.9.

[544] "IŞİD Bağdat'ta Saldırdı: 24 Ölü" Başlıklı Haber, NTV, 30.05.2016, http://www.ntv.com.tr/dunya/isid-bagdatta-saldirdi-24-olu,s19OqGz0nEmdTLH8_i5goA (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[545] "100 Katîlin ve Cerîhin isra 3 Hecemâtin İstişhâdiyyetin fî BAğdâd ve't-Târemiyye" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIII, 1437/2016, s.5.

[546] "el-Ceyşü'r-Râfiziyyü Yedfeu Tekâlîfe Bâhizaten fî Hamletihi ala'l-Fellûce" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIII, 1437/2016, s.4.

Mayıs 2016 Halep Çatışmaları: Mayıs ayının son haftasında IŞİD'in, Halep'in kuzey kırsalında yer alan ve Suriyeli muhaliflerin elinde bulunan Azez'de bombalı intihar saldırısı düzenlediği belirtilen saldırıda beş kişinin hayatını kaybettiği, üç kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[547] IŞİD tarafından kuşatılan Mare da bu tarihlerde IŞİD'in saldırılarına uğramıştır.[548] Bu bölgede Suriyeli muhalif gruplarla IŞİD arasında yaşanan çatışmalarda IŞİD'in yayınında yer alan verilere göre bir hafta içerisinde muhalif gruplardan 145 kişi hayatını kaybetmiş, onlarca kişinin yaralanmış, yedi köy IŞİD tarafından ele geçirilmiş eve 10 kişi de IŞİD tarafından esir alınmıştır.[549] Fakat bu rakamlar güvenilir haber kaynaklarından teyit edilememiştir.

29 Mayıs 2016 Diyala Saldırısı: Irak'ın başkenti Bağdat'ın kuzeydoğusunda yer alan Mikdadiye'de Irak ordusu ve Şiî milislerden 'Bedir Tugayları' ile yaşanan çatışmalarda da ölü ve yaralı sayısı 30 olarak verilmektedir.[550] Bu bilgiler de güvenilir haber kaynaklarından mukâyese edilememiştir.

31 Mayıs 2016 Mahmur Kampı Saldırısı: IŞİD'in yayınında; Mahmur yakınlarında bombalı araçla gerçekleştirildiği belirtilen iki ayrı intihar saldırısında Irak ordusuna mensup 23 kişinin hayatını kaybettiği, onlarca kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[551] Bu saldırıların güvenilir haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

31 Mayıs ve 3 Haziran 2016 Saldırıları: Irak'ın Hadise ve Ayn Esed bölgelerinde, üç IŞİD militanının Irak ordusuna ve Sahve birliklerine ait üslere fedâi eylemi gerçekleştirdikleri belirtilmektedir. Bu sızma eylemlerinde Irak ordusunun

---

[547] "IŞİD, Azez'de Bombalı Araçla İntihar Saldırısı Düzenledi" Başlıklı Haber, İHA, 25.05.2016, http://www.iha.com.tr/haber-isid-azezde-bombali-aracla-intihar-saldirisi-duzenledi-561711/ (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[548] "IŞİD Mare'yi Kuşattı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 27.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-mareyi-kusatti (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[549] "Darbetun Kâsımetun li Sahavâti Rîf-i Haleb eş-Şimâlî" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIII, 1437/2016, s.6.

[550] "İştibâkâtun min Milîşiyyâti Bedr fi's-Seîde" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIII, 1437/2016, s.11.

[551] "23 Katîlen ve Aşarâtu'l-Cerhâ fî Hucûmin Tahallelethu Ameliyyetâni İstişhâdiyyetâni Ğarbe Mahmûr" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIV, 1437/2016, s11.

ölü ve yaralı sayısı dokuz olarak verilmekte, sızma eylemini gerçekleştirenlerden bir tanesinin de öldüğü ifade edilmektedir.[552]

31 Mayıs - 4 Haziran 2016 PYD ile Yaşanan Çatışmalar: Suriye'nin kuzeyinde Halep, Rakka ve Berake şehirlerinde IŞİD ile PKK unsurları arasında yaşandı belirtilen çatışmalarda IŞİD'in yayınında; PKK'ya karşı altı intihar ve fedâi eylemi gerçekleştirildiği belirtilmiş, bu saldırılarda ve yaşanan çatışmalarda 152'den fazla PKK militanının öldürüldüğü, dört zırhlı aracın tahrip edildiği belirtilmiştir.[553]

31 Mayıs - 4 Haziran 2016 Fecr-i Libya ile Çatışmalar: Libya'nın Sirte kentinde bir hafta içerisinde 'Fecr-i Libya' grubu ile yapılan çatışmalarda da IŞİD'in yayınında iki intihar eyleminin gerçekleştirildiği, IŞİD tarafından mürted olarak ifâde edilen bu gruba bağlı militanlardan 150'nin üzerinde ölü ve yaralı olduğu, 32 aracın da tahrip edildiği, bir adet savaş uçağının düşürüldüğü, bir adet zırhlı personel taşıyıcının ve bir adet zırhlı aracın ele geçirildiği belirtilmektedir.[554]

4 Haziran 2016 Taremiye Saldırısı: IŞİD'in yayınında; Bağdat'ın kuzeyinde yer alan Taremiye'de gerçekleştirildiği belirtilen intihar saldırısında Irak ordusuna ve polis teşkilâtına mensup 30'dan fazla kişinin hayatını kaybettiği ifâde edilmektedir.[555] Bu saldırı hakkında verilen bu bilgiler de bağımsız kaynaklarda teyit edilememştir.

4 Haziran 2016 Sincar Saldırısı: Irak'ın kuzeyinde yer alan ve zaman zaman IŞİD ile Peşmerge arasında çatışmalara sahne olan Sincar'da yaşandığı belirtilen çatışmalarda IŞİD'in yayınına göre Kürtlerden 29 ölü ve yaralı vardır.[556] Bu bilgiler de bağımsız haber kaynaklarından teyit edilememiştir.

---

[552] "Ameliyyetun İnğimâsiyyetun Kurbe Hadîsetin ve Kemîn bi'l-Abavâti Kurbe Ayni'l-Esed" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIV, 1437/2016, s.5.

[553] "Ameliyyâtun İstişhâdiyyetun ve İnğimâsiyyetun Dıdde Mulâhadeti'l-Ekrâd Tahsudu 152 minhum" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIV, 1437/2016, s.6.

[554] "150 Katîlen ve Cerîhan min Mürteddî Fecri Lîbyâ fî Muhîti Medîneti Sirte" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIV, 1437/2016, s.10.

[555] "Müceddeden fi't-Târemiyye: Hücûmun İstişhâdiyyun Yehlifu 30 Katîlen ve Cerîhan" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIV, 1437/2016, s11.

[556] "Es-Seytaratu alâ Telâlin fî Cebeli Sincâr 29 Mürtedden min Mülâhadeti'l-Ekrâd beyne Ketîlin ve Cerîhin " , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXV, 1437/2016, s.4.

7 Haziran 2016 Kerbelâ Saldırısı: Irak'ın önemli Şiî şehirlerinden olan Kerbelâ'da düzenlenen bombalı saldırıda altı kişinin hayatını kaybettiği, 12 kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[557] IŞİD'in yayınında ise aynı tarihte Kerbelâ'da gerçekleştirdiklerini belirttikleri ki bu da bu saldırının IŞİD tarafından gerçekleştirildiğini göstermektedir intihar saldırısında ölü ve yaralı sayısı 30 olarak verilmektedir.[558]

9 Haziran 2016 Sirte Saldırıları: Libya'da Trablus hükümetinin kontrolünde iken IŞİD ile Trablus hükümetinin silahlı güçleri Fecr-i Libya arasında yaşanan şiddetli çatışmaların ardından 2015 yılı Haziran ayında IŞİD tarafından ele geçirilen Sirte'de IŞİD ile Fecr-i Libya arasında zaman şiddetli çatışmalar yaşanmaktadır.[559] Haziran ayı başında Sirte limanının Libya hükümet güçleri tarafından geri alındığı fakat IŞİD mensuplarının şehir merkezinde kuşatma altında oldukları belirtilmiştir.[560] IŞİD'in yayınına göre bu çatışmalarda Fecr-i Libya'nın ölü ve yaralı sayısı 47'dir.[561]

11 Haziran 2016 Seyyide Zeyneb Saldırıları: Suriye'nin başkenti Şam'da yer alan Seyyide Zeyneb türbesine gerçekleştirilen saldırılarda ölü sayısıyla ilgili muhtelif kaynaklarda farklı sayılar zikredilmekle birlikte en az 12 kişinin hayatını kaybettiği, 55 kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[562] IŞİD'in yayınında ise bu saldırının Suriye ordusu ile Nusayrî milislerin hedef aldığı belirtilmekte ve eş zamanlı olarak gerçekleştirilen üç ayrı bombalı intihar saldırısında ölü ve yaralı sayısı 80 olarak verilmektedir.[563]

---

[557] "Kerbela'da Kanlı Saldırı" Başlıklı Haber, CNN Türk, 07.06.2016, http://www.cnnturk.com/dunya/kerbelada-kanli-saldiri (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[558] "30 Katîlen ve Cerîhan mine'r-Ravâfız vüsta Medîneti Kerbelâ el-Münsice" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXV, 1437/2016, s.6.

[559] "IŞİD Sirte'yi Ele Geçirdi" Başlıklı Haber, El-Cezire, 09.06.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-sirteyi-ele-gecirdi (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[560] "Libya: Sirte Limanı IŞİD'den Geri Alındı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 11.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160611_libya_isid (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[561] "Maktelu ve İsâbetu 47 Mürtedden min Fecr-i Libya fî Muhîti Sirte" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXV, 1437/2016, s.10.

[562] "Şam'ın Seyyide Zeynep Mahallesinde Çifte Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 11.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160611_sam_saldiri (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

[563] "ed-Devletü'l-İslâmiyyetu Tedribu Müceddeden fî Dımaşk: 80 Katîlen ve Cerîhan mine'n-Nusayriyyeti ve'lMîlîşiyyâti'r-Râfizati fî Seyyide Zeyneb " , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXV, 1437/2016, s.5.

7-13 Hama Saldırıları: Suriye'nin Hama şehrinde IŞİD ile rejim arasında yaşanan çatışmalarda IŞİD'in yayınına göre 50 kişinin öldürüldüğü, bir kişinin esir alındığı, altı adet tankın ve dört adet de zırhlı aracın imhâ edildiği belirtilmektedir.[564]

14 Haziran 2016 Sincar Çatışmaları: Irak'ın kuzeyinde Peşmerge'nin kontrolünde bulunan Sincar'da Peşmerge kuvvetleriyle IŞİD arasında yaşandığı belirtilen çatışmalarda IŞİD'in yayınına göre 29 Peşmerge öldürülmüştür.[565] Bu çatışmaların da bağımsız haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

15-19 Haziran Felluce Çatışmaları: Ocak 2014'ten bu yana IŞİD'in kontrolünde bulunan Felluce'de Haziran ayı başında şiddetlenene çatışmaların netîcesinde haziran ayı ortalarında şehrin IŞİD'den geri alındığı açıklanmıştır.[566] Felluce'de IŞİD ile Irak ordusu ve Şiî milisler arasında yaşanan bu çatışmalarla ilgili olarak IŞİD'in yayınında verilen bilgilere göre Irak ordusu ve Şiî milislerden ölü ve yaralı sayısı 220'dir. IŞİD tarafından 14 intihar saldırısının gerçekleştirildiği belirtilen bu çatışmalarda Irak ordusuna âit 54 adet zırhlı aracın da tahrip edildiği belirtilmektedir.[567]

14-19 Haziran Bağdat Saldırıları: IŞİD tarafından Irak'ın başkenti Bağdat'ın güneyinde yer alan Yusufiye'de gerçekleştirildiği belirtilen intihar saldırısında IŞİD'in yayınında 30'a yakın kişinin hayatını kaybettiği, onlarca kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[568] Bu saldırılar ile burada verilen ölü ve yaralı sayıları haber kaynaklarından teyid edilememiştir.

11-14 Temmuz 2016 Kobani Saldırıları: IŞİD'in daha öce de yoğun saldırılar gerçekleştirdiği Kobani'ye gerçekleştirildiği belirtilen bombalı saldırılarda,

---

564 "İğârâtu Cünûdi'l-Hılâfeti Tekbidu el-Ceyşe'n-Nusayriyye Hasâira Kebîraten alâ Tarîk İsriyâ-Rakka " , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXV, 1437/2016, s.5.

565 "Hecemâtun Müstemirratun ale'l-Mülâhadeti Ğarbe Sincâr" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVI, 1437/2016, s.6.

566 "Irak Ordusu Felluce'yi IŞİD'den Geri Aldı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 17.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160617_felluce_merkez_operasyon (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

567 "İsra 14 Ameliyyeten İstişhâdiyyeten Maktelu Cerhu 220 Râfızıyyen ve Tedmîru ve İ'tâbu 54 Âliyeten fi'l-Fellûce" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVI, 1437/2016, s.6.

568 "Ameliyyâtun İstişhâdiyyetun fi'l-Yûsufiyye" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVI, 1437/2016, s.6.

örgütün yayınına göre 200 Kürt savaşçı öldürülmüştür.[569] Bu sayının da bağımsız haber kaynaklarından teyidi mümkün olmamıştır.

IŞİD'in bölgesel eylemlerini tarih sırasına göre bu şekilde ele aldıktan sonra örgütün yayınlarında verilen bazı istatistiklerin, örgütün saldırı ve eylem türlerinin daha iyi anlaşılması ve irdelenmesi için ele alınması uygun olacaktır.

31 Mayıs 5 Haziran 2016 Arası Bazı İstatistikler: Bu hafta içerisinde Irak'ın Felluce kentinde Irak ordusu ve Şiî milislerle IŞİD arasında yaşanan çatışmalarda, örgütün yayınında Irak ordusu ve Şiî milislerden 142 kişinin öldürüldüğü, Irak ordusuna ait 25 adet Hummer marka jipin ve üç adet tankın tahrip edildiği veya ele geçirildiği belirtilmektedir. Ayrıca bir önceki hafta yaşanan çatışmalarda da 18 intihar saldırısında 200 'den fazla Irak ordusu mensubunun ve Şiî milisin hayatını kaybettiği, 400 kişinin de yaralandığı, 16 adet Abramz ve T-72 tankının, 32 adet Hummer jipin, 15 adet buldozerin 12 adet zırhlı personel taşıyıcının ve 18 adet farklı türde askerî aracın tahrip edildiği; Irak ordusuna ait bir adet helikopterin ve üç adet keşif uçağının düşürüldüğü, iki adet helikopterin de vurulduğu belirtilmektedir. Ayrıca bu çatışmalarda 10 Hummer jipin, beş adet zırhı personel taşıyıcı ve buldozerin ele geçirildiği ifade edilmektedir.[570]

Haziran 2016'ya Ait Irak ve Suriye'deki Bazı Çatışma Verileri: 21-27 Haziran 2016 tarihleri arasında Tabka'da Suriye rejimine bağlı askerler ve onlara destek veren silahlı milislerle IŞİD arasında haziran ayı başlarında başlayan ve 25 gün sürdüğü belirtilen çatışmalarda IŞİD'in yayınına göre; bu çatışmalarda IŞİD tarafından yedi intihar saldırısı düzenlenmiş, rejime ait tank ve 18 adet muhtelif zırhı araç tahrip edilmiş, üç Rus askeri, 167 Suriye askeri ölmüştür.[571] Yine aynı hafta Bağdat'ın güneyinde Şiî askerlere yönelik gerçekleştirildiği belirtilen bir intihar

[569] "Ameliyyâtun İnğimâsiyyetun Tüvekkıu 200 Katîlin min Mülâhadeti'l-Ekrâd Kurbe Seddi'l-Fârûk ve Hecemâtin bi'l-Abavâti'n-Nâsifeti alâ Âliyâtihim fi'l-Berake" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIX, 1437/2016, s.4.
[570] "Miâtu'l-Katlâ ve'l-Cerhâ mine'r-Râfıziyyi fî Muhîti'l-Fellûce" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIV, 1437/2016, s.4.
[571] "el-Hamletu'l-Fâşiletu li'n-Nizâmi'n-Nusayriyyi ala't-Tabka" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVII, 1437/2016, s.2.

saldırısında ölü ve yaralı sayısı en az 25 olarak verilmektedir.[572] 17-26 Haziran 2016 tarihlerinde bir tanesi Kerbelâ'da olmak üzere Irak'ta muhtelif yerlerde Şiîlere karşı gerçekleştirildiği belirtilen intihar saldırılarında onlarca ölü ve yaralı olduğu, 10 adet Abramz tankının, üç adet Rus tankının, sekiz adet zırhlı personel taşıycı ve zırhlı aracın, yedi adet buldozerin, en az 20 adet muhtelif türlerde zırhlı aracın tahrip edildiği ve en az 26 adet de askerî kışla ve mevzînin imhâ edildiği ifâde edilmektedir.[573]

Mayıs Sonu-Haziran sonu Libya'daki Çatışmalara Âit Bazı Veriler: Libya'da, özellikle Kaddâfi karşıtı devrim hareketinin silahlı kuvvetleri olan Fecr-i Libya birlikleriyle çatışan IŞİD, mayıs ayı sonlarından haziran ayı sonlarına kadar IŞİD ile Fecr-i Libya arasında yaşanan çatışmalarda mürted olarak tâbir ettikleri bu gruptan 500'den fazla kişinin öldürüldüğünü, 1.500'den fazlasının yaralandığını ve bu gruba âit 100'ün üzerinde tank ve zırhlı aracın kendileri tarafından tahrip edildiğini belirtmektedirler.[574]

2016 yılı Ramazan Ayı (6 Haziran–4 Temmuz 2016) Saldırıları: IŞİD tarafından dünya çapında gerçekleştirilen saldırılar ve bu saldırılarda hayatını kaybettiği belirtilenlerin sayısıyla alakalı örgütün yayını olan Nebe' isimli derginin yayınladığı verilere göre yapılan bu saldırılarda 5.200'ün üzerinde ölü ve yaralı olduğu; ayrıca bu çatışmalarda 440 adet tank ve zırhlı askerî aracın tahrip edildiği, altı tane de keşif uçağının düşürüldüğü belirtilmektedir. Örgütün verilerine göre bu saldırılarda 74 Pakistan ve Afganistan Silahlı Kuvvetler Mensubu, bir Budist, 20 Ürdün Askeri, 29 Peşmerge, iki Hindu, 50 Iraklı Sahve, 16 Nepal Askeri, 1988 Iraklı Şiî, 100 Yemen Askeri, 965 PKK'lı, 236 Suriyeli Muhalif, 752 Fecr-i Libya mensubu, 580 Nusayrî, dört Somali polisi, 47 Libyalı emekli komutan Hafter saflarında savaşan savaşçı, 50 Mısır askeri, 285 Hıristiyan'ın öldürüldüğü

[572] "25 Katîlen ve Cerîhan Râfiziyyen Cenûbe Bağdâd isra Hücûmin İstişhâdiyyin" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVII, 1437/2016, s.6.
[573] "Ehemmü Hasâiri'r-Râfıza" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVII, 1437/2016, s.7.
[574] "Münzü İntilâkıhâ 2000 Katîlen ve Cerîhan min Mürteddî Fecr-i Lîbyâ fî Hamletihim alâ Sirt" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVII, 1437/2016, s.11.

belirtilmektedir.[575] Bu verilerde İstanbul Atatürk Havalimanı'na gerçekleştirilen saldırının olmaması oldukça dikkat çekicidir ve bu da örgütün bu saldırıyı üstlenmediğinin bir göstergesidir.

2016 Yılı Ramazan Ayı Bağdat Saldırı İstatistikleri: IŞİD'in yayınında, Ramazan ayı sonlarında ve Ramazan Bayramında Bağdat'ta muhtelif yerlerde düzenlenen intihar saldırılarıyla ilgili olarak verdiği istatistiklere göre; bu saldırılarda yaklaşık 400 Şiî'nin hayatını kaybettiği, 250 Şiî'nin de yaralandığı ifade edilmektedir.[576] Yeni Suriye Ordusu olarak isimlendirilen grupla IŞİD arasında yaşanan çatışmalarda IŞİD tarafından, bu gruptan 40 kişinin öldürüldüğü, 22 askerî aracın ve 12 keşif uçağının da ele geçirildiği belirtilmektedir.[577] Haziran ayının sonlarında Rakka'da yaşanan çatışmalarda da Kürt milislerden 100 ölü ve yaralı olduğu belirtilmektedir.[578] Ramâdî'de yaşanan çatışmalarda da Irak ordusunun zâyiatı 27 asker ve yedi zırhlı araç olarak verilmektedir.[579] Bağdat'ın güneyinde gerçekleştirilen farklı saldırılarda da 15 Şiî'nin hayatını kaybettiği belirtilmektedir.[580]

Son 9 Ayda Tahrip Edilen Amramz Tankları: IŞİD'in yayınlarında yer verilen bu istatistiklere göre son dokuz aylık dönem olan 14 Ekim 2015'ten 18 Temmuz 2016 tarihleri arasında 8.500.000 dolar değerindeki 52 adet Abramz tankının IŞİD tarafından imhâ edilmiştir.[581]

Diyala'da Gerçekleştirilen 4 Aylık Saldırı ve Çatışma İstatistikleri: IŞİD'in 14 Ekim 2015-9 Şubat 2016 Arası Diyala'da gerçekleştirdiği saldırılarla ilgili olarak yayınladığı istatistiklere göre; Çeşitli sûretlerde 120 adet saldırı, 90 adet

---

[575] "Netâicu'l-Ameliyyâti'l-Askeriyyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti fî Ramazân 1437" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVIII, 1437/2016, s.2.

[576] "Ekberu Hasîletin li'l-Ameliyyâti'l-İstişhâdiyyeti fî Bağdâd Katla'r-Râfıza bi'l-Miâti fi'l-Kerrâde ve Beled" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVIII, 1437/2016, s.3.

[577] "Ba'de Katli 40 Mürtedden minhu ve'ğtinâmu 22 âliyeten ve 12 Tâiraten Müsiraten" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVIII, 1437/2016, s.5.

[578] "İhdâhumâ bi Seyyâratin Mufahhahatin dâhile Tel Abyad Hecemâtun Mütenevviatu Tüvakkıu 100 Katîlin ve Cerîhin min Mülâhedeti'l-Ekrâd Kurbe'r-Rakka" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVIII, 1437/2016, s.8.

[579] "el-Ceyşü'r-Râfiziyyü Yehsuru 27 Unsuran ve 7 Âliyâtin" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVIII, 1437/2016, s.10.

[580] "15 Katîlen Râfiziyyen Cenûbe Bağdâd bi Hecemâtin Müteferrikatin" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXVIII, 1437/2016, s.10.

[581] "Hasâdu'l-Abramz Hilâle 9 Eşhur" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXIX, 1437/2016, s.2.

bombalı saldırı, 10 adet bombardıman saldırısı, beş adet hedef bölgeye bırakılan bombalı araç saldırısı, üç adet intihar saldırısı gerçekleştirilmiş ve altı adet binaya da bombalı düzenekler yerleştirilerek patlatılmıştır. Ölü ve yaralı sayısının 330'un üzerinde olduğu belirtilen bu istatistiklere göre 25 de subay ve komutan öldürülmüş, 80 adet zırhlı araç tahrip edilmiş, Bağdat'a petrol taşıyan petrol boru hattı patlatılmış, enerji nakil hatlarına yapılan saldırılarda da dokuz adet direk havaya uçurulmuştur.[582]

1 Kasım 2015–9 Şubat 2016 Mühin Çatışma İstatistikleri: Humus kırsalında yer alan ve Şam-Humus yolu açısından stratejik bir yerde bulunan Mühin'de IŞİD ile rejim arasında yaşanan çatışmalarda,[583] IŞİD'in yayınlarda yer alan verilere göre bu çatışmalarda rejimin kayıpları hakkında birtakım istatistiksel veriler yayınlamıştır. Haber kaynaklarında hakkında detaylı bilgilere ulaşılamaması sebebiyle teyit edilemeyen, 1 Kasım 2015 ile 9 Şubat 2016 arasını kapsayan bu verilere göre; 10 tane intihar saldırısının da düzenlendiği bu çatışmalarda rejimin ölü ve yaralı sayısı 400, hasar gören tank sayısı 30, hasar gören zırhlı personel taşıyıcı sayısı ise 15 olarak verilmektedir. Ayrıca yaşanan çatışmalarda 10 adet tank ve beş adet zırhlı personel taşıyıcı IŞİD'in eline geçmiştir.[584]

12 Aralık 2015–10 Ocak 2016 Ramâdî Saldırı ve Çatışmaları İstatistikleri: 2015 yılı sonlarında Irak ordusu ile yaşanan çatışmalardan sonra Irak ordusu tarafından geri alındığı açıklanan Ramadi'deki çatışmalara[585] dâir IŞİD tarafından yayınlanan verilere göre Irak ordusu; tanesi 500.000 dolar değerinde 39 adet M113 model zırhlı personel taşıyıcı, tanesi 6,5 milyon dolar değerinde M109A7 model 5 adet obüs tank, tanesi 200.000 dolar değerinde 45 adet hummer jip, tanesi 200.000 dolar değerinde 19 adet askerî kamyon, tanesi 200.000 dolar değerinde 11 adet buldozer, tanesi 20.000 dolar değerinde 29 adet 4X4 arazi aracı, tanesi 3 milyon dolar değerinde üç adet T-55 model tank, tanesi 10 milyon dolar değerinde üç adet

[582] "El-Ameliyyâtü'l-Askeriyyetü Ve'l-Emniyyetü Fî Vilâyet-i Diyâlâ Hlâle 4 Eşhurin Min Muharrem Hattâ Rebîu'l-Âhir 1437 Hicriyyen" **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVII, 1437/2016, s.2.
[583] "Suriyâ: Tanzîmu'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Yetekaddemu Fî Humus" Başlıklı Haber, BBC Arapça, http://www.bbc.com/arabic/middleeast/2015/11/151101_syria_conflict (Erişim Tarihi: 24.08.2016).
[584] "El-Meârik-u Fî Mıntıkat-ı Mühîn", **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVIII, 1437/2016, s.2.
[585] "IŞİD'le Savaşın Sürdüğü Ramadi'den Geriye Kalanlar" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, http://www.bbc.com/turkce/multimedya/2016/01/160105_vid_ramadi (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

M1A1 Abrams model tank ve 1 tane de Bell 407 GT model 3 milyon değerinde helikopter tahrip edilmiştir. Bu verilere göre Irak ordusunun sâdece bu zâyiatında toplam kaybı 100 milyon doları geçmektedir.[586] Verilen kayıplarla ilgili Irak ordusundan açıklama yapılmadığından alternatif kaynaklarla bu verilerin mukâyesesi yapılamamaktadır.[587]

1 Ekim 2015 ile 14 Şubat 2016 Felluce Çatışma ve Saldırı İstatistikleri: IŞİD'in Irak'ta ele geçirdiği ilk şehir olan Felluce'yi IŞİD'den geri almak için Irak ordusu ve Şiî milislerin kuşattığı ve sivil halkın kıtlıkla boğuştuğu[588] Felluce'de yaşanan çatışmalarda Irak ordusunun verdiği kayıplarla ilgili Irak ordusu tarafından açıklama yapılmazken IŞİD, Irak ordusunun verdiği kayıplar hakkında bir istatistik yayınlamıştır.[589] Buna göre 1 Ekim 2015 ile 14 Şubat 2016 arasında yaşanan çatışmalarda; 12'den fazla askerî harekât IŞİD tarafından püskürtülmüş, Irak ordusu ve milisler 300'den fazla ölü ve yaralı vermiş, 30'dan fazla zırhlı mekanize araç tahrip edilmiş, iki adet helikopter, bir adet keşif uçağı, biri Amerikan olmak üzere iki adet keşif uçağı ve bir adet de savaş uçağı vurulmuş ve bunlardan bazıları düşürülmüş ve bazı askeri noktalar füze ve havan toplarıyla vurulmuştur.[590] Irak ordusundan kayıplarla ilgili yapılan herhangi bir açıklama bulunamadığından ve bağımsız haber kaynaklarında da bu çatışmalardaki askerî kayıplarla alakalı bir bilgi yer almadığından, örgütün yayınladığı bu veriler de teyit edilememiştir.

23-29 Şubat 2016 Hanâsır Çatışma ve Saldırı İstatistikleri: Suriye'nin Halep şehri kırsalında yaşanan ve Rus uçaklarının da Suriye rejimine destek verdiği çatışmalarda;[591] IŞİD, bir haftalık çatışmaların sonunda Hanâsır'da aralarında

---

[586] "Hasâir-u'l-Ceyş-i'r-Râfiziyyi Fi'r-Ramâdî Hılâle Şehr-i Rebî'i'l-Evvel 1437 Hicriyyen" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XIII, 1437/2016, s.2.

[587] "Irak Ordusu Ramadi'nin Merkezinde" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 28.12.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151228_ramadi (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

[588] "HRW: Irak'ta IŞİD'in Elindeki Felluce'de Açlık Başladı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 07.04.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160407_hrw_felluce (Erişim Tarihi: 24.05.2016).

[589] "IŞİD Felluce'de Karşı Saldırıda Bulundu" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 31.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160531_irak_felluce_isid_saldiri (Erişim Tarihi: 24.05.2016).

[590] "El-Fellûce: El-Kal'atü's-Sâmide" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.IXX, 1437/2016, s.2.

[591] "Ğârâtun Rûsiyyetun Mükssefetun ve Meârik-u Anîfetun bi Rîf-i Haleb" Başlıklı Haber, El-Cezire, 22.02.2016, http://www.aljazeera.net/news/arabic/2016/2/22/ (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

komutanların da olduğu rejim askerlerinden ve rejime destek veren milislerden 450 kişinin öldüğünü ve onlarcasının da yaralandığını belirtmektedir. Ayrıca bu çatışmalarda yine örgütün yayınına göre 15 tank ve iki Rus keşif uçağı hasar görmüş; 13 tank, iki adet çoklu füze rampası, 100 adet füze ve muhtelif zırhlı araçlar ve silahlar örgüt tarafından ele geçirilmiştir.[592]

Şubat ayında Libya'da gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarda da Hafter'e bağlı 160 kişinin öldürüldüğü belirtilmektedir.[593] Haber kaynaklarında ise Ocak ayı başında düzenlenen bombalı saldırıda 65 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmektedir.[594] Örgütün yayınlarında üstlendiği diğer saldırılarda da Şubat ayı sonlarında Bağdat'ta gerçekleştirildiği belirtilen muhtelif intihar saldırılarında ölü ve yaralı sayısı 135 olarak ifâde edilmektedir. Diyala'da Mikdâdiye bölgesinde Irak ordusu ve şiî milislere karşı gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarda da ölü ve yaralı sayısı 160 olarak verilmektedir. Bağdat'taki diğer bir saldırıda da fedâî intihar saldırısında 15 kişinin hayatını kaybettiği, bazıları ağır olmak üzere 20 kişinin de yaralandığı örgüte âit kaynaklar tarafından belirtilmektedir.[595] Haber kaynaklarında ise Bağdat'ta gerçekleştirilen saldırı yer almakta, ölü sayısı 73, yaralı sayısı da 112 olarak verilmektedir.[596] Mikdadiye bölgesinde gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarla ilgili olarak da haber kaynaklarında, aralarında 'Haşd-i Şa'bî' denen Şiî milislerin de bulunduğu 40 kişinin hayatını kaybettiği, 58 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[597] Bu saldırılarla ilgili olarak IŞİD'in kaynaklarında özellikle birkaç nokta öne çıkmaktadır. Öncelikle örgütün yayınlarında verilen sayılar genellikle haber kaynaklarında verilen sayılardan daha fazla olmaktadır. Diğer dikkat çekici ve çok daha önemli olan nokta da örgütün bu yayınlarında saldırı yapılanlarla ilgili

[592] "Ehemm-ü Netâici'l-Meârik Fî Hanâsır ve Mâ Havlehâ " , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XX, 1437/2016, s.2.
[593] "Tekârîr: Eksera min 160 Katîlen min Mürteddî Ceyş Hafter Fî Binğâzî" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XX, 1437/2016, s.7.
[594] "Libya'da Saldırı: 65 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, http://www.aljazeera.com.tr/haber/libyada-saldiri-65-olu (Erişim Tarihi: 25.08.2016).
[595] "Hasîletühâ Ekser amin 135 Katîlen ve Cerîhan fi'ş-Şe'let-i ve's-Sadr" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XX, 1437/2016, s.10.
[596] "IŞİD'in Bağdat'taki Pazar Yeri Saldırısında Ölü Sayısı 73'e Çıktı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 29.02.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160229_isid_bagdat_saldiri (Erişim Tarihi: 25.08.2016).
[597] "Aşarâtü'l-Katlâ ve'l-Cerhâ bi Tefcîrayn-i İntihâriyyeyn-i fi'l-Irâk" Başlıklı Haber, Russia Today Arabic, 05.03.2016, https://arabic.rt.com/news/813010-مقتل-تفجير-انتحاري-المقادية-بغداد (Erişim Tarihi: 25.08.2016).

olarak Nusayrî ve Râfızî kavramlarını kullanmasıdır. bu kavramların saldırılanlarla ilgili olarak sürekli öne çıkarılması, yaşanan çatışmaların mezhep temelinde daha da derinleşmesine yol açacağını söylemek gerekmektedir.

Libya'da da eylemlerine ve alan hâkimiyeti stratejisine devam eden IŞİD'in 28 Kasım 2015 ile 1 Mart 2016 arasında Akdeniz sâhil şehri olan Derne'deki çatışmalarla ilgili olarak verdiği istatistiklere göre örgüt Libya ordusu ve ılımlı muhaliflere karşı; 15 keskin nişancı saldırısı, 32 bombalı paket saldırısı, yedi fedâi eylemi ve üç tane de askerî harekât gerçekleştirmiştir. Bu çatışmaların netîcesinde Libya ordusu ve örgütün 'mürted'* olarak isimlendirdiği muhaliflerin toplam ölü ve yaralı sayısı 250, tahrip edilen tank sayısı dört, tahrip edilen askerî araç sayısı 18 ve yakılan askerî kamp sayısı da beş olarak verilmiştir. Ayrıca örgüt bu saldırılarda altı adet askerî araç ve muhtelif silahlar ele geçirdiğini belirtmektedir.[598]

IŞİD ile Suriye rejimi arasında Kuveyris Hava Üssü'nde 150 günden fazla süren çatışmalarda IŞİD terör örgütünün yayınladığı verilere göre; örgüt 26 intihar saldırısı düzenlediği belirtilmekte, yaşanan çatışmalarda 550'den fazla rejim askerinin hayatını kaybettiği, yüzlercesinin yaralandığı, rejime âit 30'dan fazla tank ve zırhlı personel taşıyıcının tahrip edildiği belirtilmektedir.[599]

IŞİD'in yayınladığı verilere göre 14-21 Mart 2016 tarihlerinde 13'ü Anbar'da, sekizi Selahaddin Vilâyetinde, üçü Berake'de, üçü Halep'te, üçü Belçika'da, ikisi Fırat Vilâyetinde, ikisi Rakka'da, ikisi Dicle Vilâyetinde biri Cezîre'de, biri Kerkük'te, biri Sînâ'da, biri Ninova'da ve biri de Felluce'de olmak üzere bir hafta içerisinde toplam 41 intihar ve fedâî intihar eylemi düzenlenmiştir. IŞİD tarafından teyit edilen rakamları ihtivâ ettiği belirtilen rakamlara göre bu saldırılarda 400'den fazla kişi hayatını kaybetmiş, 36'dan fazla mekanize zırhlı askerî araç tahrip edilmiş, 31 kışla yakılmıştır.[600] Yine örgütün yayınladığı verilere göre Mart 2016'da Humus'ta IŞİD ile Suriye rejimi ve Nusayrî milisler arasında

* **Mürted:** Dinden Dönen, İslam dîninden çıkan mânâsındaki terimdir.
598 "Derne" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXI, 1437/2016, s.2.
599 "Netâicu'l-Meârik fî Muhît Matâr-i Kuveyris" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXII, 1437/2016, s.2.
600 "El-Ameliyyâtu'l-İstişhâdiyyetu Hılâle Üsbûin (Min 5 Hattâ 12) Cemâziye'l-Âhir" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIII, 1437/2016, s.2.

yaşanan çatışmalarda rejim askerlerinden ve Nusayrî milislerden ölü ve yaralı sayısı 235 olarak verilmektedir. Ayrıca bu çatışmalarda 30'dan fazla Hizbullah üyesi ve bir tanesi askerî müşâvir olmak üzere beş Rus askerinin de öldürüldüğü belirtilmektedir.[601] Halep yakınlarında rejim ile Nusayrî milisler arasında yaşanan çatışmalarda da rejim askerlerinden ve milislerden 30 civârında ölü olduğu belirtilmektedir.[602] Anbar'da gerçekleştirilen intihar saldırılarında da 158 kişinin hayatını kaybettiği, onlarca kişinin de yaralandığı ifâde edilmekte ve 20 adet mekanize aracın tahrip edildiği belirtilmektedir.[603]

IŞİD, Tedmür (Palmira)'de Ekim 2015-Mart 2016 arasında geçen 15 ayda yaşanan çatışmalarda, Rejimden ve Hizbullah militanlarından 1070'den fazla kişinin öldüğünü, aralarında tank ve muhtelif zırhlı mekanik araçların da bulunduğu rejime âit 150 aracın tahrip edildiğini belirtmektedir.[604] Ayrıca örgüt kaynaklarında Bağdat'ın güneyinde Irak ordusu ve Sünnî gruplarla yaşanan çatışmalarda da aralarında sünnî grupların komutanlarının da olduğu ölü ve yaralıların sayısının 53 olduğu belirtilmektedir.[605] 2016 yılı Mart ayı başında, Sincar ile Rakka arasında kalan bölgede yer alan Şeddâdî kırsalında PKK'ya karşı düzenlenen intihar saldırısında ve âni baskında 43 PKK militanının öldürüldüğü belirtilmektedir.[606] Mart sonu Nisan başında da Bağdat ve Kuzey Bağdat'ta gerçekleştirilen dört intihar saldırısında da Irak askerleri ve Şiî milislerin ölü ve yaralı sayısı IŞİD kaynaklarında 112 olarak verilmektedir.[607]

---

[601] "Vilâyetü'ş-Şâm Teşteılü Nâran ala'n-Nusayriyyeti ve Hulefâihim" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIII, 1437/2016, s.4.
[602] "Hasîletuhâ Sûletun li Cunûdi'd-Devleti'l-İslâmiyyeti alâ Mevâkı'ı'n-Nusayriyye Kurbe Haleb" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIII, 1437/2016, s.5.
[603] "Hecemâtun Vâsiatun li'l-Mücâhidîn Halefet 158 Katîlen Râfızıyyen ve Aşarâtu'l-Cerhâ ve 20 Âliyetun Müdemmiratun" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIII, 1437/2016, s.6.
[604] "Ehemmu İncâzâti'l-Askeriyyeti fî Tedmür" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXV, 1437/2016, s.2.
[605] "Beynehum Kâidu Sahvetin 53 Katîlen ve Cerîhan mine'l-Ceyşi'r-Râfiziyyi ve Sahavâti'r-Ridde Cenûb Bağdâd" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXV, 1437/2016, s.4.
[606] "Hasîletuhumâ 43 Katîlen Hücûmun İstişhâdiyyun ve Darbetun Mübâğitetun alâ Mürteddî PKK fî Rîfi'ş-Şeddâdî " , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXV, 1437/2016, s.6.
[607] "Fî Vilâyetey Bağdâd ve Şimâli Bağdâd 4 Ameliyyâtin İstişhâdiyyetin Tehlifu 112 Katîlen ve Cerîhan mine'l-Ceyş ve'l-Haşdi'r-Râfiziyyîn" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXV, 1437/2016, s.11.

IŞİD, Irak'taki Bağdat'tan Basra'ya kadar olan bölgeyi kapsayan Güney Eyâletinde Hicrî 1437 yılının ilk altı ayına (14 Ekim 2015 - 7 Nisan 2016) dâir yayınladığı istatistiklere göre; bu bölgede 180 adet bombalı saldırı gerçekleştirmiş, 145 silahlı çatışma yaşanmış, 156 adet havan saldırısı, altı adet intihar eylemi, 90 adet füze saldırısı ve keskin nişancı silahlarıyla da 205 adet saldırı gerçekleştirilmiştir. 195'in üzerinde zırhlı askerî aracım tahrip edildiği, 50'den fazla kışlanın yıkıldığı bu saldırılarda 1400'den fazla kişinin de öldürüldüğü veya yaralandığı belirtilmektedir.[608] 6 Nisan 2016 tarihinde Irak'ın güney vilâyetlerinde gerçekleştirilen çeşitli saldırılarda 20 Iraklı Şiî askerin öldürüldüğü belirtilmekte, üç adet zırhlı aracın imhâ edildiği ve bir adet de keşif uçağının düşürüldüğü belirtilmektedir.[609] 8 Nisan 2016 tarihinde de Anbar'da gerçekleştirilen fedâi saldırılarında da Irak ordusundan ve IŞİD'e muhalif olan Sünnîlerden 20 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmektedir.[610]

IŞİD terör örgütü, Hicrî 1437 yılının ilk altı ayında (14 Ekim 2015 - 7 Nisan 2016) düşürdükleri veya hasar verdikleri hava araçlarına dâir bir istatistik yayınlamıştır. Bu istatistiklere göre 37'si gözlem uçağı, sekizi savaş uçağı, 22'si helikopter, biri yolcu uçağı olmak üzere toplam 68 hava aracı düşürülmüş veya hasara uğratılmıştır. Bu uçaklardan bir tanesi Rusya'ya (yolcu uçağı), dört tanesi Lübnan ordusuna, dört tanesi Peşmerge'ye, altı tanesi Suriye Rejimine, üç tanesi ABD'ye, sekiz tanesi Libya'da savaşan gruplardan emekli asker Hafter'in birliklerine ve IŞİD'e muhalif olanlara, 42 tânesi de Irak ordusuna âittir.[611] 15 Nisan 2016 tarihinde Fırat vilâyetinde gerçekleştirildiği belirtilen pusuda da 25 Şiî askerin ve IŞİD'e muhalif Sünnî savaşçının hayatını kaybettiği belirtilmektedir.[612] Nisan 2016'da Libya'nın sâhil şehri Derne'de yaşanan çatışmalarda da IŞİD, Bingâzi'de 50

[608] "Vilâyetü'l-Cenûb: İhsâiyyetü'l-Ameli'l-Askeriyyi li'n-Nısfi'l-Evvel min âm 1437 Hicriyyen" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVI, 1437/2016, s.2.
[609] Vilâyetü'lCünûdu'l-Hilâfeti Yektulûne 20 Mürtedden mine'r-Ravâfız ve's-Sahavât Kurbe Heyyit" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVI, 1437/2016, s.6.
[610] "Fî Hecemâtin Mütenevviatun li'l-Mücâhidîn 20 Katîlen Râfızıyyen ve Tedmîru 3 âliyâtin ve İskâtı Tâirati İstitlâin" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVI, 1437/2016, s.7.
[611] "Hasâdu't-Tâirât li'n-Nısfı'l-Evvel mine'l-Âm 1437 H." , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVII, 1437/2016, s.2.
[612] "Fî Kemînin Muhkemin Nasabehu'l-Mücâhidûn Mektelu 25 Mürtedden mine'r-Ravâfız ve's-Sahavâti Ğarbe Hadîse" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVII, 1437/2016, s.4.

kişiyi öldürdüğünü açıklamıştır.[613] Ayrıca yine Nisan ayı içerisinde Irak'ın güney eyâletlerinde keskin nişancı silahı ve bombalı paketlerle gerçekleştirildiği belirtilen saldırılarda Irak ordusundan ve IŞİD'e karşı mücâdele eden Sünnî gruplardan toplam 41 kişiyi öldürdüğünü belirtmektedir.[614] Felluce yakınlarında Irak ordusuna ve Şiî milislere karşı gerçekleştirilen saldırılardaki ölü ve yaralı sayısı da 15 olarak verilmektedir.[615]

IŞİD terör örgütü, 14 Ekim 2015 - 7 Nisan 2016 tarihleri arasında (Hicrî 1437 yılının ilk altı ayında) Şam'da[*] yaşanan çatışmalarda, çatışmaya girdikleri tarafların kayıplarına dâir bir istatistik yayınlamıştır. Bu istatistiklere göre IŞİD, Şam bölgesinde 150 intihar eylemi gerçekleştirmiştir. Bu saldırılarda ve yaşanan çatışmalarda IŞİD'in çatıştığı tarafların toplam ölü ve yaralı sayısı 6700 olarak verilmektedir. Bu çatışmalarda tahrip edilen zırhlı askerî araç sayısı ise bu istatistiklere göre 300'ün üzerindedir. Buna göre intihar saldırılarından 75'i Esad rejimi kuvvetlerine karşı düzenlenmiş, ölü ve yaralılardan 4817'si, tahrip edilen araçlardan da 264 tanesi rejime âittir. İntihar saldırılarından 13'ü Suriye'de savaşan muhaliflere karşı gerçekleştirilmiş ve muhaliflere âit 10 araç tahrip edilirken muhaliflerin ölü ve yaralı sayısı 466 olmuştur. İntihar saldırılarından 62 tanesi PKK'ya karşı gerçekleştirilmiş, bu saldırılarda PKK'ya âit 48 mekanik araç tahrip edilmiş ve 1477 PKK militanı da öldürülmüştür.[616]

IŞİD'in, 14 Ekim 2015-7 Nisan 2016 tarihleri arasında Irak'ta gerçekleştirdiği saldırılarla ilgili yayınladığı istatistiklere göre, IŞİD Irak ordusu ve Şiî milislere, kendisiyle savaşan Sünnîlere ve Peşmerge'ye karşı 242 intihar saldırısı gerçekleştirmiştir. Bu saldırılarda ölü ve yaralı sayısı 8.000'i geçmiş, bu saldırılarda

---

[613] "es-Seytaratu alâ Mehveri'l-Hilyeti fî Derne ve 50 Katîlen mine'l-Mürteddîn fî Binğâzî Cerrâe'l-İştibâkâti'l-Müstemirrati" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVII, 1437/2016, s.6.

[614] "bi'l-Eslihati'l-Kannâsati ve'l-Abevâti'n-Nâsifeti Maktelü ve İsâbetü 41 mine'r-Ravâfızi ve Mürteddî's-Sahavâti fi'l-Cenûb" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVII, 1437/2016, s.10.

[615] "Alâ yed-i Mefârizi'l-İsnâdi ve'l-Kans Mektelü ve İsâbetü 15 Mürtedden mine'r-Ravâfızi Kurbe'l-Fellûce" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVII, 1437/2016, s.10.

[*] **Şam:** IŞİD, Şam kavramını burada Suriye'nin genelini ifâde etmek için kullanmaktadır.

[616] "Hasâdu'ş-Şâm Li'n-Nısfi'l-Evvel min Âm 1437 H." , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVIII, 1437/2016, s.2.

tank, zırhlı personel taşıyıcı, jip, askerî kamyon gibi araçlardan oluşan 1.000'den fazla askerî araç da tahrip edilmiştir.[617]

14 Ekim 2015-3 Eylül 2016 (Hicrî 1437) Tarihleri Arasında IŞİD'in Irak'ta Çatışmaya Girdiği Tarafların Kayıpları			
	Irak ordusu, Şiî Milisler ve IŞİD ile Savaşan Sünnîler	**Peşmerge**	**Toplam**
İntihar Saldırısı	216	26	**242**
Ölü ve Yaralı Sayısı	7500	570	**8070**
Tahrip Edilen Askerî Araç	971	37	**1008**

14 Ekim 2015-7 Nisan 2016 Tarihleri Arasında (Hicrî 1437 Yılı İlk Altı Ayı) IŞİD'in Irak'ta Çatışmaya Girdiği Tarafların Aylara Göre Ölü-Yaralı Sayıları		
AYLAR	**Irak ordusu, Şiî Milisler ve IŞİD ile Savaşan Sünnîler**	**Peşmerge**
Muharrem (14.10.2015-12.11.2016)	1421	148
Sefer (13.11.2015-11.12.2016)	1174	104
Rebîu'l-Evvel (12.12.2015-10.01.2016)	777	112
Rebîu'l-Âhir (11.01.2016-09.02.2016)	930	32
Cemâziye'l-Evvel (10.02.2016-09.03.2016)	1670	37
Cemâziye'l- Âhir (10.03.2016-07.04.2016)	1535	136
TOPLAM	**7500**	**570**

[617] "Hasâdü'l-Irâk li'n-Nısfı'l-Evvel min" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIX, 1437/2016, s.2.

Hicrî 1437 Yılında IŞİD'in Suriye'de Çatışmaya Girdiği Tarafların Aylara Göre Ölü-Yaralı Sayıları			
AYLAR	**Esad Rejimi**	**PKK**	**Suriyeli Muhalifler**
Muharrem (14.10.2015-12.11.2016)	522	213	67
Sefer (13.11.2015-11.12.2016)	741	280	83
Rebîu'l-Evvel (12.12.2015-10.01.2016)	556	404	97
Rebîu'l-Âhir (11.01.2016-09.02.2016)	1157	62	56
Cemâziye'l-Evvel (10.02.2016-09.03.2016)	1368	350	32
Cemâziye'l- Âhir (10.03.2016-07.04.2016)	473	168	131
TOPLAM	**4817**	**1477**	**466**

IŞİD'in yayınına göre Nisan 2016 sonlarında Felluce'de IŞİD ile Irak askerleri arasında yaşanan çatışmalarda 80 Irak askerini öldürüldüğü, 12 askerî aracın da tahrip edildiği belirtilmektedir.[618] Ayrıca IŞİD'in yayınlarında 28 Nisan 2016 tarihinde 'dinden dönmüş ordu' olarak nitelendirdiği Türk ordusuna âit üç adet T-155 tankının tahrip edildiğini belirtmektedir.[619]

Nisan ayı içerisinde Irak'ın Anbar vilâyetinde bir Şiî milislere âit bir karakola gerçekleştirildiği belirtilen fedâi saldırılarında ve yaşanan çatışmalarda aralarında bir Şiî milis komutanının da bulunduğu 80 kişinin hayatını kaybettiği ifâde edilmektedir.[620]

IŞİD terör örgütü, 26 Nisan–17 Mayıs 2016 arasında dünya genelinde gerçekleştirildiği belirtilen ve ismine 'Şeyh Ebû Ali el-Anbârî Gazvesi' ismini verdikleri terör ve saldırı dalgasına âit birtakım istatistikler yayınlamıştır. Buna göre Horasan, Sînâ, Filipinler, Bangladeş, Bahreyn, Trablus, Ninova, Cezîre, Dicle, Selahaddin, Kerkük, Felluce, Kuzey Bağdat, Bağdat, Irak'ın Güney vilâyetleri,

[618] "Hasîletuhâ 80 Katîlen Râfiziyyen ve 12 âliyetun Müdemmiratun" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXVIII, 1437/2016, s.4.
[619] "Tedmîru 3 Müderreâtin li'l-Ceyşi't-Türkiyyi ve İstiâdetu's-Seytarati alâ Kurâ Cedîdetin fî Rîfi Haleb eş-Şimâlî" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIX, 1437/2016, s.7.
[620] "Halefet 80 Katîlen beynehum Mes'ûlun fi'Haşdi'r-Râfizî" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXIX, 1437/2016, s.10.

Anbar, Fırat, Berake, Hayr, Rakka, Humus, Hama, Şam ve Halep'te gerçekleştirilen 63 intihar saldırısında ölü ve yaralı sayısı 2600'ü aşmış, tamamen kullanılmaz hale getirilen ve tahrip edilen askerî araçların sayısı 230'u bulmuştur. Ayrıca bu saldırılarda 110 kışla ve askerî karakol yıkılmış veya yakılmıştır.[621]

Peygamber Kabirlerinin Yıkılması: IŞİD'in İslâmî değerlere yönelik yıkıcı ideolojisini gösteren ve bu yayınlarında ele aldıkları eylem türlerinden bir tanesi de peygamber kabirleri de dâhil olmak üzere târihî türbe ve kabirlerin yanına yapılan câmilere karşı eylemleridir. Örgüt, 25 Temmuz 2014 tarihinde Hz. Yunus (a.s.) peygamber'in kabrini ve yanında yer alan camiyi,[622] 26 Temmuz 2014 tarihinde Hz.Şît (a.s.) kabrini ve yanında bulunan camiyi,[623] 18 Ağustos 2014 tarihinde de Hz. Davud (a.s.) peygamberin makâmının bunduğu yeri ve mescidi yıkmıştır.[624] Hz. Şit (a.s.) ile Hz. Yunus (a.s.)'ın kabirlerinin ve mescitlerin yıkıldığına ve Hz. Şit(a.s.)'ın kabrinin bulunduğu yerin dümdüz edilerek otopark yapıldığına dâir fotoğraflar daha sonra örgütün Nebe' isimli dergilerinde yayınlanmıştır.[625]

3.1.3. Uluslararası Eylemleri

Burada IŞİD terör örgütünün uluslararası eylemlerinde maksadımız, örgütün alan hâkimiyetinin olmadığı fakat çeşitli sûretlerde eylem yapabilme kapasitesi olan ve muhtelif sûretlerde terör eylemleri gerçekleştirebildiği Irak, Suriye ve Libya dışında kalan ülkelerde gerçekleştirilen eylemlerdir. Bu minvalde gerçekleştirilen eylemlerin temelde üç başlık altında incelenmesi mümkündür. İlki, IŞİD'in doğrudan planlayıp gerçekleştirmediği fakat örgüte sempati duyan veya duyduğu ifâde dilen kişiler tarafından gerçekleştirilen eylemlerdir. İkincisi, örgütün unsurları tarafından

---

621 "Ğazvetü eş-Şeyh Ebî Alî el-Anbârî min 19 Receb hattâ 10 Şa'bân" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XXXII, 1437/2016, s.2.

622 "IŞİD, H.z Yunus'un kabrini Havaya Uçurdu" Başlıklı Haber, İHA, 25.07.2014, http://www.iha.com.tr/haber-isid-hz-yunusun-kabrini-havaya-ucurdu-376904/ (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

623 "IŞİD, Hz. Şit Camii'ni Havaya Uçurdu" Başlıklı Haber, Evrensel, 26.07.2014, https://www.evrensel.net/haber/88931/isid-hz-sit-camiini-de-havaya-ucurdu (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

624 "IŞİD Hz. Davud Türbesi'ni Yıktı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 18.08.2014, http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/isid-hz-davud-turbesini-yikti (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

625 "Kasasun ve Hurâfâtun Ihtezenehâ en-Nâs-ü an Kubûr-in ve Mezârâtun Şirkiyyetun Hedemethâ Devletü'l-İslâm" **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XX, 1437/2016, s.12-13.

planlanıp gerçekleştirilen ve örgütün de üstlendiği eylemlerdir. Son olarak da eylem tarzı itibâriyle IŞİD'i işâret eden ve IŞİD'in yaptığına dâir kuvvetli şüphelerin bulunduğu fakat örgüt tarafından açıkça üstlenilmeyen eylemlerdir ki bu eylemler Türkiye'de gerçekleştirilen eylemleri kapsamaktadır.

Örgütün uluslararası eylem olarak nitelenebilecek eylemlerinin 2014 yılının ikinci yarısında hilâfet îlânının akabinde başladığını söylemek mümkündür. Burada, yukarıda saydığımız sıralamayla eylemlerin türüne göre öncelikle IŞİD sempatisi ile gerçekleştirildiği belirtilen eylemler, daha sonra IŞİD'in gerçekleştirdiği ve üstlendiği eylemler, son olarak da delillerin IŞİD'i işâret ettiği fakat IŞİD'in üstlenmediği Türkiye eylemleri ele alınacaktır.

23 Eylül 2014 Melbourne Saldırısı: IŞİD sempatisi ile gerçekleştirildiği belirtilen ve haber kaynaklarından tespit edebildiğimiz ilk eylemin Eylül 2014'te Avustralya'nın Melbuorne kentinde gerçekleştirilen eylem olduğu söylenebilir. Bu eylemde, 18 yaşında olduğu ve IŞİD bayrağı salladığı ifade edilen kişi iki polisi bıçakladıktan sonra vurularak öldürülmüştür.[626]

20-22 Ekim 2014 Montreal Saldırıları: IŞİD'e sempati duyduğu belirtilen kişilerce gerçekleştirildiği belirtilen diğer iki saldırı da 20 ve 22 Ekim 2014 tarihlerinde Kanada'da gerçekleştirilmiştir. İlk saldırıda Montreal'de 'Radikal İslamcı' olduğu belirtilen 25 yaşındaki bir kişi iki askere çarpmış ve bir tanesi hayatını kaybetmiştir.[627]

22 Ekim 2014 Ottawa Saldırısı: Diğer saldırı da Kanada'nın başkenti Ottawa'da gerçekleştirilmiştir. Kanada parlamento binası yakınındaki Ulusal Savaş Anıtı önünde nöbet tutan asker silahlı saldırıda hayatını kaybetmiş, 2003 yılında uyuşturucu kullanmaktan sâbıkalı olduğu belirtilen saldırgan saldırı sonrası polis

[626] "Australian 'Terror Suspect' Killed in Melbourne" Başlıklı Haber, BBC News, 23.09.2014, http://www.bbc.com/news/world-asia-29331228 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).
[627] "Hit-and-Run That Killed Canadian Soldier Is Called Terrorist Attack" Başlıklı Haber, The New York Times, 21.10.2014, http://www.nytimes.com/2014/10/22/world/americas/canadian-soldier-run-down-in-what-officials-call-act-of-terror-dies.html (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

tarafından vurularak öldürülmüştür.[628] Her iki saldırının da IŞİD'e sempati ile gerçekleştirildiği değerlendirmesine dâir somut deliller olmasa da bu değerlendirme, Kanada'nın Ekim ayı başında IŞİD'e karşı kurulan koalisyona katılma kararına istinâden yapılmaktadır.[629]

15 Aralık 2014 Sidney Rehine Krizi: IŞİD sempatisi ile gerçekleştirildiği belirtilen bir diğer saldırı da Avustralya'nın Sidney şehrinde bir kafede gerçekleştirilmiştir. İran kökenli olduğu belirtilen Man Harun Munis tarafından gerçekleştirildiği eylemde eylemci, 17 kişiyi rehin almış ve 16 saat süren rehine krizi polis operasyonuyla sona erdirilmiş ve gerçekleştirilen operasyonda saldırganla birlikte iki rehine de hayatını kaybetmiştir. Saldırganı rûhî açıdan dengesiz olarak isimlendiren ve geçmişte birçok suça karıştığını belirten Avustralya başbakanı Tony Abbott, saldırganın eylem sırasında IŞİD bayrağı istediğini ve saldırıya IŞİD'in adını karıştırmaya çalıştığını belirtmiştir.[630]

7 Ocak 2015 Charlie Hebdo Saldırısı: Fransa'nın başkenti Paris'te yayın yapan ve daha önce Hz. Peygamber (s.a.s.)'in karikatürlerini yayınlayan Charlie Hebdo dergisine 7 Ocak 2015 günü kalaşnikoflu iki saldırgan tarafından silahlı saldırı gerçekleştirilmiş ve saldırıda ikisi polis 12 kişinin hayatını kaybetmiştir. Bu saldırıda beşi ağır olmak üzere dokuz kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[631] Saldırı, IŞİD'in Konstantiniyye dergisinde de övgüyle ele alınmış fakat saldırı örgüt tarafından üstlenilmemiştir.[632]

9 Ocak 2015 Koşer Marketi Saldırısı: Charlie Hebdo saldırısından üç gün sonra da Yahudiler için koşer damgalı ürün satan bir market saldırıya uğramıştır. Polis tarafından kuşatılan Charlie Hebdo saldırganlarına yönelik kuşatmanın kaldırılması talebiyle gerçekleştirildiği belirtilen market saldırısında, polisin

---

[628] "Kanada'nın Başkentinde Silahlı Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141022_ottawa_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[629] "Kanada'da Şok Saldırı" Başlıklı Haber, Hürriyet, 23.10.2014, http://www.hurriyet.com.tr/kanada-da-sok-saldiri-27438849 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[630] "Sidney'deki Saldırı Meczup İşi" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 16.12.2014, http://www.dw.com/tr/sidneydeki-sald%C4%B1r%C4%B1-meczup-i%C5%9Fi/a-18133450 (Erişim Tarihi: 27.08.2016)

[631] "Fransız Mizah Dergisine Saldırı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 07.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fransiz-mizah-dergisine-saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[632] **Konstantiniyye Dergisi**, S.1, s.41.

operasyonu sırasında saldırganla birlikte dört rehinenin de hayatını kaybettiği belirtilmiştir.[633]

12 Kasım 2015 Beyrut Saldırıları: Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta gerçekleştirilen ve IŞİD tarafından üstlenilen ve Lübnan'ın da Suriye bataklığına saplanabileceği yorumu yapılan bu terör bu saldırılarda en az 43 kişinin hayatını kaybettiği, 239 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[634] IŞİD'in yayınında ise bu saldırılarda aralarında bazı Hizbullah komutanlarının da olduğu 300 ölü ve yaralı olduğu belirtilmektedir.[635]

2 Aralık 2015 Kaliforniya Saldırısı: IŞİD'e duyulan sempati ile gerçekleştirildiği belirtilen bir diğer saldırıda da Amerika Birleşik Devletleri'nin Kaliforniya eyâletinde bulunan ve engellilere hizmet veren bir merkez hedef alınmıştır. Saldırıda 14 kişi hayatını kaybetmiş, 17 kişi de yaralanmıştır.[636] Tahkîkâtı yürüten Amerikalı yetkililere göre bu saldırının IŞİD bağlantısı saldırganın Facebook sayfasında daha sonra sildiği IŞİD lideri Bağdâdî'ye bağlılığını bildiren ifâdelere dayandırılmaktadır.[637] Bunlar da saldırının IŞİD bağlantısını tartışmalı kılmaktadır.

8 Ocak 2016 Philadelphia Saldırısı: ABD'de yaşanan ve IŞİD sempatisi ile yapıldığı belirtilen bu saldırıda da bir saldırgan tarafından polis aracına yakın mesafeden ateş açılmış ve bir polis memuru ciddî şekilde yaralanmıştır. Philadelphia Emniyet Müdürünün de eldeki delillere göre saldırganın yardım aldığını söyleyemeyecekleri yönündeki açıklaması, bu saldırının bireysel bir saldırı olduğunu göstermektedir.[638]

---

633 "Paris'te Market Saldırganı Öldürüldü, 4 Rehine Hayatını Kaybetti" Başlıklı Haber, NTV, 10.01.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/pariste-market-saldirgani-olduruldu-4-rehinehayatini-kaybetti,UU3g2oExo0usAs9q7KNqHA (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

634 "Beyrut'taki Saldırıları IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 12.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151112_beyrut_saldirilar (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

635 "Ehemm-ü Ameliyyât-i'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Umq-i'r-Râfiziyyi'n-Nusayrî Fi'ş-Şâm" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.XVI, 1437/2016, s.2.

636 "ABD Başkanı Obama'dan 'California' Saldırısıyla İlgili Açıklama" Başlıklı Haber, Hürriyet, 02.12.2015, http://www.hurriyet.com.tr/abdde-silahli-saldiri-40022095 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

637 "ABD: San Bernardino Saldırısı Zanlısı IŞİD'e Bağlı Olduğunu Açıkladı" Başlıklı Haber, 04.12.2015., http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151204_sanbernardino_isid (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

638 "ABD'de Polise IŞİD Saldırısı" El-Cezire Türk, 08.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/abdde-polise-isid-saldirisi (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

11 Ocak 2016 Yahudi Öğretmen Saldırısı: Fransa'nın Marsilya kentinde 15 yaşında olduğu belirtilen bir Türk vatandaşı tarafından bir Yahudi öğretmene gerçekleştirilen bıçaklı saldırıda Yahudi öğretmen hafif şekilde yaralanmıştır. Saldırganın bu saldırıyı IŞİD ve Allah adına gerçekleştirdiğini söylediği belirtilmiştir.[639]

14 Haziran 2016 Paris Saldırısı: Fransa'nın başkenti Paris yakınlarında gerçekleştirilen ve IŞİD ile bağlantılı olduğu ifâde edilen bu saldırıda da bir komiser ve eşi evlerinde uğradıkları saldırıda hayatlarını kaybetmişlerdir.[640]

13 Haziran 2016 Orlando Saldırısı: IŞİD'e sempati duyan kişi ya da kişilerce gerçekleştirildiği belirtilen saldırıların içerisinde ölü sayısı en fazla olanı, ABD'nin Orlando kentinde bir eşcinsel kulübüne gerçekleştirilen saldırıdır. Bu saldırıda en az 50 kişi hayatını kaybetmiş, 53 kişi de yaralanmıştır.[641] Her ne kadar IŞİD bu saldırıyı üstlense de ABD Başkanı Obama saldırganın internet üzerinden radikalleştiğinin bilindiğini ve daha önce IŞİD'e bağlılığını îlan ettiğini fakat somut bağı gösteren herhangi bir delilin bulunmadığını açıklamıştır.[642]

Buraya kadar, dünyanın farklı yerlerinde gerçekleştirilen ve IŞİD'in doğrudan üstlenmeyip övdüğü ya da IŞİD'e duyulan sempatiyle gerçekleştirilen saldırılar ele alınmaya çalışılmıştır. Bir de bazı medya kuruluşlarında IŞİD sempatisi ile gerçekleştirilen eylemler listesinde sayıldığı halde IŞİD'e dâir sempati veya doğrudan irtibat şeklinde hiçbir iz bulunmayan eylemlerin ele alınması gerekmektedir. Burada özellikle The New York Times tarafından yayınlanan IŞİD saldırı listesinde yer alan ve IŞİD'e duyulan sempati ile gerçekleştirildiği belirtilen bazı saldırılar ele alınacaktır. Öncelikle The New York Times'ın listesinde yer alan fakat diğer haber ajansları incelendiğinde IŞİD ile ilgili sempati, açıklama veya

---

639 "Fransa'da Yahudi Öğretmene Saldırı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 11.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fransada-yahudi-ogretmene-saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

640 "Fransa: IŞİD Bağlantılı Saldırıda Bir Polis ve Eşi Öldü, Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160614_fransa_isid_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

641 "ABD'nin Orlando Kentinde Eşcinsel Kulübüne Saldırı: 50 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 13.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160612_canli_orlando_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

642 "Obama: Orlando Saldırısında IŞİD Bağlantısı Delili Yok" Başlıklı Haber, 13.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160613_orlando_yeni_detay (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

üstlenme tarzında herhangi bir bilginin bulunmadığı saldırıları listeleyecek olursak; 23 Ekim 2014'te baltalı bir saldırgan tarafından polislere yapılan, 22 Kasım 2014'te Suudi Arabistan'ta gerçekleştirilen, 20-23 Aralık 2014 tarihlerinde Fransa'da arabayla gerçekleştirilen üç saldırı, Bosna'da bir imamın öldürüldüğü belirtilen saldırı, 6 Ocak 2015'te bir intihar bombacısı tarafından Türkiye'de gerçekleştirilen ve iki plisin yaralandığı belirtilen saldırı, 17 Eylül 2015 tarihinde Almanya'da bir kadın polisin bıçaklandığı saldırıların IŞİD sempatisi ile gerçekleştirildiği ifâde edilmektedir.[643]

Bu saldırılar tarih sırasıyla ele alınacak olursa; 23 Ekim 2014 tarihinde New York'ta bir kişinin polislere baltayla saldırdığı haberinde, haber kaynaklarında saldırganın daha önceki bazı sosyal medya mesajlarından yola çıkılarak 'İslamcı' bir terör saldırısı olabileceği ihtimâlinin değerlendirildiği belirtilmekte, IŞİD ile alakalı herhangi bir bilgiye yer verilmemektedir.[644] 20-23 Aralık 2014 tarihlerinde Fransa'da üç ayrı şehirde gerçekleştirilen saldırılarda 20'den fazla kişinin yaralandığı belirtilmiş fakat üç saldırı arasında bir bağlantının olmadığı tespit edilmiş[645] ve ikinci saldırıdan sonra yapılan açıklamada ilk belirlemelere göre saldırının bir terör saldırısı olmadığı belirtilmiştir.[646] Ayrıca Nantes kentinde gerçekleştirilen ve 10 kişinin yaralandığı saldırıda saldırıdan sonra saldırganın kendisini bıçakladığı ve saldırganın aklî dengesinin yerinde olmadığının düşünüldüğü belirtilmektedir.[647] Bu saldırılarda da IŞİD bağlantısı veya sempatisi ile alakalı hiçbir bilgiye rastlanılmamıştır.

6 Ocak 2015'te IŞİD sempatisi ile Türkiye'de gerçekleştirildiği ve iki polisin yaralandığı belirtilen saldırıya gelecek olursak, bu saldırı Sultanahmet'te bir polis

---

[643] Karen Yourish-Derek Watkins-Tom Giratikanon-Jasmine C. Lee, "How Many People Have Been Killed in ISIS Attacks Around the World", The New York Times, 16.07.2016, http://www.nytimes.com/interactive/2016/03/25/world/map-isis-attacks-around-the-world.html (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[644] "ABD'deki Baltalı Saldırıda İslamcı Şüphesi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 24.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141024_newyork_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[645] "Fransa Başbakanı: Son Üç Saldırı Bağlantılı Değil" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 23.12.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/12/141223_fransa_nantes_update (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[646] "Fransa'da 3 günde 2 arabalı Saldırı" Başlıklı Haber, NTV, 23.12.2014, http://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/fransada-3-gunde-2-arabali-saldiri,D9wJ_xQkK0OwymlZ05X59A/gz8TUG1TiUyLdG4k8ht-aA (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[647] "Fransa'da Minibüsle Saldırı: 10 Yaralı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 23.12.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/12/141223_fransa_nantes (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

karakoluna, daha sonra saldırı öncesi görüntüleri yayınlanan kadın intihar bombacı tarafından gerçekleştirilmiş, yaralanan iki polis memurundan biri daha sonra hayatını kaybetmiştir. Saldırıda herhangi bir terör bağlantısı veya sempatisinden söz edilmediği gibi IŞİD'in intihar saldırırlarında kadın militan kullanması da daha önce rastlanan bir şey değildir.[648]

21 Ağustos'ta Amsterdam-Paris seferini yapan trene gerçekleştirilen saldırıda da ikisi ağır üç kişinin yaralandığı belirtilmekte,[649] saldırganla ilgili İspanyol istihbâratına dayandırılan bir bilgiye göre saldırganın bir önceki yıl Suriye'ye gittiği bilgisi aktarılmış fakat IŞİD veya bir başka örgüt bağlantısına dâir herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.[650] 17 Eylül 2015 tarihinde Almanya'nın başkenti Berlin'de gerçekleştirilen saldırıda da bir kadın polis bıçakla ağır yaralanmıştır. 2008 yılında terör örgütü üyeliğinden hüküm giyen saldırganın IŞİD sempatisi veya bağlantısına dâir herhangi bir bilgi verilmemektedir.[651] Bosna Hersek'te ve Suudi Arabistan'da gerçekleştirilen ve IŞİD ile bağlantılı olduğu belirtilen saldırılar hakkında ise başka haber kaynaklarından teyit edilememiştir.

Doğrudan IŞİD tarafından gerçekleştirilen veya üstlenilen uluslar arası eylemleri el alacak olursak, eylemler şu şekildedir:

24 Ekim 2014 Sînâ Saldırısı: IŞİD'e bağlılığını îlan eden ve Mısır'ın Sînâ yarımadasında faaliyet gösteren ve bîat etmeden önce 'Ensâr-ı Beyti'l-Makdis' ismini kullanan ve bâitten sonra IŞİD'in Sînâ kolu olarak faaliyet gösteren örgüt, kasım ayında yaptığı açıklamayla, ekim ayında Sînâ yarımadasında gerçekleştirilen

---

[648] "Sultanahmet'te İntihar Saldırısı: 1 Polis Şehit" Başlıklı Haber, http://www.milliyet.com.tr/sultanahmet-meydani-nda-patlama--gundem-1995013/ (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[649] ""Amsterdam-Paris Treninde Silahlı Saldırı" Başlıklı Haber, NTV, 21.08.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/amsterdam-paris-treninde-silahli-saldiri,kTiXV1kQD0OkEetZRJQO5A (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[650] "Amsterdam-Paris Trenine Saldırı" Başlıklı Haber, Hürriyet, 22.08.2015, http://www.hurriyet.com.tr/amsterdam-paris-treninde-silahli-saldiri-29873833 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[651] "Alman Polisi Bıçaklı Saldırganı Vurdu" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 19.07.2015, http://www.dw.com/tr/alman-polisi-b%C4%B1%C3%A7akl%C4%B1-sald%C4%B1rgan%C4%B1-vurdu/a-18721263 Erişim Tarihi: 27.08.2016).

ve 31 Mısır askerinin hayatını kaybettiği bomba yüklü araç saldırısını üstlendiğini duyurmuştur.[652]

29 Ocak 2015 Sînâ Bombalı Saldırısı: Mısır'ın Sînâ yarımadasında IŞİD'in Sînâ kolu olan 'Ensâr-ı Beyti'l-Makdis' tarafından gerçekleştirilen bombalı saldırılarda en az 40 kişinin hayatını kaybettiği, 70 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir.[653]

14 Şubat 2015 Danimarka Saldırıları: Kopenhag şehrinde düzenlenen ifade özgürlüğü ve din konulu konferansa silahlı saldırı gerçekleştiren saldırgan[654] bir gün sonra da bir sinangog'a saldırı düzenlenmiş ve her iki saldırıda da birer kişi hayatını kaybetmiştir. Bu saldırılarda da sadece Fransa'da gerçekleştirilen saldırılarla olan benzerlikten yola çıkılarak saldırganın IŞİD ve benzeri terör örgütlerinden esinlenmiş olabileceği tahminleri yapılmış, IŞİD bağlantısı veya IŞİD sempatisi ile alakalı somut delillere yer verilmemiştir.[655] Daha sonra ortaya çıkan bilgilerde ise saldırganın kimliği Danimarka doğumlu Ömer Abdülhamid el-Hüseyin olarak açıklanmıştır. İstihbarat servisleri, adam yaralamaktan hapse giren ve saldırıdan iki hafta önce hapisten çıkan saldırganın tek başına hareket ettiği görüşündedir.[656] Fakat bu saldırı da IŞİD terör örgütü tarafından Dâbiq isimli dergide sâhiplenilmekte ve övülmektedir. Hüseyin'in bu saldırıyı milliyetçiliği inkâr ederek yaptığı söylenmekte ve bu saldırıyı gerçekleştiren kişiyle ilgili olarak *"Hıristiyanları, Yahudileri ve Danimarka'nın ateistlerini terörize etti"* denmektedir.[657] Örgüt her ne kadar bu saldırıyı sâhiplense de olayın seyri ve örgütün dergisinde ele alış şekli bunun bir planlama ve tâlimat vermeden ziyâde yapılmış bir saldırıyı üstlenme şeklinde olduğunu değerlendirmenin daha doğru olacağını göstermektedir.

---

[652] "Saldırıları IŞİD'in Mısır Kolu Üstlendi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 15.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/saldirilari-isidin-misir-kolu-ustlendi (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[653] "Sina'da Bombalı Saldırılar" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 30.01.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/sinada-bombali-saldirilar (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[654] "Danimarka'da İfade Özgürlüğü ve Din Konferansına Salırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.02.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/02/150214_danimarka_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[655] "Danimarka'da İkinci Saldır Şoku" Başlıklı Haber, Hürriyet, 16.02.2016, http://www.hurriyet.com.tr/danimarka-da-ikinci-saldiri-soku-28212137 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

[656] "İki Kişiyi Öldüren Saldırgan Arap Kökenli Danimarkalı Çıktı" Başlıklı Haber, NTV, 16.02.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/iki-kisiyi-olduren-saldirgan-arap-kokenli-danimarkali-cikti,xWBtOgX3qUqXXLNyO4ABSg (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[657] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.6.

18 Mart 2015 Bardo Müzesi Saldırısı: Tunus'un en prestijli müzelerinden olan Bardo müzesine yapılan saldırıda da 21 kişi hayatını kaybetmiş, en az 24 kişi de yaralanmıştır. Saldırıyı gerçekleştiren iki saldırgan iki saat süren çatışmada ölü ele geçirilmiştir.[658] Bu terör saldırısını üstlenen terör örgütü IŞİD de Dâbiq dergisinde bu saldırıyı gerçekleştirenleri övmekte, bu teröristler için 'terörün askerleri' ifâdesini kullanmakta ve yaptıkları saldırıyla bölgeyi 'terörize' ettiklerini ifâde etmektedir.[659]

20 Mart 2015 Yemen Cami Saldırıları: IŞİD'in alan hâkimiyeti bulunan sahaların dışında gerçekleştirdiği en büyük saldırı ve eşzamanlı saldırı silsilelerinden bir tanesi 20 Mart 2015 tarihinde Yemen'de gerçekleştirilmiştir. IŞİD'in Yemen'de gerçekleştirdiği bu ilk saldırılarda başkent Sana'da iki cami hedef alınmış ve bu camilerde düzenlenen ikişer bombalı intihar saldırısında en az 137 kişi hayatını kaybetmiş, 200'den fazla kişi de yaralanmıştır.[660]

20 Nisan 2015 Gaziantep Öğretmen Cinâyeti: IŞİD'in belki de Türkiye'de gerçekleştirdiği eylemlerden tek üstlendiği eylem olan eylem, Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilmiş ve bu eylemde Şucâ Gannum isimli Suriyeli bir öğretmen, ajan olduğu gerekçesiyle IŞİD tarafından boğazı kesilerek öldürülmüştür. Fakat medyada, bir başka Suriyeli öğretmen arkadaşı tarafından aralarında çıkan tartışma sonucunda boğazı kesilerek öldürüldüğü şeklinde yer almıştır.[661] IŞİD'in Konstantiniyye dergisinde ise bu kişinin öldürüldükten sonra cesedinin, kimlik bilgilerini ihtivâ eden vizesinin ve Türk makamları tarafından verilmiş olan yabancı tanıtım kartının fotoğraflarının yayınlanması bu eylemin IŞİD tarafından yapıldığını göstermektedir.[662]

---

[658] Tunus'ta Müzeye Saldırı: 17'si Turist 21 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.03.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/03/150318_tunus_muze_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[659] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.17.

[660] "Yemen'de Camilere IŞİD Saldırısı: En Az 137 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 20.03.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/03/150320_yemen_isid (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[661] "Suriyeli Öğretmen Boğazı Kesilerek Öldürüldü" Başlıklı Haber, Hürriyet, 21.04.2015, http://www.hurriyet.com.tr/suriyeli-ogretmen-bogazi-kesilerek-olduruldu-28792203 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[662] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s.50.

12 Nisan 2015 Sînâ Karakol Saldırısı: Bomba yüklü araçla düzenlenen bu saldırıda da beşi polis altı kişinin hayatını kaybettiği, 20'si polis 41 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[663]

18 Nisan 2015 Afganistan Saldırısı: Afganistan'ın Celalabad şehrinde bir intihar eylemcisi tarafından düzenlenen ve IŞİD tarafından üstlendiği belirtilen terör saldırısında 33 kişinin hayatını kaybettiği, 96 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[664]

3 Mayıs 2015 Teksas Saldırısı: ABD'nin Teksas eyâletinde bir karikatür sergisine yapılan ve daha sonra IŞİD tarafından üstlenilen bu saldırıda 1 kişi yaralanmıştır.[665] Bu saldırı her ne kadar IŞİD tarafından üstlenilse ve saldırganlar hakkında 'hilafet askerleri' dense de örgütün dergilerinde yayınlanan saldırganlara âit fotoğraflardan ve bu saldırının dergide ele biçiminden saldırının doğrudan merkezden gelen bir emirler yapılmayıp, farklı sâiklerle gerçekleştirilen bir eylemin IŞİD tarafından üstlenilmesi olarak değerlendirmek daha doğru gözükmektedir. Benzer bir durum, 3 Temmuz 2016 tarihinde Bangladeş'te bir kafede gerçekleştirilen ve IŞİD tarafından üstlenilen saldırı için de söz konusudur. Örgüt bu saldırıyı üstlenmiş fakat Bangladeşli yetkililer saldırganların örgüt mensubu olmadığını açıklamışlardır.[666]

22 Mayıs 2015 Katif Saldırısı: Suudi Arabistan'ın Katif kentinde yer alan Kadeh köyünde bir Şiî camisine gerçekleştirilen ve IŞİD'in Suudi Arabistan'daki ilk saldırısı olarak kayıtlara geçen bu terör saldırısında 10 kişinin hayatını kaybettiği, en az 70 kişinin de yaralandığı belirtilmektedir. Ayrıca Yemen'de bir Şiî camiine

---

663 "Mısır'da Polis Karakoluna Düzenlenen Saldırı Sonucu 6 Kişi Öldü" Başlıklı Haber, Habertürk, 12.04.2015, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1065037-misirda-polis-karakoluna-duzenlenen-saldiri-sonucu-6-kisi-oldu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

664 "IŞİD Bu Kez Aganistan'da Can Aldı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 18.04.2015, http://www.dw.com/tr/i%C5%9Fid-bu-kez-afganistanda-can-ald%C4%B1/a-18391372 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

665 "IŞİD Teksas'taki Karikatür Sergisi Saldırısını Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 05.05.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150505_isid_teksas (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

666 "Bangladeşli Yetkililer: Kafe Saldırganları IŞİD Mensubu Değil" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 03.07.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/07/160703_dakka_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

düzenlenen saldırının da IŞİD tarafından üstlenildiği belirtilmiş ve bu saldırıda 13 kişinin yaralandığı belirtilmiştir.[667]

4 Haziran 2015 Taliban Saldırısı: Afganistan'da Taliban ile çatışan IŞİD'in, 2015 yılı Haziran ayı başlarında 10 Taliban üyesini, başlarını keserek infâz ettiği bildirilmiştir.[668]

26 Haziran 2015 Kuveyt Saldırısı: Kuveyt'te bir Şiî camiine düzenlenen ve IŞİD tarafından üstlenilen saldırıda 25 kişinin hayatını kaybettiği, 202 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[669]

27 Haziran 2015 Sousse Otel Saldırısı: Tunus'un sahil kasabası Sousse'de gerçekleştirilen turistik otel saldırısında aralarında İngiltere, İrlanda, Almanya ve Belçika vatandaşlarının da olduğu 37 kişinin öldüğü, 36 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[670] Saldırı IŞİD tarafından üstlenilmiş ve Konstantiniyye dergisinde de saldırgandan 'Hilafet askeri' olarak bahsedilmektedir.[671]

1 Temmuz 2015 Sînâ Saldırısı: IŞİD'in Ortadoğu'da Irak ve Suriye dışında en faal olduğu yerlerden bir tanesi olan Mısır'ın Sînâ yarımadasında IŞİD tarafından bombalı araçlarla düzenlenen eş zamanlı saldırılarda 70 asker ve sivilin hayatını kaybettiği, 100 militanın da çatışmalarda öldürüldüğü belirtilmiştir.[672]

11 Temmuz 2015 İtalyan Konsolosluk Saldırısı: Mısır'ın başkenti Kahire'de düzenlenen ve bir kişinin hayatını kaybettiği, 9 kişinin de yaralandığı

[667] "Suudi Arabistan: Şiî Camisine Saldırıyı IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150522_suudi_sii_camii_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).
[668] "IŞİD, 10 Taliban Üyesinin Başını Kesti" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 04.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150604_isid_taliban (Erişim Tarihi: 28.08.2016).
[669] "Kuveyt'te Şii Camisine Saldırıyı IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 26.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150626_kuveyt_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).
[670] "Tunus'ta Turistik Otele Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 27.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150626_tunus_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).
[671] **Konstantiniyye Dergisi**, S.2, s.59.
[672] "Sina Saldırısını IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 01.07.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/sina-saldirisini-isid-ustlendi (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

bombalı saldırının[673] da IŞİD tarafından üstlendiği fakat İtalya'nın saldırıdan Müslüman kardeşleri sorumlu tuttuğu belirtilmektedir.[674]

16 Temmuz 2015 Gemi Saldırısı: IŞİD'in Mısır güvenlik kuvvetlerine karşı düzenlediği saldırılardan bir diğer saldırıda da Mısır donanmasına âit bir gemiye düzenlenen roket artarlı saldırı düzenlenmiş, bu saldırıda ölen ya da yaralanan olmamıştır.[675]

7 Ağustos 2015 Âsir Saldırısı: Suudi Arabistan'ın Yemen sınırında yer alan Âsir bölgesi Abha kentindeki bir camiye düzenlenen ve IŞİD tarafından üstlenilen saldırıda 12'si asker 15 kişi hayatını kaybetmiş, dokuz kişi de yaralanmıştır.[676]

2 Eylül 2015 San'a Saldırısı: Yemen'in başkenti San'a'da bir Şiî camiine iki intihar bombacısı tarafından düzenlenen ve IŞİD tarafından üstlenilen terör saldırısında 28 kişi hayatını kaybetmiş, 75'ten fazla kişi de yaralanmıştır.[677]

24 Eylül 2015 San'a Saldırısı: Yemen'in başkenti San'a'da bir Şiî camisine bayram namazı sırasında düzenlenen bombalı iki intihar saldırısında en az 25 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmiştir.[678] Bu saldırıda ilk saldırganın, üzerindeki bombayı patlatmasından sonra cemaatin camiden çıkmaya çalışması esnâsında da dışarıda bekleyen ikinci saldırganın üzerindeki bombayı patlattığı belirtielmktedir.

28 Eylül 2015 Bangladeş Suikasti: Bu saldırıda, Bangladeş'te bir sivil toplum çalışanı olan İtalyan Cesare Tavella motosikletli üç kişinin saldırısına

---

673 "İtalyan Konsolosluğuna Bombalı Saldırı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 11.07.2015, http://www.dw.com/tr/italyan-konsoloslu%C4%9Funa-bombal%C4%B1-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18578745 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

674 "İtalya'nın Kahire Konsolosluğuna Kim Saldırdı?" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 12.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150712_italya_misir (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

675 "IŞİD'den Mısır Gemisine Roketli Saldırı" NTV, 16.07.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/isidden-misir-gemisine-roketli-saldiri,p2FFw3tPZkiiqU7I5RfgFA?_ref=infinite (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

676 "Suudi Arabistan'da IŞİD Saldırısı: 15 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 07.08.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/suudi-arabistanda-isid-saldirisi-15-olu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

677 "Yemen'de İntihar Saldırısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türkçe, 02.09.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/yemende-intihar-saldirisi-1 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

678 "Yemen'de Bayram Namazı Saldırısını IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 24.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/09/150924_yemen_patlama (Erişim Tarihi: 28.08.2016.

uğramış ve hayatını kaybetmiştir. Saldırının sorumluluğunun IŞİD tarafından üstlendiği belirtilmiştir.[679]

24 Ekim 2015 Kerbelâ Mâtemleri Saldırısı: Bangladeş ve Pakistan'da Kerbelâ mâtemlerine düzenlenen bu saldırılarda 40'a yakın kişi hayatını kaybetmiş, 80'in üzerinde kişi de yaralanmıştır.[680]

31 Ekim 2015 Rus Yolcu Uçağının Düşürülmesi: IŞİD'in eylem kapasitesi ve eylemlerindeki profesyonelliği en net şekilde gösteren terör eylemlerinden bir tanesi olan bu eylemde Mısır'ın Şarm eş-Şeyh şehrinden havalanan Rus yolcu uçağı kalkışından kısa bir süre sonra Sînâ yarımadası üzerinde düşürülmüştür. Bu olayda 217 yolcu ve 7 mürettebattan kurtulan olmamıştır. İlk belirlemelere göre saldırının IŞİD tarafından yapıldığı iddiaları, örgütün elinde bu kapasitede silahlar olmadığı ve buna dâir delil olmadığı gerekçesiyle Rus yetkililer tarafından yalanlanmıştır. Uçağın radardan kaybolmasından kısa bir süre önce pilotun kuleye teknik ârıza bildirmesi sebebiyle uçağın teknik bir ârıza sonucu düştüğünün değerlendirildiği belirtilmiştir.[681] Fakat terör örgütü IŞİD, kendisine âit olan hem Konstantiniyye dergisinde hem de İngilizce başta olmak üzere bazı sayıları dört-beş dilde çıkan Dâbiq dergisinde uçağın kendileri tarafından düşürüldüğünü açıklamış ve saldırıyla ilgili daha sonra bazı medya kuruluşlarında da yer alan bazı fotoğraflar paylaşmıştır.[682] Açıklamada hem küçük bir kola kutusunun içerisine yerleştirilen bomba düzeneğinin hem de düşürülen uçaktaki bazı yolculara âit olduğunu ve

[679] "IŞİD Bangladeş'te Bir İtalyan'ı Öldürdü" Başlıklı Haber, Tr Euronews, 28.09.2015, http://tr.euronews.com/2015/09/28/isid-banglades-te-bir-italyan-i-oldurdu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[680] "Kerbela Matemlerine Saldırı: 40'a yakın Ölü" Başlıklı Haber, Milliyet, 25.10.2015, http://www.milliyet.com.tr/kerbela-matemlerine-saldiri-40-a/dunya/detay/2137356/default.htm (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[681] "Mısır'da Düşen Rus Yolcu Uçağından Kurtulan Yok" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 31.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151031_misir_rus_ucak (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

[682] "Rus Uçağı Bu Düzenekle mi Düşürüldü?" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151118_isid_dabiq_rus_ucak_bomba (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

‘Hilafet askerleri’ olarak isimlendirdikleri örgüt militanları tarafından ele geçirildiği belirtilen bazı pasaportların fotoğrafları yer almaktadır.[683]

Bu saldırı hakkında birkaç önemli noktaya dikkat çekilmesi yerinde olacaktır. Öncelikle pilotun uçak düşmeden kısa bir süre önce kuleye teknik arıza bildirmesi ve dergilerde yer alan fotoğraflardaki bomba düzeneğinin basit ve küçük olması, uçağın yerden havaya atılan füzelerle değil; uçağın, hasar görmesi durumunda düşmesine yol açacak bir mekanizmasına bu bombanın yerleştirilmesi sûretiyle düşürüldüğünü göstermektedir. Bu da bombanın havalimanında yerleştirildiğini göstermektedir ki bunun da içerden herhangi bir yardım olmadan yerleştirilmesi mümkün gözükmemektedir. Ayrıca bu fotoğraflardaki düzenekten, bombanın saatli bomba olmadığı görülmektedir. Bu durumda bombanın ateşlenmesi için uzaktan kumandanın kullanılmış olması gerekmektedir ki uzaktan kumandanın radyo frekansıyla çalıştığı düşünüldüğünde bunun uçak içerisinden bir kişi tarafından yapılması gerekmektedir. Aksi halde daha gelişmiş bir teknolojinin kullanılmış olması gerekmektedir. Bir diğer önemli nokta da bombayı yerleştiren kimsenin, bombayı uçağın hangi mekanizmasına yerleştirdiği takdirde düşeceğini bilecek kadar profesyonel olduğunu göstermektedir. Son olarak kurtulan kimsenin olmadığı ve uçak enkâzının dört kilometrelik bir alana yayıldığı belirtilen bir uçak kazasında yıpranmamış bazı pasaportların bulunması üzerinde düşünülmesi gereken ve araştırılması gereken bir diğer husustur. Fakat bu hususlardan, saldırının basit yöntemlerle eylem gerçekleştiren kişilerce gerçekleştirilemeyecek kadar profesyonel ve ince düşünülmüş olduğu söylenebilir.

12 Kasım 2015 Beyrut Bombalamaları: Lübnan’ın başkenti Beyrut’ta gerçekleştirilen bu saldırılarda önce bomba yüklü motosikletin patlatılması, ardından da intihar bombacısının kendini patlatmasıyla 43 kişi hayatını kaybetmiş, 239 kişi de yaralanmıştır. Bu saldırının da IŞİD tarafından üstlendiği belirtilmiştir.[684]

---

683 Konstantiniyye Dergisi, S.4, s.61; Dâbiq Dergisi, S.12, 1437/2015, s.3. https://ia601500.us.archive.org/10/items/DABIQ_12_2015_/DABIQ_12_2015_.pdf (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

684 “Beyrut’taki Saldırıları IŞİD Üstlendi” Başlıklı Haber, 12.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151112_beyrut_saldirilar (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

14 Kasım 2015 Paris Saldırıları: Fransa'nın başkenti Paris'te Bataclan konser salonunda ve Fransa-Almanya maçının yapıldığı stadyum yakınlarında gerçekleştirilen saldırılar başta olmak üzere eş zamanlı olarak gerçekleştirilen saldırılarda en bombalı ve silahlı saldırılarda en az 129 kişinin hayatını kaybettiği, 352 kişinin de yaralandığı belirmiştir.[685]

24 Kasım 2015 Sînâ Otel Saldırısı: Mısır'ın Sînâ yarımadasında bir otele düzenlenen ve IŞİD tarafından üstlenilen bombalı intihar saldırısında altı kişi hayatını kaybetmiştir.[686]

6 Aralık 2015 Aden Valisi Suikasti: Yemen'de Aden valisinin konvoyuna düzenlenen roketatarlı saldırıda Aden valisi hayatını kaybetmiş ve bu saldırı IŞİD tartından üstlenilmiştir.[687]

8 Ocak 2016 Kahire Otel Saldırısı: Mısır'ın başkenti Kahire'de bir turist otobüsüne gerçekleştirilen silahlı saldırıda ölen ya da yaralanan olmadığı açıklanan saldırı IŞİD tarafından üstlenilmiştir.[688]

14 Ocak 2016 Cakarta Saldırıları: Endonezya'nın başkenti Cakarta'da düzenlenen saldırılarda en az altı patlama yaşandığı ve saldırganların polisle çatıştığı açıklanmış, beşi saldırgan yedi kişinin hayatını kaybettiği, beş polisin de ağır yaralandığı saldırılar IŞİD tarafından üstlenilmiştir.[689]

22 Mart 2016 Brüksel Saldırıları: Avrupa Birliği'ne âit, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Konseyinin de bulunduğu Belçika'nın başkenti Brüksel'de gerçekleştirilen iki farklı saldırıda toplam 34 kişinin hayatını kaybettiği, 250 kişinin

---

685 "Paris Saldırıları: En Az 129 Ölü, 352 Yaralı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151114_paris_saldirilar_canli (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

686 "IŞİD Mısır'da İntihar Saldırısı Düzenledi, Gazetevatan, 24.11.2015, http://www.gazetevatan.com/isid-misir-da-intihar-saldirisi-duzenledi-6-olu-887765-dunya/ (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

687 "Yemen'de Aden Valisine Suikastı IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 06.12.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151206_yemen_vali_suikast (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

688 "IŞİD İsrailli Turistlere Yapılan Saldırıyı Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 08.01.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160108_isid_misir_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

689 "Cakarta'da Bombalı Saldırılar" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 14.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/cakartada-bombali-saldirilar (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

de yaralandığı belirtilmiştir. İlk saldırının gerçekleştiği Zaventem havalimanında meydana gelen iki patlamada 14 kişinin hayatını kaybettiği, 100'den fazla kişinin de yaralandığı açıklanmıştır. İkinci bombalı intihar saldırısı ise Avrupa Parlamentosuna yaklaşık 500 metre mesafedeki Maelbeek Metrosuna düzenlenmiş ve bu saldırıda da en az 20 kişinin hayatını kaybettiği, 100'den fazla kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[690]

8 Mayıs 2016 Kahire Saldırısı: Kahire'de emniyet güçlerini taşıyan bir araca gerçekleştirilen ve IŞİD tarafından üstlenilen saldırıda sekiz polis hayatını kaybetmiştir.[691]

28 Haziran 2016 Malezya Saldırısı: IŞİD tarafından Malezya'da gerçekleştirildiği belirtilen bu ilk eylemde bir bara düzenlenen bombalı saldırıda sekiz kişi yaralanmıştır.[692]

14 Temmuz 2016 Nice Saldırısı: IŞİD terör örgütünün son aylarda gerçekleştirdiği en büyük eylemlerden olan ve örgütün yapabileceklerinin sınırı hakkında önemli ipuçları veren bu saldırı Fransa'nın Nice kentinde geçekleştirilmiştir. Bastille günü kutlamaları için toplanan kalabalığın içerisine kamyonla giren saldırgan, 2 km boyunca kaçmaya çalışan insanları ezerek yol almış ve polisin açtığı ateş sonucu çıkan çatışmada eylemcinin öldürülmesiyle saldırı durdurulabilmiştir.[693] 10'u genç ve çocuk olmak üzere 84 kişinin hayatını kaybettiği, 52'si ağır, 202 kişinin yaralandığı saldırı daha sonra IŞİD tarafından üstlenmiştir.[694]

IŞİD'in uluslararası eylemlerini ala aldığımız bu bölümde son olarak IŞİD tarafından yapıldığına dâir kuvvetli işâretler bulunduğu halde örgüt tarafından üstlenilmeyen Türkiye saldırılarını ele alacağız ve bu saldırıları değerlendireceğiz.

---

690 "Brüksel'de Art Arda 3 Patlama: 34 Ölü" Başlıklı Haber, NTV, 23.03.2016, http://www.ntv.com.tr/dunya/brukselde-art-arda-3-patlama-34-olu,ov0bn_57OkSlJHlU-yx0yA (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

691 "Mısır'da Silahlı Saldırı: 8 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 08.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/misirda-silahli-saldiri-8-polis-oldu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

692 "Malezya'da İlk IŞİD Saldırısı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 05.07.2016, http://www.bbc.com/turkce/dunya/2016/07/160705_malezya_isid (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

693 "Nice Saldırısı Hakkında Bilinenler" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 15.07.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-36802089 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

694 "Nice Saldırısını IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, 16.07.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-36813807 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Türkiye'de gerçekleştirilen ve IŞİD ile bağlantılı olduğu açıklanan eylemler şu şekilde ele alınabilir:

20 Mart 2014 Niğde Saldırısı: IŞİD tarafından Türkiye'de gerçekleştirildiği belirtilen bu ilk saldırıda örgüt mensubu olduğu belirtilen kişilerle emniyet kuvvetleri arasında çıkan çatışmada bir astsubay ve bir polis şehid olmuş, bir kamyon şoförü de hayatını kaybetmiş; yedisi asker sekiz kişi de yaralanmıştır.[695]

18 Mayıs 2015 HDP Saldırıları: IŞİD'in yaptığı belirtilen bu saldırılarda da Halkların Demokrasi Partisi'nin Adana ve Mersin bürolarına birer bombalı saldırı gerçekleştirilmiş ve bu saldırılarda üç kişi yaralanmıştır.[696]

5 Haziran 2015 Diyarbakır Miting Saldırısı: IŞİD'in Türkiye'de gerçekleştirdiği en stratejik saldırılardan bir tanesi olan bu saldırı 7 Haziran 2015 tarihinde yapılacak olan milletvekili genel seçimlerinden önce Diyarbakır'da Halkların Demokratik Partisi tarafından gerçekleştirilen mitingde gerçekleştirilmiştir. İki adet bombanın patlatıldığı bu saldırıda dört kişi hayatını kaybetmiş, 100'den fazla kişi de yaralanmıştır.[697]

21 Temmuz 2015 Suruç Saldırısı: IŞİD'in stratejik açıdan oldukça ince düşünülmüş ve hesaplanmış terör eylemlerinden bir diğeri olan bu saldırı da IŞİD'in Kobani saldırılarının ve burada PKK'nın Suriye uzantısı olan YPG ile çatışmaların şiddetli bir biçimde sürdüğü bir zamanda Suruç'ta gerçekleştirilmiştir. Kobani'ye yardım götürmek üzere toplandığı belirtilen ve Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu tarafından organize edilen gruba yönelik olarak gerçekleştirilen intihar saldırısında 31 kişi hayatını kaybetmiş, 104 kişi de yaralanmıştır.[698]

---

695 "Jandarma Ekiplerine Ateş Açıldı: 2 Şehit, 1 Ölü" Başlıklı Haber, Milliyet, 20.03.2014, http://www.milliyet.com.tr/jandarmaya-ates-acildi-2-asker/gundem/detay/1854543/default.htm (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

696 "HDP'nin Adana ve Mersin Binalarına Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.05.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150518_hdp_adana_mersin_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

697 "Diyarbakır'da HDP Mitingine Bombalı Saldırıda Ölü Sayısı 4'e yükseldi" Başlıklı Haber, 13.06.2015, http://www.haberturk.com/gundem/haber/1090518-diyarbakirda-hdp-mitingine-bombali-saldirida-olu-sayisi-4e-yukseldi (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

698 "Suruç'ta Katliam: 31 Ölü, 104 Yaralı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 21.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150720_suruc_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

10 Ekim 2015 HDP Ankara Mitingi Saldırısı: IŞİD tarafından Türkiye'de gerçekleştirilen ve Türkiye tarihinin en kanlı terör saldırısı olarak kayıtlara geçen bu terör saldırısında da HDP'nin Ankara'da düzenlediği miting hedef alınmıştır. İntihar eylemcisi tarafından gerçekleştirilen Türkiye tarihinin bu en kanlı saldırısında da 95 kişinin hayatını kaybettiği, 246 kişinin de yaralandığı açıklanmıştır.[699]

12 Ocak 2016 Sultanahmet Saldırısı: IŞİD tarafından Türkiye'de gerçekleştirilen bu saldırıda da bir intihar bombacısı tarafından Sultanahmet'teki bir turist kafilesi hedef alınmış ve sekizi Alman turist 10 kişi hayatını kaybetmiştir.[700]

20 Mart 2016 İstiklal Caddesi Saldırısı: Beyoğlu'nda yer alan İstiklal caddesine gerçekleştirilen bu saldırıda üçü İsrail vatandaşı, biri İran vatandaşı dört kişi hayatını kaybetmiş, 39 kişi de yaralanmıştır.[701]

28 Haziran 2016 Havaalanı Saldırısı: IŞİD'in Türkiye'de gerçekleştirdiği büyük çaplı terör saldırılardan bir tanesi olan saldırıda İstanbul'daki Atatürk havalimanı hedef alınmıştır. Bir Ramazan akşamı gerçekleştirilen bu terör saldırısında 42 kişi hayatını kaybetmiş, 239 kişi de yaralanmıştır. IŞİD mensubu olduğu belirlenen 3 canlı bomba, uzun namlulu silahlarla ateş ettikten üzerlerindeki bombaları patlatmışlardır. 'Fedâi saldırıları' olarak isimlendirebileceğimiz bu saldırı türünün intihar saldırısından farkı saldırganın öncelikle uzun namlulu silahlarla hedeflere ateş açması ve daha sonra kendini patlatmasıdır. Detaylıca ela alacağımız bu saldırı türü IŞİD terör örgütü tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Bu saldırıların dışında IŞİD, Türkiye'nin sınır bölgelerine zaman zaman tâciz atışları da yapmaktadır.

IŞİD terör örgütünün Türkiye'deki eylemlerini kısaca ele alacak olursak öncelikle saldırılarda genellikle HDP'nin hedef alındığı söylenebilir. HDP'yi hedef

---

699 "Ankara'da Barış Mitingine Bombalı Saldırı: 95 Ölü" Başlıklı Haber, 11.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151010_ankara_saldiri_genel (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

700 "Davutoğlu: Sultanahmet'teki Saldırının Faili Yabancı Uyruklu DEAŞ Üyesi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 12.01.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160112_sultanahmet_patlama (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

701 "İstanbul İstiklal Caddesinde Patlama" Başlıklı Haber, NTV, 19.03.2016, http://www.ntv.com.tr/turkiye/istanbul-istiklal-caddesindepatlama,ovLdQ2BbD0KSff31tCv7_A (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

alan bu saldırıların Kobani saldırıları ile aynı dönemde gerçekleştirilmesinin, Kobani ile Türkiye'de yaşayan Kürt kökenli vatandaşlar arsında bir birlikteliği ve duygudaşlığı gerçekleştirmeyi hedeflediği söylenebilir. Aynı dönemde Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin ve Cumhurbaşkanının IŞİD'i desteklemekle suçlanması ve bunun bilhassa batılı basında ve HDP çevrelerinde dile getirilmesinin de bu saldırılarla birleştirilmesiyle özellikle HDP sempatisi olan Kürt kökenli vatandaşlarla Türkiye devleti ve Türk milleti arasında duygusal açıdan ciddî bir kırılmaya yol açmayı hedeflediği söylenebilir. Zîrâ bu saldırıların, IŞİD'in kendisi için stratejik önemi olmayan bir yer olan Kobani'ye çok ciddî kuvvetlerle saldırmasıyla aynı günlerde yapılması bu kanaati desteklemektedir. Çünkü IŞİD Kobani saldırıları başta olmak üzere sık sık PKK'ya karşı operasyonlar düzenlediğini yayınlarında belirtmektedir. Hem bunun hem de HDP saldırılarının, terör ve ayrılıkçılık hususunda son yıllarda oldukça hassaslaşan Türkiye halkı üzerinde IŞİD'in PKK'ya yönelik saldırılarına sempati ile bakma ve en azından sivillerin hedef alındığı HDP mitinglerine yönelik gerçekleştirilen IŞİD saldırılarına tepki vermemeye itebileceği açıktır. Bununda son terör ve ayrılıkçılık zemîninde oldukça kırılganlaşan ve oldukça aşınmış olan birlikte yaşama duygusunun daha da fazla aşınmasına yol açacağı unutulmamalıdır.

Bu meseleleri stratejik olarak IŞİD'in eylem ve söylemlerini ele aldığımız son bölümde ayrıntılı olarak değerlendirdiğimizden bu kadarla iktifâ etmekle birlikte IŞİD'in eylemlerinin çok stratejik olarak hesaplanıp gerçekleştirildiğinin dikkate alınması bu meselelerin doğru anlaşılmasını sağlayacağını belirtmeliyiz. Türkiye'de gerçekleştirdiği eylemlerde sessiz kalarak üstlenmemesinin önemli bir sebebinin, uluslar arası basında ve ülke içerisinde sıklıkla dillendirilen, Türkiye'nin IŞİD'i desteklediğine dâir iddialarının boşa çıkmamasının hedeflendiği söylenebilir. Zîrâ hiçbir ülkenin, desteklediği bir örgütün ülke içerisinde kendisini ciddi sıkıntıya sokacak eylemlere izin vermeyeceğinden hareketle açıkça bu saldırıların IŞİD tarafından üstlenmesinin, örgüte Türkiye hükümetinin destek vermediğinin îlânı mânâsına geleceği açıktır.

Buraya kadar ele alınan eylemlerinden yola çıkılarak IŞİD terör örgütünün eylem türleri şu şekilde sıralanabilir:

- Bomba yüklü araçlarla intihar eylemleri veya bu tür araçların eylemlerin yapılacağı yerlere bırakılarak patlatılması
- Bombalı yeleklerle intihar saldırıları
- Bombalı motosikletlerin eylem yapılacak yere bırakılarak sonradan patlatılması
- Çeşitli şekillerde bombalı paketlerin hazırlanarak eylem yerinde patlatılması
- Hafif ve ağır muhtelif silahlarla saldırılar yapılması
- Susturuculu ve susturucusuz silahlarla ve kesici âletlerle suikastlar gerçekleştirilmesi
- Belirlenen hedeflerin havan topu ve füzelerle vurulması
- Evlerin, mâbedlerin, iş yerlerinin ve çeşitli sûretlerde insanların toplandığı yerlerin tuzaklanması, bombalanması ve yakılması
- Kontrol noktalarına muhtelif silahlarla baskınlar düzenlenmesi
- Keskin nişancı silahlarıyla suikastlar düzenlenmesi
- Hedef seçilen bölgelerin bütün unsurlarıyla ele geçirilmesi ve hâkimiyetin sağlanması

Burada sıralanan eylem türlerinden özellikle öne çıkan bazılarının örnekleriyle ele alınması, örgütün eylemlerinin ve mâhiyetinin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Bombalı Araç Saldırıları; örgütün bu eylemlerinden en fazla öne çıkanı ve en dikkat çekici olanıdır. Bu tür saldırılar, genelde yüklü miktarda el yapımı patlayıcının; atış mekanizması tahrip olmuş tanklara, etrafı çelik tablalarla kuvvetlendirilmiş kamyon ve benzeri araçlara yüklenmesiyle gerçekleştirilmektedir. Bu araçların etrafının kalın çelik plakalarla çevrilmesinin sebebi, aracı kullanan intihar saldırganının hedefine varamadan vurularak öldürülmesinin ve eylemin başarısız olmasının önlenmesidir. Bu saldırılar, hafifi silah ve bombalarla eylemcinin

etkisiz hale getirilememesi sebebiyle genellikle hedefine varmaktadır. Dolayısıyla çok ağır zayiata sebep olmaktadır.

Bu tür saldırılara bir örnek verecek olursak; IŞİD terör örgütü, Şam'da bulunan Seyyide Zeynep Türbesine yapılan bu türden saldırılarda 90 kişinin hayatını kaybettiğini, 160'a yakın kişinin de yaralandığı belirtmiş ve bu saldırıları haftalık gazetesinde haber yaparak üstlenmiştir. Humus'un Zehrâ mahallesinde gerçekleştirilen ve yine örgüt tarafından ele alınan saldırılarda da 90'ın üzerinde kişinin hayatını kaybettiği, 150 kişinin de yaralandığı belirtilmiştir.[702] Her iki saldırıda da ölü ve yaralı sayısının fazlalığı bu tür saldırıların etkisini ve dehşetini göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

Burada açıklanması gereken eylem türlerinden bir tanesi de örgütün 'İnğimâsî Saldırı' olarak isimlendirdiği eylem türüdür. Bu eylem türünün, eylemi gerçekleştirenlerin ölümü göze alarak hayatlarını ortaya koymaları sebebiyle Türkçe'ye 'Fedâi Eylemi' olarak tercüme edilmesi uygun olacaktır.

Netice itibariyle IŞİD tarafından gerçekleştirilen bu eylemlerin, belki de tarihin en kanlı ve acımasız terör eylemleri olduğunu söylemek mümkündür.

3.2.IŞİD'in Eylem Yapısı

3.2.1. Küresel Çatışmanın IŞİD'in Eylemlerindeki Etkisi

Öncelikle burada IŞİD'in İsrail'e ve İngiltere'de herhangi bir eyleminin olmadığını belirtmeliyiz. Fakat örgütün düşman olarak görüp hedef alınması gerektiğini ileri sürdüğü ve hedef aldığı unsurlar değerlendirildiğinde düşman listesinin İsrail'in gerçek düşman ve gerçek tehdit listesiyle neredeyse aynı olduğu görülecektir. Bu meseleyi, İslam dünyasına yönelik eylem ve söylemleri bahsinde ele alacağımızdan, burada Avrupa'da gerçekleştirdiği bazı saldırı ele alınacaktır.

[702] "Sâhâtuhâ Seyyide Zeyneb fî Dımaşk ve'z-Zehrâ fî Humus Ameliyyâtun İstişhâdiyyetun Temziku mâ Yezîdu alâ 500 mine'n-Nusayriyyeti ve'r-Ravâfız" , **Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten,** S.IXX, 1437/2016, s.11.

IŞİD, 6 Ocak 2016 tarihinde Mısır'ın başkenti Kahire'de içerisinde İsrailli turistlerin de bulunduğu bir otobüse silahlı saldırı düzenlediğini belirtmiş ve bunu haber yaptığı dergisinde bu haberin başlığında 'Filistin'i Unutmadık' ifâdesine yer verilmiştir. Bu haberin başlığının tamamının anlamı; *"Filistin'i Unutmadık.. Bu sözü Mü'minlerin Emiri Söyledi, Onun Yeryüzündeki Askerleri de Tatbik Etti"* şeklindedir.[703] Filistin'in unutulmadığının beyân edildiği bu sözün IŞİD militanları tarafından nasıl uygulandığına, Fransa'da yaşanan saldırılarda bakacak olursak; Fransa'da IŞİD'e mâl edilen ve örgütün de bu saldırıyı gerçekleştirenleri övgüyle dergisinde zikrettiği militanların ilk saldırısı Charlie Hebdo ve sonrasındaki Koşer mağazası saldırılarısıdır.

Fransa'da gerçekleştirilen bu ilk saldırı 7 Ocak 2015 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu saldırıların Filistin ile ilgisi ise Filistin'in devlet olarak tanınması konusunda Fransa'nın destekleridir. İlk olarak Fransa Dışişleri Bakanı Laurent Fabius; *"Fransa Filistin'i tanıyacaktır. Soru ne zaman ve nasıl olacağıdır"*[704] şeklinde bir açıklama yapmıştır. Bu açıklamasından 4 gün sonra da Fransa meclisinin alt kanadı olan Ulusal Meclis, 2 Aralık 2014 tarihinde Filistin'in devlet olarak tanınmasına yönelik önergeyi 151'e karşı 339 oyla kabul etmiştir.[705] Bu karardan yaklaşık 10 gün sonra da Fransız Senatosu Filistin'in Fransız hükümeti tarafından devlet olarak tanınmasını öngören tasarıyı 153 oyla kabul etmiştir.[706] Akabinde, Aralık ayı sonunda da Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde oylanan ve İsrail'in 1967'de işgal ettiği sınırlardan 2017 yılına kadar çekilmesini ve başkenti Doğu Kudüs olan bir Filistin devletinin kurulmasını kabul eden tasarıya, reddedileceğine kesin gözüyle bakılmasına rağmen kabul oyu kullanmıştır.[707] IŞİD'in övgüyle bahsedip sâhiplendiği bu saldırılar da bu oylamadan 1 hafta sonra,

---

[703] "Mâ Nesiynâ Filistîn.. Kâlehâ Emîru'l-Mü'minîn ve Hakkakahâ Cünûdehû ala'l-Arz" , **Nebe': Sahîfetun Üsbûiyyetun Âmmetun**, S.13, s.5.

[704] "Fabius: Fransa, Filistin'i Tanıyacak" Başlıklı Haber, 28.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fabius-fransa-filistini-taniyacak (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

[705] "Fransa Meclisi: Filistin Devlet Olarak Tanınsın" Başlıklı Haber, 02.12.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/12/141202_fransa_filistin (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

[706] "Fransa Sematosu Filistin'in Tanınmasını İstedi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 11.12.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fransa-senatosu-filistinin-taninmasini-istedi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

[707] "BM'de Tarihi Oylama" Başlıklı Haber, Habertürk, 30.12.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1025257-bmde-tarihi-oylama Erişim Tarihi: 08.09.2016).

son 1 ay içerisinde arka arkaya Filistin'in devlet olmasına destek olacak kararlar açıklayan Fransa'da yapılmıştır.

Fransa'da gerçekleştirilen bu saldırılardan sonra Fransa'da devlet başkanlarının katılımıyla gerçekleştirilen teröre karşı yürüyüş için de, daha önce Netanyahu'nun Paris'teki büyük Sinagog'da yapacağı konuşmanın hemen öncesinde Netanyahu'yu protesto ederek salonu terk eden Fransa Cumhurbaşkanı Fransua Hollande'ın Netanyahu'ya, bu yürüyüşe katılmamasını tercih edeceğini ilettiği belirtilmiştir.[708] İsrail gazetesi Haaretz'e dayandırılan bu habere göre Hollande'ın Netanyahu'yu törende istememe gerekçesi olarak ise, yürüyüşün Fransa halkıyla dayanışma maksadıyla yapılması dolayısıyla meselenin Filistin-İsrail meselesine kaymaması olarak gösterilmiştir.[709] Fakat bu gerekçe, yürüyüşün maksadı göz önünde bulundurulduğunda çok mâkul gözükmemekte ve Hollande'ın bu talebi saldırıların İsrail tarafından gerçekleştirilmiş olma ihtimâlinin Fransa tarafından bilindiğini göstermektedir.

Fransa ile İsrail arasındaki krizler, sonraki dönemlerde de devam etmiş ve Haziran 2015'te Fransız hükümetinin hisselerinin dörtte birini elinde bulundurduğu Orange isimli operatör şirketinin İsrail'den çekilme kararı almıştır. Alınan bu karar başta İsrail başbakanı Netanyahu olmak üzere İsrail yanlısı birçok kişi tarafından ağır biçimde eleştirilmiş ve Fransa Cumhurbaşkanı Fransua Hollande anti-semitizme tolerans göstermekle suçlanmıştır.[710] Ayrıca Fransa başbakanı Manuel Valls'in İsrial ziyareti sırasında korumalarıyla birlikte telefonlarına güvenlik gerekçesiyle el konmuş ve daha sonra Fransa'da korumalarından bir tanesinin telefonunun incelenmesi sonucunda telefonların İsrail tarafından takip edildiği şüphesiyle soruşturma başlatıldığı bildirilmiştir.[711] İsrail ile başka krizler de yaşayan Fransa

[708] "Hollande'dan Netanyahu'ya Filistin Darbesi" Başlıklı Haber, TRT Haber, 12.01.2015, http://www.trthaber.com/haber/gundem/hollandedan-netanyahuya-filistin-darbesi-161609.html (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

[709] "Netanyahu'ya Gelme Dedi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 12.01.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/netanyahuya-gelme-dedi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

[710] "İsrail ile Fransa Arasında Orange Krizi" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 05.06.2015, http://www.dw.com/tr/israil-ile-fransa-aras%C4%B1nda-orange-krizi/a-18497756 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

[711] "İsrail'in Fransa Başbakanı Valls'i Takip Ettiği İddiası" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 06.07.2016, http://aa.com.tr/tr/dunya/israilin-fransa-basbakani-vallsi-takip-ettigi-iddiasi/603617 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Kasım 2015 ve Temmuz 2016'da da çok sayıda kişinin hayatını kaybettiği ve IŞİD tarafından üstlenilen terör saldırılarıyla vurulmuştur.

Fakat özellikle IŞİD'in, 3 Mart 2016 tarihinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de gerçekleştirilen ve IŞİD tarafından üstlenilen terör saldırıları, terör örgütünün Avrupa'da saldırılara başladığı 2014 yılı ikinci yarısı îtibâriyle Avrupa siyâsetinin daha yakından ele incelenmesini gerekli kılmıştır. Çünkü Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu, bu saldırıların gerçekleştirildiği Brüksel'de bulunmaktadır. Ayrıca saldırıların gerçekleştiği yerlerden bir tanesi olan Maelbeek Metrosu Avrupa Parlamentosuna yaklaşık 500 metre mesafede yer almaktadır. Bazı Avrupa Birliği ülkeleri 2014 yılı ekim ayı itibariyle birer birer meclislerinde Filistin'i devlet olarak tanıma kararları almaya başlamışlardır. İlk olarak 14 Ekim 2014 tarihinde İngiltere Avam Kamarası Filistin'in devlet olarak tanınmasına yönelik bir kararı 12'ye karşı 274 milletvekilinin evet oyuyla almıştır.[712] Hükümet açısından bağlayıcı olmasa da bu karar, Filistin'in devlet olarak tanınması konusunda oldukça önemli bir adım olarak değerlendirilmelidir.

İngiltere'nin ardından, daha önce Filistin'i tanıma kararı alan İsveç Ekim ayı sonlarında Filistin'i resmen devlet olarak tanıma kararı almıştır. Fakat bu karara İsrail Başbakanı Netanyahu tepki göstermiş ve bunun geçmişte yapılan anlaşmalara aykırı olduğunu ve barışı uzaklaştıracağını açıklamıştır.[713] Bu tanıma kararına yönelik eleştirilere ise İsveç Dış İşleri Bakanı Margot Wallström; *"Bazıları bunun erken atılmış bir adım olarak niteleyecek ancak korkarım bu geç bile kalınmış bir adım"* sözleriyle cevaplamıştır.[714] İsveç'ten sonra da 19 Kasım 2014 tarihinde İspanya Meclisi Filistin'i devlet olarak tanıma kararı almıştır.[715] İspanya'dan sonra da 12 Aralık 2014 tarihinde Portekiz Parlamentosu da hükümetten, Filistin'in devlet

[712] "İngiltere Parlamentosu, Filistin'i Devlet Olarak Tanıdı" Başlıklı Haber, 14.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141014_ingiltere_filistin (Erişim Tarihi: 08.09.2016).
[713] "İsveç Filistin'i Devlet Olarak Tanıdı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 30.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isvec-filistini-devlet-olarak-tanidi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).
[714] "İsveç Filistin'i Devlet Olarak Tanıdı" Başlıklı Haber, 31.10.2014, http://www.hurriyet.com.tr/isvec-filistini-devlet-olarak-tanidi-27483696 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).
[715] "İspanya Meclisi Filistin'i Tanıdı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 19.11.2014, http://www.dw.com/tr/ispanya-meclisi-filistini-tan%C4%B1d%C4%B1/a-18072699 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

olarak tanınmasını talep eden bir kararı oy birliği ile almıştır.[716] Avrupa Birliği Parlamentosu da aralık ayı içerisinde Filistin'in devlet olarak tanınmasını, müzâkerelere dönme şartıyla prensipte kabul eden bir karar almıştır.[717] 7 Şubat 2015 tarihinde de Belçika Meclisi de 1967 sınırları temelindeki Filistin devletinin hükümet tarafından tanınmasına dâir kararı 52'ye karşı 75 oyla kabul etmiştir.[718] Son olarak da bir başka AB üyesi olan Yunanistan Meclisi, 22 Aralık 2015 tarihinde Filistin'i devlet olarak tanıma kararı almıştır.[719] Ayrıca aynı tarihte Avrupa Adalet Divanı da AB'nin, terör listesine dâhil ederken usul hatası yaptığını belirterek Hamas'ın terör listesinden çıkarılmasına hükmetmiştir.[720]

Avrupa Birliği'nde Filistin meselesine yönelik faaliyetlerin sadece bu kararların alınmasından ibâret olmadığını, İsrail basınına sızdığı belirtilen ve bu meselenin çözülmesinde İsrail tarafına yapılacak baskıları içeren belgenin açıkça gösterdiği söylenebilir. Üye ülkelerin katılımıyla hazırlandığı belirtilen bu belgede; İsrail büyükelçilerinin koordineli olarak bakanlıklara çağırılması, büyükelçilerin eşzamanlı olarak Telaviv'den çekilmesi, devlet başkanları veya bakanlar düzeyinde İsrail'e uyarı mektupları gönderilmesi, İsrail'in kullandığı AB fonlarının gözden geçirilmesi, AB-İsrail ilişkilerinin sınırlandırılması, çözümün önünde engel olan politikacıların muhatap kabul edilmemesi, şiddete başvuran yerleşimcilerin AB'ye seyahatlerinin kısıtlanması, İsrail yerleşimlerinde faaliyet gösteren AB şirketlerine yaptırım uygulanması gibi ciddî siyâsî ve iktisâdî yaptırım kararlarının alınması öngörülmektedir. Belge hakkında konuşan AB Dış İşleri Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini, söz konusu belgenin selefi Catherine Ashton döneminde üye ülkelerin

---

716 "Portekiz Parlamentosu 'Filistin Tanınsın' Dedi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 12.12.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/portekiz-parlamentosu-filistin-taninsin-dedi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

717 "Avrupa Parlamentosu'ndan Filistin'e Destek" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 17.12.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/avrupa-parlamentosundan-filistine-destek (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

718 "Belçika Parlamentosundan Filistin'i Tanıma Çağrısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 07.02.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/belcika-parlamentosundan-filistini-tanima-cagrisi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

719 "Yunanistan Filistin'i Devlet Olarak Tanıdı" Başlıklı Haber, NTV, 22.12.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/yunanistan-filistini-devlet-olarak-tanidi,hLk1L1rNgEeIHDqnGk9IEw?_ref=infinite (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

720 "Hamas Terör Listesinden Çıkarıldı" Başlıklı Haber, Detsche Welle, 17.12.2014, http://www.dw.com/tr/hamas-ter%C3%B6r-listesinden-%C3%A7%C4%B1kar%C4%B1ld%C4%B1/a-18136251 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

talebiyle hazırlanan bir teknik çalışma olduğunu açıklamıştır ki bu da belgenin ve muhtevâsının gerçek olduğunu göstermektedir.[721]

Buraya kadar ele aldığımız meseleler, Avrupa Birliği'nin Filistin-İsrail meselesinde 1967 sınırları temelinde Filistin devletinin tanınarak iki devletli bir çözümün gerçekleştirilmesi konusunda somut adımlar atmaya ve bu konuda gerekirse İsrail'e birtakım yaptırımlar uygulamayı tartışmaya başladığı tarihlerde Avrupa'da IŞİD saldırıları başlamıştır. Başta Fransa olmak üzere Avrupa parlamentosunun bulunduğu Belçika'nın başkenti Brüksel'de gerçekleştirilen saldırıların da AB ülkelerini ve AB'nin aldığı bu kararlarla aynı tarihlere denk gelmesini tesadüfle izah etmek mümkün değildir. Dolayısıyla IŞİD'in, her ne kadar Filistin'i unutmadıklarını söylese de İsrail'e herhangi bir saldırı yapmamasından öte bir de İsrail'in stratejisine ve çıkarlarına uygun eylemler gerçekleştirdiğini söylemek mümkündür. Bu da bizleri, IŞİD'in esas beyin kadrosunun ve stratejik aklını oluşturanların İsrail tarafından yönlendirildiği veya İsrail'in çıkarları ve hedefleri için çalışanlardan müteşekkil olduğu sonucuna götürmektedir. Ayrıca burada gözden kaçırılmaması gereken önemli bir nokta da İsrail-Filistin probleminin çözülmesinde 1967 sınırlarının esas alınmasının taşıdığı önemdir. Bu meselenin bu sınırlar temelinde çözülmesinin Siyonizm'in sonu anlamına geleceği açıktır. Bundan dolayı bu stratejik kararın Batılı ülkeler tarafından alınmasının ve uygulanmasının engellenmesi Siyonistler açısından oldukça önem arz etmektedir.

Bu bölümde netice îtibâriyle IŞİD'in aslında Obama dönemindeki ABD yönetiminin uygulamaya koyduğu ve belli ölçüde başarıya ulaştırma yolunda önemli mesafe kat ettiği bir dönemde bu politikaları da baltalayacak ve akâmete uğratacak şekilde geliştiği görülmektedir. Bununla birlikte IŞİD'in eylemlerinin temel stratejisinin de İsrail'in bir şekilde tehdit olarak gördüğü güçleri ve tehdit olarak algıladığı gelişmeleri baltalayacak ve İsrail açısından tehdit olmaktan çıkaracak şekilde söylem ve eylem stratejisini geliştirdiğini söylemek mümkündür. IŞİD'in bu eylemleri de göz önünde bulundurulduğunda Batı dünyasına yönelik gerçekleştirdiği eylemleri ve bazı söylemleriyle hem Obama gibi İslam dünyasına karşı daha ılımlı ve

[721] "AB'ye Filistin'i Tanıma Baskısı Artıyor" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 19.11.2014, http://aa.com.tr/tr/dunya/abye-filistini-tanima-baskisi-artiyor/100045 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

karşılıklı değerlei de önemseyerek ilişkiler geliştiren liderler, hem de Fransa ve AB gibi Filistin meselesinin çözümünde önemli kararlar alan güçleri hedef aldığı görülmektedir.

3.2.2. Bernard Lewis Planının Gerçekleştirilmesinde IŞİD'in Rolü

Burada Bernard Lewis'in planında Ortadoğu açısından temelde oldukça önemli bir nokta bulunmaktadır. Planda belirtildiği üzere İslam dünyasının ayrılabildiği kadar etnik ve dînî olarak alt birimlere ayrılması tavsiye edilmektedir. Bu sebeple burada öncelikle IŞİD'in söylemlerinin maksadı gerçekleştirmeye dönük olup olmaması açısından ele alınmalıdır. İkinci olarak da IŞİD'in eylemleri, bölgenin sınırlarının planda bahsedildiği şekilde parçalanmasına yol açıp açmadığı noktasından ele alınmalıdır.

Burada, Princeton Üniversitesi Yakındoğu el-Kâide ve IŞİD uzmanı Cole Bunzel'in IŞİD'in söylemleri hakkındaki tespiti bu açıdan oldukça önemli ve dikkat çekicidir. Bunzel, IŞİD'in yayınlarını okumaya ve videolarını seyretmeye başladığında, Amerikalıların ve Batılıların propagandalarında fazla yer almadığını, İsrail'in ve Yahudilerin aleyhine ise hiçbir şey olmadığını ifâde etmekte ve bu duruma çok şaşırdığını belirtmektedir.[722] IŞİD'in yayınları incelendiğinde görülmektedir ki Bunzel'in bu tespiti oldukça yerindedir. Hattâ yayınlarında kullandıkları özellikle bazı dînî kavramların ve üslûbun derinlikleri ele alındığında, kullanılan kavramlar ve bu kavramların kullanılış şekli ve bağlamları, sıradan bir akademik birikimi oldukça aşmakta olduğu görülmektedir. Ayrıca kullanılan bu dînî kavramların öncelikle kendisini kabul etmeyen Müslüman sünnî grupları gayr-i meşrû ve gayr-i İslâmî ilan etme ve onlarla savaşılmasını ve onların öldürülmelerini meşrûlaştırma işlevi yapacak şekilde kullanıldığı söylenebilir. Müşrik, Mürted, Mürcie ve tâğut kavramları bu minvalde kullanılan en önemli kavramlardır. Şiîler için de yine onların öldürülmelerine mesned teşkil edecek şekilde bu kavramlardan

[722] "DAEŞ 'Tekfirci Cihadçılık' Belgeseli" Habertürk Televizyonu, 30.04.2016, https://www.youtube.com/watch?v=9o7nuD2lJis (Erişim Tarihi:05.05.2016).

bazıları kullanılmakla birlikte daha ziyade Nusayrî ve daha kapsayıcı olan Râfızî kavramları kullanılmaktadır.

IŞİD'in, düşmanlaştırmakta kullandığı en önemli kavramlardan bir tanesi İrcâ (Mürcielik) kavramıdır. Bu kavramın önemi, İslam dünyasının Hanefî-Mâturîdî dînî anlayışını yansıtması ve Şiîlik ile de ortak bir zemin teşkil etmesinden ileri gelmektedir. Bu yüzden bu kavram, İslam dünyasının daha da parçalanmasına dînî bir zemin teşkil edip etmemesi açısından önemle üzerinde durulmasyı gerektirmektedir. Örgüt ise bu kavramı; 'İrcâ: En Tehlikeli Bid'at' başlığı ile ifâde etmektedir. Mürcielik konusunda bu başlıkla kaleme alınan müstakil bir yazıyla bu husus ayrıntılı bir biçimde ele almıştır. Bu yazıda İrcâ bid'at* olarak nitelendirilmekte; İrcâ'nın büyük günahları ve küfrü bile önemsiz gösterdiği, Müslümanların dînini sulandırdığı belirtilmektedir. Ayrıca ircâ aracılığıyla Müslümanların dînî ibâdetlerini terk etmeye başladıkları, dini işlerinin yerine dünyevî sapkın işleri koymaya başladıkları ifâde edilmektedir. Ayrıca bu meseleler ele alınırken birkaç kaynak zikredilmiş fakat kaynakların isimlerinden başka, baskı yeri, yılı, sayfası vs. verilmemiştir. Bazı ilim adamlarının isimlerine atfen söylenen sözlerle Mürcie'nin Hâricîliğin bir kolu olan Ezârika'dan daha tehlikeli olduğu belirtilmiştir.

Bazı görüşler nakledilerek Mürcie'nin dinden çıktığı da söylenmiştir. Ayrıca bazı nakillerle, Mürcie'nin Yahudilere benzediği belirtilerek Mürcie'nin ve Râfızîlerin Allah'ın düşmanları oldukları, isminden ve müellif olarak verilen bir isimden başka herhangi bir bilgi zikredilmeksizin verilen bir kitaba atfen ifâde edilmektedir. Yine aynı şekilde bazı kitaplara ve kişilere kitap ismi ve müellif olarak zikredilen kişilerin dışında bir bilgi verilmeksizin Mürcie'nin bu kişiler tarafından; kendilerinden daha kötü kimseler olmayan kişiler oldukları, ircâ dîninin bid'at dînî olduğu, Kur'ân'a onlardan daha uzak kimsenin bulunmadığı, Mürcie'nin Allah'ı yalanladığı, ircânın kralların arzularıyla uygun düşen bir din olduğu görüşleri aktarılmıştır.[723]

* **Bid'at:** İslâmî ıstılahta sonradan ortaya çıkan sapkın veya yanlış inanış ve uygulamalardır.
[723] **Dâbiq Dergisi**, S.8, H.1436/M.2015, s. 40-41.

İrcâ'nın mânâsının ele alındığı yazının devam eden bölümlerinde de İrcâ'nın Hâricîliğe karşı bir tepki olarak ortaya çıktığı, Hâricîlerin Müslüman olmak için bütün farzların yerine getirilmesinin gerekli olduğu görüşüne karşı kişinin İslam'ın şartlarını yerine getirmese de yine Müslüman olarak kalacağı görüşünü ortaya attığı anlatılmaktadır. Ayrıca ameli, îmân tanımının dışarısına çıkardığı dolayısıyla ameli îman tanımının ötesine ertelediği belirtilmekte ve İrcâ'nın dilsel mânâsının kökeninin bu olduğu, kelime mânâsının da mühlet vermek olduğu ifâde edilmektedir.[724]

'Selef'in İrcâ Tanımı' ara başlığıyla devam eden bölümde Mürcie'nin, ameli îman tanımının dışına çıkardığı, özünde sadece kalbin tasdîki ve dilin ikrarıyla sınırlı tuttuğu belirtilmektedir. Bu mânâsı, İslâm'ı ve İslâm'ın emir ve yasaklarını kalbiyle tasdik eden, kabul eden fakat amellerini yapmayan, meselâ namaz kılıp oruç tutmayan vs. Mürcie'ye göre Müslüman'dır. Bu da, derginin bu kısmını yazan kişiye göre kabul edilebilir bir şey değildir. Bu yazıya göre Mürcie, kalben farzları terk etmenin diğer günahlardan bir günah gibi olduğunu düşünmektedir. Ayrıca farzları reddederek yapmayanların iblisin küfrü gibi olduğu, farz olduğunu reddetmeden fakat farz olduğu bilinerek reddetmenin de Yahudi rabbilerin (din adamlarının) küfrü gibi bir küfür olduğu belirtilmektedir.[725]

Yazının devamında namazın terk edilmesinin mürtedlik olduğu ifâde edilmektedir. Yâni namaz kılmayan bir Müslüman onlara göre dinden çıkmıştır. Bu da îtikâdî meselelerde; îmanla amelin aynı şey olduğunun kabûlü mânâsına gelmektedir. Yâni bir insanın Müslüman olması için îmân edilmesi gerekli olan şeylere îmân etmesi yeterli olmaz, ayrıca gereklerini de yapması gerekir. Bir insan îman eder, namazın da farz olduğunu kabul eder de namaz kılmazsa bu anlayışa göre dinden çıkmış olur. Ayrıca yazıda namazı terk etmeyi, sahâbenin de dinden çıkmak olarak değerlendirdiği belirtilmektedir. Burada özellikle IŞİD'in sık sık kendisine atıf yaptığı ve İman-amel ilişkisi meselesinde sık sık gündeme gelen İbn-i Teymiyye'nin bu hususta görüşlerine yer vermekte fayda mülâhaza ediyoruz.

[724] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.42.
[725] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.43.

İbn-i Teymiyye, îman ile ameli birlikte değerlendirirken, îman eden bir kimsenin bunun gereklerini de yapması gerektiğini ifâde etmektedir. Amelleri yapmayanın Müslüman kabul edilemeyeciğini beyan etmekle birlikte o bu sözüyle, ömründe hiçbir amel yapmayanları kastettiğini ifâde etmektedir. Bazı amelleri yapıp bazı amelleri yapmayanları ya da namazını düzenli kılmayanları, amelleri nisbetinde mü'min kabul etmektedir. İbn-i Teymiyye, îman edenlerden, meselâ şehirlerde yaşayanların bazen namaz kılıp bazen kılmadıklarını ve bunlarda da hem îmânın hem de nifâkın bulunduğunu belirtmektedir. İbn-i Teymiyye'ye göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) döneminde münâfıklığı kesin olanlara bile Müslüman muâmelesi yapıldığına göre bazı amelleri yapıp bazılarını yapmayanlara Müslüman muâmelesi çok daha öncelikle yapılmalıdır. Netîce îtibâriyle İbn-i Teymiye, bazı amelleri yapıp bazılarını yapmayanın Müslüman kabul edileceğini ve Müslüman muâmelesi görmesi gerektiğini belirtmektedir. Dolayısıyla herhangi bir ameli yapmayanın mürted îlan edilip öldürülmesi gerektiği görüşünün İbn-i Teymiyye'ye atfedilmesi mümkün gözükmemektedir.[726]

IŞİD'in buradaki değerlendirmelerinden sonra İrcâ meselesinin, İslam mezhepleri sahasında nasıl ele alındığına gelecek olursak; İrcâ düşüncesinin kökleri Hz. Ali ile Hz. Muaviye arasında yapılan Sıffîn savaşına kadar gitmektedir.[727] Zîrâ bu savaşta sahâbeden olan Müslümanların birbirleriyle savaşmaları ve birbirlerini öldürmeleri bu Müslümanların büyük günah işledikleri ve ahretteki durumlarının ne olacağı meselesini ortaya çıkarmıştır. Sahâbe arasında yapılan ve hâricîlerin, sahâbeyi dinden çıkmakla itham ettiği ve tekfiri kendinden olmayan herkesi dinden çıkmakla itham ederek bir silah gibi kullandığı bir dönemde birbirleriyle savaşan Müslümanların ahretteki durumlarını Allah'a havâle etme ve haklarında hüküm vermeme düşüncesi Mürcienin doğuşunun fikrî alt yapısını oluşturduğu söylenebilir. Zâten ircâ kelimesinin bir mânâsı da büyük günah işleyenin durumunu ahrete havâle etmek, ahrete bırakmak ve hakkında bir hüküm vermemek demektir.[728]

[726] Takıyyüddin İbn-i Teymiyye, **İman Üzerine**, (Ter. Salih Uçan), İstanbul, 1994, s.232-233.
[727] Sefr b. Abdi'r-Rahmân El-Havâlî, **Zâhiratü'l-İrcâ Fi'l-Fikri'l-İslâmî**, Rosmalen, 1999, s.253.
[728] Muhammed b. Abdülkerim eş-Şehristânî, **Dinler ve Mezhepler Târihi**, (Ter. Muharrem Tan), İstanbul, 2014, s. 116.

Mürcie'nin sahâbe arasında yaşanan savaşların netîcesinde, Müslümanların öldürülmesinin büyük günah olduğu ve bunu işleyenlerin durumunun ahrete bırakılması gerektiği yönündeki görüşü, İrcâ kelimesinin ahrete erteleme mânâsında kullanılmasına yol açmıştır. Ayrıca Hz. Ali döneminde yaşanan fitne döneminde Abdullah b. Ömer (Hz.Ömer'in oğlu) ve Sa'd b. Ebî Vakkâs gibi çatışmalara taraf olmaktan uzak duran sahâbîlerin olması bu görüşün önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca bu görüş, sonraki dönemlerde mezhep kavgalarının önlenmesinde önemli bir rol oynamıştır.[729]

Îmân ile amelin ayrılması, yâni inanılması gerekenleri kalben söyleyip diliyle ikrâr eden bir kişinin günah işlemesi durumunda da Müslüman olarak kalacağı görüşü buradan çıkmaktadır. Yâni bir kişi Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed(s.a.s) O'nun kulu ve elçisidir, sözünü söylüyor, Allah'ın haram kabul ettiğini haram kabul edip helal kıldığını helal kabul ediyorsa, büyük günah işleyip farzları îfâ etmese de cennete girer. Bu günahları helal kabul ederse o zaman kâfir olur. Îman artmaz ve azalmaz.[730]

Îtikatla alakalı sonraki dönemlerde ortaya çıkan görüş farklılıklarının en temel sebebinin bu savaşların yaşanması olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Burada birbirine karıştırılan iki mesele var ki ilerleyen bölümlerde ilgili yerlerde bu meseleyi ele alırken meselelerin daha net bir şekilde anlaşılabilmesi için açıklık getirmemiz gerekmektedir. Mürcie ile alakalı, îmânı kalben kabul ettikten sonra hiçbir amel yapmaya gerek olmadığı görüşünde olduklarına dâir kanaatlerin yanında, bunun aslında Cehm b. Safvân'ın başını çektiği Cehmiyye mezhebinin görüşü olduğunu savunanlar da vardır. Yânî bu görüşe göre Mürcie, îman eden kişinin bunu lisânıyla söylemesi ve gereklerini yapması gerektiği görüşündedir. Ameli gerekli görmemek aslında Cehmiyye'nin görüşüdür.[731]

Her fırkada, grupta farklı ve uç görüşlerin çıkacağı muhakkaktır. Hattâ mezhepler târihi kaynakları incelendiğinde İrcâ düşüncesinden sayılıp da İslâmî

[729] Mehmet DALKILIÇ, "Eş'arî'ye Göre Mürcie Mezhebinin Görüşleri ve Mürcie Fırkalarının Ayrılık Noktaları", **İstanbul Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi**, S.9, İstanbul, 2004, s.88-89.
[730] Ebu'l-Hüseyn Muhammed b. Ahmed b. Abdi'r-Rahmân El-Malâtî Eş-Şâfiî, **Et-Tenbîh ve'r-Red Alâ Ehli'l-Ehvâi ve'l-Bida'**, Beyrut, 1968, s.43.
[731] Havâlî, **a.g.e.** , s. 260.

sınırların dışına çıkanların da bulunduğu görülmektedir. Fakat İrcâ ile alakalı ilk ve en temel eser olarak kabul edilen Kitâbu'l-İrcâ'nın müellifi olan Hasan b. Muhammed b. Hanefiyye'nin ve Mürcie olarak kabul edilen bazı Ehl-i Sünnet âlimlerinin kimliği Mürcie'nin önemini göstermektedir.

Mürcie'nin temel görüşleri şu şekilde özetlenebilir:

- Şüpheli konularda hükmün Allah'a havâle edilmesi
- Müslüman olduğunu söyleyen herkesin ve Allah'ın birliğine inandığı müddetçe kişinin Müslüman olarak kabul edilmesi
- Allah'ın verdiği hükmün kesinlikle doğru olduğu ve bunun geri çevrilemeyeceği görüşü esastır.

Bu görüşlere ek olarak Mürcie'ye göre Hz. Ali ve Hz. Osman şirki gerektirecek bir şey yapmamışlardır. Hâricîlere kesinlikle karşıdırlar ve mecbur kalmadıkça, kendilerine yönelen bir saldırı yapılmadıkça da savaşmazlar.[732]

Burada bizi esas ilgilendiren husus, IŞİD'in Mürcielik için uzun bir makale yazarak Suriye'de mücâdele eden grupların da mürcie olduğunu belirtmesidir. Zîrâ makâlenin ilgili bölümünde, İrcâ'ya bulaşanların esas olarak Arap rejimlerinden, Türkiye'den, Batı'dan, Suriye Ulusal Koalisyonundan, Müslüman kardeşlerden ve Suudi saray âlimlerinden destek aldıkları belirtilmektedir. Bir sapkınlık olarak tavsîf ettikleri ircâ kavramının burada kullanılma sebebi ve kullanılma şekli, Suriye'de mücâdele eden IŞİD dışındaki grupların bu sapkınlığa bulaştıkları ve dolayısıyla da gayr-i İslâmî oldukları iddiası şeklindedir. Hattâ ircâya bulaştıkları belirtilen grupların liderleri içerisinde Müslüman kardeşler üyelerinin de olduğu ifâde edilmektedir.

Ötekileştirme ve düşmanlaştırma için, mezhepler tarihi kaynaklarında kalan ve bugün bu ismi kullanan grupların görülmediği bir kavram olan ircâ düşüncesinin ve bu düşünceye sâhip olanlar için kullanılan mürcie kavramının neden bu kadar öne çıkarıldığının irdelenmesi gerekmektedir. İrcâ düşüncesi ve Mürcie ismi her ne kadar kavram olarak bugün pek kullanılmasa da, mürcienin ortaya koyduğu birtakım

[732] Sarıkaya, **a.g.e.** , s.129.

görüşler bugün özellikle Hanefî-Mâturîdî İslâmî anlayışın yaşandığı coğrafyada görülmektedir. Zîrâ, özellikle hanefî İslâmî anlayışın yaşandığı coğrafyanın îtikâdî meselelerdeki en temel görüşleri ortaya koyan imam Mâturîdî, ircâ düşüncesini övülen ircâ ve yerilen ircâ şeklinde ikiye ayırmıştır. İmam Mâturîdî'ye göre övülen ircâ, büyük günah işleyenin durumunun Allah'a havâle edilmesi, yâni onun tekfir edilmemesidir. Mâturîdî'nin, eserlerinde bu ircâ anlayışını övdüğü belirtilmektedir. Ayrıca Mâturîdî'nin bu görüşü, hanefî mezhebi imamı, İmam Ebû Hanîfe'den aldığını ve bu görüşün kabul edilmesinin uygun olacağını belirttiği ifâde edilmektedir.[733] Ayrıca Mürcie'nin fıkhî görüşlerinin sistemleştirilmesi Ebû Hanîfe etrafında toplanan âlimlerce Kûfe'de gerçekleştirilmiştir.

Ebû Hanîfe'nin İrcâ görüşünün en önemli özelliklerinden bir tanesi, Hz. Osman ve Hz. Ali dönemlerinde Müslümanlar arasında yaşanan savaşlar hakkında, onlarla alakalı ileri geri konuşulmaması ve durumlarının Allah'a havâle edilmesi hususundaki görüşüdür.[734] Ebû Hanîfe, el-Âlim ve'l-Müteallim isimli eserinde Hz. Peygamber (s.a.s)'in sahâbesinden herkesi ancak hayırla yâd edebileceklerini belirtmekte, bir kişi büyü günah işlese bile onu aslâ tekfir etmediklerini belirtmektedir. Sahâbenin üstünlük sıralamasını da ilk dört halîfenin sırasına göre yapmıştır.[735] Ebû Hanîfe'nin ve Mâturîdî'nin benimsedikleri bu görüşlerle kabul edilmeyen İrcâ görüşünün ayrılması gerekmektedir, zîrâ daha önce de belirttiğimiz üzere, iman ettikten sonra amel etmeyi gerekli görmeyen anlayışın ismi, Cehm b. Safvân'ın ortaya koyduğu Cehmiyye'dir.

İslam tarihinin ilk dönemlerinde yaşanan savaşların ve buhrânın etkisiyle, Müslümanların birliğini sağlamak maksadıyla ortaya atılmış ve benimsenmiş olan ircâ görüşünü,[736] IŞİD'in kendinden başka Suriye'de savaşan bütün gruplara atfetmesinin sebebi kanaatimizce bu birlik ve bütünlüğe hizmet eden yumuşak ve kucaklayıcı yapısıdır. Zîrâ özellikle hanefî-mâturîdî İslâmî anlayışın benimsendiği

[733] Ahmet Ak, "Ebû Mansûr el-Mâturîdî'nin Mürcie'ye Bakışı", **Dînî Araştırmalar Dergisi**, C.VIII, S.XXIV, Ankara, 2006, s. 197.
[734] İsa Doğan, **Ebu Hanife ve Mürcie**, Samsun, 1992, s.127-128.
[735]Nûman b. Sâbit, Ebû Hanîfe, **El-Âlim ve'l-Müteallim: El-Fıkhu'l-Ebsat, El-Fıkhu'l-Ekber, Risâle Ebî Hanîfe, El-Vasıyye**, Kâhire, 2001, s.64-65.
[736] Wilfred Madelung, "Horasan ve Mâverâünnehir'de İlk Mürcie ve Hanefîliğin Yayılışı", (Ter. Sönmez Kutlu), **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Ankara, 1992, C. XXXIII, s.239.

Anadolu ve Orta Asya (Horasan, Buhârâ, Semerkant) hattı İslam dünyasının birlikte yaşama kültürüne ve kucaklayıcı anlayışına sâhip olan bölgesidir. Bunun da en temel sebebi hanefî-mâturîdî İslâmî anlayışın yumuşaklığı ve kuşatıcılığıdır. IŞİD'in böyle bir makaleyi yazmasındaki en önemli sebebin de hanefî-mâturîdî İslâmî anlayışı hedef almak olduğu kanaatindeyiz. Dergilerinin geneline baktığımız zaman dışlayıcı bir üslup kullanılmadığı ve hanefîlikten de atıflar yapıldığı görülmekle birlikte bunun, hanefîliğin ve Ebû Hanîfe'nin, hanefî olmayan Müslümanlar arasında da var olan yüksek îtibârı olduğunu söylemek çok yanlış olmayacaktır. Zîrâ ircâ meselesinin anlatıldığı bu makalede Rey ehli hakkında yazılanlar bu kanaatimizi kuvvetlendirmektedir.

Ehl-i Rey ile alakalı şöyle denmektedir:

"Rey ehli (yanlış görüşler) şöyle demiştir, 'Namaz, zekat ya da diğer farzlardan herhangi biri imandan değildir.' Allah'a karşı yalan söyleyerek, O'nun kitabına ve Rasulü'nün sünnetine karşı çıkarak bunu yapmışlardır."[737] Bu ifâdelerden açıkça anlaşıldığı gibi; Rey ehlinin Allah'a karşı yalan söylediği, Allah'ın kitabına ve Allah rasûlünün sünnetine karşı çıktığı belirtilmektedir. Ayrıca Konstantiniyye dergisinin 6.sayısında Mürted Kardeşler başlıklı makâlede de Rey ehli, hadislerle çelişen haktan sapmış fıkıh görüşü olarak vasıflandırılmaktadır. Mâturîdîlik ve Eş'arîlik ise târihin en sapkın mezhepleri olarak şu sözlerle ifâde edilmektedir: *"Bu kanserin[*] sapkınlığı, Cehmiyye, Mutezile, Maturidiyye ve Eş'ariyye gibi mezhepleri de içeren en sapık ve en geniş alana yayılmış tarihi mezhepleri bile aştı."*[738] Ayrıca bu yazıda kelam ilmi de kâfir teolojik söz bilimi olarak vasıflandırılmaktadır. Hâlbuki burada, târihin en sapık mezheplerinden olarak adlandırılan Eş'ârîlik, Ehl-i sünnet'in en yaygın ve en geniş îtikâdî mezhebidir ve Ehl-i Sünnet'in îtikâdî görüşlerini kelâmî bir usulle sistemleştirmiştir.[739]

Şâfiî ve Mâlikî mezhebine mensup olanların ve bazı hanefî ve hanbelîlerin de îtikâdî meselelerde benimsedikleri mezhep Eş'arîliktir. Metinde geçen Mâturîdîlik

[737] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.45.
[*] Burada kanser olarak tavsif edilen Mısır'daki Müslüman Kardeşler hareketidir.
[738] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, H.1437/M.2016, s.15, https://ia800407.us.archive.org/2/items/Konstantiniyye6_20160422/Konstantiniyye%206.pdf (Erişim Tarihi: 22.08.2016).
[739] Yusuf Şevki Yavuz, "Eş'ariyye" Maddesi, **DİA**, C.11, 1995, s. 446.

ise İmam Ebû Hanîfe'nin yolunu tâkip eden ve hanefîliğin îtikâdî görüşlerini sistemleştiren îtikâdî mezheptir. Eş'ârîlik ile arasındaki küçük fark ise, Mâturîdîliğin aşırıya kaçmayacak şekilde aklı biraz daha öne çıkarmasıdır.[740] İtikâdî mezheplerin özelliği İslam'da inanılması veya reddedilmesi gerekenleri sistemli bir şekilde tespit etme ilmidir. Burada kelâm ilmi de, İslâm'ı akılla anlama ilmi olarak isimlendirilebilir. Bir nevî İslâm'ın felsefesi de denebilirse de klasik İslam felsefesinden ziyâde İslâm'ın temel kaynak ve esaslarına daha bağlı ve bunları akılla anlama ve sistemleştirme ilmi de denebilir.

Rey ehlinin mânâsına gelecek olursak Reh ehli; kûfe fıkıh ekolü, Ehl-i Rey ve Ashâbu'r-Rey gibi isimlerle de anılan ve sahâbeye kadar uzanan hanefî fıkıh usûlü geleneğinin adıdır.[741] Fıkıh ile alakalı meseleleri değerlendirip hüküm verirken aklı daha fazla ön plana çıkardığı için bu isim verilmiştir. Bu isimlendirme hususunda bir ihtilaf olmadığı gibi bu husus, özellikle bu sahada çalışan ilim adamları için bilinebilecek oldukça basit bir bilgidir. Dolayısıyla, ircâ meselesi başta olmak üzere mezhepler târihi sahasının detaylarına vâkıf olmayı gerektirecek birtakım bilgilere sahip olanların bu basit bilgiyi bilmemeleri mümkün gözükmemektedir.

IŞİD'in, içerisinde Ehl-i Rey olarak isimlendirilen hanefî fıkıh geleneği hakkında da ağır sözler ihtivâ eden makalede ele aldığı ircâ meselesiyle alakalı son olarak söylenebilecek ve belki de meselenin en önemli inceliği, ircâ düşüncesini ilk temellendiren kişi olan Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye'nin kişiliği ve bu hususta bazı görüşleridir. Öncelikle Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye, Hz. Ali'nin oğlu olan Muhammed el-Hanefiyye'nin oğludur. Yâni ircâ düşüncesini temellendiren ilk metnin müellifi Hz. Ali'nin torunudur.

Bu meseledeki İkinci önemli husus da Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye'nin Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer hakkındaki görüşleridir. Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye'nin Kitâbu'l-İrcâ isimli eserindeki dikkat çekici en önemli görüşlerinden bir tanesi Hz.Ebu Bekir ve Hz.Ömer hakkındaki görüşleridir. Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye, Hz.Ebu Bekir ve Hz.Ömer'den râzı olduklarını, bu sebeple de onlara

[740] Ethem Ruhi Fığlalı, **Çağımızdaki İtikâdî İslam Mezhepleri**, İstanbul, 1980, s.45-46.
[741] Ahmed Hamdi Furat, **Hanefî Mezhebinin İlk Oluşum Dönemi Kûfe Ekolü**, İstanbul, 2009, s.151.

itaat edilmesini istediklerini, isyan edeni de nefretle kınadıklarını belirtmektedir. Ayrıca Hz.Ebu Bekir ile Hz.Ömer'e düşman olanları da düşman olarak îlan ettiklerini belirten Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye, bu ümmetin onlar yüzünden bu ümmetin birbirleriyle savaşmadığını, ihtilaf etmediğini hatta şüpheye bile düşmediğini ifâde etmektedir.[742]

Hasan b.Muhammed el-Hanefiyye'nin kitabında ortaya koyduğu önemli görüşlerden bir tanesi de sebeiyye[*] hakkındadır. Sebeiyye, ilk dönemde Hz.Ali ile Hz. Muaviye arasında yaşanan savaşlarda önemli rol oynamış ve Müslümanlar arasındaki fitnenin derinleşmesine ve savaşın uzamasına sebep olmuş olan kimsedir. Ayrıca kaynaklarda yahudi kökenli olduğu ifade edilen Abdullah ibn Sebe'nin, Hz.Ali'nin ilah olduğu gibi sapık fikirlerin de ortaya atan kişi olduğunu İslam'daki mehdi inancını ele aldığımız bölümde ifâde etmiştik. Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye, sebeiyye'yi, bizim düşman olduğumuz kimseler arasındadır şeklinde ifade etmektedir. Onların, Allah'ın kitabına görünüşte uyduklarını, Allah'a ve Nebîsine karşı yalan ve iftirâda bulunduklarını ifâde etmektedir. Ayrıca bir taraftan günah işleyeni işlediği günah sebebiyle kınarken diğer taraftan aynı günahı kendilerinin işlediğini belirtmektedir. Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye, onların Kur'an'dan yüz çevirdiklerini, kâhinlere uyarak kıyametten önce bir devletin kurulacağı beklentisi içerisinde olduklarını belirtmektedir. Ayrıca sebeiyye olarak ifâde edilen bu gürûhun, Hz.Peygamber(s.a.s.)'in, Kur'an'ın onda dokuzunu gizlediğini iddia ettiklerini belirtmektedir.[743] Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye son olarak, görüşlerini ifâde ettikten sonra, kendilerine katılanları Allah yoluna dâvet ettiğini belirterek *"Biz kendi grubumuza ve imamlarımız hakkında bizi sorgulayarak kanlarımızı helal kılan veya kendi kanlarını bizim için döken kimselere bunu hatırlatıyoruz"*[744] demektedir.

---

[742] Sönmez Kutlu, "İlk Mürciî Metinler ve Kitâbü'l-İrcâ", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Ankara, 1997, C.XXXVII, s.326.

[*] "Kitâbü'l-İrcâ"da geçen 'sebeiyye' kelimesinin, metnin bazı farklı nakillerinde 'şîa' olarak geçtiği belirtilmektedir.

[743] Kutlu, **a.g.m.** , s.327.

[744] Kutlu, **a.g.m.** , s.328.

Ehl-i Beyt mensuplarının çektikleri sıkıntılarda ve düzenledikleri isyanlarda onlara yardım eden Ebu Hanîfe'nin[745] ircâ görüşleri ve mürcieliğin ilk temel esaslarını belirleyen Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye'nin ehl-i beytten olmasının mânâsı, cehmiyyenin görüşleriyle benzerlik taşımayan ve imam Mâturîdî'nin övülen ircâ olarak isimlendirdiği ve Ebu Hanîfe'den aldığı ircâ görüşünün, ehl-i sünnet ile şîa arasında oluşturulabilecek ortak mâkul bir zemin olduğudur. Zîrâ Ebû Hanîfe, ilmî şahsiyeti ve otoritesiyle İmâm-ı Âzam (en büyük imam) olarak isimlendirilmiş ve İslam dünyasında hem ilim çevrelerinde hem de halk nezdinde oldukça sevilen ve büyük bir otoritesi mevcut olan bir İslam âlimi olmuştur. Bu sebeple onun benimsediği ircâ görüşü zâten önemli ölçüde bu İslâmî anlayışı benimseyen bölgelerde benimsenmekte ve şîa içindeki muhtemel aşırılıklar için de bir kontrol işlevi görmektedir.

Şîa'nın özellikle Hilâfet meselesindeki katı düşüncelerinden bir tanesi olan Hz.Ebu Bekir, Hz.Ömer ve Hz. Osman'ın hilâfetlerini bâtıl (geçersiz) görmesine[746] verilen bir cevâbı da ihtivâ eden; Hz.Ebu Bekir ile Hz.Ömer'in hilâfetlerinde hiçbir tartışma olmadığını ve kendilerinin de onların yolunda olduğunu beyân eden ircâ görüşünün yine ehli beytten ve dolayısıyla Hz.Ali'nin torunu olan Hasan b. Muhammed el-Hanefiyye tarafından ortaya atılmış olmasının da şîanın bazı mensuplarının özellikle Hz. Ömer hakkında ortaya koydukları aşırılığı törpüleme ve bu hususta ki fikir ve inançları daha mâkul bir zemîne çekme vazîfesi yapabileceği de muhakkaktır.

Bazı şiîlerin, sahâbenin bazı önde gelenleri hakkındaki düşünce ve sözlerinin günümüzde de en önemli şiî-sünnî ihtilâf noktalarından bir tanesi olduğunu, İran'ın eski cumhurbaşkanlarından Hâşimî Rafsancânî'nin açıklamaları teyit etmektedir. İran'ın resmî haber ajansı IRNA'ya dayandırılan haberde Rafsancânî şu önemli değerlendirmeleri yapmıştır: *"İkinci halife Ömer ve sahabeye lanet eden törenler düzenlemek, Müslümanlar arasında ihtilaf ve ayrılıklara sebep oldu. El-Kâide, IŞİD*

[745] Fatih Tok, "Ebû Hanîfe Hakkında İki İddia/İtham: Mürciîlik ve Halku'l-Kur'an", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S.XIX, Konya, 2012, s.246.
[746] Ethem Ruhi Fığlalı, **İmamiyye Şiası: Doğuşu, Gelişmesi ve Görüşleri**, İstanbul, 1984, s.46.

ve Taliban gibi tepkisel örgütlere zemin hazırladı."[747] Kur'ân'ı Kerim'in *"Allah'a ve Resulüne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin, yoksa gücünüz gider. Sabredin, çünkü Allah, sabredenlerle beraberdir."*[748] meâlindeki âyetine de atıf yapan Rafsancânî şu özeleştiriyi yapmıştır: *"Biz Şiiler bu uyarıyı görmezden gelerek, İkinci halife Ömer başta olmak üzere sahabeye lanetle şii-sünni ihtilafını artırdık. Hatta bazıları bu törenleri ibadet maksadıyla yerine getirir oldu."*[749] Bu açıklamalar, başta Hz. Ömer olmak üzere sahabe hakkında şîa'nın bazı aşırı görüş ve tavırlarının, günümüz siyâsî hâdiselerinde de Ehl-i Sünnet ve Şîa arasındaki en temel mesele olmaya devam ettiğinin en önemli göstergelerinden bir tanesidir.

Netîce itibâriyle her ne kadar Mürcie olarak vasıflandırılan veya kendisini bu şekilde vasıflandıran gruplar bugün olmasa da, yukarıda bahsettiğimiz hususlardaki İrcâ görüşü özellikle Hanefî-Mâturîdî İslam anlayışının benimsendiği bölgelerde benimsenmektedir. Dolayısıyla bugün IŞİD'in isim olarak benimsenmeyen fakat görüşler itîbâriyle vâr olan bir kavramı 'En Tehlikeli Bid'at' olarak isimlendirmesinin ve özellikle Suriye'deki ılımlı muhalifler başta olmak üzere kendinden olmayan ve Sünnî olan hemen herkes için kullanmasının yukarıda işâret ettiğimiz husular dikkate alınmadan yapıldığını düşünmek aklen de ilmî olarak da mümkün değildir. Dolayısıyla IŞİD'in bu kavramı kullanış şekli ve Mürcie olarak isimlendirdiği gruplar îtibâriyle, Bernard Lewis'in yeni Ortadoğu planında tavsiye edildiği gibi İslam dünyasındaki bütün müştereklikleri ortadan kaldıracak bir hamledir. Ayrıca bu kullanım Sünnî-Şiî farklılığını körüklemenin ve ortak zemini dînen gayrimeşru ilan etmenin yanında Sünnî Müslümanların da kendi içerisinde ayrışmasına ve terörize olmasına yol açacak bir kulanımdır.

Yine İslam dünyasının IŞİD ile etnik ve dînî olarak alt birimlere ayrılmaya çalışılıp çalışılmadığı hususunda değerldirilmesi gereken bir diğer bakış açısı daörgütün Türkiye'ye olan bakışıdır. Bu noktada öncelikle IŞİD'in internet üzerinden yayınladığı Konstantiniyye dergisinin ismi oldukça önemlidir. Zîrâ

---

[747] "Sahabeye Hakaret IŞİD'e Zemin Hazırladı", El-Cezire Türk, 11.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/sahabeye-hakaret-iside-zemin-hazirladi (Erişim Tarihi:10.05.2016).
[748] **Enfal** 8/46.
[749] "Sahabeye Hakaret IŞİD'e Zemin Hazırladı", El-Cezire Türk, 11.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/sahabeye-hakaret-iside-zemin-hazirladi (Erişim Tarihi:10.05.2016).

İstanbul'un eski adı olan Konstantiniyye ismi bu dergiye önemli bir hedefe işâret etmek maksadıyla konmuştur. Derginin ilk sayısının ilk yazısı Konstantiniyye olarak isimlendirdikleri İstanbul'un fethini konu almaktadır. Bu yazıda, kıyamet öncesi yapılacak olan bir savaşa dâir bir rivâyete yer verilmekte ve bu savaştan sonra da konstantiniyye şehrinin fethedileceği ifâde edilemktedir. Burada çok net bir şekilde ortaya çıkmaktadır ki örgütün ilk önemli ve büyük hedeflerinden bir tanesi İstanbul'dur. Fakat buradaki ince fark, onların Konstantiniyye şehrinin silahsız bir şekilde fethedileceğini belirtmeleridir. Ayrıca İstanbul'un alınmasından sonra da deccalin çıkacağı, bir hadis rivâyetine atfen yapılmaktadır. Bu durum da, ilerleyen bölümlerde daha net bir şekilde göreceğimiz üzere IŞİD'in esas hedeflerinden bir tanesinin Türkiye olduğunu göstermektedir.

İstanbul'un hedef olarak belirlenmesinden sonra aynı sayıda bir mesele ele alınırken Türkiye halkının çoğunun mürted oldukları belirtilmiştir.[750] Aynı derginin ikinci sayısında da Erdoğan'ın Kürt Devleti başlığıyla ele alınan ve uzun yıllardır zaman zaman gündeme gelen bir kürt devleti devleti haritasının yer aldığı makâlede şu sözlere yer verilmiştir: *"Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyen, kabirperestliğe davet edip şirk kubbeleri için savaşan Osmanlı devletinin yıkılmasından sonra mirasa konan ve yeni yapılanmasını ırkçılık ve dinsizlik üzerine inşa edilen laik Türkiye cumhuriyeti, ... Hatta öyle bir hale gelindi ki, Tağut Erdoğan mücahit ilan edilirken Türkiye cumhuryeti de İslam devleti haline geldi halkın gözünde."*[751]

Bundan sonra da Türkiye'de yapılan seçimler şirk seçimi olarak isimlendirilmektedir. Akabinde de CHP'ye karşı verdikleri mücâdelede başarılı olan bu Müslüman ve mücahid olduklarını iddia edenler bu süreç içerisinde on numara bir müşrik oldular, denmektedir. Yazının devamında kürt meselesinin çözülmesi için bir şeyler yapan Recep Tayyip Erdoğan'ın bu hususta başarısız olduğu belirtilmekte ve *"... yeni kürt devletini mimarı Erdoğan bu sefer Türkiye cumhuriyetini yıllarca savaştığı bu düşmanına açık açık destek verdi."*[752] denmektedir. Erdoğan'ın PKK'yı desteklediği iddia edilen yazının sonunda ise Allah'ın, bu olaylarla IŞİD'e yeni

[750] **Konstantiniyye Dergisi**, S.1, s.11.
[751] **Konstantiniyye Dergisi**, S.2, s.49.
[752] **Konstantiniyye Dergisi**, S.2, s.51.

hayırların kapılarını açacağı belirtilmekte ve Allah'tan bu olayları, savaşsız ve tekbirlerle fethetmek istedikleri İstanbul'un fethini yakınlaştıran olaylar kılması temennî edilmektedir. Bu yazıda Osmanlı düşmanlığı açıkça görülmekle birlikte Erdoğan da hem müşrik olmakla hem de kürt devletinin kurulmasına yardım etmekle itham edilmektedir.

Konstantiniyye dergisi 3.sayısında da Diyânet İşleri Başkanlığı'nın hazırlamış olduğu bir raporun değerlendirildiği Hıyanet Raporu: Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığının İslam Devleti Aleyhinde Hazırlamış Olduğu Rapora Cevap başlıklı yazıda halkın Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Cumuriyeti hakkında ağır ifâdelere yer verildikten sonra, Diyanetin Yetiştirmiş Olduğu Türkiye Halkının Dini Profilleri ara başlığıyla halkın dînî inançları hakkında birtakım ifâdeler yer almaktadır. Halkın neredeyse %99'unun Kelime-İ Tevhid'in mânasını bilmediği ve Kelime-i Tevhid'i düzgün telaffuz etmekten de uzak olduğu belirtilmektedir. Yazının devamında halkın, dini birkaç ahlak kuralı ve ibadet kuralından ibaret saydığı ve bunun dışında dinle bir ilgilerinin olmadığı, halkın büyük bir oranının duada şirke bulaştığı, bir şey isterken Allah'tan doğrudan istemek yerine Salih zannettiği kişiler vasıtasıyla türbe ve kabirlerde istediği iddia edilmektedir. Yazının devâmında üslüp daha da sertleşmekte ve tâğut yolunda ölenlerin şehid olarak, Allah yolunda ölenlerin de terörist olarak adlandırıldığı ifade edilmektedir. Ayrıca halkın çoğunluğunun camiye gitmediği, namaz kılmasını bilmediği, camiye gidenlerin de çoğunun abdest almasını bilmediği ve fâtiha sûresini bile düzgün okuyamadıkları belirtilmektedir.[753]

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez'in mürted olarak ifâde edildiği yazı da hem imamlar hakkında, hem de Türkiye halkı hakkında oldukça ağır ifâdelere yer verilmektedir. Bu yazının geneli, Diyânet İşleri Başkanlığı'nın bir raporu üzerine kaleme alınmışsa da genelde Türkiye halkı ve bilhassa dînî kurumları hakkında ağır ifâdeler içermesi sebebiyle genelde Türkiye'nin dâinî meşrûiyetinin olmadığını belirterek Türkiye'yi hedef hâline getirmek maksadını taşıdığı söylenebilir.

Konstantiniyye dergisinin aynı sayısında yer alan ve hilâfet meselesinde yer verdiğimiz Türkiye'ye Mesaj başlıklı yazıya tekrar temâs edecek olursak, bu yazıda

[753] **Konstantiniyye Dergisi** S.3, s.47.

da şöyle denmektedir: *"Daha sonra hain ve tağut Erdoğan gelerek Allah'ın şeriatıyla hükmetmedi, Amerika'yı, Yahudileri, haçlıları, Ateist PKK'lıları, Atatürk'ün laik dostları olan Özgür Suriye Ordusunun ve Al-i Suud'un mürted ajanları olan Sahavatı dost edindi. Evet, hain tağut Erdoğan Türkiye'yi ırkçı PKK'lılara ve haçlılara sattı."*[754] Ülkenin doğusunun PKK'lılara, batısının da haçlılara satıldığı belirtilen yazının devamında şu ifâdelere yer verilmiştir: *"Ey Türkiye halkı; Vakit geçirmeden sizin bu ateistlere, haçlılara ve siz kandırıp haçlılara köle yapan bu tağutlara karşı ayaklanıp onlarla biran evvel savaşmanız lazım. Bundan önce de bu hain tağutun ve arkadaşlarının başınıza musallat olmasına neden olan esbaplardan tevbe etmeniz gerekir. Demokrasiyi laikliği, beşeri kanunları, kabirperestliği ve bunların dışındaki tağutları inkar edin. Ta ki savaşınız Allah yolunda cihad ve ölüleriniz de Allah katında şehit olsun. Ve savaşınız melun cahiliye savaşı, ölüleriniz de ateist ve haçlılarla beraber ateşte olmasın."*[755] yazının devamında da Erdoğan'ın gece gündüz haçlılara teslim etmek için uğraştığı İstanbul'ın fethedilmesi çağrısı yapılmaktadır. Bu yazıda dikkat çekici noktalardan bir tanesi, ülkenin siyasi otoritesinin ülkeyi sattığı ve dolayısıyla onlara karşı savaşılması vurgusudur. Ayrıca yazıda, Türkiye halkının, siyâsî otoritenin ülkenin başına gelmesinden mes'ul olduğu ve bundan da tevbe etmesi vurgulanmaktadır.

Aynı derginin 5.sayısında yer alan Türkiye'deki Okullarda Bulunan Küfürler ve Haramlar başlıklı yazıda da devletin eğitim sistemi yoluyla insanları laiklik ve demokrasi dinine soktuğu iddia edilmektedir. Ayrıca bu okullarda anlatılanlarla alakalı şöyle denmektedir: *"Tarih derslerinde insanlığın kendiliğinden olduğu anlatılır. İlk insanın âdem olduğunu ve Allah'ın yarattığını hiçbir şekilde anlatmazlar. İlk insanların cahil, vahşi, hiçbir şey bilmeyen, canavardan farkı olmayan birer yaratık oldukları anlatılır. Hatta Allah'ın insanları yarattığı inkâr edilip insanların maymundan türediği ve sonradan insana dönüştüğü anlatılır."*[756]

Yazının devamında okullarda şirk ve küfrün sürekli anlatıldığı belirtilmekte ve tağuti okullar olarak ifade edilen bu okullarda İslami kılık kıyafete dikkat

[754] **Konstantiniyye Dergisi**, S.3, s.65.
[755] **Konstantiniyye Dergisi**, S.3, s.65.
[756] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s.8.

edilmediği, hatta İslami kıyafetlerin yasaklandığı belirtilmektedir. Ayrıca; *"Bayan öğrenci ve öğretmenlere kısa ve mini etek, pantolon, dar elbise gibi İslam'da haram olan elbiseler bu okullarda zorunlu kılınmakta ve özendirilmektedir."*[757] denmektedir. Yazının devamında kız-erkek ilişkilerinin özendirildiği belirtilmekte, bu okullarda küfür ve şirk olan birçok şeyin olduğu, İslam dinini tahrif üzerine kurulduğu iddia edilen bu okullara bir Müslüman'ın çocuğunu göndermesinin asla câiz olmadığı iddia edilmektedir.

Derginin bir önceki sayısında 'Türkiye'ye Mesaj' başlığıyla yer alan konuşmada öne çıkan kişi, bu sayıda da Hüküm Yalnızca Allah'ındır başlıklı yazıda karşımıza çıkmaktadır. Allah'ın hükümleriyle hükmedilmediği belirtilen bu yazıda Türkiye'deki seçimler de şirk seçimleri olarak ifâde edilmekte ve Türkiye halkına yapılacak olan seçimden uzak durmaları çağrısı yapılmaktadır.[758] Yapılan seçimlerle milletvekillerin seçildiği, seçilen vekillerin de Allah'ın yerine hüküm koydukları ifâde edilmekte ve bu özelliği milletvekillerine verenin de Allah'a ortak koşmuş olacağı ve İslam dininden çıkmış olacağı belirtilmektedir. Bir Türk tarafından yapılan bir açıklamanın metni olan bu yazıda milletvekillerinin halkı demokrasi diye bir dine sokmaya çalıştıkları belirtilmekte ve halka, idarecilere başkaldırma ve onlardan uzak durma çağrısı yapılmaktadır.[759]

Konstantiniyye dergisi 5.sayısının kapağında bir grup Türk askerinin fotoğrafıyla birlikte Küfredenler ise Tağut Yolunda Savaşırlar yazısı dikkat çekmektedir. Önsözde, Türkiye devletinin kendilerine karşı PKK'ya yardım ettiği belirtilmekte, yeryüzünde Allah yolunda savaşanlarla tâğut yolunda savaşanların olduğu ve tâğut yolunda savaşanların cehenneme gidecekleri belirtilmektedir.[760] Türkiye'de tâğutî bir sistemin olduğu ve burada askerlik, polislik gibi silahlı görevlerde bulunmanın İslam dîninden çıkmak olduğu ve bu görevlerde bulunanların öldürülmelerinin de câiz olduğu şu sözlerle ifâde edilmektedir: *"Türkiye gibi tağuti sistemlerle yönetilen ülkelerde askerlik ve polislik gibi silahlı güç olmak ve onların ordularında yer almak küfürdür. Bu tür ülkelerde asker ve polisler muayyen olarak*

[757] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s.12.
[758] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s.63.
[759] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s.64.
[760] **Konstantiniyye Dergisi**, S.5, H.1437/M.2016, s.4.

(fert fert) kâfirdirler. Onlar, küfür ve riddet ehli oldukları için onlarla savaşmak ve onları öldürmek caizdir. Öldüklerinde küfür üzere ölürler ve varacakları yer ise cehennemdir."[761]

Bu sözler açıkça bu görevlerde bulunanların tek tek nasıl bir dînî inanca ve dînî hayata sâhip olduklarına bakılmaksızın mürted (dinden çıkmış) ve kâfir olarak îlân etmekte ve şahsî inanç ve hayatlarına bakılmaksızın Türk polis ve askerlerinin öldürülmelerinin dînî meşrûiyyet zemînîni oluşturmaya çalışmaktadır. Aynı sayının iç sayfalarında da, Tağuti Sistemlerde Askerliğin Hükmü alt başlığıyla Türkiye'de askerlik yapmanın tâğut yolunda savaşmak olduğu belirtilmekte ve burada silah kullananla ona yemek yapan arasında da fark olmadığı ifâde edilmektedir.[762]

Aynı derginin 6.sayısının önsözünde de Türkiye hakkında şu ifâdelere yer verilmektedir: *"Sırf haçlıları korumak ve onları memnun etmek için halkına ve askerine hiç değer vermeden onları adeta ölüme terk eden tağut Türkiye hükümeti, bir kez daha kendi askerine vermiş olduğu değer ortaya koydu. Suriye'de PKK'yı uçak, silah, gıda ve her türlü imkanlarla destekleyen tağut Türkiye hükümeti, kendi yurdunun birçok bölgesini kontrol altında tutan aynı ateist örgüte kendi asker ve polisini onlarla mücadele ediyor bahanesiyle öldürtmektedir. Aynı zamanda bu haçlı muhafızı ve satılık hükümet, PKK'ya en amansız acıyı tattıran İslam devletine bombalar yağdırmaktadır. İslam devleti bu ateist örgüte her saldırdığında, onların imdadına en önce koşanlardan biri, yine haçlıların ve bu ateist örgütün muhafızı olan bu tağut hükümet olmuştur."*[763] Derginin iç sayfalarında yer alan Tağuti Sistemlerde Askerliğin Hükmü-2 başlıklı yazıda polis ve askerlerden bir kısmının namaz kıldığı, şehadet kelimesini söylediği, bazı askerî karargâhlarda mescidlerin vs. olduğu fakat bunların bu kişilerin şirk ve küfür üzere olmalarına sebep olan tağuta askerlik gibi fiillerden dolayı tevbe etmeleri gerektiği belirtilmektedir.[764]

Hem bu yazıda hem de Türkiye'yi özel olarak konu alan diğer birçok yazıda birkaç husus özellikle dikkati çekmektedir. Öncelikle, Türkiye'deki dînî anlayışın

[761] **Konstantiniyye Dergisi**, S.5, s.4.
[762] **Konstantiniyye Dergisi**, S.5, s.9.
[763] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.4.
[764] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.11.

İslam dışı olduğu iddiası ispatlanmaya çalışılmaktadır. Akabinde muhafazakâr bir siyâsî gelenekten gelenler ağır sözlerle İslam dışı olmakla itham edilmektedir. Bu yönüyle Türkiye'deki muhafazakâr siyâsetin ve ondan çok daha önemlisi hanefî-mâturîdî İslâmî anlayışın en temel hedeflerden bir tanesi olması önemlidir. Dikkat çekici bir diğer husus da Türkiye Cumhuriyeti devletinin, devlet yapısı îtibâriyle hedef alınıyor olmasıdır. Her ne kadar birçok hususta anlayış ve yapılanma îtibâriyle farklı da olsa mevcut devlet yapısı Osmanlı ve Selçuklu devletleri başta olmak üzere birkaç bin yıllık bir geleneğe sâhiptir. Abbâsî hilâfetini vurgulayan ve Osmanlı devletini gayr-i İslâmî olarak kabul eden bir örgütün bu devlet yapısını hedef alması dikkat çekilmesi gereken bir hususdur. Özellikle Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, emniyet ve istihbârat teşkîlatlarının hedef alınması ve bu birimlere mensup olanların da mürted ve müşrik olarak itham ve kabul edilmelerinin onlara yönelik saldırıları ve onların öldürülmelerini meşrûlaştırmak maksâdına binâen yapıldığının dikkate alınması gerekmektedir. Bunun da yakın zamanda özellikle sınır bölgelerinde IŞİD tarafından yapılan tâciz atışları ve ülke içerisinde yapılan bombalama eylemleri göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'yi muhtemel bir savaşın içerisine çekme durumunda halkı Müslüman olan bir ülkenin ordusuyla savaşmanın dînî altyapısını oluşturma maksadına mâtuf olduğu hususu göz ardı edilmemelidir.

IŞİD'in yayınlarında yer alan en önemli düşmanlarından bir tanesi de özellikle Suriye'de mücâdele eden ve kendisinden olmayan sünnî gruplardır. Örgüt öncelikle yeryüzünde Allah'ın hükümlerinin cârî olduğu kendi kontrolündeki topraklardan başka bir yer olmadığını belirtmekte ve kendisiyle savaşanları da mürted olarak vasıflandırmaktadır.[765] Örgüt, Dâbiq dergisinde "El-Kâide'nin Şam'daki Müttefikleri" başlığıyla bir yazı dizisi kaleme almış ve bu yazılarda, başlıktan da anlaşılacağı üzere Suriye'de savaşan grupların el-Kâide'nin uzantısı olduklarını iddia etmektedir. Ayrıca bu yazıların bir tanesinde, el-Kâide'nin Suriye'deki müttefikleri oldukları özellikle vurgulanan bu gruplar için devrim ve milliyetçilik üzerine birleşmenin, tevhid ve hak üzerine ayrışmaktan daha önemli olduğu belirtilmektedir.

[765] **Konstantiniyye Dergisi**, S.2, s.34.

Şam Cephesi'nin politik ve medya bölümü başkanı Zekeriya Malahifjî'nin, hiçbir din ve milliyet farklılığı gözetmeksizin Suriye'nin birliğine vurgu yapan sözleri sapkın olarak, burada savaşan bu gruplar da mürted olarak isimlendirilmektedirler. [766] Aynı derginin 9.sayısında da bu sefer Faylak eş-Şam cephesi ele alınmış ve yine onlar da mürted olarak ve tağut rejim olarak ifâde ettikleri Suudi Arabistan rejimi desteğiyle savaştıkları ifâde edilmektedir.[767] IŞİD'i ciddî şekilde eleştiren, onların hâricî olduklarını; Irak'ta ve Halep gibi yerlerde Suriyeli muhaliflerle savaştıklarını belirten[768] ve 2015 yılı sonlarında Şam'da düzenlenen Rus hava saldırısı sonucunda hayatını keybeden Suriyeli muhalif gruplardan Ceyşü'l-İslam'ın lideri Zehran Alluş[769] da IŞİD tarafından hem el-Kâide'nin müttefiklerinden olarak kabul edilmekte hem de demokrasiye çağıran bir mürted olarak îlân edilmektedir.[770]

IŞİD'in özellikle Suriye'deki ılımlı muhâliflere olan bakışı iki açıdan değerlendirilebilir. İlk olarak IŞİD, Suriye'deki örgütleri, gerçekte el-Kâide ile ilişkileri olup olmadığına bakmaksızın hepsini El-Kâide'nin müttefiki olduklarını belirtmektedir. Bunun maksadının da, El-Kâide'nin İslâmî olarak da gayr-i meşrû kabul edilmesi ve dolayısıyla onların müttefikleri olduklarını iddia ettiklerinin de bu yolla gayr-i İslâmî olduklarının îlan edilmesi olduğunu söylemek çok isâbetli olmayacaktır. Burada esas maksadın Batı dünyasına bir mesaj vermek olduğu söylenebilir. Zîrâ batı dünyası El-Kâide ile bir şekilde ilişkisi olduğu iddia edilen gruplara hiçbir şekilde açıktan bir yardımın yapılmasını mâkul karşılamaz.

Örgütün bu grupları El-Kâide ile müttefik olarak isimlendirmesi, onların Batı kamuoyunda gayr-i meşrû olarak değerlendirilmesini sağlamaktadır. Örgüt, ikinci olarak da bu grupların hepsinin, en İslamcı olanını da dâhil, milliyetçi, demokrat,

---

[766] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.11.
[767] **Dâbiq Dergisi**, S.9, H.1436/M.2015, s.6.
[768] Zehran Alluş'un Konuşma Videosu, Youtube, 04.07.2014, https://www.youtube.com/watch?v=BUgsF9Bm-28 (Erişim Tarihi:12.05.2016).
[769] "Zehran Alluş Rus Saldırısında Hayatını Kaybetti", Timetürk, 25.12.2015, http://www.timeturk.com/zehran-allus-rus-saldirisinda-hayatini-kaybetti/haber-109714 (Erişim Tarihi:12.05.2016).
[770] **Dâbiq Dergisi**, S.10, H.1436/M.2015, s.6, https://ia800406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/Dabiq10.pdf (Erişim Tarihi: 22.08.2016).

tağut yolunda savaşan vs. isimlerle adlandırıp hepsinin İslâmî olarak dinden çıkmış oldukları düşüncesini yayarak bu gruplarla savaşmanın dînî meşrûiyet temelini oluşturmaya çalıştığı söylenebilir. Her iki söylemin de maksadının bu grupların hem batı kamuoyundaki hem de Suriye halkı ve İslam dünyasındaki meşrûiyetlerini zayıflatmak ve bu gruplara yapılacak olan desteğin önünü kesmek maksatlarına mâtuf olduğu söylenebilir.

Örgüt, Libya'da Kaddâfî rejimine karşı mücâdele eden Ulusal Geçiş Konseyini ve bu isim etrafında bir araya gelenleri de sapkın olarak isimlendirmekte ve kendi tâbirleriyle haçlıların desteğini aldıklarını söyledikleri bu konseyin yeni bir küfür anayasası ortaya koyduğunu belirtmektedir. Bu usûlün de iflas etmiş Müslüman kardeşlerin usûlü olduğu belirtilmekte ve Müslüman kardeşlerin yolunu tâkip eden demokratik İslamcıların, şirkî demokratik seçimlerde yarışacak adaylar çıkarmalarına ve hükümeti ele geçirmek için yarışmalarına yol açacak bir ortam hazırladığı ileri sürülmektedir.[771] Haçlı olarak ifâde edilen batının ve katı laiklerin de kabul etmedikleri ve şer'î bazı kanunları uygulamanın önünün açıldığı bir kanunu oylayan İslamcılar da mürted olarak ifâde edilmektedir. Libya'da demokratik yolları benimseyenlerin küfür ehlinden oldukları ve bu hususta laiklerle demokrasiyi benimseyerek İslam'a ihânet ettikleri ileri sürülen gruplar arasında bir ayırım yapılmasının da gerekli olmadığı belirtilmektedir. Ayrıca savaşın şiddetlenmesinin, Libya'daki yapılanmalarını daha da sağlamlaştırdığı belirtilen yazıda Suriye'ye gelemeyenler için Libya'nın ideal bir hicret yeri haline geldiği vurgulanmaktadır.[772]

IŞİD'in en sert muhalefet ve düşmanlık yaptığı en önemli hareketlerden bir tanesi de Müslüman kardeşler (İhvân-ı Müslimîn) hareketidir. Bu da yine Lewis planı ile IŞİD'in söylemlerinin mukâyese edilerek ele alınmasını gerekl kılmaktadır. Mısır merkezli olarak Hasan el-Bennâ tarafından kurulan bu hareket IŞİD tarafından hem pasif olmakla hem de demokrasiyi benimsiyor olması sebebiyle dinden çıkmış olmakla itham edilmektedir. IŞİD, Müslüman kardeşlerle alakalı en sert tavrını Konstantiniyye dergisi 6.sayısının kapağına taşıyarak göstermiştir. Darbeyle devrilen Mısır'ın Müslüman kardeşler geleneğinden gelen cumhurbaşkanı Muhammed

[771] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.25.
[772] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.26.

Mursî'nin fotoğrafını öpen bir kişinin fotoğrafının kapak resmi yapıldığı derginin kapak yazısı Mürted Kardeşler'dir.

Derginin iç sayfalarında yer alan 'Mürted Kardeşler' isimli makâle, kapakta yer alan yazıdan çok daha sert ifâdeler ihtivâ etmektedir. Müslüman kardeşler hareketinin, son birkaç on yılda bütün ümmeti irtidatta boğmaya yeltenen mahvedici bir kanser olduğu belirtilmektedir. Birçok Müslüman ülkeye ve akabinde de Amerika'ya ve Avrupa'ya yayıldığı belirtilen bu teşkîlatın her tarafta yer alan cemaatlerin işlerini ele geçirdiği ve İslam adı altında başka bir din aşıladığı iddia edilmektedir. Yazının devâmında, şöyle denmektedir:

"Bu kanserin sapkınlığı, cehmiyye, mutezile, maturidiyye ve eşariyye gibi mezhepleri de içeren en sapkın ve en geniş alana yayılmış tarihi mezhepleri bile aştı. Alimlerin vefat etmesi, halifelerin asırlar boyunca yokluğu ve sufizmin Kelam'ın(kafir"teolojik söz bilimi"), Rey'in(hadislerle çelişen haktan sapmış'fıkıh' görüşü), kabirlere ibadet etmenin ve birçok Müslüman beldesindeki haçlı sömürgeleştirmesinin yanı sıra sapık Osmanlıların ellerindeki modernizmin yayılması sebebiyle bu kanser ulaştığı her ülkede güçlü bir tutunma noktası buldu."[773]

Yazıda kanser olarak isimlendirilmeye devam edilen Müslüman Kardeşler geleneği için doğunun ve batının putperstlerinden, demokrasiden, liberalizmin, pasifizmin ve sosyalizmin çeşitli ilke ve usullerinden müteşekkil bir sapıklık olarak isimlendirilmektedir. Bu hususta şöyle denmektedir:

"Onun esas amacı, liderlerinin ve üyelerinin kısa vadeli bireysel ve hizipçi çıkarlarına hizmet vermekti. İslam'a ve Müslümanlara karşı savaş açtığı sırada, şeriatın uygulanması, hilafetin geri getirilmesi ve cihadın îfâ edilmesi için çalıştığını iddia ediyordu. Bu kanser en nihayetinde, Afganistan, Irak, Cezayir, Filipinler, Somali, Yemen, Tunus, Libya Pakistan, Bangladeş, Endonezya, Malezya, Mısır ve diğer ülkelerde bu konularda tağutlarla ve haçlılarla işbirliği yapıyordu. Onun haçlılara olan kulluğu, cihada karşı mücadelede işbirliği yapmak için, Batı'daki

[773] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.15.

'İslami' merkezlerde Batı istihbaratının ajanlarına ev sahipliği yapma derecesine kadar ulaştı!" 'İhvanı Müslimin Cemaati' (Müslüman Kardeşler Topluluğu) olarak bilinen bu kanser, partinin liderine verilen ünvanıyla, ilk 'Baş Rehber' olan Hasan El Benna tarafından miladi 1928 yılında kuruldu. Bu partinin İslam'a ve Müslümanlara karşı savaş açma konusunda modern tarih boyunca oynadığı önemli rol sebebiyle, Muvahhid mücahidlerin bu partinin ilkelerinin, tarihinin ve durumunun iç yüzünü anlaması önem teşkil etmektedir."[774]

Makâlede, Müslüman kardeşlerin şiîlerle olan ilişkilerine yönelik eleştiriler yöneltildikten sonra Hıristiyanların Müslüman kardeşlerin küfürde kardeşi oldukları ifâde edilmektedir.[775] Örgütün Müslüman kardeşlere yönelttiği en önemli eleştirilerden bir tanesi Müslüman kardeşlerin meclis seçimlerine iştirak etmesidir. Bu hususta, *"İhvan, Müslümanları Allah'ın dışında kanun koyucular olarak parlamentolarda kendilerini temsil etmeleri için bireyleri seçmek suretiyle, mürted olmaya davet etti!"*[776] denmekte ve Müslüman kardeşlerin, seçimlere girmesi ve insanları rey vermeye çağırması onları dinden dönmeye dâvet etmesi şeklinde anlamlandırılmıştır. Demokrasinin, yüksek otoriteyi Allah yerine halkta gören bir din olduğu belirtilen makâlede, kanun koyanların kendilerini Allah'ın yerine kanun koyan mevkiinde görmeleri sebebiyle kendilerini ilah olarak addettikleri ifâde edilmektedir.

IŞİD'in Müslüman kardeşlere yönelttiği önemli eleştirilerden bir tanesi de Müslüman kardeşlerin pasif olmasıdır. IŞİD'in pasiflik olarak ifâde ettiği şey barışçı yollarla ve siyâsî zeminde mücâdele etmek ve silâha başvurmamaktır. Mürted Kardeşler başlıklı makâlenin İhvan ve Pasifizm ara başlıklı bölümde bu husus şu şekilde belirtilmektedir: *"Günümüzde cihad her müslümana farz-ı ayndır zira çok sayıda müslüman diyarları kafirler tarafından gasp edilmiş ve çok sayıda riddet hizbi ortaya çıkmıştır. Tüm bu diyarlar yeniden ele geçirilene, mürtedlerden temizlenene dek bu farz düşmez. Ancak, Müslümanları cihada çağırmak yerine İhvan, tarihleri boyunca pasifizme çağırmış ve hatta kafirlere korku vermenin İslam'ın bir parçası*

[774] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.15.
[775] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.19.
[776] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.20.

olmasına ve bunu inkar edenin dinden çıkmasına rağmen 'terörizmi' kınamıştır."[777] Bu metnin akabinde de kâfirleri korkutmanın dinen gerekliliğine dâir Enfal sûresi 60.âyet delil olarak getirilmektedir. Bu âyet meâlen şu şekildedir: *"Onlara karşı gücünüzün yettiği kadar kuvvet hazırlayın savaş atları hazırlayın. Onlarla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve sizin bilmediğiniz fakat Allah'ın bildiği başka düşmanları korkutursunuz. Allah yolunda ne harcarsanız size ödenecektir ve siz haksızlığa uğratılmayacaksınız."*[778] Bu âyet, kuvvet hazırlamaktan ve bu kuvvetle de düşmanları korkutmaktan bahsetmektedir. Her ülkenin nâdiren savaşsa dahi hâl-i hâzırda caydırmak maksadıyla hazırda beklettiği bir ordusu ve imkânları dâhilinde güçlü techîzatları mevcuttur. Bu âyet açıkça böyle bir caydırıcılıktan ve korkutmaktan bahsetmekte ve burada kuvvetin hazırlanmış olması ve dolayısıyla kuvvetin varlığının bir korku sebebi olduğu açıkça anlaşılmaktayken bu metinde bu ayet, terörle yapılan korkutmaya delil olarak getirilmektedir.

Müslüman Kardeşler hakkındaki ifâdeler, onların şiddeti reddetmelerinin, terörizmi kınamalarının, barışçıl faaliyetlerle siyâsî alanda faaliyet göstermelerinin eleştirilmesiyle devam etmektedir. Ayrıca Müslüman kardeşlerin, terörizmin tüm şekillerini kınadığı, dökülmesi haram olan kanı dökmeyi reddettiği belirtilmekte ve bütün bunlar pasifizm olarak ifâde edilmekte ve kınanmaktadır.[779] Ayrıca Müslüman kardeşlerin, Hüsnü Mübarek'i savunduğu, hatta Müslümanlara karşı onunla işbirliği yaptığı belirtilmektedir. Müslüman kardeşlere yöneltilen önemli bir eleştiri de, Müslüman kardeşlerin insanları günah işlemeleri sebebiyle tekfir etmemeleri, yâni onları dinden çıkmakla itham etmemeleridir. Bu durum da gulât-ı mürcie olarak, yâni mürcie'nin aşırısı olarak isimlendirilmektedir.[780]

Örgütün Müslüman kardeşler hakkında ele aldığı makalede dikkat çekici bir husus da cihad iddiasında bulunduklarını iddia ettikleri kişilerin ihvan hakkında onların Müslüman olduklarına dâir sözleridir. Bu husus şu sözlerle ifâde edilmektedir: *"Bu yüzden, cihad iddiasında bulunanlar, Zevahiri'nin Mursi'ye ve takipçilerine olan tutumunda olduğu gibi, bu mürtedleri ve tağutları Müslüman*

[777] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.20.
[778] **Enfal** 8/60.
[779] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.25.
[780] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.27.

addediyorlar. Cihad iddiasında bulunanlar ayrıca İhvan'a saygı duyulmasına ve İhvan ile daha geniş çapta işbirliğine çağırıyorlar."[781] Makâlede, örgütün sözcüsü Ebu Muhammed el-Adnânî'nin, Müslüman kardeşler hakkındaki şu sözlerine de yer verilmiştir: *"İhvan 'İslami' örtü altındaki laik bir partiden başka bir şey değildir. öyle ki, onlar laiklerin en melunlarıdır. Onlar koltuklara ve meclislere ibadet eden bir partidir. Kendilerine demokrasi uğrunda mücadele etme ve ölmeye cevaz vermişlerdir, fakat kendilerine cihad etme ve Allah yolunda ölmeye cevaz vermezler. ... Onlar öyle bir partidir ki, koltuklar elde etmek için iblise secde etmeleri gerekse idi tereddütsüz secde ederlerdi."*[782] Ayrıca mürted olarak vasıflandırılan ihvanın, İslam'ı değiştirmeye çalıştığı belirtilmekte ve onların ve onların efendileri haçlılar olarak ifade edilenlerin karşısında da kendilerinden başkasının duramayacağı belirtildikten sonra yazı şu cümlelerle sonlandırılmıştır: *"Allah, bu müşrik ve riddet partisinin sonunu Hilafet'in cihadı yolu ile gidersin. Amin."*[783]

Bu makâlede Müslüman kardeşler ile ilgili göze çarpan en önemli tenkit kaynaklarından bir tanesi onların barışçıl siyâsî usulleri benimsemesi, silaha başvurmaması ve seçimlere katılarak siyâsî mücâdele yollarını kullanmasıdır. Bu da IŞİD'e göre tekfir edilmek için en önemli gerekçelerden bir tanesidir. Ayrıca bu makâlede Müslüman kardeşlere yöneltilen en ağır ithamlardan bir tanesi de Müslüman kardeşlerin İslâm'ı bozmak gâyesinde olduğu ithâmıdır. Ayrıca öne sürülen bazı gerekçelerin de Müslüman Kardeşler'in Müslümanlar nezdindeki meşrûiyyetlerinin zedelenmesine yönelik olduğu açıktır.

Böyle bir dönemde ortaya çıkan bir örgüt olan IŞİD'in Müslüman Kardeşler hakkındaki bu ağır sözleri ve bu dönemde halk ayaklanmalarıyla iktidara gelen veya öne çıkanlardan Muhammed Mursî'nin Hüsnü Mübârek'ten, Kaddâfî rejimi ile yapılan mücâdelede muhalif hükümetin başında bulunan Mustafa Abdülcelil'in Kaddâfî'den, Râşid el-Gannûşî'nin de Zeyne'l-Âbidin b. Ali'den; Müslümanlar için daha tehlikeli olduğunu söyelemesi oldukça dikkat çekicidir.[784] Burada önemli bir husus da özellikle Mısır'da yaşanan Sisi darbesi sonrasında başta Müslüman

[781] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.30.
[782] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.32.
[783] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.32.
[784] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.32.

kardeşler olmak üzere halktan sokağa dökülenlerin askerler tarafından silahla taranmaları ve silahsız birçok göstericinin hayatını kaybetmesidir. Darbe yönetimi tarafından gösterilere verilen böyle bir cevap, Müslüman kardeşlerin terörize edilmesine sebep olacak bir ortamın oluşmasına ve onların da silahla karşılık vererek gayr-i meşrû îlan edilmeleri için önemli bir gerekçe teşkil edebilecek bir cevap niteliğindeydi.

Böyle bir ortamda IŞİD'in, Müslüman kardeşleri, silaha başvurmayı reddeden bu tepkisizliği sebebiyle ağır bir şekilde eleştirmesi önemli bir husustur. Ayrıca özellikle Arap ülkelerinde halk içerisinde geniş bir faaliyet sahası olan ve önemli ölçüde meşrûiyet zemîni bulan hareketler içerisinde İsrail ve neoconlar için en büyük tehdîdin Müslüman kardeşler olduğu söylenebilir. Bu hareketle sert yöntemlerle mücâdelenin önünün açılması ve bu sert yöntemlerin halklar nezdinde bir gerekçesinin oluşabilmesi için de hareketin silahlı bir mücâdele yoluna bir şekilde girmesi önemli bir meseledir. Özetle IŞİD'in anlayışına göre Müslüman kardeşlerin dînen aklanabilmesi için silâha başvurması, kendinden olmayanlara karşı tavır alması, onları tekfir etmesi ve bölgedeki yönetimlere karşı silahlı mücâdeleye başlaması gerekmektedir. Bunun da özellikle hem bölgedeki rejimlerin hem bilhassa Mısır'da bir Müslüman kardeşler idâresine tahammülü olmayan İsrail'in ve İsrail'i her şartta destekleyen Neocon Amerikan siyâsetinin maksatlarına uygun bir hareket olacağı muhakkaktır.

IŞİD'in düşman profili de bu bağlamda incelendiğinde düşmanlık hususunda İslam medeniyetinin ve günümüz sünnî İslam dünyasının ilk sırayı aldığını söylemek mümkündür. Düşmanlığın şiddeti açısından kendinden olmayan sünnîlere karşı takındığı üsluptan zaman zaman daha ağır bir üslup kullansa da yazılarında ele alma sıklığı açısından şiîlerin, sünnîlerden sonra ikinci sırayı aldıkları söylenebilir. Burada önemli bir hususun daha altını çizmek gerekmektedir. Bu husus da kendinden olmayan sünnîleri, meselâ Suriye'de savaşan diğer grupları, Müslüman kardeşler teşkîlâtını ve Türkiye'yi doğrudan hedef alırken; İslam medeniyetini, 1400 küsur yıllık bir geleneğin tüm unsurlarıyla medeniyet birikimini hedef alırken ise daha üstü kapalı ve dolaylı yollardan bir üslup kullanmaktadır. Bu medeniyet birikiminin unsurlarını hedef almak maksadıyla kullanılan bazı kavramların ne maksatla

kullanıldıklarını anlamak belli ölçüde ilmî birikim, bazı kavramları anlamak ise uzmanlık seviyesinde ilmî birikim gerektirdiğinden ilk bakışta anlaşılamamaktadır.

Müslüman Kardeşler'in IŞİD tarafından hedef alınmasının sebeplerinden bir tanesi de yukarıda dikkat çektiğimiz üzere silaha başvurmaması ve kendinden olmayanlara karşı IŞİD gibi aşırı reddedici bir tutum takınmamasıdır. Bu da Müslüman kardeşlerin iktidâra gelmeleri riskine karşı gayr-i meşrû ilan edilmelerinin ve onlarla yapılacak sert mücâdelenin önündeki en önemli engellerden bir tanesi olarak durmakta oldu söylenebilir.

IŞİD'in yazılarında genişçe yer verdiği ve düşman olarak belirlediği bir diğer önemli hareket de Suriye'de savaşan ve kendinden olmayan ve bilhassa da ılımlı olarak ifâde edilen muhalif gruplardır. Bu grupların Suriye'de iktidara gelmeleri de her ne kadar bazı noktalar îtibâriyle Mısır kadar stratejik olmasa da yine Müslüman kardeşlerin iktidara gelmeleri ile aynı sebeplerle ve aynı aktörlerce stratejik bir tehdit olabileceği düşüncesiyle arzu edilmemektedir.

Buraya kadar ele aldığımız meseleleri Bernard Lewis'in hazırlamış olduğu, İngiltere ve İsrail'in uygulamaya koyduğu plana göre değerlendirdiğimizde, IŞİD'in İslam dünyasına yönelik söylem ve eylemleri bu planın gerçekleşmesini sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Öncelikle başta ircâ ve mürcielik olmak üzere mâturîdik, eş'arîlik, ehl-i rey ve kelam ilmi hakkında söylenen sapkınlık, küfür vs. kavramlar yine İslâmî kavramlar kullanılarak İslam medeniyetinin sistemleşmesini ve medeniyet hâline gelmesini sağlayan özellikle dînî açıdan medeniyet birikimini hedef almaktadır. Ayrıca özellikle ircâ ve mürcielik hakkında açıkça söylenenlerin, İslam dünyasının hanefî-mâturîdî İslâmî anlayışının yaşandığı bölgenin terörize edilmesine, bu mâkul, kucaklayıcı ve ılımlı anlayışın gayr-i İslâmî olduğu tezine inanan bu bölgelerdeki birtakım Müslüman grupların yapabilecekleri eylemlerle bu coğrafyanın kendi içerisinde bir savaşa ve çatışmaya girmesine hizmet edeceği açıktır.

Özellikle İrcâ ve Ehl-i Rey kavramları Müslüman halkları gayrimeşrû îlân etmeyi sağlıyorsa da onların dinden çıktıkları, kâfir oldukları ve dolayısıyla öldürülmelerinin dînen meşrû olduğu iddiaları da sivil vatandaşlarının hayatlarını kaybetmelerine sebep olacak eylemlerin yapılmasının önünü açmakta ve buna

meşrûiyyet kazandırmaktadır. Bunun da Lewis'in planında bahsettiği gibi İslam dünyasında dinî bakımdan alt birimlere bölünmeye yol açacağını söylemek mümkündür. Sünnî İslam dünyasına yönelik bu söylemlerden sonra IŞİD'in Şiîlere karşı ortaya koyduğu anlayış da oldukça düşmanlaştırıcı ve yıkıcıdır.

Bu mevzûda bir diğer önemli mesele de IŞİD'in Şiîlere karşı kullandığı çok aşırı üslup ve tamamiyle yok etmeye endeksli aşırı eylemleridir. Dâbiq dergisi 13.sayısında yer alan Râfızîlik: İbn-i Sebe'den Deccal'e başlıklı makâlede açıkça, şiîlerin görüldükleri yerlerde öldürülmeleri gerektiği belirtilmektedir. Hatta bu hususta cihâda dâvet edenlerin îkazlarına bile kulak asılmaması ve yeryüzünde bir tek şiî kalmayıncaya kadar onların katledilmeleri gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca IŞİD'in eylemlerinde belirttiğimiz üzere örgütün özellikle Ortadoğu'da gerçekleştirdiği eylemler ağırlıklı olarak Şiîleri ve Şiîler tarafından mukaddes kabul edilen ve sembolik önemi hâiz bölgeleri hedef almaktadır. Şiîlere karşı hem böyle bir ideolojik katılık ortaya koymanın hem de Şiîlere karşı gerçekleştirilen sistematik saldırıların bugün bölgede savaşanlara gerçekte bir fayda sağlamayacağı ortadadır.

Şiîlere ve Şiîlikle menşei îtibâriyle ortaklık bulunan dînî gruplara karşı gösterilen bu aşırı sert ve yok edici tavır ancak bir zamanlar Avrupa'nın kendi içinde yaşadığı din savaşları olan otuzyıl savaşlarının çıkmasına ve derinleşmesine yol açacak stratejik bir tavırdır. Bunun da Bernard Lewis'in başını çektiği fakat başka düşünürlerin de katkısı olan ve İngiltere ile İsrail'in gerçekleştirmek için çalıştığı 'New Dark Age' planında belirtilenlerden bölgenin dînî alt birimlere bölünmesi ve sonu gelmeyen bir iç savaşa sürüklenmesi hedefinin gerçekleşmesine yol açtığı ortadadır.

Bu noktada planda belirtilen bir diğer önemli hedef de İslam dünyasının sınırlarının etnik ve dînî farklılıklar esas alınarak yeniden çizilmesidir. Bu da da mevcut ülkelerin daha da küçültülmesini gerektirmektedir. Bu hususta Lewis planındaki sınırlar ortaya konduğundan, burada da IŞİD'in meseleye bakışını ele almak gerekmektedir. Örgüt bu konudaki bakış açısını Dâbiq dergisinde 'Tarih Sayfalarından: Cahiliye Bayrakları' başlığıyla ele aldığı makâlede ortaya koymaktadır. Bu makâlede Arap baharı sürecinde ortaya çıkan ve özellikle Suriye'de

rejime karşı mücâdele edenlerin taşıdığı bayraklar ve bunların târihi hakkında şu ifâdeler yer verilmektedir:

"Sözde 'Arap Baharı' topraklarında bazı askeri grupların cahilî kökenli bayrakları yükseltmesi ve bazı cihad iddiacılarının kendilerine ait olduğu varsayılan bölgelerde bu bayrakların yükseltilmesine izin vermeleri ve o bayrakları meşrulaştırmaları, hatta mürted sahvelerin İslam Devleti'ne karşı bu bayraklar ardındaki tarih hakkında Müslüman Ümmeti'ni aydınlatmayı önemli hale getirmiştir. 'Arap Baharı' bayraklarının tarihi dayanağı, -daha doğrusu değişik Arap mürted rejimlerin dalgalandırdığı bayrakların çoğu- İngiliz haçlı Mark Sykes tarafından tasarlanmış bir bayraktır. Evet, Müslümanların topraklarını milliyetçi devletlere bölen Sykes-Picot anlaşmasının Mark Sykes'ı; aynı zamanda İsrail devletinin kurulmasının ardındaki rezil Balfour deklarasyonu teşvik eden aynı haçlı."[785]

Makâlede, bölgenin paylaşılması ve yeni sınırların çizilmesi hakkında birtakım bilgiler verilmekte ve bugün özellikle Türkiye ve Katar'dan destek alan muhalif grupların haçlı olarak ifâde edilen batılıların çıkarlarına hizmet ettikleri ifade edilmektedir. Tabii, haçlıların çizdiği belirtilen bayrakları kullanan ve yine batılıların çizdiği sınırlar içerisinde ülkelerinin birliklerini savunan grupların, bu bayrakları ve sınırları batılıların çizmiş olmaları da gayr-i meşrû olarak ifâde edilmelerinin bir gerekçesini teşkil etmektedir. Ayrıca aynı derginin 8.sayısının önsözünde de bu bayrakların Sykes ve Picot tarafından İslam dünyasına getirildiği, küfrî ve şirkî ideolojiyi temsil ettiği belirtilmekte ve milliyetçilik, devrimcilik vs. maksatlarla ayaklanmak eleştirilmektedir.

IŞİD'in her şeyden evvel Irak ve Suriye'nin belli bölümlerini ele geçirerek buraların birleşiminden müteşekkil bir devlet îlan etmesi ve söylemlerinde sık sık Sykes-picot'nun ömrünü tamamladığını söylemesi sebebiyle daha fazla iktibas yapmaya gerek duymuyoruz. Son olarak bu hususta, Konstantiniyye dergisinde yer alan ve Erdoğan'ın Kürt Devleti başlıklı yazıyı da bu minvalde değerlendirmek yerinde olacaktır. Bu yazıda verilen bir haritada Türkiye'nin Güneydoğu bölgesini ve Kuzey Irak'ı içerisine alan bir Kürt devletinin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip

[785] **Dâbiq Dergisi**, S.9, s.20.

Erdoğan'ın desteğiyle kurulacağı ifâde edilmektedir. Burada hangi açıdan değerlendirilirse değerlendirilsin IŞİD'in eylemlerine ve söylemlerine bakıldığında, bölgede sınır değişikliklerini ciddî bir biçimde gündeme getirdiği ve böyle bir değişikliğe yol açacak eylemler yaptığı âşikârdır.

Bu mevzûda bizi esas ilgilendiren husus ise Türkiye'nin IŞİD'i desteklediğine dâir bir algının önemli ölçüde oluşturulmuş olmasıdır.[786] Ayrıca örgütün yüksek kalitedeki Hollywood filmlerini andıran adam öldürme videoları ve çeşitli yerlerdeki sivil hedeflere yönelik saldırılar, örgütün yeni bir terör markası hâline gelmesini sağlamıştır. Burada, tâbir-i câizse bu örgütün eylemleri ve söylemleriyle âdetâ bir şeytan imgesi oluşturulmuş ve herhangi bir ülkenin ya da örgütün meşrûiyetlerinin belirlenmesini sağlayacak bir kıstas hâline gelmiştir. Kendisi gayr-i meşrû da olsa bu örgüte karşı bir şekilde savaşan meşrûiyet kazanma zemîni elde etmekte, örgütü bir şekilde desteklediği iddia edilen batı dışı aktörlerin ise meşrûiyetleri sorgulanır hâle gelmektedir. Bir taraftan Türkiye'nin IŞİD'e destek verdiği yönünde yoğun bir medya faaliyetinin netîcesinde[787] özellikle Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin meşrûiyyeti, teröre destek verme iddialarıyla sorgulanır hâle gelmişken diğer taraftan da başta PKK'nın Suriye kolu PYD-YPG olmak üzere IŞİD ile savaşan gruplar için IŞİD ile savaşmak bir meşrûiyet kazanma fırsatı oluşturmuştur. Bu meşrûiyet zemîni de batılı ülkelerden ağır silah almalarının ve savaş sahasında daha avantajlı konuma yükselmelerinin önünü açmıştır.

Ayrıca önemli bir nokta da bu yaşananlar sebebiyle, IŞİD'le savaşan gruplara karşı herhangi bir operasyon yapmanın da aynı şekilde dolaylı yoldan da olsa IŞİD'e destek verme şeklinde değerlendirilmesinin yolunu açmıştır. Böylece Türkiye'nin herhangi bir şekilde PKK'ya ve Suriye'deki PKK uzantılı gruplara yapacağı herhangi bir operasyonun meşrûiyyetinin özellikle batıda sorgulanmasını berâberinde getirmiştir. Tam da böyle bir dönemde IŞİD'in Kobani'ye saldırması ve Kobani'de

[786] "Almanya'dan Türkiye'ye Çağrı: IŞİD'e Destek Çekilsin", Evrensel, 13.01.2016, http://www.evrensel.net/haber/269945/almanyadan-turkiyeye-cagri-iside-destek-cekilsin (Erişim Tarihi:16.05.2016).

[787] "Esad:Türkiye, IŞİD ve El Nusra'yı Destekliyor", BBC Türkçe, 16.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/09/150916_esad_rusya (Erişim Tarihi:16.05.2016).

yapılan bombalı saldırıların Türkiye'nin desteğiyle yapıldığına dâir açıklamalar,[788] Türkiye'nin IŞİD destekçisi olmakla gayr-i meşrû îlân edilmesinin, Kobani'de savaşan PKK terör örgütü uzantılı grupların da meşrûiyet kazanmalarının sağlanmasına yol açmaya dönük olarak değerlendirilebilir.

Kobani saldırılarının hemen akabinde, Kobani'ye yardım götürmek üzere toplanan bir gruba Suruç'ta gerçekleştirilen ve IŞİD tarafından yapıldığı açıklanan saldırı da bu hâdiselerden bağımsız düşünülemez.[789] Zîrâ bu saldırıda da devletin en azından ihmâli olduğu iddiaları ortaya atılmıştır. Bu saldırıdan birkaç ay sonra da Ankara'da toplanan ve HDP tarafından organize edilen mitinge yine IŞİD tarafından yapılan saldırıda 100'den fazla kişi hayatını kaybetmiş, 200'den fazla kişi de yaralanmıştır. Bu saldırı sonrası HDP eş genel başkanı Selahattin Demirtaş'ın *"Bu, devletin birliğine yapılmış bir saldırı değil. Bu, devletimiz tarafından halkımıza yapılmış bir saldırıdır"*[790] şeklindeki açıklaması burada dikkate alınmalıdır. Tüm bu saldırılar ve saldırıların akabinde yapılan sert açıklamalar dikkate alındığında, yaşananların, Türkiye'de Kürt kökenli vatandaşlarla Türk kökenli vatandaşlar arasındaki duygusal kırılmayı telâfi edilemeyecek şekilde derinleştireceği muhakkaktır. Bu hususta dikkat çekilmesi gereken önemli bir husus da, kurulması planlanan Kürt devletine Kuzey Irak bölgesel yönetiminin de dâhil edilmek istendiğidir. Peşmerge birliklerinin az sayıda da olsa Kobani'ye geçmesi, Irak ve Suriye'deki Kürt bölgelerinin birleştirilmesine yönelik olarak değerlendirilebilir.[791]

[788] "IŞİD Kobani'ye Saldırdı", El-Cezire Türk, 26.06.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-kobaniye-saldirdi (Erişim Tarihi:16.05.2016).
[789] "Suruç'ta Katliam: 31 Ölü, 104 Yaralı, BBC Türkçe, 21.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150720_suruc_saldiri (Erişim Tarihi:16.05.2016).
[790] "Ankara'da Barış Mitingine Bombalı Saldırı: 95 Ölü", BBC Türkçe, 11.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151010_ankara_saldiri_genel (Erişim Tarihi:16.05.2016).
[791] "Peşmerge Kobani'ye Destek İçin 'Yola' Çıkıyor, BBC Türkçe, 25.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141025_pesmerge_kobani (Erişim Tarihi:16.05.2016).

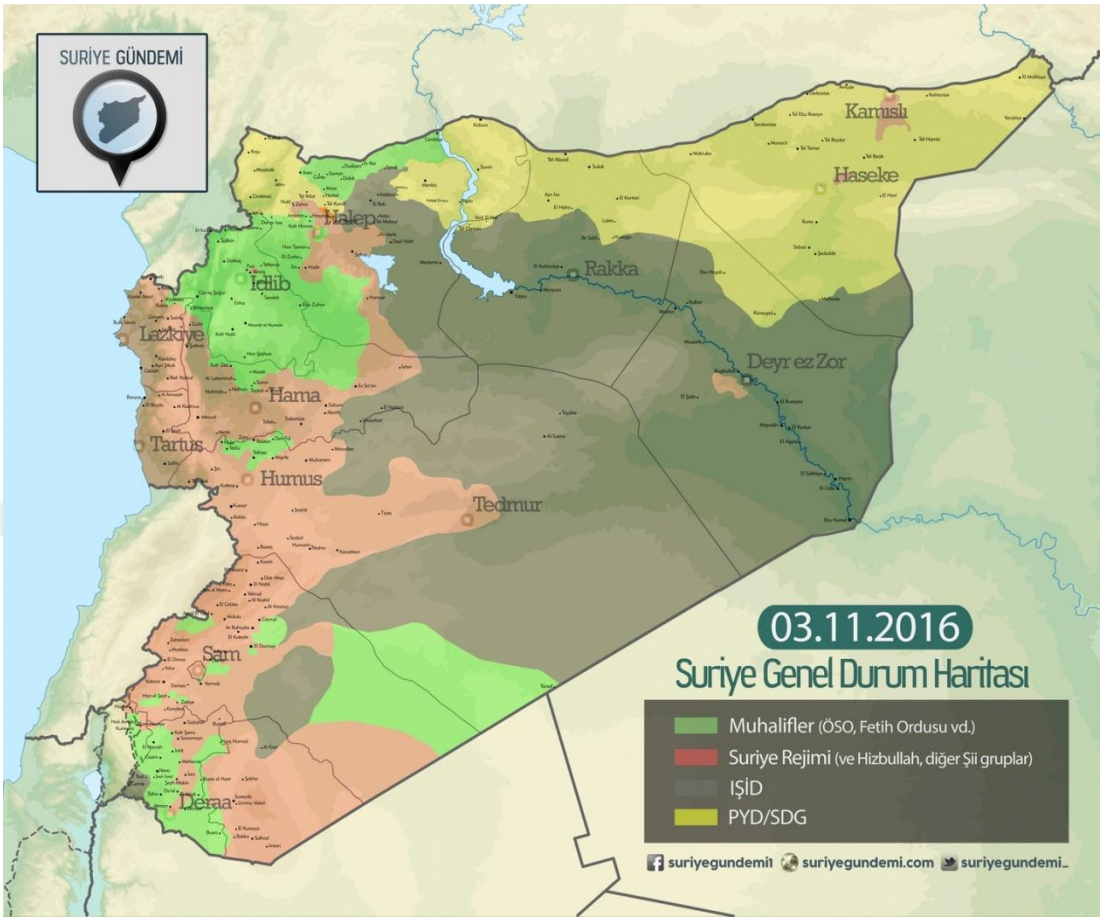

Harita 9: 03.11.2016 îtibâriyle Suriye'de Son Durum[792]

[792] http://www.stratejikortak.com/2016/11/suriye-son-durum-kasim.html (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

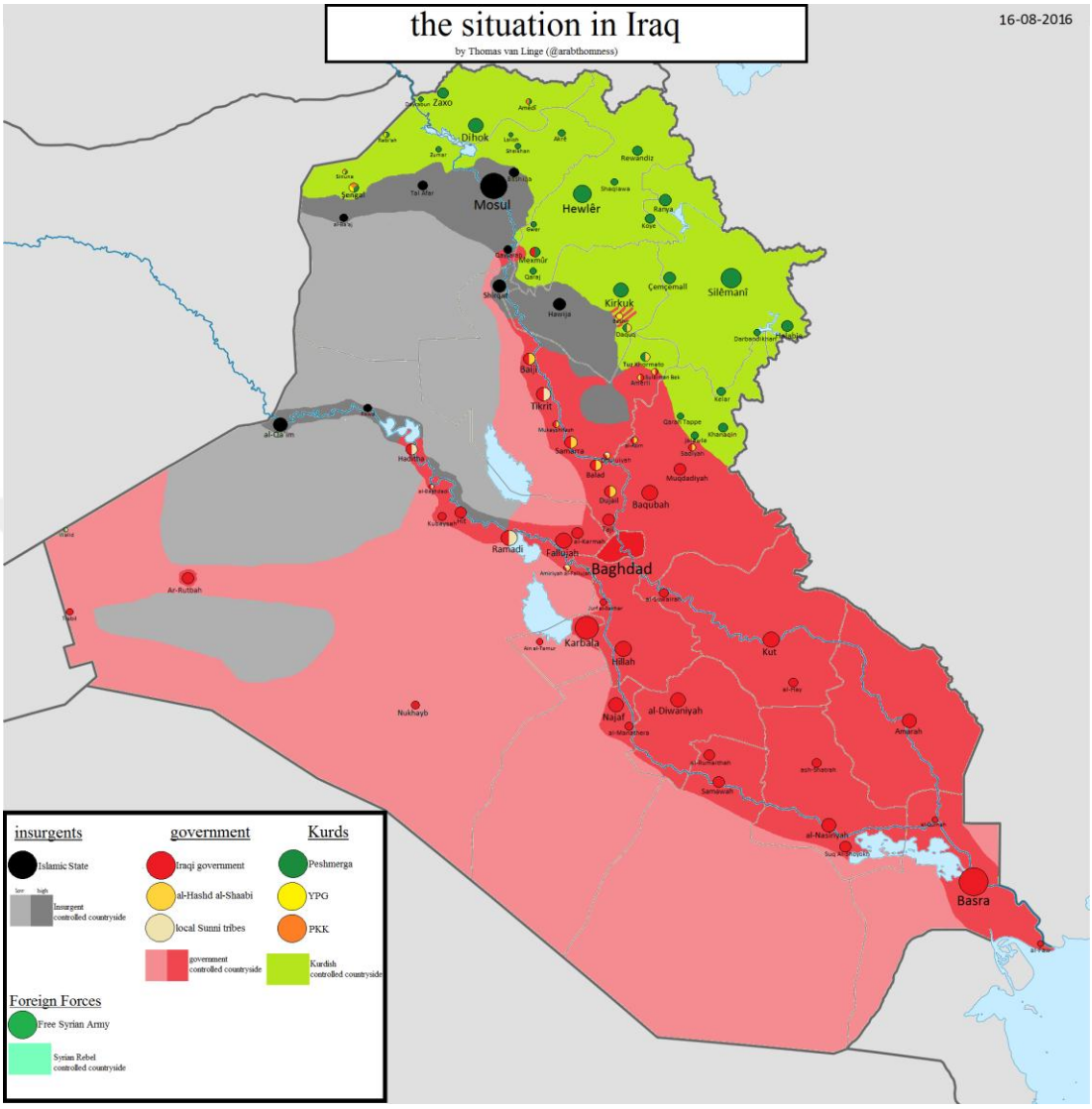

Harita 10: tarihi îtibâriyle Irak'ta Son Durum[793]

IŞİD'in buraya kadar ele aldığımız söylemlerinin ve eylemlerinin, İslam dünyasında etnik ve mezhep temelinde mümkün olduğunca alt birimlere ayrılmasına ve sonu gelmez bir iç savaş sarmalına girmesine hizmet olduğu açıktır. Bununla birlikte örgütün dînî yapısı ele alınırken îzâh edildiği üzere bazı dînî hükümlerin uygulanması gibi konularda ortaya koyduğu uygulamaların İslâmîliği oldukça tartışmalı olsa da IŞİD'in İslâm'ın aşırı da olsa bir yorumu olarak değerlendirilmesi mümkün olabilir mi? Bu sorunun cevaplanması için örgütün söylemlerinde tutarlılığın olup olmadığının anlaşılması önemlidir. IŞİD'in dergilerinde ele alınan

[793] http://www.stratejikortak.com/2016/08/irak-savas-haritasi.html (Erişşim Tarihi: 20.11.2016).

farklı meselelere dînî bir meşrûiyet zemîni oluşturmak için dört Ehl-i Sünnet mezhebi olan Hanefî, Şâfiî, Mâlikî veya Hanbelî mezheplerinden birtakım görüşler aktarılmaktadır. Farklı mezheplerden aktarılan bu görüşler kendi anlayışlarının desteklenmesi için kullanılmaktadır. Fakat bazı yazılarında bu mezheplerden bazıları hakkında üstü kapalı da olsa oldukça ağır ifâdeler kullanılmaktadır. Meselâ Konstantiniyye dergisi 3.sayısında 'İstişhâdî Operasyonların Caizliği ve Fazileti' başlığıyla yer alan ve intihar saldırılarının dînî meşrûiyyetinin oluşturulması için farklı mezheplerden, doğrudan intihar saldırılarının yapılabileceğine olur vermese de birtakım görüşler aktarılmaktadır.

Oysa yukarıda ele aldığımız gibi başka birtakım yazılarda da, meselâ açıkça Hanefî fıkıh usûlü geleneğine mensup olanlar için kullanılan Ehl-i Rey hakkında onların Allah'a ve Resûlüne karşı yalan söylediği, 'haktan sapmış fıkıh görüşü' olduğu şeklinde ifâdeler kullanılmaktadır. Daha açık bir şekilde ifâde edecek olursak bu ifâdelere göre Hanefî mezhebinin imamı olan İmâm-ı Azam Ebû Hanîfe başta olmak üzere onun fıkıh usûlü geleneğine mensup olan bütün ilim adamları hadislerle çelişen haktan sapmış fıkıh görüşüne mensup olmakla itham edilmekte, Allah'a ve Resûlüne karşı yalan söylemiş kabul edilmektedir. Ayrıca hanefî mezhebine mensup olanların bağlı oldukları îtikâdî mezhep olan Mâturîdîliğin ve genellikle Şâfiî ve Mâlikî mezhebine mensup olanların îtikâdî meselelerde bağlı oldukları Eş'arîlik de en sapkın mezhep olarak ifâde edilmektedir. Bu misaller ve yukarıda farklı bölümlerde ele aldığımız başka örnekler değerlendirildiğinde, bu sözlerin cehâletten ve bilgi eksikliğinden kaynaklanması, dergilerdeki profesyonel bilgi derinliği göz önüne alındığında mümkün gözükmemektedir. Örgütün söylemlerindeki bu tatarsızlık ve samîmiyetsizlik de örgütün aşırı da olsa bir dînî yorum olduğu değerlendirmesini mümkün kılmamaktadır.

Bu noktada Selefî bir örgüt olduğunu söylemenin mümkün olmadığı IŞİD, söylemleri ve eylemleri îtibâriyle en çok hâricîliğe benzemekteyse de Hâricîler ile IŞİD arasında bu minvalde çok önemli bir fark vardır. Hâricîler, târihte her ne kadar eylemleri ve söylemleri îtibâriyle İslâm'a aykırı ve sapkın olarak değerlendirilebilecek birçok özelliğe sâhip olsalar da, doğru bildiklerini söyleme ve uygulama hususunda yok olmayı da göze alarak sahâbeye karşı dahi savaşmışlardır.

Zîrâ Hz. Ali gibi önde gelen sahâbîleri dinden çıkmakla itham edebilmiş ve onlarla savaşmış hatta onlara suikast düzenleyebilmişlerdir. Fakat IŞİD tutarlılık açısından İslâm tarindeki belki de en aşırı fırka olan Hâricîler'in dahi ortaya koyduğu tutarlılıktan yoksun bulunmaktadır. Bu da örgütün, yukarıda ele alınan planların gerçekleştirilmesi maksadıyla bir başka stratejik akıl tarafından idare edildiğinin en önemli göstergelerinden bir tanesi olarak değerlendirilebilir.

3.2.3. Medeniyetler Çatışmasının Gerçekleşmesinde IŞİD'in Rolü

Medeniyetler çatışması tezi her ne kadar 1993 yılında ortaya atılmışsa da, bu makalede öngörüldüğü gibi medeniyetler arası, hattâ İslam ile batı medeniyeti arasında bir çatışmanın yaşandığı değerlendirmelerine yol açan hâdiseler zinciri 11 Eylül Dünya Ticaret Merkezine yapılan saldırılarla ivme kazanmıştır. Bu kısımda da, bu son bölümde esas aldığımız New Dark Age planını da ihtivâ eden planların IŞİD eliyle hayata geçirilmeye çalışılıp çalışılmadığı meselesini ele alacağız. Öncelikle yukarıda ele aldığımız planda bahsedilen New Dark Age planının bir ayağı da tüm dünyanın imkânları tüketen bir çatışmalar sarmalına sokulması için etnik ve dînî ihtilafların kışkırtılması tavsiye edilmişti. IŞİD'in özellikle batı dünyasında ve Irak ve Suriye dışında gerçekleştirdiği eylemler ve özellikle batı dünyasına karşı kullandığı söylemler dünyayı böyle bir çatışmalar sarmalına sokabilecek mâhiyettedir.

Bu saldırılar İslam'ın hedef hâline getirilmesine, İslâm coğrafyasının istîlâ edilmesine ve bu işgallere de batı halkları nezdinde meşrûiyet zemîni sağlanmasına imkan tanımıştır. Bu saldırıların fâillerinin ortadan kaldırılması gerekçesiyle önce Afganistan, sonra da Irak, yine bu saldırıların sağladığı psikolojik destekle işgâl edilmiştir. Bu işgaller ve işgaller sırasında yaşananlar da başta Amerika olmak üzere batıya olan nefretin ve iki medeniyet arasındaki gerilimin her geçen gün artmasına sebep olmuştur. Batı dünyasına karşı duyulan öfkenin, farklı oranlarda da olsa milyonlarca Müslüman'ı barındıran özellikle Avrupa ülkeleri ve ABD olmak üzere batılı ülkeler için dâhilî krizlere sebep olacak bir hâl aldığı bir dönemde, İslam dünyasına sıcak mesajlar veren bir aday olan Obama'nın başkan seçilmesi iki

medeniyet arasındaki gerilimin düşmesi için önemli bir umut ışığı olmuştur. Fakat Obama'nın İslam dünyası ile ilişkileri düzeltmeye yönelik politikaları Arap baharının önce Akâmete uğraması, akabinde de IŞİD ile değişim umutlarının neredeyse tamamen sönmesi ve IŞİD tarafından dünya çapında yapılan saldırılar tekrar bir medeniyetler arası gerilimin yükselmesine sebep olmuştur.

11 Eylül saldırılarıyla alakalı bu makâleden sonra IŞİD'in medeniyetler çatışmasına hizmet eden söylemlerine geçecek olursak, bu hususta söylemlerinin en başında kıyâmet söylemlerinin geldiği söylenebilir. IŞİD'in kıyâmet söylemlerini bu mesele ekseninde ele aldığımızda açıkça görülmektedir ki örgüt, Suriye merkezli ve bütün Ortadoğu coğrafyasını içine alan ve bütün dünyayı içine çekecek olan bir kıyâmet savaşının çıkmasını sağlamaya çalışmaktadır. Hem konstantiniyye dergisinin ismi, hem de dâbiq dergisinin ismi bu beklenti ve hedeflerle konmuştur ki örgüt bunu zaten açıkça belirtmektedir.

Örgüt tarafından Konstantiniyye ismi tercih edilen İstanbul'un kıyâmetten hemen önce fethedileceği ve bu fethin de kendileri tarafından gerçekleştirileceği derginin farklı sayılarında çıkan muhtelif yazılarda açıkça ifâde edilmektedir. Zâten derginin her sayısında içindekiler sayfasında da ilgili hadise atfen Müteakiben Konstantiniyye Fethedilecektir, ibâresi bulunmaktadır. Ayrıca Suriye'nin kuzeyinde, Kilis şehrimizin hemen aşağısında yer alan Dâbık'ta da bir kıyâmet savaşının yaşanacağı bazı hadis rivâyetlerine dayandırılarak ifâde edilmekte ve örgütün farklı lisanlarda yayın yapan dâbiq isimli dergisi de ismini buradan almaktadır. Hıristiyanların farklı yazılarda buradaki kıyamet savaşına çağrılması da buna kuvvetli bir biçimde inanıldığını göstermektedir.

Netîce îtibâriyle IŞİD'in Avrupa'da yaptığı saldırıların belki de en önemli sebebi özellikle bazı Avrupa ülkelerini burada yaşanacağını ifâde ettikleri savaşın içerisine çekmek olduğu söylenebilir. Burada tabii ki tek bir sebebin bu olduğunu söylemek doğru olmaz fakat en önemli sebeplerinden bir tanesinin bu olduğunu ifâde etmek yanlış olmayacaktır. Zîrâ batı ülkelerinde yapılan ve çok yüksek sayıda ölümlere sebep olan saldırılar o ülke hükümetlerini istemeseler de bu coğrafyaya askerî operasyon düzenlemeye icbâr etmektedir. ABD başta olmak üzere batı

ülkelerinin Suriye'de başlatacakları muhtemel bir kara harekâtının da sonuçlarını kestirmek mümkün gözükmemektedir. Ayrıca burada dikkate alınması gereken önemli bir husus da IŞİD'in bu tür aşırı eylem ve söylemlerinin batıda bir karşılık bulduğudur ki esas tehlike teşkil eden husus da budur.

Bu meselede IŞİD'in Dâbiq dergisi 8.sayısında Düşmanın Dilinden başlıklı bölümde Amerikalı politikacılardan yapılan iktibaslar batıdan meseleye nasıl bakılabildiğini göstermektedir. Virginia eyâleti senatörü Richard Black'ın şu sözleri bu hususta önemlidir: *"Bir şey çok açık, Eğer Şam düşerse IŞİD'in ürkütücü siyah ve beyaz sancağı Şam'ın üzerinde dalgalanacak. Şam'ın düşmesinden sonra aylar içerisinde Ürdün düşecek ve Lübnan düşecek. Radikal İslamcıların bu bölgede genişlemesiyle birlikte İslam'ın Avrupa'ya doğru tarihi ilerlemesinin başlangıcını göreceğimizi düşünüyorum. Nihayetinde Avrupa'nın fethedileceğini düşünüyorum ve bu yüzden ben Suriye'yi ağırlık merkezi olarak görüyorum. ... Benim gördüğüm Suriye'nin batı medeniyeti için bir ağırlık merkezi olduğudur. Eğer Suriye düşerse biz İslam'ın Avrupa'ya hızla ilerlediğini görmeye başlayacağız ve en sonunda muhtemelen bütün Avrupa'nın düşeceğini düşünüyorum."*[794] Bu sözler batıdaki İslam düşmanlığı ve Müslümanların bütün Avrupa'yı ve batıyı ele geçireceği şeklindeki paranoyalarını ortaya koyması açısından önemlidir.

IŞİD'in Konstantiniyye dergisinde yayınlanan bir makalede yer alan bazı ifâdeler ise batıda bu şekilde düşünenlerin düşüncelerini âdetâ haklı çıkarmak ve bu hususta nefretle yoğrulmuş bir teyakkuz hâli oluşturmak maksadına mâtuf gibidir. Derginin 4.sayısında yer alan ve 'Sen onları Birlik Sanırsın, Oysa Kalpleri Paramparçadır' başlıklı makâlenin 'Ne Değişti?' ara başlıklı bölümünde şöyle denmektedir: *"İslam devleti için hiçbir şey değişmedi; Yahudileri, Hıristiyanları, putperestleri, Rafızîler, Nusayriler, Sahveler ve tağutlardan mürtedleri tekfir etmeye devam edecek. Mürtedlerle, mürtedliklerinden dönene kadar savaşmaya devam edecek. Putperestlerle, İslam'ı kabul edene kadar savaşmaya devam edecek. Yahudilerle, Yahudiler garkad ağaçlarının arkasına saklanana kadar savaşmaya*

[794] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.58.

devam edecek. Ve Hıristiyanlarla, melhame'den[*] önceki bir zamanda olmasına hükmedilen ateşkese kadar savaşmaya devam edecek. Daha sonra Allah'ın güç ve kuvvetiyle Roma'da köle pazarları başlayacak."[795] Tabii burada Yahudilerle şu ana kadar herhangi bir savaşa girdiklerini söylemek mümkün olmamakla birlikte 'Garkad Ağacı' vurgusu kıyâmet söylemleri açısından oldukça önemlidir.

Dâbiq dergisi 9.sayısında Umm Sümeyye El Muhacire imzasıyla yayınlanan 'Cariyelik mi Fahişelik mi?' başlıklı makâlede de şu ifâdelere yer verilmektedir: *"... elbette politik 'doğru'nun arzusunun aksine, köle pazarları kurulacaktır! Ve kim bilir belki de Michelle Obama'nın değeri dinarın üçte birini bile aşmayacaktır, dinarın üçte biri bile onun için fazla!"*[796] Bu paragraflarda geçen Roma'da köle pazarları kurulacağı vurgusunun ve Michelle Obama hakkında söylenen çirkin sözlerin; Batılıların nefretini celb etmek, İslam'ın imajına zarar vermek ve Batı dünyasını, Suriye'de bir savaşa girmesi için tahrik ve teşvik edici bir rol oynayacağı açıktır.

IŞİD'in, kıyamet söylemlerine ve kıyâmet savaşına yaptığı vurgu ve batı dünyasını tahrik edip Suriye'de bir kara operasyonuna çekmeye mâtuf söylem ve eylemlerin tahlil edilip anlaşılması, meselenin anlaşılması açısından önemlidir. Önceki bölümlerde, sıhhati oldukça şüpheli olan birtakım rivâyetlerle, IŞİD'in özelliklerinin ve IŞİD ekseninde gelişen bazı hâdiselerin birebir uyumlu olması hususuna değinmiştik. Rivâyetlerde yer alan ve militanların en bâriz özelliklerinden birisi olan uzun saçlarına varana kadar IŞİD'in özelliklerinin rivâyetlerdeki târiflere birebir uymasının ve IŞİD eksenindeki hâdiselerin aynen rivâyetlerde anlatıldığı şekliyle gerçekleşmesinin, rivâyetlerin sıhhatlerinin oldukça şüpheli olması sebebiyle çok zayıf bir ihtimal olduğunu belirtmiştik. Ayrıca Ehl-i sünnet inancında kıyâmet öncesi olayların kasten gerçekleştirilmesi ve bunun netîcesinde de mesihin gelişinin hızlandırılması gibi bir anlayışın da olmadığını tekrar belirtmeliyiz.

Sahte bir mesîhî dönem öncesi savaş ortamının oluşturulması netîcesinde de gerçekte gelecek olsa bile mesîhin sahte bir dönemin sonunda gelmeyeceği ortadadır.

---

[*] **Melhame:** Kıyametten önce yaşanılacağı bazı rivâyetlerde geçen büyük savaş, "melhame-i kübrâ" (armageddon savaşı)

[795] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s.32.

[796] **Dâbiq Dergisi**, S.9, s.49.

Bu noktada önemli olan bir husus da, düşman mevkîne konan ve elinde birkaç saat içerisinde milyonlarca insanın ölümüne ve şehirlerin yok olmasına yol açabilecek güçte nükleer silahlar bulunduran ve bunu da kullanmakta daha önce tereddüt etmemiş olan bir gücü var olma ve yok olma savaşı olarak isimlendirilen bir savaşa dâvet etmenin ne kadar mâcerâperst de olsa hiçbir stratejik akla sığmayacağı hususudur. IŞİD'in bu kıyâmet ve Melhame-i Kübrâ (armageddon savaşı) söylemlerinin, Siyonist Yahudilerin ve evanjelist Hıristiyanların kıyamet ve mesîhî beklentilerine uygun hâdiselerin gerçekleşmesine yol açtığı ve bu iki inanç grubunun beklentileri doğrultusunda hâdiselerin geliştiği söylenebilir. Bu iki inanç grubunun dâhil olacağı muhtemel bir savaşın da hem dünya için hem de Ortadoğu coğrafyası için sebep olacağı yıkıcı etki göz ardı edilmemelidir.

IŞİD'in medeniyetler çatışmasına hizmet eden söylemlerinden bir tanesi de hiçbir ayrım yapmaksızın bütün batılıları haçlı olarak nitelendirmesi ve yukarıda dikkat çektiğimiz üzere kölelik ve câriyelik üzerinden nefret uyandırıcı söylemler kullanmasıdır. Bu hususta Pierre-Jean Luizard'ın bazı değerlendirmeleri önemlidir. Luizard, IŞİD'in bazen, Huntington'un tezlerini âdetâ medeniyetler çatışması aynen sahnelensin diye almakta olduğunu, batılıları tiksindirecek ve onları kışkırtacak uygulamaları kasten yaptığını ifâde etmektedir.[797] Biz de bu bölümün bundan sonraki kısmında IŞİD'in batılıları tahrik etmek için kullandığı söylemleri ve yaptığı eylemleri ele alacağız. Örgütün bu hususta kullandığı en bâriz kavramlardan bir tanesi haçlı kavramıdır. Örgüt bu söylemi hem batılıları hiçbir istisnâ yapmaksızın topyekûn bir şekilde düşmanlaştırmak için kullanmakta hem de bu düşmana karşı da İslam dünyasının tek savunucusu olarak kendini göstermek için kullanmaktadır.

Konstantiniyye dergisinin ilk sayısında, örgütün sözcüsü Ebu Muhammed el-Adnânî imzasıyla yayınlanan Öldürürler ve Öldürülürler başlıklı yazıda, Bu Bir Haçlı Savaşıdır ara başlığı kullanılan bölümde şu ifâdeler geçmektedir: *"Bu bir haçlı savaşıdır ve İslam'a karşı açılmıştır. Ehli Sünnet'e karşı bir savaştır. Bunu ilan etmiyorsunuz çünkü zayıfsınız. Eğer gerçek yüzünüzü ortaya koyup savaşınızın hakikatini açıklarsanız Müslümanların kalanları da uykudan uyanacak, sarhoşluktan*

[797] Pierre-Jean Luizard, **IŞİD Tuzağı**, (Ter. Yasemin Özden Charles), İstanbul, 2016, s.111.

ayılacaklardır. O vakit de Allah'ın izniyle nesilleri helak olmayacak ya da asırları evlatlarınızı ve kadınlarınızı köle pazarında satmadan geçip gitmeyecek!"[798] Bu yazıda yer alan haçlı söylemi ve Hıristiyan kadınların ve çocukların köle pazarlarında satılacağına dâir ifâdeler açıkça batı dünyasını tahrîk edecek ve İslam'ın ve Müslümanların aleyhine kullanılabilecek ifâdelerdir. Ayrıca bu ifâdelerin İslam dünyası ile batı arasında yaşanan ve şâyet bu çatışmanın devamının gerekliliğinden yana birtakım çıkarlar mevcut değilse her iki tarafa da hiçbir kazanç sağlamayacak olan gerilimin artmasına sebep olacağı açıktır. Yazının devâmında, şöyle denmektedir:

"... biz de inşallah sizin hayatınızı karartıp bundan önce Eyvan-ı Kisra'yı havaya uçurduğumuz gibi Beyaz Saray'ınızı, Big Ben Saat Kulesi'ni ve Eyfel Kulesi'ni havaya uçurduktan sonra Roma'dan ve Endülüs'ten önce Paris'i istiyoruz. Kabil'i, Karaçi'yi, Kafkaslar'ı, Kum'u, Riyad'ı, Tahran'ı istiyoruz. Bağdat'ı, Şam'ı, Kudüs'ü, Kahire'yi, San'a'yı, Doha'yı, Abu dabi'yi, Amman'ı, her yerde Müslümanların egemenliğe, liderliğe ve komutanlığa dönmesini istiyoruz. İşte bu Dabık bu Guta bu Kudüs, o Roma! Oraya gireceğiz. Yalan değil. Sadık, masduk(s.a.s.) olanın vaadi. İşte buradayız. Bir gün siz bir gün biz! Savaşlar gelmekte!"[799] Yazının devamında da Amerika en büyük şeytan olarak ifâde edilmekte ve Amerika ile şiîlerin ve İran'ın ittifak yapıp Sünnilere karşı savaştığı ifâde edilmekte, savaşın Haçlı-Safevi savaşı olduğu; İslam'a, tevhide ve Sünnilere karşı olduğu belirtilmektedir.

IŞİD, yaptığı bazı eylemlere dergilerinde de yer vermekte ve haçlı söyleminin burada da kullanmaktadır. Meselâ Konstantiniyye dergisi 1.sayısında Hilafet Askerleri Teksas'ta Saldırı Gerçekleştirdi başlığıyla saldırıya ve saldırganlara âit fotoğraflar verilmiştir. Charlie Hebdo saldırısına da, Hz.Peygamber(s.a.s.)'in karikatürünü çizen bir kişinin fotoğrafıyla yer verilmiştir.[800] Haçlı Fransa'da yapılan Mübarek Paris Operasyonu Beyanı başlığıyla yer verilen açıklamada önce bir ayet verildikten sonra kısaca hâdise anlatılmış ve *"Bu operasyonda 200'e yakın haçlı*

[798] **Konstantiniyye Dergisi**, S.1, s.16.
[799] **Konstantiniyye Dergisi**, S.1, s.18.
[800] **Konstantiniyye Dergisi**, S.1, s.41.

öldürülürken 200'den fazla da yaralandı. Allah'a hamd ve şükürler olsun."[801] Denmektedir. Burada da saldırıda öldürülen siviller hakkında haçlı nitelendirmesi kullanılmıştır.

Konstantiniyye dergisi 4.sayısında yer alan bir haberde de düşürülen Rus yolcu uçağının enkazının, pilotun kimliğinin ve uçağın düşürülmesini sağlayan bomba düzeneğinin fotoğraflarına yer verilmiş ve burada öldürülenler için de haçlı vasıflandırması yapılmıştır.[802] Konstantiniyye dergisi 6.sayısında yer alan Haçlı Belçika'ya Karşı Düzenlenen Mübarek Brüksel Operasyonunun Açıklaması başlığıyla yer verilen açıklamada da Belçika'dan ve orada ölen ve yaralananlardan yine haçlı olarak bahsedilmektedir.[803] Dâbiq dergisi 8.sayısında da Danimarka'da yapılan terör saldırılarına yer verilmiş ve saldırıyı yapan kişinin yaptığı eylem için *"Hıristiyanları, Yahudileri ve Danimarka'nın ateistlerini terörize etti"*[804] denmektedir.

Bütün bu ifâdeler batılıları topyekûn bir şekilde düşman olarak görmeye, onları sivil olup olmadıklarına bakmasızın öldürülmelerini meşrûlaştırmaya yöneliktir ve New Dark Age projesinin ve medeniyetler çatışması tezlerinin de tüm dünyada gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Bu kısımda ele aldığımız bilgileri ve bunlardan çıkarılabilecek netîceleri özetleyecek olursak, New Dark Age planının 1979 yılında yayınlanmasından sonra 1980 yılında İran'da, özellikle İslam dünyasında yaşayan şiî azınlıklar için domine edecek bir güç olarak İran'ın ortaya çıkmasını sağlayacak olan devrimin yaşanması ve İslam dünyasında çeşitli karışıklıların bu tarihlerde ivme kazanması bu planın hayata geçirilmeye başlandığını göstermektedir. İlerleyen yıllarda İslâm'ın batı için yeni düşman olacağı tezlerinin ortaya atılmasının ve kabul görmesinin, İslâmî terörizm kavramlarının ortaya çıkması ve nihâyetinde 11 Eylül saldırılarının yaşanmasıyla birlikte İslâm'ın temelde hedefe konmasıyla tüm dünyada yapılan askerî ve istihbârî operasyonlara da bu yolla meşrûiyet sağlanmasının bu planın birer parçası olarak gerçekleştiğini söylemek mümkündür. İslam ile batı arasında yaşanan gerilimin düşmeye başladığı bir

[801] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s. 59.
[802] **Konstantiniyye Dergisi**, S.4, s. 61.
[803] **Konstantiniyye Dergisi**, S.6, s.50-51.
[804] **Dâbiq Dergisi**, S.8, s.6.

dönemde de terörün ve medeniyetler arası savaşın yeniden ivme kazanmasına, İslâm'ın da kendi içerisinde medeniyet içi savaş yaşamasına yol açacak yeni muharrik (motor güç) olarak IŞİD'in neşv-ü nemâ bulması bu planın güncel bir şeklinin hayata geçirildiğini göstermektedir.

Böyle bir dönemde ortaya çıkan IŞİD'in, yayınladığı dergilerden bir tanesinde 11 Eylül saldırıları başta olmak üzere dünyanın farklı yerlerinde 'İslâmî terör' adıyla yapılan saldırıların arkasında batının olduğuna dâir Müslüman önde gelenlerin sözlerini şirk olarak değerlendirmesi IŞİD'in arkasındaki kuvvetle alakalı da ipucu vermektedir. Fakat 11 Eylül saldırılarıyla alakalı olarak makâlede belirtilen, bu saldırıların Amerikan hükümeti içerisinden kişilerce yapıldığı şeklindeki iddianın şirk olarak isimlendirilmesi bu makalenin yazarları, dolayısıyla da örgütün arkasındakiler hakkında net ipuçları vermektedir. Bu saldırıları yapanlarla lakalı olarak Amerikan hükümetinin içinden kişilere işâret edilmekle birlikte esas fâiller olarak yukarıda zikrettiğimiz üzere yahudi sermâyesinin en önemli temsilcilerinden olan Rockefeller ailesinin ve dolayısıyla İsrail'in de ismi geçmektedir ki aslında buna küresel Siyonizm de denebilir.

İsrail'in, kendisinin uluslar arası alanda yegâne destekçisi konumunda bulunan ABD'ye böyle bir saldırıyı yapıp yapmayacağı sualinin cevaplanması hususunda, İsrail'in 1967 yılındaki Arap-İsrail savaşı sırasında ABD muhâbere gemisi USS Liberty'yi, savaş sırasında yaptıklarını ABD'den gizlemek makasdıyla kasten vurduğunun daha sonra ortaya çıkan ses kayıtlarıyla teyit edilmesinin göz önünde bulundurulması bir cevap teşkil edecektir.[805] Makâleye dönecek olursak makâlede şirk olarak ifâde edilen iddiaların merkezinde yahudi sermayesinin de bulunmasıyla diğer bilgiler de göz önünde bulundurulduğunda IŞİD'in arka planında, resmî görüşün dışında 11 Eylül saldırılarını yaptığı iddia edilen güç odaklarının olduğu söylenebilir. Bu da, 1979 yılındaki planın hazırlayıcılarıyla aynı güç odaklarını işâret etmektedir.

[805] "İsrail ABD Gemisini Kasten Vurdu" Başlıklı Haber, El-Cezîre Türk, 31.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/israil-abd-gemisini-kasten-vurdu (Erişim Tarihi:12.06.2016).

SONUÇ

İslam dünyasında radikalizme yol açan inançlar arasında her ne kadar radikalizme olan katkısı tartışmalı olsa da Selefîliğin ve ondan daha fazla bir sûrette Vehhâbîliğin olduğu söylenebilir. Burada özellikle Selefîliğin katkısı, Selefî özelliği ağır basan örgütlerin genelde, İslam dünyasında yaşanan işgallere ve özellikle askerî operasyonlara karşı bir tepki hareketleri şeklinde kendilerini göstermeleri sebebiyle oldukça tartışmalıdır. Çünkü Batı dünyasına yönelen Selefî tepkinin en önemli kaynaklarından bir tanesi bu işgaller ve savaşlardır. Konumuz îtibâriyle hem aşırılık hususunda çok daha aşırı ve sert olan hem de günümüz Şiîlik ile Sünnîlik arasında olduğu gibi mezhepler arası ve Sünnîliğin kendi içerisinde çatışmaya yol açacak söylem ve eylemlerde görüldüğü üzere mezhep içi gerilimleri tetikleyecek bir muharrik olarak Hâricîliğin çok daha önemli olduğunun anlaşıldığı söylenebilir. Çünkü Hâriciliğin söylemleri ve eylemleri çok aşırı ve sert bir biçimde kendinden olmayan bütün Müslümanlara yönelmektedir.

İslam dünyasında yaşanan hâdiselerin anlaşılması hususunda diğer semâvî dinler içerisinde de Mesîhî inançların ve beklentilerin önemli olduğu, hem bölge siyâsetinde hem de dünya siyâsetinde önemli gelişmelere yol açtığını görülmektedir. Bu Mesîhî beklentiler de mevcut karışıklıklarda önemli ölçüde rol oynamaktadır. Zîrâ bu inançların bir yönü de Mesîhî dönemin hızlandırılabileceğine dâir anlayıştır ki bu durum oldukça önemlidir. Mesîhî dönemden önce dünyadaki nüfûsun önemli bir kısmının yok olacağına inanılan çok büyük savaşların yaşanacağına dâir inanç da mevcut felâketler zincirinin oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Zîrâ bu inançlara göre Mesîh'in gelişinden önce bu savaşların yaşanması mukadderdir.

Örgütün buradaki bazı özellikleri ve yaşanan olayların bu yönü, dünya çapındaki karmaşanın mâhiyeti hakkında önemli ipuçları vermektedir. Bu noktada, 1979 yılı öncesinde hazırlandığı anlaşılan Bernard Lewis planının Ortadoğu ve İslam dünyası için oldukça önemli değişiklikler önermiştir. Bununla birlikte hazırlanan bu plan İslam dünyası ile birlikte aynı zamanda dünya çapında uygulanacak bir planın da temel mantığını ortaya koymaktadır. Bernard Lewis'in kişiliği aslında bu planın ve uygulayıcılarının da karakteristiğini yansıtmaktadır. Lewis'in Yahudi asıllı İngiliz

kökenli olması, bu planın temel mantığının da Yahudi-İngiliz aklı ile şekillendirildiğini göstermektedir. Bu planın uygulayıcıları olan Neoconların da birçoğunun Yahudi olmaları ve planın ABD öncülüğünde uygulanmaya çalışılması ABD'nin bu noktada aslında İngiliz-Yahudi planlarının sadece uygulayıcısı yapmaktadır.

Bu plan şu üç üç temel sacayağı üzerine oturmaktadır: İlk olarak İslam dünyasında otuz yıl savaşları olarak isimlendirilen bir din savaşlarının körüklenmesi gerekmektedir. İkinci olarak bu eksende Müslüman ülkelerin toprakları parçalanmalıdır. Son olarak ise tüm dünyada dâimî bir savaş ve kaos ortamı oluşturulmalıdır. Buradaki din savaşları, din mensuplarının kendi aralarında yaptıkları mezhep savaşlarıdır. IŞİD'in kendinden olmayan bütün Müslümanları düşmanlaştırıcı bir şekilde Hâricî bir zihin yapısına sâhip olması ve hâricî söylemleri sıklıkla vurgulaması İslam dünyasında bir iç savaş çıkarmaya sebep olacak söylemlerdir. Bu anlayışın bir tezâhürü olarak da Şiîler düşmanlaştırılmakta, başta Hanefîlik olmak üzere Ehl-i Sünnet'in en ılımlı mezhepleri bazı özellikleri sayılarak düşmanlaştırılmaktadır. Ayrıca bu durum aynı zamanda bu en ılımlı anlayışların Düşmanlaştırıldığı ve din dışı ilan edildiği anlamına gelmektedir. Bunun için de kâfir, müşrik, mürted ve tâğut kavramları esas kullanılmaları gereken bağlamlardan kopartılarak kullanılmaktadır. Bu söylemlerin kendinden olmayan Müslümanların tanımlanması için kullanılması, kendinden olmayan Müslümanların öldürülmelerini dînen meşrûlaştıracak şekilde kullanılmaktadır.

Bu noktada Şiîlerin özellikle hedef seçilmeleri, kendinden olmayan Ehl-i Sünnetin de hem Suriye ve Irak'ta hem de Türkiye başta olmak üzere diğer bazı Müslüman ülkelerde örgütten tarafından özellikle saldırılara mâruz kalması İslam dünyasında mezhep savaşlarının daha da derinleşmesine yol açacak hâdiselerdir. Bununla birlikte din savaşlarını esas körükleyecek, derinleştirecek ve İslam dünyasını daha da parçalayacak olan şey, diğer Müslümanlara yapılan fiilî saldırılardan ziyâde bu saldırıları ve din dışı ilan etmeyi dînî olarak meşrûlaştıracak şekilde dînî hüviyeti bulunan bir anlayışın ortaya konmasıdır. Zîrâ târihte çok az taraftar bulmuş olan ve sahâbeyi tekfir etmeleri sebebiyle hiçbir Müslüman kitle tarafından kabul görmeyen hâricî bir dînî anlayış bugün karşımıza çıkabilmekte ve

etkisini sürdürebilmektedir. Benzer bir durum Şîa ile Ehl-i Sünnet arasında yaşanan ihtilaflarda da kendini göstermektedir. İslam'ın ilk dönemlerinde yaşanan savaşlar geride kalmış olsa da bu savaşların ortaya çıkardığı ihtilaflar dînî ve îtikâdî tartışmalara evrilmiş ve ihtilaflar ciddî îtikâdî meseleler hâline gelmiştir. IŞİD'in ortaya koyduğu anlayış ne kadar marjinal kalırsa kalsın yine de önlenmediği taktirde etkileri uzun süre devam edecek yaralar açabilecek bir potansiyel taşımaktadır.

Genelde medeniyetlerin birbiriyle, özelde ise İslâm Dünyası ile Batı dünyasının çatışma hâlinde olması fikrini ortaya koyan 'Medeniyetler Çatışması' tezinin daha önce bir terör markası hâline getirilen El-Kâide ile gerçekleştirilmeye çalışılmıştı. Bugün ise görülmektedir ki hem 'Medeniyetler Çatışması' hem de İslam dünyasının kendi içerisinde çatışması IŞİD terör örgütü eliyle gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Gelinen noktada da bu konuda oldukça başarılı olunduğu görülmektedir. IŞİD ile gerçekleştirilen eylemlerle birlikte İslam dünyası ciddi bir kaosun içerisine girmiştir. Ayrıca Batı'da gerçekleştirilen saldırılarla da Batı'daki İslam karşıtlığı oldukça yükselişe geçmiş ve bunun neticesinde de İslam karşıtı söylemler revaç bulmuştur. Neticede İslam Medeniyeti ile Batı Medeniyeti arasındaki gerilim ve karşıtlık tekrar ciddi biçimde yükselişe geçmiştir.

IŞİD'in El-Kâide veya önceki Batı karşıtı söylemleri öne çıkaran örgütlere göre Batı karşıtlığında önemli bir fark göze çarpmaktadır. Bu fark, Batı karşıtlığının kıyâmet söylemleriyle birleşmiş olmasıdır. IŞİD, Hıristiyanlarla ve Yahudilerle yapılacağını belirttiği son büyük kıyâmet savaşının yaklaşmakta olduğu fikrini öne çıkarmakta ve bu noktada da Mesih beklentisine vurgu yapmaktadır. Bu düşünce, inançlarında Kıyâmet ve Mesîhî beklentilerin önemli bir yer tuttuğu Hıristiyan radikalizmi olarak isimlendirebileceğimiz Evanjelizm ile Yahudi radikalizmi olarak isimlendirebileceğimiz Siyonizm'in Mesîhî beklentileri ve inançları arasında önemli paralellikler arz etmektedir. IŞİD'in batı ülkelerinde yaptığı eylemler Batı Dünyasını Ortadoğu'da bir savaşın içerisine çekebilecek mâhiyette olduğu gibi İslam dünyasında kendinden olmayan Müslümanlara karşı aşırı sert ve yok etmek ya da kontrol altına almak üzerine kurulu anlayışı ve stratejisi de bu bölgenin kendi içerisinde sonu gelmez savaşlara sürüklenmesine yol açmaktadır. Bu da özellikle Şiîlik'teki Mehdi inancıyla da birleşince her inancın kendi beklediği kurtarıcı

anlayışı, bu savaşın Mesih ve Mehdi öncesi savaş olduğu inancını ortaya çıkarmakta ve bu da savaşın vâr olma savaşına dönüşmesine yardımcı olmaktadır.

Kıyametçi bir anlayışı olan ve bu anlayışını özellikle Batı Dünyası'na karşı, onları bu coğrafyada yaşanan savaşın içerisine çekmek için kullanan IŞİD'in içerisinde bulunduğu bu savaşın bir diğer önemli özelliği de bu savaşın küresel güçler arasında yaşanan savaş olmasıdır. Zîrâ bu savaşın yaşandığı bölge petrol ve doğalgaz kaynakları, bu kaynakların pazarlara aktarılması ve günümüz Doğu-Batı dünya ticâret yolları açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu saydığımız hususlar, başta ABD olmak üzere İngiltere, Fransa, Almanya, Rusya, Çin, İran, Türkiye ve İsrail için oldukça önem arz etmektedir. Bu küresel ve bölgesel güçlerin her biri, kendi çıkarlarını muhâfaza etmek istediğinden, çatışan çıkarlar da IŞİD ekseninde yaşanan hâdiselerde ilginç işbirliklerine ve mücâdelelere yol açmaktadır. Bu noktada belki de en ilginç ve beklenmedik vâkıa, İsrail ile Obama yönetimi arasında ciddi krizlerin hatta çatışmaların olduğu gerçeğidir.

Bu noktada IŞİD ile ilgili muhtemel üç gelişmeden söz etmek mümkündür. İlk olarak örgütün, koalisyon tarafından düzenlenen saldırılar neticesinde tamamen yok edilmesi mümkündür. Fakat bu sağlanabilmesi dahi bu tür örgütleri ortaya çıkaran mevcut şartlar ortadan kaldırılıp düzeltilmedikçe, bölgedeki şartlar buna uygun zemin oluşturmaya devam ettiği müddetçe buna benzer örgütler yine ortaya çıkacaktır. Ayrıca bu tür örgütler için şartların uygun olmasının yanında bazı bölgesel ve küresel güç odakları mevcut şartları ve bu şartların bir sonucu olarak ortaya çıkan bu örgütleri bölgesel ve küresel birtakım stratejik hedefler için kullanmaktadır. Bunu yapan güçler de doğru bir şekilde anlaşılıp kontrol altına alınmadıkça benzer şartlar sürekli var olacak ve bu şartların neticesinde bu tür örgütlerin ortaya çıkarılması sağlanacak ve bu örgütler kullanılmaya devam edilecektir.

Irak ve Suriye'de özellikle IŞİD'in gelişmesiyle yaşanan savaş o kadar acımasız ve düşmanlaştırıcı bir şekilde gelişmiştir ki artık burada yaşayan farklı etnik ve dînî unsurların bir arada yaşamaları ve birlikte bir devlet yapısını idare etmeleri en azından orta vadede mümkün gözükmemektedir. Bu ancak uzun vadede tekrar

mümkün olabilecektir. Bununla birlikte kısa vadede böyle bir dirlik ve istikrarın sağlanabilmesi için bu bölgenin kabulleneceği ve bu coğrafya ile dînî, millî ve kültürel bağları olan ve bunu gerçekleştirmek için gerekli donanıma ve alt yapıya sahip münferit veya müşterek bir gücün buraya müdahale etmesi zorunlu bir hâl almıştır. Böyle bir durumda da bölgede istikrarın sağlanması kendi çıkarları aykırı olan ve mevcut kargaşa ve iç savaşın sürmesi çıkarlarına olan güçlerin hamlelerinin oldukça iyi hesap edilmelidir.

Bölgede IŞİD'in alan hâkimiyetinin sonlandırılması ve yok edilmesinin önemli neticelerinden bir tanesi de dünyanın farklı coğrafyalarından gelen militanların bu durumda tekrar geldikleri yerlere dönmeleri olacaktır. Bu durumda da dünyanın farklı coğrafyalarına yayılan bu militanların, yine bazı istihbarat servislerinin yönlendirmeleri ve faaliyetleri neticesinde gerçekleştirecekleri eylemler sonucunda mevcut küresel terör dalgasının katlanarak yaşanması mümkündür. Zaten eldeki veriler de esas maksatlardan bir tanesinin de bu olduğunu göstermektedir. Katlanarak sürmesi muhtemel bu terör dalgasında da Müslüman ülkelerle birlikte Avrupa ve ABD terör sarmalı içerisine girecektir. Düzenlenmesi muhtemel bu saldırıların da neticede İslam ismi öne çıkarılarak yapılacağından, İslam ile Hıristiyan Batı Dünyası arasındaki çatışmaların artmasına yol açması kuvvetle muhtemeldir. Ayrıca böyle bir terör dalgası neticesinde Batılı ülkeler de dâhil, hedef ülkelerdeki istikrar ve emniyeti önemli ölçüde bozulacaktır.

IŞİD ile ilgili muhtemel ikinci gelişme de örgütün belirli sınırlar içerisinde varlığına en azından fiilen müsaade edilmesidir ki bu durumda mesele çözülmüş olmayıp sadece kontrol altına alınmış olacaktır. Bu durumda da her ne kadar terör unsurlarının belli bir bölgede yerel halk üzerindeki kontrollerine göz yumularak kontrol altına alınmaları hedeflense de mevcut deliller böyle bir bölgenin verilmesinin, örgüte sadece dünyanın farklı bölgelerinde saldırı düzenlenmek üzere bir üslenme bölgesi vermek manasına geleceğini göstermektedir. Netice itibariyle yukarıda değindiğimiz gerçekler burada da söz konusu olacak ve başta İslam ve İslam Dünyası olmak üzere tüm dünya bir şekilde terör tehdidi altında kalmaya devam edecektir.

Muhtemel olan son senaryo da IŞİD terör örgütünün alan hâkimiyetini genişleterek daha da güçlenmesi ve büyümesidir. Bu durumda Türkiye ve Mısır gibi bölgedeki büyük ve köklü ülkeler de bu genişlemeden nasibini alacaklardır. Bu senaryo, yaşanan istikrarsızlığın ve kaosun özellikle Batı Dünyası'nı da ciddi biçimde tehdit etmesiyle, gerçekleşmesine göz yumulamayacak bir senaryo gibi gözükmektedir. Bununla birlikte mevcut Obama yönetiminin ve Fransa başta olmak üzere bazı Avrupa ülkelerinin maruz kaldıkları baskılar ve nelere mecbur bırakıldıkları göz önünde bulundurulduğunda kesinlikle göz ardı edilmemesi gereken bir senaryodur. Zira yaşananlar ve eldeki mezkur deliller Amerika'nın ılımlı yönetiminin yanında Avrupa'nın da ciddi biçimde hedefe konduğunu göstermektedir.

Son olarak burada dikkat çekilmesi gereken önemli bir ayrıntı da bu tür kaos ve kargaşaya, dîni ne olursa olsun radikal unsurlar sebep olmaktadır. Bu noktada İslam Dünyası'nda ortaya çıkan aşırı fikirli olanlar öne çıkarılsa da burada esas dünya siyasetine yön veren ve bu kargaşa da önemli payı bulunanların, dünya siyasetinde oldukça etkili olan Evanjelist Hıristiyanlar ve Siyonist Yahudiler olduğu görülmektedir. Bununla birlikte İslam dünyasında ortaya çıkan bu aşırı cereyanların ortaya çıkmasında da sömürgecilik döneminden bu yana İslam dünyasının sürekli dış müdahale ve işgallerle şekillendirilmeye çalışılmasının oldukça önemli payı bulunmaktadır. Bu durum, İslam dünyasında var olan problemlerin çözümünü imkansız kıldığı gibi yeni ve çok daha ciddi problemlerin çıkmasına da yol açmaktadır.

Tam da burada, aslında göz ardı edilen fakat oldukça önemli bir ayrıntıya dikkat çekmek gerekmektedir. IŞİD terör örgütü, ele aldığımız üzere sadece basit bir terör örgütü olmayıp, profesyonelce ele alınmış dînî bir anlayış da ortaya koymaktadır. Bu anlayışı ortaya koyan ve sistemleştirenlerin, bunu profesyonelce ve ilk bakışta anlaşılmayacak bir biçimde çarpıtarak ele aldıkları görülmektedir. İslam Tarihi'nde yer alan hâricî zihniyetin farklı bir versiyonu olarak ortaya konan bu anlayışın en bâriz vasfı, kendinden başka bütün Müslümanları düşmanlaştırması ve onların, her türlü vasıta ve usul kullanılarak katledilmelerini meşrûlaştırmasıdır. Bu anlayış her ne kadar gayri İslâmî ve çarpık olsa da bu çarpıklık ve gayr-i İslâmîlik ancak bu sahanın uzmanları tarafından delilleriyle ortaya konabilmekte ve

anlaşılabilmektedir. Dolayısıyla bu çarpık, İslâmî açıdan problemli ve aşırı anlayış, gerekli tedbirler alınmadığı taktirde İslam Dünyası'nda terörün meşrûlaştırılmasına ve yaygınlaşmasına yol açacak bir nüvenin oluşmasına sebep olacaktır. IŞİD terör örgütü ve onunla ortaya konan bu zihniyetle böyle bir anlayışın tohumları atılmıştır. Bu konuda gerekli tedbirler alınmadığı taktirde Müslüman ülkelerin muhtelif maksatlarla İslam kisvesi altında terörize edilmesi mümkün olacaktır.

IŞİD terör örgütü bir şekilde fizîken bitirilebilse bile, bu örgütü birtakım maksatları doğrultusunda tamamen yönlendiren güçlerin böyle bir tohumu atmayı hedeflediklerini söylemek mümkündür. Hatta bu noktada bu gâyeyi örgütün fizîken varlığını devam ettirmesinden çok daha büyük bir maksat olarak gördükleri pekâlâ söylenebilir. Hattâ örgütün mevcut durumda fiilen bitirilmesinin ve bugünkü Irak ve Suriye'nin istenen aktörler arasında paylaştırılmasının akabinde buradaki eğitimli militanların, Müslüman ülkelere dağılmalarının sağlanmasının ve ülkelerin daha fazla terörize edilmeye başlanmasının da bu planların bir sonraki safhası olduğunu söylemek de mümkündür. Hatta bu ihtimal, veriler değerlendirildiğinde kuvvetle muhtemeldir.

Özellikle son 40 sene içerisinde hem dünyada hem de Ortadoğu'da yaşananlar göz önünde bulundurulduğunda dünya ölçeğinde yaşananlar anlaşılmaz ve dünya çapında topyekûn bir mücâdel gerçekleştirilmezse bugün IŞİD ile hem dünyaya hem de Ortadoğu'ya yaşatılanların benzerleri yaşatılmaya devam edilecektir. IŞİD terör örgütü eliyle yaşananların özellikle ABD ve Avrupa'da İslam karşıtlığını artırmasıyla buradaki radikal eğilimli hareketler ve partiler güç kazanmaktadır. Medeniyetler arasında yaşanan bu gerilimin düşürülmemesi hâlinde ciddi bir küresel sıcak çatışmanın çıkması kuvvetle muhtemeldir. Bu sebeple karşılıklı sürtüşmeyi ve çatışmayı artıracak politikalardan uzak durmak ve gerilimi düşürmek üzere çalışılmalıdır.

KAYNAKÇA

I. KİTAPLAR

AKGÜN, Seçil Karal **:Halîfeliğin Kaldırılması ve Laiklik**, İstanbul, 2006

ALLEN, Gary **:None Dare Call It Conspiracy**, California, 1971

BÂKILLÂNÎ, Ebû Bekir Muhammed **:Et-Temhîd Fi'r-Red Ale'l-Mülhideti'l-Muattıla**, Kâhire, 1947

BRZEZİNSKİ, Zbigniew **:Tercih: Küresel Hâkimiyet mi? Küresel Liderlik mi?**, (Ter. Cem Küçük), İstanbul, 2005

BRZEZİNSKİ, Zbigniew **:Büyük Satranç Tahtası: Amerika'nın Küresel Üstünlüğü ve Bunun Jeostratejik Gereklilikleri**, (Ter. Yelda Türedi), İstanbul, 2015

CAŞIN, Mesut Hakkı : **Uluslararası Terörizm**, Ankara, 2008.

CHOMSKY, Noam **:11 Eylül ve Sonrası: Dünya Nereye Gidiyor?**, (Ter. Taylan Doğan vd.), İstanbul, 2002

CHOSSUDOVSKY, Michel :**Amerika'nın Teröre Karşı Savaşı**, (Ter. Işıklı), Ankara, 2010

ÇINAR, Bekir : **Devlet Güvenliği, İstihbarat ve Terör**, Ankara, 1997.

DİNÇ, Ahmet **:Bâbil'de Amerikan Tangosu: Saddam'ı Deviren Güdümlü Tarikat Kesnizânî**, İstanbul, 2004

DOĞAN, İsa **:Ebu Hanife ve Mürcie**, Samsun, 1992

DONNELY, Thomsa vd. **: Rebuilding America's Defenses: Strategy, Forces and Resources For a New Century**, Washington DC, 2000.

EBÛ HANÎFE, Nûman b. Sâbit **:El-Âlim ve'l-Müteallim: El-Fıkhu'l-Ebsat, El-Fıkhu'l-Ekber, Risâle Ebî Hanîfe, El-Vasıyye**, Kâhire, 2001

EL-MÂVERDÎ,

ERTUĞRAL, Yusuf **:Amerika'nın Yeni İhtiyatlı Dış Politikası: Akıllı Güç'ün Pasifik Vizyonu**, İstanbul, 2014

EŞ'ARÎ, Ebu'l-Hasen **:Makâlât**, Kâhire, 1969

FIĞLALI, Ethem Ruhi **:Çağımızdaki İtikâdî İslam Mezhepleri**, İstanbul, 1980

FIĞLALI, Ethem Ruhi **:İmamiyye Şiası: Doğuşu, Gelişmesi ve Görüşleri**, İstanbul, 1984

FUKUYAMA, Francis **:Tarihin Sonu ve Son İnsan**, (Ter. Zülfi Dicleli), İstanbul, 2015.

_____ : **Neo-conların Sonu: Yol Ayrımındaki Amerika**, (Ter. Hasan Kaya), İstanbul, 2006.

FULLER, Graham E.-

LESSER, Ian O. **:Kuşatılanlar: İslam ve Batı'nın Jeopolitiği**, (Ter. Özden Arıkan), İstanbul, 1996

FURAT, Ahmed Hamdi **:Hanefî Mezhebinin İlk Oluşum Dönemi Kûfe Ekolü**, İstanbul, 2009

GARAUDY, Roger : **Amerikan Efsanesi 11 Eylül Komplosu: ABD'nin Dünyayı Yönetme Felsefesi**, (Ter. Cemal Aydın), İstanbul, 2003

GAZZÂLÎ, Ebû Hâmid **:El-İktisâd Fi'l-Î'tikâd**, (Ter. ve Neşr. Osman DEMİR), İstanbul, 2012,

GÜMÜŞOĞLU, Hasan **:İslam'da İmâmet ve Hilâfet**, İstanbul, 2011

HÂŞİMÎ, Hüşâm **:Âlem-u Dâiş: Mine'n-Neş'eti İlâ İ'lâni'l-Hilâfe**, Bağdat, 2015

HAVÂLÎ, Sefr b.

Abdi'r-Rahmân **: Zâhiratü'l-İrcâ Fi'l-Fikri'l-İslâmî**, Rosmalen, 1999

HUFSCHİMİD, Eric : **Sancılı Sorular: 11 Eylül Saldırısının Bir Analizi**, (Ter. Özlem Bayraktar), İstanbul, 2003.

HUNTİNGTON, Samuel **:Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması**, (Ter. Mehmet Turhan-Cem Soydemir), İstanbul, 2015

Hüseyin, Âsaf :**Ortadoğu'da Devlet ve Terör**, (Ter. Taha Cevdet), İstanbul, 2004.

HÜSEYİN, Fuad **:Zerkâvî: El-Kâide'nin İkinci Kuşağı**, (Ter. Defne Yaprak), İstanbul, 2014

İBN-İ TEYMİYYE,

Takıyyüddin **:İman Üzerine**, (Ter. Salih Uçan), İstanbul, 1994

İBRAHİM, Fuad **:Dâiş: Min En-Necdiyyi İle'l-Bağdâdî**, Beyrut, 2015

İZMİR, Mehmet Ali : **Yeni Dünya Dizaynı: Amerikan İmpratorluğu'nun Yayılmacılığı**, İstanbul, 2003.

KAVSÎ, Müfrih b.Süleyman **:Elmenhecü's-Selefiyyü: Ta'rîfuhû, Târîhuhû, Mecâlâtuhû, Kavâiduhû, Hasâisuhû,** Riyad, 2002

KEPEL, Gilles : **Cihat: İslamcılığın Yükselişi ve Gerilemesi**, (Ter. Haldun Bayrı), İstanbul, 2001.

KİTÂB-I MUKADDES

KUR'ÂN-I KERÎM

KURTBAĞ, Ömer : **Amerikan Yeni Sağı ve Dış Politikası**, Ankara, 2010.

LUİZARD, Pierre-Jean **:IŞİD Tuzağı,** (Ter. Yasemin Özden Charles), İstanbul, 2016

MALÂTÎ, Ebu'l-Hüseyn Muhammed b. Ahmed b. Abdi'r-Rahmân **:Et-Tenbîh ve'r-Red Alâ Ehli'l-Ehvâi ve'l-Bida'**, Beyrut, 1968.

MAMDANİ, Mahmood : **İyi Müslüman Kötü Müslüman: Amerika, Soğuk Savaş ve Terörün Kökenleri**, (Ter. Sevinç Altınçekiç), İstanbul, 2005.

MANN, James : **Şahinlerin Yükselişi: Bush'un Savaş Kabinesinin Gerçek Hikayesi**, Hakan Köni, İstanbul, 2004.

MEYSSAN, Thierry : **11 Eylül 2001: Dehşetengiz Hile**, (Ter. Ayşe Meral), İstanbul, 2002.

MÂVERDÎ, Ebû Hasan **:el-Ahkâmu's-Sultâniyye**, Kuveyt, 1979

NAPOLEONİ, Loretta : **Modern Cihat: Terör Şebekelerinin Ardındaki Dolarlar Nereden Geliyor?**, (Ter. Neşenur Domaniç-Nusret Avhan), İstanbul, 2004.

NESEFÎ, Ebu'l-Muîn **:Tebsıratü'l-Edille Fî Usûli'd-Dîn,** Şam, 1993

NİLUS, Sergei

PEZDEVÎ, Ebu'l-Yüsr **:Usûlü'd-dîn**, Kâhire, 1963

RAŞİD, Ahmed : **Taliban: İslamiyet, Petrol ve Orta Asya'da Büyük Oyun**, (Ter. Osman Akınhay), İstanbul, 2007.

ROY, Olivier :**Siyasal İslam'ın İflası**, (Ter. Cüneyt Akalın), İstanbul, 2015.

SAİD, Edward **:Oryantalizm**, (Ter. Nezih Uzel), İstanbul, 1998.

SENHÛRÎ, Abdurrezzâk Ahmed **:Fıkhu'l-Hilâfe ve Tatavvuruhâ**, Kâhire, 1971

SHAHAK, Israel **:Açık Sırlar: İsrail'in Dış Politikası ve Nükleer Sırları**, (Ter. Ahmet Emin DAĞ), İstanbul, 2003

SHAHAK, İsrael **:Yahudi Dini Yahudi Tarihi**, (Ter. Ahmet Emin Dağ), İstanbul, 2002

SİNDÎ, Nureddin Ebû Hasan : **Hâşiyetü Müsned-i El-İmâm Ahmed İbn-i Hanbel**, Dımaşk-Beyrut, 2013

ŞEHRİSTÂNÎ, Muhammed : **Dinler ve Mezhepler Târihi**, (Ter. Muharrem Tan), İstanbul, 2014.

THOMAS, Gordon :**Gideon'un Casusları: Mossad Gizli Tarihi**, (Ter. Selim Yeniçeri), İstanbul, 2005

TOYNBEE, Arnold J. **:1920'lerde Türkiye'de Hilâfetin İlgâsı**, (Ter. Hasan Aktaş), İstanbul, 1998

TOYNBEE, Arnold J. **:Dünya ve Garb**, (Ter. Emin Bilgiç), İstanbul, 2014

TOYNBEE, Arnold J. **:Hıristiyanlık ve Dünya Dinleri**, Ter. Mehmet Aydın, Konya, 2000

TOYNBEE, Arnold J. **:Uygarlık Yargılanıyor**, (Ter. Kasım Yargıcı-Mehmet Ali Yalman), İstanbul, 2011

TURHAN, Talat : **Baskın 11 Eylül: ABD Kongresi 11 Eylül Raporu İlk Defa Türkçe'de**, İstanbul, 2004.

WALT M. Stephan – MEARSHEİMER, John **:İsrail Lobisi ve ABD Dış Politikası**, (Ter. Elif Ocak), İstanbul, 2014

YANARDAĞ, Merdan vd. : **Yeni Muhafazakarlar (Neo-Cons)**, İstanbul, 2004.

YENAL, Serkan **:İsrail'in Penceresinden Irak Savaşı**, Ankara, 2013

YILDIRIM, Ramazan **: 20. Yüzyıl İslâm Dünyasında Hilâfet Tartışmaları**, İstanbul, 2004

YILMAZ, Sait **:Küresel Sermaye ve Türkiye**, İstanbul, 2015

II. TEZLER

AKTÜRK, Meliha : Bernard Lewis'in İslam Tarihine Yaklaşımı", **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları (İslam Tarihi) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2014.

AKIN, Dündar : "Uluslararası Terörizm'in Tarihi" , **Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İzmir, 2012.

AL, Ali Kemal : "Uluslararası Terörizm ve Türkiye" , **Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Antalya, 2012.

ÇALIK, Nuray :"Amerika Birleşik Devletleri'nin 11 Eylül Sonrasındaki Asya Pasifik Politikası", **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**

Uluslar Arası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2013

ÇİTİL, Sevinç : "Ortadoğu'da Devlet-Mezhep Pragmatizmi Doğrultusunda Oluşturulan Politikalar: Suriye'de Yönetimi Şekillendiren Nusayriler" , **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Bolu,2013.

DEĞİRMENCİ, Mahya : "El Kaide Terör Örgütünün Kuruluşu, Yapılanması, Eylemleri ve Etkileri", **Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı**, Ankara, 2007.

ELDEM, Yasir Adil :"Küresel Terörizm ve Irak Savaşı", **Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Uluslar arası Polislik Çalışmaları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2007

ERDİN, Murat : "11 Eylül Saldırıları ve İslamofobi: ABD ve Avrupa'da Görülen İslam Karşıtı Eylem ve Hareketlerin Nedenleri" **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2014.

ERTEM, Helin Sarı : "Geleneksel Amerikan Kimlik ve Güvenlik Algısının 11 Eylül Sonrası ABD Dış Politikasına Etkileri", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul, 2010.

GÜRBÜZ, Feyruze :"Toynbee'den Huntington'a Medeniyet Kavrayışı", **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Denizli, 2010

KAYA, Zeynep : "Terörizmin Küreselleşmesi: El Kaide Örneği" , **Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara, 2010.

KOCAMAZ, Sinem : "Tony Blair Döneminde İngiltere'nin Transatlantik İlişkilerinin Avrupa Birliği Bütünleşme Sürecine Etkisi" , **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Anabilim Dalı Avrupa Çalışmaları Programı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İzmir, 2011.

KURTULUŞ, Yunus :"11 Eylül Sonrası İslam'la İlgili Medya Değerlendirmeleri", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi**, İstanbul, 2009.

MUMİNOV, Nurlan :"Vladimir Jabotinsky'nin Büyük İsrail Düşüncesi ve İsrail Dış Politikası", **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, 2013

ÖZTÜRK, Huriye Yeliz :"İlerlemeci Tarih Anlayışı ve Bu Anlayışta Fukuyama'nın Yeri", **Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Sakarya, 2010

SALİM, Selimehmed

Asanashak :"İngiliz-Amerikan İlişkilerine Arap Baharı'nın Etkisi", **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslar Arası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Ankara, 2014

TORAMAN, İbrahim :"Arap Baharı ve Suriye" , **Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslar Arası İlişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Yalova 2015

III. MAKALELER

ACUN, Can :"Neo-el-Kaide: Irak ve Şam İslam Devleti (IŞİD)", **Seta Perspektif**, S.CIII, Ankara, 2014, ss.1-7

AK, Ahmet :"Ebû Mansûr el-Mâturîdî'nin Mürcie'ye Bakışı", **Dînî Araştırmalar Dergisi**, Ankara, 2006, C.VIII, S.XXIV, ss.193-202

AKBAŞ, Zafer :"Ortadoğu'da Değişim Süreci ve Türk Dış Poitikası", **Akademik Yaklaşımlar Dergisi**, C.III, S.I, Malatya, 2012, ss.51-73

AKTAŞ, Murat : "Avrupa'da Yükselen İslamofobi ve Medeniyetler Çatışması Tezi" , **Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi**, C.XIII, Ankara, 2014, ss.31-54.

ALAKEL-YILDIRIM, Murat-Ahmet Safa : "11 Eylül Sonrasında ABD'nin Irak İşgali Sürecinde Hegemonya-Emperyalizm Tartışmalarına Eleştirel Bir Bakış" **Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.IV, SVIII, Yalova, 2014, ss.135-165.

ANDROMİDAS, Dean : "British Empire's 'Young Turks' Are Gunning for Turkey" **Executive Intelligence Review**, CXXXV, S.XXXII, Wasahington DC, 2008, ss.38-41.

ATACAN, Fulya : "Radikal İslam'ın Küresel BirTehdite Dönüşüm Süreci: Afganistan Deneyimi", **Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.I, S.I, Lefkoşa, 2008, ss.32-49.

ATAMAN- GÖKCAN, Muhittin- Özkan : "Bush Dönemi Amerikan Dış Politikası: Bir Aşırı Yayılmacılık Denemesi" **Akademik İmcelemeler Dergisi**, CVII, S.II, Sakarya, 2012, s.199-229.

AYHAN, Halis : "Terör Kavramı, Güvenlik Konseyi ve Genel Kurulu Özelinde Birleşmiş Milletler'in 2001 Sonrası Terör Yaklaşımı" , **Güvenlik Stratejileri Dergisi**, S.XXI, İstanbul, 2011, ss.117-147.

BAKTIR, Mehmet :"Mütekaddimûn Selefiyye ve Metod Anlayışı", **Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C.VIII/2, Sivas, 2004, ss.25-48

BAYRAKTUTAN, Osman :"Semantik Analiz Yöntemi Açısından Tevâtür", **Iğdır Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi,** S.V, Iğdır, 2015, ss.99-119

BORİNO, Bob : "$66 Billion in Gold Missing From Fort Knox", **The Global**, C.XXVIII, S.L, New York, 15.12.1981.

ÇAĞ – EKER, Galip – Sami :"Ortadoğu'da Baas Rejimleri: Suriye ve Irak" , **Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluslararası Avrasya Strateji Dergisi**, C.II, S.II, Çankırı, 2013, s.57-72.

ÇAKMAK : "Arap Baharı Sürecinde ABD'nin Dış Politikası", **Arap Baharı: Ortadoğu'da Demokrasi Arayışı ve Türkiye Modeli**, Ed. Murat Aktaş, Ankara, 2012, ss.76-98.

DALKILIÇ, Mehmet :"Eş'arî'ye Göre Mürcie Mezhebinin Görüşleri ve Mürcie Fırkalarının Ayrılık Noktaları", **İstanbul Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi**, S.9 İstanbul, 2004, ss.87-119

DENİZ, Taşkın :"Suriye'nin Durumu, ABD-Rusya ve Türkiye'nin Tutumu" , **Marmara Coğrafya Dergisi**, S.XXVII, İstanbul, 2013, ss.314-332.

DOĞAN-DURGUN, Gürkan-Bülent : "Arap Baharı ve Libya: Tarihsel Süreç ve Demokratikleşme Kavramı Çerçevesinde Bir Değerlendirme" , **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.XV, Isparta, 2012, ss.61-90.

ERCAN, Murat :"Ortadoğu'nun Kanayan Yarası Suriye Krizi; Nedenleri ve Sonuçları" **Beynelmilel Uluslararası Haber Yorum Dergisi**, S.3, Konya, 2014, ss. 26-30

ERCAN, Muzaffer :"Suriye: Süreklilik ve Değişimin Çatışması", **Ortadoğu Analiz**, C.III, S.XXX, Ankara, 2011, ss.15-23.

ERDOĞAN, Şemsettin – DELİGÖZ, Ergün :"Irak Şam İslam Devleti (IŞİD): Gücü ve Geleceği", **Savunma Bilimleri Dergisi**, , C.XIV, S.I, Ankara, 2015, ss.5-37

ERGİL, Doğu :"Terörizmin Mantığı ve Hedefi" , **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C.XLVI, S.1, Ankara, 1990, ss. 171-181.

ERŞEN, Emre :"Rusya'nın Arap Baharı Politikası" , **Ortadoğu Analiz**, Ankara, 2014, ss.115-135.

FALK, Richard :"Jeopolitik Kargaşa ve Medeniyet Çoğulculuğu", (Ter. Tuba KOR), **Dîvân Disiplenlerarası Çalışmalar Dergisi**, C.XII, S.XXIII, İstanbul, 2007, ss.1-19.

GÖLBAŞI, Haydar-
DEVER, Ayhan : "Medeniyetler Çatışması Teorisi ve Dinler Çatışması: Kendini Gerçekleştiren Kehanet" , **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, C.VIII, S.I, Sivas, 2007, ss.53-66.

GÖNGEN, Mehmet Ali :"Arap Baharı Karşısında ABD'nin Tutumu" , **Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.XXXIII, Isparta, 2014, ss.1-18

GÜL, Murat –
YÜKSEL, Bekir Ali :"İsrail'in Dış Politikasını Anlamak: Tevrat, 'On Emir', 'Vaad Edilmiş Topraklar' ve Üstünlük", **Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.6, S.1, Kırıkkale, 2016, ss.335-351

GÜRLER, Recep Tayyip –
ÖZDEMİR, Ömer Behram :"El Kaide'den Post-Kaide'ye Dönüşüm: IŞİD", **Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi**, C.1, S.1, Sakarya, 2014, ss.113-155

_____ : "Tevhid ve Cihad Örgütünden İslam Devleti'ne" , **SETA Perspektif**, S.LX, Ankara, 2014, ss.1-8.

IRMAK-KAYA,Fatih-Yavuz: "Amerika Birleşik Devletleri'nde Terörizm ve Terörizm Korkusu: 11 Eylül Terör Saldırılarının Öncesi ve Sonrasına İlişkin Bir Analiz", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.VII, S.XXXIII, 2014, ss.323.

İŞCAN, Mehmet Zeki :"Tarih Boyunca Selefî Söylem", **İlahiyat Akademi: Altı Aylık Uluslararası Akademik Araştırma Dergisi**, C.I, S.I-II, Gaziantep, 2015, ss.1-14

KARDAŞ, Tuncay-

ÖZDEMİR, Ömer Behram :"Avrupalı Yabancı Savaşçılar: Kimlik, Sosyal Medya ve Radikalleşme" , **SETA Analiz**, S.CXVI, 2015, ss. 1-23

KONGAR, Emre :"Toplumsal Değişme", **Âmme İdâresi Dergisi**, C.IV, S.I, Ankara, 1971, ss.63-90.

KÖSE - KÜÇÜK

KUŞOĞLU, Baran : "Libya: Arap Baharı'na NATO Katkısı" , **Yasama Dergisi**, S.XXII, Ankara, 2012, ss.100-118.

KUTLU, Sönmez :"İlk Mürciî Metinler ve Kitâbü'l-İrcâ", **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C.XXXVII, Ankara, 1997, ss.317-331

MADELUNG, Wilfred :"Horasan ve Mâverâünnehir'de İlk Mürcie ve Hanefîliğin Yayılışı", (Ter. Sönmez Kutlu), **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. XXXIII, Ankara, 1992, ss.239-247

MUSAOĞLU, Neziha : Neziha Musaoğlu, "Krizin İlk İki Yılında Suriye Krizinin Çözümü/Çözümsüzlüğünde Rusya" **Karadeniz Araştırmaları Dergisi**, C.XII, S.XLVIII, Ankara, 2015, ss.1-30.

ÖZ, İsmail : “Fukuyama ve Huntington’da İslam” , **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.XII, S.II, Erzurum, 2008, ss.158-162.

PİRİNÇÇİ, Ferhat :“Saddam Dönemi İstihbarat ve Güvenlik Örgütlerinin Irak’taki Sünni Direnişe Etkisi”, **Avrasya Dosyası Dergisi**, C.XII, S.III, Ankara, 2006, ss.185-219

_____ :“2003 Savaşı Sonrası Süreçte Irak’ta Siyasal Yapılanma” , **Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü İkinci Orta Doğu Semineri: Dünden Bugüne Irak**, C.II, Elazığ, 2004, ss. 481-509.

RIZVANOĞLU, Eren : “Çizgisel Tarihe Karşı Çıkışları Bağlamında Spengler ve Toynbee’nin Döngüsel Tarih Yaklaşımları” , **Kaygı: Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi**, S.XX, Bursa, 2013, ss.239-252.

SİNKAYA, Bayram : “Suriye Krizi Karşısında İran’ın Tutumu ve Şam-Tahran İttifakının Temelleri” , **Akademik Ortadoğu Dergisi**, C.X, S.I, İstanbul, 2015, ss. 131-160.

ŞAHİN, Mehmet : “İran Dış Politikasının Dini Retoriği” **Akademik Ortadoğu Dergisi**, S.IV, İstanbul, 2008, ss.9-19.

ŞULUL, Kâsım :“İbn-i Haldun’un Târih Görüşü”, **Dokuz Eylül Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi**, S. XV, İzmir, 2002, ss.147-177.

TAŞKESEN, Abdullah : “Arap Dünyası’nda Demokratikleşme Hareketleri” , **Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Akademik İncelemeler Dergisi**, C.VI, S.II, Sakarya, 2011, ss.259-269.

TELATAR, Gökhan :"Değerler ve Çıkarlar İkileminde ABD'nin 'Arap Baharı'na Yönelik Politikaları" , **Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi**, C.VIII, S.XXIX, Ankara, 2012, ss.55-86

TOK, Fatih :"Ebû Hanîfe Hakkında İki İddia/İtham: Mürciîlik ve Halku'l-Kur'an", **İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi**, S.XIX, Konya, 2012, ss.245-267

WYER, Judith : "London's Divide and Conquer Plan" , **Executive İntelligence Review**, C.VI, S.XIII, Washington DC, 1979, ss.17-20.

_____ : "Kissinger Makes a Drug Deal Over The Corpse of The Lebanese Nation" , **Executive İntelligence Review**, C.IX, S.XXXIV, Washington DC, 1982, s.34-37.

YAYLA, Atilla : "Terörizm: Kavramsal Bir Çerçeve" , **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, C.XLV, Ankara, 1990, ss. 335-385.

IV. ANSİKLOPEDİ MADDELERİ

BÜYÜKKARA, Mehmet Ali:"Vehhâbîlik", **DİA**, C.XXXXII, 2012, ss.611-615.

ÇELİK, Ali :"Nuaym b. Hammâd" maddesi, **DİA**, C.XXXIII, 2007, ss.219

FIĞLALI, Ethem Ruhi :"Abdullah b. Sebe", **DİA**, C.I, 1988, ss.133-134

KANDEMİR, M. Yaşar :"Hadis" Maddesi, **DİA**, C. XV, 1997, ss.27-64

ÖZERVARLI, M. Sait :"Selefîlik" Maddesi, **DİA**, C.XXXVI 2009, ss.399-402

YAVUZ, Yusuf Şevki :"Eş'ariyye" Maddesi, **DİA**, C.11, 1995, ss.444-447

V. RAPORLAR

Bernard Jenkin MP-

George Grant :"Defining The UK's NAtional Interests", **The Tipping Point: British National Strategy and the UK's Future World Role**, London, 2011

Bilgesam :Atilla Sandıklı, "Terörün Geldiği Yeni Boyut: IŞİD Örneği", **Bilge Adamlar Kurulu Raporu**, Rapor No:67, Haziran, 2015

Birleşmiş Milletler :"Tanzîm ed-Devleti'l-İslâmiyyet-i fî'l-Irâq-ı ve'ş-Şâm ve Cebhetü'n-Nusrâ li Ehl-i'ş-Şâm: Takrîrun ve Tevsiyâtun Mukaddemetun Amelen bi'l-Karâr 2170" **BM Güvenlik Konseyi Raporu**, S.214/815, 2014

Brookings Enstitüsü :Charles Lister, **Tahdîdü Meâlimi'd-Devleti'l-İslâmiyye**, Nşr. Brookings Doha Center, Doha, 2014

Chatham House-National

Intelligence Council :"Globalization And Future Architectures: Mapping The Global Future 2020 Project", **Globalization And Future Architectures: Mapping The Global Future 2020 Project**, Chatham House-National Intelligence Council, London, 2005

National İntelligence

Council :"Mapping The Global Future", **Report of the National Intelligence Council's 2020 Project**, National İntelligence Council, Washington DC, 2004

National Intelligence

Council :“A New Caliphate” , **Mapping The Global Future: Report Of The National Intelligence Council’s 2020 Project**, National Intelligence Council, 2004

RAND Corporation : Angel M. Rabasa,vd. **The Muslim World After 9/11**, 2004

RAND Corporatin :Cheryl Benard, **Civil Democratic İslam: Partners, Reources and Strategies**, RAND Corporatin, 2003

RAND Corporation :Angel M.Rabasa vd. , **The Muslim World After 9/11**, RAND Corporation, 2004

RAND Corporation :Lowell H. Schwartz, **Builfing Moderate Muslim Network**, RAND Corporation, 2007

The Soufan Group :“Foreign Fighters: An Updated Assesment of the Flow of Foreign Fighters into Syria and Iraq” **The Soufan Group Raporu**, 2015

VI. DERGİLER

Executive İntelligence Review : Executive İntelligence Review, C.VI, S.I, 1979.

Dâbiq Dergisi : S.2, H.1435/M.2014,

https://ia801509.us.archive.org/4/items/Dabiq2_201607/Dabiq%202.pdf

Dâbiq Dergisi : S.3, H.1435/M.2014,

https://ia800207.us.archive.org/30/items/dabiq-magazine-3_20160216/dabiq-magazine-3.pdf

Dâbiq Dergisi : S.6, H.1436/M.2014,

https://ia600406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/DABIQ6.pdf

Dâbiq Dergisi : S.7, H.1436/M.2015,

https://ia801506.us.archive.org/10/items/Dabiq7_201607/Dabiq%207.pdf

Dâbiq Dergisi : S.8, H.1436/M.2015,

https://ia600409.us.archive.org/21/items/Dabk8Turkce/Dab%C4%B1k%208%20T%C3%BCrk%C3%A7e.pdf

Dâbiq Dergisi : S.9, H.1436/M.2015,

https://ia801301.us.archive.org/34/items/Dabk9TurkceDarulHilafe_201510/Dab%C4%B1k%209%20T%C3%BCrk%C3%A7e%20Darul%20Hilafe.pdf

Dâbiq Dergisi : S.10, H.1436/M.2015,

https://ia800406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/Dabiq10.pdf

Dâbiq Dergisi : S.13, H.1437/M.2016,

https://ia800406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/Dabiq13.pdf

Konstantiniyye Dergisi : S.1, H.1436/M.2015,

https://ia800407.us.archive.org/11/items/Konstantiniyye1_201605/Konstantiniyye%201.pdf

Konstantiniyye Dergisi : S.2, H.1436/M.2015,

https://ia800204.us.archive.org/27/items/Konstantiniyye2_201603/Konstantiniyye%202.pdf

Konstantiniyye Dergisi : S.3, H.1436/M.2015,

https://ia600203.us.archive.org/33/items/Konstantiniyye3_201603/Konstantiniyye%203.pdf

Konstantiniyye dergisi : S.4, H.1437/M.2015,

https://ia800205.us.archive.org/30/items/Konstantiniyye4_201603/Konstantiniyye%204.pdf

Konstantiniyye Dergisi : S.5, H.1437/M.2016,

https://ia600202.us.archive.org/10/items/Konstantiniyye5_201603/Konstantiniyye%205.pdf

Konstantiniyye Dergisi : S.6, H.1437/M.2016,

https://ia800407.us.archive.org/2/items/Konstantiniyye6_20160422/Konstantiniyye%206.pdf

En-Nebe' : Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm, y.y. 1433/2012.

https://ia902700.us.archive.org/31/items/Tq1433_201408/Tq1433.pdf

En-Nebe' : Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm, y.y. 1434/2013

https://ia800703.us.archive.org/34/items/NABAA1435/NABAA-1434-IRAQ.pdf

En-Nebe' : Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm, S.L, y.y. 1435/2014

https://ia802502.us.archive.org/26/items/Anba50An51435/anba%2050-an%205-1435.pdf

En-Nebe' : Neşratün Devriyyetün Tu'nâ bi'l-Ameliyyâti'l-Askeriyeti li'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Fi'l-Irâqı ve'ş-Şâm, S.LI, y.y. 1435/2014

https://ia902509.us.archive.org/13/items/51511435/1435.pdf

VII. GAZETELER

Los Angles Times : Clark Hoyt, "Writer Charges Gold at Ft. Knox Is Gone", **Los Angles Times**, 19.07.1974 Cuma, s.12.

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.X, 1437/2015

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XIII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XV 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XVI, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XVII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XVIII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.IXX, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XX, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXI, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXIII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXIV, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXV, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXVI, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXVII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXVIII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXIX, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXX, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXI, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun
Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXIII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXIV, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXV, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXVI, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXVII, 1437/2016

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXVIII, 1437

Nebe': Sahafiyyetun Usbûiyyeten Âmmeten : S.XXXIX, 1437/2016

VIII. İNTERNET KAYNAKLARI

Aktifhaber :"Mısırlı General: Sisi İsrail'de Kahraman", Aktifhaber, 25.08.2013, http://www.aktifhaber.com/misirli-general-sisi-israilde-kahraman-843194h.htm (Erişim Tarihi:23.05.2016)

Amerikanınsesi : "Bremer Irak Özel Temsilcisi Oldu" Başlıklı Haber, Amerikanın Sesi, 07.05.2003, http://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-a-2003-05-07-1-1-87915892/814357.html (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

Amerikanınsesi : "Bağdat'ta İntihar Saldırısı: 29 Ölü" Başlıklı Haber, Amerikanınsesi, 25.03.2016, http://www.amerikanin

sesi.com/a/bagdatta-futbol-maci-hedef-alindi-29-olu/3255368.html (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

Amerikanınsesi : "BM Güvenlik Konseyi'nden Libya'ya Askeri Müdahale Kararı" Başlıklı Haber, Amerikanınsesi, 17.03.2011, http://www.amerikaninsesi.com/a/bm-guvenlik-konseyinden-libyaya-askeri-mudahale-karari-118211479/894093.html (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

Amerikanınsesi : "Irak'ta İç Savaş Tehlikesi" Başlıklı Haber, Amerika'nn Sesi, 22.02.2006, http://www.amerikaninsesi.com/a/a-17-2006-02-22-voa4-88043972/853003.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Amerikanınsesi : "İngiltere Libya'da Asilere Askeri Yardıma Başladı" Başlıklı Haber, Amerikanınsesi, 30.06.2011, http://www.amerikaninsesi.com/a/ngiltere-libyada-asilere-askeri-yardma-balad- 124774959/ 897577 .html (Erişim Tarihi:08.10.2016).

Anadolu Ajansı : "AB'ye Filistin'i Tanıma Baskısı Artıyor" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 19.11.2014, http://aa.com.tr/tr/dunya/abye-filistini-tanima-baskisi-artiyor/100045 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Anadolu Ajansı : "Irak'ta İntihar Saldırısı: 39 Ölü" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 09.03.2016, http://aa.com.tr/tr/dunya/irakta-intihar-saldirisi-39-olu/176092 (Erişim Tarihi: 25.08.2016).

Anadolu Ajansı : "IŞİD'in 'Hilâfet' Îlanı İslâmî Prensiplere Uygun Değil" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 05.07.2014, http://aa.com.tr/tr/dunya/isidin-hilafet-ilani-islami-

prensiplere-uygun-degil/145213 (Erişim Tarihi:15.06.2016)

Anadolu Ajansı : "İsrail'in Fransa Başbakanı Valls'i Takip Ettiği İddiası" Başlıklı Haber, Anadolu Ajansı, 06.07.2016, http://aa.com.tr/tr/dunya/israilin-fransa-basbakani-vallsi-takip-ettigi-iddiasi/603617 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

BBC Arapça : "Bremer Yülğî Vezârateyni ve Müessesâtin Hükûmiyyeten Irâqıyyeten" Başlıklı Haber, BBC Arapça, 23.05.2003, http://news.bbc.co.uk/hi/arabic/news/newsid_2931000/2931862.stm (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

BBC Arapça : "Suriyâ: Tanzîmu'd-Devleti'l-İslâmiyyeti Yetekaddemu Fî Humus" Başlıklı Haber, BBC Arapça, http://www.bbc.com/arabic/middleeast/2015/11/151101_syria_conflict (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

BBC News : "Australian 'Terror Suspect' Killed in Melbourne" Başlıklı Haber, BBC News, 23.09.2014, http://www.bbc.com/news/world-asia-29331228 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "Suudi Arabistan: Şiî Camisine Saldırıyı IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150522_suudi_sii_camii_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "ABD Bağdat'taki Bayrağını İndirerek Irak'tan Çekiliyor" Başlıklı Haber, 15.12.2011, BBC Türkçe, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/12/111215_iraq_us_flag.shtml (Erişim Tarihi:19.08.2016).

BBC Türkçe : "ABD: San Bernardino Saldırısı Zanlısı IŞİD'e Bağlı Olduğunu Açıkladı" Başlıklı Haber, 04.12.2015., http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151204_sanbernardino_isid (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "ABD'deki Baltalı Saldırıda İslamcı Şüphesi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 24.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141024_newyork_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "ABD'nin Orlando Kentinde Eşcinsel Kulübüne Saldırı: 50 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 13.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160612_canli_orlando_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

BBC Türkçe : "ABD: İsyancılara Silah Sağlanabilir" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 30.03.2011, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/03/110330_clinton.shtml (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

BBC Türkçe : "Ankara'da Barış Mitingine Bombalı Saldırı: 95 Ölü" Başlıklı Haber, 11.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151010_ankara_saldiri_genel (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

BBC Türkçe : "Bağdat'ta Üç Camiye Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.06.2007, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2007/06/070614_samarra.shtml (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

BBC Türkçe : "Bağdat'taki Bombalı Saldırıları IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 23.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150723_bagdat_saldirilar_isid (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "Bangladeşli Yetkililer: Kafe Saldırganları IŞİD Mensubu Değil" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 03.07.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/07/160703_dakka_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

BBC Türkçe : "Beyrut'taki Saldırıları IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, 12.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151112_beyrut_saldirilar (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Beyrut'taki Saldırıları IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 12.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151112_beyrut_saldirilar (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

BBC Türkçe : "Büyükelçiyi Ez-Zerkavi'nin Grubu Kaçırdı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 06.07.2016, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2005/07/050706_iraq_claim.shtml (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

BBC Türkçe : "BM: Libya'daki Kayıp Silahlara Dikkat" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.11.2011, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/11/111031_libya_weapons_un.shtml (Erişim Tarihi:08.10.2016).

BBC Türkçe : "Danimarka'da İfade Özgürlüğü ve Din Konferansına Salırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.02.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/02/150214_danimarka_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "Davutoğlu: Sultanahmet'teki Saldırının Faili Yabancı Uyruklu DEAŞ Üyesi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 12.01.2016,

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160112_sultanahmet_patlama (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

BBC Türkçe : "Fransa Başbakanı: Son Üç Saldırı Bağlantılı Değil" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 23.12.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/12/141223_fransa_nantes_update (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "Fransa Meclisi: Filistin Devlet Olarak Tanınsın" Başlıklı Haber, 02.12.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/12/141202_fransa_filistin (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

BBC Türkçe : "Fransa: IŞİD Bağlantılı Saldırıda Bir Polis ve Eşi Öldü, Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160614_fransa_isid_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "Fransa: İngiltere'nin Kararı Şam Politikamızı Etkilemez" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 30.08.2013, http://www.bbc.com/turkce/cep/haberler/2013/08/130830_suriye_fransa.shtml (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

BBC Türkçe : "Fransa'da Minibüsle Saldırı: 10 Yaralı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 23.12.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/12/141223_fransa_nantes (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "HDP'nin Adana ve Mersin Binalarına Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.05.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150518_hdp_adana_mersin_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

BBC Türkçe : "HRW: Irak'ta IŞİD'in Elindeki Felluce'de Açlık Başladı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 07.04.2016,

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160407_hrw_felluce (Erişim Tarihi: 24.05.2016).

BBC Türkçe : "Irak Ordusu Felluce'yi IŞİD'den Geri Aldı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 17.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160617_felluce_merkez_operasyon (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

BBC Türkçe : "Irak Ordusu Ramadi'nin Merkezinde" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 28.12.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151228_ramadi (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "Irak'ta IŞİD Saldırıları: En Az 32 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160501_irak_semave_saldiri (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

BBC Türkçe : "Irak'ta IŞİD Saldırısı: 45 Polis Memuru Öldü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150601_irak_saldiri (Erişişm Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "Irak'ta Saldırı Öfkesi:130 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 24.02.2006, http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2006/02/printable/060223_iraq_update.shtml (Erişim Tarihi:20.08.2016).

BBC Türkçe : "Irak'taki Cezaevi Baskınını El Kaide Üstlendi" , BBC Türkçe, 23.07.2013, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/07/130723_el_kaide_irak (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Bağdat'ta Pazar Yerine Saldırdı: En az 82 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 11.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160511_bagdat_bomba_saldiri (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Bağdat'ta Şiileri Hedef Aldı: En Az 14 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 02.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160502_bagdat_saldiri (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Diyala'da İntihar Saldırısı Düzenledi: 120 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150718_irak_saldiri_isid (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Felluce'de Karşı Saldırıda Bulundu" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 31.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160531_irak_felluce_isid_saldiri (Erişim Tarihi: 24.05.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD İsrailli Turistlere Yapılan Saldırıyı Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 08.01.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160108_isid_misir_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Kafkas Vilayetini İlan Etti" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 25.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150625_isid_kuzey_kafkasya (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Kobani'de Yeni Saldırı Başlattı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 09.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141008_kobani_isid_yeni_saldiri (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Ramadi'de İki Iraklı Generali Öldürdü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 27.08.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/08/150827_isid_ramadi_generaller (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Sincar Şehrini Peşmerge'den Aldı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 03.08.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/08/140803_isid_sincar (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Teksas'taki Karikatür Sergisi Saldırısını Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 05.05.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150505_isid_teksas (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD Tel Abyad'ın Doğusuna Saldırdı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 30.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150630_tel_abyad_isid_saldiri (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD, 10 Taliban Üyesinin Başını Kesti" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 04.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150604_isid_taliban (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD'den Şam'da Seyyide Zeynep Türbesine Saldırı: En Az 60 Ölü" Başlıklı Haber, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160131_suriye_sam_seyyide_zeynep (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD'in Bağdat'taki Pazar Yeri Saldırısında Ölü Sayısı 73'e Çıktı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 29.02.2016,

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160229_isid_bagdat_saldiri (Erişim Tarihi: 25.08.2016).

BBC Türkçe : "IŞİD'le Savaşın Sürdüğü Ramadi'den Geriye Kalanlar" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, http://www.bbc.com/turkce/multimedya/2016/01/160105_vid_ramadi (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe : "İngiltere Parlamentosu, Filistin'i Devlet Olarak Tanıdı" Başlıklı Haber, 14.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141014_ingiltere_filistin (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

BBC Türkçe : "İtalya'nın Kahire Konsolosluğuna Kim Saldırdı?" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 12.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150712_italya_misir (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Kanada'nın Başkentinde Silahlı Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141022_ottawa_saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "Kuveyt'te Şii Camisine Saldırıyı IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 26.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150626_kuveyt_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Libya: Sirte Limanı IŞİD'den Geri Alındı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 11.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160611_libya_isid (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

BBC Türkçe : "Malezya'da İlk IŞİD Saldırısı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 05.07.2016,

http://www.bbc.com/turkce/dunya/2016/07/160705_malezya_isid (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "İngiltere'de Yeni Hükümetin Yeni Dış Politika Çizgisi" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 01.07.2010, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2010/07/100701_hague_uk.shtml (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

BBC Türkçe : "İran'dan Suriye'ye Destek Açıklaması" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 07.08.2012, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2012/08/120807_syria_iran.shtml (Erişim Tarihi: 21.10.2016).

BBC Türkçe : "Mısır'da Düşen Rus Yolcu Uçağından Kurtulan Yok" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 31.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151031_misir_rus_ucak (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Nice Saldırısı Hakkında Bilinenler" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 15.07.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-36802089 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Nice Saldırısını IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, 16.07.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-36813807 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Obama: Orlando Saldırısında IŞİD Bağlantısı Delili Yok" Başlıklı Haber, 13.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160613_orlando_yeni_detay (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

BBC Türkçe : "Obama'dan İngiltere Halkına: AB'den Ayrılmayın" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.04.2016,

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160422_obama_daily_telegraph (Erişim Tarihi: 30.10.2016).

BBC Türkçe : "Paris Saldırıları: En Az 129 Ölü, 352 Yaralı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 14.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151114_paris_saldirilar_canli (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Rus Uçağı Bu Düzenekle mi Düşürüldü?" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.11.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151118_isid_dabiq_rus_ucak_bomba (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : "Suruç'ta Katliam: 31 Ölü, 104 Yaralı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 21.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150720_suruc_saldiri (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

BBC Türkçe : "Şam ve Humus'taki Saldırıları IŞİD Üstlendi: En Az 140 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 22.02.2016, http://www.bbc.com/turkce/multimedya/2016/02/160221_humus_saldiri (Erişim Tarihi: 22.08.2016).

BBC Türkçe : "Şam'ın Seyyide Zeynep Mahallesinde Çifte Saldırı" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 11.06.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/06/160611_sam_saldiri (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

BBC Türkçe : "Tunus'ta Müzeye Saldırı: 17'si Turist 21 Ölü" Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 18.03.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/03/150318_tunus_muze_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : “Tunus’ta Turistik Otele Saldırı” Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 27.06.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/06/150626_tunus_saldiri (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : “Yemen’de Aden Valisine Suikastı IŞİD Üstlendi” Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 06.12.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151206_yemen_vali_suikast (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : “Yemen’de Bayram Namazı Saldırısını IŞİD Üstlendi” Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 24.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/09/150924_yemen_patlama (Erişim Tarihi: 28.08.2016.

BBC Türkçe : “Yemen’de Camilere IŞİD Saldırısı: En Az 137 Ölü” Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 20.03.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/03/150320_yemen_isid (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

BBC Türkçe : Jim Muir, “Sykes-Picot: Yüzyıldır Hınç Yaratan Harita”, BBC Türkçe, 16.05.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160516_sykes_picot_100_yil (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

BBC Türkçe :“ ‘IŞİD’in Yabancı Savaşçılarının Çoğu İngiltere’den’”, BBC Türkçe, 26.05.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/05/140526_isid_ingiltere (Erişim Tarihi:16.05.2016)

BBC Türkçe :“Ankara’da Barış Mitingine Bombalı Saldırı: 95 Ölü”, BBC Türkçe, 11.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151010_ankara_saldiri_genel (Erişim Tarihi:16.05.2016).

BBC Türkçe :“El Kaide Bin Ladin’in Son Mesajını Yayınladı”, BBC Türkçe, 19.05.2011, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2011/05/110519_laden_message.shtml (Erişim Tarihi: 02.05.2016).

BBC Türkçe :“Esad:Türkiye,IŞİD ve El Nusra’yı Destekliyor”, BBC Türkçe, 16.10.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/09/150916_esad_rusya (Erişim Tarihi:16.05.2016).

BBC Türkçe :“Irak’taki El Kaide’nin İki Lideri Öldürüldü”, BBC Türkçe, 19.04.2010, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2010/04/100419_iraq_qaida.shtml (Erişim Tarihi:01.05.2016).

BBC Türkçe :“IŞİD Cephanesini Nereden ve Nasıl Alıyor?”, BBC Türkçe, 01.12.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/12/151130_isid_cephane_ft (Erişim Tarihi:05.05.2016).

BBC Türkçe : “IŞİD’in Komutanları Libya’ya Sığınıyor” Başlıklı Haber, BBC Türkçe, 03.02.2016, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160203_isid_libya (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

BBC Türkçe :“Netanyahu: Bağımsız Kürdistan Kurulmalı”, BBC Türkçe, 30.06.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/06/140629_netanyahu_kurdistan_cagri (Erişim Tarihi:16.05.2016).

BBC Türkçe :“Peşmerge Kobani’ye Destek İçin ‘Yola’ Çıkıyor, BBC Türkçe, 25.10.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/10/141025_pesmerge_kobani (Erişim Tarihi:16.05.2016).

BBC Türkçe :“Suriye:IŞİD, Tabka Hava Üssünü Ele Geçirdi”, BBC Türkçe, 25.08.2014, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/08/140825_isid_rabka (Erişim Tarihi:05.05.2016).

BBC Türkçe :“Suruç’ta Katliam: 31 Ölü, 104 Yaralı, BBC Türkçe, 21.07.2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/07/150720_suruc_saldiri (Erişim Tarihi:16.05.2016).

Bilgesam : Ali Semin, “Irak’ta Derinleşen IŞİD Krizi ve Türkmenler”, BİLGESAM, 21.08.2014, http://www.bilgesam.org/incele/1750/-irak%E2%80%99ta-derinlesen-isid-krizi-ve-turkmenler/#.V7krdpiLTIU (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

Brooking’s Enstitüsü :Charles Lister, “İslamic State Seniour Leadership: Who’s Who” Brooking’s Enstitüsü, http://www.brookings.edu/~/media/Research/Files/Reports/2014/11/profiling-islamic-state-lister/en_whos_who.pdf?la=en (Erişim Tarihi: 03.05.2016).

Brooking’s Enstitüsü :Charles Lister, Tahdîdü Meâlimi’d-Devleti’l-İslâmiyye, Nşr. Brookings Doha Center, Doha, 2014, http://www.brookings.edu/~/media/Research/Files/Reports/2014/11/profiling-islamic-state-lister/ar_web_lister.pdf?la=ar (Erişim Tarihi: 30.04.2016).

CNN Arabic : “Is Gold in Fort Knox Real? Ron Paul Wants to Know” Başlıklı Haber, 14.06.2011,

http://www.cnbc.com/id/43391588 (Erişim Tarihi: 19.11.2016).

CNN Arabic :“Eslihatu Dâiş, Mâ Hiye ve Min Eyne Te’tî”, CNN Arabic, 14.12.2015, http://arabic.cnn.com/middleeast/2015/12/13/infographic-isis-weapons-amnesty-international-report Erişim Tarihi:05.05.2016).

CNN Türk : “Irak’ta Kanlı Gün: 147 Ölü” Başlıklı Haber, CNN Türk, 14.09.2005, http://www.cnnturk.com/2005/dunya/09/14/irak.8217.ta.kanli.gun.147.olu/125063.0/index.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

CNN Türk : “Irak’ta Şii Camisine İntihar Saldırısı: 60 Ölü” Başlıklı Haber, CNN Türk, 16.07.2005, http://www.cnnturk.com/2005/dunya/07/16/irakta.sii.camisine.intihar.saldirisi.60.olu/111438.0/index.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

CNN Türk : “İngiltere’de Şeriat Mahkemeleri Oluşturuldu” Başlıklı Haber, CNN Türk, 15.09.2008, http://www.cnnturk.com/video/dunya/2008/09/15/ingilterede.seriat.mahkemeleri.olusturuldu/9625.151807/index.html (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

CNN Türk : “İsrail’in ABD Elçisi: İsrail-ABD İlişkileri Ciddi Krizde” Başlıklı Haber, CNN Türk, 15.03.2010, http://www.cnnturk.com/2010/dunya/03/15/israilin.abd.elcisi.israil.abd.iliskileri.ciddi.krizde/567811.0/index.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

CNN Türk : “Kerbela’da Kanlı Saldırı” Başlıklı Haber, CNN Türk, 07.06.2016, http://www.cnnturk.com/dunya/kerbelada-kanli-saldiri (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

CNN Türk : “Libya Tezkeresi TBMM’de Kabul Edildi” Başlıklı Haber, CNN Türk, 24.03.2011, http://www.cnnturk.com/2011/turkiye/03/24/libya.tezkeresi.tbmmde.kabul.edildi/610951.0/index.htm (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

Commentary Magazine : Joshua Muravchik, “The Neoconservative Cabal”, Commentary, 01.09.2003, https://www.commentarymagazine.com/articles/the-neoconservative-cabal/ (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

Cumhuriyet :“IŞİD Üç Silah Fabrikası Kurdu”, Cumhuriyet, 04.10.2014 http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/114927/ISiD_uc_silah_fabrikasi_kurdu.html (Erişim Tarihi:05.05.2016).

Cumhuriyet :“Sır İsim IŞİD’le Ortaya Çıktı”, Cumhuriyet, 13.06.2014, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/82311/Sir_isim_ISiD_le_ortaya_cikti.html (Erişim Tarihi:04.05.2016).

Dailymotion : “11 Eylül Belgeseli 3” İsimli Video, Dailymotion, http://www.dailymotion.com/video/xc4wdg_11-eylul-belgeseli-3-turkce-dublaj_shortfilms (Erişim Tarihi:22.11.2016).

Dailymotion : “11 Eylül Belgeseli 4” İsimli Video, Dailymotion, http://www.dailymotion.com/video/xc4wej_11-eylul-

belgeseli-4-turkce-dublaj_shortfilms (Erişim Tarihi:22.11.2016).

Dailymotion : "11 Eylül Belgeseli 5" İsimli Video, Dailymotion, http://www.dailymotion.com/video/xc4wfy_11-eylul-belgeseli-5-turkce-dublaj_shortfilms (Erişim Tarihi:22.11.2016).

Der Spiegel :"The Terror Strategist: Secret Files Reveal The Structure of İslamic State" Der Spiegel, 18.04.2015, http://www.spiegel.de/international/world/islamic-state-files-show-structure-of-islamist-terror-group-a-1029274.html (Erişim Tarihi: 04.05.2016).

Deutsche Welle Arapça : "İştibâkâtun Anîfetun Fi'l-Fellûce ve'l-İ'lân-u An Tahrîr-i Kazâi'l-Kerme" Başlıklı Haber, Deutsche Welle Arapça, 24.05.2016, http://www.dw.com/ar/%A9/a-19279143 (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "Alman Polisi Bıçaklı Saldırganı Vurdu" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 19.07.2015, http://www.dw.com/tr/alman-polisi-b%C4%B1%C3%A7akl%C4%B1-sald%C4%B1rgan%C4%B1-vurdu/a-18721263 Erişim Tarihi: 27.08.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "Bağdat'ta IŞİD Saldırısı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 11.01.2016, http://www.dw.com/tr/ba%C4%9Fdatta-i%C5%9Fid-sald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1/a-18972481 (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "Hamas Terör Listesinden Çıkarıldı" Başlıklı Haber, Detsche Welle, 17.12.2014,

http://www.dw.com/tr/hamas-ter%C3%B6r-listesinden-%C3%A7%C4%B1kar%C4%B1ld%C4%B1/a-18136251 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "IŞİD Bu Kez Aganistan'da Can Aldı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 18.04.2015, http://www.dw.com/tr/i%C5%9Fid-bu-kez-afganistanda-can-ald%C4%B1/a-18391372 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "IŞİD'in Silahları Nereden Geliyor?" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 11.10.2014, http://www.dw.com/tr/i%C5%9Fidin-silahlar%C4%B1-nereden-geliyor/a-17986515 (Erişim Tarihi:08.10.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "İspanya Meclisi Filistin'i Tanıdı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 19.11.2014, http://www.dw.com/tr/ispanya-meclisi-filistini-tan%C4%B1d%C4%B1/a-18072699 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "İsrail ile Fransa Arasında Orange Krizi" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 05.06.2015, http://www.dw.com/tr/israil-ile-fransa-aras%C4%B1nda-orange-krizi/a-18497756 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Deutsche Welle Türkçe : "İtalyan Konsolosluğuna Bombalı Saldırı" Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 11.07.2015, http://www.dw.com/tr/italyan-konsoloslu%C4%9Funa-bombal%C4%B1-sald%C4%B1r%C4%B1/a-18578745 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Deutsche Welle Türkçe : “Sidney’deki Saldırı Meczup İşi” Başlıklı Haber, Deutsche Welle, 16.12.2014, http://www.dw.com/tr/sidneydeki-sald%C4%B1r%C4%B1-meczup-i%C5%9Fi/a-18133450 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

Deutsche Welle Türkçe :“Terörün Doğduğu Cezaevi:Bucca”, DW, 15.04.2016, http://www.dw.com/tr/ter%C3%B6r%C3%BCn-do%C4%9Fdu%C4%9Fu-cezaevi-bucca/a-19182766 (Erişim Tarihi: 01.05.2016).

Dünya Bülteni : “Fransa’nın Suriye Harekatını Obama Engellemiş” Başlıklı Haber, Dünya Bülteni, 28.09.2016, http://www.dunyabulteni.net/avrupa/378650/fransanin-suriye-harektini-obama-engellemis (Erişim Tarihi: (29.10.2016).

Dünya Bülteni : “İran: ABD’nin Irak ve Afganistan İşgali, Bize Yaradı” Başlıklı Haber, Dünyabülteni, 18.10.2016, http://www.dunyabulteni.net/dunya/380985/iran-abdnin-irak-ve-afganistan-isgali-bize-yaradi (Erişim Tarihi: 21.10.2016).

El-Cezire Türk :“IŞİD Kobani’ye Saldırdı”, El-Cezire Türk, 26.06.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-kobaniye-saldirdi (Erişim Tarihi:16.05.2016).

El-Cezîre Türk :“IŞİD’in Askerî Beyni Duri Öldürüldü” Başlıklı Haber, El-Cezîre Türk, 17.04.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isidinaskeribeyniduri olduruldu (Erişim Tarihi:14.12.2015).

El-Cezire Türk :“Sahabeye Hakaret IŞİD’e Zemin Hazırladı”, El-Cezire Türk, 11.11.2014,

http://www.aljazeera.com.tr/haber/sahabeye-hakaret-iside-zemin-hazirladi (Erişim Tarihi:10.05.2016).

El-Cezire Türk :IŞİD Petrol A.Ş.", El-Cezire Türk, 30.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/isid-petrol (Erişim Tarihi: 04.05.2016).

El-Cezire Türk : Peter Geoghean , "Brexit: Sömürgeci Geçmişe Özlem" , El-Cezire Türk, 21.06.2016, http://www.aljazeera.com.tr/gorus/brexit-somurgeci-gecmise-ozlem (Erişim Tarihi: 30.10.2016).

El-Cezire Türk :"Portre: Tarık Hâşimî", El-Cezire Türk, 20.02.2014, http://www.aljazeera.com.tr/portre/portre-tarik-el-hasimi (Erişim Tarihi: 04.05.2016).

El-Cezire Türk :"Nuceyfi: Sünniler Irak Hükümetine Güvenmiyor", El-Cezire Türk, 10.06.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/nuceyfi-sunniler-irak-hukumetine-guvenmiyor (Erişim Tarihi:04.05.2016).

El-Cezîre Türk : "ABD'de Polise IŞİD Saldırısı" El-Cezire Türk, 08.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/abdde-polise-isid-saldirisi (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Abdülcelil: NATO Libya'da Kalmalı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 26.10.2011, http://www.aljazeera.com.tr/haber/abdulcelil-nato-libyada-kalmali (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

El-Cezire Türk : "Avrupa Parlamentosu'ndan Filistin'e Destek" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 17.12.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/avrupa-

parlamentosundan-filistine-destek (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

El-Cezîre Türk : "Bağdat'ta Bombalı Saldırılar" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 28.02.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/bagdatta-bombali-saldirilar-3 (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

El-Cezire Türk : "Belçika Parlamentosundan Filistin'i Tanıma Çağrısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 07.02.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/belcika-parlamentosundan-filistini-tanima-cagrisi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

El-Cezîre Türk : "Boko Haram IŞİD'e Biat Etti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 08.03.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/boko-haram-iside-biat-etti (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Cakarta'da Bombalı Saldırılar" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 14.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/cakartada-bombali-saldirilar (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Cezâyir'de Kaçırılan Fransız Öldürüldü" Başlıklı Haber, El-Cezire, 24.09.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/cezayirde-kacirilan-fransiz-olduruldu (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Doğalgaz Tesisine İntihar Saldırısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 15.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/dogalgaz-tesisine-intihar-saldirisi (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

El-Cezire Türk : “Fabius: Fransa, Filistin’i Tanıyacak” Başlıklı Haber, 28.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fabius-fransa-filistini-taniyacak (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

El-Cezire Türk : “Fransa Sematosu Filistin’in Tanınmasını İstedi” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 11.12.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fransa-senatosu-filistinin-taninmasini-istedi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

El-Cezîre Türk : “Fransa’da Yahudi Öğretmene Saldırı” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 11.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fransada-yahudi-ogretmene-saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

El-Cezîre Türk : “Fransız Mizah Dergisine Saldırı” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 07.01.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/fransiz-mizah-dergisine-saldiri (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

El-Cezîre Türk : “Humus’ta Bombalı Saldırı” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 28.12.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/humusta-bombali-saldirilar-32-olu (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

El-Cezîre Türk : “Irak’ta Cezaevine Saldırı” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 28.09.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/irakta-cezaevine-saldiri (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

El-Cezîre Türk : “Irak’ta Saldırılar: 47 Ölü” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 17.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/irakta-saldirilar-47-olu (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

El-Cezîre Türk : “IŞİD Hilafet İlan Etti” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 29.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-hilafet-ilan-etti (Erişim Tarihi:21.08.2016).

El-Cezîre Türk : “IŞİD Hz. Davud Türbesi’ni Yıktı” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 18.08.2014, http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/isid-hz-davud-turbesini-yikti (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

El-Cezîre Türk : “IŞİD Kobani’ye Saldırıyor” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 11.07.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-kobaniye-saldiriyor (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

El-Cezîre Türk : “IŞİD Kürt Köylerinde” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 24.09.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-kurt-koylerinde (Erişim Tarihi:21.08.2016).

El-Cezîre Türk : “IŞİD Mare’yi Kuşattı” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 27.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-mareyi-kusatti (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

El-Cezîre Türk : “IŞİD Musul’u Ele Geçirdi” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 12.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-musulu-ele-gecirdi (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

El-Cezîre Türk : “IŞİD Sirte’yi Ele Geçirdi” Başlıklı Haber, El-Cezire, 09.06.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-sirteyi-ele-gecirdi (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

El-Cezîre Türk : "IŞİD'den Mahin Saldırısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 01.11.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isidden-mahin-saldirisi (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

El-Cezire Türk : "İsrail ABD Gemisini Kasten Vurdu" Başlıklı Haber, El-Cezîre Türk, 31.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/israil-abd-gemisini-kasten-vurdu (Erişim Tarihi:12.06.2016)

El-Cezîre Türk : "İsveç Filistin'i Devlet Olarak Tanıdı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 30.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isvec-filistini-devlet-olarak-tanidi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

El-Cezîre Türk : "Kronoloji: IŞİD'in Musul İşgâli" Başlıklı Haber, El-Cezîre Türk, 12.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/kronoloji-isidin-musul-isgali (Erişim Tarihi:21.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Kronoloji: Libya Devrimi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 29.11.2011, http://www.aljazeera.com.tr/haber-analiz/kronoloji-libya-devrimi (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

El-Cezîre Türk : "Libya'da Kayıp Silah Endişesi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 14.10.2011, http://www.aljazeera.com.tr/haber/libyada-kayip-silah-endisesi (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

El-Cezîre Türk : "Libya'da Saldırı: 65 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, http://www.aljazeera.com.tr/haber/libyada-saldiri-65-olu (Erişim Tarihi: 25.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Mısır'da Silahlı Saldırı: 8 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 08.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/misirda-silahli-saldiri-8-polis-oldu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

El-Cezire Türk : "Mursi Karşıtlarını ABD Nasıl Finanse Etti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 19.07.2013, http://www.aljazeera.com.tr/haber-analiz/mursi-karsitlarini-abd-nasil-finanse-etti (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

El-Cezire Türk : "Netanyahu'ya Gelme Dedi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 12.01.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/netanyahuya-gelme-dedi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

El-Cezire Türk : "Portekiz Parlamentosu 'Filistin Tanınsın' Dedi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 12.12.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/portekiz-parlamentosu-filistin-taninsin-dedi (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

El-Cezîre Türk : "Rakka IŞİD'in Kontrolüne Geçti" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 15.01.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/rakka-isidin-kontrolune-gecti (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Saldırıları IŞİD'in Mısır Kolu Üstlendi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 15.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/saldirilari-isidin-misir-kolu-ustlendi (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Sina Saldırısını IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 01.07.2016,

http://www.aljazeera.com.tr/haber/sina-saldirisini-isid-ustlendi (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Sina'da Bombalı Saldırılar" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 30.01.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/sinada-bombali-saldirilar (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Suudi Arabistan'da IŞİD Saldırısı: 15 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 07.08.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/suudi-arabistanda-isid-saldirisi-15-olu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

El-Cezîre Türk : "Tartus ve Lazkiye'de IŞİD Saldırıları: En Az 148 Ölü" Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 23.05.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/tartus-ve-lazkiyede-isid-saldirilari-en-az-148-olu (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

El-Cezîre Türk : "Yemen'de İntihar Saldırısı" Başlıklı Haber, El-Cezire Türkçe, 02.09.2015, http://www.aljazeera.com.tr/haber/yemende-intihar-saldirisi-1 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

El-Cezîre Türk : Ece Gökedef-Melis Kobal, "IŞİD Petrol A.Ş." El-Cezire Türk, 30.10.2014, http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/isid-petrol (Erişim Tarihi:21.08.2016).

El-Cezîre Türk :"Ebu Bekir El Bağdadi'nin Yükselişi", El-Cezîre Türk, 13.06.2014. http://www.aljazeera.com.tr/haber/ebu-bekir-el-bagdadinin-yukselisi (Erişim Tarihi: 01.05.2016)

El-Cezire Türk :“Ensar Beytül Makdis IŞİD’e Biat Etti” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 10.11.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/ensar-beytul-makdis-iside-biat-etti (Erişim Tarihi:15.06.2016)

El-Cezire Türk :“IŞİD 10 bin dolar Maaş Önerdi”, El-Cezire Türk, 13.03.2015 http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-10-bin-dolar-maas-onerdi (Erişim Tarihi:04.05.2016).

El-Cezire Türk :“IŞİD Hilafet İlan Etti” Başlıklı Haber, El-Cezire Türk, 29.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/haber/isid-hilafet-ilan-etti (Erişim Tarihi: 02.05.2016).

El-Cezire Türk :“Netanyahu’nun Tartışmalı Ziyareti Başladı” , El Cezire Türk, 01.03.2016, http://www.aljazeera.com.tr/haber/netanyahunun-tartismali-ziyareti-basladi (Erişim Tarihi:21.05.2016)

El-Cezîre Türk :Muhammed Ebu Rumman, “El Kaide ile IŞİD Arasındaki Anlaşmazlığın Boyutları”, El-Cezîre Türk, 02.06.2014, http://www.aljazeera.com.tr/gorus/el-kaide-ile-isid-arasindaki-anlasmazligin-boyutlari (Erişim Tarihi:02.05.2016).

El-Cezîre : “Ğârâtun Rûsiyyetun Mükssefetun ve Meârik-u Anîfetun bi Rîf-i Haleb” Başlıklı Haber, El-Cezire, 22.02.2016, http://www.aljazeera.net/news/arabic/2016/2/22/ (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

El-Cezire :“Zevahiri Yülği ed-Devlete’l-İslâmiyye Fî’l-Irak Ve’ş-Şâm, Başlıklı Haber, El-Cezire, 08.11.2013, http://www.aljazeera.net/news/arabic/2013/11/8/ (Erişim Tarihi:02.05.2016).

Energy Information

Administration :“China: İnternational Enegy Data And Analysis” **Energy Information Administration**, 14.05.2015, https://www.eia.gov/beta/international/analysis_includes/countries_long/China/china.pdf (Erişim Tarihi:21.05.2016).

Euro Politika : Yusuf Ertuğral, “Obama Dönemi ABD-Birleşik Krallık İlişkileri” , Europolitika, 22.08.2016, http://www.europolitika.com/?p=258#_ednref17 (Erişim Tarihi: 28.10.2016).

Euronews Türkçe :“IŞİD’den Türkiye’ye Videolu Mesaj”, Euoronews Türkçe, http://tr.euronews.com/2015/08/18/isid-den-turkiye-ye-videolu-tehdit/ , (Erişim Tarihi:17.04.2016).

Euronews Türkçe : “IŞİD Bangladeş’te Bir İtalyan’ı Öldürdü” Başlıklı Haber, Euoronews Türkçe, 28.09.2015, http://tr.euronews.com/2015/09/28/isid-banglades-te-bir-italyan-i-oldurdu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Euronews Türkçe : “IŞİD Libya’da Giderek Güçleniyor” Başlıklı Haber, Euoronews Türkçe, 20.02.2015, http://tr.euronews.com/2015/02/20/isid-libya-da-giderek-gucleniyor (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

Evrensel :“Almanya’dan Türkiye’ye Çağrı:IŞİD’e Destek Çekilsin”, Evrensel, 13.01.2016, http://www.evrensel.net/haber/269945/almanyadan-turkiyeye-cagri-iside-destek-cekilsin (Erişim Tarihi:16.05.2016)

Evrensel : “Gözler Cheney’in Adamı Libby’de” Başlıklı Haber, Evrensel, 02.10.2003,

https://www.evrensel.net/haber/143961/gozler-cheney-in-adami-libby-de (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

Evrensel : "IŞİD, Hz. Şit Camii'ni Havaya Uçurdu" Başlıklı Haber, Evrensel, 26.07.2014, https://www.evrensel.net/haber/88931/isid-hz-sit-camiini-de-havaya-ucurdu (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

Evrensel : "İşkencelerde Mossad Vardı" Başlıklı Haber, Evrensel, 25.05.2004, http://www.evrensel.net/haber/151001/iskencelerde-mossad-vardi (Erişim Tarihi:12.06.2016).

Gazetevatan : "IŞİD Mısır'da İntihar Saldırısı Düzenledi, Gazetevatan, 24.11.2015, http://www.gazetevatan.com/isid-misir-da-intihar-saldirisi-duzenledi-6-olu-887765-dunya/ (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Global Research : "The CIA's Intervention in Afghanistan Interview with Zbigniew Brzezinski" Başlıklı Mülâkât, Global Research, 15.10.2001, http://www.globalresearch.ca/articles/BRZ110A.html (Erişim Tarihi: 18.12.2016).

Global Times :"China's Chongqing Starts İmporting Vehicles By Train", Global Times, 01.09.2014, http://www.globaltimes.cn/content/879422.shtml (Erişim Tarihi:21.05.2016)

Haaretz : "Netanyahu's AIPAC Speech: The Full Transcript" Başlıklı Haber, Haaretz, 04.03.2014, http://www.haaretz.com/israel-news/1.577920 (Erişim Tarihi: 28.10.2016).

Haaretz : Yuval Dror, "Odigo Says Workers Were Warned of Attack" Başlıklı Haber, Haaretz, 26.09.2001, http://www.haaretz.com/odigo-says-workers-were-warned-of-attack-1.70579 (Erişim Tarihi: 22.11.2016).

Haaretz :"Report: Netanyahu Says 9/11 Terror Attacks Good For Israel", Haaretz, 16.04.2008, http://www.haaretz.com/news/report-netanyahu-says-9-11-terror-attacks-good-for-israel-1.244044 (Erişim Tarihi:09.05.2016).

Haber7 :"Ebu Mus'ab El Zerkâvî Öldürüldü" Başlıklı Haber, Haber7, http://www.haber7.com/dunya/haber/162279-ebu-musab-el-zerkavi-olduruldu (Erişim Tarihi: 30.04.2016).

Habertürk : "İsrailli Bakan Kerry'den Özür Diledi" Başlıklı Haber, Habertürk, 16.01.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/912938-israilli-bakan-kerryden-ozur-diledi (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Habertürk : "Kraliçe'nin Altınları" Başlıklı Haber, Habertürk, 13.12.2012, http://www.haberturk.com/ekonomi/para/haber/803154-kralicenin-altinlari (Erişim Tarihi: 19.11.2016).

Habertürk : "Türkiye'den Libya Ulusal Geçiş Hükümetine Destek" Başlıklı Haber, Habertürk, 06.07.2011, http://www.haberturk.com/dunya/haber/646130-muhaliflere-200-milyon-dolar-proje-kredisi (Erişim Tarihi: 08.10.2016).

Habertürk : "Diyarbakır'da HDP Mitingine Bombalı Saldırıda Ölü Sayısı 4'e yükseldi" Başlıklı Haber, 13.06.2015,

http://www.haberturk.com/gundem/haber/1090518-diyarbakirda-hdp-mitingine-bombali-saldirida-olu-sayisi-4e-yukseldi (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

Habertürk : "Mısır'da Polis Karakoluna Düzenlenen Saldırı Sonucu 6 Kişi Öldü" Başlıklı Haber, Habertürk, 12.04.2015, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1065037-misirda-polis-karakoluna-duzenlenen-saldiri-sonucu-6-kisi-oldu (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Habertürk : "Humus'ta Çifte Saldırı: 22 Ölü, En Az 100 Yaralı" Başlıklı Haber, Habertürk, 26.01.2016, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1186590-humusta-cifte-saldiri-22-olu-en-az-100-yarali (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

Habertürk : "IŞİD, Türkiye Sınırına İntihar Saldırısı Girişiminde Bulundu" Başlıklı Haber, 29.11.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1014179-isid-turkiye-sinirina-intihar-saldirisi-girisiminde-bulundu (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

Habertürk :"IŞİD'i İsrail mi Eğitti?", Habertürk, 09.12.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1017458-isidi-israil-mi-egitti (Erişim Tarihi:16.05.2016).

Habertürk : "BM'de Tarihi Oylama" Başlıklı Haber, Habertürk, 30.12.2014, http://www.haberturk.com/dunya/haber/1025257-bmde-tarihi-oylama Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Habertürk Televizyonu :"DAEŞ 'Tekfirci Cihadçılık' Belgeseli" Habertürk Televizyonu, 30.04.2016,

https://www.youtube.com/watch?v=9o7nuD2lJis (Erişim Tarihi:05.05.2016).

Habertürk Televizyonu :"DAEŞ 'Tekfirci Cihadçılık' Belgeseli" Habertürk Televizyonu, 30.04.2016, https://www.youtube.com/watch?v=9o7nuD2lJis (Erişim Tarihi:05.05.2016).

Henry Jackson Society :Bernard Jenkin MP-George Grant, "Defining The UK's NAtional Interests", **The Tipping Point: British National Strategy and the UK's Future World Role**, London, 2011, s.16, http://www.henryjacksonsociety.org/cms/harriercollectionitems/The+Tipping+Point.pdf (Erişim Tarihi:21.05.2016).

Hürriyet : Ertuğrul Özkök, "MİT, Fransız Felsefecinin Bu Beş Tweet'ini Biliyor Mu?" , Hürriyet, 31.05.2016, http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/ertugrul-ozkok_10/mit-fransiz-felsefecinin-bu-bes-tweetini-biliyor-mu_40111150 (Erişim Tarihi: 16.11.2016).

Hürriyet : "İsveç Filistin'i Devlet Olarak Tanıdı" Başlıklı Haber, 31.10.2014, http://www.hurriyet.com.tr/isvec-filistini-devlet-olarak-tanidi-27483696 (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Hürriyet :"John Kerry: 'Amma da Nokta Atışı Operasyonu'" , Hürriyet, 21.07.2014, http://www.hurriyet.com.tr/john-kerry-amma-da-nokta-atisi-operasyonu-26852783 (Erişim Tarihi:21.05.2016)

Hürriyet : "Libyalı Muhaliflere Türkiye'den 100 Milyon Dolar Destek" Başlıklı Haber, Hürriyet, 09.06.2011, http://www.hurriyet.com.tr/libyali-muhaliflere-

turkiyeden-100-milyon-dolar-destek-17995007 (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Hürriyet : "Obama'dan Tarihi Konuşma" Başlıklı Haber, Hürriyet, 07.04.2009, http://www.hurriyet.com.tr/obamadan-tarihi-konusma-11376525 (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

Hürriyet : "Obama'ya Osmanlı İmparatorluğu Suçlaması" Başlıklı Haber, Hürriyet, 22.09.2012, http://www.hurriyet.com.tr/obamaya-osmanli-imparatorlugu-suclamasi-21530795 (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Hürriyet : "Suriyeli Öğretmen Boğazı Kesilerek Öldürüldü" Başlıklı Haber, Hürriyet, 21.04.2015, http://www.hurriyet.com.tr/suriyeli-ogretmen-bogazi-kesilerek-olduruldu-28792203 (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Hürriyet : "Danimarka'da İkinci Saldır Şoku" Başlıklı Haber, Hürriyet, 16.02.2016, http://www.hurriyet.com.tr/danimarka-da-ikinci-saldiri-soku-28212137 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

Hürriyet : "Amsterdam-Paris Trenine Saldırı" Başlıklı Haber, Hürriyet, 22.08.2015, http://www.hurriyet.com.tr/amsterdam-paris-treninde-silahli-saldiri-29873833 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

Hürriyet : "ABD Başkanı Obama'dan 'California' Saldırısıyla İlgili Açıklama" Başlıklı Haber, Hürriyet, 02.12.2015, http://www.hurriyet.com.tr/abdde-silahli-saldiri-40022095 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

Hürriyet : "ABD'ye Âit Askerî Uçak Erbil'de Âcil İniş Yaptı" Başlıklı Haber, Hürriyet, 05.03.2016, http://www.hurriyet.com.tr/abdye-ait-askeri-ucak-erbilde-acil-inis-yapti-40064090 (Erişim Tarihi: 25.05.2016).

Hürriyet : "Lübnanlı Örgüt IŞİD'e Biat Etti" Başlıklı Haber, Hürriyet, 30.06.2014, http://www.hurriyet.com.tr/lubnanli-orgut-iside-biat-etti-26714647 (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

Hürriyet : "ABD Askeriye'ye Saldırısında El Kaide'den Şüpheleniyor" Başlıklı Haber, Hürriyet, 23.02.2016, http://www.hurriyet.com.tr/abd-askeriyeye-saldirisinda-el-kaideden-supheleniyor-3976209 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Hürriyet : "Saddam Sonrası Başlıca Kanlı Saldırılar" Başlıklı Haber, Hürriyet, 14.12.2005, http://www.hurriyet.com.tr/saddam-sonrasi-baslica-kanli-saldirilar-3647846 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Hürriyet : "Saddam Sonrası Başlıca Kanlı Saldırılar" Başlıklı Haber, Hürriyet, 14.12.2005, http://www.hurriyet.com.tr/saddam-sonrasi-baslica-kanli-saldirilar-3647846 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Hürriyet : "Irak'ta En Kanlı Saldırı: 125 Ölü" Başlıklı Haber, 28.02.2005, http://www.hurriyet.com.tr/irakta-en-kanli-saldiri-125-olu-300044 (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

Hürriyet : "Irak'ta Bombalı Aşure: 182 Ölü" Başlıklı Haber, Hürriyet, 03.03.2004, http://www.hurriyet.com.tr/irakta-bombali-asure-182-olu-206734 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Hürriyet : “Irak Humeyni’sine Saldırı” Başlıklı Haber, Hürriyet, 30.08.2003, http://www.hurriyet.com.tr/irak-in-humeyni-sine-suikast-168422 (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Hürriyet :“IŞİD’den Yüksek Maaşlı Cihat”, Hürriyet, 02.10.2014, http://www.hurriyet.com.tr/isid-den-yuksek-maasli-cihat-27122673 (Erişim Tarihi:04.05.2016).

Hürriyet : “Kanada’da Şok Saldırı” Başlıklı Haber, Hürriyet, 23.10.2014, http://www.hurriyet.com.tr/kanada-da-sok-saldiri-27438849 (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

Hürriyet : “11 Eylül’den İtibaren Dakika Dakika Terör” Başlıklı Haber, Hürriyet, 16.09.2001, http://www.hurriyet.com.tr/11-eylulden-itibaren-dakika-dakika-teror-16146 (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

İncanews :“EL Kaide’ye Mektup: Irak İslam Devleti ile Bağlarımızı Koparalım”, incanews, 14.02.2016, http://www.incanews.net/dosya/11685/el-kaideye-mektup-irak-islam-devleti-ile-baglarimizi-koparalim (Erişim Tarihi:02.05.2016).

İranonline : “İran Anayasası”, Madde 3/16, İranonline, http://www.iranonline.com/iran/iran-info/Government/constitution-1.html (Erişim Tarihi: 21.10.2016).

İhlas Haber Ajansı : “IŞİD, Azez’de Bombalı Araçla İntihar Saldırısı Düzenledi” Başlıklı Haber, İHA, 25.05.2016, http://www.iha.com.tr/haber-isid-azezde-bombali-aracla-intihar-saldirisi-duzenledi-561711/ (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

İhlas Haber Ajansı : "IŞİD, Hz. Yunus'un kabrini Havaya Uçurdu" Başlıklı Haber, İHA, 25.07.2014, http://www.iha.com.tr/haber-isid-hz-yunusun-kabrini-havaya-ucurdu-376904/ (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

İhlas Haber Ajansı : "Libya'nın Derne Kenti, IŞİD Topraklarına Katıldığını İlan Etti" Başlıklı Haber, İhlas Haber Ajansı, 10.11.2014, http://www.iha.com.tr/haber-libyanin-derne-kenti-isid-topraklarina-katildigini-ilan-etti-408976/ (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

Lew Rockwell :Eric Margolis, Is Britian Freeing Itself From US Colonialism?" LewRockwell, 18.05.2010, https://www.lewrockwell.com/1970/01/eric-margolis/is-britain-freeing-itself-from-us-colonialism/ (Erişim Tarihi:21.05.2016)

Milli Gazete : "Amerikalı Siyasetçi: ABD, Türkiye'yi İran'la Savaştırıp Parçalamak İstiyor" Başlıklı Haber, Milli Gazete, 06.08.2016, http://www.milligazete.com.tr/amerikali_siyasetci_abd_turkiyeyi_iranla_savastirip_parcalamak_istiyor/418916 (Erişim Tarihi: 22.11.2016).

Milli Gazete : "Siyonist Levy: Dünya Kürtlere Olan Borcunu Ödemeli" Başlıklı Haber, Milligazete, 05.11.2016, http://www.milligazete.com.tr/siyonist_levy_dunya_kurtlere_olan_borcunu_odemeli/433800 (Erişim Tarihi: 16.11.2016).

Milliyet : Yaman Törüner, "ABD'deki Altınlar Buharlaştı mı?", Milliyet, 28.10.2013, http://www.milliyet.com.tr/abd-deki-altinlar-buharlasti-mi-

/ekonomi/ydetay/1783211/default.htm (Erişim Tarihi: 19.11.2016).

Milliyet :"Eski Eşi IŞİD Lideri Bağdâdî'yi Anlattı", Milliyet, 01.04.2016, http://www.milliyet.com.tr/eski%ADesi%ADisid%ADlideri%ADbagdadi%ADyi/dunya/detay/2219448/default.htm (Erişim Tarihi: 01.05.2016).

Milliyet : "İngiltere-ABD Özel İlişkisi Bitti" Başlıklı Haber, Milliyet, 29.03.2010, http://www.milliyet.com.tr/-ingiltere-abd-ozel-iliskisi-bitti-/dunya/dunyadetay/29.03.2010/1217591/default.htm (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

Milliyet : "Mısır'daki Olayların Arkasında İsrail Var", Milliyet, 21.08.2013, http://www.milliyet.com.tr/misir-daki-olaylarin-arkasinda-isra/siyaset/detay/1752540/default.htm (Erişim Tarihi:21.05.2016)

Milliyet :"Saddam'ın Kızı Raghad Parasını IŞİD'e Verdi", Milliyet, 31.08.2014, http://www.milliyet.com.tr/-saddam-in-kizi-raghad-parasini-gundem-1933448/ (Erişim Tarihi:04.05.2016).

Milliyet : "Sultanahmet'te İntihar Saldırısı: 1 Polis Şehit" Başlıklı Haber, http://www.milliyet.com.tr/sultanahmet-meydani-nda-patlama--gundem-1995013/ (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

Milliyet : "Jandarma Ekiplerine Ateş Açıldı: 2 Şehit, 1 Ölü" Başlıklı Haber, Milliyet, 20.03.2014, http://www.milliyet.com.tr/jandarmaya-ates-acildi-2-

asker/gundem/detay/1854543/default.htm (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

Milliyet : "Kerbela Matemlerine Saldırı: 40'a yakın Ölü" Başlıklı Haber, Milliyet, 25.10.2015, http://www.milliyet.com.tr/kerbela-matemlerine-saldiri-40-a/dunya/detay/2137356/default.htm (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

Milliyet : "Cerablus'ta IŞİD ile YPG Arasında Yoğun Çatışma" Başlıklı Haber, Milliyet, 11.05.2016, http://www.milliyet.com.tr/cerablus-ta-isid-ile-ypg-arasinda/dunya/detay/2243580/default.htm (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

Milliyet :"IŞİD Bizden Çok Maaş Veriyor", Milliyet, 12.12.2014, http://www.milliyet.com.tr/-isid-bizden-cok-maas-veriyor-/dunya/detay/1983261/default.htm (Erişim Tarihi:04.05.2016).

Milliyet :"Ladin'den Eşine Cennet Ricâsı", Milliyet, 22.05.2015, http://www.milliyet.com.tr/ladin-den-esine-cennet-ricasi-gundem-2062656/ (Erişim Tarihi:02.05.2015).

Milliyet :IŞİD'in 1.5 Milyar Dolarlık Yağma Ekonomisi", Milliyet, 05.11.2015, http://www.milliyet.com.tr/isid-in-1-5-milyar-lik-yagma/dunya/detay/2143054/default.htm (Erişim Tarihi:04.05.2016).

Milliyet : "11 Eylül'den Bu Yana El Kaide ile Bağlantılı Saldırılar" Başlıklı Haber, Milliyet, 20.11.2003, http://www.milliyet.com.tr/2003/11/20/son/sondun22.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

Milliyet : Sami Kohen, "Arap Baharı Bilançosu" , Milliyet, 01.11.2011, http://www.milliyet.com.tr/arap-bahari-bilancosu/dunya/dunyayazardetay/01.11.2011/1457642/default.htm (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

Mint Press News : "Zbigniew Brzezinski: The Man Behind Obama's Foreign Policy" Başlıklı Haber, Mint Press News, 28.02.2012, http://www.mintpressnews.com/zbigniew-brzezinski-the-man-behind-obamas-foreign-policy/21369/ (Erişim Tarihi: 28.10.2016).

NTV : "Gerekirse Libyalı Muhaliflere Silah Verebiliriz" Başlıklı Haber, NTV, 30.03.2011, http://www.ntv.com.tr/dunya/gerekirse-libyali-muhaliflere-silah-verebiliriz,1uq5hPbKCU-K2DBDZwGjNg (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

NTV :"İsrail Adalet Bakanı: Kürt Devleti Kurulmasını Destekleyelim", NTV, 20.01.2016, http://www.ntv.com.tr/dunya/israil-adalet-bakani-kurt-devleti-kurulmasini-destekleyelim,2p3ck1wzzk6FKh_C1-6DAg (Erişim Tarihi:16.05.2016).

NTV : "Bağdat'ta Bombalı Saldırı: 47 Ölü" Başlıklı Haber, NTV, 14.09.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/286749.asp (Erişim Tarihi:20.08.2016).

NTV : "IŞİD Tedmur (Palmira)'yı Ele Geçirdi" Başlıklı Haber, NTV, 20.05.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/isid-tedmur-palmirayi-ele-gecirdi,As3MXjZi8EGnSKVzHTjqIA?_ref=infinite (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

NTV : “Irak İşgâlinin Yıldönümü” Başlıklı Haber, NTV, 20.03.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/249978.asp (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

NTV : “Irak’ta İki Bombalı Saldırı: 47 Ölü” Başlıklı Haber, NTV, 10.08.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/irakta-iki-bombali-saldiri-47-olu,84TUZoSbaUGNYfD-8qVzwA (Erişim Tarihi: 03.09.2016).

NTV : “IŞİD Bağdat’ta Saldırdı: 24 Ölü” Başlıklı Haber, NTV, 30.05.2016, http://www.ntv.com.tr/dunya/isid-bagdatta-saldirdi-24-olu,s19OqGz0nEmdTLH8_i5goA (Erişim Tarihi: 05.09.2016).

NTV : “Paris’te Market Saldırganı Öldürüldü, 4 Rehine Hayatını Kaybetti” Başlıklı Haber, NTV, 10.01.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/pariste-market-saldirgani-olduruldu-4-rehinehayatini-kaybetti,UU3g2oExo0usAs9q7KNqHA (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

NTV : “Fransa’da 3 günde 2 arabalı Saldırı” Başlıklı Haber, NTV, 23.12.2014, http://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/fransada-3-gunde-2-arabali-saldiri,D9wJ_xQkK0OwymlZ05X59A/gz8TUG1TiUyLdG4k8ht-aA (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

NTV : “Amsterdam-Paris Treninde Silahlı Saldırı” Başlıklı Haber, NTV, 21.08.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/amsterdam-paris-treninde-silahli-saldiri,kTiXV1kQD0OkEetZRJQO5A (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

NTV : “Armitage’in Gündemi Irak” Başlıklı Haber, NTV, 03.01.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/303413.asp (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

NTV : “FBI: Teöristlerin Kimlikleri Belirlendi” Başlıklı Haber, NTV, 13.09.2001, http://arsiv.ntv.com.tr/news/106020.asp (Erişim Tarihi:20.11.2016).

NTV :“İki Kişiyi Öldüren Saldırgan Arap Kökenli Danimarkalı Çıktı” Başlıklı Haber, NTV, 16.02.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/iki-kisiyi-olduren-saldirgan-arap-kokenli-danimarkali-cikti,xWBtOgX3qUqXXLNyO4ABSg (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

NTV : “Brüksel’de Art Arda 3 Patlama: 34 Ölü” Başlıklı Haber, NTV, 23.03.2016, http://www.ntv.com.tr/dunya/brukselde-art-arda-3-patlama-34-olu,ov0bn_57OkSlJHlU-yx0yA (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

NTV : “İstanbul İstiklal Caddesinde Patlama” Başlıklı Haber, NTV, 19.03.2016, http://www.ntv.com.tr/turkiye/istanbul-istiklal-caddesindepatlama,ovLdQ2BbD0KSff31tCv7_A (Erişim Tarihi: 29.08.2016).

NTV :“Saddam’ın Kızı: IŞİD’in Zaferinden Memnunum”, NTV, 13.06.2014, http://www.ntv.com.tr/dunya/saddamin-kizi-isidin-zaferinden-memnunum,xDmiAeG8w0-nN3HcgSI1lg?_ref=infinite (Erişim Tarihi:04.05.2016).

NTV : "Bush İnfazı Değerlendirdi" Başlıklı Haber, NTV, 12.05.2004, http://arsiv.ntv.com.tr/news/269771.asp (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

NTV : "IŞİD'den Mısır Gemisine Roketli Saldırı" NTV, 16.07.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/isidden-misir-gemisine-roketli-saldiri,p2FFw3tPZkiiqU7I5RfgFA?_ref=infinite (Erişim Tarihi: 28.08.2016).

NTV : "Kanlı Saldırıyı IŞİD Üstlendi" Başlıklı Haber, NTV, 13.08.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/kanli-saldiriyi-isid-ustlendi-76-olu,B5efw_TXK0aKdAj6coJnvw (Erişim Tarihi: 24.08.2016).

NTV : "IŞİD Ramadi'yi Ele Geçirdi", Başlıklı Haber, NTV, 15.05.2015, http://www.ntv.com.tr/dunya/isid-ramadiyi-ele-gecirdi,aYtFMIN5qU6reCa4oPPrBw?_ref=infinite (Erişim Tarihi: 21.08.2016).

Ourrepubliconline :"We are on the verge of a global transformation. All we need is the right major crisis and the nations will accept the New World Order.", Rockefeller'in 23 Eylül 1994 Tarihinde Birleşmiş Milletler İş Konseyinde Yaptığı Konuşma, Ourrepubliconline İnternet Sitesi, http://www.ourrepubliconline.com/Quote/717 (Erişim Tarihi:09.05.2016).

Pamukkale Üniversitesi :Oded Yinon, "1980'lerde İsrail İçin Bir Strateji", Ter. Israel Shahak, http://www.pau.edu.tr/zyilmaz/tr/sayfa /israilin-ortado gu-projesinde-neler-var (Erişim Tarihi:16.05.2016).

PBS : “Lossing Iraq” , PBS, 29.07.2014, http://www.pbs.org/wgbh/frontline/film/losing-iraq/transcript/ (Erişim Tarihi: 28.09.2016).

PBS : James Dobbins, “Rajiv Chandrasekaran L. Paul Bremer III” Mülâkâtı, PBS, http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/yeariniraq/analysis/assessments.html (Erişim Tarihi:29.09.2016).

Radikal : “Türkiye ile ABD Dünyaya Model Model Ortaklık Kuracak” Başlıklı Haber, Radikal, 07.04.2009, http://www.radikal.com.tr/yorum/turkiye-ile-abd-dunyaya-model-ortaklik-kuracak-929947/ (Erişim Tarihi: 04.09.2016).

Radio Farda : “Mehdi Tâib: Evleviyet-i Suriye berây-ı ÎRân bîş ez Huzistan est” Başlıklı Haber, Radyo Ferdâ, http://www.radiofarda.com/a/f11-mahdi-taeb-says-Syria-is-more-important-than-oilrich-khouzestan/24902500.html (Erişim Tarihi:20.10.2016).

Reuters :“Kerry, Aides Checkked by Security at Egyptian Presidential Palace” Reuters, 22.07.2014, http://www.reuters.com/article/us-egypt-usa-kerry-security-idUSKBN0FR15V20140722 (Erişim Tarihi:21.05.2016)

Russia Today Arapça :“Aşarâtü’l-Katlâ ve’l-Cerhâ bi Tefcîrayn-i İntihâriyyeyn-i fi’l-Irâk” Başlıklı Haber, Russia Today Arabic, 05.03.2016, https://arabic.rt.com/news/813010--مقتل-تفجير-انتحاري-المقدادية-بغداد (Erişim Tarihi: 25.08.2016).

Sabah : “Bağdat’ta İntihar Saldırısı: 40 Ölü” Başlıklı Haber, Sabah, 06.12.2005,

http://arsiv.sabah.com.tr/2005/12/06/dun95.html (Erişim Tarihi: 20.08.2016).

SETAV : "Obama'nın Kâhire Konuşması'nın Tam Metni" , Whitehouse, 04.06.2009, https://www.whitehouse.gov/files/documents/anewbeginning/SPEECH_as_delivered-Turkish.pdf (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

SETAV : Gökhan Çetinsaya, "30 Ocak 2005 Irak Seçimleri Sonrası Irak" , SETAV, 30.01.2005, http://setav.org/tr/30-ocak-2005-irak-secimleri-sonrasi-irak/yorum/270 (Erişim Tarihi: 29.09.2016).

SETAV : Kılıç Buğra Kanat, "Arap Baharı'nda Amerika-İsrail İlişkileri" , SETAV, 19.12.2011, http://arsiv.setav.org/public/HaberDetay.aspx?Dil=tr&hid=99982&q=arap-bahari-nda-amerika-israil-iliskileri (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

SETAV : Nuh Yılmaz, "Obama'nın Türkiye Ziyareti, Mesajın Kendisi", SETA, 10.05.2009, http://arsiv.setav.org/public/HaberDetay.aspx?Dil=tr&hid=6158&q=obama-nin-turkiye-ziyareti-%93mesajin-kendisi%94 (Erişim Tarihi: 06.09.2016).

SKY Haber 24 "IŞİD'e Silah Taşıyan Hangi Ülkenin İki Uçağı Düşürüldü" Başlıklı Haber, SKY Haber24, 25.02.2015, http://www.skyhaber24.com/iside-silah-tasiyan-hangi-ulkenin-2-ucak-dusuruldu/ (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Sputniknews Arapça : "Sputnik Tekşifu Huttate Dâiş li Tatvîri Savârîhâ Tuhâkî el-İsrâîliyye" Başlıklı Haber, Sputniknews Arapça,

http://arabic.sputniknews.com/arab_world/20160727/1019746959.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Sputniknews Türkçe : "İsrail: IŞİD'in Suriye'de Yenilgiye Uğramasını İstemiyoruz" Başlıklı haber, Sputniknews Türkiye, 23.06.2016, https://tr.sputniknews.com/ortadogu/20160623/102352 3176/israil-suriye-isid.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Star : Beril Dedeoğlu, "Obama'nın İngiltere Ziyareti" , Star, 27.04.2016, http://www.star.com.tr/yazar/obamanin-ingiltere-ziyareti-yazi-1106963/ (Erişim Tarihi: 30.10.2016).

Stratejik Ortak : "Irak Savaşı Haritası (Ağustos 2016)" Başlıklı Haber, 28.08.22016,http://www.stratejikortak.com/2016/08/irak-savas-haritasi.html (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

Stratejik Ortak : "Suriye Son Durum Haritasi (Kasım 2016)" Başlıklı Haber, http://www.stratejikortak.com/2016/11/suriye-son-durum-kasim.html (Erişim Tarihi: 20.11.2016).

T24 :"Usame Bin Ladin'den IŞİD Mektubu: Saygınlığımızı Azaltıyor",t24, 11.08.2014, http://t24.com.tr/haber/usame-bin-ladinden-isid-mektubu-sayginligimizi-azaltiyor,267280 (Erişim Tarihi: 02.05.2016).

Telegraph : "Barack Obama Sends Bust of Winston Churchill on Its Way Back to Britain" Başlıklı Haber, The Telegraph, 14.02.2009, http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/barackobama/4623148/Barack-Obama-sends-bust-of-Winston-

Churchill-on-its-way-back-to-Britain.html (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

The American Conservative :"Arab Spring, Israeli Winter", The American Conservative, 11.12.2012, http://www.theamericanconservative.com/articles/arab-spring-israeli-winter/ (Erişim Tarihi:21.05.2016)

The Atlantic : Jeffrey Goldberg, "After Iraq" , The Atlantic, Ocak-Şubat 2008, http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2008/01/after-iraq/306577/ (Erişim Tarihi: 12.10.2016).

The Guardian :"Abu Bakr al-Baghdadi: The Isis Chief With The Ambition to Overtake Al-Qaida", The Guardian, 12.06.2014, http://www.theguardian.com/world/2014/jun/12/baghdadi-abu-bakr-iraq-isis-mosul-jihad (Erişim Tarihi: 01.05.2016).

The Guardian :"Terror Trial Collapses After Fears of Deep Embarrasment to Security Services", The Guardian, 01.06.2015, http://www.theguardian.com/uk-news/2015/jun/01/trial-swedish-man-accused-terrorism-offences-collapse-bherlin-gildo (Erişim Tarihi:16.05.2016).

The Intercept : "U.S. Military Now Says ISIS Leader Was Held in Notorious Abu Ghraib Prison" Başlıklı Haber, The Intercept, 25.08.2016, https://theintercept.com/2016/08/25/u-s-military-now-says-isis-leader-was-held-in-notorious-abu-ghraib-prison/ (Erişim Tarihi: 27.09.2016).

The Jerusalem Post : Efraim Inbar, "Comment: The Destruction of Islamic State is a Strategic Mistake" , The Jerusalem Post,

03.08.2016, http://www.jpost.com/Middle-East/ISIS-Threat/Comment-The-destruction-of-Islamic-State-is-a-strategic-mistake-463107 (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

The National :Zeina Karam-Qassim Abdul-Zahra, "Al-Qaeda's Nusra Front Leader Stays in Syria's Shadows", 4.11.2013, The National, http://www.thenational.ae/world/middle-east/al-qaedas-nusra-front-leader-stays-in-syrias-shadows (Erişim Tarihi:02.05.2016).

The New York Times :"A Day Of Terror: The Israelıs; Spilled Blood Is Seen as Bond That Draws 2 Nations Closer", The New York Times, 12.09.2001, http://www.nytimes.com/2001/09/12/us/day-terror-israelis-spilled-blood-seen-bond-that-draws-2-nations-closer.html#h[AtwHpt] (Erişim Tarihi:09.05.2016).

The New York Times : "Hit-and-Run That Killed Canadian Soldier Is Called Terrorist Attack" Başlıklı Haber, The New York Times, 21.10.2014, http://www.nytimes.com/2014/10/22/world/americas/canadian-soldier-run-down-in-what-officials-call-act-of-terror-dies.html (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

The New York Times :"Text: Obama's Speech İn Cairo", The New York Times, 04.06.2009, http://www.nytimes.com/2009/06/04/us/politics/04obama.text.html?pagewanted=all&_r=1 (Erişim Tarihi:21.05.2016).

The New York Times : Karen Yourish-Derek Watkins-Tom Giratikanon-Jasmine C. Lee, "How Many People Have Been Killed in ISIS Attacks Around the World", The New York

Times, 16.07.2016, http://www.nytimes.com/interactive/2016/03/25/world/map-isis-attacks-around-the-world.html (Erişim Tarihi: 27.08.2016).

The New York Times : Robin Wright, "Imagining a Remapped Middle East" , The New York Times, 28.09.2013, http://www.nytimes.com/2013/09/29/opinion/sunday/imagining-a-remapped-middle-east.html (Erişim Tarihi: 12.10.2016).

The Sun : "Death Notice: The Special Relationship" Başlıklı Haber, The Sun, 30.08.2013, https://www.thesun.co.uk/archives/politics/986130/death-notice-the-special-relationship/ (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

The Wite House :"Remarks By The President On The Middle East And North Africa", The Wite House, 19.05.2011, https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/05/19/remarks-president-middle-east-and-north-africa (Erişim Taihi:21.05.2016)

The Wite House :"Remarks By The President On The Middle East And North Africa", The Wite House, 19.05.2011, https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/05/19/remarks-president-middle-east-and-north-africa (Erişim Taihi:21.05.2016)

Theo Deutinger & Kit Chow :"Iron Silk Road" Theo Deutinger & Kit Chow, 12.06.2011, http://td-architects.eu/projects/show/iron-silk-road/ (Erişim Tarihi:21.05.2016)

Timetürk :"IŞİD'deki Yabancı Sayısı Iraklıları Geçti", Timetürk, 02.06.2015, http://www.timeturk.com/isid-deki-

yabanci-sayisi-iraklilarin-sayisini-gecti/haber-8812 (Erişim Tarihi:04.05.2016).

Timetürk :"IŞİD'e Yardım Eden İngiliz Ordusuna Suçüstü", Timetürk, 14.08.2015, http://www.timeturk.com/isid-e-yardim-eden-ingiliz-ordusuna-sucustu/haber-43408 (Erişim Tarihi:16.05.2016).

Timetürk :"IŞİD'i Planlayan Baas İstihbâratı", Timetürk, 21.04.2015, http://www.timeturk.com/tr/2015/04/21/isid-i-planlayan-baas-istihbarati.html (Erişim Tarihi:04.05.2016).

Timetürk : "IŞİD'in İçinde Yer Alan En Ünlü Türk" Başlıklı Haber, Timetürk, 08.10.2014, http://www.timeturk.com/tr/2014/10/08/isid-in-icinde-yer-alan-en-unlu-turk.html (Erişim Tarihi:11.06.2016)

Timetürk : "IŞİD'in Silahları İsrail'den" Başlıklı Haber, Timetürk, 12.05.2014, http://www.timeturk.com/tr/2014/05/12/isid-in-silahlari-israil-den.html (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Timetürk :"İşte 11 Eylül'ün Gerçek Yalanları", Timetürk, 04.02.2010, http://www.timeturk.com/tr/2010/02/04/iste-11-eylul-un-gercek-yalanlari.html (Erişim Tarihi:07.05.2016) Ayrıca Mülâkâtın Videosu için bkz. https://www.youtube.com/watch?v=RLp7X-dJEk4 (Erişim Tarihi:07.05.2016).

Timetürk :"Zehran Alluş Rus Saldırısında Hayatını Kaybetti", Timetürk, 25.12.2015, http://www.timeturk.com/zehran-allus-rus-saldirisinda-

hayatini-kaybetti/haber-109714 (Erişim Tarihi:12.05.2016).

Timetürk :"Zevahiri Türkiye Halkına Seslendi", Timetürk, 07.09.2012, http://www.timeturk.com/tr/2012/09/07/zevahiri-turk-halkina-seslendi.html (Erişim Tarihi:02.05.2016).

Timetürk :Nevzat Çiçek, "Dünden Bugüne Irak Şam İslam Devleti (IŞİD)", Timetürk, 12.06.2014, http://www.timeturk.com/tr/2014/06/11/dunden-bugune-irak-sam-islam-devleti-isid.html (Erişim Tarihi:01.05.2016) .

TRT Haber : "Hollande'dan Netanyahu'ya Filistin Darbesi" Başlıklı Haber, TRT Haber, 12.01.2015, http://www.trthaber.com/haber/gundem/hollandedan-netanyahuya-filistin-darbesi-161609.html (Erişim Tarihi: 08.09.2016).

Turkishnews : "Prof. İlber Ortaylı: ABD'de Önemli Kararlar İngiliz Diplomatlarının Kararıyla Alınır" Başlıklı Haber, Turkishnews, 13.03.2011, http://www.turkishnews.com/tr/content/tag/prof-ilber-ortayli/ (Erişim Tarihi: 29.10.2016).

Türkiye Gazetesi : "ABD Basını, 'Mısır'da Tüm İpler İsrail'in Elinde' " Başlıklı Haber, Türkiye Gazetesi, 19.08.2013, http://www.turkiyegazetesi.com.tr/dunya/64516.aspx (Erişim Tarihi: 07.09.2016).

Türkiye Gazetesi : "Hedef Zerkavi" Başlıklı Haber, Türkiye Gazetesi, 09.11.2004, http://www.turkiyegazetesi.com.tr/Genel/a225287.aspx (Erişim Tarihi: 29.09.2016).

USA Sabah : Nur Özkan Erbay,Zbigniew Brzezinski ile Yapılan "Obama'nın Akıl Hocası Prof. Zbigniew Brzezinski: Türkiye, Suriye İçin Ne Karar Verirse Takip Edilmeli" Başlıklı Mülâkât, USA Sabah, 2012, http://www.usasabah.com/Roportajlar/2012/03/26/obamanin-akil-hocasi-prof-zbigniew-brzezinski-turkiye-suriye-icin-ne-karar-verirse-takip-edilmeli (Erişim Tarihi: 28.10.2016).

Vimeo : "IŞİD Nasıl Ortaya Çıktı?" İsimli Analiz Belgeselin Videosu, Vimeo, https://vimeo.com/115994349 (Erişim Tarihi:15.10.2016).

Yeni Şafak : "El Kaide Irak Lideri Zerkavi Öldürüldü" Başlıklı Haber, Yeni Şafak, 08.06.2016, http://www.yenisafak.com/arsiv/2006/haziran/08/8793.html (Erişim Tarihi:20.08.2016).

Youtube :"Bahsen An Ebî Bekr el-Bağdâdî" (Bağdâdî'yi Ararken) İsimli Belgesel, Youtube, 09.03.2015, https://www.youtube.com/watch?v=HF_NJOQM7pk (Erişim Târihi: 01.05.2015).

Youtube :"Risâletün Min Eş-Şeyh Eymen Ez-Zevâhirî İlâ Eş-Şa'bi't-Türkî El-Müslim" Başlıklı Açıklama Videosu,Youtube,13.10.2013, https://www.youtube.com/watch?v=MYSnaW7YT2Y (Erişim Tarihi:02.05.2016).

Youtube :Ebu Muhammed el-Makdisî'nin Rüya Kanalına Verdiği Mülâkâtın Videosu, Youtube, 14.02.2015, https://www.youtube.com/watch?v=lvRDGQKOFDQ (Erişim Tarihi:13.05.2016).

Youtube :El-Kâide Lideri Eymen Ez-Zevâhirî ile Yapılan Mülâkât'ın Video Kaydı, Youtube, 19.06.2015, https://www.youtube.com/watch?v=EmnmybadQt8 (Erişim Tarihi:02.05.2016).

Youtube :IŞİD'in Yakaladığı Casus Videosu, Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=wExVfldXE9Q (Erişim Tarihi:05.05.2016) Ayrıca Bkz. https://www.youtube.com/watch?v=kacYcrQX5rg (Erişim Tarihi: 05.05.2016).

Youtube : "Suriye'de Hollanda2lı Türk Mücahidi-Röportaj" Başlıkı Röportajın Video Kaydı, Youtube, 25.03.2014, https://www.youtube.com/watch?v=elkq3IVWduQ (Erişim Tarihi:11.06.2016)

Youtube :Tzipi Livni, "Foreign Policy in Changing Times" Başlıklı Konuşması, Youtube, 17.11.2012, https://www.youtube.com/watch?v=LsURHbqDEuw (Erişim Tarihi:21.05.2016)

Youtube :William Rodriguez'e âit mülâkâtın Videosu, Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=wX7pv5Hb8ds (Erişim Tarihi:09.05.2016).

Youtube : William T. Still, "The Money Masters: How International Bankers Gained Control of America", (Ter. Nurullah Atay), 01.01.1996, https://www.youtube.com/watch?v=21mJvY09zYA&index=11&list=PLdi7nCYctFTd_xOR-GNw2Tfxs6sFUAIHs&t=3s (Erişim Tarihi: 19.11.2016).

Youtube :Zehran Alluş'un Konuşma Videosu, Youtube, 04.07.2014,

https://www.youtube.com/watch?v=BUgsF9Bm-28 (Erişim Tarihi:12.05.2016).

Youtube :“Yansımalar ve Uyarılar”, Yotube, 01.06.2009, https://www.youtube.com/watch?v=YGAaPjqdbgQ (Erişim Tarihi:28.04.2016).

Youtube : “11 Eylül Saldırılarının Perde Arkasını Söyleyen Yönetmen Nasıl Öldürüldü” İsimli Aaron Russo’nun Mülâkât Videosu, Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=GVJs-kDQtgY (Erişim Tarihi: 22.11.2016).

EKLER

EK –I

Muhammed El-Makdisî'nin, Ürdünlü pilotun yakılması üzerine Ürdün'ün rüya kanalına verdiği ve IŞİD hakkındaki görüşlerini ihtivâ eden mülâkât'ın çözümü.

Sunucu: Hoşgeldiniz.

Makdisî: Hoşbulduk.

Sunucu: Son gelişmeler ve Şehit Muaz El-Kesasibe meselesini sorarak başlıyorum. Bu meseleye müdâhil olmaya başladınız mı?

Makdisî: Allah'a hamd olsun. Salat ve Selam O'nun elçisine ve elçisinin aile ve ashabının tamamına olsun. Konumuza gelecek olursak, evet, Ürdünlü pilotun Devle örgütünde esir düştüğünü duyduğum andan itibaren şer'î maslahatı gerçekleştirmek için iletişim kurmaya çalıştım. İçlerinde akıllı insanlar varsa onları, Ürdünlü pilot karşılığında mahkum Sacide Rişavi'nin serbest bırakılması girişimine onay vermeleri için ikna edeyim dedim. Bunun için onlarla irtibat kurdum evet.

Sunucu: bu konuda IŞİD'le iletişim kurdunuz. Peki, bu iletişim karşısında tepkileri ne oldu? Herhangi bir cevap verildi mi?

Makdisî: Onlarla iletişime geçmeden önce yeryüzünün doğusunda ve batısındaki faziletli kardeşlerle, mücahitlerle görüştüm. Kuzey Afrika'dan, Yemen'den, Kuveyt'den, Suriye ve Bahreyn'den değerli kardeşlerle iletişim kurmaya çalıştım. Onlardan bu konuda bana yardımcı olmalarını talep ettim. Bu konuda bana yardımcı oldular. Allah onları hayırla mükâfâtlandırsın. Devle örgütündeki akıllı kişilere pilotun takas edilmesinin mahkûm Sacide'yi kurtarmak için altın fırsat olduğunu belirten mesajlar yolladılar. Bana Devle örgütündeki nüfuz sahibi kişilerin isim ve irtibat adreslerini vererek bu konuda bana yardım ettiler, verdikleri adreslerden faydalandım. Bu gelişmelerin ardından iletişim kurmaya başladım. Devle örgütünde nüfuz ve etkisi olan kişilerle iletişim kurdum. Abu Muhammed El-Adnani ile iletişim kurdum, Ebu Bekr El-Bağdadi, şeyh Türki bin Ali

gibi şahıslarla ve diğer şer'i sorumlularla mesaj alışverişi kurmaya çalıştım. Tüm çabaları harcayarak bu şer'i maslahatı gerçekleştirmeye ve bu konuda onları ikna etmeye uğraştım.

Sunucu: IŞİD'in ciddiyeti nasıldı? Bu çabalara ve bu iletişime karşı ne gibi cevaplar veriyordu? Örneğin siz ve onlar arasında karşılıklı cevaplar var mıydı?

Makdisî: Maalesef, ben onların kız kardeşlerini kurtarmak, böylesi bir şer'î maslahatı gerçekleştirmek için kararlı ve arzulu olduklarını sanıyordum. Ancak ne yazık ki bana gerektiği cevap verilmedi. Bazıları gönderdiğim sesli mesajlar için kafasını kaldırıp bakma zahmetinde bulunmadı, bu konuyu hiç önemsemedi. Hatta onlardan biri olan benimle iletişim kurmakla sorumlu adamları bana yalan söylüyordu. Pilot Muaz'ı öldürmüşlerdi. Buna rağmen bana ağır yeminler ediyorlardı. Biz ciddiyiz, sana dediklerimize sadığız, bizim sadık olduğumuzu yakında göreceksin diyorlardı. Daha sonra bu şahsın yalancı olduğu bana belli oldu. Allah Teâlâ: Allah'a karşı takvalı olun ve sadıklarla beraber bulunun, buyuruyor. Bu ayet cihad ve mücahidlerden bahseden bir bağlamda inmiştir. Dolayısıyla bir insanın kendini cihada nispet edip yalancı olması olabilecek bir şey asla değildir.

Sunucu: Şehit pilot yakılarak öldürüldü. Bu konudaki değerlendirme ve görüşünüz nedir? Sizce örgüt ne sebep ve amaçla bu çirkin yolu seçmiştir?

Makdisî: Bu kişiler birçok kötü âdet edindiler. İlk olarak edindikleri âdet ise Hz.Peygamber(s.a.s.)'in sünneti olduğunu iddia ettikleri insanların gözü önünde ortaya koydukları boğazlama âdetidir. Hasımlarının kafalarını kesmeyi âdet edindiler El-Kâide'deki liderlerden ve normal mücâhitlerden kaç kişiyi böyle öldürdüler. Bu olay öyle bir hâl aldı ki; insanlar kafa kesmeyi gerçekten sünnet sandılar. Bunun için de Nebi(s.a.s.)'in alaya alındığı bir zaman söylediği Ey Kureyş topluluğu! Sizlere boğazlama ile geldim sözünü delil getiriyorlar. Lâkin Nebî(s.a.s.)'in Kureyş müşrikleri fetih yılında eline düşünce onlara nasıl muamelede bulunduğunu görmezden geliyorlar, bu konudan yüz çeviriyorlar. Hz.Peygamber(s.a.s.) ve ashâbının müşriklere nasıl davrandığını unutuyorlar. Onlara nasıl muamelede bulunduğunu görmezden geliyorlar. Hz.Peygamber(s.a.s.) müşriklerin onlarcasına, yüzlercesine Gidin, serbestsiniz demedi mi? Böylece ona düşman olanları kendisine

tabi olanlar haline çevirmedi mi? Şu hususlara dikkat etmeden, Nebi(s.a.s)'in alaya alındığı bir sefer söylediği bir sözü alıp kafa kesmeyi sünnet haline getiriyorlar. Dini, cihadı ve mücahitleri kızıl bir boyaya boyadılar. İnsanlar cihadın ancak kafa kesme ve adam öldürme yoluyla olduğunu düşünmeye başladı. Nebi (s.a.s.) Mute savaşında Halid bin Velid'in ordunun yara almasından sonra orduyu sağ sâlim bir şekilde tamamen geri çekmesini Allah'ın ona bahşettiği bir fetih olarak adlandırmıştır. Allah (Azze ve Celle), Hudeybiye sulhunu Biz sana apaçık bir fetih vermedik mi? ayetinde fetih şeklinde isimlendirmiştir. Onlar bu mevzuları hiç anlamıyorlar, zafer ve fetihten sadece kafa kesme ve adam öldürmeyi anlıyorlar. Ağır basan maslahatların gerçekleştirilmesini, şer'i maslahatların ne olduğunu, bunların da fetih ve zaferden sayılacağını anlamıyorlar, bilmiyorlar.

Bundan dolayı kafa kesme meselesini ilk defa uygulamaya koyup, kameralar, ekranlar önünde birçok hasımları için gerçekleştirince insanlar şaşırdı ve İslam bu mu? demeye, sormaya başladı. Biz de İslam bu değil diye savunma ve açıklama yapmak mecburiyetinde kaldık. Birçok mücahidin, çok insanın kafasını kestiler. Gül gibi gençlerin kafalarını kestiler. İnsanlara kimleri neden kestiklerini söylemediler. Muhakeme, suçlama görmeyen kafası kesilen insanların aslında kim olduğunu bilmeyen insanlar, sadece Bunlar mürtedlerdir diyerek adam öldürüp kafa kestikleri eylemleri gördüler. Bu kötü âdeti ortaya koyduktan sonra şimdi de yakma âdetini çıkardılar. Şimdi insanlar onlardan bunu beklemeye başlayacaktır. Nebi(s.a.s.)'in Ateşle ateşin rabbi olan Allah'tan başkası azap edemez hadisi varken yakmak ne demek oluyor? Sonra Şeyhü'l-İslam İbn-i Teymiyye'nin sözlerinden başı sonu kopuk, öncesi veya sonrası kesilmiş bir parçayı delil olarak getiriyorlar. Yani Şeyhü'l-İslam'ın sözünü Peygamber(s.a.s.)'in sözünün önüne mi geçiriyorlar. Bir de cihadi selefilik diyorlar. Selefilik bu mudur? Cihadi selefilik bundan berîdir (uzaktır). Selefîlik böylesi davranışlardan berîdir.

Nebî(s.a.s.) yakmayı reddetmiş ve Ateşle ateşin rabbi olan Allah'tan başkası azap edemez diyerek ona karşı çıkmıştır. Yakmaktan hangi maslahatı gerçekleştirmişlerdir? Pilotu yaktıkları zaman bombalamanın ve savaşın duracağını mı sandılar? Eminim ki onların takipçilerinden akıllı olanlar, burada Ürdün'de bulunan veya Ürdün dışında yaşayan şahısların birçoğu şunu bilecektir: IŞİD'in

yaptığı pek çok aptalca davranış çok sayıda maslahatın yitirilmesine yol açmıştır. Sacide Rişavi ve Kerbuli'nin idamını duyduğumda şunu söyledim: onların katlinin baş sorumlusu, terazinin aleyhine ağır bastığı taraf Devle (IŞİD)'dir. IŞİD örgütünü kast ediyorum. Çünkü onlar, Sacide'yi çıkaracaklarını iddia ettiler, adını kendilerine malzeme yaptılar ama ciddi değillerdi. Bana yalan söylediler, ağır yemin ettiler, ancak sonradan belli oldu ki pilotu çoktan öldürmüşler. Niçin yalan söylüyorsunuz? Allah teala şöyle buyuruyor: Allah'a karşı takvalı olun ve sadıklarla beraber bulunun! Neden iletişiminiz sırasında bana doğrulukla davranmadınız?

Sunucu: Bir soru sormama müsaade edin. IŞİD kendisinin İslam'ı temsil ettiğini ve hilafet devleti olduğunu iddia etmekte, sizin bakış açınızdan cihadi selefiliğin bakış açısından IŞİD'i nasıl değerlendiriyorsunuz? Hilâfet olarak görüyor musunuz?

Makdisî: Biz defalarca onların yaptığı hadsizliklerden, sınırları aşmalarından, hatalarından konuştuk. Başlangıçta onlara nasihat ettik. İncelik ve yumuşaklıkla onlara yanaşmaya çalıştık. Hatta bazı insanlar, onların hata ve sapmalarını bilen bazı kardeşler Ey Ebu Muhammed! Devle cemaatinin gönlünü almaya mı çalışıyorsun? dedi. Bizim gayemiz ve çabamız, ifadelerimi yazarken kibar olmam, dikkatli davranmam şunun içindi: Gençlerden birçoğu ülkelerinden çıkıyorlar, sınırları aşıyorlar, zorluklarla yüzleşiyorlar, bunu biliyorum. Hilafet, İslam devleti gibi adlandırmalar onları harekete geçiriyor, etkiliyor. Bunlara destek vermek için yola çıkıyorlar. İnsanlar bu kavramlara susamış, hilafet için, İslam devleti için susamışlar. Müslüman gençlik, bu akımın evlatları hilafet için susamış. Genç, dünyanın sonundan yola çıkıyor, sonra yanıltılıyor ve bu şahısların yanına gidiyor. Ben bu zavallı gencin samimiyetinden şüphe duymuyorum. Sonra genç, kendini bu şahıslar tarafından kardeşlerine karşı, mücahit gruplara karşı savaşa itilmiş buluyor, belaya bulaşıyor. Ardından bazı gençler kaçıyor, hakikati keşfettikleri anlaşılınca öldürülüyor, boğazı kesiliyor.

Biz insanlara daha önce söyledik. Hilâfet böyle değildir. Hilâfetin en büyük maksatlarından biri Müslümanların birliğinin sağlanmasıdır. Nebi(s.a.s.) Muaz ve Ebu Musa El-Eş'arî'yi Yemen'e gönderdiğinde onlara ne demişti? Bu sahabiler iki

şahsiyetti. Emirlik iki kişi için geçerli değildir. emirlik üç ve daha fazlası için geçerlidir. Emirlik üç ve da fazla sayıdaki kişi için geçerlidir. Bunun için Allah Rasûlü(s.a.s.) onlara emirlik gerekmeyince emirliğin meyvesini tavsiye etmiştir. Allah Rasûlü(s.a.s) onlara: Birbirinizle ihtilafa düşmeyin! Müjdeleyin! Nefret ettirmeyin! buyurmuş ve onlara emirlik gerekmediğinden meyvesini tavsiye etmiştir. Şu nebevî tavsiyeye bakın! Allah Rasûlü(s.a.s.) onlara emirlik gerekmeyince emirliğin meyvesini tavsiye etmiştir. Emirliğin meyvesi, emirliğin bizzat kendisinden daha önemlidir. Bunun için de Allah Resûlu(s.a.s.) bu sahâbîlere Size emirlik gerekmiyor, ancak siz de emirliğin meyvesini ortaya koyun demek istemiştir. Birbirinize itaat edin, ihtilafa düşmeyin, kolaylaştırın, zorlaştırmayın, müjdeleyin, nefret ettirmeyin! Hadisin, hadis ehli arasında bilinen farklı lafızları vardır. Öyleyse bu fayda ve meyveyi getirmeden benim devletim var, hilâfetim var diye ortaya çıkmışsam, Müslümanların birliğini daha da dağıtmışım demektir.

Sonra dini kafa kesme, adam öldürme ve yakma boyalarıyla boyayıp emiriğin meyvesini sağlamayayım, insanlara sadece bana biat edin, ben hilafetim, bana biat etmenizi istiyorum diyeyim. Yeryüzünün doğusunda, batısında Müslümanların saflarını böleyim, bu olacak iş mi? Sen Müslümanların saflarını bölüyorsun; bu tutumlarınla, kafa kesmekle, yakmakla dini kötü gösteriyorsun. Ben neye uğradığımı şaşırdım, sarsıldım. Onlardan biri benle mesajlaşıyor. Şeyhim şöyle şöyle diyor, ciddiyiz, gereken özeni gösteriyoruz diyor ve bana yalan söylüyor. Pilot Muaz'ı ilk hafta öldürmüş oldukları halde bana ağır yeminler ediyor, bu işi kendine malzeme ediyor ve sözler, yeminler veriyor. Daha sonra ise apaçık bir şekilde yalan söylediği bana belli oluyor. Sen şeyhim diyorsun, bana diyorsun. Benimle irtibat kuruyorsun sonra da ben Ürdün devletine yalan söylüyordum diyemezsin. Sen Ebu Muhammed'le mesajlaşıyor, iletişime geçiyorsun. Ürdün devletiyle değil. Sen başkasına değil, bana yalan söyledin. Bu yalanlardan sonra bir de bakıyorum. Pilot yakılarak öldürülmüş. Yakmak nedir? Bu âdet nereden çıktı? Nebi (s.a.s.) bunu inkâr etmiştir. Şeyhü'l-İslâm'ın sözünü hadisin önüne mi geçiriyorsunuz?

Şeyhü'l-İslâm İbn-i Teymiyye'nin bir sözü vardır. Daha önce onlara nasihat için yazdığım yazılarımda, mesajlarımda belirtmiştim. Şeyhü'l-İslam şöyle diyor: Fakih, maslahat(fayda) ve mefsedeti(zarar) birbirinden ayıran değil, maslahatlar

çoğaldığında hangisini tercih edeceğini bilen kimsedir. Mefsedetlerden hangisinin def edileceğini, hangisine öncelik verileceğini bilen kişidir. İşte, Şeyhü'l-İslâm'ın dediği gibi fakih böyledir ama nerede bu sözü dikkate alanlar? Bu sözlere bakmak için kafalarını kaldırma zahmetinde bile bulunmadılar. Ardından İbn-i Teymiyye'nin sözlerinden işlerine gelen, hevalarına uyanlarını alıyorlar. Şeyhü'l-İslâm'ın düşmanın saldırganlığını sonlandıracak olması halinde yakmaya cevaz veren sözünü aldınız. Muaz El-Kesasibe'yi yaktınız. Cevap verip sonlandırmak istediğiniz saldırganlık bitti mi? Aksine size daha şiddetli bir düşmanlık, saldırganlık döndü. Ürdün halkı saldırıların şiddetinin artırılmasını istemeye başladı. Çünkü Ürdün halkı, aklın da şeriatın da temize çıkarmadığı bir iş gördü. Bu yakma eylemini gördü. Neden yakıyorsunuz? Muaz El-Kesasibe ile birlikte bizim umutlarımızı da yaktınız. Bizim, şeriatı bilen az bir süre öncesine kadar şeyhlerimiz dediğiniz kişilerin Sacide Rişavi'yi kurtarma umutlarını yaktınız. Onun öldürülmesine sebep oldunuz.

Sunucu: IŞİD'in fikri İslam'a uzaksa bu örgüt neye dayanıyor?

Makdisî: Maalesef IŞİD'deki yönetim kadrolarını okumamız sırasında şunu görüyoruz: Yaşı genç, cahil insanlar var ve İslam'la yeni tanışmış çok az bir süre önce baasçı olan şu sıralarda ise IŞİD'de nüfuzları bulunan kişiler var. Şimdi bana şöyle diyecekler: Kardeşim! Allah Resûlü (s.a.s.)'in yanında da, Allah'ın yalın kılıcı olan Halid b. Velid vardı. Halit cihatta komutandı. Halbuki o, bu makama eriştiğinde daha düne kadar Kureyş müşrikleri ile birlikte olmuş bir savaşçıydı. Halid bin Velid'in seyfullah (Allah'ın kılıcı) olması ancak İslam'ın güzelleşmesi, onda sağlam yer edip Rasûlullah(s.a.s.) tarafından bu güzelliğe şahitlik edilmesi sonrasında olmuştur. ancak daha dün Müslümanlara işkence yapan, onları öldüren bir baasçı iken bugün gelip hilâfet devletinde yönetici, lider olmanın anlamı nedir. Bu hangi hilafettir? Size biraz önce belirttiğim gibi hilafetin esas maksadı Müslümanların birliğini sağlamaktır, kolaylıktır, zorlaştırmamaktır, müjdelemektir, nefret ettirmemektir. Onlar bunun tam tersini yapıyorlar. Davamız, meselemiz isimlendirmelerle değil hakikatlerledir. Ben hilafet adını vereyim sonra hilafetin kurmak istediği ne kadar şey varsa onların her birine aykırı davranayım, onları yıkayım, bu olur şey midir? Akıl kârı mıdır? IŞİD gençlerin duygularıyla oynuyor, gençlerden kandırılanların, yanıltılanların olduğundan şüphe etmiyorum. Dünyanın

başka bir ucuna bu dava için kalkıp geliyorlar. İşte bunlar, bazı şeyleri anlamalarını istediğim, bizi ilgilendiren kesimdi. Yazılarımda yumuşak ifadeler kullandığım dönem kastım bu gençlerdi. Aldatılan bu gençler için yumuşak ifadeler kullanıyordum. Dolayısıyla şöyle diyorum: Gerçekten cihadi akımı kötü ve çirkin gösterdiler. Ona çok büyük kötülük yaptılar.

Her gün yeni bir âdet, bid'at çıkarıyorlar. Eskiden kafa kesmeyi çıkarmışlardı şimdi de yakmayı çıkardılar. Bu tavırların İslam'la selefilikle, cihadi selefilikle uzaktan yakından bir bağlantısı yoktur. Cihâdî selefîlik bunlardan berîdir. Mücahidin yalancı olması mümkün değildir. Ben şâhitlik ederim ki bana yalan söylediler, bu şer'î maslahatın gerçekleşmesi için onlarla iletişim hâlinde olduğum sırada beni oyaladılar ve aldattılar. Kendilerini özenli ve istekli gibi gösterdiler. Ama Allah'a yemin olsun ki özen göstermiyorlardı. Vallahi elimde onların bu konuya hiç aldırış etmediklerini, Sacide'nin durumunun onları ilgilendirmediğini belirten detaylar var. Kendilerini ilgilenmiş, bu konuda hırs gösteriyormuş gibi sundular. Hâlbuki Ürdünlü pilotu çoktan öldürmüşlerdi.

Sunucu: Evet, mülâkâtı bitirmeden önce ekleyeceğiniz bir şey var mı?

Makdisî: Sizlere bu program için teşekkür ederim. Siz bir Ürdün kanalı olmanızdan ötürü kasıtlı olarak, benimle irtibat kurmanızı kabul ettim Ürdün halkına bu sözlerimi ulaştırmak istedim. Çünkü Ürdün halkı izlediği ve gördüğü manzaralardan sonra infiale kapıldı ve çeşitli tepkiler gösterdi. Ürdün halkına söylemek istediğim, Devle cemaatinin söz konusu şahısların cihadi selefilik akımın temsil etmediğidir. Cihadi selefiliğin bu davranışlardan beri olduğudur. Onlara şunu da teyit ediyorum ki yeryüzünün doğusunda ve batısında mücahitlerden, şer'i mes'ullerden, cihad emirlerinden anlayış sahibi olanlar bu girişimin başarıya ulaşması noktasında hırs gösterdiler. Benim Devle örgütüyle mesajlaşmam için yardım ettiler. Ancak Devle örgütü bu konuda ciddiyet, niyet ve hırs sahibi değildi. Zaten erken bir vakitte pilotu öldürmüşlerdi ama yine de benimle kurdukları iletişim sırasında beni aldatmaya ve bana yalan söylemeye başlamışlardı.

Bu cemaate insanların aldanmasının başlıca sebebini sana söyleyeyim. İnsanların hilâfet adında, İslam devleti adında bir şeye gerçekten susamış olmalarıdır.

bu şahıslar, gençlerle nasıl dalga geçip onları kandırarak arkalarından nasıl güleceklerini iyi biliyorlar. Şöyle diyorum, sözlerimi vereceğim bir örnekle sonlandırıyorum. Yeryüzünün doğusunda ve batısında Müslümanların etrafını karanlıkların çevrelemiş olduğunda, onlara düşmanları tarafından birçok zulümler yayılmış olduğunda şüphe yoktur. Bundan dolayı karanlıklar birbirine girmiş, daha da koyulaşmıştır. İnsan bu karanlıklar arasında bir fecre, bir fecrin doğuşuna hasret duymaktadır. Karanlıklar içinde yaşayan insan gözüne ilişen herhangi bir ışık parçasını fecir zanneder. Nebi(s.a.s.) bize iki tür fecir olduğundan bahsetmiştir: Fecr-i kâzib ve Fecr-i Sâdık (Sahte, Yanıltıcı Gündoğumu ve Hakîkî Gündoğumu). İnsan fecr-i sâdığı gördüğünde artık yatsı namazını kılması câiz olmaz. Onlar (IŞİD'e katılanlar vs.) onun fecr-i sâdık olduğunu ve onların hilâfet olduğunu zannettiler ve oraya gittiler. Ancak gerçekten basîret gözüyle baksalardı, IŞİD'in fecr-i sâdık değil fecr-i kâzib'in ta kendisi olduğunu bilirlerdi. Bir umutsuzluğa kapılmadık, hâlâ fecr-i sâdığı bekliyoruz. O ki Allah'ın izniyle muhakkak gelecektir. Fakat bu aşırılar, radikaller gibi insanların eliyle değil. Nebi(s.a.s.)'in hadislerini bilerek onları yücelten ve başka insanların sözlerini onun sözünün önüne geçirmeyen kişiler eliyle olacaktır.

Sunucu: Şeyh Ebu Muhammed El-Makdisî cihâdî selefilik akımının teorisyenlerinden olan sizlere katılımınız için teşekkür ediyoruz. Programa gelip katıldığınız bize böyle bir röportaj verdiğiniz için çok teşekkürler.

Kaynak: https://www.youtube.com/watch?v=lvRDGQKOFDQ

EK – II



KONSTANTİNİYYE'NİN FETHİ

Hamd, Mü'min'leri izzetli kılıp kâfirleri zelil kılan Allah'a olsun. Salât ve selam mücahitlerin önderi olan Resulullah'a ve ona bu yolda tabi olanların üzerine olsun.

Allah azze ve celle kendisine inanıp ona şirk koşmadan ibadet eden kullarını yardım, temkin ve razı olduğu dini yaşamalarıyla müjdeler vermiştir.

Allah, sizlerden iman edip iyi davranışlarda bulunanlara, kendilerinden öncekileri sahip ve hâkim kıldığı gibi onları da yeryüzüne sahip ve hâkim kılacağını, onlar için beğenip seçtiği dini (İslâm'ı) onların iyiliğine yerleştirip koruyacağını ve (geçirdikleri) korku döneminden sonra, bunun yerine onlara güven sağlayacağını vâdetti. Çünkü onlar bana kulluk ederler; hiçbir şeyi bana eş tutmazlar. Artık bundan sonra kim inkâr ederse, işte bunlar asıl büyük günahkârlardır. (Nur suresi 55. ayet)

Allah azze ve celle bu ümmeti imtihan etti. Bu ümmet bu sınavda sabır ve gayreti terk etmedi. Şirk ve müşriklerden uzak durdu. Tağutların onca baskı ve işkencelerine göğüs gerdi.

Yılmadı ve vazgeçmedi. Binlerce şehit verdi ama gene bu yolda azmini yitirmeyerek Allah'ın yardımını hak ettiler. Allah subhanehu ve Teâlâ onlara yeryüzünde başarı verdi. Onları yeryüzünde hâkim kıldı. Korkularını güvene çevirdi. Nübevvet menheci üzere bir hilafet ve devlet nasip etti. Bu ümmet tevhidi yaşayıp şirkten uzak durdukça, Salih amel işleyip günahlardan uzak durdukça Allah azze ve celle zafer ve fetihler nasip edecektir. Çünkü bu zafer ve fetihler Allah'ın vaadidir ve Allah azze ve celle sözünde en sadık olandır.

Nitekim bu yol Allah'ın sünnetidir. Bizden öncekilerde aynı sıkıntılara maruz kaldılar. Sabırları sonucu Allah azze ve celle onlara zafer ve fetihler nasip etti. Allah azze ve celle kendi resullerini bile bu şekilde sınamış ve neticesinde büyük fetihler nasip etmiştir.

Allah resulü sallahu aleyhi ve selem en sıkıntılı olduğu ve düşmanların onları çepe çevre kuşattığı, açlıktan midelerine taş bağlayıp düşmanla karşılaşmamak için hendek kazdıkları bir dönemde, sahabelerine o günün şartlarına göre akılların alamayacakları fetihleri müjdeliyordu. Çünkü Allah'ın resulü Allah'ın bu konudaki sünnetini iyi biliyor ve buna inanıyordu. Nitekim Resulullah doğru söyledi ve fetihler gerçekleşti.

Konstantiniyye Dergisi 1. Sayısında Yer Alan "Konstantiniyye'nin Fethi" İsimli Makâle 1/3 sayfa

https://ia800407.us.archive.org/11/items/Konstantiniyye1_201605/Konstantiniyye%201.pdf

Bunu vadeden Allah resulü sallahu aleyhi ve sellem aynı şekilde Kostantiniyye'nin de (İstanbul) feth olunacağını bize müjdelemiştir. Kostantiniyye daha önce fethedildi ama bu müjdede bahsedilen fetih daha gerçekleşmemiştir. Nitekim bu fetih kıyamete yakın bir zamanda gerçekleşecek, savaşılmadan sadece tekbirlerle fetih edilecektir.

Ebû Hüreyre'den r.a rivayet edildiğine göre, Resûlüllah (Sallallahû Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlar:

«Romalılar A'mâk'a yahut Dâbık'a inmedikçe kıyamet kopmayacaktır. Onların karşısına Medine'den o gün yeryüzü halkının en iyilerinden bir ordu çıkacaktır. Askerler saf bağladıkları vakit;

Romalılar; bizimle, bizden esir alanların arasını serbest bırakın onlarla harp edelim, diyecekler.

Müslümanlar da: "Hayır! Vallahi sizinle din kardeşlerimizin arasını serbest bırakmayız" diyecekler. Müteakiben onlarla harp edecekler ve;

Üçte biri kaçacak, Allah ebediyen kendilerine tevbe İlham etmeyekcektir.

Üçte biri de öldürülecek, Allah indinde şehitlerin en faziletlisi olakcaklardır.

Üçte biri ise fethedecek, ebediyen fitneye duçar olmayacaklardır.

Müteakiben İstanbul fethedilecektir. Gaziler kılıçlarını zeytin ağaçlarına asmış, ganimetleri taksim ederken anîden içlerinde şeytan: Gerçekten memleketinizde bıraktığınız aileleriniz Deccal'ın eline geçti, diye bağıracaktır. Müslümanlar İstanbul'dan çıkacaklar. Fakat şeytanın bu sözü yalandır. Şam'a geldikleri vakit ise gerçekten Deccal çıkacaktır. Müslümanlar harbe hazırlanır ve saflarını düzeltirler. Namaz için kamet getirildiği vakit, Meryem'in oğlu İsa (Aleyhisselam) İnerek onlara imamlık yapacaktır. Allah'ın düşmanı Deccal, İsa Aleyhisselamı gördüğü vakit tuzun suda eridiği gibi eriyecektir. Onu bıraksa kendiliğinden helak olacak, lâkin Allah deccali onun eliyle öldürecek, kanını İsa aleyhisselamın süngüsünde onlara gösterecektir. (Müslim fiten 9, hadis no: 2897)



A'mak ile Dâbık Şam 'da Halep yakınlarında İki yerin ismidir.

Yine Ebu Hureyre'den r.a rivayet edildiğine göre, Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlar:

«Bir tarafı karada, bir tarafı denizde bir şehir İşittiniz mi?» (o şehir İstanbul'dur.)

Ashab:

— Evet, Ey Allah'ın Resulü! dediler.

«Beni İshak'dan yetmiş bin kişi bu şehre gaza etmedikçe kıyamet kopmayacaktır. Ona geldikleri vakit inecekler, silâhla çarpışmayacaklar, ok da atmayacaklar.

Lailahe İllallah, Allahu Ekber (Allah'tan başka ilâh yoktur, Allah her şeyden büyüktür), diyecekler, hemen iki tarafından biri düşecektir.»

Sevr demiş ki: Ben onun ancak şöyle dediğini biliyorum : «Denizdeki taraf düşecek. Sonra ikinci defa: Lailahe İllallah, Allahu Ekber (Allah'tan başka ilâh yoktur. Allah her şeyden büyüktür), diyecekler, öteki tarafı da düşecektir.



Konstantiniyye Dergisi 1. Sayısında Yer Alan "Konstantiniyye'nin Fethi" İsimli Makâle 2/3 sayfa



Sonra üçüncü defa: Lailahe İllallah, Allahu Ekber (Allah'tan başka ilâh yoktur. Allah her şeyden büyüktür) diyecek ve kendilerine (kapılar) açılacaktır. Müslümanlar oraya girecek ve ganimet alacaklardır. Onlar ganimetleri taksim ederken birdenbire kendilerine bir yaygaracı gelecek: Deccal çıkmıştır, diyecek. Onlar da her şeyi bırakıp döneceklerdir.» (Müslim fiten 18, hadis no:2920)

"... Amr bin Avf (Radıyallâhü anh'den rivayet edildiğine göre; Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu, demiştir:

Bevlâ (denilen yer) de Müslümanlar düşmana karşı sınırda nöbet bekleyen silâhlı kuvvetlerin en düşüğü olmadıkça kıyamet kopmayacaktır. Sonra O (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) :

- Ey Ali, Ey Ali, Ey Ali, dedi.

Ali r.a:

- Anam babam sana feda olsun buyur ey Allah'ın resulü dedi.

Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem):

- Siz muhakkak Benu'l-Asfar (rumlar) ile savaşacaksınız. Sizden sonra gelenler de onlarla savaşacaktır. Nihayet Allah yolunda hiç bir kınayanın kınamasından korkmayan, seçkin müslümanlar olan Hicaz halkı onlarla savaşa çıkacaklar ve tesbih ve tekbirle Kostantiniyye yi fethedecekler. O güne dek mislini elde etmedikleri öyle bol ganimet mallarını elde edecekler ki kalkanlarla bölüşecekler. Gelen bir adam da (müslümanlara) : Şüphesiz Deccâl sizin memleketlerinizde çıkıverdi, diyecek. Bilmiş olunuz ki o haber yalandır. Artık o habere inanan pişmandır, inanmayan da pişmandır, buyurdu." (Sunenü ibni mace cilt 2 sayfa 1370 hadis no: 4094)

Bu hadislerden de anlaşıldığı üzere kıyamete yakın eski ismiyle kostantiniyye şuan ki ismiyle de İstanbul olan şehir, silahsız ve kansız bir şekilde sadece tekbirlerle fethedilecektir. Kıyamete yakın nebevi bir menhec üzere yeniden inşa edilen hilafet ordusu Allah'ın izniyle burayı tekbirlerle fethedecektir.

Evet, tağutlar İslam topraklarını işgal ettiler, haramları yaygınlaştırıp insanları küfre zorladılar. Kendi yurdumuzda esir edildik, inançlarımızı dile getiremez hale geldik. Kura'nın hükümleri iptal edildi yerine heva kaynaklı düzenler getirildi. Kendi yurdumuzdan sırf rabbimizin dinini istediğimiz için sürgün edildik. Bizi hazmedemediler, bize göz açtırmadılar, bu ülkede şeriat yasak ve şeriatçiler barınamaz dediler.

Binlercemiz öldürüldü binlercesi işkence gördü ve bir o kadarı hapsedildi. Fuhuş, faiz, kumar ve içki gibi pisliklerden temizlenenleri istemediler. Ve bizleri yurtlarımızdan çıkardılar.

Kavminin cevabı: Onları (Lût'u ve taraftarlarını) memleketinizden çıkarın; çünkü onlar temizlenen insanlardır! Demelerinden başka bir şey olmadı. Biz de onu ve karısından başka aile efradını kurtardık; çünkü karısı geride kalanlardan (kâfirlerden) idi. Ve üzerlerine (taş) yağmuru yağdırdık. Bak ki günahkârların sonu nasıl oldu! (Araf 82-83-84)

Her zulmün sonu geleceği gibi, sizinde sonunuz yaklaşmaktadır. Rabbimizden bu konudaki en büyük isteğimiz bize zulmedenleri bizim elimizle cezalandırmasıdır.

Yüce rabbimizden bize İstanbul ve diğer yerlerin fethini ve konuyla ilgili müjdeyi bize nasip etmesini temenni ediyor ve sabırla bu konudaki ribatımıza devam ediyoruz.

06 KONSTANTİNİYYE'NİN FETHİ

Konstantiniyye Dergisi 1. Sayısında Yer Alan "Konstantiniyye'nin Fethi" İsimli Makâle 3/3 sayfa

EK – III



BU BİR HAÇLI SAVAŞIDIR

ve İslam'a karşı açılmıştır. Ehli Sünnet'e karşı bir savaştır. Bunu ilan etmiyorsunuz çünkü zayıfsınız. Eğer gerçek yüzünüzü ortaya koyup savaşınızın hakikatini açıklarsanız Müslümanların kalanları da uykudan uyanacak, sarhoşluktan ayılacaklar. O vakit de Allah'ın izniyle nesilleri helak olmayacak ya da asırları evlatlarınızı ve kadınlarınızı köle pazarında satmadan geçip gitmeyecek!

Keşke kavmim bilseydi!

Ey Yahudiler!

Ey Haçlılar!

Sizler zor bir denge ile karşı karşıyasınız ve karanlık, uzun bir tünteldesiniz. Siz çözümün Hilafet komutanlarını ve askerlerini öldürmek olduğunu sanarken Müslümanlar sizin öldürdüklerinizin kanlarıyla hayat buluyor. Onunla cihad ateşi yanıyor ve iyice alevleniyor.

Bizim ölümü önemsemediğimizi anlamadınız mı?

Bizim onun (ölüm) için çabaladığımızı ve onu temenni ettiğimizi anlamadınız mı?

Haram ibn Milhan'ın (r.a.) dediğini (Müslim Sahih'inde rivayet etmiştir) duymadınız mı? Bir adam Haram'a gelip arkasından Enes dedi ve onu delip geçti. Haram ise şöyle dedi: "Kabe'nin Rabbi'ne andolsun ki kazandım gitti."

Allah Resulü (s.a.s.) Ashabı'na şöyle buyurmuştur: "Kardeşleriniz öldürüldü ve şöyle dediler: Allah'ım bizim haberimizi peygamberimize ulaştır: Bizler Sana kavuştuk ve Senden razı olduk Sen de bizden razı oldun."

Abdullah bin Cahş'in (r.a.) Uhud günü ettiği duası ve temennisi size ulaşmadı mı? Oysa o şöyle demiştir: "Allah'ım benim karşıma da çok öfkeli ve çok güçlü bir adam çıkar. Onunla senin yolunda savaşayım ve o da bana karşı savaşsın. Sonra beni alıp burnumu ve kulağımı kesip koparsın. Yarın sana kavuştuğumda bana "burnunu ve kulağını kim kesip kopardı, dediğinde ben de Senin ve Resulü'nün (s.a.s.) yolunda diyeyim. Sen de doğru söyledin, de."

Saad: "Onu günün sonunda gördüm. Burnu ve kulağı asılıydı."

Umeyr'in (r.a.) hikayesini duymadınız mı? Elinde hurmalar vardı ve onları yiyordu. Allah Resulü'nün (s.a.s.) savaşa teşvik edip cihada rağbet ettirdiğini, cennete heveslendirdiğini duyunca Umeyr şöyle dedi: "Oh! Oh! Cennete girmemle benim aramda bunların beni öldürmesinden başka bir şey yok mu?"

Konstantiniyye Dergisi 1. Sayısında Yer Alan "Bu Bir Haçlı Savaşıdır" Ara Başlıklı Yazının İlk Sayfası

https://ia800407.us.archive.org/11/items/Konstantiniyye1_201605/Konstantiniyye%201.pdf

EK – IV



YERMÜK KAMPI

İSLAM DEVLETİ'NİN GİRDİĞİ YERMÜK MÜLTECİ KAMPINDAN BİR GENÇ KIZIN İSLAM DEVLETİ HAKKINDAKİ ŞAHİTLİĞİ

Teşekkürler İslam Devleti, ben Şam'ın kızıyım ve korkmayacağım, her ne olursa, erkekler konuşmaktan korksalar da sizlere kampta (Yermük) neler olduğunu anlatacağım.

Vahşi çatışmalar duyduk, rejimin kampa saldırdığını sandık ancak bize İŞİD'in saldırdığını söylediler, "Ey kamp ahalisi sizi katledecekler, onlar İsrail ve rejim ajanları, evlerinizden kaçın, onlarla savaşamayız, çok kalabalıklar" dediler.

Öylesine korkmuştuk ki ve kaçamadık bu nedenle evde saklandık, ağlıyorduk, annem namaz kılıyor ve Allah'a bizi koruması için dua ediyordu.

Çatışmalardan bir süre sonra, pencerenin arkasından bakıyorduk, siyah sancaklı araçlar, siyah giysili, uzun sakallı ve saçlı, pek çok silahları olan adamlar gördük. Korkutucuydu ve şöyle diyorlardı; "Buralarda aileler var mı?" Bizleri katledeceklerini düşündük, komşumuz şeyh (imam ya da yaşlı bir adam manasında) gitti ve onlarla konuştu, ona bir kutu verdiler, o da (şeyh) onların başlarından öptü, onlara yol göstermeye başladı, hangi evlerde aileler olduğunu gösteriyordu, korkuyorduk, onun (komşularının) ajan olduğunu ve onların bizleri katletmeleri için yönlendirdiğini düşünmüştük. Bizim binamıza girdiler, hepimiz namazlık başörtülerimizi taktık ve içeri zorla girerlerse kendimizi koruyabilmek için mutfaktan bıçak aldık. Zor anlardı. Ancak kapıyı sessizce çaldılar, annem bir tereddütten sonra kapıyı açtı, öylesine korkuyordu ki, bizler de saklanmış diniliyorduk.

Selam verdiler ve içerde konuşabilecekleri bir erkek olup olmadığını sordular, annem olmadığını söyledi, sonra onlar ona (annesine): "Ey anne bizler senin İslam Devleti'nden oğullarınız, size yardım etmeye ve sizleri hainlerden kurtarmaya geldik, işte, bu bir kutu konserve ve yemek ve bu çanta" dediler.

Annem de onlara; "Mobilyalarımın çoğunu sattım, takılarımı, kızlarımın takılarını, kızlarım için biraz yiyecek alabilmek için ÖSO'ya sattım, şimdi su ve baharatlarla besleniyoruz, ölümü bekliyoruz. Sofa ve pijamalarımız orada, eğer istersen.. Çünkü bu yiyecekleri satın almak için sana verebileceğim param ya da takım (süs eşyası) yok" dedi.

Annem konuşmasını bitirdiğinde, ağlama sesleri duyduk, kapının altından bakmaya çalıştık ve o korktuğumuz iri iri adamların ağladığını gördük. Utanmıştık.

Ağlamaları durduğunda, "Ey anne, sizden hiçbir şey istemiyoruz, biz İslam Devleti'yiz. Müslümanlara izzet vermek için geldik, onlara yardım etmeye ve hizmet etmeye geldik, onlardan faydalanmaya ya da öldürmeye gelmedik. Eğer eksikleriniz varsa, ilaç, bebek maması, size getireceğiz" dediler.

Konstantiniyye Dergisi 1. Sayısında Yer Alan "Yermük Kampı" Başlıklı Yazının İlk Sayfası

https://ia800407.us.archive.org/11/items/Konstantiniyye1_201605/Konstantiniyye%201.pdf

EK - V



24 | GEREK HAFİF VE GEREKSE AĞIR OLARAK SAVAŞA ÇIKIN

savaşı yazmıştır (farz kılmıştır). Bizler her yerdeki tüm Müslümanları İslam Devleti'ne hicret etmeye ya da nerede ise bulunduğu o mekanda savaşa çağırıyoruz.

Sizleri zayıflığımızdan ya da acizliğimizden çağırdığımızı sanmayın!

Bizler Allah'ın lütfuyla güçlüyüz. Allah'la güçlüyüz. Allah'a imanımızla, O'ndan yardım dilememizle, O'na sığınmamızla, hiçbir ortağı bulunmayan yalnız O'na tevekkül etmemizle, O'nun hakkındaki hüsnü zannımızla güçlüyüz. Çünkü savaş Rahman'ın evliyaları ile şeytanın evliyaları arasında. Ve Allahu Teala savaş bir lehte bir aleyhte olacak ve her iki tarafa da yara değecekse de kendi ordusuna yardım edecek, (mümin) kullarını (yeryüzünde) halife kılacak, dinini koruyacaktır.

Ey Müslüman!

Seni zayıflıktan ya da acziyetten dolayı çağırmıyoruz! Seni, sana nasihat olsun diye, sana sevgimizden, şefkatimizden dolayı çağırıyoruz. Sana hatırlatıyor ve seni çağırıyoruz ki; Allah'ın gazabı, azabı ve cezasına uğrama!

Seni çağırıyoruz ki dünya ve ahiret hayrından günahların bağışlanmasına, haseneler (iyilikler) kazanılmasından derecelerin yükseltilmesine, Allahu Teala'ya yakınlıktan nebiler, sıddıklar, şehitler ve salihlerle dostluğa; Allah yolundaki mücahitlerin eriştikleri hayrı kaçırma!

Seni; zillet, aşağılanma, alçaklık, bağımlılık, ziyan, boşluk ve fakir hayatından kurtulup izzet, onur, efendilik ve zenginlik hayatına çağırıyoruz.

"Sizin seveceğiniz bir şey daha var: Allah'tan yardım ve yakın bir fetih. Mü'minleri müjdele." (Saff, 13).

Ey Müslümanlar!

İslam dini hiçbir gün barış dini olmadı. İslam dini savaş dinidir. Zira sizin peygamberiniz alemlere rahmet olarak kılıçla gönderildi ve sadece Allah'a kulluk edilene kadar savaşmakla emrolundu.

Rumlara karşı Tebuk'e çıktığında yaşı (s.a.s.) 60'ın üzerindeydi.

Allah Resulü (s.a.s.) vefat ettiğinde (vefat etmeden hemen öncesinde) Usame bin Zeyd'in (r.a.) ordusunu hazırlıyordu.

Son vasiyetlerinden biri de **"Usame'nin ordusunu gönderin"** idi.

Aynı şekilde kendisinden sonra ashabı ve tabiin de yeryüzüne hakim olana, doğuyu-batıyı fethedene, milletler kendilerine tabi olup tüm dini inançlar kendilerine boyun eğene kadar yumuşamadılar ve onlarla iyi geçinmediler.

Kıyamete kadar onlara tabi olanların hali de böyle kalacak. Zira peygamberimiz (s.a.s.) bize ahir zamanda olacak savaşları haber verdi. Bize bu savaşlarda zafer kazanacağımıza dair vaatte bulunup müjdeledi ki o (s.a.s.) sadık (doğru sözlü) ve masduktur (doğrulanandır).

İşte biz bugün bu savaşların başlangıcını görüyor ve bu savaşlarda zaferin kokusunu alıyoruz.

Eğer Haçlılar bugün Müslüman halkı hedef almaktan kaçındıklarını ve içlerinden sadece silahlıları hedef almaya bağlı kaldıklarını iddia ediyorlarsa yakında her mekanda her Müslüman'ı hedef aldıklarını göreceksiniz.

Bugün Haçlılar hala haç ülkelerinde olan Müslümanlara baskı yapmaya, onları gözetleyip tutuklamaya, onlara karşı savaşa başlamışlarsa yakında onları kaçınıp öldürdüklerini, esir aldıklarını, dininden dönüp de onların dinlerine tabi olanlar dışındakileri aralarında bırakmadıklarını göreceksiniz.

Size söylediğimi hatırlayacaksınız. Ben işimi Allah'a bırakıyorum...

Ey Müslümanlar!

Siz onların dinlerine tabi olana ve dininizden dönene kadar Yahudiler, Hıristiyanlar ve kafirler sizden razı olmayacak ve size karşı savaşı bırakmayacaklar.

Bu sizin yüce Rabbinizin sözü, sadık ve masduk olan peygamberinizin (s.a.s.) haber verdiğidir.

Konstantiniyye Dergisi 2. Sayısında Yer "Alan Gerek Hafif Ve Gerekse Ağır Olarak Savaşa Çıkın" Başlıklı Yazının, İslam Dînî Hakkındaki İfâdeleri İhtivâ Eden Sayfası

https://ia800204.us.archive.org/27/items/Konstantiniyye2_201603/Konstantiniyye%202.pdf

EK – VI



ERDOĞAN'IN KÜRT 'DEVLETİ'

Hamd Âlemlerin rabbi olan Allah'adır. Salât ve Selam onun elçisine, ehline, sahabesine ve ona tabi olanlara olsun.

Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyen, kabirperestliğe davet edip şirk kubbeleri için savaşan Osmanlı devletinin yıkılmasından sonra mirasa konan ve yeni yapılanmasını ırkçılık ve dinsizlik üzere inşa eden Laik Türkiye cumhuriyeti, hükmetmeye başladığı toprak parçasında kendisini kabul ettirmek için uzun süre amansız bir şekilde şiddet uyguladı. Kendi topraklarında bu yeni cumhuriyeti hazmedemeyen özellikle iki zümreye bu zulmün dozu oldukça fazlaydı. Birincisi Mütedeyyinler, ikincisi ise Kürtlerdi.

Laik şirk Cumhuriyetinin ilk dönemlerinde dine ve dindarlara yapılan amansız baskı ve işkenceler son zamanlarda gittikçe hafiflemiş ve neredeyse kalmamış denilecek kadar azaldı. Mütedeyyinler üzerindeki bu zulüm ve şiddetin azalmasının birinci nedeni gittikçe demokratikleşmek isteyen bir Türkiye iken, bir diğer neden ise kurulduğu ilk günden beri Mütedeyyinlere yönelik başlatmış olduğu asimilasyon çabalarının başarılı olmasındandır. Hatta öyle bir hale gelindi ki, Tağut Erdoğan mücahit ilan edilirken Türkiye cumhuriyeti de İslam devleti haline geldi halkın gözünde. Dinen asimile edilen bu halkın bu anlamda bu devletten çok da bir beklentisi kalmadı bu saatten sonra. İstediklerine kavuşmuş ve başarı elde ettiklerine zan ettiler. Erdoğan'ın şirk seçimlerini tek başına kazanması ve dini anlamda yapmış olduğu bazı yenilikler, iyileştirmeler ve bu anlamda kaldırmış olduğu bazı zulümler neticesinde halk muradına ermiş gibi oldu. Ölümü gösterip sıtmaya razı ettiler anlayacağınız.

Dinini ve gerçek maksadını unutmuş, tam da rejimin istediği bir Müslüman tip meydana gelmişti. Yıllarca İslami mücadeleyi dinin bir kaç meselesine indirgeyen ve dini mücadele verdiğini zan edenlere istedikleri verilince, maksatlarına erdiklerini ve dinlerini kemale erdirdiklerini zan ettiler. Şekil itibariyle İslam dinine de uymayan bir başörtüsü için yıllarca meydanlarda din mücadelesi verdiklerini zan ettiler. Kandırıldılar, asimile edildiler, asıl maksatlarından uzaklaştırılıp sistemin istediği bir tip haline geldiler. Dini mücadele verdiklerini zan eden bu zihniyet CHP'yi en büyük düşman bilip ona savaş açarak dinini kurtaracaklarını düşünüyorlardı. CHP'ye karşı verdikleri mücadelede başarılı olan bu Müslüman ve Mücahid olduklarını iddia edenler bu süreç içerisinde on numara bir müşrik oldular.

Bu miras yedi devletin bir türlü razı edemediği ve asimile edemediği bir diğer etnik olan Kürtleri uzun süren baskıcı ve şiddet uygulamalarının fayda vermediğini görünce, bu zulümleri hafifletip siyasi potada eritmeyi hedefledi. Birçok dış devletle bağlantısı olan PKK, Türkiye cumhuriyetinin düşündüğü gibi basit bir örgüt değildir. Çünkü bu örgüt, başta ABD olmak üzere birçok devlet tarafından Türkiye devletini çok geride bırakacak akıl danışmanları ve uzman kişilerin öncülüğünde

Konstantiniyye Dergisi 2. Sayısında Yer Alan "Erdoğan'ın Kürt Devleti" Başlıklı Yazıdan bir bölüm

https://ia800204.us.archive.org/27/items/Konstantiniyye2_201603/Konstantiniyye%202.pdf

EK – VII



Konstantiniyye Dergisi 3. Sayısında Yer Alan, Örgütün Bastığı Paraların, Altın'ın Dönüşü Başlığı ile Verilen Tanıtım Sayfası

https://ia600203.us.archive.org/33/items/Konstantiniyye3_201603/Konstantiniyye%203.pdf

EK – VIII

askerleri desteklediklce, tarihi düşmanlarından birisi olan İran rejimini bölgesel olarak güçlendiriyor. Rafizi rejim Batı'nın Yemen ve Lübnan'daki büyük müttefiklerini yenilgiye uğratırken, Bahreyn, Kuveyt ve "Suudi" Arabistan'da da Arap Yarımadası için benzer senaryolarla komplo hazırlıyor. Amerika bir bataklığa saplandı: İslam Devleti'ne karşı mürted Rafizileri desteklemeye devam mı etsin ve böylece Rafizileri devrimleri başka yerlere taşımaya daha da mı cesaretlendirsin? Ya da müdahale etmeme politikası izleyerek Rafiziler ve tağutların İslam Devleti'nin elinde çöküşünü mü beklesin? Amerikalıların kafası, sarhoş boz ayısı köreldiği gibi onları da köreltti ve böylece kendi nihai yıkımını getirecek şekilde müdahale etmeyi tercih ediyor.

Burada şunu söylemekte fayda var ki; Rafizilerin dinî inançlarından birisi takiyyedir ve buna göre onların haçlılarla müzakerelerde kazandığı zaman, bunu büyük olasılıkla nükleer programlarını daha da geliştirmek ve silaha dönüştürmek için kullanacaklar ki; bu da Amerika'nın karşı olduğunu iddia ettiği bir şeydir. Elbette bu tür silahlar, Rafizilerin "Mehdi"sini takip edecek olan Yahudileri korumak için, muhtemelen sadece Ehli Sünnet'e karşı kullanılabilir.

YAHUDİ DEVLETİ

Rafiziler ve Yahudi devletinin aralarındaki rekabete rağmen, diğer küfür dinlerinden daha çok ortak yanları var. İkisi de, Allah Rasulü'nün ﷺ izinden gidenleri silip süpürecek bir "kurtarıcı" bekliyor. Ve Şam'daki Rus müdahalesi, Rusya aracılığıyla Rafiziler ve Yahudi devletine, birbirlerine daha da yaklaşma imkanı verdi. Şam'daki ilk tur hava saldırılarını düzenlemeden önce Rusya Yahudi devletiyle irtibata geçerek onları, Şam semalarındaki Rusya varlığı konusunda uyardı. Ardından "21 Eylül 2015" tarihinde Putin Moskova'da Netanyahu ile buluşarak saldırıların detaylarını ve farklı misyonlarını koordine etmeyi görüştü. Bu bağlamda Zvi Magen – İsrail'in eski Moskova elçisi – "30 Eylül 2015" tarihinde Ekonomist'e, "İsrail ona [Putin'e] bizim [Yahudilerin] Esed ile gerçek bir problemimiz olmadığını açıkladı" dedi. Aynı zamanda Rusya Şam'daki İran ve Hizbullah (Hizbullah) etkisini azaltmaya söz verdi.

Netanyahu ve Obama Amerikan-Yahudi ilişkileri ve politikaları üzerine çatışırken, Yahudi devleti ve Rafiziler ile Nusayriler arasındaki ilişkinin, Rusya üzerinden daha büyük bir şeye dönüşmesi mümkün mü?

1 Rafizilerin Mehdi ile ilgili söylemleri için Dabık dergisinin 13. sayısında yer alan "Rafizilerin Mehdisi" adlı yazıya bakınız. Sayfa 36-37

NE DEĞİŞTİ?

Mü'min sormalı; Rus müdahalesinden sonra ne değişti? Cevap şu ki; Allah'tan mükafatın artması olamağından başka hiçbir şey değişmedi. Haçlı, tağut, Nusayri ve Rafizi hava saldırıları karşısında sabırlı olan mücahid, diğer haçlı milletlerinden gelen daha fazla hava saldırısı karşısında sabır gösterince Allah'a daha da yakınlaşır. Üst üste gelen ancak tartışan haçlı koalisyonu ve Rafizi koalisyonuna karşı sabır gösteren İslam Devleti askerleri, Rusya'nın iki anti-İslam koalisyonundan birisine katılmasıyla değişmiyor; Rusya'nın her zaman Nusayri tağut Esed'in destekçisi olduğunu idrak ediyorlar.

Öyleyse buolaylar, Müslümanlarla Rumlararasındaki önceden haber verilen ateşkesin habercileri mi? Batı; Rafizilere, mürted tağutlara ve Yahudi devletine olan desteğini kesecek mi? Ve Rusya'nın İran'ın çıkarına, Şam ve Irak'a müdahalesi Batı'yı Hilafet ile ateşkese mi yönlendirecek? Tek söylenebilecek şey, Allah en doğrusunu bilendir, olacaktır.



MÜRTED RAFİZİ ASKERLERİ

İslam Devleti için hiçbir şey değişmedi; Yahudiler, Hıristiyanları, putperestleri, Rafiziler, Nusayriler, Sahveler ve tağutlardan mürtedleri tekfir etmeye devam edecek. Mürtedlerle, mürtedliklerinden tövbe edene kadar savaşmaya devam edecek. Putperestlerle, İslam'ı kabul edene kadar savaşmaya devam edecek. Yahudilerle, Yahudiler garkad ağaçlarının arkasına saklanana kadar savaşmaya devam edecek. Ve Hıristiyanlarla, Melhame'den önceki bir zamanda olmasına hükmedilen ateşkese kadar savaşmaya devam edecek. Daha sonra Allah'ın güç ve kuvvetiyle Roma'da köle pazarları başlayacak.

Allah, tüm dünya üzerindeki kafir koalisyonların ve müttefiklerin saflarını bozmaya ve darmadağın etmeye devam etsin.

Konstantiniyye Dergisi 4. Sayısında Yer Alan "Ne Değişti" Alt Başlıklı Yazının İlk Sayfası

https://ia800205.us.archive.org/30/items/Konstantiniyye4_201603/Konstantiniyye%204.pdf

EK – IX



HAÇLI FRANSA'DA YAPILAN MÜBAREK PARİS OPERASYONU BEYANI

2 Safer Cumartesi 1437, Hicri / 14 Kasım 2015, Miladi

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla,

"Onlar da kalelerinin, kendilerini Allah'tan koruyacağını sanmışlardı. Ama Allah'ın emri onlara ummadıkları yerden geldi. O, yüreklerine korku düşürdü. Öyle ki, evlerini hem kendi elleriyle, hem de mü'minlerin elleriyle yıkıyorlardı. Ey basiret sahipleri, ibret alın." [Haşr, 2]

Allah'ın ﷻ sebeplerini kolaylaştırdığı mübarek Paris operasyonunda, Allah'ın yardım ettiği ve izzetli kıldığı bir grup Hilafet askeri, rezillik ve ahlaksızlığın başkenti ve Avrupa'da (Paris) haçlıların bayrağını taşıyanları hedef aldı. Dünyayı arkalarına atmış ve düşmanlarının üzerine atılmış, dinine ve Nebisine ﷺ yardım etmek için Allah yolunda öldürmeyi tercih etmiş, düşmanlarının burnunu yerde sürtmüş ve Allah'a karşı sadık olmuş bir grup hilafet askerine Allah ﷻ başarı nasip etti ve haçlıların kendi yurtlarında bunların elleriyle onların kalplerine korku saldı.

8 kardeş istişhad kemerlerini bağladıktan sonra, ellerine otomatik silahlarını alarak Başkent Paris'te yerlerini dikkatlice belirlediler. Bunlardan biri haçlı Almanya ve Fransa futbol takımlarının maç yaptığı ve Fransa'nın ahmak başkanı Holland'ın da hazır olduğu bir stadyumda (Stade de France); bir diğeri, yüzlerce müşrikin toplandığı konferans salonunda (Bataclan) yapılan ahlaksızlık konsertinde gerçekleşti. Diğerleri ise 10. 11. ve 18. Mahallede gerçekleşti. Paris, eş zamanlı olarak mücahidlerin adımları altında sarsıldı. Ve Paris'in caddeleri halkına dar geldi. Bu operasyonda 200'e yakın haçlı öldürülürken 200'den fazla da yaralandı. Allah'a hamd ve şükürler olsun.

Allah ﷻ kardeşlerimize minnete bulunarak bu başarılı operasyonu onlara nasip etti. Kardeşler kurşunları bitirdikten sonra istişhad kemerlerini haçlıların ortasında patlattılar. Allah ﷻ kardeşlerimizin şahadetlerini kabul etsin ve bizleri de onlara kavuştursun.

Fransa ve onun yolunda gidenler bilsinler ki; Onlar, İslam Devleti'nin hedefinde kalacaklar. Haçlı koalisyonunda kaldıkları ve Peygamber Efendimize ﷺ hakaret ettikleri, İslam'la savaştıkları için Fransa'da övündükleri, Paris'in caddelerinde ve kokuşmuş sokaklarında onlara hiçbir fayda sağlamayan uçakları İslam Devleti'nde Müslümanları bombaladığı sürece burunlarından kan kokusu eksilmeyecektir. Bu operasyon gelecek operasyonların ilk damlası ve ibret alacaklara bir uyarıdır.

Allah en üstündür.

"Halbuki izzet, ancak Allah'ın, Peygamberinin ve mü'minlerindir.
Fakat münafıklar (bunu) bilmezler."

[Münafikun, 8]

Konstantiniyye Dergisi 4. Sayısında Yer Alan, Örgütün Fransa Saldırılarına Ait Beyanı

https://ia800205.us.archive.org/30/items/Konstantiniyye4_201603/Konstantiniyye%204.pdf

EK – X

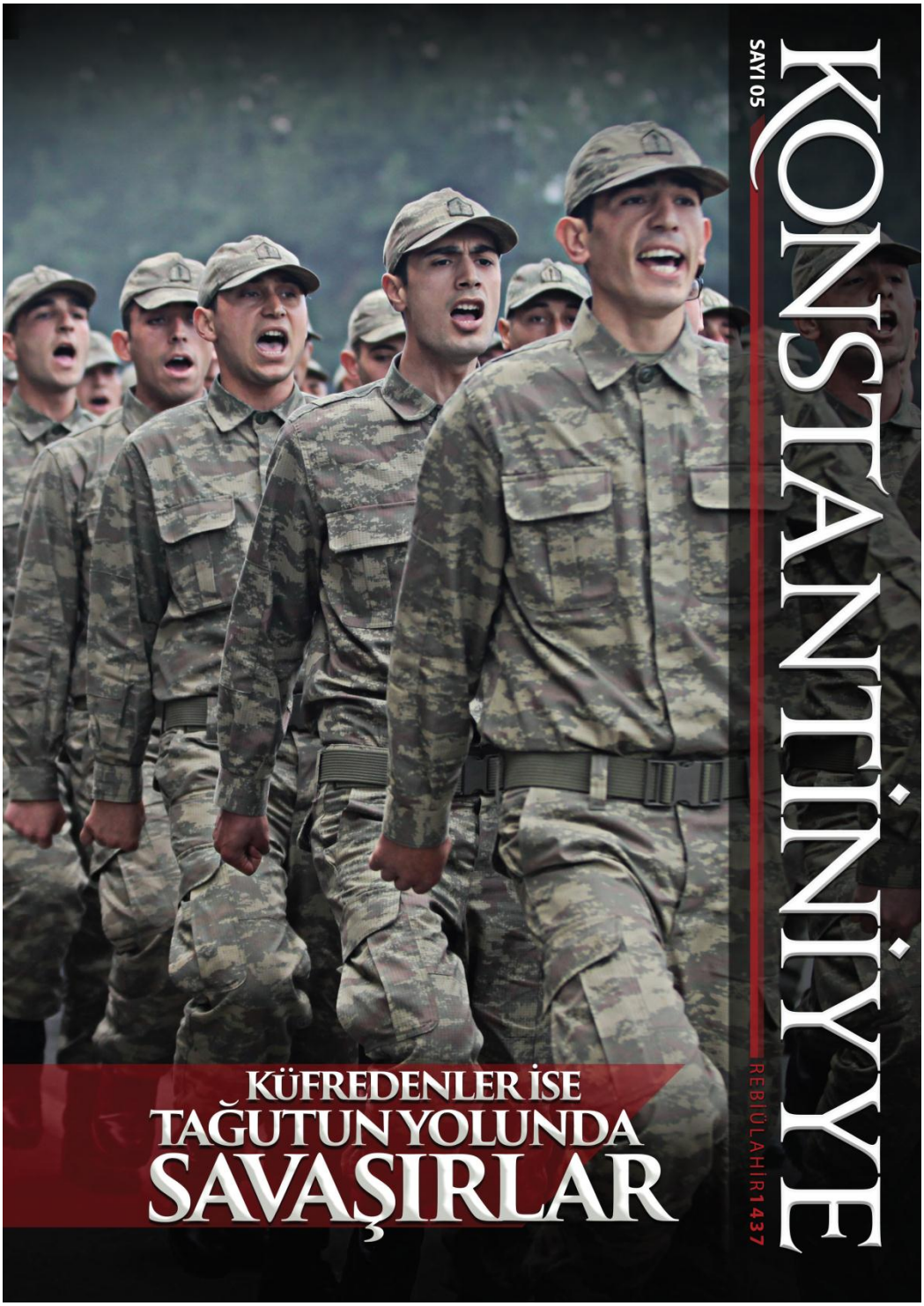

Konstantiniyye Dergisi 5. Sayısı Kapak Sayfası

https://ia600202.us.archive.org/10/items/Konstantiniyye5_201603/Konstantiniyye%205.pdf

EK – XI

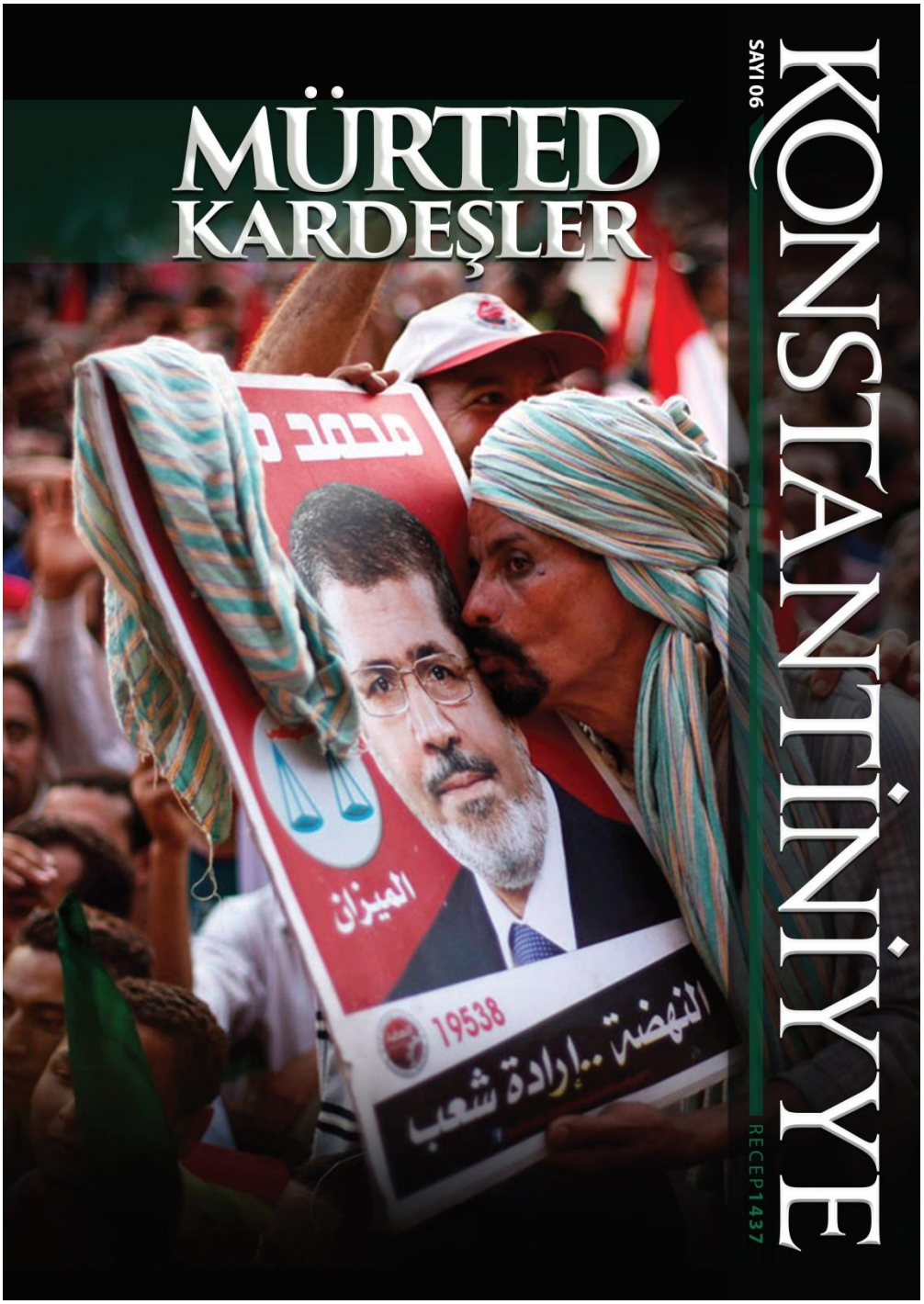

Konstantiniyye Dergisi 6. Sayısında Yer Alan "Mürted Kardeşler" Başlıklı Yazının İlk Sayfası

https://ia800407.us.archive.org/2/items/Konstantiniyye6_20160422/Konstantiniyye%206.pdf

EK – XII



Konstantiniyye Dergisi 6. Sayısında Yer Alan Brüksel Saldırılarının Açıklaması

https://ia800407.us.archive.org/2/items/Konstantiniyye6_20160422/Konstantiniyye%206.pdf

EK - XIII

PART 3 :

SHAM IS THE LAND OF MALAHIM

Then, these nuzzā' gathered in Shām, the land of malāhim and the land of al-Malhamah al-Kubrā. Allah's Messenger (sallallāhu 'alayhi wa sallam) has informed of battles that will occur in places within Shām and its vicinity, such as al-Ghūtah, Damascus, Dābiq (or al-A'māq), the Euphrates River, and Constantinople (which is near Shām), as well as Baytul-Maqdis (Jerusalem), the gate of Lod, Lake Tiberius, the Jordan River, Mount Sinai, and so on. And he (sallallāhu 'alayhi wa sallam) linked this blessed land with many of the events related to al-Masīh, al-Mahdī, and the Dajjāl.

Abud-Dardā' (radiyallāhu 'anh) said that Allah's Messenger (sallallāhu 'alayhi wa sallam) said, "Indeed the camp of the Muslims on the day of al-Malhamah al-Kubrā will be in al-Ghūtah, next to a city called Damascus, one of the best cities of Shām" [sahīh – reported by Imām Ahmad, Abū Dāwūd, and al-Hākim].

Abdullāh ibn 'Amr (radiyallāhu 'anhumā) said that Allah's Messenger (sallallāhu 'alayhi wa sallam) said, "I saw as if a pillar of the Book was taken from underneath my pillow, so I looked and it was a shining light extending towards Shām. Verily faith, at the time of tribulations, is in Shām" [sahīh – reported by al-Hākim].

Abū Dharr (radiyallāhu 'anh) said that Allah's Messenger (sallallāhu 'alayhi wa sallam) said, "Shām is the land of congregation and dispersal [meaning resurrection]" [sahīh – reported by al-Bazzār and others].



MASJID AL-AQSĀ

Shaykh Hamūd at-Tuwayjirī (rahimahullāh), in commenting on some of the narrations about the tribulations and battles in Shām, said, "In these narrations is evidence that the bulk of at-Tā'ifatul-Mansūrah (the victorious group) will be in Shām near the end of times, because the Khilafah will be there. They will continue to be there clearly upon the truth until Allah sends the pleasant breeze and it takes the soul of every person who has faith in his heart, as preceded in the sahīh narrations that the Prophet (sallallāhu 'alayhi wa sallam) said, 'Until the command of Allah comes while they are upon that [condition]'" [Ithāful-Jamā'ah].

Dâbiq Dergisi 3. Sayısı "Sham Is The Land Of The Melâhim" isimli yazı

https://ia800207.us.archive.org/30/items/dabiq-magazine-3_20160216/dabiq-magazine-3.pdf

EK – XIV

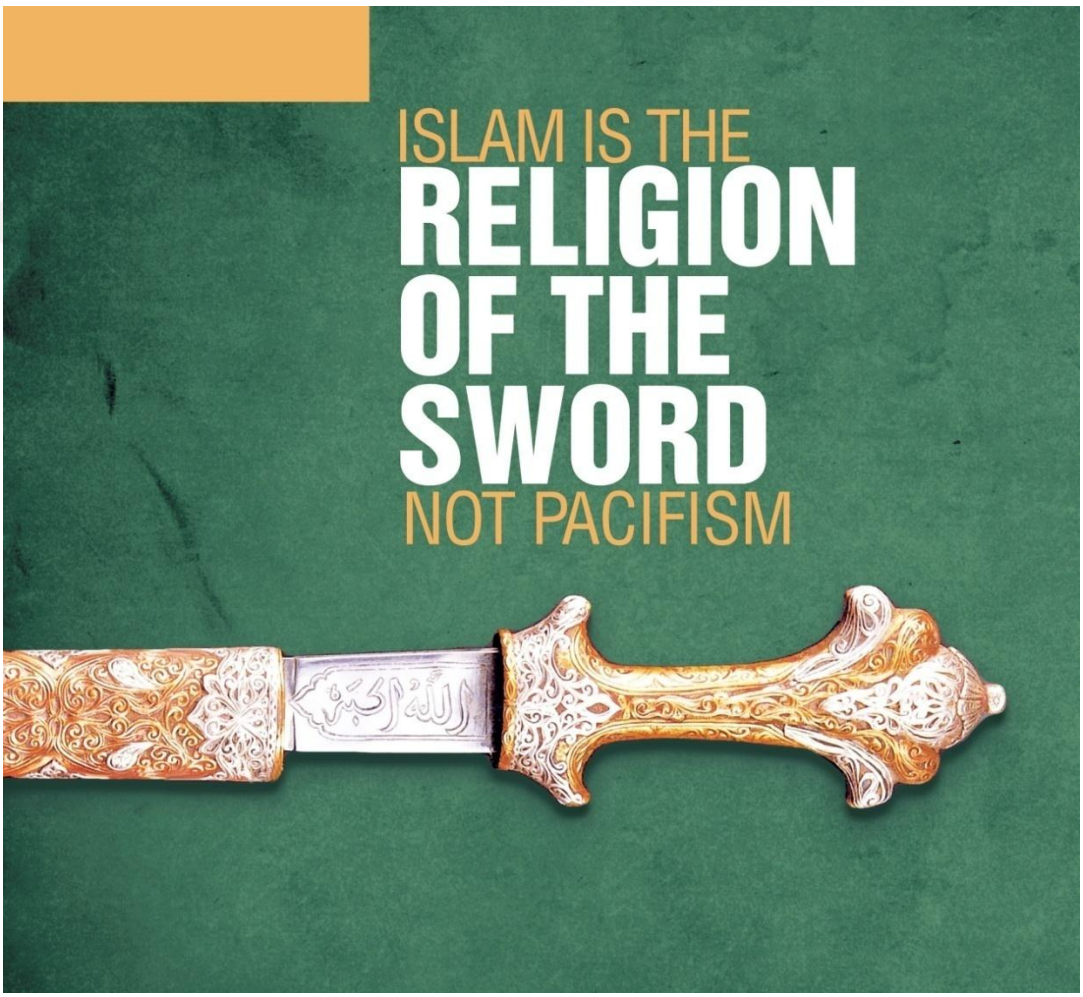

Dâbiq Dergisi 7. Sayısı "Islam Is The Religion Of The Sword" Başlıklı Yazı

https://ia801506.us.archive.org/10/items/Dabiq7_201607/Dabiq%207.pdf

EK – XV

Evil is that which they judge} [Al-Jāthiyah: 21].

Accordingly, hypocrisy to them is a theoretical condition with no practical consequences. And if the hypocrites join the camp of apostasy (the trenches of the secularist and democratic factions), extreme irjā' prevents the jihād claimants from making any ruling of riddah upon these hypocrites. The extreme Murji'ah instead exaggerate the excuse of ignorance to encompass the very basis of the religion, the religious teachings that every Muslim must necessarily know, and even the undeniable facts related to the wāqi' upon which different shar'ī rulings are based.

It is this experience that the jihād claimants of Shām faced that the different jihād parties all over the world should reflect over before insisting on a "neutral" and "independent" position that is neither with the Khilāfah nor with the crusaders and apostates but in the withering "grayzone" between the two, before they find themselves unwittingly steered towards the camp of falsehood.

TWO CAMPS WITH NO THIRD IN BETWEEN

As the world progresses towards al-Malhamah al-Kubrā, the option to stand on the sidelines as a mere observer is being lost. As those with hearts diseased by hypocrisy and bid'ah are driven towards the camp of kufr, those with a mustard seed of sincerity and Sunnah are driven towards the camp of īmān.

Muslims in the crusader countries will find themselves driven to abandon their homes for a place to live in the Khilāfah, as the crusaders increase persecution against Muslims living in Western lands so as to force them into a tolerable sect of apostasy in the name of "Islam" before forcing them into blatant Christianity and democracy.

Muslims in the lands ruled by the apostate tawāghīt will find themselves driven to the wilāyāt of the Islamic State, as the tawāghīt increase their imprisonment of any Muslim they think might have a mustard seed of jealousy for his religion, or lead them to apostatize by working as agents, soldiers, and puppets serving the banner of the tāghūt.

Mujāhidīn in the lands of jihād will find themselves driven to join the ranks of the Khilāfah, or forced to wage war against it on the side of those willing to cooperate with the munāfiqīn and murtaddīn against the Khilāfah. If they do not execute these treacherous orders, they will be considered khawārij by their leaders and face the sword of "independent" courts infiltrated by the Sufis, the Ikhwān, and the Salūlī sects.

Eventually, the grayzone will become extinct and there will be no place for grayish calls and movements. There will only be the camp of īmān versus the camp of kufr.

Then, when 'Īsā ('alayhis-salām) descends, breaks the cross, and abolishes the jizyah, there will not be any place left for the camp of kufr to exist on the Earth, not even as humbled dhimmī subjects living amongst the Muslims in the camp of truth... Thereafter, the Beast[14] will appear and mark the hypocrites who remained as individuals hidden in the camp of truth, thereby bringing an end to hypocrisy on the individual level after the Malāhim had finished hypocrisy on the level of calls and movements...



DĀBIQ - THE PLACE OF THE MALHAMAH

14 See the different authentic and weak narrations describing this beast in Ibn Kathīr's tafsīr of Sūrat an-Naml, verse 82; wallāhu a'lam.

Dâbiq Dergisi 7. Sayısı "Two Camps With No Third İn Between" Başlıklı Yazı

https://ia801506.us.archive.org/10/items/Dabiq7_201607/Dabiq%207.pdf

EK – XVI



[Biz, bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona sözümüz sadece 'Ol' demekmizdir. Hemen oluverir] [Nahl: 40]. [Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca 'Ol' der, o da hemen oluverir] [Bakara: 117]. [O, gökleri ve yeri hak olarak yaratandır. O'nun 'ol' dediği gün (her şey) oluverir, O'nun sözü haktır. Sur'a üfürüldüğü gün, mülk O'nundur. O, gaybı ve müşahade edilebileni bilendir. O, hüküm ve hikmet sahibi olandır, haberdar olandır] [En'am: 73]. [Bir şey yaratmak istediği zaman O'nun yaptığı 'Ol' demekten ibarettir. Hemen oluverir] [Yasin: 82].

[Gaybın anahtarları O'nun katındadır, O'ndan başka hiç kimse gaybı bilmez. Karada ve denizde olanların tümünü O bilir. O, bilmeksizin bir yaprak dahi düşmez; yerin karanlıklarındaki bir tane, yaş ve kuru dışta olmamak üzere hepsi (ve her şey) apaçık bir kitaptadır] [En'am: 59]. [De ki: "Ben, Allah'ın dilediğinden başka kendime herhangi bir fayda veya zarar verecek güce sahip değilim. Eğer ben gaybı bilseydim elbette daha çok hayır yapmak isterdim ve bana hiçbir fenalık dokunmazdı. Ben sadece inanan bir kavim için bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim] [A'raf: 188]. [De ki: Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez] [Neml: 65]. [De ki: Hayır, gaybı bilen Rabbime andolsun, o muhakkak size gelecektir. Göklerde ve yerde zerre ağırlığınca hiç bir şey O'ndan uzak (saklı) kalmaz. Bundan daha küçük olanı da, daha büyük olanı da, istisnasız, mutlaka apaçık bir kitaptadır]. [Sebe: 3]. [Yoksa gayb (bilgisi) onların katında mıdır, böylece yazıp duruyorlar? Yoksa bir tuzak kurmak mı istiyorlar? Oysa asıl tuzağa düşecek olanlar o inkâr edenlerdir] [Tur: 41-42].

Dâbiq Dergisi 9. Sayısında Yer Alan "Komplo Teorisi Şirk" İsimli Makâle 1/6 Sayfa

https://ia801301.us.archive.org/34/items/Dabk9TurkceDarulHilafe_201510/Dab%C4%B1k%209%20T%C3%BCrk%C3%A7e%20Darul%20Hilafe.pdf

{De ki: Ben size, Allah'ın hazineleri benim yanımdadır, demiyorum. Ben gaybı da bilmem. Size, ben bir meleğim de demiyorum. Ben, sadece bana vahyolunana uyarım} [En'am: 50]. {De ki: Rabbimin rahmet hazinesine eğer siz sahip olsaydınız, harcanır korkusuyla kısınıkça kısardınız. İnsanoğlu da pek eli sıkıdır!} [İsra: 100]. {Yoksa Rabbinin hazineleri onların yanında mı? Yoksa onlar mı her şeye hakim olmuşlar?} [Tur: 37].

Mutlak güç, ilim ve malik olması yalnızca Allah'a ait sıfatlardır. Bu, insanoğlunun babasının -Adem aleyhisselam- dünyaya ayak basışından bu yana, her daim Müslümanların inancı olmuştur ve kıyametten önce son müminin ölmesine kadar da böyle olmaya devam edecek. Her şeyin en dakik ayrıntılarını ancak Allah Teâlâ bilir, her olayı kontrol eder, her atom parçacığının maliki O'dur. Arap Yarımadası'ndaki cahiliye müşrikleri bile mutlak güç, ilim ve mülke Allah'ın tek başına sahip olduğunda şüphe etmiyorlardı. Ancak onlar kahinlerin gaybdan kısmi bir bilgiye sahip olduklarına inanarak, ekinleri ve hayvanlarından putlarına pay ayırarak ve putlarının onlara aracılık etmek için bazı tesirleri olduğu iddiaları da dahil pek çok başka şekilde şirke düşüyorlardı. Putlarının, kahinlerin ya da kralların mutlak ya da mutlağa yakın bir güce, ilme ve mülke sahip olduğunu iddia etmek, cahiliyyenin yozlaşmış fıtratı için bile tolere edilebilecek türden bir inanç değildi.

Ne yazık ki bu şirkî tutum (hem küçük hem de büyük) –kendilerinden önceki Arap milliyetçilerini taklitleri ile– çok sayıda sözde İslamî lider, alim ve davetçinin de kalbine ve aklına girdi, zira İslam'ın düşmanlarını, rububiyyeti (Allah'ın Rab oluşu) sınırlandıran sıfatlarla tanımlamaya başladılar. Onlara göre kafirler, istedikleri tüm büyük komploları planlayıp hayata geçirmek için mutlak olmaya yakın bir ilim, güç ve mülkiyete sahipti. Bu neredeyse onlara, 'ol' kelimesiyle yaratma kabiliyetini atfetmeleri gibi bir durum. Onların şerri en çok da kendini cihad ile ilgili konularda gösterir oldu. Eğer bir kişi cihada gitmek isterse, bu liderler, cihadın şu an masum Müslümanları öldürmek için bir komplo olduğu ve Müslümanların topraklarını sekülerlere bırakma amacı güttüğü konusunda uyarıyorlardı. Eğer bir kişi cihadî bir cemaate katılmak isterse, onlar bu grubun, kafirlerin amaçlarına ulaşmaya yardımcı olması için kafirler tarafından kurulduğu konusunda uyarıyorlardı. Eğer cihad operasyonları – 11 Eylül saldırıları gibi – kafirlere





karşı yapılmış ise, bunların, kafirlerin Müslümanlara yönelik saldırganlıklarını haklı göstermek için kafirlerin komploları olduğunu iddia ediyorlardı. Eğer mücahit bir lider şehit olduysa, kafirlerin onu kullandığını ve sonrasında ortaya çıkıp, sözde bir parçası olduğu bu 'komplo'yu açık etmeye karar vermesi ihtimaline karşı onu ortadan kaldırmaya gerek duyduklarını söylerlerdi. Eğer mücahitler kafirlerin elinde olan bir bölgeyi özgürleştirirse, kafirlerin buna izin verdiğini çünkü kafirlerin çıkarlarının, uzatılmış bir savaşa ihtiyaç duyduğunu söylerlerdi. Mücahitler bir İslam Devleti ilan etse, Müslümanların meselelerine sürekli müdahalelerini haklı çıkarmak için kafirlerin bunu kolaylaştırdığını söylerlerdi. Böylece bu komplo teorisyenlerine göre, dünyadaki tüm olaylar bir şekilde kafirler, onların istihbarat örgütleri, araştırmaları, teknolojileri ve suikast plancıları ile ilişkili!

Bu yüzden komplo teorileri, politik 'farkındalık' çerçevesinde, cihadı terk etmek, kafirlere karşı huşulu olmak, biat vucûbiyetini terk etmek ve Dünya'nın peşinde koşmak için bir özür haline geldi.

Bu teorilerin en kötü yönlerinden biri, hiçbir delile ihtiyaç duymamaları, sadece aptalca "varsayımlara" dayanmalarıdır. Ve daha da kötüsü, bu komplo iddiacılarının çoğu, gerçek kafir komplolarına kendileri karışmıştır! -Açıkça İran tarafından desteklenen- Irak ordusu ile beraber savaşan Irak sahvelerini görüyorsunuz, bu haldeyken mücahitlerin İran ajanı olduğunu iddia ediyorlar. Mücahitlerin Nusayri rejimle işbirliği yaptığını iddia ederken kendileri Nusayri rejime bölgeleri teslim eden Sahve unsurlarını görüyorsunuz! Mücahitleri ve ensarı yabancı devletlerin ajanı olmakla suçlarken, kendileri açıkça ve resmi olarak Katar, Türkiye, Âl Salûl (Suud) ve Amerikalılarla buluşan ve onlarla İslam Devleti'ne karşı işbirliği planlarını masaya yatıran değişik Sahve gruplarını görüyorsunuz! İslam Devleti'ni rejimin çıkarlarına hizmet etmeye çalışmakla suçlarken kendileri Cenevre'de Nusayri rejimle toplantılar düşünen Suriye Ulusal Koalisyonu'nu görüyorsunuz!

Bir komplo ortaya atmak için hiçbir delile ihtiyaç yok; sadece heva ve aptallık. Müslümanlara karşı kafirlerle işbirliği yapmanın açıkça ortada olmasına gelince, bu birden "maslahat" (daha büyük fayda) oluveriyor. İslam Devleti'ne karşı Amerikalılarla işbirliği yapmak bir küfür ve ihanet komplosu değil ama bir "maslahat!" Tağutlar ve haçlılar tarafından desteklenen gruplarla İslam Devleti'ne karşı işbirliği yapmak ne bir saplanlık ne de irtidat ama bir "maslahat!" Haçlı ve mürtedlerin uçaklarının koruması altında İslam Devleti'ne karşı ilerlemek Cehennem'in en alt katlarına açılan bir kapı değil ama bir "maslahat!" "Sivil kanun," "sivil devlet," "özerklik" kelimelerini kullanmak haçlı ve mürted destekçilerinin taleplerine boyun eğmek değil ama bir "maslahat!"

Komplo teorilerindeki üç inanç, ona inanan kişinin kafirlere atfettiği güç, ilim ve mülkiyetin derecesine göre, küçük ya da büyük şirk arasında değişiyor.

Eğer biri İslam tarihini bu komplo teorisyenlerinin teorilerine göre tekrar yorumlasaydı, ağır bir saplanlığı itiraf ederdi. Kişi, sadece bu teorisyenlere şunu sormak zorunda; Müslümanlar sadece Roma ve İran (Pers) imparatorluklarının rızası ile mi devlet kurabiliyor ve genişleyebiliyorlardı? Müslümanlar bu iki rakip imparatorluğa karşı savaşırlarken

Dâbiq Dergisi 9. Sayısında Yer Alan "Komplo Teorisi Şirk" İsimli Makâle 3/6 Sayfa

Romalılar ve İranlıların ajanları mıydı? İranlılar gizliden gizliye onların müttefiki iken Romalılarla savaş numarası mı yapıyordu? Müslümanlar bu iki düşman krallıktan biri ile savaşında numara mı yapıyordu? Sahte peygamberler ve zekat karşıtı liderler, gizlice Arap olmayan başka ırktan kişiler miydi? Bu soruların tümünün cevabı şüphesiz ki hayır. Dünya, bu büyük komplolar ortaya çıkacak ve dünyayı bu kadar etkileyecek kadar çok mu değişti? Cevap hayır. [Allah'ın kanununda asla bir değişme bulamazsın, Allah'ın kanununda kesinlikle bir sapma da bulamazsın] [Fatır: 43].

Ve kişi bu komplo teorisyenlerine şunu sorar; aşağıdaki ayetler, büyük komplo teorilerinin ışığında nasıl anlaşılmalıdır?

[Onlar, korunmuş şehir içinde veya duvarlar arkasında olmadıkça, sizinle toplu olarak savaşamazlar. Onların kendi aralarındaki çarpışmaları şiddetlidir. Sen onları toplu sanırsın, (oysa) onların kalpleri dağınıktır. Bu, onların akıl etmez bir kavim olmaları sebebiyledir] [Haşr: 14]. Bu ayet, kafirler birlik gibi görünseler de kalplerinin birbirleri için kin ve düşmanlık ile dolu olduğunu açıklıyor. Bazen bu nefretleri yaptıkları işlerde kendini açıkça gösterir. Üyeleri bu kadar bölünmüşken, böylesine büyük komplolar nasıl uygulanabilir?

[Yahudiler dediler ki: "Hıristiyanlar bir şey (herhangi bir temel) üzere değillerdir"; Hıristiyanlar da: "Yahudiler bir şey üzere değillerdir" dediler. Oysa onlar, Kitabı okuyorlar. Bilmeyenler de (örneğin müşrikler), onların söylediklerinin benzerini söylemişlerdi] [Bakara: 113]. Bu ayet, değişik küfrî dinlerin takipçilerinin birbirleri arasındaki kin ve nefretinin sözlerinde apaçık olduğunu açıklamaktadır.

[Münafıklık edenleri görmüyor musun ki, kitap ehlinden inkâr eden kardeşlerine derler ki: "Andolsun, eğer siz (yurtlarınızdan) çıkarılacak olursanız, mutlaka biz de sizinle birlikte çıkarız ve size karşı olan hiç kimseye, hiçbir zaman itaat etmeyiz. Eğer size karşı savaşılırsa elbette size yardım ederiz." Oysa Allah, şahidlik etmektedir ki onlar, gerçekten yalancıdırlar. Andolsun, (yurtlarından) çıkarılacak olurlarsa onlarla birlikte çıkmazlar. Onlara karşı savaşılırsa da, kendilerine yardımda bulunmazlar; yardım etseler bile (arkalarına) dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine yardım edilmez] [Haşr: 11-12]. Bu ayet kafirlerin münafık müttefiklerinin, kafirlerin emirlerini yerine getirmede son derece güvenilmez olduklarını açıklamaktadır. Öyleyse onların büyük komploları nasıl on yıllar ve yüz yıllar boyunca, sözde bozulmadan kalabilmiştir? ["Biz Hıristiyanlarız" diyenlerden de kuvvetli söz almıştık. Onlar da kendilerine hatırlatılanların bir kısmını unuttular. Biz de onların aralarına kıyamet gününe kadar devam edecek bir düşmanlık ve kin saldık. Allah, yapmakta olduklarını kendilerine haber verecektir] [Maide: 14]. Bu ayet değişik Hıristiyan kesimlerin birbirlerine karşı büyük tarafgir nefretleri olduğunu açıklıyor.

[Rabbinden sana indirilen onların (Yahudilerin) çoğunun azgınlığını ve küfrünü artıracaktır. Biz onların aralarına, kıyamete kadar sürecek kin ve nefret tohumları saçtık. Ne zaman savaş ateşi yaksalar, Allah onu söndürmüştür] [Maide: 64]. Bu ayet değişik Yahudi kesimlerin birbirlerine karşı büyük tarafgir nefretini açıklamaktadır.

[Kitapverilenler,kendilerineilimgeldiktensonradır ki, aralarındaki kıskançlık yüzünden ayrılığa düştüler] [Ali İmran: 19]. [Onlar kendilerine ilim geldikten sonra, sadece aralarındaki çekemezlik yüzünden ayrılığa düştüler] [Şûrâ: 14]. Bu iki ayet, Yahudi ve Hıristiyanların bölünmeleri ve farklılıkları ile iki din ve onun mezhepleri arasındaki mevcut düşmanlığı açıklamaktadır.

[Hani Allah, İsa'ya demişti ki: "Ey İsa, doğrusu senin hayatına Ben son vereceğim, seni Kendime yükselteceğim, seni inkâr edenlerden temizleyeceğim ve sana uyanları kıyamete kadar inkâra sapanların üstüne geçireceğim..."] [Ali İmran: 55]. İbn Zeyd (rahimehullah) bu ayet ile ilgili bir açıklamada şöyle demiştir; "Gerek Doğu'da gerek Batı'da, Hıristiyanlardan sadece bir kişi bile olsa üzerinde yaşadığı tek bir belde yoktur ki, o kişi Yahudilerden üstün olmasın. Yahudiler bütün topraklarda aşağılanmıştır" [Taberi Tefsiri]. Ve bu Hıristiyanların küfrüne rağmen böyledir. Ancak kafir Hıristiyanlar, Nebi İsa'yı

(aleyhisselam) yalanlamamaları ve onun terteмiz annesini günahla suçlamamış olmaları nedeniyle, İsa'yı yalanlayan ve Meryem'e iftira atan Yahudileri aşağılayanlar kılınmışlardır.

Yahudiler, Allah vaadi doğrultusunda Müslümanlar ile bir anlaşma hali dışında üstün gelindikleri heryerde aşağılanmıştır.

[Nerede bulunsalar üzerlerine alçaklık damgası vurulmuştur. -Allah'ın ve inanan insanların ahdine sığınmış olanlar müstesna- Allah'tan gelen bir gazaba uğradılar; üzerlerine meskenet damgası vuruldu] [Ali İmran: 112]. Hasan (rahimehullah) bu ayetin tefsirinde şöyle diyor; "Mecusiler Yahudilerden cizye toplarken bu Ümmet Yahudileri geçmiştir" [Taberi Tefsiri]. Bu ayet lanetlenmiş Yahudilerin her zaman aşağılanmış ve kendilerine üstün gelinmiş olduğunu açıklıyor. Yahudi devleti de Yahudiler için ilk olarak haçlı İngilizler tarafından kurulmuştur. Yahudilerin Arap tağutlarına üstünlük sağlaması, Yahudi-Haçlı ilişkileri ve Arap mürtedlerin kendi kendilerini aşağılamaları yoluyla olmuştur.

Böylece, bu irdelemenin ardından, tarihi ve güncel olaylar değerlendirilirken şu aşağıdakiler anlaşılmalıdır:

1) Kafirlerin ilim, güç ve mülkiyeti zayıf ve kısıtlıdır. Onlar bazılarının onları göstermeye çalıştığı gibi, her şeyi görmezler, bilmezler, kontrol etmezler, her şeyin sahibi değillerdir. Kim buna inanırsa şirke düşmüştür.

2) Kuran'da bahsedilen tek eski komplo lanetlenmiş şeytan hakkındadır. Allah Teâlâ, onun tuzağından bahseder: [Şüphesiz şeytanın tuzağı zayıftır] [Nisa: 76]. Dolayısıyla şeytanın dostlarının tuzakları daha da zayıftır. Zira onlar Allah'ın onlara karşı kurduğu tuzağın hedefidirler.

3) Kafirler bölünmüştür, kendi aralarında kin ve düşmanlık vardır, birbirlerine karşı şiddet gösterirler, birbirlerini aşağılar ve küçük düşürürler ancak ortak düşmanları Müslümanlara karşı birleşirler. [Ey iman edenler! Yahudi ve Hıristiyanları dost edinmeyin! Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar!] [Maide: 51]. [Kafirler birbirinin dostlarıdırlar] [Enfal: 73]. Ama kafirlerin birlikleri kırılgan ve yüzeyseldir. Birlikten sonra sıkça bölünürler ve birbirlerine ihanet ederler.

4) Kafirler şüphesiz ki komplolar kuruyorlar ancak kafirlerin birbirleriyle olan kırılgan ilişkileri, münafık müttefikleri ve ajanlarının güvenilirsizlikleri ve korkaklıkları, kafirlerin Müslüman korkularının Allah'a olan korkularından çok olması, ölüm korkuları ile Dünya sevgileri nedeniyle onların bu komploları zayıftır.

5) Onların gerçek komplolarının her zaman maddi delilleri vardır, desteği olmayan varsayımlara dayanmaz – [bilinmeyen hakkında tahmin yürütmek] [Kehf: 22]. [Oysa onların bununla ilgili hiçbir bilgileri yoktur. Onlar, yalnızca zanna uymaktadırlar. Oysa gerçekte zan, haktan yana hiçbir yarar sağlamaz] [Necm: 28]. Ortak bir düşman ve karşılıklı çıkarlar, mücahitlerin iki kafir taraftan birinin ajanı olmasını gerektirmez (özellikle de mücahitler iki tarafla da savaşıyor ve o iki taraf da mücahitlere karşı savaşıyorsa). Komünist Ruslara karşı (savaşan) mücahitler, haçlı Amerikalıların ajanı değildi, tıpkı Müslümanların, İran (Pers) İmparatorluğu'yla savaşlarının, onların Rumların ajanları olmasını gerektirmediği gibi! Yine kişi, modern tarih üzerinde biraz düşünecek olursa, milliyetçi savaşlar yürüten değişik mürtedlerin kafir müttefikleriyle her zaman açık ilişkileri oldu. Gerçek komplolar insanoğlundan gizlenen sırlar değildi. Irak sahveleri Bush, Irak rejimi ve Rafizilerle açıkça toplantılar yapmıştır. Irak'ın "İslamî" sahve grupları İslam Devleti'ne karşı, açıkça aşiret sahvelerinin yanında savaşırdı ve bölgesel tağutların gölgesi altında umumi politik temsilcilikleri olurdu. Suriye sahveleri açıkça Katar, Türkiye ve "Suudi" Arabistan'da görüşmeler yapmaktadır. Amerikalılar açıkça, Suriyeli sahvelere desteklerinden ve Amerika'nın müttefikleri – Katar, Türkiye ve Âl Salûl'un "İslamî" gruplarına verdiği destekten bahsetmektedir. Ve uzun zaman önce "Arap Ayaklanması"nın ajanları Avrupa, Mısır, Arap Yarımadası, Şam ve Irak'ta, İngilizlerden değişik haçlı yetkilileriyle açıkça görüştürlerdi.

6) Büyük komplolar yalnızca Allah Teâlâ tarafından kontrol edilebilen birçok faktörü barındırır. Böyle büyük bir komplo teorisine örnek, 11

Dâbiq Dergisi 9. Sayısında Yer Alan "Komplo Teorisi Şirk" İsimli Makâle 5/6 Sayfa

Eylül'ün Amerikalıların kendileri tarafından gerçekleştirildiğidir. Haçlı hükümetinin kaç üyesi, saldırı düzenlenmeden önce operasyon haberlerinin ortaya çıkmaması için sürekli takip altında kalacaktı? Dünya çapında, durum ile ilintili kaç ağzın, olaydan sonra böylesi bir komplonun açığa çıkmaması için susturulması gerekecekti?

Komployu sürdürmek için başka kaç meselenin garanti edilmesi gerekecekti? Olaya böylesine abartılı bakış açısı ancak tevhidin pahasına olabilir. Amerika'nın bu kadar çok faktör üzerinde kontrolü var mıdır? Saldırının kendisi zaten Amerika'ya karşı yapılmıştır ve komplo teorisyenlerine göre saldırı Amerikalılar tarafından düzenlendi! Kaç Amerikalı görevli, "komployu" bilmeleri ve sessiz kalmalarıyla vatana ihanet ettiklerini hissedecekti? Gerçeklik sadece ortada olan –kesin doğru– olabilir o da Şeyh Usame'nin (rahimehullah) liderliği altındaki mücahitlerin mübarek saldırıyı düzenledikleri ve Amerika'yı daha önce hiç tecrübe edilmemiş bir şekilde aşağıladıklarıdır.

7) Komplo teorilerinin amacı kafirlerin gücünü abartmaktır ve böylece Müslümanlar, güncel olayların analizleriyle paralize olurlar, sonuçta kafirlerden, Allah Teâlâ'dan korktuklarından daha çok korkarlar. Bu, Müslüman'ın Rabbine olan tevekkülünü mahvetmek için bir yöntemdir. Zamanla kişi kendini bu ayetlerin kapsamına girmiş bulacaktır: [Münafıklara müjde ver: Onlar için gerçekten acıklı bir azab vardır. Müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinenler, onların yanında izzet (güç ve şeref) mi arıyorlar? Bilsinler ki bütün izzet yalnızca Allah'a aittir] [Nisa: 138-139].

Bunların ışığında, kişi "kafirlerden değişik rakip kesimlerin –Haçlı-Safevi-Nusayri koalisyonu gibi– İslam Devleti'ne karşı savaşmak ve böylece karşılıklı kafir çıkarlarını elde etmek için gerçek ittifaklar kurması" ile "Hıristiyanlar, Rafiziler, Yahudiler ve mürtedlerin aynı gizli topluluk, politik bir yer altı partisi ya da muazzam komplo teorisinin, hepsi birbirini karşı sevgi dolu ve düşmanlıklarını gizleyen gizli üyeleri olmasına inanmak" arasındaki farkı anlamalıdır.

Allah kafirlerin gerçek komplolarını açığa çıkarsın ve kalplerden şirkî komplo teorilerini temizlesin.



Bir Kabile'ye yapılan hafta sonunda saldırısı

Dâbiq Dergisi 9. Sayısında Yer Alan "Komplo Teorisi Şirk" İsimli Makâle 6/6 Sayfa

EK – XVII



TARİH SAYFALARINDAN

Cahiliye Bayrakları

Sözde "Arap Baharı" topraklarında bazı askeri grupların cahili kökenli bayrakları yükseltmesi ve bazı cihad iddiacılarının kendilerine ait olduğu varsayılan bölgelerde bu bayrakların yükseltilmesine izin vermeleri ve o bayrakları meşrulaştırmaları, hatta mürted Sahvelerin[1] İslam Devleti'ne karşı bu bayrakların taşıyıcılarını desteklemeleri, bu bayraklar ardındaki tarih hakkında Müslüman Ümmeti'ni aydınlatmayı önemli hale getirmiştir.

"Arap Baharı" bayraklarının tarihi dayanağı, – daha doğrusu değişik Arap mürted rejimlerin dalgalandırdığı bayrakların çoğu– İngiliz haçlı Mark Sykes tarafından tasarlanmış bir bayraktır. Evet, Müslümanların topraklarını milliyetçi devletlere bölen Sykes-Picot anlaşmasının Mark Sykes'ı; aynı zamanda İsrail devletinin kurulmasının ardındaki rezil Balfour deklarasyonu teşvik eden aynı haçlı.

1 Yeni Şam El-Kaide'sinin milliyetçi anlayışı ve değişik bayrak tercihleri için 8. sayının 7-11. sayfalarına bakınız.

20 TARİH

Dâbiq Dergisi 9. Sayısında Yer Alan "Tarihin Sayfalarından: Cahiliye Bayrakları" Başlıklı Yazının İlk Sayfası (Sykes-Picot)

https://ia801301.us.archive.org/34/items/Dabk9TurkceDarulHilafe_201510/Dab%C4%B1k%209%20T%C3%BCrk%C3%A7e%20Darul%20Hilafe.pdf

EK – XVIII

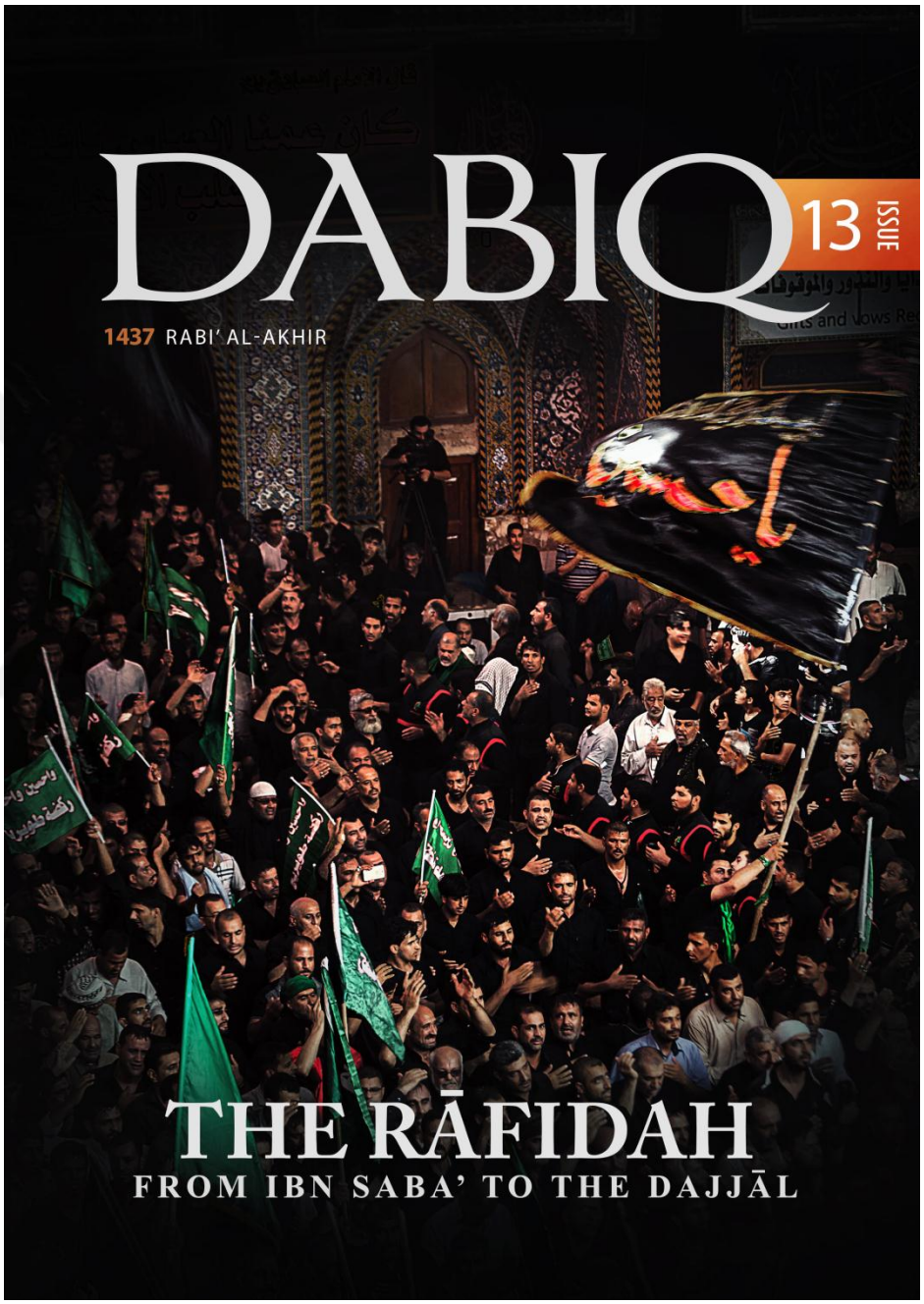

Dâbiq Dergisi 13. Sayısının "The Râfıdah From Ibn Saba' to the Dajjal" Başlıklı Kapağı

https://ia800406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/Dabiq13.pdf

EK – XIX

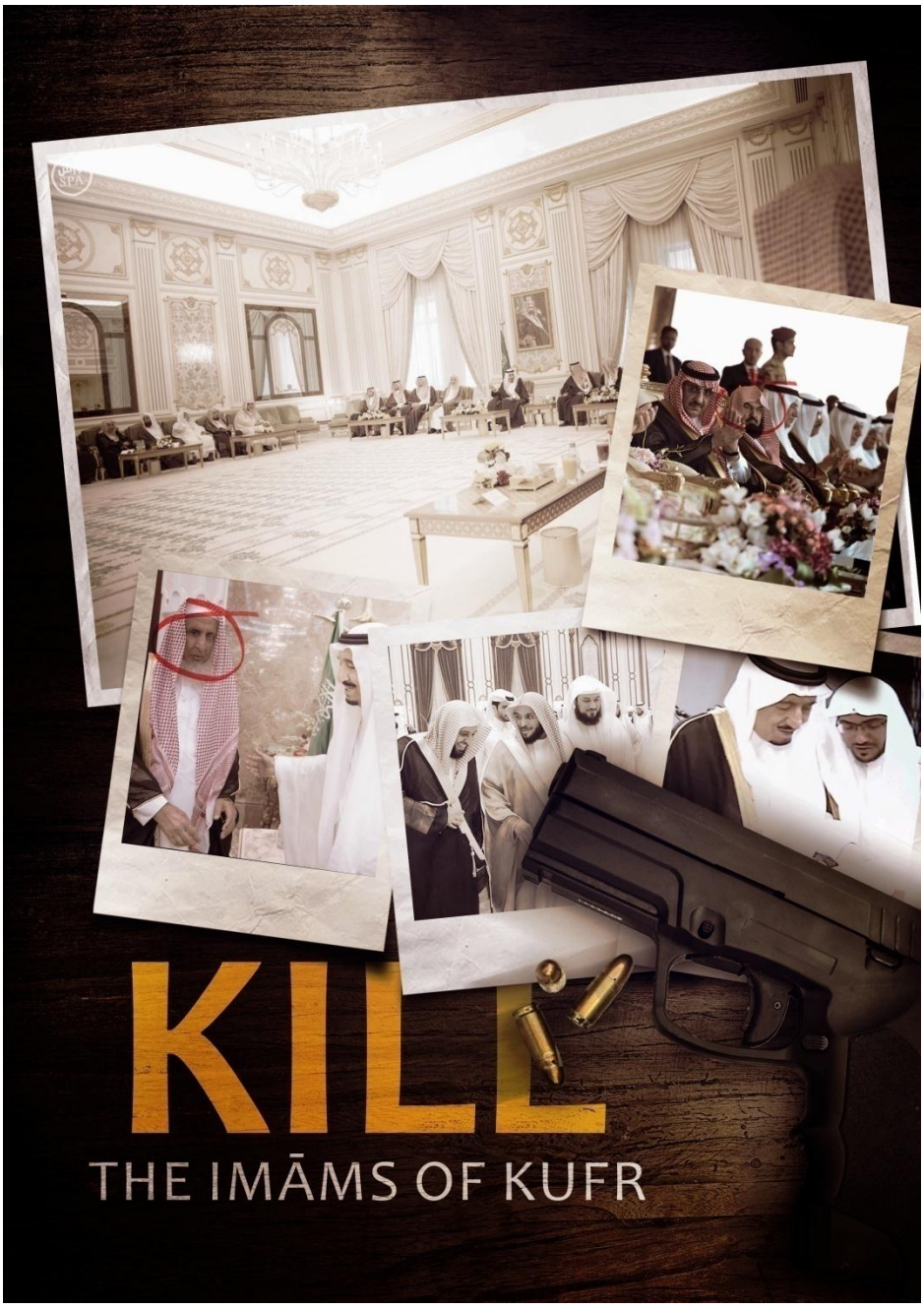

Dâbiq Dergisi 13. Sayısında Yer Alan ve Suudi Din Adamlarını Hedef Gösteren Afiş

https://ia800406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/Dabiq13.pdf

EK – XX

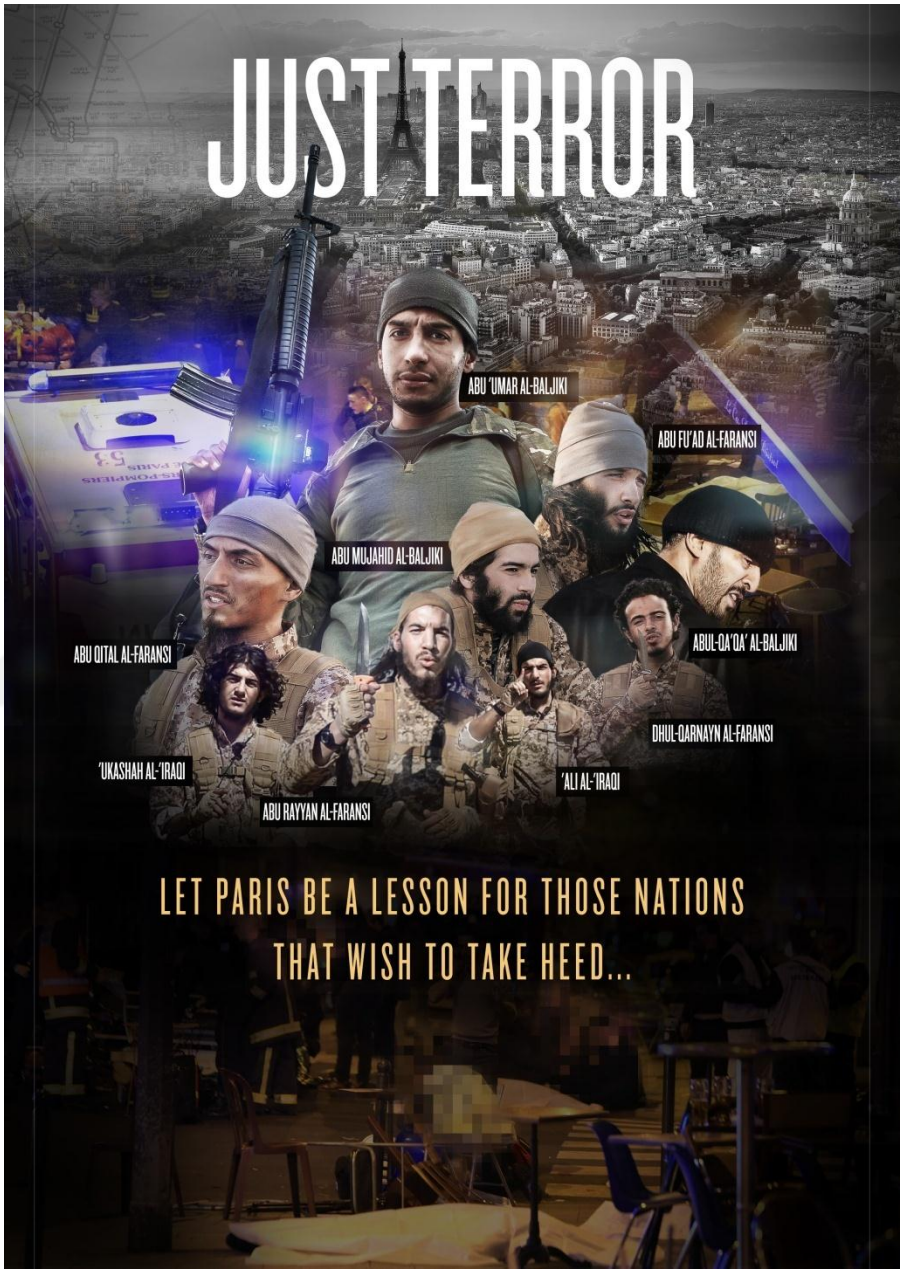

Dâbiq Dergisi 13. Sayısında Yer Alan "Just Terror" İsimli Afiş

https://ia800406.us.archive.org/29/items/DABIQ7_20160531/Dabiq13.pdf